ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 3 Ἰανουαρίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 1

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ μητροπολίτης ΙΩΑΚΕΙΜ Γεωργιάδης (Πρόεδρος)
† Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

Ο ΧΡΟΝΟΣ

Ὦ πολύτιμε καὶ πανδαμάτορ χρόνε, σὺ ὁ ἀνεπιστρεπτὶ ἀείποτε παρερχόμενος καὶ νέας ἀείποτε τέμνων ὁδοὺς καὶ φάσεις εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον, πόσονήμεῖς οἱ ἄνθρωποι πολλάκις σε παραγνωρίζομεν καὶ περιφρονοῦμεν, ἐπιπολαίως καὶ ἀτασθάλως βιοῦντες! Πόσας δ' ἀνεπανορθώτους ἐντεῦθεν ζημίας ὑφιστάμεθα κακῶς σπαταλήσαντες τὸ πολύτιμόν σου νόμισμα! Ἐὰν δὲ σοβαρῶς περὶ σοῦ ἐσκεπτόμεθα, θὰ κατενοοῦμεν ὅτι πάντοτε σὺ καὶ διὰ τοὺς ἐπὶ μέρους ἀνθρώπους καὶ διὰ τὰς κοινωνίας καὶ διὰ τὰ ἔθνη εἶσαι πολυτιμότατος, ἀνεκτίμητος θησαυρός.

Καὶ ὅμως οὐχὶ σπανίως καὶ ἐπὶ μέρους ἄνθρωποι καὶ μεγάλαι ἀνθρώπων ὁλομέλειαι κακίστην χρῆσίν σου ποιούμεθα, καὶ ἀφίνομεν μία πρὸς μίαν νὰ παρέρχωνται κρίσιμοι τοῦ βίου στιγμαὶ ἄγονοι καὶ ἄκαρποι, μᾶλλον δὲ κυοφοροῦσαι πολλάκις τὸν ἴδιον ἡμῶν ὄλεθρον. Τὰ ἔργα τότε καὶ καθήκοντα ἡμῶν σήπονται ἢ ἀραχνιοῦνται, καὶ ἡμεῖς ἠὐαισθητοῦμεν καὶ τότε, ἢ ἀνωφελῶς μεταμελόμεθα, μηδὲν πλέον ἐκ τῶν πρότερον πρακτέων δυνάμενοι νὰ [illegible]τωμεν. Καὶ διὰ τί; Διότι φεῦ! ἀνεπιστρεπ[illegible]τελέον παρῆλθεν ὁ κατάλληλος πρὸς ταῦτα χρόνος, ὃν ἡμεῖς περιεφρονήσαμεν.

Ἐκ τῆς τοιαύτης δὲ τοῦ χρόνου ὑποτιμήσεως καὶ παραγνωρίσεως προκύπτει καὶ ἡ οὐχὶ σπανία σπατάλη καὶ κατάχρησις αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς αἴφνης εὐθυμοῦμεν καὶ ἐναβρυνόμεθα διασκεδάζοντες καὶ φαιδρυνόμενοι, ὅτε ἀκριβῶς ὠφείλομεν νὰ μελετῶμεν σοβαρῶς καὶ σκεπτώμεθα περὶ τῶν πρακτέων πρὸς τηνέπιβεβλημένην φύσει πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν ἡμῶν. Ἐν μέθῃ δὲ εὐτυχίας τινὸς ἐφημέρου καὶ νουθετούμενοι δὲν διστάζομεν νὰ χωρῶμεν ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ ν' ἀναφωνῶμεν «οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ, ἐς αὔριον τὰ σπουδαῖα· τὸ σήμερον μέλει μοι, τὸ δ' αὔριον τίς οἶδεν;»

Τοιαῦτά τινα μέθης παρακρούσματα κατέχουσι τοὺς πολλοὺς καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἐπισφραγίσεις παρερχομένων καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἐνάρξεις ἐπερχομένων ἐτῶν. Μακρὸν δὲν θὰ ἦτο ν' ἀπαριθμήσῃ τις τὰς πλάνας, αἵτινες δεσπόζουσι καὶ κατατυραννοῦσι πολλοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰς τοιαύτας σοβαρὰς οὐσιωδῶς καὶ σπουδαίας ἡμέρας. Διότι κατ' αὐτὰς λήγει χρόνου μέρος, ὅπερ ἡμεῖς οὕτως ἢ ἄλλως διεχειρίσθημεν, καὶ ἄρχεται νέον ἄλλο, ἡμεῖς δὲ σωφρονοῦντες ὀφείλομεν νὰ προβῶμεν εἰς τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ παρελθόντος καὶ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ μέλλοντος.

Καὶ πρῶτον καλῶς ἐννοοῦντες ὅτι ὀφείλομεν νὰ ζῶμεν ἠθικῶς καὶ εὐσυνειδήτως, πρέπει νὰ ὑπολογίσωμεν τὸ ἐνεργητικὸν καὶ παθητικὸν τῶν τοιούτων κεφαλαίων ἡμῶν πολὺ μᾶλλον ἢ τῶν ὑλικῶν κεφαλαίων, ἅτινα στεροῦνται τῆς

μονιμότητος καὶ ἀξίας τοῦ ἠθικοῦ πλούτου. Ἐρχεται δὲ πρῶτον κονδύλιον εἰς τοὺς τοιούτους ἀπολογισμοὺς καὶ προϋπολογισμοὺς τὸ τῶν κεφαλαίων τῆς εὐσπλαγχνίας καὶ φιλανθρωπίας, τῆς ἀγαθοεργίας ἐν γένει. Καὶ ὅταν ἴδωμεν ὅτι ἐλαχίστας ἔχομεν ἐντεῦθεν ὠφελείας ἀναπαύσεως τῆς συνειδήσεως καὶ παρηγορίας τῶν ἀδελφῶν, τότε πρέπει νὰ ἐντείνωμεν τὰς δυνάμεις διὰ τὸ μέλλον.

Οὐδεὶς δὲ, ἀπολύτως οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐκ τῶν πενεστάτων ἔτι δικαιοῦται νὰ εἴπῃ ὅτι διὰ τὸν βίον αὐτοῦ κονδύλιον ἀγαθοεργίας δὲν ὑπάρχει. Τοὐναντίον ἄλλα κονδύλια ματαιότητος καὶ σπατάλης δύνανται νὰ μὴ ὑπάρχωσι, τὸ κονδύλιον ὅμως τῆς ἀγαθοεργίας, τοῦ κυρίως ἀνθρωπισμοῦ, εἶνε ἀπαιτητὸν χρέος, ἐξοφλητέον ἑκάστοτε ἄνευ ὑπεκφυγῶν καὶ ἀδικαιολογήτων προφάσεων. Καθ' ἡμᾶς δὲ μόνον θηρίον ἀνήμερον, οὐχὶ δὲ ἄνθρωπος λογικὸς, δύναται νὰ ἀρνῆται τὴν ἀγαθοεργίαν καὶ νὰ ζῇ ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων ὡς ἀνωφελὴς κηφὴν, ὡς τέρας ἀποφώλιον.

Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, ἐρωτήσωμεν ἕκαστος τὴν ἰδίαν ἡμῶν συνείδησιν, «ἆρά γε λήγοντος ἑνὸς ἔτους καὶ ἀρχομένου νέου, φροντίζομεν νὰ κανονίσωμεν τοὺς λογαριασμοὺς ἡμῶν μετὰ τῆς ἀγαθοεργίας, ἢ ταύτην λησμονοῦντες, ἢ καὶ περιφρονοῦντες, μερμνῶμεν καὶ τυρβάζομεν περὶ ἄλλα πολλὰ μάταια τὸ πολὺ καὶ ἐπιβλαβῆ;» Ἡ ἀπάντησις ἀνήκει εἰς ἕνα ἕκαστον καὶ εἶνε ἀνάλογος τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ μορφώσεως. Πολὺ δὲ πιθανὸν εἰς ἡμᾶς φαίνεται ὅτι δυστυχῶς θαμβούμενοι καὶ μεθύοντες ἐκ πόθου χαρᾶς καὶ ἀπολαύσεως, στεροῦμεν ἑαυτοὺς τὴν γνησίαν καὶ ἁγίαν χαρὰν καὶ ἀπόλαυσιν, τὴν ἀπὸ τῆς ἀγαθοεργίας καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς.

Καὶ οὕτως ἡμεῖς εὐφραινόμεθα μετὰ τῶν φίλων λαμπρῶς ὡς ὁ γνωστὸς πλούσιος τῆς παραβολῆς τοῦ Κυρίου, ἐν ᾧ πολλοὶ πτωχοὶ, πεινῶντες, πλήρης ἑλκῶν καὶ νοσημάτων Λάζαροι κατάκεινται παρὰ τὸν πυλῶνα τῆς χαλαρᾶς καὶ ἀναισθήτου πρὸ τῶν παθημάτων τῶν ἀδελφῶν συνειδήσεως ἡμῶν. Δι' ἡμᾶς τὰς πολυτίμους ταύτας στιγμὰς τοῦ χρόνου ὁ ἀδελφὸς δὲν εἶνε ἀδελφὸς, ἡ ἀγάπη δὲν εἶνε ἀγάπη, ἡ εὐσπλαγχνία παύει νὰ εἶνε τοιαύτη. Ἓν δὲ μόνον κυριαρχεῖ τῆς διανοίας καὶ τῆς καρδίας ἡμῶν, πῶς ἡμεῖς νὰ εὐφρανθῶμεν ὅσον τὸ δυνατὸν πλειότερον ὑλικῶς καὶ ματαίως.

Καὶ μετ' ὀλίγον μανθάνομεν ὅτι ἀποθνήσκουσιν ἀδελφοὶ ἐκ πείνης καὶ στερήσεως καὶ νοσημάτων, ἐκγόνων πενίας ἀβληχρᾶς καὶ μαρασμώδους. Τότε ἴσως πρὸς στιγμὴν καὶ ἐξ ἐπιπολῆς λυπούμεθα, ἀλλὰ δὲν ἐλέγχομεν, οὐδ' ἐνοχοποιοῦμεν ἡμᾶς αὐτοὺς δι' ὅσα δεινὰ ὑφίστανται οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν. Καὶ ὅμως ἡ πραγματικὴ ἀλήθεια στεντορείᾳ φωνῇ κηρύσσει καὶ λέγει· «Ἐὰν ἅπαντες οἱ ἄνθρωποι ἀναλόγως τῶν δυνάμεων αὐτῶν ἔτεινον χεῖρα βοηθείας πρὸς τοὺς πάσχοντας ἀδελφούς, οὐδέποτε τοσαύτη δυστυχία θὰ κατεμάστιζε μέγα μέρος τῆς ἀνθρωπότητος, πολλοὺς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θὰ ἦτο ἐπὶ γῆς».

Καὶ νῦν ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἔτι χρόνος, ἂς αὐτενεργήσωμεν πάντες αὐθορμήτως καὶ ἂς πράξωμεν πᾶν τὸ δυνατὸν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ πεινώντων ἐκ πείνης καὶ στερήσεως καὶ νόσων ἀδελφῶν ἡμῶν. Μέρος τῆς τροφῆς καὶ τρυφῆς ἡμῶν κακῶς δαπανώμενον, ἂς χρησιμοποιήσωμεν καλῶς ὑπὲρ αὐτῶν. Οὐδεὶς δὲ χρόνος, οὐδεὶς καιρὸς εἶνε ἀκατάλληλος πρὸς ἀγαθοεργίαν, πρὸς εὐεργεσίαν τῶν πασχόντων. Ἰδίᾳ δὲ τοιαῦται εἶνε αἱ ἡμέραι τῶν ἑορτῶν καὶ διασκεδάσεων, ὅτε δὲν ἁρμόζει νὰ ὑπάρχῃ ἡ παραφωνία τῆς σκληροκαρδίας καὶ ἀπανθρωπίας ἐν μέσῳ ζωῆς λογικῆς καὶ ἠθικῆς.

Ἀλλ' ἐγὼ τὴν στιγμὴν ταύτην βλέπω διὰ τῶν νοερῶν ὀφθαλμῶν μεγάλα ἄλλα δεινὰ καταμαστίζοντα τὸ ἄνθος καὶ τὴν ἀκμὴν τῶν ἀνθρωπίνων ἡλικιῶν εἰς τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Εἶνε ἀρά γε τοῦτο φαινόμενον φυσικόν; εἶνε ἀπόρροια ἐξελίξεως λογικῆς καὶ ἠθικῆς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου; Ὤ! βεβαίως οὐχί! Ἀλλὰ κακία δεσπόσασα παρασύρει τὴν ἀνθρωπότητα εἰς φρικώδη ἀλληλοκτονίαν καὶ καταστροφήν. Ἀλλ' εἴθε τὸ νέον ἔτος 1915, ὅπως καὶ τὸ τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος 1815, νὰ ἐπιβραβεύσῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα μακρὰν εἰρήνην, τῇ κραταιᾷ εὐδοκίᾳ τοῦ πατρὸς τῶν οἰκτιρμῶν καὶ πάσης παρακλήσεως, τοῦ μεγάλου Θεοῦ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης, τοῦ ἀείποτε εἰς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ πιστοὺς τὰ ἀγα[illegible] βεύοντος καὶ εὐλογοῦντος αὐτούς.

31, 12, 1914. † Ὁ Ν. Β.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ
ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ

Συμφώνως τῇ καθιερωμένῃ τάξει διεξήχθη ἡ εἰθισμένη ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ νέου ἔτους τελετὴ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Καὶ τῇ μὲν τετάρτῃ, 31 δεκεμβρίου, ἡ Α.Θ.Παναγιότης ὁ Οἰκ. Πατριάρχης κ. κ. Γερμανὸς ὁ Ε' ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ κατὰ τὸν ἑσπερινὸν μετὰ τῶν σεβασμιωτάτων μελῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἀνελθὼν δὲ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀκολουθίας ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν ἐδέχθη τοὺς σεβασμιωτάτους ἀρχιερεῖς, πρὸς οὓς διένειμεν ὡς ἔθος μεταξωτὰ μανδύλια, εἶτα δὲ τοὺς πατριαρχικοὺς ὑπαλλήλους, ἀπὸ μέρους τῶν ὁποίων ὁ πανοσλ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος, ὑποβαλὼν τὰ εὐλαβῆ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς αὐτῶν ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει, προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα διὰ τῶν ἑξῆς:

Παναγιώτατε Δέσποτα

Ἐμπλεοι βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης καὶ δεδικαιολογημένης ἱερᾶς συγκινήσεως πάντες οἱ τῆς ὑμετέρας Πατριαρχικῆς αὐλῆς κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ὑπάλληλοι, ἀφωσιωμένοι δὲ τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης καὶ προσκυνητῆς ἡμῖν Παναγιότητος θεράποντες, ἐκ καθήκοντος υἱικῆς ἀφοσιώσεως, ταπεινὰ καὶ εὐλαβῆ ὑποβάλλοντες δι' ἐμοῦ ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ τοῦ νέου σωτηρίου ἔτους συγχαρητήρια, ἐκ μέσης ψυχῆς καὶ καρδίας ἐπικαλούμεθα ἐπ' Αὐτὴν τὴν οὐράνιον εὐλογίαν καὶ θείαν ἀντίληψιν, ὁλοψύχως εὐχόμενοι ἵνα ἐν ἀστεμφεῖ καὶ ἀκλονήτῳ ὑγείᾳ καὶ ἄκρᾳ πνευματικῇ εὐφροσύνῃ καὶ ψυχικῇ ἀγαλλιάσει διανύσῃ τὸν ἤδη ἀρχόμενον ἐνιαυτὸν κατακοσμοῦσα καὶ ἐπιλαμπρύνουσα τὸν ἔνδοξον καὶ περίβλεπτον ἁγιώτατον ἀποστολικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον, πρὸς δόξαν καὶ κλέος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν, πρὸς χαρὰν δὲ πάντων ἡμῶν τῶν παρισταμένων θεραπόντων τοῦ καθήκοντος, σεμνυνομένων ὅτι ἔχομεν ἀληθῆ πατέρα καὶ προστάτην τὴν Ὑμετέραν θεοφρούρητον Παναγιότητα, Ἧς ἡ πατριαρχία ἡ ἐν καιροῖς διαννυμένη κέκληται ὡς ἐκ τῆς διακρινούσης Αὐτὴν πολυπειρίας καὶ βαθυνοίας ν' ἀποτελέσῃ μίαν τῶν ἐνδοξοτέρων σελίδων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Ἱστορίας.

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐχαρίστησεν ἐπὶ τοῖς ἐκδηλουμένοις αἰσθήμασι καὶ ἐξέφρασε τὴν ὑψηλὴν Αὐτῆς εὐαρέσκειαν ἐπὶ τῇ ἀνελλιπεῖ ἐκπληρώσει τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Μεθ' ὃ ἐπηκολούθησε τὸ χειροφίλημα καὶ ἡ διανομὴ τῶν μεταξίνων μανδυλίων τοῖς πατριαρχικοῖς ὑπαλλήλοις.

Τῇ δὲ πρωΐᾳ τῆς πέμπτης ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ κατὰ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν μετὰ τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν, παρισταμένων καὶ τῶν ἀξιοτίμων μελῶν τοῦ Δ. Εθν.Μ. Συμβουλίου, διανείμασα δὲ τὸ ἀντίδωρον εἰς τὸ συρρεῦσαν ἀπειροπληθὲς ἐκκλησίασμα, ἀπὸ τοῦ ἑξώστου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας ηὐλόγησε τὰ πλήθη καὶ ηὐχήθη ὑπὲρ αἰσίας διανύσεως τοῦ ἀρξαμένου νέου ἔτους. Μεθ' ὃ ἀνῆλθεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχῶν, ἔνθα ὁ πρῶτος τῇ τάξει τῶν σεβασμ. μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ πρόεδρος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου γέρων κ. Βασίλειος προσεφώνησεν ἀπὸ μέρους τῶν Δύο Σωμάτων τὴν Α. Θ. Παναγιότητα διὰ τῶν ἑξῆς:

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα

Ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὸ διαρκὲς Ἐθνικὸν Μικτὸν Συμβούλιον ὑποβάλλουσι ταπεινῶς δι' ἐμοῦ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα ἐγκάρδια θερμὰ συγχαρητήρια διὰ τὴν ἐπ' αἰσίαις ἐλπίσι καὶ προσδοκίαις ἔναρξιν τοῦ νέου Σωτηρίου ἔτους 1915. Εἴθε τὸ ἔτος τοῦτο, κατόπιν τοσούτων δεινῶν δοκιμασιῶν συμπάσης περίπου τῆς πεπολιτισμένης ἀνθρωπότητος, εἴθε διὰ τῶν θεοπειθῶν εὐχῶν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ διὰ τῆς πανσθενουργοῦ δυνάμεως τοῦ παναγάθου Θεοῦ νὰ ἐπιδαψιλεύσῃ εἰς τὸν κόσμον τὰ ἀγαθὰ πλήρους καὶ μονίμου εἰρήνης, δι' ἧς μόνης θὰ δυνηθῇ νὰ ἐπανέλθῃ ἡ ἀνθρωπότης εἰς τὴν κανονικὴν αὐτῆς τροχιάν, ἀφ' ἧς ἀπό τινος κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος ἐξετροχιάσθη. Τοιαῦται δὲ πάντως εἶνε αἱ πρώτιστα εὐχαὶ καὶ προσδοκίαι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, συμπάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφότητος καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ἡμετέρου εὐσεβοῦς καὶ φιλειρηνικοῦ ἔθνους. Οὕτω δὲ, τοῦ κόσμου σύμπαντος εἰρηνεύοντος καὶ καρπουμένου τὰ ἀγαθὰ τῆς πάντα νοῦν ὑπερέχούσης εἰρήνης, καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς κοινὰ πράγματα θὰ βαίνωσιν αἰσίως ἐπὶ τὰ πρόσω ὑπὸ τὴν πεπνυμένην ἡγεσίαν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος περιστοιχουμένης μετὰ παντὸς εἰλικρινοῦς ζήλου ὑπὸ τῶν δύο διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας Σωμάτων.

Ζῆθι, Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα, ἐπὶ μήκιστον καὶ ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ κατὰ Θεὸν προαγόμενος ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν καὶ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν πρὸς κοινὸν ἀγαθὸν Ἔθνους καὶ Ἐκκλησίας.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπευθῦσα διὰ βαρυσημάντων φράσεων διαζωγραφουσῶν τὸ ἐπίμοχθον τῆς Ἐκκλησίας ἔργον, εἶπε σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ἑξῆς :

Μετὰ βαθείας συγκινήσεως ἀποδέχομαι τὰς ἐγκαρδίους εὐχὰς τῆς γεραρᾶς ἀδελφότητος καὶ τῶν ἀξιοτίμων συμβούλων, διότι αὗται μὲ ἐνισχύουσι πρὸ πάντων εἰς τὰς περιστάσεις, ἃς διερχόμεθα. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι διερχόμεθα τὸν ἀνιαρώτερον χρόνον τοῦ βροτολοιγοῦ πολέμου, χρώμενοι δὲ τῷ Γραφικῷ ρητῷ καὶ ἐκεῖθεν ἁρυόμενοι θάρρος τόσον ἡ Σύνοδος ὅσον καὶ τὸ Συμβούλιον ἐργάζονται ἀνενδότως πρὸς ἀποσόβησιν παντὸς ἐνδεχομένου· ἔχω δὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι οὕτω ἐργαζόμενοι θὰ ὑπερφαλαγγίσωμεν πᾶν τὸ παρουσιασθησόμενον ἀπρόοπτον.

Κύριος ὁ Θεὸς ἐλεήσαι πάντας ἡμᾶς καὶ πάντα τὸν πάσχοντα κόσμον καὶ σκέποι ὅλους ἡμᾶς καὶ ἀναδείξαι τὸ νέον ἔτος φυγαδευτήριον παντὸς κακοῦ καὶ φέροι τὴν ποθητὴν λύσιν ἐκ τοῦ ἀνθρωποκτόνου τούτου πολέμου.

Καθ' ὅλην δὲ τὴν ἡμέραν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη τὰς ἐπισκέψεις πολλῶν ἐπισημοτήτων, ἀντιπροσώπων, ὑπουργῶν, διερμηνέων τῶν Πρεσβειῶν ἀπὸ μέρους τῶν οἰκείων ἐξοχ. πρεσβευτῶν, διευθυντῶν οἰκονομολογικῶν καθιδρυμάτων] κλ.

Προσελθὼν ἐκ τῶν πρώτων παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἡ Α. Ἐξ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας κ. Μάνου ὑπέβαλε τὰ συγχαρητήρια αὐτοῦ.

Πλεῖστα ἐπίσης συγχαρητήρια τηλεγραφήματα ἐστάλησαν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, ἐν οἷς τῶν μακαριωτάτων πατριαρχῶν κκ. Γρηγορίου καὶ Δαμιανοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ ἐπίσκεψις. —Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκ. Πατριάρχης κ. κ. Γερμανὸς ὁ Ε', μεταβὰς τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν ἀπέδωκεν τὴν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς γενομένην Αὐτῇ ἐπίσκεψιν τοῦ ἐξ. πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος κ. Δ. Πανᾶ.

Πατριαρχικὸν ἐνδιαφέρον.—Ἀδιαθετοῦντος ἀπό τινος τοῦ ἐκ τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν γέροντος κ. Καλλινίκου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διηρώτησε τὰ τῆς ὑγείας αὐτοῦ τῇ παρελθούσῃ ἑβδομάδι διὰ τοῦ πανοσ. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου, καὶ διεβίβασε τὰς ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς εὐχὰς Αὐτῆς. Ἡ Α. Σεβασμ. ἀναρρώσασα τελείως κατῆλθε τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ καὶ ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.

Ἀπόλυσις ἐκ τῶν φυλακῶν.—Οἱ ἐν ταῖς φυλακαῖς τοῦ Στρατοδικείου ἀπὸ τοῦ παρελθόντος μαΐου κρατούμενοι ἐκ τῶν κατοίκων τῶν χωρίων Καλφᾶ, Καλλικρατείας καὶ Φαναρακίου ἀπελύθησαν πάντες τῇ παρελθούσῃ ἑβδομάδι μηδεμιᾶς εὑρεθείσης κατ' αὐτῶν ἐνοχῆς.

Ὀνοματικὴ ἑορτή. Τοῦ ἐκ τῶν σεβασμ. μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ προέδρου τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου γέροντος κ. Βασιλείου ἄγοντος τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τῇ προχθὲς πέμπτῃ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκ. Πατριάρχης κ. κ. Γερμανὸς ὁ Ε' συμφώνως τῇ κρατούσῃ τάξει ἐπεσκέφθη τὴν Α. Σεβασμ.

ΕΟΡΤΗ ΕΥΠΟΙΓΑΣ—Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, τελευταίᾳ τῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους, τὸ ἐν Τζιβαλίῳ ἐπὶ ὀκταετίαν ὁλόκληρον ἀπατάγως ἐκπληροῦν τὸν ἀγαθὸν προορισμὸν αὐτοῦ Συσσίτιον ἔδωκεν εὐθύνας καὶ λόγους τῶν πεπραγμένων. Τὸ Συσσίτιον τοῦτο διευθύνεται ὑπὸ τῆς ἐφορίας τῶν ἐκπαιδευτηρίων τοῦ Τζιβαλίου, κατ' ἔτος ἐκλεγούσης ἐφορίαν ἐκ κοσμητριῶν, ἀμφότεραι δ' αἱ ἐφορίαι μετ' ἀφοσιώσεως ἐργάζονται πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ προορισμοῦ τοῦ κοινωφελοῦς καθιδρύματος, ὑπὲρ οὗ καὶ 120 συνδρομήτριαι πέρυσι κατεγράφησαν. Ἐν αὐτῷ σιτίζονται (τῇ μεσημβρίᾳ) περὶ τὰ 80 παιδία, ἄρρενα καὶ θήλεα, ὧν 40 σχεδὸν προέρχονται ἐκ σεισμοπλήκτων μερῶν. Εἰς τὰ πλείονα τούτων διενεμήθησαν ἐνδύματα καὶ ὑποδήματα.—Ἡ προθυμία συντεχνιῶν τινων ἐ- σπᾶται τὸν ἔπαινον πάντων· πάντα τὰ ἀπαιτούμ ... τρόφιμα ὑπ' αὐτῶν παρέχονται, ὑφάσματα δὲ αἱ ἐνδυμασίαι προσφέρονται δωρεάν, κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τῆς Φιλοπτώχου τῶν Κυριῶν Ἀδελφότητος. Ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Συσσιτίου ὁ ἐκ τῶν ἐμπόρων κ. Ἀνανίας Γεωργιάδης προσφέρει δωρεὰν 5—6 σάκκους γεωμήλων κατ' ἔτος, ἀπὸ πέρυσι δὲ ὁ ἐκ τῶν κατοίκων Φαναρίου κ. Χαραλάμπης Ἀντωνιάδης ἐτησίως ἕνα σάκκον ἀλεύρου καὶ λίρας ἓξ τουρκικάς. Ἀνώνυμος δέ τις, τῇ ἐφορίᾳ γνωστός, ἤρξατο προσφέρων ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἱδρύσεως τοῦ Συσσιτίου, φέρων αὐτὸς ἐπὶ τῶν ἰδίων ὤμων, ἀρκετὴν ποσότητα φασηόλων, ἐλαιῶν καὶ βουτύρου. Αἱ τῆς ἐφορίας εὐχαριστίαι δι' αὐτοῦ τοῦ κομιστοῦ ἀπεστέλλοντο πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ, ὅστις ἦν αὐτὸς οὗτος. Ταῦτα κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ προέδρου τῆς ἐφορίας τῶν ἐν Τζιβαλίῳ σχολείων ἐλλογ. κ. Γεωργίου Κ. Ἐγγονοπούλου.—Τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἡρμήνευσεν ὁ ἱερλγ. τριτεύων κ. Γερμανὸς Ἀθανασιάδης.

ΕΠΙ ΤΗ ΕΝΑΡΞΕΙ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1915, ἡ «Ἐκκλησ. Ἀλήθεια» πᾶν ἀγαθὸν εὐχομένη τοῖς συνδρομηταῖς καὶ τοῖς ἀναγνώσταις αὐτῆς ἐπικαλεῖται τὴν ὑλικὴν αὐτῶν ἀντίληψιν ὑπὲρ ἑαυτῆς. Παλαίουσα κατὰ πολλῶν ὑλικῶνδυσχερειῶν ἀνάγκην ἔχει οὐχὶ νέας τινὸς ὑποστηρίξεως, δυσχεροῦς καὶ ταύτης ἐν καιροῖς οὕτω δυσκόλοις, ἀλλὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑλικῶν ὑποχρεώσεων τῶν τοῦ φύλλου συνδρομητῶν. Γινώσκουσα τὸ κρίσιμον τῶν καιρῶν, φρονεῖ δυνατὴν, εἰ οὐχὶ ἐπιβαλλομένην, τὴν ἐξόφλησιν μέρους τινὸς τουλάχιστον τῶν ὀφειλῶν πολλῶν ἱερῶν μονῶν καὶ ναῶν καὶ σωματείων καὶ ἰδιωτῶν· διότι οὐδαμῶς ἀγνοοῦσιν οὗτοι πάντες ὅτι, ἀπὸ τῆς τακτικῆς τῶν συνδρομῶν αὐτῶν καταβολῆς ἐξαρτᾶται καὶ ἡ τακτικὴ τῶν περιοδικῶν φύλλων ἔκδοσις. καλὸν δὲ νὰ μάθωσιν ὅτι ἡ ἐξόφλησις ὅλου τοῦ ποσοῦ τῶν εἰς τὴν «Ἐκκλ. Ἀλήθειαν» χρεωστουμένων ἀρκεῖ νὰ συντηρήσῃ πολὺν χρόνον αὐτὴν ἐκδιδομένην μετὰ περισσοτέρας κοινωφελοῦς καὶ ἐπιστημονικῆς ὕλης ἢ νῦν.

ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ ΤΩΝ ΘΕΟΦΑΝΕΙΩΝ, ἀπελύθη ἡ παρὰ πόδας ἀπόδειξις τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας

Θεοφιλέστατοι ἀρχιερατικῶς προϊστάμενοι καὶ ὁσιώτατοι ἱερατικῶς προϊστάμενοι τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐπειδὴ παρετηρήθη ὅτι, κατά τε τὴν παραμονὴν καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ φωτίσματος συμβαίνουσιν ἔν τισιν ἐνορίαις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀταξίαι καὶ ἄτοπα ἐκ μέρους κληρικῶν, πρᾶγμα ὅπερ ἀπᾴδει πρὸς τὴν ὀφείλουσαν νὰ διακρίνῃ πάντοτε αὐτοὺς ἱεροπρέπειαν καὶ τάξιν, τούτου ἕνεκα προαγόμεθα, ἀποφάσει τῆς Π. Κ. Ἐκκλησ. Ἐπιτροπῆς, ὅπως ἐπιστήσωμεν σύντονον τὴν προσοχὴν ὑμῶν ἐπὶ τῶν κάτωθι:

α') Σινιστᾶται ὅπως αἱ πολυπληθεῖς καὶ ἐκτεταμέναι καὶ συγχρόνως ἔχουσαι πλείους τοῦ ἑνὸς κληρικοὺς ἐνορίαι διαιρεθῶσιν εἰς τμήματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἀνατεθῇ εἰς ὡρισμένον κληρικὸν τῆς ἐνορίας, τὸ δὲ εἰσπραχθησόμενον ποσὸν διανεμηθῇ κατ' ἀναλογίαν μεταξὺ τοῦ προϊσταμένου καὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ διακόνου. Τῆς διανομῆς ταύτης ἐξαιροῦνται οἱ ἀρχιερατικῶς προϊστάμενοι δικαιούμενοι ἵνα φωτίσωσι δι' ἴδιον αὐτῶν λαγαριασμόν.

β') Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς καὶ ἀπολύτως ὅπως κληρικοὶ ἐνορίας τινὸς εἰσπηδῶντες εἰς ξένην τοιαύτην φωτίζωσι τοὺς ἐκεῖ χριστιανούς.

γ') Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς καὶ ἀπολύτως εἰς τοὺς διαθεσίμους κληρικοὺς ὡς καὶ εἰς τοὺς ἱερεῖς τῶν διαφόρων ἱερῶν ἁγιασμάτων καὶ ἄνευ ἐνορίας ἐκκλησιῶν ὅπως ἐξέλθωσιν εἰς τὸ φώτισμα.

δ') Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς καὶ ἀπολύτως τὸ περιέρχεσθαι καὶ φωτίζειν καταστήματα καὶ οἴκους ξένους πρὸς τὸ φώτισμα.

ε') Συνιστᾶται ὅπως ἡ παροῦσα ἐγκύκλιος τοχοκολληθῇ ἐν περιώπτῳ μέρει τοῦ Νάρθηκος τῆς ὑμετέρας Ἐκκλησίας πρὸς γνῶσιν τῶν χριστιανῶν.

Ταῦτα φέροντες εἰς γνῶσιν ὑμῶν προτρεπόμεθα ὅπως καὶ ἐκ μέρους ὑμῶν, ὡς ἀμέσως ὑπευθύνου ἐπὶ τοῖς τυχὸν γενησομένοις ἀτόποις, καταβληθῇ ἡ δέουσα προσοχὴ καὶ φροντὶς ἐπὶ τῶν ὡς ἄνω, ἀξιοῦντες συγχρόνως ὅπως καταγγείλητε ἡμῖν πάντα παρεκβάτην τῶν ἐκκλησιαστικῶν τούτων διαταγῶν, διὰ τὰς νομίμους συνεπείας.

Εἴητε δ' ἐπὶ τούτοις ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 30 δεκεμβρίου 1914.

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Προσκαλοῦνται πάντες οἱ κληρικοὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἱερεῖς τε καὶ διάκονοι, ὅπως μέχρι τῆς 15 Ἰανουαρίου 1915 προσέλθωσιν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐφοδιασθῶσι διὰ τῶν κεκανονισμένων διαμονητηρίων ἐγγράφων.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 31 δεκεμβρίου 1914

Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Π. Κ. Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδεται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος — Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

Περιεχόμενα:

Ὁ χρόνος — Ἡ ἑορτὴ τοῦ νέου ἔτους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Ἀπόδειξις Μ. Πρωτοσυγκελλίας — Βοήθημα εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐν τῇ Δύσει ἑλληνικῶν ἀποικιῶν — Πίνακες στατιστικοί — Διαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΒΟΗΘΗΜΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΔΥΣΕΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΠΟΙΚΙΩΝ

(συνέχεια ἀπὸ τοῦ 25 τεύχους τοῦ 1914)

Ἕνα ὅμως πρᾶγμα μᾶς ἐλύπησε, καὶ μᾶς δάκνει καιριώτατα, αὐτὸ ὁποῦ ὁρίζετε πῶς πρέπει νὰ ἀφήσωμεν πᾶσαν σκῆψιν, καὶ ἀνυπόστατον δικαιολογίαν, καὶ πρόφασιν, καὶ νὰ ἔλθωμεν εἰς προσκύνησιν τοῦ ὑψηλοτάτου, καὶ πανευφήμου ἡμῶν αὐθέντου Ἰωάννου βοεβόδα, διὰ νὰ μὴ φανῶμεν καὶ ἡμεῖς ἀηδεῖς, καὶ διασκεδασθῶσι καὶ τὰ διασκορπισμένα πρὸ πολλοῦ πρόσωπα τοῦ ρουφετίου τῶν πραγματευτῶν.

Ἀλλά, δέσποτα ἡμέτερε σεβασμιώτατε, πότε διὰ γραμμάτων μας ἐπροφασίσθημεν, ἢ ἀνυποστάτους δικαιολογίας ἐσημειώσαμεν τῇ συνέσει της; Ὅτι μὲν ἐγυμνώθημεν, ἐλατίσθημεν, ἐβασανίσθημεν, ἐφυλακώθημεν, οὐ μόνον ἅπαξ καὶ δίς, ἀλλὰ καὶ πολλάκις καὶ μυριάκις, ἀπταίστως, καὶ ἀναιτίως, καὶ χωρὶς νὰ χρεωστῶμεν εἰς τὴν αὐθεντίαν τίποτες, τοῦτο οὐ μόνον ἡμεῖς ἴσμεν καλῶς οἱ μυρίοις βασάνοις περιπεσόντες, ἀλλὰ καὶ ἁπαξάπαντες οἱ παρευρισκόμενοι ἐν Βουκουρεστίῳ ἄρχοντες, καὶ ἀρχόμενοι, ἀρχιερεῖς, καὶ ἱερεῖς ἴσασι, καὶ ἐπίστανται καλῶς τὰς βασάνους, τὰς καθημερινὰς καθείρξεις, τὰς συνεχεῖς ἐφόδους τῶν ἰταμῶν καὶ ἀπηνεστάτων ἁρμάσιδων, καὶ τὴν ἀνήκεστον, καὶ ἀνεκδιήγητον συμφορὰν μας. Καὶ τούτων οὕτως ἀληθῶς ἐχόντων, ποία ἄλλη πρόφασις χωρεῖ, δέσποτα σεβασμιώτατε, ἐκ μέρους μας; Καὶ ποῖος ἔφθασεν ἐξ ἡμῶν εἰς τοσαύτην ἀναισθησίαν, ἀνοησίαν τε, καὶ μωρίαν νὰ ἀφήσῃ ἐκὼν τὸ αὐτόθι δοσπήτιόν του,τὸ ἐργαστήριόν του, τὸ ὀλίγον ὑποστατικόν του, καὶ νὰ περινοσθῇ ἔνθεν κἀκεῖθεν εἰς γῆν ἀλλοδαπῆ καὶ ἀλλόφυλον, ἄοικος, ἄστεγος, λιμώττων ὑπ' ἐνδείας τῶν ἀναγκαίων, καὶ πιεζόμενος ὑπὸ κάθε εἴδους στενοχωρίας καὶ θλίψεως. Ἡ μέλλησις καὶ ἀναβολὴ αὕτη τῆς αὐτόθι ἐπιδημίας μας δὲν εἶναι σκῆψις καὶ πρόφασις ψευδὴς, δέσποτά μου, ἀλλ' εἶναι ὁ ἐσμὸς τῶν συμφορῶν καὶ δυστυχιῶν· καὶ πρῶτον, τὸ ἀναρίθμητον χρέος ὁποῦ ἐδανείσθημεν διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν ὀκνῶν ἀπὸ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης, καὶ δὲν ἐμεθέξαμεν ἐκ τῆς τοιαύτης κατωδύνου πραγματείας οὔτε ὀβολόν, παρὰ δὲ τῶν δανειστῶν ἐνοχλούμεθα καὶ βιαζόμεθα εἰς τὰ μέγιστα.

Καὶ ὅσον μὲν περὶ ἐκείνων, ὁποῦ εὑρίσκονται εἰς τὴν Βλαχίαν καὶ εἰς τὸ Βουκουρέστιον, κατὰ τὸ παρὸν οὐδεὶς λόγος· εἰ δὲ περὶ ἐκείνων,ὁποῦ εὑρίσκονται ἐδῶ, ἀνίατος· ἡ πληγὴ, καὶ τὸ τραῦμα ἀθεράπευτον, ἐπειδὴ τοὺς χρεωστοῦμεν ὡς πέντε χιλιάδας γρόσια· καὶ ἕως οὗ δὲν τὰ ἀποπληρώσωμεν σῶα καὶ ἀνελλειπῆ, δὲν μᾶς ἀφίνουσι κατ' οὐδένα τρόπον νὰ μετακινηθῶμεν ἐντεῦθεν. Ἐδεήθημεν τοὺς ἐνταῦθα ἐναπολειφθέντας ἐντοπίους ἄρχοντας νὰ μᾶς πάρωσιν εἰς ἐγγύησιν, διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ἔλθωμεν αὐτόθι νὰ προσπέσωμεν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου, ὁποῦ νὰ εὕρωμεν παραμικρὰν ἀναψυχὴν καὶ κυβέρνησιν, ἀλλὰ μέχρι τοῦ γῦν οὐδὲν ἠνύσαμεν· δεύτερον, τὸ ἐδικόν μας ρουφέτιον τῶν πραγματευτῶν δὲν εἶναι κατὰ τὸ παρὸν συνειλεγμένον καθὼς ἐν τῷ αὐθεντικῷ κατα-στίχῳ περιέχεται, ὁποῦ νὰ ἠμπορῇ νὰ ἀπολογῆται τὸ διωρισμένον αὐθεντικὸν δόσιμον, ἐπειδὴ ἀπὸ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας καταδρομὰς, καὶ ἀπὸ τὰ ἀνυπόφορα δοσίματα, ὁποῦ ἔδιδαν ὅσοι πραγματευταὶ ἦτον κατοικημένοι πέραν τοῦ Ὄλτου καὶ ἐντεῦθεν εἰς ἄλλα παζάρια, ὅλοι διεσκορπίσθησαν πρὸ ἑνὸς χρόνου καὶ ἄλλοι ἀπέθανον, καὶ ἄλλοι ἀπῳκίσθησαν, καὶ ἡμεῖς οἱ δυστυχεῖς καὶ ταλαίπωροι ἐπληρώναμεν ἕως τῆς ἐσχάτης ὥρας ἀδίκως καὶ παραλόγως τὰ ἐκείνων δοσίματα, καὶ ὑπέστημεν καταφρόνησιν καὶ λεηλασίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ ὥραν ἐν εἱρκτῇ, καὶ ἐν δεσμοῖς δεσμούμενοι καὶ φυλακώμενοι ὥςπερ κατάδικοι.

Ἡμεῖς, κατὰ τὸ παρὸν, περισσότεροι δὲν εἴμεθα παρὰ ὅσοι ἐσημειώθημεν ἐν τῷ περιεχομένῳ σημειώματι, ἐν ᾧ περιέχονται καὶ ὅλα τὰ ἄσπρα, ὁποῦ ἐδώσαμεν τόσον διὰ τὰς ὄκνας, ὅσον καὶ διὰ ἄλλα δοσίματα καὶ συνεχῆ προυμυτάρια, καὶ θέλει καταλάβῃ ἡ ὑμετέρα σύνεσις τὴν ἀθλίαν μας ἀποκατάστασιν, τὴν ὁποίαν ἠξεύρουσι πάντες. Λοιπὸν ἡ μακαριότης, ὡς πατὴρ φιλοστοργότατος, ἐπειδὴ γνωρίζομεν ὅτι μᾶς συμπονεῖ καὶ μᾶς εὐσπλαγχίζεται, δεόμεθα, ἱκετεύομεν καὶ παρακαλοῦμεν μετὰ δακρύων, νὰ γράψῃ καὶ νὰ παρασταθῇ ὑπὲρ ἡμῶν εἰς τὸν ὑψηλότατον ἡγεμόνα, διὰ νὰ ἐπικυρώσῃ τὰς κατωτέρω σημειωθείσας ἱκεσίας καὶ δεήσεις μας, καὶ ἡμεῖς τότε, ὡς ἔλαφοι διψῶσαι, θέλομεν προςδράμῃ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ ἐλέους της. Αἱ ἱκεσίαι μας δὲ εἰσὶν αὗται·

πρῶτον· νὰ δώσῃ ἡ ὑψηλότης του τὸν καθένα μας αὐθεντικόν του γράμμα μετὰ διορισμοῦ ἐνιαυσίου δοσίματος, κατὰ τὴν δύναμιν ἑκάστου, καθ' ὃν τρόπον δίδουσι καὶ καμαρασαῖοι καὶ ὁσουτάσιδες, καὶ ἄλλαι παρόμοιαι πρασιαὶ τῶν ἐντοπίων· καὶ ἡ διορισθεῖσα σοῦμα τῶν δοσιμάτων οὐ μόνον νὰ μὴ διπλασιάζεται καὶ τριπλασιάζεται ὑπὸ συνεργείας φιλαδίκων προσώπων, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ ἐνεχώμεθα καθεξῆς περὶ τῶν τεθνεώτων, φευγόντων καὶ δυστυχούντων πραγματευτῶν, μόνον καθ' ἕνας τὸ ὑποσχεθὲν δόσιμόν του εὐπειθῶς νὰ τὸ ἀποδίδῃ·

δεύτερον· νὰ σηκώσῃ ἡ ὑψηλότης του καὶ τὸ δόσιμον τῶν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ὑπηρετῶν μας, ὡς ὑστερογενὲς ἐφεύρημα ἀθέου τινὸς, διότι τοῦτο ἐστάθη ὁ ἔσχατος ἀφανισμὸς τῶν πραγματευτῶν· μὴ δυνάμενοι

γὰρ χωριστὰ διὰ λόγου μας καὶ χωριστὰ διὰ τοὺς καλφάδες μας νὰ δίδωμεν ὁδσιμον, καὶ οἱ ὑπηρέται μας ἐφυγαδεύθησαν, καὶ τὰ ἐργαστήριά μας ἐκλείσθησαν· τρίτον· δεόμεθα τοῦ ἐλέους του νὰκάμῃ μίαν κυβέρνησιν εἰς ἡμᾶς τοὺς δυστυχεῖς καὶ διὰ τὰ ἀναρίθμητα προυμουτάρια ὁποῦ ἐδώσαμεν, νὰ μὴ χαθοῦν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐκ δανείου ἄσπρα, ἐπειδὴ τὰ χρεωστοῦμεν, καὶ ἐνοχλούμεθα·

τέταρτον καὶ τελευταῖον· δεόμεθα νὰ μὴν ἔχωσιν ἐξουσίαν οἱ αὐτόθι δανεισταί μας οἱ δανείσαντες καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ὀκνῶν, τῶν προυμουταρίων, καὶ εἰς τὴν παράλογον καὶ βίαιον ἀγορὰν τοῦ καδιλικίου Σακουγιανίου νὰ μᾶς σφαλῶσι καὶ νὰ μᾶς στενοχωροῦσι διὰ τὰ ὀφειλόμενα, ἀλλὰ νὰ ἔχωσιν αὐθεντικὴν προσταγὴν ὁποῦ νὰ ὑπομένωσιν ἕως οὗ νὰ πουληθῇ τὸ αὐτόθι ἄλας μας, καὶ τότε εὐχαρίστως νὰ τοὺς ἐξοφλήσωμεν.

Αὕτη ἐστιν ἡ ἀληθὴς αἰτία, ὁποῦ μᾶς ἀναχαιτίζει ἀπὸ τὴν εἰς τζάραν ἄφιξίν μας, καὶ αὐτὰ εἰσὶ τὰ ἰδικά μας ζητήματα. Λοιπὸν, δακρυρροοῦντες, ἀντιβολοῦμεν τὴν ὑμετέραν φιλόχριστον μακαριότητα νὰ γράψῃ καὶ νὰ ἀναφέρῃ ὅλην μας τὴν ἱκεσίαν τῷ ὑψηλοτάτῳ καὶ θεοφρουρήτῳ ἡγεμόνι, καὶ νὰ λάβῃ μίαν πληροφορητικὴν ἔγγραφον ἀπόκρισιν κατὰ τὴν δέησιν ἡμῶν, καὶ νὰ μᾶς τὴν ἐξαποστείλῃ μὲ βεβαίωσιν καὶ ἐγγύησιν ἔγγραφον καὶ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, ὅτι νὰ φυλάττωνται τὰ ἀνωειρημένα μας ζητήματα ἀπαρασάλευτα· καὶ τότε νὰ εἶναι βέβαιος ἡ μακαριότης της, ὡς οὐ μόνον ἡμεῖς θέλομεν προσδράμῃ χωρὶς τινος δειλίας εἰς τὴν σκέπην τοῦ θεόθεν ἐπιβραβευθέντος ἡμῖν ἡγεμόνος, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ξένοι πραγματευταὶ θέλουσι μᾶς ἀκολουθήσῃ, πληροφορούμενοι τὴν εὐθύτητα καὶ δικαιοπραγίαν τοῦ θεοστέπτου αὐθέντου μας, καθὼς καὶ ἡμεῖς παρὰ πολλῶν τὴν ἐβεβαιώθημεν, θέλει ἔχῃ καὶ ἡ μακαριότης της εὐπρόσωπον παρρησίαν πρὸς τὸν οἰκτίρμονα Θεὸν, διὰ τὴν φροντίδα καὶ εὐσπλαγχνίαν, ὁποῦ καὶ πόρρωθεν δείχνει εἰς τοὺς ταπεινοὺς καὶ εὐλαβεῖς αὐτῆς ξδούλους, μένομεν καὶ ἡμεῖς ἀείποτε προθυμότατοι καὶ εὐλαβεῖς ὑπουργοὶ τῶν δεσποτικῶν ἐνταλμάτων της, ἣν ὁ ἅγιος Θεὸς διαφυλάττοι ὑγιαίνουσαν, εὐτυχοῦσαν, καὶ εὐδαιμονοῦσαν εἰς ἔτη πολλὰ, ὑποτάττων καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῆς πάντα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον· ἧς καὶ τὰ ἱερὰ ὄχνη τῶν ποδῶν αὐθις καὶ πολλάκις κατασπαζόμεθα.

φψιΣ΄ =μαρτίου (ἄνευ ἡμέρας)*

ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι πραγματευταὶ οἱ εἰς τὸ Μπρασδοβὸν εὑρισκόμενοι.

δ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

* ἀμφότερα τὰ γράμματα ἐκτυποῦνται ὡς εἰσὶν ἐν τῷ πρωτοτύπῳ γεγραμμένα.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ ΣΩΜΑΤΩΝ, ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ, ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ τοῦ ἔτους 1914

Α΄

ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1914 ἐγένοντο

Συνεδρίαι διοικητικαὶ—δικαστικαὶ	104
» διοικητικαὶ τακτικαὶ	60
» ἔκτακτοι	12
» δικαστικαὶ	32
Ἐγκύκλιοι πατριαρχικαὶ καὶ συνοδικαὶ περὶ διαφόρων ζητημάτων	6

Καθαιρέσεις· τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας Ἁγίας Μαρκέλλης.

Ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν δι' ἀρχιερατείαν ἐκλεξίμων ἐνεγράφησαν

α΄) ὁ πρωτοσύγκελλος τοῦ πρωτοθρόνου μητροπολίτου κ. Νικόλαος

β΄) ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Εὐστάθιος Ποπέσκος προϊστάμενος ἐπαρχιακοῦ ναοῦ

γ΄) ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Ἄνθιμος διευθυντὴς τοῦ ἱεροδιδασκαλείου Πρασάρεος

δ΄) ὁ διάκονος κ. Βασίλειος Παπαδόπουλος

ε΄) ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Σάββας Ἰωσηφίδης προϊστάμενος Γενίκιοϊ.

Τῇ 24 10βρίου 1914.

Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Ι. Συνόδου.

Β

Δ. Ε. Μ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Καθ' ὅλον τὸ παρελθὸν ἔτος συνεδρίαι συνεκροτήθησαν 93

δικαστικαὶ	25
διοικητικαὶ	31
κοιναὶ μετὰ τῆς Ἱ. Συνόδου	37
Ἐξεδόθησαν δικαστικαὶ ἀποφάσεις	23

Ἐν τῷ συμβουλαιογρφείῳ ἐγένοντο

Πράξεις καταθέσεως διαθηκῶν	24
» δημοσιεύσεως	20
» συντάξεως	4
» δηλώσεις διάφοροι	49
» ἐπικυρώσ. διαφόρων ἐγγράφων	422
» ἐπιθεωρήσεις ληξιαρχ. πράξεων	29
	548
Εἰσελθοῦσαι διοικητικῆς φύσεως ὑποθέσεις	150

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον.

Ἡ Ἀθηνᾶ Μ. Ξανθούλη, τὸ γένος Κούη, χριστιανὴ ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανῆ, τέως κάτοικος Βεῖ ὀγλοῦ πόλεως, (Κιουτσοὺκ-Καπριστὰν, ἀπαρτιμὰν Χαμιδὴ δέη) ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὴν προσεχῆ δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 8 1]2 π. μ. εὐρωπ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ ἐαυτῆς συζύγου Μιχαὴλ Α. Ξανθούλη, χριστιανοῦ ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, ἐμπορουπαλλήλου, κατοίκου Βεῖ ὀγλοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ διαζυξει "Ἀλλως ἡ κατ' αὐτῆς ἀγωγὴ ἐπὶ διαζυξει δικασθήσεται ἐρήμην αὐτῆς.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ «Νεολόγου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 16 Δεκεμβρίου 1914.

Ὁ πρόεδρος 2

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Κωνσταντῖνος Παπᾶ Σακελλαρίου Γεωργίου, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς ἐργας κάτοικος Κωνσταντινουπόλεως, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 8 1]2 π. μ. εὐρωπαϊστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ συζύγου Χρυσούλας Κ. Παπᾶ Σακελλαρίου Γεωργίου, τὸ γένος Κωνσταντίνου Ἐκμεκτσῆ, ὑπηκόου ὀθωμανῆς τ. γυναικεῖα ἐπαγγελλομένης, κατοίκου Πεῖ ὀγλοῦ (Ἀϊναλῆ Τσεσμὲ) ἐπὶ διαζυξει.

Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζυξεως δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ «Προόδου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 1 δεκεμβρίου 1914. 3

Ὁ πρόεδρος Ὁ Α' γραμματεὺς

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος**

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Ἀντώνιος Γεωργίου, ἀμπατζῆς, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανός, τέως μὲν κάτοικος Κωνσταντινουπόλεως (κατὰ τὸ Οὖν Καπὰν) καὶ ἀμπατζῆς, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 8 1]2 π. μ. εὐρωπαϊστὶ, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ συζύγου Σουλτάνης Α. Γεωργίου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς, τὰ γυναικεῖα ἐπαγγελλομένης, κατοίκου Πόλεως ἐπὶ διαζυξει. "Ἀλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ ἐπὶ διαζυξει δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 23 Δεκεμβρίου 1914. 1

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος**

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΡΟΥΣΗΣ

Ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον

Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὖξ. ἀριθμ. 196 καὶ ἡμερομ. 18 δεκεμβρίου 1914 ἐρήμην ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς περὶ διαζυξεως δίκης μεταξὺ Ἰωρδ Θάνου, καὶ Ἀναστασίας τὸ γένος Στ Φούντη.

Δι ὰ τ α ῦ τ α

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης,

Καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 525 καὶ ἡμερομ. 15 9]βρίου 1914 ἐ. ἔ. ἀγωγὴν τοῦ Ἰωρδάνου Θάνου.

Κηρύσσει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Ἀναστασίας τὸ γένος Φούντα γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῆς,

Ἐπιτιθησι τῇ ἐναγομένῃ ὡς ὑπαιτίῳ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη, ἀνερχόμενα εἰς γρ. 350, ὡς καὶ τὰ τῶν διαλυτηρίων ἐγγράφων, καὶ προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος

Κηρύσσει τὴν παροῦσαν ἀπόφασιν ὑποκειμένην εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμενα ἐνδικα μέσα ἐντὸς τῶν νομίμων προθεσμιῶν καὶ

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ Διατακτικοῦ αὐτῆς τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ Χρόνου.

Ἐγένετο, ἀπαφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη. 1

Ἐν Προύσῃ τῇ 18 10]βρίου 1914.

Ὁ Προεδρεύων τὰ μέλη

Οἰκονόμιος Γ. Ἀεριὸς ἀρχ. Λεόντιος Ε. Δημητράκης

Ὁ γραμματεὺς **Οἰκον. Εὐγένιος Παπαδόπουλος**

ἀρχιδιάκονος **Πολύκαρπος**

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως ἐν Μακρίκιοϊ.

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 20 ἐρήμην ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς περὶ διαζυξεως δίκης μεταξὺ Εὐθυμίου Λεβαντῆ καὶ τῆς Εὐθυμίας Λεβαντῆ.

Δι ὰ τ α ῦ τ α

Δικάζον ἐρήμην καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί:

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 2263 καὶ χρονολ. 16 φεβρουαρίου 1914 ἀγωγὴν τοῦ Εὐθυμίου Λεβαντῆ ὡς νόμιμον καὶ βάσιμον

Κηρύσσει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἐναγομένης Εὐθυμίας γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῆς·

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως διὰ τῶν ἐν Κων]πόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου»

Ἐπιτίθησι τῇ ἐναγομένῃ Εὐθυμίᾳ ὡς ἡττηθείσῃ ἐν τῇ δίκῃ τὴν δικαστικὴν δαπάνην ἀνιοῦσαν εἰς γρόσια διακόσια (ἀρ. 200), προκαταβαλλομένην ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἐδημοσιεύθη τῇ 17 νοεμβρίου 1914 ἐν Θεραπείοις.

Ὁ πρόεδρος

† **Ὁ μητροπολίτης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ** 3

Ὁ γραμματεὺς

ἀρχιδιάκονος Νικ. Γ. Βαφείδης.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 10 Ἰανουαρίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 2

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ μητροπολίτης Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος)
† Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου

† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. τραφείου
Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

Η ΒΑΠΤΙΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Εὐδαίμονες ἀληθῶς εἶνε αἱ χῶραι ἐκεῖναι καὶ ἀθανάτου δόξης ἀπολαύουσιν ὅσαι ηὐτύχησαν νὰ χρησιμεύσωσι παγκόσμιον θέατρον ἐξαιρέτων καὶ πολυμόχθων τῇ ἀνθρωπότητι εὐεργεσιῶν. Καὶ οὐ μόνον τὸ ὄνομα αὐτῶν εὐλογημένον καὶ πολυύμνητον φέρεται ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν πανταχοῦ, ὅπου ἀληθὴς πρόοδος καὶ πραγματικὸς ἀνθρωπισμὸς ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ τὸ ἱερὸν αὐτῶν ἔδαφος καὶ τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας αὐτῶν δόξης καὶ λαμπρότητος ἰδιαιτέρως σεπτὰ καὶ ποθητὰ παραμένουσιν εἰς πάντα εὖ ἠγμένον ἄνθρωπον.

Πάσας δὲ τὰς ἄλλας τοιαύτας χώρας, ὀλίγας ἀναλόγως τῶν ἀχανῶν τῆς γῆς ἐκτάσεων οὔσας, ὑπερβάλλει ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐκλάμπρῳ εὐτυχίᾳ ἡ ἄλλως μικρὰ καὶ ἄσημος ἁγία Γῆ, ἡ κατ' ἐξοχὴν πατρὶς τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ, οὐχὶ διὰ τὴν ἄλλην προτέραν καὶ μεταγενεστέραν ἱστορίαν, ἀλλὰ διότι ἐδέχθη καὶ ἔφερεν εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς δι' ὅλου τοῦ ἐπιγείου αὐτοῦ βίου τὸν θεάνθρωπον λυτρωτὴν τῆς ἀνθρωπότητος, τὸν Κύριον ἡμῶν. Οἱ θεῖοι ἐκείνου πόδες τὴν χώραν ταύτην ἡγίασαν, αὕτη δὲ ἐνηχήθη τὴν θείαν ἐκείνου φωνὴν καὶ ἤκουσε τὰ οὐράνια αὐτοῦ διδάγματα τῆς παγκοσμίου ἀληθείας καὶ χάριτος.

Διὰ ταῦτα πλεῖστοι ἀπ' αἰώνων εὐσεβεῖς ἄνθρωποι ἐπόθησαν νὰ ἀκολουθήσωσι τὰ πάνσεπτα ἴχνη τῶν ποδῶν τοῦ Κυρίου ἐν τῇ ἡγιασμένῃ ταύτῃ χώρᾳ καὶ διὰ τοῦ πνεύματος νὰ ἴδωσιν αὐτὸν ἐκεῖ μετὰ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν ἄλλων μαθητῶν καὶ τῶν ἁγίων ἐκείνων γυναικῶν, αἵτινες μετὰ γυναικείας ἐξόχου στοργῆς ἠκολούθουν καὶ «διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς» (Λουκ. 8, 3), μετὰ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀρχόντων καὶ φαρισαίων, θαυμασίως διδάσκοντα καὶ πολυειδῶς εὐεργετοῦντα τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα. Εὐτυχῶς δὲ σώζονται μέχρι τοῦδε ἱκανὰ ἴχνη τῆς πολυυμνήτου καὶ μοναδικῆς ἐκείνης διὰ τὸν ἐπίγειον κόσμον ἐποχῆς.

Ὅ τι δὲ ὑπὲρ τὰ λοιπὰ πάντα φυσικῶς ἀναλλοίωτον ἔμεινεν ἐν τῇ ἁγίᾳ Γῇ εἶνε ὁ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους τῆς ὑδρογείου σφαίρας ποταμοὺς πεφημισμένος ποταμὸς αὐτῆς, ὁ διαρρέων αὐτὴν ἐκ βορρᾶ πρὸς νότον καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν τοσούτων ἀπαισίων ἀναμνήσεων νεκρὰν θάλασσαν. Δυνάμεθα δὲ χωρὶς ὑπερβολῆς νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐν τῷ ποταμῷ τούτῳ ἐνεκαινίσθη τὸ κοσμοσωτήριον τοῦ θεανθρώπου ἔργον καὶ ἐμαρτυρήθη ὑπὸ τοῦ προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, ἐγνώσθη δὲ τὸ τρισυπόστατον τῆς Θεότητος καὶ ἐθεμελιώθη διὰ τῶν πρώτων τοῦ Κυρίου μαθητῶν ἡ χριστιανικὴ πίστις.

Εἰς τὸν ποταμὸν τοῦτον ἀπὸ ἱκανοῦ ἐξετέ-

λει τὸ μέγα αὐτοῦ ἔργον ὁ μέγιστος ἐν γεννητοῖς γυναικῶν, ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς, κηρύττων καὶ βαπτίζων βάπτισμα μετανοίας καὶ ποδηγετῶν τοὺς πάντας εἰς τὴν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀπολύτρωσιν καὶ σωτηρίαν. Ἡ ἔκλυσις τοῦ καθόλου τότε τῶν Ἑβραίων βίου ἀπῄτει πρὸς θεραπείαν τοιοῦτον σοβαρὸν καὶ αὐστηρὸν ἐλεγκτὴν καὶ διδάσκαλον, μὴ διστάζοντα μετὰ ἀπαραμίλλου ἐλλόγου παρρησίας νὰ ἐλέγχῃ τοὺς πάντας ἀπὸ τῶν θρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχόντων μέχρι τοῦ λαοῦ, τῶν τελωνῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν ἐπίσης καὶ μόνῳ σκοπῷ, ἐπὶ τῇ ἀδόλῳ μετανοίᾳ.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος τοῦ Θεοῦ, πανίσχυρος ἐν τῇ ἁγιότητι καὶ ἐγκρατείᾳ καὶ οὐδένα φοβούμενος, δὲν ἐπωφελεῖται τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἠθικὴν ἰσχὺν, δὲν κερδοσκοπεῖ, δὲν σφετερίζεται ἀλλότρια δικαιώματα καὶ καθήκοντα, ἀλλοτρίας δόξας καὶ τιμὰς, ἀλλὰ μετὰ πάσης τοῦ ἑαυτοῦ καθήκοντος συναισθήσεως ταπεινῶς ἐκτελεῖ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ καὶ κηρύττει τοῦτον εἰς πάντας. Καὶ τίς ἦτο ὁ προορισμὸς αὐτοῦ; Οὐδεὶς ἄλλος εἰ μὴ ἡ προετοιμασία τῶν ἀνθρώπων ἵνα προσέλθωσιν εἰς τὸν ἄνωθεν ἐρχόμενον καὶ παρακαθίσαντες παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἀναγνωρίσωσιν ὅτι «ἔχει ῥήματα ζωῆς αἰωνίου» (Ἰωάν. 6, 68).

Ἀλλ' ἐν ᾧ οὗτος μηδ'ἐπ' ἐλάχιστον φιλοδοξήσας, τοὺς πάντας ὡδήγει πρὸς τὸν θεάνθρωπον λυτρωτὴν, ἀνομολογῶν ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς ἄξιος νὰ λύσῃ τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων ἐκείνου, ἰδοὺ ὁ Κύριος προσέρχεται πρὸς αὐτὸν τεταπεινωμένος ὡς εἷς τῶν κοινῶν ἀνθρώπων καὶ τελεῖ δι' αὐτοῦ πρᾶξιν εὐσεβείας καὶ μετανοίας, ἧς βεβαίως οὐδεμίαν ὡς ἁμάρτητος εἶχεν ἀνάγκην. Αἰσθάνεται κάλλιστα ὁ πρόδρομος ὅτι ἔχει αὐτὸς ἀνάγκην νὰ βαπτισθῇ τὸ βάπτισμα τῆς ἀναγεννήσεως καὶ ἀπολυτρώσεως ὑπὸ τοῦ Κυρίου, ἀλλ' ἐκεῖνος πληροῖ καθῆκον ἄσχετον μὲν πρὸς αὐτὸν, ἐπιβαλλόμενον ὅμως καὶ συντελοῦν εἰς βεβαίωσιν τῆς θείας αὐτοῦ ἀποστολῆς.

Τίνες δὲ καὶ ὁποῖαι σκέψεις εὐσεβείας, εὐγνωμοσύνης καὶ ἐξαιρέτου τιμῆς πρὸς τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν ἡμῶν πρέπει νὰ κατακλύζωσι τὰς διανοίας καὶ τὰς καρδίας ἡμῶν, ὅταν βλέπωμεν τὸν ἁμάρτητον ταπεινούμενον μέχρι τοιούτου σημείου χάριν ἡμῶν; Καὶ ἐὰν ἄλλο τι δὲν δυνάμεθα νὰ προσαγάγωμεν εἰς ἐκεῖνον, ἆρά γε δὲν ἁρμόζει ἡμεῖς οἱ υἱοθετηθέντες δι' αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ οὐρανίου πατρὸς νὰ τελῶμεν τὰς ἀναμνήσεις τῶν μεγάλων ἐκείνου θυσιῶν διὰ μετανοίας καὶ ταπεινώσεως; Ἐκεῖνος ἐβαπτίσθη βάπτισμα μετανοίας ἁμάρτητος ὤν, καὶ ἡμεῖς βαπτισθέντες βάπτισμα υἱοθεσίας θὰ παραμένωμεν ἀμετανόητοι, ἑστία μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος; Οὐδέποτε!

Βεβαίως οὕτω μόνον διὰ τοιούτων σκέψεων αἱ ἱεραὶ αὗται ἀναμνήσεις δύνανται νὰ ἔχωσιν αἴσια δι' ἡμᾶς ἀποτελέσματα. Καὶ ἐὰν μὴ ταῦτα διαρκῶς θεραπεύωσιν ἡμᾶς, τοὐλάχιστον ἐπί τινα καιρὸν ἀναστέλλουσι τὸν πυρετὸν τῆς κακίας, τὴν ἀκρασίαν τῶν παθῶν, ἅτινα εἶνε ὁ μέγιστος καὶ χείριστος ἡμῶν ἐχθρὸς, αὐτὸς ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος διάβολος ἐν ἡμῖν αὐτοῖς. Μία σοβαρὰ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων μελέτη βεβαίως θὰ ὁδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς ἀκατάλυτον ἔμπρακτον εὐγνωμοσύνην πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις ἀπὸ τοσούτων αἰώνων τοσαύτας εὐεργεσίας παρέχει εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ταπεινωθεὶς μέχρις ἐνανθρωπίσεως καὶ βαπτίσεως ὑπὸ τοῦ Προδρόμου ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, μέχρι πάθους καὶ σταυροῦ.

5. 1. 1915. † Ὁ Ν. Β.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

Α' ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ

ΛΟΥΚ. 18, 10—14

Οὐδὲν οὕτως ἀποτυφλοῖ καὶ διαφθείρει τὸν ἔλλογον ἄνθρωπον ὅσον ἡ μετ' ἐπάρσεως αὐταρέσκεια καὶ ἡ μετὰ σεμνοτυφίας ὑπερηφάνεια, ἡ δαιμονιώδης αὕτη καὶ ἀνίατος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ψυχικὴ νόσος. Ἅπαντα τὰ ὑλικὰ καὶ σαρκικὰ πάθη, ἅπασαι αἱ ἄλλαι ψυχικαὶ ἀσθένειαι δὲν δύνανται τοσοῦτο νὰ διαστρέφωσι τὸν ὅλον ἀνθρώπινον βίον ὅσον ἡ ἐν ἐπάρσει αὐταρέσκεια καὶ ἡ ἐν σεμνοτυφίᾳ ὑπερηφάνεια.

Ὁ ὑπὸ τῆς φοβερᾶς ταύτης νόσου κατατυρανούμενος ἄνθρωπος κυριολεκτικῶς εἰπεῖν κατακυριεύεται ὑπὸ μισανθρωπίας καὶ περιφρονήσεως παντὸς τοῦ περιστοιχοῦντος αὐτὸν ὑλικοῦ καὶ πνευματικοῦ κόσμου. Ἐχώρισεν ἤδη ἑαυτὸν ἀπὸ πάντων καὶ διὰ μικροῦ ὄμματος καὶ βλέμματος θρασείας αὐθαδείας προσβλέπει πρὸς πάντα. Αὐτὸς εἶνε ἐνώπιον πάντων γίγας καὶ ἡμίθεος, οἱ δὲ ἄλλοι νᾶνοι καὶ οὐδενόσωρα σκύβαλα.

Καὶ διὰ νὰ ἐννοήσητε τὴν οἰκτρὰν ταύτην καὶ τοῦτ' αὐτὸ φρενοπαθῆ τοῦ ἐπηρμένου καὶ ὑπερηφάνου καὶ φιλαύτου κατάστασιν, ἴδετε μετὰ προσοχῆς τὸν φαρισαῖον τῆς σημερινῆς παραβολῆς τοῦ Κυρίου. Παρίσταται ἐνώπιον τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, τοῦ κριτοῦ πάντων, καὶ αὐτὸς, ἀντὶ νὰ ζητήσῃ τὸ ἔλεος αὐτοῦ, στομφωδῶς λέγει ὅτι εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν, διότι δὲν εἶνε διεφθαρμένος καὶ φαῦλος ὡς ὅλοι οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, αὐτὸς ἐξ ἑαυτοῦ ἐξαρτῶν ἅπασαν τὴν ἐν φαντασιοπληξίᾳ ἀρετὴν αὐτοῦ.

Καὶ ἀρνητικῶς μὲν διισχυρίζεται ὅτι οὐδὲν πράττει τὸ πονηρὸν ἐξ ἐκείνων, ἅτινα καταχραίνουσι τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ ἔνοχον βίον. Θετικῶς δὲ προσάγει φαρισαϊκῶς μικρολογίας λεπτολογήματα, νηστείαν ἄκαρπον δὶς τῆς ἑβδομάδος καὶ ἀποδεκατισμὸν τῶν ὑπ' αὐτοῦ καρπουμένων, ἀποδεκατισμὸν τοῦ ἡδυόσμου καὶ τοῦ ἀνήθου καὶ τοῦ κυμίνου, ἐν ᾧ στερεῖται τοῦ φωτὸς τῆς δικαίας κρίσεως, τῆς εὐσπλαγχνίας καὶ τῆς εἰς Θεὸν ἐνδομύχου πίστεως (Ματθ. 23,23).

Καὶ ἐπὶ τέλους ἀφ' οὗ μετὰ στόμφου ὅλως ἀνοικείου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοὺς πάντας ὡς μισάνθρωπος καὶ περιφρονητὴς πάντων ἐξηυτέλισε, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Θεὸν καθύβρισε, μηδ' εἰς αὐτὸν ἀναγνωρίζων εὐεργεσίαν, ἀλλ' ἐξ ἑαυτοῦ καὶ μόνου τὰ πάντα καρπούμενος, ἐπὶ τέλους περιφρονητικώτατα λακτίζει καὶ τὸν παριστάμενον ἐκεῖ, ἐν τῷ ἱερῷ, τεταπεινωμένον τελώνην. Καὶ ὅμως ὁ τελώνης καὶ τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας ὡμολόγει καὶ τὸ ἔλεος τοῦ πολυευσπλάγχνου ἐπεκαλεῖτο Θεοῦ, τύπτων εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, τὴν ἑστίαν τῶν παθῶν καὶ ἀνομιῶν.

Τὸ παράδειγμα τοῦ ἐπηρμένου καὶ δαιμωνιώδους φαρισαίου καθ' ἑκάστην προβάλλει ἐνώπιον ἡμῶν ὑπὸ ποικίλας καὶ ἀπεχθεστέρας μάλιστα μορφάς. Οὐχὶ δὲ μόνον ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου οὐρανίου κριτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον τῶν καλῶς γινωσκόντων τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις αὐτῶν οἱ σημερινοὶ ὀπαδοὶ τῶν φαρισαίων μετὰ στόμφου σοβοῦσι καὶ ἐπιδεικνύονται ὡς οὐχὶ τῶν καθ' ἡμᾶς τινες ὄντες, ἀλλὰ ξένα τινὰ καὶ παράδοξα ὑπέροχα φαινόμενα.

Οἱ τοιοῦτοι δὲ ἐπάρσεως καὶ ὑποκρισίας, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ αὐθαδείας ἄνθρωποι εἶνε πάντολμοι καὶ πρὸ οὐδενὸς ὑποχωροῦσιν, οὐσιωδῶς κακουργοῦντες, τὸ δὲ φαινόμενον ἐπιδεικνύοντες ἀρετὰς καὶ ἱκανότητας ἀνυποστάτους, ἀληθῶς συκαῖ ἄκαρποι εἰς τὸ ἀγαθὸν ὑπάρχοντες. Καθ' ὅσον δὲ οἱ τοιοῦτοι εὐδοκιμοῦσι, κατὰ τοσοῦτον ἐξευτελίζονται καὶ ἀφαντοῦνται οἱ ὅπως δήποτε εὐσεβῶς καὶ θεαρέστως βιοῦντες, οὐχὶ σπανίως καὶ ἀπηνῶς διωκόμενοι καὶ στιγματιζόμενοι.

Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἀνθρώπινος ἐπὶ γῆς βίος ἔχει τὰς ἀδυναμίας αὐτοῦ, δὲν ἔπαυσεν ὅμως οὐσιωδῶς νὰ τιμᾷ καὶ γεραίρῃ τὴν ἀρετήν. Ἡ δὲ κοινὴ γνώμη, ἡ συνεχῶς πλανωμένη, ἐπὶ τέλους θᾶσσον ἢ βράδιον ἀνομολογεῖ καὶ ἀμείβει τὴν ἀρετήν, τοὐλάχιστον δι' ἑνὸς καλοῦ λόγου, δι' ἑνὸς ἐπαίνου. Δὲν ἀρνούμεθα ὅμως ὅτι καὶ μέχρις ἑσχάτων, καὶ μέχρι θανάτου, καὶ μετὰ θάνατον ἐνίοτε ἡ μὲν ἀρετὴ παραγνωρίζεται καὶ παραγκωνίζεται, ἡ δὲ κακία φενακίζει καὶ ἐξαπατᾷ οὐχὶ σπανίως.

Ἐνώπιον ὅμως τοῦ ἀδεκάστου οὐρανίου κριτοῦ, ἐνώπιον καὶ αὐτῆς τῆς συνειδήσεως τῶν μὴ τέλεον διεφθαρμένων ἀνθρώπων, οὐδεμία τοιαύτη πλάνη καὶ ἀδικία χωρεῖ. Ἕκαστος τὸν κοινὸν ἔχων νοῦν, προσέχων ἐπ' ὀλίγον ἀπαθῶς καὶ μετὰ λογικῆς ψυχραιμίας εἰς τὸν ἑαυτοῦ βίον, διαγινώσκει τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰ τρωτὰ αὐτοῦ, καὶ οὐχὶ ὡς ὁ φαρισαῖος ἐπαίρεται, ἀλλ' ὡς ὁ τελώνης ταπεινοῦται. Ταπεινούμενος δὲ οὕτως ἐξαγγίζεται καὶ ἐνδυναμοῖ τὰς πρὸς τὸ ἀγαθὸν δυνάμεις, δεόντως τιμῶντος ἄλλους.

Ὁ δ' οὐράνιος ἀδέκαστος κριτὴς πάντων κατὰ πάντα τελείως καὶ ἀκριβοδικαίως ποιεῖται τὴν κρίσιν αὐτοῦ. Παρ' αὐτῷ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ παραλλαγή τις κρίσεως καὶ σκιὰ μεροληψίας, ἀλλὰ τὰ πάντα γίνονται καὶ κρίνονται ὅπως ἀπαιτεῖ τὸ ἄρτιον δίκαιον τὸ μηδέποτε σκληρὸν μηδ' ἀπάνθρωπον, ἀλλὰ πάντοτε ἀπονέμον ἑκάστῳ τὸ ἴδιον. Ἐκεῖ οὐδεὶς οὐδὲν νὰ ἀποκρύψῃ δύναται. Καὶ πρὶν ἡ πρᾶξῃ δέ τις τὸ ἀγαθὸν, ἢ τὸ πονηρὸν, ἐν τῷ ἀδεκάστῳ τοῦ οὐρανοῦ κριτηρίῳ ἢ ἐπιδοκιμάζεται, ἢ ἀποδοκιμάζεται.

Μακάριοι δὲ ἀληθῶς εἶνε οἱ ἄνθρωποι ὅσοι τὴν ἠθικότητα ὑπὲρ πᾶν ἄλλο προαιροῦνται, καὶ δὲν δελεάζονται ὑπὸ τῶν ποικίλων τοῦ κόσμου δελεασμάτων. Οἱ τοιοῦτοι καὶ ἁμαρτάνοντες ὡς ἄνθρωποι, καὶ παρεκτρεπόμενοι ἐνίοτε, ἀκούουσι τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως ἐλέγχουσαν, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, οὔτε ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ὡς φαρισαῖοι ὑπεραίρονται καὶ στομφάζουσιν, οὔτε προσδοκῶσιν ἀμοιβὰς δι' ὅ τι καλὸν ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ αὐτῶν πράττουσιν. Ὢ! εἴθε πάντες τὴν σωτήριον ταύτην ὁδὸν νὰ βαδίζωμεν!

10, 1, 1915 † Ὁ Ν. Β.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ ΣΩΜΑΤΩΝ, ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ, ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ τοῦ ἔτους 1914

Γ'

ΠΝΕΥΜΑΤ. ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ*

Τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικὸν δικαστήριον κατὰ τὸ ἔτος 1914 συνεκρότησε τριάκοντα καὶ ἑπτὰ συνεδρίας, ἐκ δὲ τῶν ἀπὸ προηγουμένων ἐτῶν διαφόρου ὕλης ἐκκρεμῶν 37

ἀγωγῶν καὶ τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐνώπιον αὐτοῦ ἁρμοδίως παραπεμφθεισῶν

Α')	ἀγωγῶν περὶ διαζυξ. (ἐξ ὑπαιτ. τοῦ ἀνδρὸς)	16	
Β')	» » » (» » τῆς γυναικὸς)	35	
Γ')	» » ἀκολουθήσεως καὶ συμβιώσεως	5	
Δ')	» » διατροφῆς καὶ τοπικῆς διαστάσ.	23	
Ε')	» » ἀκυρώσεως γάμου	2	
ΣΤ')	» » μνηστείας	21	
Ζ')	ἀνακοπῶν	5	
Η')	αἰτήσεων περὶ ἀναγνωρίσεως γάμου	6	
Θ')	» διαφόρου ὕλης	53	
Ι')	εἰσηγήσεων (κατὰ παραπομπὴν)	3	169
			206

1) Ἐξεδίκασε

α')	ἀγωγὰς περὶ διαζυξ. (ἐξ ὑπαιτ. τοῦ ἀνδρὸς	19	
β')	» » » (« » τῆς γυναικὸς)	30	
γ')	» » ἀκολουθήσεως καὶ συμβιώσεως	4	
δ')	» » διατροφῆς κτλ.	20	
ε')	» » μνηστείας	15	
στ')	ἀνακοπὰς	4	
ζ')	Αἰτήσεις περὶ ἀναγνωρίσεως γάμου	4	
	ἤτοι ἐν ὅλῳ ἀγωγὰς κτλ.		93

ἐφ' ὧν ἐξέδωκεν ἰσαρίθμους ὁριστικὰς ἀποφάσεις

2)	Ἐπεράτωσεν αἰτήσεις διαφόρου ὕλης		53
	» εἰσηγήσεις		2
3)	Συνεβίβασε καὶ διέγραψεν		
	ἀγωγὸς περὶ διαζυξεως	12	
	» » διατροφῆς	5	
	» » μνηστείας	4	
	» » ἀκολουθήσεως	1	
	ἀνακοπὴν	1	23
	ἤτοι ἐπεράτωσεν ἀγωγὰς, αἰτήσεις κλπ. ἐν ὅλῳ		174
	ἔχει ἀναγεγραμμένας ἐν τῷ πινακίῳ τῶν ὑπὸ συζήτησιν ὑποθέσεων ἀγωγὰς κτλ.		7
	καὶ ἀνενεργήτους ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων ἢ τελευταίως ὑποβληθείσας καὶ προσεχῶς ἀναγραφησομένας διαφόρου ὕλης ἀγωγὰς κτλ.		25
			206

* βλέπε προηγούμενον τεῦχος.

Ἐκ τῶν ὑποβληθεισῶν ἐνώπιον τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐφέσεων, ἀναιρέσεων, ἀνακοπῶν καὶ αἰτήσεων ἐξεδικάσθησαν

α')	ἐφέσεις κατ' ἀποφάσεων ἐπαρχιακῶν Πνευματικῶν δικαστηρίων	10
β'	» » » τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου	6
γ')	ἀναιρέσεις	7
δ')	ἀνακοπαὶ	2
ε')	αἰτήσεις ἀναγνωρίσεως γάμου	4
		29

Δ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Συνεδρίαι συνεκροτήθησαν ἐν ὅλῳ 46.

Τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς δημοσιευθήσεται ἰδία ἔκθεσις ἀναλυτική.

Ἐγγραφα εἰσελθόντα

156 διὰ τοῦ Πρωτοκόλλου, εἰς ἃ προσθετέα καί τινα ἐπιβοηθητικῶς συνακολουθήσαντα

110 ἀπ' εὐθείας εἰσελθόντα

5 σχολικαὶ ἐκθέσεις 1912–1913 αἱ καθυστερήσασαι

63 σχολικαὶ ἐκθέσεις ἐφοριῶν καὶ διευθύνσεων ἔτους 1913—1914 (καθυστεροῦνται 12 σχολῶν)

150 προγράμματα καὶ ὡρολόγια 69 σχολῶν ἔτους 1913—1914 φυλασσόμενα ἐν τῷ γραφείῳ

95 ἀποδείξεις ἐφορειῶν Ζαφειροπουλείου κληροδοτήματος Κων)πόλεως, καὶ τῶν δύο γειτόνων μητροπόλεων φυλασσόμεναι ἐν τῷ γραφείῳ.

Ἐγγραφα ἐξελθόντα

421 ἐκ τοῦ γραφείου

13 ἐγκύκλιοι πρὸς τὰς σχολάς

150 ἐπεκυρώθησαν προγράμματα καὶ ὡρολόγια(ἀναρτηθέντα ἐν ταῖς σχολαῖς) ἔτους 1913 1914

95 ἀποδείξεις Ζαφειροπουλείου κληροδοτήματος Κων)πόλεως, καὶ τῶν δύο γειτόνων μητροπόλεων διαβιβασθεῖσαι τῇ διαχειριστικῇ Ἐπιτροπῇ

458 ἐπεκυρώθησαν συμβόλαια διδασκάλων ἔτους σχολικοῦ 1913—1914 καὶ ἐξεδόθησαν τὰ ἀντίστοιχα ἐνδεικτικά.

Σχολεῖα.

Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1913--1914 ἐλειτούργησαν, ὑπὸ τὴν ἄμεσον δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπαγόμενα, ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως: 1 Θεολογικὴ σχολή, ἡ ἐν Χάλκῃ· 4 γυμνάσια ἀρρένων, 3 γυμνάσια θηλέων, 1 σχολὴ γλωσσῶν καὶ ἐμπορίου, 63 ἀστικαὶ καὶ δημοτικαὶ σχολαὶ ἀρρένων καὶ θηλέων· 3 ἰδιωτικὰ ἑλληνικὰ ὀρθόδοξα σχολεῖα. Τὸ ὅλον σχολαὶ 75, περὶ ὧν ἀναλυτικὰς πληροφορίας παρέχει ὁ προσεχῶς ἐκδοθησόμενος τιστικὸς πίναξ τῶν σχολῶν.

Κ'
ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΒΑΚΟΥΦΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

64 ἔγγραφα ὑπελείφθησαν ἀπὸ τοῦ 1913 (α),
173 εἰσῆλθον νέα διὰ τοῦ Πρωτοκόλλου,
102 ἕτερα συνηκολούθησαν ἐπιβοηθητικά·
339 ἐν ὅλῳ.
278 ἐθεωρήθησαν καὶ διεξεπεραιώθησαν·
61 ἔμειναν εἰς χρῆσιν τοῦ 1915 ἀποτελοῦντα κυρίως 7 ζητήματα μονῶν.

Τὰ δ' ὡς ἀνωτέρω διεκπεραιωθέντα 278 ἔγγραφα ἀπετέλεσαν ζητήματα **121**, ὧν 82 μοναστηριακά, 27 βακουφικά, καὶ 12 ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας.

Περὶ τῶν 121 ζητημάτων τούτων ἐξεδόθησαν παρὰ μὲν τῆς Ἐπιτροπῆς ἁπλαῖ ἢ σύνθετοι ἐκθέσεις 51, ἐκ δὲ τοῦ Γραφείου ἐπιστολαὶ καὶ ὑπομνήματα καὶ λοιπὰ 62· ἤτοι ἐν ὅλῳ **113** ὑπὸ αὐξ. 925 - 1037.

Συνεδρίασι ἐγένοντο **17** ἐκτὸς τῶν εἰσηγητικῶν. Ἡ παρατηρουμένη ὀλιγότης αὕτη προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι αἱ συνεδρίαι ἀπὸ ἑβδομαδιαίων συνεπτύχθησαν εἰς δεκαπενθημέρους, τῇ αἰτήσει Μελῶν.

Εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μοναστηριακῆς καὶ Βακουφικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπήγοντο **56** σταυροπηγιακὰ μοναστήρια.

Τῆς Ἐπιτροπῆς προΐσταται ἀπὸ ἑπταμήνου ὁ Σ. μητροπολίτης κ. **Πανάρετος**, τὸ δὲ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τοῦ κ. **Β. Α. Δεσίρη**.

(ΕΚ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.—Ἐπὶ τῇ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην ἀγομένῃ μεγάλῃ ἑορτῇ τῶν Θεοφανείων, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκ. Πατριάρχης κ. κ. Γερμανὸς ὁ Ε', ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἐν μέσῳ πολλοῦ ἐκκλησιάσματος μετὰ τῶν σεβασμιωτάτων μελῶν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου τῇ τε παραμονῇ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν Βασιλικῶν Ὡρῶν καὶ αὐθημερὸν, ἱερουργοῦντος τοῦ παν. ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀρχ. κ. Διονυσίου μετὰ τοῦ ὑπογραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου κ. Εὐθυμίου τελέσας καὶ τὸν Μέγαν Ἁγιασμόν.

Πατριαρχικὴ χοροστασία. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκ. Πατριάρχης κ.κ. Γερμανὸς ὁ Ε', μεταβὰς συνοδείᾳ τῆς πατριαρχικῆς Αὐτοῦ ἀκολουθίας εἰς Γαλατᾶν τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ αὐτόθι ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων, πανηγυρίζοντι τῇ ἐπομένῃ τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ. Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀφιχθεῖσαν εἰς Γαλατᾶν ὑπεδέχθησαν ὁ κλῆρος τῆς ἐνορίας μετὰ τῶν ἐπιτρόπων καὶ πλῆθος ἄπειρον λαοῦ. Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ τὴν διανομὴν ἄρτου εἰς τὸ ἐκκλησίασμα, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὡδηγήθη εἰς τὸ Ἐπιτροπικὸν τοῦ ναοῦ, ἔνθα προσεφώνησεν Αὐτὴν ἀπὸ μέρους τῆς Χιακῆς παροικίας ὁ παν. ἀρχ. κ. Ἰωακεὶμ ἐκφράσας τὴν ἀφοσίωσιν τῆς παροικίας εἰς τὸ σεπτὸν Αὐτῆς πρόσωπον. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπαντῶσα ηὐχαρίστησε διὰ τὰ ἐπιδεικνύομενα αἰσθήματα καταστέψασα τὴν παροικίαν διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν Αὐτῆς, ἀνεχώρησε δὲ προπεμφθεῖσα μετὰ τῶν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἄφιξιν Αὐτῆς ἐνδείξεων τιμῆς καὶ σεβασμοῦ.

Πατριαρχικαὶ ἐπισκέψεις. Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἡ Α. Θ. Παναγιότης μεταβὰς εἰς τὴν ρουμανικὴν πρεσβείαν ἀπέδωκε τῷ ἐξοχ. πρεσβευτῇ τῆς Ρουμανίας τὴν ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει ἐπίσκεψιν αὐτοῦ, γενομένη ἀντικείμενον θερμοτάτων ἐκδηλώσεων σεβασμοῦ καὶ τιμῆς. Ἀναχωροῦσα ἐκ τῆς ρουμανικῆς πρεσβείας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξέδραμεν εἰς Ἄνω Βόσπορον καὶ ἀντεπεσκέφθη ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τὸν ἐκ τῶν σεβασμ. μελῶν τῆς Ι. Συνόδου γέροντα κ. Καλλίνικον.

Ἀνασυγκρότησις Ἱ. Συνόδου. Ληξάσης τῆς διετοῦς ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ παρεδρείας τῶν σεβασμιωτάτων μελῶν αὐτῆς κ. κ. Κυρίλλου καὶ Δωροθέου, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπαναλαβοῦσα τῇ προχθὲς, πέμπτῃ, τὰς διακοπείσας ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς ἐργασίας αὐτῆς, προέβη κατὰ τὴν τάξιν εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἀποχωρούντων καλέσασα κατὰ τὸ Συνταγμάτιον τοὺς σεβασμ. μητροπολίτας Χρυσόστομον καὶ Γερμανόν.

Κανονικὴ ἄδεια.—Τυχὼν τῆς κανονικῆς ἀδείας ἀφίκετο εἰς Βασιλεύουσαν ἐκ Τσατάλτζας ὁ πανιερ. οἰκεῖος μητροπολίτης κ. Ἰωακεὶμ, πρὸς περίθαλψιν τῆς ὑγείας αὐτοῦ.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ
κρινόμεναι

(συνέχεια ἀπὸ τεύχους 23 τοῦ 1914)

Ἀλλ' ἴδωμεν αὐτὸν ἤδη, πῶς παρέστη, καὶ ὅτι κανδυνεύει ἰδίᾳ χειρὶ δεῖξαι ἑαυτὸν τοιοῦτον, ὁποῖον εἶπον ἐν ἀρχῇ. Περιφρόνησιν (φαίνεται) ἐξέλαβεν ἑαυτοῦ τὸ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ο[illegible] ἔγραψεν ἀμέσως πρὸς αὐτὸν διὸ καὶ παραιτησάμενο[illegible] τοῦ μονομαχεῖν πρὸς τὸν κ. Θαρ-

α) Ἐκκλ. Ἀληθείας ΕΤΟΣ ΛΔ' σελ. 21—22.

θολομαῖον καὶ ἀποδεικνύων αὐτὸν ἑλληνίζοντα, καὶ ἀρειανίζοντα, καὶ σαβελλίζοντα· (ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ οὐδεμίαν ἔτι ἔχων οὔτ' ἔνθεσιν, οὔτε διατριβήν τινα)· ἔγνω ἐπελθεῖν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ τίς; — ὁ Δενδρινός! Κατὰ τίνος; — κατὰ τῆς ἀεὶ τροπαιούχου βασιλίσσης, ἧς «οὐδὲ πύλαι ἅδου» ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας πολεμουμένης, οὐδὲ κατισχυσαν, οὐδὲ κατισχύουσι ποτε. Ἀλλὰ τάχα ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ἀπ' εὐθείας πολεμῆσαι πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς κακοφρονῶν; Ἐγὼ εἶπον **κινδυνεύει**· εἰ δὲ τοιοῦτον ἔθετο σκοπὸν, ἐκεῖνος οἶδε· καὶ τὰ ἑξῆς δὲ, τῇ ἰδίᾳ χειρὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, δείξουσι, καὶ κρινάτωσαν οἱ ἀναγινώσκοντες. Εἰ δὲ ἠπατήθη, ὡς ἄνθρωπος, ἴσως ἐννοήσας τὴν ἀπάτην, ἕτοιμός ἐστι μετανοῆσαι. Ἀλλὰ καὶ κατιδὼν ὡς οὐ τὸ τυχὸν, οὐδὲ τοῦ τυχόντος συντάξαι ἐξ ἑτοίμου περὶ τοιούτων μεγάλων συκοφαντιῶν καὶ ἀποδεῖξαι λόγοις ἰσχυροῖς, πάντῃ δὲ ὅμως καὶ ἄφωνος μεῖναι αἰσχρὸν λογισάμενος, παρέστη δι' αὐτοσχεδίου ἐπιστολῆς τινος ἑαυτοῦ πρὸς τὸν σεβ. γέροντα*, ἰδίᾳ χειρὶ ὑπογεγραμμένης, ἣν καὶ ἐπιτρέφει οὗτος «Λάθη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκδόσεως τῶν Μηναίων· δογματικά τε καὶ μὴ, εἰς μίαν ἀκολουθίαν τῆς εἰκοστῆς πρώτης τοῦ νοεμβ.» Ταῦτα δέ εἰσι δέκα. Καὶ λέγει μὲν «εἰς μίαν» ἵνα δείξῃ δῆθεν ἀπὸ τοῦ μέρους τὸ ὅλον, ὅτι, εἴπερ εἰς μίαν μόνην ἀκολουθίαν εὗρεν ἡ αὐτοῦ βαθύνοια τοσαῦτα, πόσα δύναται ἄρα εὑρεῖν ἐν ἁπάσαις ταῖς δωδεκαμήνοις ἀκολουθίαις; Ὦ πλάτος νοὸς, καὶ δριμύτης κρίσεως! Ἀλλὰ μόλις προχωρεῖ μέχρι τοῦ Ε' λάθους τῶν κατ' αὐτὸν, καὶ εἴτε ἐπιλαθόμενος, εἴτε ἀπορῶν, πηδᾷ ἐν τῷ ΣΤ', εἰς τὸν δεκέμβ. Ἐν τῷ Ζ' ἀτάκτως ἐπιστρέφει εἰς τὸν σεπτέμ. Ἐν τῷ Η' ἐπανέρχεται εἰς τὸν νοέμβ· (οὐκέτι κατὰ τὴν κα' τούτου, ἀλλὰ κατὰ τὴν ιβ'). Ἐν δὲ τῷ Θ' καὶ Ι' τρέχει σπεύδων εἰς τὸν ἰανουάριον, καὶ ταῦτα, ἐπιτράφων ἅπαντα λάθη μιᾶς ἀκολουθίας, τῆς κα' τοῦ νοεμβ. **

Καὶ περὶ μὲν τοῦ Β' μικρὰ φροντίς. ὡς ἀναλαμβάνοντος τοῦ κ. Δενδρινοῦ περιττὸν ἀγῶνα τοῦ δεῖξαι, ὅτι διαφέρει τὸ **λαλῶν** τοῦ **λέγων**, εἰς ὃ μετέβαλεν ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ, γράψασα «λέγων σε θυγατέρα βασιλέως» ἀντὶ τοῦ «λαλῶν θυγατέρα βασιλέως»· διότι καὶ τοῖς ὀλίγα εἰδόσι γράμματα γνωστὸν τοῦτο· Ἀλλ' ἐν ταὐτῷ οὐδ' ὀλίγη ἡ χρῆσις τοῦ **λέγειν**, ἀντὶ τοῦ **λαλεῖν**, καὶ τοῦ **λαλεῖν** ἀντὶ τοῦ **λέγειν** τοὐτέστι τοῦ γένους ἀντὶ τοῦ εἴδους, καὶ τοῦ εἴδους ἀντὶ τοῦ γένους· καθὼς «Μακάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη» (Ψαλμ. α')· οὐχὶ δὲ καὶ γυνή; μὴ ὀλίγαι γυναῖκες ὑπῆρξαν οὗτω μακαρισταί; Ἔτι· «Καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον . . .» Οὐχὶ ἐνταῦθα τὸ ξύλον ἐλήφθη ἀντὶ τοῦ δένδρου, ἢ φυτοῦ; ὧν φέρειν τὰς χρήσεις ἁπάσας καὶ μακρηγορεῖν ἐπὶ μικροῖς περιττὸν νομίζω.

Ὡσαύτως καὶ περὶ τοῦ Γ', ὅτι διώρθωται τὸ **μακαριοῦσιν**, ἐκ τῆς προφητείας τῆς Θεοτόκου, εἰς τὸ **μακαρίζουσιν ἀεί**, σμικρολογεῖ· διότι ἀμφότερα ἀληθέστατα· καὶ ἐξ ὅτου προεφητεύθη ἐμακάρισαν καὶ μακαριζουσι καὶ μακαριοῦσι πᾶσαι αἱ γενεαὶ τὴν Κυρίαν. Μὴ οὐ ψάλλει καθ' ἑκάστην ἡ Ἐκκλησία «Μακαρίζομέν σε πᾶσαι αἱ γενεαὶ, Θεοτ. Παρθένε;» Τίς δ' ἐν τούτῳ οὐκ ἐννοεῖ, ὅτι περιλαμβάνει ὁ μελῳδὸς πάσας τὰς γενεὰς, οὐ μόνον τὰς συγχρόνους τῶν ψαλλόντων, ἀλλὰ καὶ τὰς παρελθούσας καὶ τὰς ἐσομένας; Τίς τοσοῦτον ὀμαθὴς ὥστε ὑπολαβεῖν, ὅτι ἄξιόν ἐστι μακαρίζειν αὐτὴν μόνον κατὰ τὸ ἐνεστὸς τοῦ χρόνου, οὐχὶ δὲ καὶ κατὰ το μέλλον, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρεληλυθός; Εἶσι, διδάσκαλε, εἰσὶ καὶ αἰώνιοι λεγόμενοι ἐνεστῶτες παρὰ τοῖς θεολόγοις· τὸ δὲ αἰώνιον ἐξ ἀνάγκης περιλαμβάνει τὸ τριμερὲς τοῦ χρόνου· τοὐτέστι τὸ παρελθὸς, τὸ ἐνεστὸς καὶ τὸ μέλλον. Καὶ μακρηγορῶ, ἐὰν θελήσω φέρειν καὶ ἕτερα παραδείγματα.

Περὶ δὲ τοῦ Ε', οὐ μόνον ψυχρὰ, ἀλλὰ καὶ γελοῖα δοκεῖ λέγειν, μεμφόμενος, ὅτι, σημειωθέντος τοῦ τυπικοῦ τῆς ἑορτῆς τῆς κα' νοεμβ., ἐὰν τύχῃ ἐν κυριακῇ, οὐ προσεσημείωται καὶ πᾶν ἀναστάσιμον ἐξ ὀνόματος, πρᾶγμα πᾶσιν ὁμολογούμενον· μᾶλλον δὲ καὶ αὐτοῖς τοῖς τυφλοῖς δῆλον.

Ἐν δὲ τῷ Η', κατὰ τὴν ιβ νοεμβ. προσκαλεῖ τὴν Ἐπιτροπὴν ποιῆσαι τοῦ λόγου τὴν σύνταξιν, ὡς οὐκ ὀρθῶς ἔχουσαν. Ἀλλ' ἡ Ἐπιτροπὴ κάλλιστα τοῦτο ἔχει καὶ ὀρθότατα· ἔστι δὲ παρόραμα τοῦ τυπογραφείου· καὶ βεβαιοῦσι τὰ εἰς χεῖρας αὐτῆς πρωτότυπα. Τῶν δὲ σφαλμάτων τῶν τυπογράφων οὐδόλως ὀφείλει ὁ ἐκδότης δοῦναι λόγον οὐδένα οὐδέποτε. Γνοὺς δὲ (φαίνεται) καὶ αὐτὸς οὗτος, ὅτι οὐδὲν λέγει ἐν τούτῳ τῷ Η', καταφεύγει εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι καθυπέβαλεν εἰς καθαίρεσιν τὸν πρωτοπαπᾶν τοῦ Ναυπλίου Νικόλαον Μαλαξόν· διότι οὗτος ἐξέδωκε τὰ Μηναῖα (λέγει), προσθεὶς δοξαστικὰ εἰς τοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἁγίους. Διὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦτον μὲν (λέγει) ὠνόμασεν αἱρετικὸν, τὰ δὲ ἐκδοθέντα Μηναῖα παλαμναίαις ἁραῖς κατήργησε. Καὶ μικρὰν νομίζεις καινοτομίαν, κ. Δενδρινὲ, τὸ προσθεῖναι δοξαστικὰ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους; Ποία τῶν δύο ἐκδόσεων, τῆς τοῦ κ. Βαρθολομαίου (λέγω) καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐποίησεν, οὐ λέγω τοσαύτην τὴν καινοτομίαν, ἀλλὰ τὴν πολλοστημόριον; Ὅτι δὲ μικρὸν ἐγένετο, εἴτε διὰ προσθήκης, εἴτε δι' ἀφαιρέσεως, ἐν ἀμ-

* τὸν πρωτόθρονον τῶν τοῦ θρόνου τότε μητροπολιτῶν τὸν ἀείμνηστον Παΐσιον.

** μεταγράφεται τὸ γράμμα τοῦ Σαμουὴλ ὡς ἐν τῷ παρ' ἡμοὶ πρωτογράφῳ κεῖται· ἀφῄρεσα πολλὰς ὑποστιγμὰς ἐξ αὐτοῦ (,), διότι βρίθει τοιούτων.

φοτέροις ἐγένετο τῇ ἀδείᾳ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ οὐδὲν ἄνευ ἐγκρίσεως αὐτῆς. Ἀνάγνωθι τὰ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς ἐκδόσεσι προλεγόμενα μετὰ προσοχῆς, καὶ βεβαιωθήσῃ ὅτι οὐδὲν οὐδεὶς ἀφ' ἑαυτοῦ μετέβαλε χωρὶς τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλ' οὐδόλως! οὐ τοῦτο τὸ κυρίως αἴτιον ἵνα ὁ Μαλαξὸς καθαιρεθῇ, καὶ τὰ Μηναῖα καταργηθῶσι διὰ παλαμναίων ἀρῶν (ὡς σὺ λέγεις)· ἀλλὰ διότι ἐκεῖνος ἐτόλμησε ταῦτα αὐθαιρέτῳ γνώμῃ, καὶ ἄλλα καὶ ἄλλα ὅσα ἡ Ἐκκλησία ἐβεβαιώθη τότε περὶ αὐτοῦ, μηδόλως ἐρωτήσας αὐτήν. Ὁ δὲ τοιοῦτος ἐπὶ τοιούτοις καὶ τοσούτοις τί ἄλλο, ἢ ἀντάρτης ἐξ οἰήσεως καὶ καταφρονητὴς τῆς Ἐκκλησίας; τί δὲ καὶ παθεῖν ἦν δίκαιον, εἰ μὴ ὅπερ ἔπαθεν;

Λέγω καὶ περὶ] τοῦ Ι' (τοῦ σφάλματος δῆθεν ἐν τῇ συντάξει τοῦ λόγου, κατὰ τὸ α' τροπάριον τῶν ἀπο. στίχων τῆς κ' Ἰαννουαρίου) ὅτι ἡ γραμματικὴ ἔχει κανόνας, γνωστοὺς τοῖς καλῶς δεδιδαγμένοις τὴν γραμματικὴν τέχνην. Ἐὰν λοιπὸν ὁ κ. Δενδρινὸς γινώσκῃ αὐτούς, βέβαιόν ἐστιν, ὅτι ὀρθῶς ἔχει τὰ τοῦ λόγου, καὶ ὀρθῶς ἀποδίδεται τὰ σχετικά· εἰ δὲ μή, τί ἄλλο, εἰ μὴ μόνος ἐξελέγχει ἑαυτὸν ἀμαθέστατον; τοὺς δὲ σοὺς ἰδίους γραμματικοὺς κανόνας σὺ μόνος αὐτὸς μεταχειρίζου, ἡ δὲ Ἐκκλησία οὐδόλως φροντίζει περὶ τούτων.

Ἤλθομεν ἤδη εἰς τὰ ὀπωσοῦν ἄξια σκέψεως, καὶ σκεψώμεθα, πόσον ἀπατᾶται ὁ ἄνθρωπος, κακῶς συλλογιζόμενος καὶ κάκιον συμπεραίνων, δι' ἃ καὶ τρόπῳ τινὶ δεικνύει κινδυνεύουσαν τὴν Ἐκκλησίαν, ὥστε κακῶς φρονεῖν καὶ εἰς αἱρέσεις περιπίπτειν. Τίς οὐ φρίττει καὶ μόνον συλλογιζόμενος ταῦτα, οὐχὶ δὲ καὶ γράφειν, εἴτε ἀσκέπτως, εἴτ' ἀκρίτως, ἢ πῶς, οὐκ οἶδα ἐγώ.

§

Ἐν τῷ Α' λοιπὸν (κατ' αὐτὸν) λάθει ἰδού τι λέγει αὐτολεξεὶ «Εἰς τὴν ἐννάτην ψῆφον (τῆς κα' νοεμβ.) ἐπικυροῖ ἡ Ἐκκλησία τὸ, ὅτι ἡ Θεοτόκος ἦν ἐλευθέρα τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, λέγουσα αὐτὴν ροῆς ἁμαρτίας ἀνεπίδεκτον, σύμφωνα τοῖς λατίνοις». Μὴ θορυβηθῇς, ἀναγνῶστα, σὲ παρακαλῶ· ἀλλὰ πρῶτον ἀποκρίθητί μοι· συκοφαντεῖ ὁ ἄνθρωπος τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ οὔ; Ναί, λέγεις· διότι λέγει ὅτι «ἡ Ἐκκλησία ἐπικυροῖ τὸ, ὅτι ἡ Θεοτόκος ἦν ἐλευθέρα τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, σύμφωνα τοῖς λατίνοις». Αὕτη δὲ ἡ συκοφαντία οὐχὶ ὁμοία τοῖς μέχρι τῆς σήμερον εἰκονομάχοις, οἵτινες συκοφαντοῦσι τὴν Ἐκκλησίαν ὅτι εἰδωλολατρεῖ, διότι προσκυνεῖ τὰς ἁγίας εἰκόνας; Ὅθεν καὶ εἰ μὴ περαιτέρω προχωρήσωμεν, ἱκανὰ ταῦτα δεῖξαι τὸν ἄνθρωπον ὁποῖός ἐστιν, ἢ πῶς συλλογίζεται, καὶ ἀγανακτῆσαι τὴν Ἐκκλησίαν κατ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ προβῶμεν, καὶ ἴδωμεν, πόθεν κινούμενος ἐτόλμησε κατειπεῖν τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ «ροῆς ἁμαρτίας ἀνεπίδεκτον» ἐξέλαβεν ἡ λογιότης αὐτοῦ ἐπὶ τῆς καθαρότητος τῆς Κυρίας Θεοτόκου ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας προαιρετικῆς παρὰ πᾶσαν αὐτῆς τὴν ζωήν, καὶ ὅτι καὶ μέχρι τῆς διὰ λογισμοῦ ἁμαρτίας ὑπῆρξεν ἀνεπίδεκτος. Φέρει δὲ μάρτυρα τῆς γνώμης ταύτης καὶ τὸν ἐκ δαμασκοῦ μελῳδὸν, καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν ἁσματογράφον, ἐν τῷ πανηγυρικῷ (λέγει) αὐτοῦ λόγῳ τῷ ἐκ τὴν αὐτὴν ἑορτήν· διὸ καὶ διορθῶν τὴν γραφὴν μεταβάλλει ἡ αὐτοῦ (ὡς λέγει) ἀδυναμία εἰς τὸ «ροπῆς ἁμαρτίας..» ὥςπερ εἰ μὴ καὶ ἡμεῖς εἴχομεν τὴν αὐτὴν περὶ τῆς ἄκρας καθαρότητος τῆς τιμιωτέρας τῶν Χερουβὶμ καὶ ἐνδοξοτέρας ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφὶμ γνώμην. Ἀλλ' ἡ ἔννοια τοῦ ποιητοῦ, φίλε, οὐχὶ αὕτη, ἣν σὺ προσάπτεις· ἀλλ' ἐννοεῖ ὅτι ἡ πανάχραντος Θεοτόκος, ἅμα τῷ τοῦ Ἀρχαγγέλου ἀσπασμῷ, εὐδοκίᾳ τοῦ Πατρὸς καὶ συνεργείᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, συνέλαβεν ἐν γαστρὶ τὸν μονογενῆ Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ ἄνευ ὅλως ῥεύσεως (ἢ ροῆς) ὡς ἐπὶ τῆς συλλήψεως ἁπαξαπάντων τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων. Βεβαιοῖ τὴν ἔννοιαν ταύτην ὁ ποιητὴς αὐτοῦ λέγων «σῶμα γὰρ ὁρῶ ἐν σοὶ, Θεοτόκε, ροῆς ἁμαρτίας ἀνεπίδεκτον»· ἀναφέρει δηλονότι τὸ ἐπίθετον «ἀνεπίδεκτον» εἰς τὸ σῶμα τῆς Κυρίας Θεοτόκου μερικῶς δηλδ. ὥσπερ καὶ ἔδει. Ἤθελεν ἐγκωμιάσαι τὴν ἀειπάρθενον ὅτι συνέλαβεν ἄνευ ἀνδρὸς (ὅτε τὰ τῆς ἐννοίας πρὸς τὸ σῶμα μερικῶς ἀναφέρεται, οὐχὶ δὲ καὶ πρὸς τὴν ψυχήν)· διὸ καὶ ἀνάγκη πᾶσα ἦν εἰπεῖν **ροῆς** καὶ οὐχὶ **ροπῆς**. Εἰ ὁ μελῳδὸς ἐβούλετο ἐγκωμιάσαι τῆς Κυρίας τὴν καθαρότητα κατά τε σῶμα καὶ ψυχήν, ἔλεγε βεβαίως τὸ **ροπῆς**, ἢ ἄλλην λέξιν συνώνυμον· ἀλλ' ὁ σκοπὸς τῆς ἐννοίας αὐτοῦ ἦν περὶ τῆς συλλήψεως τῆς Παρθένου. Ἠπατήθης λοιπὸν, ἀδελφὲ, ἐκλαβὼν τὸ **ἀνεπίδεκτον** καθολικῶς ἀντὶ μερικῶς· διὸ καὶ τοιαύτην ἔννοιαν ἀνάγκη σοι ἦν ἐξαγαγεῖν. Νομίζω δ' ἐγώ, ὅτι καὶ ἡ ἑλλογιμότης σου τοιαύτην ἂν ἐξήγαγες ἔννοιαν, εἰ μερικῶς πρὸς τὸ σῶμα ἐξελάμβανες τὸ **ἀνεπίδεκτον**, ὡς ἡμεῖς· μᾶλλον δὲ, ὡς ὁ ποιητής· εἰ δὲ ἐμμένεις τοῖς δόξασι, διαστροφὴν ἐμφαίνεις γνώμης. Μετὰ τὰ εἰρημένα λοιπὸν περιττὰ καὶ αἱ πρὸς τὰ ῥητὰ παραπομπαί σου, τὰ βεβαιοῦντα, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος (καὶ αὐτὴ ἡ Κυρία Θεοτόκος) ἐνέχεται τῷ προπατορικῷ ἁμαρτήματι· διότι καὶ ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι οὕτω φρονοῦμεν, καὶ οὐχ ὡς ἡ Λατινικὴ Ἐκκλησία· μὴ γένοιτο! Ταῦτα περὶ τοῦ Α', ἐξ ὧν εἴπομεν ἀξίων ὀπωσοῦν σκέψεως.

(Ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

Περιεχόμενα:

Ἡ Βάπτισις τοῦ Κυρίου — Εὐαγγελικὰ διδάγματα — Πίνακες στατιστικοί — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Λειτουργικῶν βιβλίων διορθώσεις χρίνονται — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Προσκαλοῦνται πάντες οἱ κληρικοὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἱερεῖς τε καὶ διάκονοι, ὅπως μέχρι τῆς 15 Ἰανουαρίου 1915 προσέλθωσιν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐφοδιασθῶσι διὰ τῶν κεκανονισμένων διαμονητηρίων ἐγγράφων.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 31 δεκεμβρίου 1914

Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Π. Κ. Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδεται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον.

Ἡ Ἀθηνᾶ Μ. Ξανθούλη, τὸ γένος Κούη, χριστιανὴ ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανή, τέως κάτοικος Βεζ ὀγλοῦ πόλεως, Κιουτσοὺκ-Καπριστὰν, ἀπαρτεμὰν Χαμιδὴ θέη) ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, καλεῖται ὅπως τὴν προσεχῆ δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 8 1]2 π. μ. εὐρωπ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Σουλτάνης Α. Γεωργίου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς, τὰ γυναικεῖα ἐπαγγελλομένης, κατοίκου Πόλεως ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ ἐπὶ διαζεύξει δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 23 Δεκεμβρίου 1914. 2

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος**

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀριόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΡΟΥΣΗΣ

Ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον

Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐτ. ἀριθμ. 196 καὶ ἡμερομ. 18 δεκεμβρίου 1914 ἐρήμην ἀποράσεως ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως δίκας μεταξὺ Ἰορδ. Θάνου, καὶ Ἀναστασίας τὸ γένος Στ. Φούντη.

Δ ι ὰ τ α ῦ τ α

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης,

Καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 525 καὶ ἡμερομ. 15 9]βρίου 1914 ἐ. ἔ. ἀγωγὴν τοῦ Ἰορδάνου Θάνου.

Κηρύσσει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Ἀναστασίας τὸ γένος Φούντα γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῆς,

Ἐπιτιθησι τῇ ἐναγομένῃ ὡς ὑπαιτίῳ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη, ἀνερχόμενα εἰς γρ. 350, ὡς καὶ τὰ τῶν διαλυτηρίων ἐγγράφων, καὶ προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος

Κηρύσσει τὴν παροῦσαν ἀπόφασιν ὑποκειμένην εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμενα ἐνδικα μέσα ἐντὸς τῶν νομίμων προθεσμιῶν καὶ

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ Διατακτικοῦ αὐτῆς τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Χρόνου».

Ἐγένετο, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη. 2

Ἐν Προύσῃ τῇ 18 10]βρίου 1914.

Ὁ Προεδρεύων τὰ μέλη

Οἰκονόμος Γ. Ἀερικὸς ἀρχ. Λεόντιος Ε. Δημητράκης

Ὁ γραμματεὺς **Οἰκον. Εὐγένιος Παπαδόπουλος**

ἀρχιδιάκονος **Πολύκαρπος**

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Ἀντώνιος Γεωργίου, ἀμπατζῆς, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανός, τέως μὲν κάτοικος Κωνσταντινουπόλεως (κατὰ τὸ Οὖν Καπὰν) καὶ ἀμπατζῆς, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 8 1]2 π. μ. εὐρωπαϊστί, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Σουλτάνης Α. Γεωργίου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς, τὰ γυναικεῖα ἐπαγγελλομένης, κατοίκου Πόλεως ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ ἐπὶ διαζεύξει δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Νεολόγου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 16 Δεκεμβρίου 1914.

Ὁ πρόεδρος 3

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀριόδιος Δ. Χαμουδόπουλος.

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 17 Ἰανουαρίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 3

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ μητροπολίτης Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος)
† Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ
Β' ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ
ΛΟΥΚ. 15, 11—32

Ἡ οἰκογένεια, ἡ μόνη ἀσφαλὴς καὶ βεβαία βάσις πάσης εὐεκτούσης ἀνθρώπων κοινωνίας, ἡ μονὰς τοῦ καθ' ἑκάστην ἐπ' ἄπειρον ἀναπτυσσομένου ἀριθμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων ὁλομελειῶν, ἐγκλείει ἐν ἑαυτῇ παντοῖα στοιχεῖα τοῦ καθόλου τῶν ἀνθρώπων βίου, παντοίας ὄψεις καὶ φάσεις ἀνθρωπίνων ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ περιπετειῶν καὶ προούδων. Καὶ εἶνε διὰ ταῦτα ἐξαίρετος καὶ πολλῆς προσοχῆς καὶ μελέτης ἀξία μικρογραφία τοῦ κοινωνικοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου, τὸ ἄριστον προκαταρκτικὸν σχολεῖον τοῦ ἀνθρώπου.

Εὐτυχεῖς δὲ εἶνε οἱ ἄνθρωποι ὅσοι ἰδιαιτέρως καὶ ἰδιαιτέρως τοὐλάχιστον καὶ τὰ τῆς νεότητος ἔτη διήνυσαν ἐν τῇ θερμῇ καὶ φιλοστόργῳ τῆς οἰκογενείας ἀγκάλῃ καὶ ἐκεῖ συνοπτικῶς ἐδιδάχθησαν τὰ πρῶτα μαθήματα τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ὅσα βραδύτερον θ' ἀναπτύξωσι καὶ συμπληρώσωσιν εἰς τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς αὐτῶν εἰς τὸ ἀχανὲς καὶ τρικυμιῶδες τοῦ κόσμου πέλαγος. Ἐκεῖ ὑπὸ τὴν φιλόστοργον μέριμναν καὶ τὴν ἄγρυπνον προστασίαν τῶν γονέων καὶ τῶν ἄλλων πλησιεστέρων συγγενῶν ἀμέριμνοι κατ' ἀρχὰς θ' ἀναπτύξωσι τὰ κεφάλαια τῆς λογικῆς καὶ ἠθικῆς, τῆς σωματικῆς καὶ πνευματικῆς προούδου, καὶ θὰ προμνηστευθῶσι τὸ αἴσιον ἐν τῇ κοινωνίᾳ μέλλον αὐτῶν.

Ἐν τῇ οἰκογενείᾳ πρὸ πάντων καλλιεργεῖται ἡ συναίσθησις τῆς ἰδίας ἑκάστου ἐλευθερίας καὶ εὐθύνης, τῆς ἰδίας προσωπικῆς ἀξίας καὶ ἀρετῆς. Ἐν ᾧ δὲ ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος στενῶς καὶ ἀρρήκτως συνδέεται μετὰ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, λίαν ἐνωρὶς σιωπηλῶς μανθάνει ὅτι εἶνε ὂν αὐθύπαρκτον καὶ αὐτενεργὸν, παράγων ἀναγκαῖος καὶ φυσικὸς τῆς οἰκογενειακῆς καὶ τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ εὐτυχίας, ἢ δυστυχίας. Τὰ καλὰ δὲ καὶ ὠφέλιμα καὶ ἀναγκαῖα εἰς τὴν καθόλου προκοπὴν διδάγματα διδάσκεται καὶ μανθάνει ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐκεῖ ὅπου ὁ οἰκογενειακὸς βίος δὲν ἔχει πάντα τὰ στοιχεῖα τῆς τελειότητος, μετέχει ὅμως τῆς ἁγίας οἰκογενειακῆς στοργῆς καὶ ἀγάπης.

Ἀπομακρύνθητεὅσον θέλετε καὶ δύνασθεἀπὸ τῆς στέγης τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας τοῦ οἰκογενειακοῦ τῶν γονέων βίου, ἀναπτύχθητε ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἐν τῷ ἔθνει καὶ τῇ πατρίδι ὑμῶν μεγάλως, ἐπιδείξατε σπανίας ἀρετὰς καὶ προσόντα ἔκτακτα, διακρίθητε διὰ τῆς προούδου ἀπὸ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ὑμῶν, καὶ οὕτω λελη-θότως καὶ ἀνεπαισθήτως, ἀλλὰ σαφῶς, θὰ συνδέησθε πάλιν δι' ἀρρήκτων πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν δεσμῶν μετὰ τῆς οἰκογενείας τῶν γονέων ὑμῶν, καὶ ἐκεῖ, προσέχοντες, θὰ εὑρί-

σκητε ἱκανὰ καὶ σπουδαῖα στοιχεῖα τῆς μετὰ ταῦτα εὐδοκιμήσεως ὑμῶν.

Ἤδη δὲ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἡμῶν προγόνων ἐγνώσθη ὅτι ἡ κληρονομικότης ἡ σωματικὴ καὶ πνευματικὴ εἶνε σθένος ἀνάγκης ἀδήριτον, παρακολουθοῦσα ἡμᾶς μέχρι τοῦ τάφου ὡςίδία ἡμῶν σκιά. Ἀλλὰ καὶ πέραν τοῦ τάφου παρακολουθεῖ τοὺς ἀπογόνους ἡμῶν καὶ κατὰ οἰκογενείας καὶ κατὰ ἔθνη. Οὕτω δὲ πάντες, ἑκόντες ἄκοντες, κληρονομοῦμεν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καλὴν ἢ κακὴν, πενιχρὰν ἢ πλουσίαν σωματικὴν καὶ πνευματικὴν κληρονομίαν. Ἐν ᾧ δὲ κατ' ἀρχὴν δὲν εἴμεθα ὑπεύθυνοι διὰ τὴν κληρονομίαν ταύτην, καλῶς ὅμως ἢ κακῶς καλλιεργοῦντες αὐτὴν καὶ μεταδιδόντες καὶ εἰς ἀπογόνους, εἴμεθα δοσίλογοι, τιμῆς ἢ κατακρίσεως ἄξιοι.

Διὰ ταῦτα πάντες ὅσοι γίνονται νόμιμοι γονεῖς καὶ θεμελιωταὶ οἰκογενειῶν ὀφείλουσι καλῶς νὰ ἐννοῶσιν, ὅτι ὑπέχουσιν εὐθύνην μεγίστην ἐνώπιον τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας, τοῦ ἔθνους, τῆς πατρίδος, τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν. Ταῦτα δὲ τὰ ἀνθρώπινα ὄντα, τὰ διαδεχόμενα ἡμᾶς, πρέπει καλῶς νὰ παράγωνται καὶ κάλλιον νὰ παιδεύωνται, ἐμφυτευομένων εἰς αὐτὰ ἀπὸ νηπιακῆς ἡλικίας τῶν σπερμάτων τῆς σωματικῆς καὶ ψυχικῆς εὐεξίας. Οὕτω δὲ καὶ ἀρεταὶ μὴ ὑπάρχουσαι κληρονομικῶς δύνανται νὰ καρποφορήσωσι καὶ κακίαι κληρονομικῶς ὑφιστάμεναι νὰ ἀπομαρανθῶσι. Μόνον δ' οὕτω συντελοῦσιν ἀποτελεσματικῶς αἱ οἰκογένειαι εἰς τὴν κοινὴν εὐδαιμονίαν καὶ εὐημερίαν.

Ὅσον δὲ εὐδαίμονες καὶ μακαριστοὶ εἶνε οἱ γονεῖς οἱ προσφέροντες εἰς τὸ κοινὸν καρποὺς ὑγιεινοὺς καὶ εὐχύμους, τόσον δυστυχεῖς καὶ κακοδαίμονες εἶνε οἱ ἀμελήσαντες, ἢ ἄλλως πως γενόμενοι διὰ κακῆς παραγωγῆς ὑπαίτιοι ἰδίων καὶ κοινῶν δυστυχημάτων. Οἱ τοιοῦτοι κάλλιον θὰ ἦτο νὰ μὴ ἐπολλαπλασίαζον καὶ διέδιδον τὸ ἐν ἑαυτοῖς κακὸν, ὅπερ πάντοτε εἶνε δυστυχίαι ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις καὶ ταλαιπωρίαι τῆς ἀνθρωπότητος, νοσήματα ἀνίατα σωματικὰ, ἢ ψυχικὰ καιρίως δηλητηριάζοντα τὸν κοινωνικὸν τῶν ἀνθρώπων ὀργανισμόν.

Ἐφ' ὅσον δὲ τοιοῦτον εἶνε τὸ ἀδήριτον τῆς φυσικῆς ἀνάγκης σθένος, οὐδέποτε δὲ συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα, τί ἄλλο μᾶλλον ἐπιβάλλεται καὶ εἰς τὰς οἰκογενείας καὶ εἰς τὰς κοινωνίας καὶ τὰ ἔθνη παρὰ τὴν ἐπιμελῆ πρόνοιαν διὰ τὸ εὔδαιμον μέλλον αὐτῶν; Τοῦτο δὲ πῶς ἄλλως κατορθοῦται εἰ μὴ διὰ τῆς εὐρωστίας τῶν οἰκογενειῶν, ἐξ ὧν αἱ κοινωνίαι καὶ τὰ ἔθνη; Εἶνε δὲ βέβαιον ὅτι καὶ τὰ σωματικὰ καὶ τὰ πνευματικὰ νοσήματα εἶνε κατὰ μέγα μέρος ἰάσιμα καὶ ἐπιδεκτικὰ περιορισμοῦ, μειώσεως καὶ ἐπὶ τὸ βέλτιον τροπῆς. Ἡ δὲ ἐπιμέλεια μεταβάλλει τὸ πονηρὸν εἰς καλὸν, ἐν ᾧ ἡ ἀμέλεια διαφθείρει καὶ τὸ καλόν.

Πρὸ πάντων δὲ οἱ γονεῖς, καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ διδάσκαλοι, πρέπει νὰ ἀναπτύσσωσιν εἰς τοὺς παῖδας καὶ νέους διαύγειαν πνεύματος καὶ ὑγείαν σώματος. Οὕτω δὲ ἡ ὑπέροχος τροφὸς πάσης ἀρετῆς ἐλευθερία θὰ ἀναπτύξῃ παρ' αὐτοῖς τὴν ὀρθόνοιαν, τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ φρονήματος, τὴν φιλοτιμίαν, τὴν μετριοφροσύνην, τὴν εἰλικρίνειαν, τὴν παρρησίαν, τὴν ἐπιμελῆ καὶ φιλόπονον φιλομάθειαν, τὴν διάπυρον στοργὴν πρὸς τὴν ἀγνότητα τῶν ἠθῶν καὶ τὴν ἐνδόμυχον ἀποστροφὴν πρὸς πᾶσαν ἐξαχρείωσιν καὶ διαφθοράν. Καὶ ὅταν οὕτω τὰ παιδία καὶ οἱ νέοι παιδευθῶσι κληρονομίαν ἔχοντες ἀγαθὴν, τότε ἀποβαίνουσι μέλη τῆς κοινωνίας χρηστὰ καὶ πολύτιμα.

Τότε καὶ ὑποκύψας τις ἐκ διαφόρων λόγων καὶ ἐκ περιπετειῶν τοῦ βίου εἰς παρεκτροπὰς καὶ πλάνας, δύναται ἐξ ἑαυτοῦ μόνον νὰ εὕρῃ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν προτέραν ἐνάρετον καὶ ἔντιμον ζωήν. Καὶ ἤδη, πολυειδῶς δοκιμασθεὶς καὶ ταλαιπωρηθεὶς, εὐρωστότερον ἐπὶ τὰ πρόσω θὰ χωρῇ καὶ χαίρων θὰ ἀνέρχηται τὴν ἀνάντη τῆς ἀρετῆς ὁδὸν πολλαπλασιάζων καθ' ἑκάστην τὸν ἀναφαίρετον καὶ ἀθάνατον αὐτῆς πλοῦτον. Εἶνε δὲ ἀποδεδειγμένον ὅτι αἱ περιπέτειαι τοῦ βίου ἀκονίζουσι καὶ στομοῦσι τὸν ἄνθρωπον λογικῶς καὶ ἠθικῶς, καθιστῶσαι πολὺ πλεῖον ἐπιδεκτικὸν ἀκμαίας προόδου, ἐν ᾧ ἡ ἠρεμία καὶ ἄνευ προσκομμάτων ζωὴ χαλαροῖ καὶ ἐκνευρίζει προξενοῦσα νάρκην μέχρις ἀναισθησίας καὶ θανάτου.

Τοιαύτας καὶ ἄλλας ὁμοίας σκέψεις δύναταί τις νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς σημερινῆς παραβολῆς τοῦ Κυρίου περὶ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ. Ἡ θαυμασία αὕτη παραβολὴ, ἐν ὀλίγοις διαγράφει τὸν οἰκογενειακὸν καὶ κοινωνικὸν τῶν ἀνθρώπων βίον καὶ παρέχει πολύτιμα εἰς πάντας διδάγματα. Φίλος ἀείποτε ἅγιος τῶν ἁμαρτωλῶν ὁ Κύριος ἀπεστρέφετο τὴν φαρισαϊκὴν σεμνοτυφίαν καὶ ὑπόκρισιν, ἥτις ἀπεχώριζε τοὺς ὀπαδοὺς αὐτῆς ἀπὸ τοῦ πολλοῦ λαοῦ καὶ μετὰ πε-

ριφρονήσεως ἀπεστρέφετο καὶ ἐμίσει τοὺς ἁμαρτωλούς. Γενικώτερον δὲ δι' αὐτῆς διδάσκει ὅτι ἡ ἀρετὴ δὲν εἶνε τυπικὴ καὶ δουλικὴ ἕξις, ἄλογος μηχανισμὸς καὶ πεζότης φρονήματος καὶ βίου, ἀλλὰ περιπετειώδης ἀγών, ὑπέρβασις δυσχερειῶν καὶ προσκομμάτων.

Ὀφείλουσι δὲ κατὰ τὴν παραβολὴν ταύτην πάντες οἱ καλῶς ἀνατεθραμμένοι καὶ ἠθικῶς μεμορφωμένοι ἄνθρωποι νὰ εἶνε ἐπιεικεῖς καὶ μετριόφρονες, εὔσπλαγχνοι πρὸς τοὺς ὑπὸ τῆς κακίας ταλαιπωρουμένους ἀδελφούς. Συναίσθησις δ' αὐτάρεσκος ἰδίας ἀμφιβόλου ἀρετῆς καὶ περιφρόνησις μέχρι μίσους τῶν ἁμαρτωλῶν μαρτυροῦσι βίον οἰκογενειακὸν καὶ κοινωνικὸν οὐχὶ ὑγιαίνοντα. Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ ἀνθρωπότης ἀδυνατεῖ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς τὸ τέλειον, τίς ἐπιτρέπει εἰς ἡμᾶς διηνεκῆ τῶν ἀδελφῶν ἐπίκρισιν; Πᾶς δὲ σώφρων καὶ λογικὸς ἄνθρωπος εἶνε πράγματι ἠθικὸς καὶ ἐνάρετος μὴ κατηγορῶν καὶ κατακρίνων, ἀλλὰ θεραπεύων τοὺς νοσοῦντας.

Ἀκριβῶς δὲ ἡ ἠθικὴ τελειότης τοῦ ἀνθρώπου, τῆς οἰκογενείας καὶ πάσης εὐρυτέρας ἀνθρώπων ὁλομελείας ἔγκειται ἐν τῇ ἐγκαίρῳ προλήψει τοῦ κακοῦ, καὶ ἐν τῇ ταχείᾳ θεραπείᾳ τῶν ἀπ' αὐτοῦ ποικίλων νοσημάτων μετὰ πάσης φιλανθρωπίας καὶ στοργῆς. Διάκρισις δὲ καὶ χωρισμὸς ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων μαρτυρεῖ πονηρίαν ἀσυγκρίτως μείζονα, νόσον ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν ἀνίατον. Οὐδ' ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ὑγιῶς σκεπτόμενον περὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων νὰ μὴ ἐννοῇ ὅτι γενικώτερον ἡ εὐθύνη τῆς διαφθορᾶς καὶ ἐξαχρειώσεως ἀνήκει εἰς τὴν ὁλομέλειαν τῶν κοινωνιῶν, ὅπου αὕτη ἐμφιλοχωρεῖ. Διότι οὐδεὶς μόνος καὶ καθ' ἑαυτὸν εἶνε, ἢ γίνεται πονηρός, ἀλλὰ διάφοροι πρὸς τοῦτο συμβάλλουσι παράγοντες.

Καὶ ἐν τῷ ἀτόμῳ δὲ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ οἰκογενείᾳ τὰ πάντα πρέπει νὰ τείνωσιν εἰς τὴν ἠθικὴν θεραπείαν, εἰς τὸν περιορισμὸν τοῦ κακοῦ μέχρις ἐλαχίστου καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ καλοῦ μέχρι τοῦ μεγίστου. Τοῦτο δὲ πάντως πρέπει νὰ ἐπιδιώκεται καὶ διὰ τὰς σωματικὰς νόσους, βεβαίου ὄντος ὅτι ἡ ὑγεία τοῦ σώματος παρέχει ῥώμην καὶ εὐεξίαν τοῦ πνεύματος. Ὅταν δὲ ἡ δυστυχία καὶ ἡ στέρησις ματίζει μεγάλας ἀνθρώπων ὁλομελείας, τότε τὸ φυσικῶς ἐντεῦθεν ἐπιπολάζον παντοῖον κακὸν μόνον δι' εὐσπλαγχνίας καὶ ἀγαθοεργίας περιστέλλεται. Ἄλλως ἐπιτείνεται καὶ πλημμυρεῖ τὸ κακὸν ἐπαπειλοῦν πανωλεθρίαν.

Ρίψατε ἓν ἑταστικὸν βλέμμα εἰς τὰς μεγάλας τῶν ἀνθρώπων κοινωνίας, εἰς τὰς μεγαλοπόλεις τὰς ἐκθαμβούσας διὰ τῆς ἐκτάκτου αὐτῶν αἴγλης καὶ λαμπρότητος. Τί θὰ ἴδητε πολλάκις ἐν μέσῳ αὐτῶν; Φοβερὰν ἀντίθεσιν μεταξὺ εὐτυχίας καὶ δυστυχίας, φοβερὰν ἀντίθεσιν μεταξὺ πλούτου καὶ πενίας, φοβερὰν ἀντίθεσιν μεταξὺ ἱδρώτων πολυμόχθου ἐργασίας καὶ κεφαλαίων δι' αὐτῆς πολλαπλασιαζομένων καὶ ἀνηκόντων εἰς τοὺς πλουσίους ἐργοστασιάρχας καὶ κεφαλαιούχους. Ἡ κακοδαιμονία ἡ ὑλικὴ τῶν ἐργατῶν εἶνε ἠθικῶς μικρὰ ἀπέναντι τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς κακοδαιμονίας τῶν ἀδίκων καὶ σκληρῶν πλουσίων.

Οὗτοι δὲν διστάζουσι νὰ θεωρῶσιν ὡς ἀργυρώνητα ἀνδράποδα, ὡς κτήνη, αὐτοὺς τοὺς γνησίους ἀδελφοὺς αὐτῶν, αὐτὰ τὰ γνήσια τέκνα τοῦ οὐρανίου πατρὸς, αὐτοὺς τοὺς πλουσιωτέρους ἐν τῇ ἀρετῇ καὶ τῷ εὐγενεῖ φρονήματι τῶν ὑλικῶς πλουσίων, ἠθικῶς δὲ πτωχῶν καὶ ρακενδύτων. Καὶ ἐὰν οἱ ὑλικῶς πενόμενοι καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου στερούμενοι ἀδελφοὶ προσέλθωσιν εἰς τοὺς ὑλικῶς πλουσίους, ὁσάκις οὗτοι εἶνε δοῦλοι τοῦ μαμωνᾶ καὶ τοῦ σατανᾶ, ἢ ἀπωθοῦνται αὐτοὺς περιφρονητικῶς, ἢ παρέχουσιν αὐτοῖς ἐξευτελιστικωτάτην ἐργασίαν, βοσκὴν ἀκαθάρτων χοίρων, μετὰ στερήσεως καὶ αὐτῆς τῆς εὐτελεστάτης καὶ τραχείας τῶν χοίρων τροφῆς, τῶν κερατίων.

Καὶ ὅμως, ἐν ᾧ ταῦτα δυστυχῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὕτως ἔχουσιν, ἡμεῖς δὲ κατὰ μέγα μέρος εἴμεθα ὑπαίτιοι τῆς κακοδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος αὐτῶν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ἀρνητικῶς ἢ θετικῶς εἰς τοῦτο συντελέσαντες, ἐν ᾧ ἐντρεπόμεθα νὰ συναναστραφῶμεν πτωχοὺς καὶ παρεκτραπέντας ἀνθρώπους, ἅμα ὡς μάθωμεν ὅτι εἷς τῶν χθὲς πτωχῶν ἔγινε σήμερον δι' ἀδήλων μέσων ἐνίοτε πλούσιος, ἀποκαλυπτόμεθα μετὰ βαθείας τιμῆς πρὸ αὐτοῦ καὶ θεωροῦμεν τιμὴν τὴν μετ' αὐτοῦ συναναστροφὴν νῦν ὅτε ἠθικῶς εἶνε εἰς χείρονα ἢ πρότερον κατάστασιν. Συνείδησις, τιμὴ καὶ τὰ τοιαῦτα ρίπτονται εἰς τὸν κάλαθον τῶν ἀχρήστων. Τὸ ἀντίθετον δὲ πράττομεν ὅταν ὁ χθὲς πλούσιος εἶνε σήμερον πένης.

Ἀλλ' οὕτω δὲν κρίνει ὁ Θεὸς οὐδ' ὁ Θεάνθρωπος Κύριος ἡμῶν. Ἐκεῖνοι οὐχὶ τὴν κατ' ὄψιν ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνουσι, διαγινώσκοντες ποῦ ἔγκειται ἡ ἀρετὴ, τὸ δίκαιον, ἡ ἀλήθεια. Βοηθοῦσι τὸ πεπτωκὸς καὶ ἀνυψοῦσιν αὐτὸ μέχρι τῆς μετ' αὐτῶν ἀναστροφῆς,

καὶ οὕτως ἑαυτοὺς ἀπὸ στοργῆς ταπεινοῦντες, ἀναβιβάζουσιν εἰς τὸ ὕψος τῆς ἁγίας ἀρετῆς τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον, (Λουκ. 15, 3—7) τὴν ἀπολεσθεῖσαν δραχμὴν, (Λουκ. 15, 8—10) τὸν ἀπολεσθέντα καὶ ἡθικῶς μέχρι τῆς χθὲς νεκρὸν ἄσωτον υἱόν. (Λουκ. 15, 11—32) Ὑπερτιμῶσι δὲ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν ὡς τὸ λυσιτελέστατον πρὸς σωτηρίαν φάρμακον τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἄδολον μετάνοιαν, ἣν ἔδειξε καὶ ὁ ἄσωτος υἱὸς μετὰ τὴν ἐσχάτην διαφθοράν.

17, 1, 1915. † Ὁ Ν. Β.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὴ χοροστασία. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης κ. κ. Γερμανὸς ὁ Ε', ἐχοροστάτησε τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ μετὰ τῶν σεβασμιωτάτων μελῶν τῆς ἁγ. καὶ ἱ. Συνόδου, πολλοῦ παρισταμένου ἐκκλησιάσματος.

Συνεδρίαι ἱερᾶς Συνόδου. Ἡ ἁγ. καὶ ἱερὰ Σύνοδος συνελθοῦσα τῇ ἑβδομάδι ταύτῃ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰς τὰς τακτικὰς αὐτῆς συνεδρίας ἔλαβε γνῶσιν διαφόρων μητροπολιτικῶν ἐκθέσεων καί τινων ὑπουργικῶν τεσκερέδων.

Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ τοῦ παν. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου καὶ τοῦ α' γραμματέως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Π. Νικολοπούλου, ἀντεπροσωπεύθη ἐν τῇ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα τελεσθείσῃ ἐν τῇ Ἰταλικῇ πρεσβείᾳ ἐπιμνημοσύνῳ τελετῇ ὑπὲρ τῶν θυμάτων τοῦ τελευταίου καταστρεπτικοῦ ἐν Ἰταλίᾳ σεισμοῦ, διεβίβασε δὲ τῷ ἐξοχ. πρεσβευτῇ τὴν θερμὴν τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου συμμετοχὴν εἰς τὴν θλῖψιν τοῦ Ἰταλικοῦ ἔθνους ἐπὶ τῇ πληξάσῃ αὐτὸ συμφορᾷ.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια. Σεπτῇ πατριαρχικῇ ἐντολῇ ὁ παν. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος συνοδείᾳ τοῦ Α' γραμματέως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουγίου κ. Π. Νικολοπούλου μεταβὰς εἰς τὴν γερμανικὴν πρεσβείαν τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ διημήνευσε τῷ ἐξοχ. πρεσβευτῇ τῆς Γερμανίας τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου ἐπὶ τοῖς γενεθλίοις τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου.

Ἐπίσημοι ἐπισκέψεις. Ὁ τοποτηρητὴς τοῦ Ἀρμενοκαθολικοῦ Πατριαρχείου προσελθὼν παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, ὑπέβαλε τὰ σέβη καὶ τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς διαβιβασθεῖσιν αὐτῷ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς πατριαρχικοῖς συγχαρητηρίοις.

Παρασημοφορία μητροπολίτου. Διὰ γράμματος αὐτοῦ, ὁ παν. μητροπολίτης Δυρραχίου κ. Ἰάκωβος ἀγγέλλει τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως παρασημοφόρησιν αὐτοῦ.

Σχολὴ Γλωσσῶν. Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον διώρισε μέλη τῆς Ἐφορίας τῆς Σχολῆς Ἐμπορίου καὶ Γλωσσῶν τοὺς ἀξιοτίμους κ. κ. Μ. Σινιόσογλουν καὶ Κ. Σπανούδην.

Ἐκφράσεις εὐχαριστιῶν. Συνοδικῇ διαγνώμῃ τηλεγραφικῶς ἐξεφράσθησαν αἱ εὐχαριστίαι τῆς Μ. Ἐκκλησίας τῷ μακ. πατριάρχῃ κ. Δαμιανῷ ἐπὶ τῇ παραχωρήσει τοῦ ἡγουμενείου τοῦ ἐνταῦθα Ἁγιοταφικοῦ Μετοχίου πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν ἀνωτέρων τάξεων τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰωακειμίου παρθεναγωγείου.

Κανονικαὶ ψῆφοι.—Αἰτήσει τοῦ παν. μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Φωτίου, ἡ Ἱ. Σύνοδος προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ πανοσλ. ἀρχιμανδρίτου κ. Φωτίου Μανιάτου ὑπὸ τὸν τίτλον Εἰρηνουπόλεως, ὡς βοηθοῦ ἐπισκόπου τοῦ ἐν λόγῳ μητροπολίτου. Συνυποψήφιοι ἐτέθησαν οἱ ἀρχιμανδρ. Γεννάδιος Ζησιάδης καὶ Φιλόθεος Λουκίδης.

Ἱερατικὸν Ταμεῖον. Σεπτῇ προνοίᾳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀνασυνέστη ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου τὸ Ἱερατικὸν Ταμεῖον πρὸς ὑποστήριξιν ἀναξιοπαθούντων ἱερέων. Πρὸς σύνταξιν τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ διωρίσθησαν, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πανοσλ. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου ὁ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Ἀγαθάγγελος, προϊστάμενος Τζιβαλίου καὶ οἱ αἰδεσιμ. πρεσβύτεροι κ. κ. Χρυσόστομος προϊστάμενος Μουχλίου καὶ Γεώργιος Μενεξόπουλος προϊστάμενος Γενὶ-Μαχαλὲ (Βεσὶκ-τάς).

ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ ΣΩΜΑΤΩΝ, ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ, ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ

τοῦ ἔτους 1914

ΣΤ'

ΓΡΑΦΕΙΟΥ Μ. ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΙΑΣ

Ἐπιστολαὶ ἐκ τοῦ γραφείου ἀπελύθησαν	1486
Ἐγκύκλιοι ἐξελθοῦσαι ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας	21
Συστατήρια ὑπὲρ ἀσθενῶν εἰς τὰ Ἐθνικὰ Φιλ. Καταστήματα	130
Γράμματα εἰς διαφόρους Ἀτμοπλ. Ἑταιρείας	865
» » » Σιδηροδρομ. »	76
» » » Πρεσβείας καὶ Προξ.	38
Ἐκθέσεις πρὸς τὴν Α. Θ. Π. καὶ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον	65
Ἄδειαι ἐράνων ὑπὲρ εὐαγῶν καθιδρυμάτων	90
Κλήσεις ἐξώδικοι	90

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 25)

Οἱ κτηματικοὶ οὗτοι καὶ κληρονομικοὶ νόμοι ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν παραταθεῖσαν τελευταίαν Σύνοδον αὐτῆς κατὰ Ἰούλιον ε. ε., ἀλλ' ἐλλείψει χρόνου ἀνεβλήθη ἡ ἐπιψήφισις αὐτῶν εἰς τὴν τακτικὴν Σύνοδον τῆς 1ης Νοεμβρίου ε.ε., ἐπεψηφίσθη δὲ μόνον ὁ περὶ ὑποθήκης ἀκινήτων νόμος ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ὃν ὁ πολὺς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Δζαβὴτ βέης ἐχαρακτήρισεν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Βουλῆς ὡς τὴν σπουδαιοτέραν καὶ θετικωτέραν ἐργασίαν τῆς Συνόδου, ἥτις ἔληξε κατὰ Ἰούλιον τοῦ ἔτους 1914.

Τοὺς εὐεργετικωτάτους τούτους νόμους ἐδημοσίευσε ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις συνῳδὰ τῷ 36ῳ ἄρθρῳ τοῦ Συντάγματος ὡς ἑξῆς:

I. Νόμος προσωρινὸς τῆς 5 Φεβρουαρ. 1328 (1913) περὶ ὁροθεσίας καὶ καταγραφῆς ἀκινήτων (γαΐρι μενκουλὲ) ἤτοι παντὸς εἴδους ἀκινήτων ἤτοι Σίρφ Μουλκίων, δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων γαιῶν καὶ βακουφικῶν κτημάτων ἄνευ ἐξαιρέσεως.

Σύγκειται ἐξ ἄρθρων 61 καὶ ἐδημοσιευθη ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τῇ 13)26 Φεβρουαρίου 1328 (1913).

Ἰδὲ Ὀθ. Κτ. Κωδ. Καρ. καὶ Φυτ·σελ.11καὶ ἑ.

II. Νόμος προσωρινὸς τῆς 11 Φεβρουαρίου 1328 (1913) περὶ ἰδιοκτησίας τῶν νομικῶν προσώπων ἐπὶ ἀκινήτων (γαΐρι μενκουλὲ) ἐξ ἄρθρων 7, ἐδημοσιεύθη τῇ 21 Φεβρουαρίου 1328 (1913) ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Αὐτόθι σελ. 41 καὶ ἑ.

Ἡ ἐκ τοῦ νόμου τούτου ὠφέλεια εἶναι προφανεστάτη, καθόσον ἐπετράπη εἰς τὰ νομικὰ πρόσωπα νὰ ἔχωσιν ἰδιοκτησίας εἰς τὸ ὄνομά των, χωρὶς νὰ ἦναι ἠναγκασμένα νὰ προσφεύγωσιν εἰς εἰκονικὰς μεταγραφὰς τῶν ἰδιοκτησιῶν των εἰς τρίτον πρόσωπον δυνάμενον νὰ ἦναι οὐχὶ καλῆς πίστεως εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως.

III. Νόμος προσωρινὸς τῆς 16 Φεβρουαρίου 1328 (1913) περὶ καταργήσεως τῶν Γεδικίων ἐξ ἄρθρων 13 ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τῇ 21 Φεβρουαρίου 1828 (1913).

Αὐτόθι σελ. 49 καὶ ἑ.

IV. Νόμος προσωρινὸς τῆς 21 Φεβρουαρίου 1328 (1913) περὶ μεταβιβάσεως ἀκινήτων (ἐμβάλι γαΐρι μενκουλὲ ἰντικαλινὰ νταΐρ) ἐξ ἄρθρων 12 ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τῇ 27 Φεβρουαρίου 1328 (1913).

Αὐτόθι σελ. 62 καὶ ἑ.

V. Νόμος προσωρινὸς τῆς 21 Φεβρουαρίου 1328 (1913) περὶ εἰσπράξεως τῶν ἰτζαρέδων καὶ Βακουφικῶν Μουκατάδων ὁμοῦ μετὰ τοῦ φόρου ἐξ ἄρθρων 2 ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Αὐτόθι σελ. 69 καὶ ἑ.

VI. Νομος προσωρινὸς τῆς 25 Φεβρουαρίου 1328 (1913) περὶ ὑποθήκης ἐξ ἄρθρων 13 ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τῇ 2 Μαρτίου 1329 (1913).

Αὐτόθι σελ. 73 καὶ ἑ.

VII. Νόμος προσωρινὸς τῆς 30 Μαρτίου 1329 (1913) περὶ ἰδιοκτησίας ἀκινήτων (γαΐρι μενκουλὲ) ἐξ ἄρθρων 19 ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τῇ 5 Ἀπριλίου 1329 (1913).

Αὐτόθι σελ. 78 καὶ ἑ.

VIII. Ὁδηγίαι περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀποφάσεως τῆς λυούσης διοικητικῶς τὰς ἐκ τῆς κυριότητος ἀκινήτων (γαΐρι μενκουλὲ) προκυπτούσας διαφορὰς ἐξ ἄρθρων 16 ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως τῇ 5 Ἀπριλίου 1329 (1913).

Αὐτόθι σελ. 89 καὶ ἑ.

Ἐπειδὴ ὅμως οἱ νόμοι οὗτοι καὶ ἰδίως ὁ περὶ μεταβιβάσεως ἀκινήτων (Ἐμβάλι Γαΐρι Μενκουλὲ ἰντικαλινὰ νταΐρ) ἰσχύουσι διὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ πρὸ τῆς 21 Φεβρουαρίου 1328 (1913), καθ' ὃ ἐδημοσιεύθη ὁ σχετικὸς προμνησθεὶς νόμος IV, διὰ δὲ τὸν πρότερον χρόνον ἰσχύουσιν οἱ πρὸ αὐτοῦ κληρονομικοὶ νόμοι, περὶ ὧν ρηθήσεται κατωτέρω περὶ δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων Γαιῶν καὶ περὶ Βακουφίων ἀστικῶν καὶ ἀγροτικῶν (Μουσακαφὰτ καὶ Μουστεγιλάτ), διὰ τοῦτο μνημονεύομεν καὶ τούτων πρὸς ὁδηγίαν τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ τὸ παρελθόν.

IX. Νόμος περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος ἐπὶ ἀκινήτων ἀστικῶν (Μουσακαφὰτ) καὶ ἀγροτικῶν (Μουστεγιλὰτ) μὲ διπλᾶ τέλη (ἰδζαρὲ) ἐξ ἄρθρων 7 ἐδημοσιεύθη τῇ 7 Σεφὲρ 1284.

Ἰδὲ Dr. suc. Car. σελ. 171 καὶ ἑ.

X. Νόμος περὶ ἐπεκτάσεως τῆς κληρονομίας Γαιῶν δημοσίων καὶ ἀφιερωμένων ἐξ ἄρθρων 4 ἐδημοσιεύθη τὴν 17 Μουχαρρὲμ 1284.

Αὐτόθι σελ. 173 καὶ ἑ.

X. Νόμος περὶ τῶν μὴ δυναμένων κατὰ τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ νόμου τῆς 6 Σαφὲρ 1284 νὰ ἔχωσι μηδὲ νὰ κληρονομῶσιν ἀκίνητα ἐν Τουρκίᾳ ἐξ ἄρθρων 9 ἐδημοσιεύθη τῇ 21 Φεβρουαρίου 1298 (1883).

Αὐτόθι σελ. 175 καὶ ἑ.

§ 7. Νόμος περὶ εἰρηνοδικείων

Διὰ τὰς πολιτικὰς δίκας μεταξὺ τῶν δικαστηρίων τῶν ἐντεταλμένων ν' ἀπονέμωσι τὴν δικαιοσύνην διὰ τὰς μικρὰς διαφορὰς καὶ ἄλλας τινὰς ἐπειγούσας ὑποθέσεις εἶναι τὰ εἰρηνοδικεῖα περὶ ὧν ἐξεδόθη ὁ ἀπὸ 2 Ἀπριλίου 1913 καὶ δημοσιευθεὶς ἐν τῇ ἐπισήμῳ «Ἐφημερίδι» τῇ 14 Ἀπριλίου 1913 εἰδικὸς νόμος.

Ἰδοὺ καὶ τὸ περὶ τούτου σχετικὸν μέρος τοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως.

Δικαστικὴ ὀργάνωσις

«Εἰς τὰς ἄλλας χώρας ὑφίστανται δικαστήρια διαφόρων βαθμῶν, μὲ ὅλην τὴν ἐξ αὐτῶν ἀπορρέουσαν δικονομίαν διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν περιπλόκων ὑποθέσεων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ ὑπέρογκα ποσά.

Ἐν τούτοις αἱ ἄλλαι αὗται χῶραι, πλὴν τούτων, διὰ τὰς ἁπλῆς φύσεως ὑποθέσεις τὰς ἀναφερομένας εἰς ὀλίγον ὑπέρογκα ποσὰ ἵδρυσαν τελεσίδικα δικαστήρια, ἐν ᾧ παρ' ἡμῖν αἱ δίκαι τῆς τελευταίας ταύτης κατηγορίας ἐνήγοντο ὡσαύτως μέχρι τοῦδε ἐνώπιον τῶν αὐτῶν προαναφερθέντων δικαστηρίων. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἡ δικονομία μας τόσον ὀλίγον ἐν ἁρμονία εὑρισκομένη μετὰ τῆς φύσεως τῶν δικῶν τούτων ὡς καὶ μετὰ τοῦ διανοητικοῦ ἐδάφους τῶν πληθυσμῶν ἀπετέλει συχνότερον ἀντικείμενον παραπόνων μᾶλλον ἢ εὐαρεσκείας ἀπὸ μέρους τῶν ἐνδιαφερομένων.

Προβαίνοντες ὅθεν εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ πολιτικοῦ καὶ ποινικοῦ κώδικος, ἀπεφύγομεν νὰ ἀναμείνωμεν τὸ πέρας τῆς ἐργασίας ταύτης ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ χρόνον καὶ μελέτην. Διατάξεις τινὲς τῶν κωδήκων ἐτροποποιήθησαν καὶ ἐτέθησαν προσωρινῶς ἐν ἰσχύϊ. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀτόπων ἐκ τῶν εἰρημένων παραπόνων συνεστήθησαν εἰρηνοδικεῖα καὶ ἐδημοσιεύθη ὁ σχετικὸς νόμος τῆς 2 Ἀπριλίου 1913 τῇ 14 Ἀπριλίου 1913.

Αἱ ἁπλαῖ ἀγωγαί, ὧν τὸ ἀντικείμενον εἶναι κατώτερον τοῦ ποσοῦ τῶν 5000 γρ., ὡς καὶ αἱ καταδιώξεις ἐγκλημάτων τινῶν ὑπήχθησαν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα αὐτῶν. Τὰ νέα ταῦτα δικαστήρια, τὰ ὁποῖα ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν χωρίων μᾶλλον ἢ τῶν πόλεων, λειτουργοῦσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὰς πόλεις μόνον.

Τὰ ἐπενεχθέντα ἀποτελέσματα εἶναι λίαν ἱκανοποιητικά. Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἀποστείλωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα τοὺς εἰρηνοδίκας εἰς τὰ χωρία. Ἡ εὐτυχὴς ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ δυνηθῶμεν νὰ γενικεύσωμεν τὴν εἰρημένην διοργάνωσιν εἰς πάντα τὰ μέρη τῆς αὐτοκρατορίας συμφώνως πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ κράτους, αἱ καταπιέσεις καὶ αἱ καταχρήσεις θὰ ἐκλείψωσιν ἐντελῶς καὶ θὰ θέσωμεν τὰς οὐσιώδεις βάσεις τῆς πλήρους ἰσότητος».

Χάριν τῆς σπουδαιότητος τοῦ περὶ εἰρηνοδικείων νόμου καὶ χάριν τῶν ὁμογενῶν ἡμῶν, καθόσον τέως δὲν ἐδημοσιεύθη μετάφρασις αὐτοῦ ἑλληνιστί, θὰ παραθέσωμεν, εἰ δυνατόν, τοιαύτην μετάφρασιν αὐτοῦ ἐν τέλει τῆς μελέτης ταύτης.

§ 8. Νόμος περὶ συμβολαιογραφείων

Πασίγνωστος εἶναι ἡ ὠφέλεια καὶ ἡ χρησιμότης τῶν συμβολαιογραφείων· σκοπούντων τὴν τῶν δικαστικῶν ἐρίδων πρόληψιν διὰ τῆς συντάξεως ἐγγράφων παρεχόντων πλήρη πίστιν εἰς αὐτὰ καὶ ἐκτελουμένων ὡς αἱ ἀποφάσεις, διὰ τοῦτο καὶ παλαιός τις νομικὸς ἔλεγεν ὅτι προὐτίμα τὴν καταστροφὴν τῶν δικαστηρίων καὶ νὰ μείνωσι μόνον τὰ συμβολαιογραφεῖα. Οἰκ. Π. Δικ. §. 20 σημ.

Ἰδοὺ τὸ σχετικὸν μέρος τοῦ προγράμματος τῆς Κυβερνήσεως.

(ἕπεται συνέχεια)

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

κρινόμεναι

(βλέπε συνέχειαν εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος)

Πολὺ δὲ παράδοξοι (ἵνα μὴ εἴπω, στρεβλοὶ καὶ ἀνακόλουθοι) φαίνονταί μοι οἱ τοῦ ἀνθρώπου τούτου συλλογισμοὶ ἐν ἅπασιν, οἷς γράφει καὶ ἐν Δ΄. Διότι, εἰπόντος τοῦ μελωδοῦ εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, κατὰ τὸ δοξαστικὸν τοῦ ἑσπερινοῦ, «Μετὰ τὸ δεχθῆναί σε» κλπ. τὸ «τὰ οὐράνια πάντα ἐξέστησαν, ὁρῶντα τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν σοὶ σκηνῶσαν» ἐπιφωνεῖ μετὰ ἀγανακτήσεως «Βαβαί!» καὶ συνάγει ἀσύνακτα, καὶ συκοφαντεῖ τὴν Ἐκκλησίαν. Ναί· συκοφαντεῖ (λέγω) ἄνευ συστολῆς οὐδεμιᾶς· διότι ἰδού τι λέγει αὐτολεξεί· «Δογματίζει ἡ Ἐκκλησία ὅτι ἐσκήνωσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν τῇ Θεοτόκῳ». Ἐννοεῖ δηλδ. συμπεραίνων ἀπὸ τῆς λέξεως **ἐσκήνωσε** (καὶ συγχωρηθήτωμοι ἀναπτύξαι τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ, ἧς ἕνεκα ἐπεφώνησε τὸ, Βαβαί!)· ἐννοεῖ ὅτι τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐσκήνωσε· τοὐτέστι κατῆλθεν ἐν τῇ παναχράντῳ μήτρᾳ τῆς Θεοτόκου, ἔπηξε σάρκα ἀνθρωπίνην καὶ ἐνεψύχωσεν αὐτὴν, δημιουργῆσαν ἐν αὐτῇ ψυχὴν λογικὴν, καὶ μετὰ χρόνον ἐννεάμηνον ἐγέννησεν ἡ Παρθένος, οὐχὶ τὸν ἐνανθρωπήσαντα Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ (τὸν ἐξ αὐτοῦ πρὸ πάντων τῶν αἰώνων γεγεννημένον) τέλειον Θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον. Τοιαῦτα φρικτὰ καὶ δυσσεβῆ συμπεράσματα τίς ὀρθόδοξος καὶ κληρικὸς θεολόγος συμπεραίνει κατὰ τῆς ἀμωμήτου Ἐκκλησίας αὐτοῦ; Διὸ καὶ ἐπιφέρει (πρὸς τὸν ἑαυτοῦ σκοπὸν) τὰς μαρτυρίας ἔκ τε τοῦ ἡγαπημένου μαθητοῦ καὶ τοῦ ἱεροῦ συμβόλου, ἵνα διδάξῃ ἡμᾶς καὶ βεβαιώσῃ ὅτι, ὁ Λόγος ἐσκήνωσε καὶ οὐχὶ τὸ Πνεῦμα· ἑπομένως ἐπάγει τοῦ τροπαρίου τὴν διόρθωσιν, ὡς ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀρχῆς.

Ἀλλὰ τί ἄν τις εἴποι πρὸς τοιούτους παραλογισμοὺς καὶ βλασφημίας, ἐν οἷς ἔπεσε πρό τινων ἐτῶν καὶ ἄλλος κληρικὸς θεολόγος συκοφαντήσας ἄλλον κληρικόν, γράψαντα (ὡς ἐνόμισεν ἐκεῖνος) τοιαῦτα περὶ τῆς Παρθένου ἐγκώμια; ἢ αἰ ἐπειδὴ εἶπεν ὁ συκοφαντηθεὶς ὅτι ἡ Κυρία Θεοτόκος ἐγένετο κατοικητήριον τῆς πανταιτίου Τριάδος (ὅσον ἔχω ἀπὸ μνήμης), ἄρα ἐγέννησε τὴν παναγίαν Τριάδα (εὐθὺς συνεπέρανεν ὁ συκοφάντης). Καὶ πάντες δὲ δύνανται τοιαύτην συναγαγεῖν ἔννοιαν εἴπερ τὸ **ἐσκήνωσεν** ἐσήμαινε διὰ παντὸς τὴν ἐνοίκησιν τῆς ὑποστάσεως, εἰς ἣν ἔννοιαν ἐκλαμβάνει αὐτὸ ὁ ἡγαπημένος εὐαγγελιστὴς «καὶ ἐσκήνωσε (λέγων) ἐν ἡμῖν». Ἀλλ' οὐκ ἀεί, ἀδελφέ, σημαίνει τοῦτο τὴν ὑποστατικὴν ἐνοίκησιν καὶ γέννησιν, διότι ἐκ τῶν ἐπὶ πλέον καὶ τοῦτο (διαλεκτικώτερον εἰπεῖν) καὶ πλατυκώτερον, εἴτε καθολικώτερον ὁ ὅρος λαμβάνεται· Διὸ καὶ τὸ μὲν **σκηνῶσαι** γένος, εἶδος δὲ τὸ **γεννῆσαι**· ἓν μόριον δηλονότι τοῦ σκηνῶσαι, ἕτερον δὲ τὸ ἐνοικῆσαι, ἢ καὶ ἄλλο τι διάφορον τοῦ γεννῆσαι. Τούτου χάριν καὶ πᾶσα μὲν γέννησις καὶ ἐνοίκησις καὶ μονὴ σκήνωσίς ἐστιν· οὐ πᾶσα δὲ σκήνωσις ἐστὶ καὶ γέννησις κτλ. καὶ ὅπου μὲν γέννησις κτλ. ἐκεῖ καὶ σκήνωσις, οὐχ ὅπου δὲ σκήνωσις ἐκεῖ καὶ γέννησις κτλ. ὥςπερ, ὅπου λογικὸν, ἐκεῖ καὶ ζῶον· οὐχ ὅπου δὲ ζῶον ἐκεῖ καὶ λογικόν· τοῦτο βεβαιοῖ καὶ πᾶς λογικῶς συλλογιζόμενος, βεβαιοῦσι δὲ ταῦτα καὶ αἱ πλεῖσται χρήσεις τῶν θεολόγων διδασκάλων καὶ αὐτῶν τῶν θείων ἀποστόλων. Καὶ ἀπορῶ, πῶς οὐκ ἐνεθυμήθης τινὰς ἐκ τοσούτων πολλῶν χρήσεων. Σημαίνει λοιπὸν ἔστιν ὅτε τὸ **σκηνῶσαι** καὶ τῶν ὑποστάσεων τὰς ἐνεργείας, ἢ (ἄλλως) τὰ θεῖα χαρίσματα. Ἐκ δὲ τῶν πολλῶν χρήσεων ἴδε τὰς ἑξῆς, ἃς καθ' ἑκάστην ἀναγινώσκει ἡ Ἐκκλησία, λέγουσα· «Βασιλεῦ οὐράνιε, Παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας . . . . ἐλθὲ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν». Ἀκούεις; **σκήνωσον** λέγει. Γνωστὸν δὲ, ὅτι ταύτην τὴν εὐχὴν ἀναγινώσκουσιν ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. Λοιπὸν (καὶ φρίττω μὲν ἐγὼ προενεγκεῖν τὸ συμπέρασμά σου ἀλλὰ μὲ ἀναγκάζεις σὺ) καὶ πᾶσα γυνὴ, τοῦτο δεομένη, καὶ ἀξία κριθεῖσα, συλλαμβάνει κατὰ σὲ καὶ γεννᾷ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Πῶς οὐ προέλαβες τοιαῦτα βλάσφημα συμπεράσματα; Ἀλλ' ἔτι· καὶ οἱ ἄνδρες (ὧν φύσις τὸ μὴ τίκτειν) τὸ αὐτὸ ἐξαιτούμενοι, εἴ γε ἄξιοι κριθῶσιν ὥςτε σκηνῶσαι ἐν αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· καὶ τότε ἐρεῖς, ὅτι καὶ οἱ ἄνδρες συλλαμβάνουσι καὶ γεννῶσι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον; Διπλᾶ λοιπὸν, τριπλᾶ, ἄπειρα τὰ (φεῖσαι, Κύριε, φεῖσαι Πνεῦμα πανάγιον) καὶ τὰ ἄτοπα καὶ τὰ βλάσφημα. Καὶ ὅμως ἡ Ἐκκλησία (ἥτις ἐστὶ τῶν ὀρθοδόξων τὸ πλήρωμα, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν) οὐ παύεται τοῦ ἐξαιτεῖσθαι τὴν αἴτησιν ταύτην πρὸ τοσούτων αἰώνων. Λοιπὸν (κατὰ σὲ)! ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἡ ὀρθόδοξος ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας τρέφει ἐν τῷ κόλπῳ ἑαυτῆς δυσσεβεστάτων αἱρεσιν. Ἔτι· ὁ Κύριος ἡμῶν ὑπόσχεται ἐν Εὐαγγελίοις· «Ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ μου πρὸς αὐτὸν (τὸν τηροῦντα τὰς θείας ἐντολὰς) ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν». Τί λέγεις; ἡ **μονὴ** ἐνταῦθα οὐ σημαίνει κατὰ συνωνυμίαν ἐνοίκησιν, εἴτε **σκήνωσεν**;

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

Περιεχόμενα:

Εὐαγγελικὰ ἐδάφια — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Πίνακες στατιστικοί — Μελ. Καραβοκυροῦ Τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχ.) — Λειτουργικῶν βιβλίων διορθώσεις χρινόμεναι — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Προσκαλοῦνται πάντες οἱ κληρικοὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἱερεῖς τε καὶ διάκονοι, ὅπως μέχρι τῆς 15 Ἰανουαρίου 1915 προσέλθωσιν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐφοδιασθῶσι διὰ τῶν κεκανονισμένων διαμονητηρίων ἐγγράφων.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 31 δεκεμβρίου 1914

Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Π. Κ. Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδεται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη· Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 58 καὶ ἡμερομ. 21 αὐγούστου 1914 ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς περὶ διαζυξέως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τοῦ Νικολάου Ραπτοπούλου καὶ τῆς Κυριακῶς Ν. Ραπτοπούλου, τὸ γένος Φωτίου Καπούταγλη).

Δι ὰ τ α ῦ τ α

Ἰδὼν καὶ τὰ ἄρθ. 77 καὶ 155, 156 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικον. Ὀδηγιῶν.

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί:

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 766 καὶ ἡμερομ. 20 δεκεμβρίου 1913 περὶ διαζυξέως ἀγωγὴν τοῦ Νικολάου Ραπτοπούλου κατὰ Κυριακῶς Ν. Ραπτοπούλου, τὸ γένος Φωτίου Καπούταγλη. ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύσσει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον διαλυτέον ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ «Πατρίδος» καὶ

Ἐπιτίθησι τῇ ἐναγομένῃ ὡς ἡττηθείσῃ ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντα εἰς γρόσια τριακόσια ἑβδομήκοντα ἓξ (386) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ὁ πρόεδρος 1

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Ἀντώνιος Γεωργίου, ἀμπατζῆς, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανός, τέως μὲν κάτοικος Κωνσταντινουπόλεως (κατὰ τὸ Οὖν Καπὰν) καὶ ἀμπατζῆς, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 8 1[2 π. μ. εὐρωπαϊστί, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου. νομίμως διωρισμένου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Σουλτάνης Α. Γεωργίου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς, τὰ γυναικεῖα ἐπαγγελλομένης, κατοίκου Πόλεως ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ ἐπὶ διαζεύξει δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 23 Δεκεμβρίου 1914. 3

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος**

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΡΟΥΣΗΣ

Ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον

Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθμ. 196 καὶ ἡμερομ. 18 δεκεμβρίου 1914 ἐρήμην ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς περὶ διαζυξέως δίκης μεταξὺ Ἰορδ. Θάνου, καὶ Ἀναστασίας τὸ γένος Στ. Φούντη.

Δι ὰ τ α ῦ τ α

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης,

Καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 525 καὶ ἡμερομ. 15 9]βρίου 1914 ἐ ξ. ἀγωγὴν τοῦ Ἰορδάνου Θάνου.

Κηρύσσει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Ἀναστασίας τὸ γένος Φούντα γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῆς,

Ἐπιτίθησι τῇ ἐναγομένῃ ὡς ὑπαιτίῳ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη, ἀνερχόμενα εἰς γρ. 350, ὡς καὶ τὰ τῶν διαλυτηρίων ἐγγράφων, καὶ προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Κηρύσσει τὴν παροῦσαν ἀπόφασιν ὑποκειμένην εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμενα ἔνδικα μέσα ἐντὸς τῶν νομίμων προθεσμιῶν καὶ

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ Διατακτικοῦ αὐτῆς τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Χρόνου».

Ἐγένετο, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη. 3

Ἐν Προύσῃ τῇ 18 10]βρίου 1914.

Ὁ Προεδρεύων τὰ μέλη

Οἰκονόμος Γ. Ἀερικὸς ἀρχ. Λεόντιος Ε. Δημητράκης

Ὁ γραμματεὺς **Οἰκον. Εὐγένιος Παπαδόπουλος**

ἀρχιδιάκονος **Πολύκαρπος**

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 24 Ἰανουαρίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 4

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. τραφείου
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ.Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ
Γ' ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΑΠΟΚΡΕΩ
ΜΑΤΘ. 24, 31—46

Ἡ ἀσφαλὴς καὶ βεβαία βάσις τῆς περὶ τῶν ἀνθρώπων ἀδεκάστου κρίσεως τοῦ Θεανθρώπου δὲν εἶνε αἱ ὑψηλαὶ γνώσεις καὶ θεωρίαι, αἵτινες ἰδεώδης καὶ ἀφηρημένη τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἄνευ ζωογόνου πνοῆς καὶ ἐνεργείας, ἀλλ' ἔμπρακτος ἀρετή, ἑδραζομένη ἐπὶ ἀρραγῶν θεμελίων ὑγιοῦς πίστεως. «Πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη» (Γαλ. 5, 6) εἶνε τὸ κεφάλαιον τοῦ ἠθικοῦ νόμου τῶν γνησίων μαθητῶν τοῦ Κυρίου. Δύναταί τις πολλὰ καὶ σοφὰ νὰ διδάσκῃ, ἀλλὰ καθ' ὅσον δι' ἔργων ταῦτα δὲν βεβαιοῖ, δὲν δύναται εἰς τὴν ἀφηρημένην καὶ πομφολυγώδη ταύτην ἀξίαν νὰ ἐπαναπαύηται.

Ἄλλοι δύνανται νὰ ἐπωφεληθῶσιν ἀπὸ τῶν τοιούτων τῆς σοφίας αὐτοῦ καρπῶν, αὐτὸς ὅμως γυμνὸς ὢν ἐμπράκτου ἀρετῆς, βίου ἀληθῶς ἐναρέτου, μᾶλλον ἔνοχος διὰ τῶν σοβαρῶν αὐτοῦ γνώσεων καθίσταται. Εἶνε δὲ ἀναμφίβολον ὅτι ὁ καθόλου βίος τῶν ἀνθρώπων, φωτιζόμενος ἁρμοδίως ὑπὸ τῆς διαυγείας τοῦ πνεύματος, ἀποβάλλει μέγα μέρος ὑλόφρονος καὶ χθαμαλῆς γνώμης καὶ λάμπει δι' ἔργων ἀγαθῶν. Τοῦτο βεβαιοῖ σύμπασα ἡ τῶν ἀνθρώπων ἱστορία, τοῦτο μαρτυρεῖ ἡ καθ' ἑκάστην ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀναπτυσσομένη παμποίκιλος ἀρετὴ καὶ κακία.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος, εἰς μόνα τὰ ἑαυτοῦ πενιχρὰ ἠθικὰ κεφάλαια ἐπαναπαυόμενος, δὲν δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ κατὰ τὸ δυνατὸν τελείως τὸ ἀγαθόν, καίτοι τοῦτο ἐνδομύχως ποθεῖ, ἰδοὺ ἐπέρχεται ἡ ἀπόλυτος τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ βοηθείας ἀνάγκη. Ταύτην δὲ ὡς ἐκ Θεοῦ μέγιστον δῶρον ἐπεδαψίλευσεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ μόνος ἐλευθερωτὴς καὶ σωτὴρ ἡμῶν. Δι' ἐκείνου δὲ ἐπιτελεῖται ἡ ἀναγέννησις καὶ ἀνακαίνισις πάντων, ἡ ἀληθὴς καὶ πραγματικὴ ἀπολύτρωσις καὶ σωτηρία καὶ μακαριότης ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

Διὰ νὰ βεβαιωθῶσι δὲ ἐν ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα τῆς διὰ Ἰησοῦ ἀπολυτρώσεως καὶ σωτηρίας πρώτιστα πάντων, καὶ οἱονεὶ ὡς ἀρραβὼν καινῆς ζωῆς, εἰς τὸ διηνεκὲς ὀφείλων νὰ παραμένῃ ἀκμαῖος, ἀπαιτεῖται εἰλικρινὴς καὶ ἄδολος πίστις, ἧς ἄνευ εἶνε ἀδύνατον νὰ εὐαρεστήσωμεν τῷ Θεῷ, καθ' ὅσον δὲν ἔχομεν τὴν ἰκμάδα, τὸ ζώπυρον τοῦ νέου ἐναρέτου βίου (Ἑβρ. 11, 6). Δι' ἀδόλου δὲ καὶ λογικῆς, ἀκμαίας καὶ ζώσης πίστεως ἐξαγνίζεται καὶ καθαγιάζεται ὁ ἀνθρώπινος βίος, κτᾶται νέας πνευματικὰς δυνάμεις, καὶ οὕτω παράγει καρπὸν πολὺν ἀρεστῆς τῷ παναγάθῳ Θεῷ ἀρετῆς καὶ εὐποιΐας.

Κατὰ ταῦτα δὲ ἡ μέλλουσα ὁριστικὴ περὶ τῶν ἀνθρώπων ἀδέκαστος τοῦ Θεανθρώπου

κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις θὰ στηρίζηται ἐπὶ τῆς ἐν τῷ βίῳ ἑκάστου ἀρετῆς, ἢ κακίας, ἤτις εἶνε ἀπόρροια τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως, ἢ ἀπιστίας, τῆς ἀποδοχῆς, ἢ ἀπαρνήσεως τῆς δι' αὐτοῦ ἀπολυτρώσεως καὶ σωτηρίας. Ἐντεῦθεν δ' ἕπεται ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ δι' ἑαυτὸν τὴν εὐδαίμονα καὶ μακαρίαν ζωὴν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ τῆς πίστεως, μὴ ἐπικυρουμένης δι' ἔργων ἀγαθῶν. Ἄλλως δὲ καὶ τὰ δαιμόνια τὰ καταδεδικασμένα ἔκπαλαι εἰς τὴν αἰωνίαν στέρησιν τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, «πιστεύουσι καὶ φρίσσουσιν» (Ἰακ. 2, 14 κ. ἑ.).

Ἀφ' οὗ δὲ κοινῶς ὡμολογημένον εἶνε ὅτι πᾶσα βάσιμος πεποίθησις καὶ πίστις περί τι ἀναγκαίως συνεπάγεται ἀναλόγους σκέψεις καὶ ἐνεργείας, ἀνάλογον μόρφωσιν ἤθους καὶ χαρακτῆρος, ἀνάλογον χρωματισμὸν τοῦ βίου, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ φρονῶμεν ὅτι ἡ χριστιανικὴ πίστις εἶνε θεωρία κενή, γράμμα ξηρόν, ἄνευ ἀναλόγων ἔργων ἀρετῆς, καὶ ὅτι δι' αὐτῆς καὶ μόνης ἀκάρπου μενούσης δυνάμεθα νὰ σωθῶμεν; Οὔτε δὲ πίστις ἄνευ ἔργων ἀρετῆς σῴζει, οὔτε ἔργα σχετικῆς ἀρετῆς καὶ ἠθικότητος ἄνευ πίστεως δύνανται νὰ δικαιώσωσι τὸν ἄνθρωπον ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου κριτοῦ.

Καθ' ὅσον δὲ ἀκράδαντον ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι πλὴν τοῦ Θεανθρώπου λυτρωτοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πράξ. 4, 12), ἀναγκαίως ἕπεται ὅτι ἡ πίστις αὕτη καθαγιάζει τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις ἡμῶν. Οὕτω δὲ πιστεύομεν εἰς τὸν Κύριον καὶ Σωτῆρα ἡμῶν, καὶ κατὰ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ρυθμίζομεν τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις ἡμῶν, διότι ἄλλως μὴ συμμορφούμενοι ἐν τῷ βίῳ πρὸς τὸ θέλημα ἐκείνου, στερούμεθα τῆς ὑγιοῦς καὶ πλήρους πίστεως, ἧς ἄνευ οὐδεὶς σῴζεται.

Τὸ δὲ πάντων μέγιστον εἶνε ὅτι ἀπὸ τῆς τοιαύτης τοῦ βίου ἡμῶν ρυθμίσεως, ἀπὸ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀγαθοεργίας ἡμῶν ἐξαρτᾶται, ὡς προερρήθη, ἡ μέλλουσα ἡμῶν αἰωνία ἀποκατάστασις, ἡ εἴσοδος εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἤδη δὲ ὁ Θεάνθρωπος συνεχῶς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ ἐδίδαξεν, ὅτι οὐδαμῶς ὠφελεῖ ἡ πίστις μόνη πρὸς σωτηρίαν, ἀλλὰ ἀπαιτεῖται ἡ ἔμπρακτος ἀρετή· «Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. 7, 21).

Περαιτέρω δὲ χωρῶν λέγει, ὅτι ἐν τῇ μελλούσῃ κρίσει καὶ ἀνταποδόσει θὰ παρουσιασθῶσί τινες βεβαιοῦντες ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ πολυειδῶς ἐθαυματούργησαν καὶ ἐδίδαξαν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ βίος αὐτῶν δὲν θὰ συνάδῃ πρὸς τὴν πίστιν αὐτῶν καὶ τὰ δι' αὐτῆς ἐξωτερικὰ κατορθώματα, θὰ ἀποπέμψῃ αὐτοὺς λέγων· «Οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν» (Ματθ. 7, 22. 23.). Ἀλλὰ λαμπρότερον καταδεικνύει, ὅτι ἡ μέλλουσα κρίσις καὶ ἀνταπόδοσις θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τῆς ἀγαθοεργίας, εἰς τὴν θαυμασίαν παραβολικὴν διδασκαλίαν τοῦ εὐαγγελίου τῆς κυριακῆς τῆς ἀπόκρεω.

Ὁμολογουμένως οὐδέποτε σοβαρωτέρα καὶ ὑψηλοτέρα ἠθικὴ διδασκαλία ἀνεπτύχθη ἐν τελείᾳ μετὰ μεγαλοπρεπείας ἁπλότητι, ὅπως εἰς τὴν παραβολικὴν ταύτην διδασκαλίαν περὶ τῆς μελλούσης ἀποκαταστάσεως τῶν πιστῶν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Θεανθρώπου κριτοῦ ζώντων καὶ νεκρῶν. Τὸ θέμα καὶ ἡ ἀξία τῆς πίστεως, ὑπαρχούσης πάντοτε, ζητεῖται ἐνταῦθα οὐχὶ ἐν τῇ ὁμολογίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ πράξει, ἐν τῇ ἀρετῇ, ἐν τῇ ἀγαθοεργίᾳ, ἐν τῇ ἀγάπῃ. Καὶ ὁ πλοῦτος δὲ τῶν ἀρετῶν πόσον ἁπλοῦς καὶ ἀνεπιτήδευτος ἐνταῦθα φαίνεται, περιοριζόμενος εἰς τὰ στοιχειωδέστερα τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης φαινόμενα!

Ἐκπορθεῖται δὲ καὶ καταπτᾶται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν οὐχὶ δι' ὅπλων ἰσχυρῶν καὶ ἀκαταμαχήτων θεωριῶν ὑψηλῶν καὶ ἐπάρσεως φαρισαϊκῆς, δι' ἀνυποστάτων στοιχείων ἀρετῆς, ἀλλὰ διὰ τῶν ἁπλουστάτων ἐκείνων καὶ φυσικωτάτων φαινομένων τῆς πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ βοηθείας χρῄζοντας ἀδελφοὺς ἀγάπης. Ἡ περίθαλψις τῶν πεινώντων, τῶν διψώντων, τῶν ξενιτευομένων, τῶν ἄνευ ἐπαρκοῦς ἐνδυμασίας, τῶν ἀσθενῶν, τῶν ἐν φυλακαῖς, γινομένη μετ' ἀγάπης ἀδόλου καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, εἶνε ἀρκετὴ πρὸς εἴσοδον τοῦ πιστοῦ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Διότι οὕτω βεβαιοῦται ἡ ζῶσα καὶ ἐνεργὸς εἰς Θεὸν πίστις.

Τὰ τοιαῦτα δὲ εἴδη τῆς προχείρου πρὸς πάντας τοὺς χρείαν ἔχοντας ἀγαθοεργίας, τῆς ἀνεπιτηδεύτου ἀδελφικῆς ἀγάπης, τοσοῦτον ἐκτιμᾷ ὁ Κύριος, ὥστε λογίζεται ὡς εὐεργεσίας πρὸς αὐτὸν τὸν ἴδιον γινομένας. «Ἐφ' ὅσον, λέγει, ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε». Οὗτοι οἱ εὐεργετηθέντες ὑφ' ὑμῶν οἱ κατὰ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ σφαλερὰν κρίσιν ἐλάχιστοι λογιζόμενοι, εὐτε-

λεῖς καὶ ἀδύνατοι, φυσικῶς καὶ ἠθικῶς εἶνε ἄνθρωποι, καὶ ὡς πιστοὶ ἀδελφοὶ ἐμοῦ τοῦ πρωτοτόκου ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς (Ρωμ. 8, 29), καὶ συνεπῶς ἡ πρὸς αὐτοὺς εὐεργεσία εἶνε εὐεργεσία πρὸς ἐμέ.

Σήμερον πολλοὶ ἐκ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ φερόντων τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα τοῦ Θεανθρώπου συγκεντροῦσιν ἐν ἑαυτοῖς τοσοῦτο κοινὸν ἀγαθόν, τοσαύτην ἀγρίαν φιλαυτίαν, ὥστε ἀδυνατοῦσι νὰ ἐννοήσωσι μίαν τοιαύτην λογικὴν καὶ φυσικὴν ἠθικὴν διδασκαλίαν. Δι' αὐτοὺς ἡ δυστυχία καὶ ταλαιπωρία τῶν ἄλλων εἶνε ἀφετηρία ἀπανθρωπίας καὶ σκληρότητος καὶ λέγουσι καθ' ἑαυτούς· «Ἂς ἐξασφαλίσωμεν δι' ἑαυτοὺς ὅσον δυνάμεθα πλειότερα εὐμαρείας καὶ ἀνέσεως μέσα, ἵνα μὴ ἄλλως πάθωμεν ὅσα πάσχουσιν οἱ δυστυχεῖς καὶ πένητες, οἱ ξένοι καὶ ρακένδυτοι, οἱ ἀσθενεῖς καὶ οἱ ἐν φυλακαῖς».

Τίς δὲ τοιαῦτα σκεπτόμενος δύναται νὰ καλλιεργήσῃ ἐν ἑαυτῷ εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ φρονήματα καὶ νὰ θεωρήσῃ ἑαυτὸν ὑπόχρεων καὶ ὀφειλέτην εἰς ἐπούλωσιν τῶν χαινουσῶν πληγῶν τῶν ἄλλων; Οἱ ἄλλοι δὲ οὗτοι, καὶ ἐν τῇ φύσει καὶ ἐν τῇ πίστει ἀδελφοὶ ὄντες, δὲν λογίζονται ὡς τοιοῦτοι, εἶνε ξένοι καὶ ἀλλότριοι δι' αὐτούς, μηδὲν τὸ ἐνδιαφέρον, μηδεμίαν συμπάθειαν κινοῦντες διὰ τοὺς σκληροκαρδίους καὶ ἀπανθρώπους τούτους ἀνθρώπους. Καὶ πιστοὶ δὲ ὄντες οἱ τοιοῦτοι ἀποβαίνουσι χείρονες τῶν ἀπίστων, ἄκαμπτοι καὶ ἄτεγκτοι. Δι' αὐτοὺς ἡ ἀγάπη τοῦ πλησίον εἶνε λόγος κενὸς ἐπικίνδυνος καὶ ἐπιζήμιος.

Καὶ τοιοῦτοι δυστυχῶς θὰ ὑπάρχωσιν ἱκανοὶ καὶ κατὰ τὴν μέλλουσαν κρίσιν καὶ ἀντοπόδοσιν, ἴσως δὲ περισσότεροι τῶν εὐσπλάγχνων καὶ δικαίων, τῶν ἀγαθῶν καὶ ἡμέρων ὡς τὰ πρόβατα, ἄγριοι καὶ ἀτάσθαλοι ὡς τὰ ἐρίφια ὄντες. Αὐτοὶ καὶ κατάδικαζόμενοι διὰ τὴν ἀσπλαγχνίαν καὶ μισανθρωπίαν δὲν συνέρχονται εἰς ἑαυτούς, ἀλλ' ἀπαυθαδιάζουσι καὶ πρὸ τοῦ ἀδεκάστου κριτοῦ, κομιωμένης ἔτι τὸν ἔνοχον ὕπνον τῆς συνειδήσεως αὐτῶν. Νομίζουσιν ὅτι ἀδικοῦνται ὑπὸ τοῦ θεανθρώπου κριτοῦ, ἐν ᾧ τὸ σῶμα τῆς κατηγορίας καὶ καταδίκης ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς.

Συνεχῶς δὲ παρατηρεῖται καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὅτι μετὰ τῆς ἀληθοῦς καὶ γνησίας ἀρετῆς συνυπάρχει καὶ συστολὴ καὶ μετριοφροσύνη, ἐν ᾧ μετὰ τῆς ψευδοῦς ἐπιδείξεως ἀρετῆς καὶ μετὰ τῆς βεβαίας κακίας ἐκφαίνεται καὶ θράσος καὶ ἀναίδεια. Οἱ ἐνάρετοι ταπεινοῦνται καὶ ἐντρέπονται τὸ ἀγαθὸν πράττοντες, ἐννοοῦντες ὅτι καὶ πάλιν ὑπολείπεται εἰς αὐτοὺς μακρὸν καὶ πολύμηχθον στάδιον ἀγαθοεργίας. Οἱ πονηροὶ δὲ καὶ οἱ ὑποκριταὶ καὶ κακουργοῦντες κομπάζουσι καὶ ἀδικοῦντες δικαιολογοῦνται καὶ ἀπαυθαδιάζουσι.

Καὶ εἰς μὲν τὸν κόσμον τοῦτον τὸν ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις καὶ νῦν ἔτι κείμενον ἐν τῷ πονηρῷ (1 Ἰωάν. 5, 19) δύνανται πολλάκις καὶ ζῶντες καὶ θανόντες νὰ εὐδοκιμῶσιν, ὡς ἀδόκιμα καὶ παρακεχαραγμένα νομίσματα, πολλοὶ πονηροί, νὰ καταφρονῶνται δὲ καὶ καταδιώκωνται πολλοὶ δόκιμοι καὶ ἐνάρετοι. Ἀλλὰ τοῦτο ἐπὶ μᾶλλον αὐξάνει τὴν ἐνοχὴν καὶ αἰωνίαν τῶν πρώτων καταδίκην ὑπὸ τοῦ ἀδεκάστου κριτοῦ καὶ τὴν ἀγνότητα καὶ τιμὴν τῶν δευτέρων, προθύμως πάντοτε ἀπομασσόντων τὰ δάκρυα τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων δυστυχῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν πιστῶν καὶ τῶν μὴ τοιούτων.

Οὗτοι αἰωνίαν θὰ ἔχωσι τὴν ἄρρητον μακαριότητα τῆς ἀμέσου κοινωνίας μετὰ τοῦ παναγάθου Θεοῦ, καὶ τοῦ ἁπλέτου αὐτοῦ φωτὸς, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι αἰωνίως θὰ κατατρυφῶνται ὑπὸ τοῦ ἀκοιμήτου σκώληκος τῆς ἰδίας συνειδήσεως, ὑπὸ τῆς στερήσεως τῆς θέας τοῦ Θεοῦ. Μακρὰν δὲ τοῦ Θεοῦ εἶνε πᾶσα βάσανος καὶ ταλαιπωρία, πᾶσα κόλασις ἀνήκεστος, πᾶν ἄσβεστον πῦρ, πᾶς κλαυθμὸς καὶ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, διηνεκὴς συγχρωτισμὸς μετὰ τοῦ διαβόλου καὶ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Ὁποία δ' ἀληθῶς ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς αἰωνίου ζωῆς τούτων καὶ ἐκείνων! Ἐκεῖ, ἐν τῇ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ φωτίζει καὶ λύχνος αὐτῆς εἶνε τὸ ἀρνίον τὸ σφαγιασθὲν ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος (Ἀποκ. 21, 23). Ἐνταῦθα τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον καὶ ὁ ζόφος τῆς ἀμετανοήτου κακίας.

Ἀλλ' ὦ πανάγαθε Κύριε, Σὺ ὁ δι' ἡμᾶς τὰ πάντα ἐπὶ γῆς ὑποστὰς, φώτισον πάντας ἡμᾶς καὶ ὁδήγησον εἰς τὴν ἁγίαν καὶ λαμπρὰν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, ἐνθαρρύνων καὶ παρορμῶν ἡμᾶς εἰς πᾶσαν ἀγαθοεργίαν. Ἀξίωσον δὲ ἵνα ἀσφαλῶς ἐγκατασταθῶμεν εἰς τὴν οὐράνιόν σου βασιλείαν ὡς τέκνα φωτὸς, ὡς λύχνοι φαίνοντες καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ὡς ἀληθῶς γνήσιοι καὶ πιστοὶ μαθηταί Σου, ὡς «οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου» (Ἀποκ. 21, 27).

24, 1, 1915 † Ὁ Ν. Β.

ΔΙΑΨΕΥΣΙΣ

Διὰ τεσκερὲ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῶν Θρησκευμάτων ὑπὸ ἡμερομ. 21 Ἰανουαρίου 1330 (1915), ἀριθμ. 117, ἀνεκοινώθη εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὅτι ἐν τῷ ὑπὸ ἡμερομ. 8 Ἰανουαρίου 1915 φύλλῳ τῆς ἐν Πετρουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «Ρὲτς» γίνεται λόγος περί τινος ἐπιστολῆς γραφείσης δῆθεν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Πετρουπόλεως κ. Βλαδήμιρον καὶ ἀναφερούσης περὶ ἀνεπαρκείας τῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης, ἥτις ἤρξατο καθισταμένη αἰσθητὴ ἐν Κων]πόλει, περὶ τοῦ φρονήματος τοῦ λαοῦ τῆς πρωτευούσης, περὶ ἐνδεχομένων ἐκδηλώσεων αὐτοῦ κτλ.

Διαψεύδεται κατηγορηματικώτατα ὅτι ἐγράφη ποτὲ τοιαύτη τις ἐπιστολὴ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ἑπομένως τὸ εἰρημένον δημοσίευμα, οὗ τὸ ἀσύστατον ἄλλωστε εὐθὺς ἀμέσως ἐκ πρώτης ὄψεως καταφαίνεται, οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἀλλ' ἢ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους καθαρὸν ἐπινόημα καὶ ψεῦδος.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 22 Ἰανουαρίου 1915.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ο ΠΡΕΣΒΕΥΤΗΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ

Τοῦ ἐξοχ. πρεσβευτοῦ τῆς Γερμανίας βαρώνου Βάγ, κεγχαῖμ ἐκφράσαντος τὴν ἐπιθυμίαν διὰ τοῦ α' διερμηνέως τῆς γερμανικῆς πρεσβείας δόκτορος Βέμπερ ὅπως ἐπισκεφθῇ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκ. Πατριάρχην κκ. Γερμανὸν τὸν Ε', ὁρισθείσης δὲ ὡς ὥρας συνεντεύξεως τῆς 11 π. μ. τῆς παρελθούσης τρίτης ἡ Α. Ἐξ. προσῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῇ ὥρᾳ ταύτῃ συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ α' διερμηνέως τῆς πρεσβείας, γενομένη δὲ δεκτὴ μετὰ τῶν προσηκουσῶν τιμῶν ὑπὸ τοῦ πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου καὶ τοῦ α' γραμματέως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Π. Νικολοπούλου, ὡδηγήθη παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἐν τῷ ἐπισήμῳ Αὐτῆς γραφείῳ, ἔνθα ἐξέθηκε τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς, συνιστάμενον εἰς τὴν ὑποβολὴν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῷ Οἰκ Πατριάρχῃ τῶν θερμῶν εὐχαριστιῶν τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου, ἐπὶ τοῖς διαβιβασθεῖσι πατριαρχικοῖς συγχαρητηρίοις ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μεγαλειότητος.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπαντῶσα ἠὐχαρίστησε τὴν Α. Ἐξοχότητα ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει αὐτῆς, ἅμα δὲ καὶ ἐπὶ τῷ ἑκάστοτε ἐπιδεικνυομένῳ ἐνδιαφέροντι αὐτῆς ὑπὲρ τῶν διαφόρων στοιχείων τοῦ Κράτους.

Ἐπὶ τοῖς λόγοις τούτοις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ Α. Ἐξοχότης ἐδήλωσεν ὅτι τὸ ἔργον αὐτῆς συνίσταται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἐνούντων τὰ διάφορα στοιχεῖα τῆς Αὐτοκρατορίας δεσμῶν, καὶ εἰς τὴν στενωτέραν σύσφιγξιν αὐτῶν, ἐξέφρασε δὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι καὶ αἱ τυχὸν ἀναφανεῖσαι ἐν τῷ παρελθόντι προστριβαὶ ἐκλείψουσι, θὰ ἀνατείλῃ δὲ περίοδος ἁρμονικῆς συμβιώσεως πάντων τῶν λαῶν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Κράτους.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξέφρασε τὴν ἄκραν Αὐτῆς εὐαρέσκειαν ἐπὶ ταῖς τοιαύταις διαθέσεσι τῆς Α. Ἐξοχότητος, ἥτις ἀναχωροῦσα ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὴν διαβεβαίωσιν τῶν ἰδιαιτέρων συμπαθειῶν καὶ τοῦ σεβασμοῦ αὐτῆς πρὸς τὸ σεπτὸν Αὐτῆς πρόσωπον.

Πατριαρχικὴ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης μέριμνα. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀλγοῦσα ἐπὶ τῷ ἀνθρωποκτόνῳ πολέμῳ τῷ λυμαινομένῳ σύμπασαν τὴν Εὐρώπην, κατὰ τὴν τελευταίαν τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος συνεδρίαν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ἐπρότεινεν ὅπως ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς πρὸς τὰς αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καλέσῃ αὐτὰς εἰς λῆψιν τῶν προσφορωτέρων μέσων πρὸς κατάπαυσιν τοῦ μαστίζοντος τὴν ἀνθρωπότητα κακοῦ. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος μετ' εὐλαβείας ἀποδεξαμένη τὴν πατριαρχικὴν πρότασιν, κατήρτισεν ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ ἑκ τῶν μελῶν αὐτῆς γέροντος κ. Βασιλείου καὶ τῶν πανιερ. διευθυντῶν τῆς Θεολογικῆς καὶ τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, ἥτις συντάξει τὸ σχέδιον τῆς ἀποσταλησομένης ἐγκυκλίου.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια. Τοῦ ἐκ τῶν σεβασμιωτάτων μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κ. Κυρίλλου ἄγοντος τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε τὰ πατριαρχικὰ Αὐτῆς συγχαρητήρια διὰ τοῦ πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου. Ὡσαύτως τοῦ παν. Μ. Σκευοφύλακος τοῦ Παναγίου Τάφου ἄγοντος τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε τὰ συγχαρητήρια Αὐτῆς καταλλήλως.

Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια. Διὰ τοῦ ἱερ. δευτερεύοντος κ. Νεοφύτου διεβιβάσθησαν τὰ συλλυπητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τῷ ἐκ τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν κ. Πολυκάρπῳ ἐπὶ τῷ τελουμένῳ τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐν Βολουκλῇ μνημοσύνῳ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 3)

Νόμος περὶ συμβολαιογραφείων

«Δι' εἰδικοῦ νόμου ἤδη δημοσιευθέντος ἀναδιωργανώσαμεν τὰ συμβολαιογραφεῖα τεταγμένα νὰ καθιστῶσιν ἐπίσημα τὰς ἰδιωτικὰς συμβάσεις καὶ συμβόλαια.

Διὰ τοῦ νόμου αὐτοῦ παρέσχομεν μεγάλην ἀξίαν ἀποδεικτικὴν εἰς τὰς εἰρημένας πράξεις ἐπικυρουμένας ἢ συντασσομένας ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν αὐτῶν, τοῦ δὲ περιεχομένου αὐτῶν ὄντος, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης προσθέτου ἀποδείξεως, ἐγκύρου ἐνώπιον ὅλων τῶν δικαστηρίων καὶ καταργηθείσης τῆς ὑποχρεώσεως προσφυγῆς εἰς αὐτὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διατάξεων αὐτῶν, καθιερώσαμεν οὕτω συνοπτικόν τινα τρόπον κανονίζοντα τὰς ὑποθέσεις.

Μετὰ τῶν ἐγγυήσεων τούτων ἐξησφαλίσαμεν τὴν ἐλευθερίαν τῶν συμβάσεων καὶ μετὰ τῶν συμβολαίων ὑποθήκης ἀκινήτων, ὡς καὶ μετὰ τῆς παραχωρηθείσης ἀποδεικτικῆς δυνάμεως εἰς τοὺς τίτλους ἰδιοκτησίας, διετηρήσαμεν τὴν ἐλευθερίαν διαθέσεως τῶν ἀκινήτων κτημάτων.

Ἐν ταῖς προκεχωρημένου πολιτισμοῦ χώραις ὁ βαθμὸς τῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς κοινωνικῆς προόδου λογίζεται κατὰ τὴν ἀξίαν τῶν ἐγγυήσεων τούτων, αἵτινες εἶνε φύσεως νὰ προστατεύσωσι τὰ δίκαια ἰδιοκτησίας καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐργασίας.

Ὁ περὶ οὗ λόγος ἐδημοσιεύθη τῇ 15 Σαμπὰν 1296 (22 Ἰουλίου) 1914 καὶ σύγκειται ἐξ ἄρθρων 33.

§ 9. Περὶ τῶν Ἱεροδικείων

Τὸ Κυβερνητικὸν πρόγραμμα δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ τὰ ἱεροδικεῖα, ἅτινα εἶναι τὰ γενικὰ δικαστήρια δι' ὅλους τοὺς Μουσουλμάνους καὶ πλὴν ἐξαιρέσεών τινων ἀφορωσῶν τὰ ζητήματα συστάσεως, κύρους μὴ καὶ λύσεως μνηστείας καὶ γάμου, δι' ὅλους τοὺς μὴ Μουσουλμάνους ὑπηκόους ὀθωμανοὺς καὶ περὶ διαθηκῶν καὶ προικὸς διὰ τοὺς χριστιανοὺς ὀρθοδόξους καὶ τὰς τῆς ἁρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων Νιζαμιὲ ὑποθέσεις.

Ἰδοὺ καὶ τὸ σχετικὸν πρὸς τὸ Σεϊχουλισλαμάτων μέρος τοῦ Κυβερνητικοῦ προγράμματος.

Ἡ διοργάνωσις τοῦ Σεϊχουλισλαμάτου.

Ὁ ζωηρότερος πόθος τοῦ Σεϊχουλισλαμάτου συνίσταται εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν δικαστηρίων τοῦ Σερῆ ὥστε ν' ἀνταποκρίνωνται εἰς τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν ὡς καὶ εἰς τὴν μεταρρύθμισιν τῶν μεδρεσέδων τῶν εὑρισκομένων ἔν τε τῇ πρωτευούσῃ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις ὅπως οὕτω καταστῶσιν ἑστίαι ὑψηλῆς παιδείας.

Τὸ Σεϊχουλισλαμάτον ἐμελέτησεν ἤδη τὰ μέτρα δι' ὧν θὰ ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ τούτου. Προέβη ἐπίσης εἰς τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα ὅπως τὰ δίκαια τῶν ὀρφανῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις ἐξασφαλισθῶσιν, οἱ δὲ ἐνδιαφερόμενοι δυνηθῶσι νὰ λάβωσι ἀκεραίαν καὶ ἐγκαίρως κατοχὴν τῆς περιουσίας των.

Ἐλπίζομεν τὰ μεγιστα ὅτι αἱ ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο ἀναπτυσσόμεναι προσπάθεισι θὰ στεφθῶσιν ὑπὸ ἐπιτυχίας».

Ἐνταῦθα λήγει τὸ Κυβερνητικὸν πρόγραμμα περὶ τῶν ἐπιβαλλομένων νομοθετικῶν καὶ δικαστικῶν μεταρρυθμίσεων ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ· εἶναι παντὸς ἐπαίνου ἄξιοι οἱ ἐργάται αὐτοῦ· εὐχόμεθα μόνον ἵνα πραγματοποιηθῇ ὡς τάχιστα καὶ συμπληρωθῇ ἀμελητεί.

ΤΜΗΜΑ Β.

ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΑΝΕΚΑΘΕΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΟΝ.

§ 1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΑΥΤΩΝ

Κεφάλαιον Α'. Ἐν γένει

Ἅμα ὁ ἄνθρωπος κατῴκησεν ἐν τινι οἰκήματι μεμονωμένῳ «κατὰ μίαν οἴκησιν» καὶ ἀπετέλεσεν οἰκογένειαν καὶ ἀνεφύησαν μεταξὺ ταύτης διαφοραί, ὡς εἶναι ἐπόμενον μεταξὺ πλειόνων προσώπων, αὐτὸς ὁ οἰκογενειάρχης ἦτο τότε ὁ διαλύων τὰς διαφοράς των, ὡς λέγεται καὶ ἐν Πλάτωνι περὶ νόμων βιβ. ΙΙΙ. p. 78. «Θεμιστεύει δ' ἕκαστος παίδων ἠδ' ἀλόχων».

Εὐθὺς δ' ὡς τὰ μεμονωμένα οἰκήματα συνηνώθησαν εἰς πολλὰ εἰς ἕνα τόπον καὶ ἀπετέλε-

σαν κώμας τὸ πρῶτον καὶ εἶτα πόλεις, ἔθνη ἢ λαοὺς «εἰς τὸ κοινὸν μείζους πόλεις, πλείους συνέρχονται» (αὐτόθι), ὁ πρεσβύτατος ἐν αὐταῖς ἢ ἄλλος τις λόγῳ γενετῆς ἢ ἐθίμου γίνεται ὁ Ἄρχων ἢ βασιλεὺς αὐτῶν καὶ οὗτος ἦν ὁ διαλύων τὰς διαφορὰς ἐν ταῖς κώμαις, πόλεσιν, ἔθνεσι καὶ λαοῖς καὶ ὁ δικαστὴς αὐτῶν, μὴ ἐ παρκῶν δὲ οὗτος εἰς τὰ καθήκοντα ταῦτα διώριζεν ἀναπληρωτὰς αὐτοῦ.

Τοιούτῳ τρόπῳ ἡ ὕπαρξις τοῦ δικαστοῦ ἢ τῶν δικαστηρίων ὑπὸ διαφόρους τύπους καὶ μορφὰς εἶναι σύγχρονος μὲ τὸν σχηματισμὸν τῶν κοινωνιῶν μικρῶν καὶ μεγάλων καὶ τῶν ἐθνῶν καὶ λαῶν.

Ὡς εἶναι φυσικὸν καὶ εὐνόητον τὰ πρῶτα δικαστήρια ἦσαν μονομελῆ, ἐπειδὴ ὅμως ἐνωρὶς κατενοήθη, ὅτι πᾶς τις δύναται νὰ πλανηθῇ καὶ ὅτι οἱ πλείους κρίνουσι κάλλιον ὑπὲρ τὸν ἕνα, ἐσχηματίσθησαν ἔκτοτε καὶ τὰ πολυμελῆ δικαστήρια καὶ ἔγινε σκέψις καὶ ἀπόφασις ἵνα τοι αὐτα ὑπάρχωσι καὶ ἀνώτερα πρὸς δευτέραν ἐξέτασιν τῶν διαφορῶν, καὶ τὸ σύστημα τοῦτο ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς πλείοσιν ἔθνεσιν, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τῶν ἑπομένων.

Παρ' Ἑβραίοις ἀπήρεσκεν ἡ ἰδέα τῶν μονομελῶν δικαστηρίων, καθόσον κατὰ τοὺς σοφοὺς αὐτῶν «ὁ Θεὸς δύναται νὰ δικάζῃ μόνος», ἀπαντῶσι δὲ παρ' αὐτοῖς τὰ ἑξῆς δικαστήρια, ἵνα μεταχειρισθῶμεν τὴν σήμερον εἰθισμένην ἔκφρασιν περὶ αὐτῶν.

Ὡς πρωτοδικεῖον ἐδίκαζε παρ' αὐτοῖς δικαστήριον ἐκ τριῶν μελῶν ἑδρεῦον εἰς τὴν θύραν ἑκάστης πόλεως περί τινων ἀδικημάτων καὶ περὶ πασῶν τῶν χρηματικῶν διαφορῶν.

Ὡς ἐφετεῖον ἐδίκαζε δικαστήριον ἐξ εἴκοσι καὶ τριῶν μελῶν περὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Πρωτοδικείου καὶ περὶ τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων τῶν τιμωρουμένων διὰ θανατικῆς ποινῆς.

Ὡς ἀνώτατον δὲ δικαστήριον ἦτο τὸ Σανεδρὶν πιθανῶς Συνέλευσις, Συνέδριον ἐκ τῆς ὁμοίας ἑλληνικῆς λέξεως, ἡρμήνευε τοὺς νόμους ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν κατωτέρων δικαστηρίων ἢ διαδίκων καὶ ἐδίκαζε τοὺς γερουσιαστάς, ἱερεῖς, προφήτας, στρατιωτικοὺς ἀρχηγοὺς καὶ πόλεις καὶ φυλὰς ἀντάρτιδας.

Παρ' Αἰγυπτίοις εὑρηνται πολυμελῆ δικαστήρια, ὡς πρωτοδικεῖα μὲν ἐν ἑκάστῳ νομῷ, ὡς ἀνώτατον δὲ δικαστήριον συγκείμενον ἐκ τριάκοντα τριῶν δικαστῶν ἱερέων καὶ εἰδικὸν δικαστήριον διὰ τοὺς νεκροὺς συγκείμενον ἐκ τεσσαράκοντα δικαστῶν.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἐδίκαζον οἱ βασιλεῖς ὄντες ταυτοχρόνως καὶ ἱερεῖς, κατόπιν δ' ἐδίκαζον δικασταὶ διοριζόμενοι παρ' ἐκείνων. Ἰδὲ Πλ. περὶ νόμων ΙΙΙ σελ. 78.

Παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις ἡ Γερουσία ἐδίκαζε τοὺς βασιλεῖς καὶ ἁπάσας τὰς ὑποθέσεις τὰς τιμωρουμένας διὰ θανατικῆς ποινῆς.

Παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ὑπῆρχον τὰ ἑξῆς δικαστήρια α) οἱ διαιτηταί, β) οἱ ἡλιασταὶ ἢ δικαστήριον ἐνόρκων ἐπὶ ἀστικῶν καὶ ποινικῶν ὑποθέσεων ἐξ ἓξ χιλιάδων δικαστῶν διαιρουμένων εἰς δέκα τμήματα, ὧν ἕκαστον εἶχε 501 μέλη κληρωτά, τὰ δὲ λοιπὰ ἦσαν ἀναπληρωτικοὶ ἢ ἔφεδροι, γ) οἱ τεσσαράκοντα, δ) ὁ Ἄρειος Πάγος, ε) οἱ ἐφέται καὶ στ) οἱ ναυτοδίκαι.

Παρὰ Ρωμαίοις, ὡς παρ' Ἕλλησιν, ἐδίκαζον οἱ βασιλεῖς, εἶτα δὲ οἱ ὕπατοι μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς βασιλείας καὶ καθ' ἡμέρας ὡρισμένας ἢ ἀορίστους Διον. Ἁλικ. «Τὸ μὲν ἀρχαῖον οἱ βασιλεῖς ἐφ' ἑαυτῶν ἔταττον τοῖς δεομένοις τὰς δίκας, ὡς δ' ἐπαύσαντο μοναρχούμενοι, τοῖς κατ' ἐνιαυτὸν ὑπατεύουσιν ἀνέκειτο τὰ τ' ἄλλα τῶν βασιλέων ἔργα» κατόπιν δ' ἐδίκαζον 1ον ὁ praetor (urbanus et peregrinus) περὶ τῶν ἰδιωτικῶν ὑποθέσεων· κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν καθηκόντων του ἐδημοσίευε τὰς ἀρχὰς καὶ κανόνας, καθ' οὓς ἔμελλε νὰ δικάζῃ πρὸς ὁδηγίαν τῶν διαδίκων· 2ον οἱ aediles curules περὶ τῶν ἀστυνομικῶν καὶ δημοτικῶν ὑποθέσεων· 3ον οἱ questores περὶ τῶν δημοσίων ἐγκλημάτων· 4ον οἱ δρουγάριοι· ἐπὶ Κωνσταντίνου οἱ ἐπὶ τῶν κρίσεων καὶ οἱ ἔπαρχοι. Ἐπὶ δὲ τοῦ χριστιανισμοῦ οἱ ἐπίσκοποι καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου κατὰ τὸ 1329 οἱ καθολικοὶ κριταὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἔκτε Ἀρχιερέων καὶ ἄλλων ἱερωμένων καὶ ἐκ συγκλητικῶν, ὥστε νὰ ἀνέρχωνται εἰς δώδεκα. Ἰδὲ Et. org. de la justire Car. σελ. 11 ἑ. — Δικ. καὶ προν. περὶ διατροφῆς. Καρ. σελ. 5 καὶ ἑ. Ἐκκλησιαστικὰ δὲ παρὰ Βυζαντινοῖς δικαστήρια μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατόπιν ἦσανὁ Πατριάρχης, οἱ Μητροπολῖται καὶ οἱ ἐπίσκοποι Κλεὶς Ὀθωμ. Νομ. σελ. 124 καὶ ἑ.

(ἕπεται συνέχεια)

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

κρινόμεναι

(βλέπε συνέχειαν εἰς 3 τεῦχος)

«Ὅθεν οἱ τοιοῦτοι ὀρθόδοξοι (κατὰ σὲ) γεννῶσι τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν (νοεῖται καὶ τὸ ἀχώριστον ἅγιον Πνεῦμα)· φεῦ τῶν βλασφημιῶν! Ἔτι· «ἐνοικήσω (λέγει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου) ἐν αὐτοῖς καὶ» —— Σημαίνει δὲ ἐνταῦθα ἡ **ἐνοίκησις** συνωνύμως τὴν **ἐνσκήνωσιν**· τοῦτο δὲ τὸ ρητὸν παρέλαβε καὶ τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ὅπως ἀποδείξῃ τὸ ἑαυτοῦ συμπέρασμα τὸ «Ὑμεῖς ἐστὲ ναὸς Θεοῦ ζῶντος»· ἐξ οὗ συνάγεται ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου ὅτι παρελείφθη τὸ **ναὸς**, συνώνυμον τῇ **ἐνοικήσει**· «ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς». Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ἀλλὰ τίς ποτε τῶν ὀρθοδόξων συνεπέρανεν (ὥσπερ σὺ)! ὅτι καὶ γεννᾷ πᾶς ἄνθρωπος τὸν κατὰ χάριν ἐνοικοῦντα ἢ ἐνσκηνοῦντα ἐν αὐτῷ Θεόν; Ἀνάγνωθι καὶ τὸ τρίτον τροπάριον τῆς ΣΤ΄ ᾠδῆς τοῦ τριαδικοῦ κανόνος τῆς Ὀκτωήχου τοῦ πλ. δ΄ ἤχου, ὅπου ὁ ποιητὴς παρακαλεῖ τὴν παναγίαν Τριάδα ὅπως ἐνοικήσῃ ἐν αὐτῷ (συνωνύμως ἀντὶ τοῦ ἐνσκηνώσῃ, ὡς εἴρηται πολλάκις). Ἀλλ' οὐχ ἵνα οὗτος γεννήσῃ τὴν παναγίαν Τριάδα, ἀλλ' ἡ παναγία Τριὰς καταυγάσῃ καὶ συνετίσῃ αὐτόν· ἡ δὲ καταύγασις καὶ συνέτισις οὐχὶ ὑποστάσεις; εἶτ' οὖν τὸ ὑποκείμενον, κατὰ τοὺς φιλοσόφους, ἢ τὸ ἐφ' οὗ, ἀλλὰ θεῖα χαρίσματα καὶ δωρεαί, εἴτ' οὖν ἰδιότητες, ἢ τὰ ἐν ᾧ Ἄκουσον· «Ὁ πανοκράτωρ Θεὸς καὶ μόνος ἀπεριόριστος ἐνοίκησον ἐν ἐμοί, δι' ἄφατον ἔλεος, τρισήλιε δέσποτα, καὶ καταύγασόν με, καὶ συνέτισον ὡς εὔσπλαγχνος»

ἐνοίκησον, καταύγασον, συνέτισον

Καὶ μήπως παρόμοιαι ῥήσεις ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ καὶ παρὰ τοῖς διδασκάλοις, αὗται μόναι ἀναγινώσκονται; Πλεῖσται ὅσαι εἰσίν· ἀλλ' οἱ μετὰ προσοχῆς καὶ εὐλαβείας ταύτας ἀναγινώσκοντες νοοῦσιν, ὅτι τὰ θεῖα χαρίσματα ἐνσκηνοῦσιν ἐν πᾶσι τοῖς ἀξίοις· ἀξιωτάτη δ' ἁπασῶν καὶ ἁπάντων ἡ Κυρία Θεοτόκος. Ὅθεν, τὸν μὲν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, ἑνώσαντα ἀρρήτως ἐν μιᾷ ὑποστάσει τῇ τῆς θεότητος τὸ πρόσλημμα τῆς ἀνθρωπότητος, τοῦτον μόνον ἐννοοῦσιν ὅτι ἐγέννησε τέλειον Θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον· οὐχὶ δὲ τὴν τοῦ παναγίου Πνεύματος ὑπόστασιν. Ἦν δὲ ὅλη καὶ κατοικητήριον τοῦ παναγίου Πνεύματος, τουτέστι πλήρης πάντων τῶν χαρισμάτων αὐτοῦ. Καὶ τοῦτο ἐννοεῖ ὁ μελῳδὸς ὑμνῶν τὴν Κυρίαν ἐν τῷ τροπαρίῳ διὰ τοῦ «τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν σοὶ **σκηνῶσαν**». Ἱκανὰ φαίνονται ταῦτα τῷ πειθομένῳ ταπεινῶς εἰς τὰς Ἁγίας Γραφάς. Καὶ ἄλλας δὲ ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ διδασκάλων ἠδυνάμην παραγαγεῖν μαρτυρίας, ὅτι αὕτη βεβαίως ἐστὶν ἡ ἔννοια, ὡς τῶν μόνων ἐχεγγύων ἐν τοῖς τοιούτοις· ἀλλὰ παραιτοῦμαι, ἵνα συντέμνω τὸν λόγον· διότι καὶ αἱ Ἅγιαι Γραφαὶ λέγουσιν «ἐπὶ δύο μαρτύρων ἢ τριῶν (ὧν ἡμεῖς καὶ πλείονας ἤδη παρηγάγομεν) σταθήσεται πᾶν ῥῆμα». Ἀλλ' ἰσχυροτέραν μαρτυρίαν ἐγὼ ἐνόμισα (τοὐλάχιστον ἤδη ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην) τὴν σοῦ αὐτοῦ. Πρό τινος χρόνου θεολογικόν τι χειρόγραφον ἀνέγνων, ὃ λέγεις, ὅτι συνέγραψας σὺ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ἐν τούτῳ οὖν τῷ θεολογικῷ σου (εἰ σόν ἐστιν ἀληθῶς) πολλὰ καὶ ἄλλα περιέχονται παραδείγματα τῇ ὑποθέσει ταύτῃ συμβάλλοντα, ἓν δὲ μόνον ἐγὼ παραλαμβάνω, ἱκανὸν ἵνα διὰ τούτου σὺ ραπίσῃς σαυτὸν καιρίως. «Τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐνοικίζεται ἐν αὐτῇ (τῇ ψυχῇ), κατὰ τὸν λέγοντα (ἀπόστ. Παῦλ.) ναὸς Θεοῦ ἐσμὲν, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ἡμῖν». Καὶ τοῦτο μὲν ὁ Δενδρινὸς παρέλαβεν ἐκ τοῦ Ε΄ λόγου τοῦ Μεγ. Βασιλείου κατὰ Εὐνομίου· ἀλλ' ἰδοὺ καὶ τί ἐπιφέρει εὐθὺς καὶ αὐτὸς αὐτολεξεί· «Ἀκούεις τί λέγει ὁ ἅγιος; (ὁ Μ. Βασ.) ὅτι κατοικεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τὸ Πνεῦμα οὐχ ὑποστατικῶς, ἀλλὰ καθ' ὃ χάρις, καθ' ὃ ἁγιασμός, καθ' ὃ φῶς». Τί ταῦτα κ. Προκόπιε; οὐ σά; ἀλλ' ἐγὼ ἀντέγραψα αὐτὰ ἐκ τοῦ χειρογράφου τοῦ θεολογικοῦ σου· καὶ ἐν τούτοις φρονεῖς καὶ λέγεις, ὡς καὶ ἡμεῖς, μετὰ τοῦ Μ. Βασιλείου ὀρθότατα. Ἀλλὰ νῦν τί γράφεις ἐν ταῖς παρατηρήσεσί σου; Ἦ, τότε μὲν ἐφρόνεις ὑγιῶς, νῦν δὲ διεφθάρης, ἢ, καὶ τότε ἦς διεφθαρμένος, ὡς καὶ νῦν, οὐδόλως δ' ἐννόεις τί ἔγραφες ἐκεῖ· ἢ, καὶ τότε ὀρθῶς ἐφρόνεις, καὶ νῦν. τὸ δὲ τῆς οἰήσεώς σου πάθος, ὅτι περιύβρισέ σε ἡ Ἐκκλησία, σκοτίσαν σε, ἐξώπλισε κατ' αὐτῆς τοσοῦτον, ὥστε μηδὲ καιρὸν ἔδωκέ σοι μνησθῆναι, ὅτι τάνωτέρω πρὸς τὰ ἤδη ἐλέγχουσί σε λαμπρότατα ἀντιφάσκοντα, τὴν Ἐκκλησίαν συκοφαντοῦντα καὶ πάσῃ κακοβουλίᾳ κατ' αὐτῆς ἤδη χρώμενον. Πῶς λοιπὸν, ἀδελφὲ. οὐ προσέχεις, ἀλλὰ σὺ μόνος κινδυνεύεις. καὶ οὐχὶ ἄλλος; ἔπειτα, φαίνῃ συκοφαντῶν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ τοσαύτης θρασύτητος;

Ἐν δὲ τῷ ΣΤ΄ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς ἔχουσι (λέγει δηλδ. οἱ ἐκδόται τῶν Μηναίων, ἐννοεῖ δὲ τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς βεβαιοῦται ἐκ τῶν ἄλλων) εἰς τὰς ὥρας τῶν Γενεθλίων τοῦ Χριστοῦ τὴν εὐχὴν τοῦ ἁγίου Μαρδαρίου οὕτω· «Δέσποτα, Θεὲ, Πάτερ παντοκράτωρ, Κύριε Υἱὲ μονογενὲς» —— «Τοῦτο, δέσποτα (πρὸς τὸν σεβ. γέροντα ἀποτεινόμενος) δὲν εἶναι σαβελλισμός;» (Ὁ δὲ Σαβέλλιος συνέχεε τὰ τρία τῆς παναγίας Τριάδος πρόσωπα εἰς ἕν, μηδὲν σημαίνειν λέγων τὰ Υἱοῦ καὶ Πνεύματος ἁγίου ὀνόματα, οὔτε ὑποστάσεις διακρίνειν, ἀλλ' ἓν καὶ μόνον πρόσωπον διαφόροις ὀνόμασι λεγόμενον). Σχηματίζει τὸν λόγον ἐρωτηματικὸν, ἵνα ἐλαφρύνῃ τὴν συκοφαντίαν· ἀλλὰ καὶ οὕτως ? οὐ

συκοφαντεῖ τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς σαβελλίζουσαν, καὶ κινδυνεύει ὁ δυστυχὴς, ἀντιφερόμενος (οὐκ οἶδα διατί) πρὸς τοὺς ἐκδότας τῶν Μηναίων, κατὰ τῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας ἐπανίστασθαι; Πῶς οὐχί; Ἀλλ' ὦ ἄνθρωπε! οὐχὶ ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας ἀναγινώσκει τοῦτο οὕτως ἡ Ἐκκλησία; Ἐσαβέλλιζε δὲ τοσαῦτα ἔτη, καὶ οὐδεμία σύνοδος ἁγία ἐφρόντισε διορθώσασθαι σφάλμα τοσοῦτον μέγα; Σὺ αὐτὸς οὐκ ἤκουσας ἀναγινωσκόμενον τοῦτο οὕτως ἀπειράκις; οὐκ ἀνέγνως ἐν Μηναίοις, ἐν Ὡρολογίοις, ἀλλ' ἤδη ἔπεσεν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐκ τῶν νῦν ἐκδοθέντων Μηναίων; Ὦ τῆς κακοβουλίας ἀληθῶς! Ἀλλ' ἐγὼ δείξω σοι (Θεοῦ βοηθείᾳ) καὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς ῥήσεις οὕτως ἀναγινωσκομένας, καὶ ὕμνους τῆς Ἐκκλησίας οὕτως ὑμνουμένους πρὸ τοσούτων αἰώνων· καὶ τότε ἆρα ἀντιστήσῃ ταύταις; Οὐδέποτε πιστεύω. Ἄκουε λοιπὸν τὸν ἀκαταπαύστως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ψαλλόμενον ὕμνον καὶ ταῖς ἀκοαῖς σου ἐμβομβοῦντα (λέγω τὴν δοξολογίαν) «Κύριε βασιλεῦ,ἐπουράνιε Θεὲ, Πάτερ παντοκράτωρ, Κύριε Υἱὲ μονογενὲς, Ἰησοῦ Χριστὲ, καὶ ἅγιον Πνεῦμα». Ἔχει ἐνταῦθα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Υἱοῦ τὸν καὶ σύνδεσμον; οὐχί. Ἔτι, καὶ τὸν σύντομον μὲν, μέγαν πρὸς τὴν παναγίαν Τριάδα ὕμνον, τὸ «Φῶς ἱλαρὸν» οὐ ψάλλει καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας, οὐχὶ καιὰ τὴν σὴν γραφὴν μετὰ τοῦ καὶ συνδέσμου, ἀλλ' ἄνευ αὐτοῦ; «ὑμνοῦμεν (λέγουσα) Πατέρα, Υἱὸν, καὶ ἅγιον Πνεῦμα»· καὶ οὐδέποτε ἐλογίσατο ὅτι σαβελλίζει, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ὀρθοδόξων οὐδεὶς τοιαύτην ἔλαβεν ὑπόνοιαν.

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ταῖς ἐντίμοις Ἐφορίαις καὶ ταῖς ἐλλογίμοις Διευθύνσεσι τῶν Σχολῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀποφάσει τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς φέρομεν εἰς γνῶσιν τῶν ἐντίμων ἐφοριῶν καὶ τῶν ἐλλογίμων διευθύνσεων τῶν σχολῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὅτι ὁ ἑορτασμὸς τῆς ἐπικειμένης σχολικῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν γενήσεται μόνον διὰ τῆς νενομισμένης ἐν τοῖς ναοῖς ἱερᾶς λειτουργίας, ἀποκλειομένης πάσης ἄλλης ἐκτὸς τοῦ ναοῦ τελετῆς.

Ὀφείλουσι δὲ νὰ παραστῶσιν ἐν τοῖς ναοῖς οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι μετὰ τῶν καθηγητῶν, τῶν διδασκάλων καὶ τῶν ἐφόρων τῶν σχολῶν. τελουμένων ἐν τάξει τῶν ἐκασταχοῦ εἰθισμένων μνημοσύνων καὶ ἀρτοκλασιῶν.

Διατελοῦμεν δὲ μετ' εὐχῶν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 19 Ἰανουαρίου 1915.

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος **Καλλίνικος**

ΔΗΛΩΣΙΣ

Προσκαλοῦνται πάντες οἱ κληρικοὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἱερεῖς τε καὶ διάκονοι, ὅπως μέχρι τῆς 31 Ἰανουαρίου 1915 προσέλθωσιν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐφοδιασθῶσι διὰ τῶν κεκανονισμένων διαμονητηρίων ἐγγράφων.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 31 δεκεμβρίου 1914

Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Π. Κ. Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδοται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγίδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

(Διαταχτικὸν τῆς ὑπ' ἀρ. 58 καὶ ἡμερομ. 21 αὐγούστου 1914 ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς περὶ διαζυξέως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τοῦ Νικολάου Ραπτοπούλου καὶ τῆς Κοκωνιᾶς Ν. Ραπτοπούλου, τὸ γένος Φωτίου Καπούταγλη).

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθ. 77 καὶ 155, 156 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικον. Ὁδηγιῶν

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφαίζον παμψηφεί:

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 766 καὶ ἡμερομ. 20 δεκεμβρίου 1913 περὶ διαζυξέως ἀγωγὴν τοῦ Νικολάου Ραπτοπούλου κατὰ Κοκωνιᾶς Ν. Ραπτοπούλου, τὸ γένος Φωτίου Καπούταγλη. ὡς νόμιμον καὶ ἀποδειχτεῖσαν,

Κηρύσσει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον διαλυτέον ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ «Πατρίδος» καὶ

Ἐπιτίθησι τῇ ἐναγομένῃ ὡς ἡττηθείσῃ ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντα εἰς γρόσια τριακόσια ὀγδοήκοντα ἓξ (386) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ὁ πρόεδρος 2

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος.

Περιεχόμενα:

Εὐαγγελικὰ διδάγματα— Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Διάψευσις—Μιλτ. Καραβοκυροῦ Τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχ.) — Λειτουργικῶν βιβλίων διορθώσεις κρινόμεναι —Ἐγκύκλιος Μ Πρωτοσυγκελλίας—Ἀγγελίαι.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 31 Ἰανουαρίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 5

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος)
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ.Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

Δ' ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΤΥΡΟΦΑΓΟΥ

ΜΑΤΘ. 6, 14—21

Εὑρισκόμεθα ἤδη εἰς τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως τῶν ἀρετῶν, τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης πρὸ τῆς ἑβδομάδος τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου τεσσαρακοστῆς. Αὕτη ἀπὸ τῶν ἀρχαίων τοῦ χριστιανισμοῦ χρόνων παραμένει τὸ σεπτὸν ἀγώνισμα τῆς μετανοίας καὶ ἐγκρατείας ἐν πάσῃ σωματικῇ καὶ πνευματικῇ ἀπὸ τῶν κακῶν νηστείᾳ, ἐν νηστείᾳ φθοροποιῶν τροφῶν καὶ παθῶν, ἐν ἀσκήσει τῆς ἀρετῆς. Ἀπὸ τῆς αὔριον δὲ θὰ εἴμεθα εἰς τὰ ἄδυτα τῆς τοιαύτης ἠθικῆς ἀναγεννήσεως, ἥτις καὶ δι' ὅλου τοῦ βίου ἐπιβαλλομένη, κτᾶται κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας σθένος ἰδιαίτερον, ἐπιβολὴν ὑπερτέραν, ὅπως καὶ ἑαυτοὺς ἁγιάσωμεν καὶ τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν ἡμῶν προσηκόντως τιμήσωμεν.

Ἀλλ' ἆρά γε εἴμεθα πάντες ἡμεῖς, ὅσοι φέρομεν τὸ ὄνομα ἐκείνου «τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα» (Φιλ. 2, 9), ἄξιοι νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰ ἄδυτα τῶν μυστηρίων τῆς ἐγκρατείας, τῆς ἀφετηρίας πάσης ἀρετῆς, ἢ μὴ παραμένομεν ἔτι δοῦλοι τῆς σαρκὸς καὶ τῆς διὰ τῆς σαρκὸς ὑποδουλώσεως τοῦ πνεύματος; Ἰδοὺ τὸ θέμα, περὶ ὃ θὰ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν πάντων, ἁπλῶς καὶ μόνον εἰς τὴν ὠφέλειαν αὐτῶν ἀποβλέποντες. Διότι πρὸς τοῦτο καὶ μόνον ἀνελάβομεν τὸν παρήγορον ἀγῶνα τῶν εὐαγγελικῶν διδαγμάτων, ἵνα συντελέσωμεν εἰς βασιμωτέραν τῶν ἀδελφῶν πρόοδον καὶ προκοπὴν ἐν τῇ ἀρετῇ.

Πᾶς ὅστις ἀπαράσκευος ἐπιχειρεῖ τι, χωρὶς ἐκ τῶν προτέρων νὰ ἑτοιμάσῃ ἑαυτὸν διὰ τὸ ἔργον, ὅπερ ἀναλαμβάνει, πάντως προμνηστεύεται οὕτω πολλὰς δυσχερείας καὶ κίνδυνον πολλάκις πλήρους ἀποτυχίας. Ἐὰν δὲ καὶ δι' ὑλικωτέρας ἐπιχειρήσεις τοῦτο ἀληθεύῃ, προκειμένου περὶ ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν ἀγώνων, περὶ βελτιώσεως τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν ὀργανισμοῦ, τοῦτο προβάλλει μετὰ μείζονος δυνάμεως. Οὐδ' ὑπολείπεται ἀμφιβολία ὅτι ὁ μὴ συνετῶς καὶ σωφρόνως ἀναλαμβάνων τὴν βελτίωσιν τοῦ καθ' ἑαυτὸν βίου, λίαν ταχέως θὰ ἐκτραπῇ ἀπὸ τῆς εὐθείας ὁδοῦ.

Ἐν ᾧ δὲ πρόκειται οὐσιωδῶς περὶ ἐξαγνίσεως τοῦ βίου, αὕτη δὲ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐπιτελεσθῇ ἄνευ μετανοίας καὶ ἐγκρατείας, ἰδοὺ βλέπομεν οὐχὶ σπανίως ἀνθρώπους τέλεον ἀγνοοῦντας ἐν τῇ πράξει, ὅτι δὲν θεραπεύεται οὐδὲν νόσημα ἄνευ τῆς προσηκούσης διαίτης, ἄνευ φαρμάκων καὶ περιθάλψεως. Μεταβολὴ

βίου, μεταβολὴ τρόπων, μεταβολὴ σκέψεων ἐπιβάλλεται ὡς ὅρος ἀπαράβατος εἰς πᾶσαν σοβαρὰν ἀνακαίνισιν τοῦ βίου ἡμῶν. Ἄλλως μένοντες εἰς τὰς ἕξεις καὶ συνηθείας ἡμῶν τὰς πονηρὰς, μηδὲ βελτιοῦντες καὶ κατ' ἐλάχιστον τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἐνεργείας ἡμῶν, οὐδὲν κατορθοῦμεν, οὐδὲν ἀνύομεν.

Ὅπως δὲ χειραγωγήσῃ ἡμᾶς ἡ φιλόστοργος ἡμῶν μήτηρ ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία εἰς τὴν ὁδὸν τῆς δι' ἀρετῶν καὶ ἐγκρατείας καὶ νηστείας ἀνακαινίσεως τοῦ βίου ἡμῶν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, ὥρισε πάντα ὅσα ἀπὸ τριῶν ἤδη ἑβδομάδων καὶ ἐν τοῖς ναοῖς διδάσκονται καὶ ὡς προπαρασκευὴ καὶ ἐν τῇ διαίτῃ ὁρίζονται. Καὶ ὅμως ταῦτα ἢ τελείως ὑφ' ἡμῶν ἀγνοοῦνται, ἢ καὶ ὡς ἀφορμὴ ἀκρασιῶν καὶ κραιπάλης εἰς πολλοὺς χρησιμεύουσι, συναναμιγέντων εἰδωλολατρικῶν ἐθίμων καὶ ἠθικῆς χαλαρώσεως πολεμίων εἰς προπαρασκευὴν βίου ἐναρετωτέρου, εἰς ἐγκράτειαν παθῶν, εἰς ἀποχὴν ἀπὸ πάσης κακίας.

Ἀλλ' ὅπως δήποτε τὸ προοίμιον ἐκεῖνο τῶν ἀγώνων τῆς ἀρετῆς, ἡ ἀνάβασις εἰς τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως τῶν ἀρετῶν, τῆς ἀπὸ τῆς αὔριον ἀρχομένης ἁγίας καὶ μεγάλης τεσσαρακοστῆς, ἤδη παρῆλθον, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν διὰ τὸν προκείμενον ἀγῶνα νὰ ἑτοιμασθῶμεν. Καὶ εἰς τὴν ἑτοιμασίαν δὲ ταύτην καὶ εἰς τὴν περαιτέρω γενναίαν ἀντοχὴν αὐτὴ πάλιν ἡ ἁγία ἡμῶν μήτηρ ἡ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία παρέχει τὰς ἐλλόγους ἀφορμὰς καὶ τὰ σοφὰ διδάγματα. Ἰδίᾳ δὲ αἱ περικοπαὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν εὐαγγελίων καὶ τὰ σχετικὰ πρὸς αὐτὰς τοῦ τριῳδίου τροπάρια παραθέτουσιν εἰς πάντας ἄφθονον τροφὴν πρὸς ἠθικὴν εὐεξίαν.

Μακάριοι δ' ἀληθῶς εἶνε ὅσοι τῶν πιστῶν μετὰ ὑγιαινούσης εὐσεβείας φρονήματος ἐφιστῶσι τὴν προσοχὴν εἰς ταῦτα, καὶ οὕτως ἐμπνέονται ἐξ αὐτῶν ὅ τι ἄλλως δὲν δύνανται νὰ εὕρωσιν εἰς τὸν καθ' ἡμέραν βίον αὐτῶν. Φρονοῦντες δὲ ἡμεῖς, ὅτι ὀφείλομεν νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ἀδελφοὺς εἰς ἀναλόγους μελέτας καὶ σκέψεις ἀνακαινιζούσας τὸν βίον κατὰ τὸ θέλημα τοῦ παναγάθου Θεοῦ, καὶ τὰς ὑποτυπώσεις τῆς μητρὸς ἐκκλησίας, θὰ ὑποδεικνύωμεν ἑκάστοτε τὰ προσφορώτερα ἐκ τῶν εὐαγγελικῶν περικοπῶν διδάγματα, ὅπως καὶ μέχρι τοῦδε ἀπ' ἀρχῆς τοῦ τριῳδίου καὶ προηγουμένως ἐπράξαμεν.

Ἡ δὲ σημερινὴ εὐαγγελικὴ περικοπὴ τίθησι τρεῖς βάσεις τῆς ἐν τῷ σταδίῳ τῶν ἀρετῶν ἀσφαλοῦς πορείας, τὴν ἔλλογον καὶ ἀναγκαίαν συγγνώμην τῶν εἰς ἡμᾶς πταιόντων, τὴν ἔλλογον καὶ ἀναγκαίαν ἐν ὑλικῇ τροφῶν νηστείᾳ ἐγκράτειαν, ἣν παρακολουθεῖ ἡ πρᾶξις τῶν ἀρετῶν, καὶ τὴν ἔλλογον καὶ ἀναγκαίαν ἐκτίμησιν τῶν ἐπιγείων ὑλικῶν ἀγαθῶν. Καὶ τὰ τρία δὲ ταῦτα μαθήματα, συντόμως ὑπὸ τοῦ Κυρίου εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλίαν διδασκόμενα, εἶνε ἀπαραίτητα διὰ τοὺς γνησίους αὐτοῦ μαθητάς. Διδάσκεται δὲ δι' αὐτῶν οὐσιωδῶς οὐχὶ ὑλικόν τι δίδαγμα, ἀλλὰ πνευματικὴ σώφρων καὶ λογικὴ τῶν πραγμάτων ἀντίληψις, βάσιμος ἐκτίμησις, καὶ ἄσκησις τῶν σχετικῶν ἀρετῶν.

Καὶ πρῶτον πρὸς διασάφησιν τοῦ τρίτου αἰτήματος τῆς κυριακῆς προσευχῆς προβάλλει ὡς ὅρος ἀπαράβατος τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ συγγνώμης τῶν ἁμαρτημάτων ἡμῶν ἡ παρ' ἡμῶν συγγνώμη τῶν εἰς ἡμᾶς πταιόντων ἀδελφῶν ἡμῶν. Τί τούτου φυσικώτερον, λογικώτερον καὶ δικαιότερον; Δύναταί τις παρ' ἄλλου νὰ ζητῇ χάριν τινὰ, ἣν αὐτὸς εἰς ἄλλον ὁμοίως δὲν παρέχει; Ἡμεῖς ἅπαντες εἴμεθα ἀδελφοὶ, τέκνα γνήσια ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ οὐρανίου πατρός. Διάφοροι δὲ λόγοι καὶ πλάναι διασπῶσιν ἡμᾶς καὶ ἐμφυτεύουσιν ἔχθρας καὶ μίση καὶ ἀδικίας. Ὁ θέλων δὲ νὰ τύχῃ συγγνώμης παρὰ τοῦ οὐρανίου πατρὸς ὀφείλει νὰ συγχωρῇ τοὺς ὁμοίους αὐτῷ ἀνθρώπους.

Ἀλλ' ὁ ὅρος οὗτος ὁ ἀπαράβατος διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ συγγνώμην ἡμῶν δὲν δύναται νὰ ὑπονοῇ βοήθειαν καὶ ἐνθάρρυνσιν τοῦ κακοῦ, καθ' ὅσον ἔνοχος καθίσταται πᾶς ὁ δυνάμενος νὰ κωλύσῃ καὶ μὴ κωλύων τὸ κακόν. Συγχωροῦμεν λοιπὸν τοὺς ἀνθρώπους διὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς ἀδίκημα, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἐπιδοκιμάζωμεν αὐτό. Ἡ πρὸς συγγνώμην δὲ διάθεσις ἡμῶν πρέπει νὰ εἶνε πάντοτε πρόχειρος, συνεχὴς, ἄνευ ἴχνους μνησικακίας, καὶ μετὰ πάσης ἐπιεικείας. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ περιστάσεις, καθ' ἃς πρόθεσις πρὸς ἀδικίαν δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ἀπροσεξία τις προξενεῖ εἰς ἡμᾶς βλάβην. Ἀλλὰ καὶ ἐν γνώσει ἀδικοῦντός τινος, ἡμεῖς ὀφείλομεν νὰ μὴ μολύνωμεν τὴν καρδίαν ἡμῶν διὰ μίσους καὶ διαθέσεως πρὸς ἐκδίκησιν καὶ τιμωρίαν.

Ἔχοντες δὲ πᾶσαν, ὡς ἐδείχθη, ἀγαθὴν πρὸς τοὺς ἀδικοῦντας διάθεσιν καὶ πάραυτα αὐθόρμητοι συγχωροῦντες αὐτοὺς, δὲν δικαιούμεθα νὰ ὑποθάλπωμεν κατ' οὐδένα τρόπον τὸ κα-

κὸν, ἀποθρασύνοντες αὐθάδεις καὶ κακοτρόπους ἀνθρώπους. Καὶ τούτους δὲ συγχωροῦντες προθύμως πάντοτε, οὐδέποτε θὰ ἐπιδοκιμάζωμεν τὴν πρὸς τὸ πονηρὸν ροπὴν αὐτῶν, ἀλλὰ καυτηριάζοντες, ἐκ παντὸς τρόπου θὰ ζητῶμεν νὰ θεραπεύσωμεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς φοβερᾶς πρὸς κακουργίαν ἠθικῆς νόσου. Πολλάκις δὲ καὶ οἱ μᾶλλον διεφθαρμένοι ἄνθρωποι ἐπιτηδείως φωτιζόμενοι, θαυμασίως βελτιοῦνται διὰ τῆς σώφρονος καὶ δικαίας συμπεριφορᾶς τῶν ἀδικουμένων.

Ἡ δὲ νηστεία, ἡ ἀποχὴ δῆλα δὴ ἀπὸ εἰδῶν τινων τροφῶν πρὸς ἀναπτέρωσιν τοῦ πνεύματος εἰς σκέψεις ὑγιεστέρας, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ οὐδεμίανἀξίαν,ὅταν συνάπτηται μετὰ φιλαύ του ἐπιδείξεως καὶ ἀσκῆται ἄνευ μετριόφρονος ταπεινώσεως.Διότι τίνα πραγματικὴνἀξίαναὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ ὑλικὴ περὶ τροφὰς νηστεία δύναται νὰ ἔχῃ, καὶ μάλιστα μετ' ἐπιδείξεως γινομένη, ἀφ' οὗ οὐσιωδῶς εἶνε μᾶλλον μέσον ἀρετῆς καὶ οὐχὶ σκοπὸς,περιοριζομένη εἰς εἶδος ἐγκρατείας ὑλικόν; Ἡ δὲ ἐκκλησία κανονίσασα τὰ τῆς νηστείας ἀπέβλεψεν εἰς τὴν ὑγείαν καὶ ἐγκράτειαν τοῦ σώματος, καὶ τὴν οὕτως ἀναπτέρωσιν τοῦ πνεύματος εἰς σκέψεις ὑψηλοτέρας παρὰ τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας.

Ἀρχαῖόν τι γνωμικὸν λέγει· «Παχεῖα γαστὴρλεπτὸν οὐ τίκτει νόον»,ἤτοι πεπληρωμένος καὶ βεβαρημένος ὑπὸ πολλῶν καὶ λιπαρῶν τροφῶνστόμαχος δὲν συντελεῖ εἰςτὴν διαύγειαν τοῦ πνεύματος. Τὸ φυσικὸν δὲ τοῦτο φαινόμενον καταφαίνεται καὶ ὡς πρὸς τὸ ποιὸν καὶ ποσὸν τῶν τροφῶν ἐν τῇ διαίτῃ τοῦ ἀνθρώπου. Διότι οἱ δουλικῶς μοχθοῦντες περὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν χρῆσιν τροφῶν καὶ ποτῶν λιπαρῶν καὶ διεγερτικῶν, ἐξερεθίζουσι τὸν σωματικὸν ὀργανισμὸν ἵνα ἀποπνίξῃ πᾶν εὐγενὲς καὶ ἠθικὸν τοῦ πνεύματος φρόνημα. Ὁ αὐτὸς δὲ ἄνθρωπος ὑγιέστερον σκέπτεται καὶ φρονεῖ καθ' ὃν χρόνον εἶνε ὀλιγαρκὴς περὶ τὰ φαγητὰκαὶ ποτά.

Εἶνε δὲ περιττὸν νὰ παρατηρηθῇ,ὅτι αἱ περὶ τὰς τροφὰς ἀκρασία συνεπάγονται πολλάκις ποικίλας ἠθικὰς παρεκτροπὰς καὶ βλάβας τῆς ὑγείας τοῦ σώματος. Τὰ τοιαῦτα δὲ λυπηρὰ φαινόμενα παρουσιάζονται καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς νηστείας εἰς ἐκείνους, οἵτινες μόνον μεταβολὴν τῶν τροφῶν ποιοῦνται χωρὶς οὐδόλως νὰ ἐγκρατεύωνται. Ἐν ᾧ δὲ ἡ σώφρων νηστεία ὁδηγεῖ εἰς ἀγαθοεργίαν καὶ ἀρετὴν, εἰς ἐγκράτειαν παθῶν, ἡ κίβδηλος καὶ νόθος καὶ κατ' ἐπίφασιν μόνον ὑλικὴ νηστεία ἄγει εἰς τὸ ἀντίθετον κακόν. Καὶ οὕτω ματαιοῦται ὁ σκοπὸς, δι'ὃν ἡ νηστεία ὡρίσθη καὶ τελεῖται.

Ὅπως δὲ εἰς πάσας τὰς ἐναρέτους πράξεις ζῆνος ἐπιδείξεως καὶ καυχήσεως δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ, οὕτω καὶ εἰς τὴν νηστείαν. Εἴτε δὲ νηστεύει τις, εἴτε δὲν νηστεύει, ἡ ἐξωτερικὴ αὐτοῦ ὄψις πρέπει νὰ εἶνε μία καὶ ἡ αὐτή. Μόνον δὲ ὑποκριταὶ καὶ ψευδευλαβεῖς φαρισαῖοι δύνανται νὰ ἐπιδεικνύωσι καὶ ἐν τούτῳ ματαιότητα καταστρέφουσαν πᾶσαν ἀξίαν ἀρετῆς καὶ νηστείας. Ὁ δὲ Θεὸς βραβεύει οὐχὶ τοὺς ἐπιδεικτιῶντας, ἀλλὰ τοὺς ἀποκρύπτοντας τὸ καλὸν, ὅπερ πράττουσιν ἐκ μετριοφροσύνης καὶ γνώσεως τοῦ καθήκοντος αὐτῶν. Καὶ παρ' ἀνθρώποις δὲ φρονίμοις καὶ ἠθικοῖς τιμᾶται δικαίως οὐχὶ ἡ ἐπίδειξις, ἀλλ'ἡ μετριοφροσύνη.

Καὶ περὶ τῶν ἐπιγείων δὲ ἀγαθῶν, τῶν χρημάτων, τῶν κτημάτων, τοῦ πλούτου,ἡ ἀντίληψις ἡμῶν πρέπει νὰ εἶνε ὑγιὴς καὶ ἔλλογος. Ἡ φθορὰ καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν εἶνε φυσικὴ καὶ ἀναγκαία συνέπεια τῆς οὐσίας καὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν καθ' ἑαυτά. Ὅταν ὅμως καλὴν ποιώμεθα τούτων χρῆσιν, ὅταν δι' αὐτῶν παραμυθῶμεν τοὺς πάσχοντας καὶ στενάζοντας ἀδελφοὺς, τότε ταῦτα γίνονται ἀφορμὴ ἀλλοίου κρείττονος καὶ ἀθανάτου πλούτου ἡμῶν. Ἡ πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς εὐσπλαγχνία ἡμῶν, ἐμπράκτως βεβαιουμένη, καθίστησιν ἡμᾶς πλουσίους οὐχὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου τὰ πάντα εἶνε φθαρτὰ, ἀλλ' ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅπου τὰ πάντα εἶνε ἄφθαρτα.

Καθ' ὅσον δὲ ἡμεῖς διὰ τῶν εὐεργεσιῶν καὶ ἀγαθοεργιῶν ἡμῶν ἱκανοποιοῦμεν πόθον ἐπίμονον τῆς εὐαισθήτου ἡμῶν ψυχῆς καὶ καρδίας, τοῦ ψυχικοῦ ἡμῶν βίου, κατὰ τοσοῦτο καὶ αἱ σκέψεις καὶ αἱ διαθέσεις ἡμῶν θὰ, τείνωσιν εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τοῦ οὐρανίου ἡμῶν θησαυροῦ. Τελειοποιούμενοι δὲ εἰς τοῦτο θὰ φθάσωμεν μέχρι τῆς προθύμου διαθέσεως ἵνα πωλήσωμεν τὰ ὑπάρχοντα ἡμῶν καὶ δώσωμεν τὰ ἐξ αὐτῶν χρήματα εἰς τοὺς χρείαν ἔχοντας (Λουκ. 12, 33. Ματθ. 19, 21). Ἀλλὰ καὶ ἐὰν τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν, τοὐλάχιστον ἂς μὴ εἴμεθα δοῦλοι τοῦ μαμωνᾶ. Διότι τότε παύομεν νὰ εἴμεθα τέκνα Θεοῦ, μέλη πιστὰ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ὅπερ ὀλέθριον.

31, 1, 1915 † Ὁ Ν. Β.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ν Β' ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Διετία συνεπληρώθη τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς ὁμοθύμῳ ψήφῳ κλήρου καὶ λαοῦ εἰς τὸν Πατριαρχικὸν καὶ Ἀποστολικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως Θρόνον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου κ.κ. Γερμανοῦ τοῦ Ε'.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνελθοῦσα τὸν πατριαρχικὸν Θρόνον γενναῖον ἐπετέλεσε βῆμα, ἀντάξιον τοῦ ἱστορικοῦ Αὐτῆς παρελθόντος, διὰ τῆς ἀντοχῆς δὲ Αὐτῆς καὶ τοῦ σθένους ἅπερ ἐπέδειξε περὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων, ἐπεσπάσατο ἀμέριστον τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας, ἐκδηλωθεῖσαν καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ διὰ τῶν ὁμοθύμων εὐχῶν καὶ συγχαρητηρίων τῆς τε ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.

Ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» πιστὴ μάρτυς τοῦ ὑψηλοῦ ἔργου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὑποβάλλουσα τῷ Σεπτῷ τῆς Ἐκκλησίας Ἀρχηγῷ τὰ εὐλαβῆ αὐτῆς συγχαρητήρια, εὔχεται Πατριαρχείαν ἔνδοξον καὶ ἀνταξίαν τοῦ μεγάλου Αὐτοῦ ὀνόματος.

Ἡ ἀδιαθεσία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Συνεπείᾳ τῆς ἐξακολουθούσης ἀδιαθεσίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, Αὕτη οἰκουρεῖ ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις πατριαρχικοῖς δώμασι, τῶν συνεδριῶν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου προεδρεύοντος τοῦ πρώτου τῇ τάξει σεβασμιωτάτου γέροντος κ. Βασιλείου.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια. Μεταβὰς εἰς Καδήκιοϊ τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ὁ παν. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος, διεβίβασε τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τῷ σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ κ. Γρηγορίῳ ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

Ὡσαύτως τηλεγραφικῶς διεβίβασεν εἰς Δαμασκὸν τὰ συγχαρητήρια Αὐτῆς ἡ Α. Θ. Παναγιότης τῷ ἐπίσης ἑορτάζοντι μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ κ. Γρηγορίῳ.

Ληξιαρχεῖου στατιστική.—Ἐκ τῆς ἐκδιδομένης σήμερον ἐν ταῖς σελίσιν 37 καὶ 38 στατιστικῆς τοῦ Ληξιαρχείου, καθὼς καὶ ἐκ τῆς ἐκδοθησομένης ἐν τῷ συνεχεῖ τεύχει θέλει δειχθῇ ὅτι οἱ προϊστάμενοι ναῶν τινων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὑστεροῦσιν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἑνὸς τόσῳ σπουδαίου καθήκοντος αὐτῶν. Ἐπανειλημμένως εἰς αὐτοὺς ὑπεμνήσθη ὅτι ὑπέχουσιν εὐθύνην ἐπὶ τῇ ὀλιγωρίᾳ, ἣν ἐπιδεικνύνται μὴ ἐγγράφοντες τὰς ληξιαρχικὰς πράξεις τῶν βαπτίσεων, τῶν γάμων, καὶ τῶν θανάτων, ἢ ἐγγράφοντες μὲν, παραρρίπτοντες δὲ τὸ διπλότυπον τοῦ ληξιαρχικοῦ πρακτικοῦ.—Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ ὑπόμνησις αὕτη θέλει συνεπαγάγει τὴν εἰς τὴν ἀκρίβειαν καὶ τὴν τάξιν ἐπάνοδον τῶν ἀμελούντων τοῦ καθήκοντος.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ.—Ἀπὸ τῆς προσεχοῦς κυριακῆς τῆς ὀρθοδοξίας, τὰ Εὐαγγελικὰ διδάγματα, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῶν κατὰ κυριακὴν ἐπ' ἐκκλησίας ἀναγινωσκομένων εὐαγγελικῶν περικοπῶν, θέλουσιν ἐκδίδοσθαι, πρὸς μείζονα κυκλοφορίαν μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων, ἐν ἰδίοις φυλλαδίοις. Ταῦτα τιμώμενα ἀντὶ 10 παράδων, θὰ πωλῶνται μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τοῖς γάρθηξι τῶν ἱερῶν ναῶν.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ ΣΩΜΑΤΩΝ, ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ, ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ τοῦ ἔτους 1914

Ζ'

ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΚΕΝΤΡ. ΕΚΚΛΗΣ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Συνεδρίαι τῆς Ἐπιτροπῆς ἐγένοντο καθ' ὅλον τὸ ἔτος		31
Ἔγγραφα εἰσαχθέντα		207
» διεκπεραιωθέντα		198
Ἐνεγράφησαν νεωστὶ ἐν τῷ γενικῷ μητρῴῳ τῶν κληρικῶν 27, ἐξ ὧν 8 διάκονοι καὶ 19 ἱερεῖς		
Εἴτε ἐκ μεταθέσεως εἴτε καὶ ἐκ τῶν νεωστὶ ἐγγραφέντων	**Διορισμοὶ** διακόνων ἐγένοντο	11
	» πνευματικῶν	5
	» ἐφημερίων	21
	» προϊσταμένων	20
Χειροτονίαι ἑνὸς ἱερέως διὰ τὴν κοινότητα Πέραν		
» δύο διακόνων διὰ τὰς ἐπαρχίας Κρήνης καὶ Μυριοφύτου, αἰτήσει τῶν οἰκείων μητροπολιτῶν.		
Ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν:	α') δύο ἱερεῖς ἐκ τῆς Οὐνίας ἐπανελθόντες	
	β') τρεῖς ἑβραῖαι γυναῖκες	
	γ') τρεῖς ἀρμένιοι, ὧν αἱ δύο γυναῖκες	
	δ') μία καθολική.	

Ἐνορία	Ἔτος 1907	Ἔτος 1908	Ἔτος 1909	Ἔτος 1910	Ἔτος 1911
Φαναρίου	92	79	73	82	91
Τζιβαλίου	107	109	103	107	132
Μουχλίου	26	24	22	27	26
Ποτηρᾶ	33	33	34	41	35
Παλατᾶ	40	56	42	48	68
Παλίνου	38	37	42	43	44
Ξυλοπόρτης	22	24	28	31	36
Τεκὺρ-Σεραγίου	19	16	10	17	20
Ἐδιρνὲ-καποῦ	25	11	27	24	18
Ἐγρὶ-καποῦ	15	14	10	16	23
Σαλματομβρουκίου	20	58	40	20	36
Σαρμασικίου	6	11	6	5	
Τόπ-καποῦ	17	11	14	17	14
Ἐξ-Μαρμάρων	38	40	41	30	38
Βελιγραδίου	34	32	23	27	32
Ἁγ. Μηνᾶ Ὑψωμαθείων	12	22	11	15	17
Ἁγ. Γεωργίου »	23	21	21	21	26
Ἁγ. Νικολάου »	12	9	13	9	19
Θείας Ἀναλήψεως »	10	6	8	6	8
Ἁγ. Κωνσταντίνου »	84	85	89	95	97
Βλάγκας	147	161	124	185	150
Ἁγ. Ἐλπίδος Κουμ-καποῦ	141	144	146	167	168
Ἁγ. Κυριακῆς »	108	105	119	127	107
Χάσκιοϊ	18	34	27	29	51
Ἁγ. Δημητρίου Ταταούλων	189	219	206	215	246
Εὐαγγελιστρίας	125	161	131	176	136
Φερίκιοϊ	103	102	89	111	118
Βέϊ-όγλοῦ	642	550	672	692	769
Σωτῆρος Χριστοῦ Γαλατᾶ	178	101	85	102	116
Παναγίας Καφατιανῆς »	119	105	102	111	108
Ἁγ. Νικολάου »	34	33	59	31	40
Ἁγ. Ἰωάννου »	29	22	16	18	22
Βεσὶκ-τάς	56	75	70	44	51
Παλαιοῦ Μπάνιου	3	7	4	4	7
Ὀρτάκιοϊ	43	46	33	33	33
Κουρσῦ-τσεσμέ	11	14	9	17	11
Ἀρναούτκιοϊ	103	86	77	79	108
Βεβεκίου	15	18	25	16	18
Βογιατζίκιοϊ	20	27	26	22	33
Στένης	18	12	19	19	20
Ἁγ. Νικολάου Γενίκιοϊ	39	41	42	41	46
Παναγίας »	43	46	33	54	41
Ζωοδόχου Πηγῆς »	27	23	29	22	31

Ἐνορία	Ἔτος 1907	Ἔτος 1908	Ἔτος 1909	Ἔτος 1910	Ἔτος 1911	Ἐνορία	Ἔτος 1907	Ἔτος 1908	Ἔτος 1909	Ἔτος 1910	Ἔτος 1911
Φαναρίου	78	83	60	74	71	Βέϊ-όγλοῦ	220	202	232	270	304
Τζιβαλίου	25	20	36	20	30	Παναγίας Καφατιανῆς	26	21	27	41	4
Βαλατᾶ	23	10	24	19	40	Ἁγ. Νικολάου Γαλατᾶ	11	5	12	15	11
Ξυλοπόρτης	6	11	14	12	13	Παναγίας Βεσίκ-τὰς	23	18	10	14	14
Βαλίνου	16	9	12	16	6	Ὀρτάκιοϊ	6	11	8	21	21
Τεκὺρ-σεραγίου	9	1	5	1	2	Ἀρναοὺτ-κιοϊ	38	15	20	31	31
Ἐδερνὲ-καποῦ	5	2	10	13	4	Κουρούτσεσμε	2	6	4	5	3
Ἐγρὶ-καποῦ	7	4	8	7		Βογιατζίκιοϊ	4	8	8	10	2
Σαλματομβρουκίου	13	8	9	6	18	Στένης	2	9	4		2
Σαρμασικίου	3	3	5	3	2	Ἁγ. Νικολάου Γενίκιοϊ	14	8	13	13	21
Τόπ-καποῦ	7	2				Χάσκιοϊ	6	15	27	8	7
Ἐξ-Μαρμάρων	13	9	11	7		Παναγίας Γενίκιοϊ	10	9	12	15	7
Ἁγ. Ἐλπίδος Κοὺμ-καποῦ	33	46	52	54	48	Μουχλίου	8	6	8	10	9
Ἁγ. Κυριακῆς »	31	37	29	39	37	Βεβεκίου	4	5	5	5	2
Ἁγ. Μηνᾶ Ὑψωμαθείων	11	3	4	10	10	Ποτηρᾶ	8	14	7	7	12
Ἁγ. Γεωργίου Κυπαρισσᾶ »	5	5	12	4	8	Βλάγκας	35	44	59	24	22
Ἁγ. Κωνσταντίνου »	25	25	24	22	45	Ἀναλήψεως Ὑψωμαθείων	6	3	2	3	3
Βελιγραδίου	9	5	11	14	11	Ἁγ. Ἰωαννου Χίων		1		6	6
Ἁγ. Δημητρίου Ταταούλων	77	73	90	109	50	Ἁγ. Νικολάου Ὑψωμαθείων	3	2	4	1	2
Εὐαγγελιστρίας	22	26	34	30	32	Πασα-μαχαλὲ Βεσίκ-τὰς					
Φερίκιοϊ	44	30	33	43	57						

Σημ. Τὰ ἔν τισιν ἐνορίαις ὑπάρχοντα κενὰ ὀφείλονται εἰς τὴν μὴ ἐγγραφὴν ἐν τοῖς οἰκείοις ληξιαρχικοῖς Κώδηξι τῶν γενομένων γάμων, συνεπείᾳ ἀπωλείας τῶν διπλοτύπων ἐξ ὑπαιτιότητος τῶν κατὰ καιροὺς ἱερατικῶς προϊσταμένων τῶν ἐνοριῶν τούτων. (ἕπεται στατιστικὴ θανάτων)

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

κρινόμεναι

(βλέπε συνέχειαν εἰς 4 τεῦχος)

Ἔτι ἐν τῇ Ζ' ᾠδῇ τοῦ πρώτου κανόνος τῶν Θεοφανείων στιχρ. δ' λέγει ὁ ἱερὸς ἀσματογράφος «Πατέρα, Υἱὸν καὶ Πνεῦμα ἅγιον».

Ἔτι στιχρ. τριαδικῷ τῆς ΣΤ' ᾠδῆς τοῦ ἐν τῷ ἀποδείπνῳ Μ. κανόνος τῆς καθαρᾶς δευτέρας ὁ ἅγιος Ἀνδρέας κρήτης λέγει «Πατὴρ, Υἱὸς, καὶ Πνεῦμα». Ποῦ φαίνεται ἐνταῦθα καὶ σύνδεσμος; Καὶ πόσα ἄλλα τοιαῦτα παραδείγματα τῶν ἁσματογράφων θεολόγων; Ναί· ἀλλ' οὗτοι (λέγεις)εἰσὶν ἀσματογράφοι.Καὶ λοιπὸν διὰ τοῦτο συγκεχώρηται αὐτοῖς βλασφημεῖν ἐν τῇ θεολογίᾳ; Μὴ γένοιτο! καὶ οὗτοι ἀπὸ τῶν θείων ἡμῶν διδασκάλων παρέλαβον τὸ παράδειγμα. Ἄκουσόν τι λέγει ὁ πολύτλας μέγας Ἀθανάσιος ἐν ταῖς ἐρωταποκρίσεσι ταῖς ἀρχομέναις «Τί ἐστι Θεὸς» ἀποκρίσει δ' τόμ. Β', σελδ. 281 ἐκδοσ.γραικολ. τῷ ᾧψογ' ἔτει· «Θεὸς μὲν εἷς, πρόσωπα δὲ τοῦ ἑνὸς Θεοῦ τρία, Πατρὸς, Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος». Καὶ μετὰ τὰ μέσα τῆς αὐτῆς ἀποκρίσεως σελδ. 282. «Οὕτω καὶ ὁ Θεὸς εἷς ἐστὶ καὶ τρισυπόστατος, Πατὴρ, Λόγος, καὶ Πνεῦμα ἅγιον».

Καὶ πάντες δὲ οἱ μετὰ τὸν Μ. Ἀθανάσιον θειότατοι πατέρες οἱ τῆς Ἐκκλησίας στύλοι καὶ τῆς ὀρθοδοξίας ὑπέρμαχοι, θεολογοῦντες περὶ τῶν τριῶν τῆς Ἁγίας Τριάδος προσώπων οὕτω πολλάκις ἐκφράζονται. πόθεν λαβόντες; πόθεν ἄλλοθεν, εἰμὴ ἀπὸ τῆς Ἁγίας Γραφῆς; Διὸ ἐλθέτω ἐν τῷ μέσῳ ὁ τῶν θεολόγων θεολόγος, ὁ ἠγαπημένος τοῦ Κυρίου μαθητὴς, ὁ τῆς βροντῆς υἱὸς, καὶ βροντησάτω, καὶ διασκεδασάτω τὰ σαθρὰ ταῦτα διανοήματά σου. «Τρεῖς εἰσὶ (λέγει ὁ βροντηθεὶς οὐρανόθεν) οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα» (Ἰωάνν. α' καθολ. ἐπιστ. κεφ. ε'. στχ. 7). Παραλαμβάνει ἐνταῦθα ὁ θεολόγος εὐαγγελιστὴς εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Υἱοῦ τὸν καὶ σύνδεσμον; Οὐχί. Τολμᾷς ἄρα εἰπεῖν καὶ τὸν καταφλέγοντα τὰς αἱρέσεις σαβελλίζοντα; Ἀλλὰ ποίας φρικτοτέρας αἱρέσεως τοῦτο; Πῶς λοιπὸν τὰ τοιαῦτα συμβιβάζονται; διότι οὐδὲ εἰπεῖν δύναταί τις ὅτι ἀντιφάσκουσιν αἱ "Ἅγιαι Γραφαὶ ὡς δι' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Πνεύματος λαλήσασαι. Τί λοιπόν; Διάφορά εἰσιν, ἀδελφὲ (γραμματικῶς εἰπεῖν), τὰ τοῦ λόγου σχήματα· ἄλλο τοῦ λόγου σχῆμα τὸ πάντῃ ἀσύνδετον,ἄλλο τὸ πάντῃ συνδεδεμένον,καὶ ἄλλο τὸ ἐν μέρει μὲν συνδεδεμένον, ἐν μέρει δὲ ἀσύνδετον. Ὁ δὲ συγγραφεὺς, ἐπειδὰν πολλὰ ὑπάρχωσιν ἐν τῷ λόγῳ τὰ ἀριθμούμενα (ὥςπερ καὶ τὰ ἐντοῖς εἰρημένοις παραδείγμασι καὶ ἄλλα ἀναρίθμητα) χρῆται ὁποίῳ ἂν βούληται σχήματι· ἀφήσι δὲ τὸν ἀναγινώσκοντα (τὸν εἰδότα λέγω) νοεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ τὸν καὶ ἐν οἷς ἂν σχήμασιν ἐλλείπῃ. Ἐγὼ δὲ ἀπορῶ μεγάλως (ἐὰν πάσχῃς τοσαύτην ἀμάθειαν) πῶς ἐπιχειρεῖς πράγμασιν ὑπερβαίνουσι τὴν δύναμίν σου! Ἢ πῶς τοσοῦτον ἐξέστης, ὥστε προῦδωκας σαυτὸν, ἢ ὡς κακῶς φρονοῦντα, ἢ ὡς βραχύτατα σκεπτόμενον, ἢ ὡς δυσμενῶς ἔχοντα πρός τινα, μᾶλλον δὲ πρὸς τὴν σὴν μητέρα, τὴν Ἐκκλησίαν.

Τὸ δὲ Ζ', ὅτι ἀναιρεῖ τὴν ὁλόκληρον ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος, διότι φέρεται ἐν τῷ ὑπομνήματι τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Βαρυψαβᾶ, κατὰ τὴν ι' τοῦ σεπτεμβρίου, ὅτι εἶχεν οὗτος ὁ ἅγιος ἀπὸ τοῦ ἐκρεύσαντος αἵματος ἐκ τῆς λογχονύκτου πλευρᾶς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐποίει θαυμάσια πολλὰ, τοῦτο (παρ' ἔμοι γε κριτῇ) οὐδόλως ἔπρεπεν ἀνερευνᾶν· πρῶτον, διότι σκάνδαλον μᾶλλον προξενεῖ τοῖς ἁπλουστέροις ἡ τούτου ἔρευνα ἢ ὠφέλειαν· δεύτερον, διότι δεικνύει ὅτι περιορίζει (κατ' ἐμὴν σκέψιν) τὴν τοῦ Θεοῦ ἄπειρον δύναμιν. Διότι, μὴ οὐ δύναται ὁ Κύριος, τῇ ἀπείρῳ αὐτοῦ δυνάμει, ἔχειν ἐν ταὐτῷ, ἀναστὰς ἐκ τῶν νεκρῶν, ὅλον ὁλόκληρον τὸ ἑαυτοῦ σῶμα καὶ αἷμα, καταλιπεῖν δ' ἐλάχιστόν τι μέρος τούτου ἐπ' εὐεργεσίᾳ τῶν ἀνθρώπων; Μὴ τοῦτο οὐκ ἔχει ὁμοιότητα τὴν μεγίστην πρὸς τὸ, ὅτι ὁ αὐτὸς Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ ἐκ τῆς Παρθένου γεννηθεὶς, ὅλος ἐστὶν ἐν ταὐτῷ ἐν τοῖς δεξιοῖς τοῦ Πατρὸς, καὶ ὅλος ἐν τοῖς ἀπειραρίθμοις τῶν ὀρθοδόξων θυσιαστηρίοις διὰ τῆς μετουσιώσεως (τῇ χάριτι τοῦ παντοδυνάμου ἁγίου Πνεύματος) τῶν προσφερομένων ἄρτου καὶ οἴνου; Καὶ ἔτι μᾶλλον· ὅλος ὁ αὐτὸς ἐν ὅλῳ τῷ ἄρτῳ (μεταβεβλημένῳ λέγω) καὶ ὅλος καὶ ἐν τῇ ἐλαχίστῃ μερίδι· ἐνὶ λόγῳ, ὅλος ἐν ἁπάσαις ταῖς κατὰ μέρος μερίσιν ὅσας κοινωνοῦσιν οἱ ὀρθόδοξοι; Ἐγὼ πιστεύω, καὶ πέπεισθα ὅτι οὐδόλως σφάλλω ἀποδιδοὺς τὰ τοιαῦτα, ὅσα νοῦν ὑπερβαίνουσιν ἀνθρώπινον, εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ ἄπειρον δύναμιν· διότι ἀκατανόητα πάντα ταῦτα, καὶ θρασὺς ὁμολογουμένως πᾶς, ὅστις τὰ τοιαῦτα ἀνερευνᾷ· «Χαλεπώτερά σου μὴ ζήτει (προστάζει ὁ Θεὸς ἐν τῷ Σειρὰχ) καὶ ὑψηλότερά σου* μὴ ἐξέταζε· ἃ προσετάγη σοι ταῦτα διανοοῦ· οὐ γὰρ ἔστι σοι χρεία τῶν κρυπτῶν».

Ἰδοὺ καὶ τὸ Θ' τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ, τελευταῖον δὲ, ὡς πρὸς τὴν ἐμὴν ἐξέτασιν. Ἐν τῷ τροπαρίῳ τοῦ Μεγάλου Ἁγιασμοῦ, τῇ ς' ἰανουαρίου, ἐν τοῖς Θεοφανείοις, ἡ φράσις (λέγει) τοῦ« Ἀνυμνήσωμεν οἱ πιστοὶ» ἡ «καὶ τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων συνθλάττων ἐπὶ τοῦ ὕδατος» λέγουσα (οὐχὶ συνθλάττων, ἀλλὰ συντρίβων περιέχεται ἐν τῷ τροπαρίῳ) αὕτη «κανονίζει (λέγει) τὴν παπικὴν ἐπίχυσιν». Διατί; διότι παρελήφθη ἐν τῇ φράσει ἡ ἐπὶ πρόθεσις (ἥτις σημαίνει τὸ

* ἐν ὑποσημειώσει γράφει ὁ Σαμουὴλ "ἢ,, ἰσχυρότερά σου.

ἐπάνω) καὶ ὑπαινίττεται τρόπον τινὰ (κατὰ τὸν κ. Δενδρινὸν) τὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ βαπτιζομένου λατίνου χύσιν τοῦ ὕδατος διὰ τῆς χειρὸς (ἢ ἐπέχυσεν), καίτοι ὤφειλον παραλαβεῖν τὴν ἐν πρόθεσιν, ἥτις σημαίνει τὸ ἔν τινι· διότι, ἐν τοῖς ὕδασι (λέγει) συνέθλασε (τρ· συνέτριψε) ὁ Χριστὸς τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων· Ἂν δύναται καὶ ἄλλος, συμπερανάτω τοιαῦτα συμπεράσματα, εἴτε κατὰ τὴν τεχνικὴν, εἴτε κατὰ τὴν φυσικὴν λεγομένην λογικήν. Ἀλλ' ἄνθρωπος, ὅςτις μὴ καθαρὰν ἔχει τὴν διάθεσιν ἐπὶ τὰ δοκοῦντα ἀσθενῆ, ἐπικάθηται, ὡς ἡ μυῖα ἐπὶ τὰ σεσηπότα, καθὼς ποιοῦσι καὶ πάντες οἱ αἱρετικοί. Τούτου δὲ δοθέντος, μᾶλλον εὐκόλως ἠδύνατο συναγαγεῖν τὴν τοῦ πάπα ἐπίχυσιν ὁ βουλόμενος στρεβλοῦν τὰς Γραφὰς, ἐπὶ συστάσει αἱρέσεως, ἐκ πολλῶν ἄλλων φράσεων, ὅσας οἱ μελῳδοὶ χρῶνται ἐν τοῖς τῶν Θεοφανείων τροπαρίοις. Ἐν τῇ λιτῇ, τὸ ε' τροπάριον Κοσμᾶ τοῦ μοναχοῦ «Ἔτρεμε (λέγει) ἡ χεὶρ τοῦ Βαπτιστοῦ, ὅτε τῆς ἀχράντου κορυφῆς ἥψατο». Ἐν τῷ μετὰ τὸν πολυέλεον καθίσματι «Ὑπέκλινας τῇ παλάμῃ σεαυτὸν τοῦ Προδρόμου». Εἰς τὸ ὁ τόμελον, μετὰ τὸ «Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς» — «Πῶς ἐκτείνω χεῖρα καὶ ἅψομαι κορυφῆς κρατούσης τὰ σύμπαντα;» — Ἐν τούτοις, ὡς ὁρᾷς κ. Δενδρινὲ, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, εἰ μὴ χεὶρ ἡ παλάμη (Προδρμ.), κορυφὴ (Δεσπότου), καὶ ἅπτεσθαι, δηλονότι ἡ χεὶρ τοῦ Προδρόμου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Δεσπότου. Ἐκ τούτων καὶ τῶν τοιούτων οὐχὶ εὐκολώτερον συνάγεται ἡ τοῦ πάπα ἐπίχυσις; Πάντες (νομίζω) καταφήσουσιν. Ἀλλ ἄπαγε! διότι ὁ αὐτὸς μελῳδὸς (ὁ Κοσμᾶς ἐκεῖνος) ἐν τῷ α' τροπαρίῳ τῆς λιτῆς λέγει «Ὁ ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον — ῥεῖθρα περιβάλλεται σήμερον τὰ Ἰορδάνεια»· τὸ δὲ περιβάλλεσθαι σημαίνει τὸ βάλλειν αὐτὸν πέριξ ἑαυτοῦ τὰ τοῦ Ἰορδάνου ὕδατα, ἀντὶ τοῦ βαπτίζεσθαι· περιφραστικώτερον· τουτέστι χρῆται καὶ ῥήματι σημαίνοντι ἐνέργειαν καὶ πάθος τοῦ αὐτοῦ προσώπου: αὐτοπαθεῖ δηλδ. εἴτε μέσῳ=οἷόν ἐστι καὶ τὸ βαπτίζεσθαι.

Ἔτι ἐν τῷ δ' τροπαρίῳ πάλιν τῆς λιτῆς (ὁ αὐτὸς Κ.) «Βαπτίζεται Χριστὸς, καὶ ἄνεισιν ἐκ τοῦ ὕδατος» αὐτὴν ταύτην παραλαμβάνει τὴν συνηθεστέραν καὶ ἐμφαντικωτέραν λεῖν «βαπτίζεται». Ἀλλ' οἱονεὶ ἐξηγῶν τὸ, βαπτίζεται, εὐθὺς ἐπιφέρει «καὶ ἄνεισιν ἐκ τοῦ ὕδατος»· ἀνέδυ, ἐξῆλθεν ὅλος ἀπὸ τῶν ὑδάτων, ὥςπερ ὅλος ἐνέδυ, εἰσῆλθε, πρὸ μικροῦ ἐν τοῖς ὕδασι. Τί τούτων σαφέστερον, ὅτι ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος; Ταῦτα ὁ Κοσμᾶς.

(Ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Προσκαλοῦνται πάντες οἱ κληρικοὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἱερεῖς τε καὶ διάκονοι, ὅπως μέχρι τῆς 31 Ἰανουαρίου 1915 προσέλθωσιν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἐφοδιασθῶσι διὰ τῶν κεκανονισμένων διαμονητηρίων ἐγγράφων.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 31 δεκεμβρίου 1914

Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Π. Κ. Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδεται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη· Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀρτ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

(Διαταχτικὸν τῆς ὑπ' αὖξ. ἀριθ. 58 καὶ ἡμερομ. 21 αὐγούστου 1914 ἀποφάσεως ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τοῦ Νικολάου Ραπτοπούλου καὶ τῆς Κοκωνιῶς Ν. Ραπτοπούλου, τὸ γένος Φωτίου Καπούταγλη).

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθ. 77 καὶ 155, 156 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικον. Ὁδηγιῶν.

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί:

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 766 καὶ ἡμερομ. 20 δεκεμβρίου 1913 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τοῦ Νικολάου Ραπτοπούλου κατὰ Κοκωνιῶς Ν. Ραπτοπούλου, τὸ γένος Φωτίου Καπούταγλη, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύσσει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον διαλυτέον ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλης. Ἀληθείας» καὶ «Πατρίδος» καὶ

Ἐπιτίθησι τῇ ἐναγομένῃ ὡς ἡττηθείσῃ ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντα εἰς γρόσια τριακόσια ἑβδήκοντα ἓξ (386) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ὁ πρόεδρος 3

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀριστόβιος Δ. Χαμουδόπουλος

Περιεχόμενα:

Εὐαγγελικὰ διδάγματα—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ—Πίνακες στατιστικοὶ — Λειτουργικῶν βιβλίων διορθώσεις κρινόμεναι — Ἀγγελίαι.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 7 Φεβρουαρίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 6

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος)
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

Ε' ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

ΙΩΑΝΝ. Ι, 44—52

Ὁ χριστιανισμὸς καὶ ἡ ὀρθοδοξία προβάλλουσιν ὡς ἔκτακτα καὶ μοναδικὰ φαινόμενα εἰς ὁλόκληρον τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐν ᾧ δὲ κατ' ἀρχὰς ἐμφανίζονται λίαν ἀσθενεῖς, βραδύτερον ἀνακτῶσι δυνάμεις ἐν ἀσθενείᾳ καὶ κατορθοῦται δι' αὐτῶν ἔργον εὐεργετικὸν τῆς ἀνθρωπότητος ἐξαίρετον. Οὕτω δὲ ὁ χριστιανισμὸς καὶ ἡ ὀρθοδοξία παρουσιάζουσι μακραίωνα ἀκμὴν καὶ πρόοδον.

Αἱ δὲ συνήθως περὶ ἀμφοτέρων προβαλλόμεναι εὐνοϊκαὶ περιστάσεις καὶ συνθῆκαι τοῦ βίου, ἔχουσι μὲν σημασίαν τινά, δὲν δύνανται ὅμως νὰ θεωρηθῶσιν ὡς οἱ κύριοι καὶ πρῶτοι παράγοντες τῆς θαυμασίας διὰ τοῦ χ ιστιανισμοῦ καὶ τῆς ὀρθοδοξίας ἀλλοιώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Θεία δὲ ὄντως ἀπ' αἰώνων πρόνοια καὶ εὔνοια διηνεκὴς ἐπευλογεῖ καταφανῶς καὶ ἐπιρρωννύει τὸ μέγα τοῦτο τῆς ὑπερτάτης φιλανθρωπίας ἔργον. Διὰ τοῦ θείου δὲ τούτου οὐσιωδῶς εὐεργετήματος σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης δύναται τοῦ λοιποῦ ἀπτόητος ἐπὶ τὰ πρόσω νὰ χωρῇ καὶ νὰ προάγηται ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν καὶ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν.

Παρὰ τὸ ἤρεμον ρεῖθρον τοῦ διασημοτάτου τῶν ποταμῶν τῆς ὑφηλίου, τοῦ ποταμοῦ τῆς ἁγίας γῆς, ἀπαρτίζεται ὁ πρῶτος ἅσημος καὶ ἀφελὴς ὅμιλος τῶν μαθητῶν ἐκείνου, ὅστις προώριστο ἐν βραχεῖ πνευματικῶς νὰ κατακτήσῃ καὶ ἐλευθερώσῃ σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα. Οἱ γαλιλαῖοι μαθηταὶ τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος, καὶ μετ' αὐτοὺς ὁ Πέτρος καὶ βραδύτερον ὁ Ναθαναὴλ, ἀποτελοῦσι τὸν πυρῆνα τῶν μαθητῶν τοῦ Θεανθρώπου, τὴν πρώτην ζύμην ἥτις ἔμελλε νὰ ζυμώσῃ ἐν καιρῷ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον φύραμα. Οὗτοι εἶνε ἀσθενεῖς καὶ ἁπλοϊκοὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ τὸ κῦρος τοῦ οὐρανίου αὐτῶν διδασκάλου ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς γῆς, συνάπτον μετὰ τῶν οὐρανίων τὰ ἐπίγεια.

Ὅσον δὲ καὶ ἂν χωρῇ θαυμασίως ἐπὶ τὰ πρόσω τὸ κοσμοσωτήριον ἔργον τοῦ Κυρίου ἐν τῇ ἁγίᾳ γῇ ἐν μέσῳ τῶν ἰουδαίων, πολεμούμενον ὑπὸ τῶν θρησκευτικῶν ἀρχόντων, πάντοτε φαίνεται μικρὸν καὶ ὡς ἀφετηρία λογίζεται προσδοκωμένου μεγάλου θριάμβου. Καὶ ὅμως τὸ ἐπίγειον φαινόμενον τέρμα τοῦ θείου ἱδρυτοῦ τῆς πίστεως ἡμῶν εἶνε πάθος, σταυρὸς, θάνατος, τάφος. Ὡς χρυσίζουσα δὲ ἀκτὶς τῆς μελλούσης παγκοσμίου λαμπρότητος ἐπιφαίνεται ἡ ἀνάστασις. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ ἀντίδρασις εἶνε ἀπειλητικωτάτη, αἱ δὲ ἐλπίδες τοῦ αἰσίου μέλλοντος λίαν ἀσθενεῖς ἔτι, καίτοι

ὀλίγον πρὸ τοῦ πάθους ὑπερέβη τὰ στενὰ τῆς ἁγίας γῆς ὅρια τὸ ὄνομα τοῦ θεανθρώπου Λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος.

Βαθέως συγκινητικὴ εἶνε ἡ πρώτη ἐπὶ γῆς συνάντησις τοῦ Κυρίου μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ πάσχα. Προσήλυτοί τινες τῆς πύλης, εὐσεβεῖς δηλαδὴ Ἕλληνες τὴν καταγωγήν, τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν πίστιν, τιμῶντες δὲ καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν, εὑρίσκοντο τότε ἵνα προσκυνήσωσιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Οὗτοι διὰ τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ Ἀνδρέου, τῶν πρώτων ἀπὸ τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου μαθητῶν τοῦ Κυρίου, προσάγονται δημοσίᾳ πρὸς αὐτόν. Οὗτος δὲ ἐκτιμῶν προσηκόντως τὸ ἐπουσιῶδες ἄλλως φαινόμενον γεγονὸς τοῦτο, ἀναφωνεῖ· «Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει» (Ἰωάν. 12, 23. 24).

Ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῇ προσελεύσει τῶν Ἑλλήνων τούτων εἶνε προάγγελος τοῦ μεγάλου ἔργου, ὃν μετ' ὀλίγον ὁ ἀνελάμβανεν ὑπὲρ τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ βραδύτερον ὑπὲρ τῆς ἀδόλου αὐτοῦ μορφῆς, τῆς ὀρθοδοξίας. Διὰ τῶν προδρόμων δ' ἐκείνων τῆς πίστεως εἰς τὸν Θεάνθρωπον διεσπῶντο τὰ στενὰ τοῦ ἰουδαϊσμοῦ ὅρια. Ὁ δὲ συνδυασμὸς τῆς προρρήσεως μετὰ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἐντεῦθεν εὐρείας καρποφορίας, καὶ μετὰ τῆς ὑποχρεώσεως πρὸς αὐτοθυσίαν, δωρουμένην τὴν ἄνωθεν ἐξαίρετον τιμήν, εἶνε σπουδαῖα χαρακτηριστικὰ τῆς σχέσεως πρὸς τὸν χριστιανισμόν. Ὄντως δὲ καὶ ἡ καρποφορία τῆς πίστεως καὶ ἡ ἐντεῦθεν θεία τιμὴ ἐξεδηλώθησαν καταφανῶς ἐν τῷ ἑλληνισμῷ, τῷ πρωτοτόκῳ τιμιωτάτῳ τέκνῳ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Μακρὸν δὲ θὰ ἦτο διὰ λεπτομερειῶν ἱστορικῆς ἀφηγήσεως νὰ παρασταθῶσι τὰ κατὰ τὴν ἵδρυσιν καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ πῶς ἐγκαίρως ἐλθὼν ἔσωσε τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ μακραίων αὕτη ἱστορία, παντοίων περιπετειῶν καὶ κατορθωμάτων πλήρης, διαπρυσίως κηρύττει ὅτι διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ πολλαὶ ἀπεσοβήθησαν πανωλεθρίαι, παντοῖα ἐπιβραβεύονται ὑπέροχα ἀγαθὰ εἰς τὸ διηνεκὲς διὰ τῆς ὑπερανθρώπου μορφωτικῆς δυνάμεως, διαλύονται δὲ καταιγίδες καὶ ἔργατοῦ σκότους τῆς ἀπιστίας. Ἐφ' ὅσον δὲ συμφύρεται μετ' ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν, ἐπὶ τοσοῦτον ἀπαστράπτει, καταδεικνύων τὴν θείαν προέλευσιν καὶ τὴν ἀπαράμιλλον ἀνακαινιστικὴν αὐτοῦ δύναμιν ὁ χριστιανισμός.

Ἀναλογιζόμενοι δὲ τὰ αἴσια ἀείποτε δι' αὐτοῦ ἀποτελέσματα, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ ἀναφωνήσωμεν μετὰ τοῦ ἠγαπημένου τοῦ Κυρίου μαθητοῦ· «Πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (1 Ἰωάν. 5, 4). Ἡ πίστις εἰς τὸν θεάνθρωπον Λυτρωτὴν, ἡ ζῶσα καὶ ἐνεργὸς ἀνέδειξε τοσαῦτα ἀσθενῆ καὶ ἐξουθενημένα ἀνθρώπινα πλάσματα ὑπέροχα πρὸ πάσης ἐπιγείου βίας, ἔχοντα δύναμιν ἀκαταμάχητον ἐκτάκτου πνευματικῆς ἀξίας. Πόσοι ἄσοφοι καὶ ἀσθενεῖς καὶ μηδὲν ἔχοντες ἐπίγειον κῦρος ἀνεδείχθησαν σοφώτεροι καὶ κραταιότεροι τῶν σοφῶν καὶ κραταιῶν τοῦ κόσμου τούτου! Ἀλλὰ καὶ πόσαι ὑπέροχοι τοῦ κόσμου ἀξίαι ἔκλιναν γόνυ πρὸ τοῦ Ἐσταυρωμένου!

Ἰδίᾳ δὲ εἰς τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς γένος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων τοῦ χριστιανισμοῦ χρόνων καινή τις προβάλλει ἀναζωογόνησις νέα ἔμπνευσις πολλῷ τῆς προτέρας ὑπερτέρα. Φύσει κλῖνον εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τιμὴν τῶν θρησκευτικῶν θεωριῶν, προθύμως ἀνέλαβε μετὰ ζήλου νὰ γίνῃ ὁ μέγιστος φορεὺς τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν, ἃς καὶ εἰς ἄλλα ἔθνη ἀγνὰς καὶ καθαρᾶς παρέδωκε.

Ἐν αὐτῷ δὲ καὶ δι' αὐτοῦ κυρίως καθωρίσθη ἡ ὀρθοδοξία, θαυμασίως διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ πνεύματος αὐτοῦ κοτοχυρωθέντων τῶν θείων δογμάτων καὶ διδαγμάτων. Αἱ οἰκουμενικαὶ καὶ τοπικαὶ σύνοδοι αἱ τὰς μεγίστας ὑπηρεσίας παρασχοῦσαι εἰς τὸν χριστιανισμὸν καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν φέρουσι τὴν σφραγῖδα τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ σοφίας. Οἱ δὲ πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας οἱ ὑπὲρ πάντας διαπρέψαντες, καὶ Ἕλληνες ἦσαν καὶ ἐξαιρέτου ἔτυχον μορφώσεως ἑλληνικῆς. Μηδαμῶς δὲ συγχέοντες τὰ ἀκατάλυτα θεῖα δόγματα καὶ διδάγματα μετὰ τῶν ἐπισφαλῶν ἀνθρωπίνων σκέψεων, οὐδέποτε ἠνείχοντο τὴν διαστροφὴν ἐκεί-

νων διὰ τῆς ἐπινοήσεως καὶ κομψείας τούτων.

Οὕτω δὲ δι' αὐτῶν ἐξόχως ὀχυρωθεῖσα ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία, ἐξησφάλισεν εἰς τὸ διηνεκὲς τὴν ὀρθόδοξον αὐτῆς πίστιν, θεμελιωθεῖσαν καὶ ἐπιστεγασθεῖσαν εἰς δύο οἰκουμενικὰς συνόδους, τὴν πρώτην καὶ τὴν ἑβδόμην, ἐν τῇ τότε λαμπρᾷ πόλει τῶν Νικαέων, τοιοῦτον ἐχόντων τὸ πρώτιστον καὶ μέγιστον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς πατρίδος αὐτῶν καύχημα. Ὁ δὲ θρίαμβος τῆς ὀρθοδοξίας τοῦτο ἔχει τὸ ἰδίᾳ προσοχῆς ἄξιον, ὅτι ἐν τοῖς σπλάγχνοις τῆς ἐκκλησίας ἀναφυείσης φοβερᾶς καὶ ἀπειλητικωτάτης κακοδοξίας, καὶ ἐπὶ μακρὸν καταλυμηναμένης αὐτὴν δι' ἀρχόντων πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν, δι' αὐτῶν πάλιν ἐπῆλθεν ἡ θεραπεία, μὴ κατισχυσάσης εἰς τέλος τῆς κακίας πρὸ τῆς θείας δυνάμεως καὶ σοφίας.

Εἰς ἀίδιον δὲ μνήμην τοῦ θριάμβου τῆς ὀρθοδοξίας ἀπέναντι τῆς ὀλεθριωτάτης καὶ πολυσχιδοῦς τῶν εἰκονομάχων κακοδοξίας, τῆς ἀποπειραθείσης νὰ ἀπομαράνῃ τὴν ἰκμάδα τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἠθικῆς, ὡρίσθη ἡ παροῦσα κυριακὴ παρ' εὐσεβοῦς καὶ ἁγίας αὐτοκρατείρας. Ἡ ἁγία Θεοδώρα, ἡ σύζυγος τοῦ εἰκονομάχου αὐτοκράτορος Θεοφίλου, πρὸ ἕνδεκα περίπου ἑκατονταετηρίδων ἀναστηλώσασα τὰς ἁγίας εἰκόνας, ὥρισε καὶ τὴν κυριακὴν ταύτην ὡς ἐπέτειον τοῦ θριάμβου τῆς ὀρθοδοξίας. Οὕτω δὲ κατὰ τὴν πρώτην κυριακὴν τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς ἡ ἀκατάλυτος καὶ σεπτὴ τῆς ὀρθοδοξίας εἰκὼν προβάλλει πρὸ ἡμῶν μᾶλλον πρὸς ἔμπρακτον καὶ ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς τιμὴν καὶ δόξαν.

Ἀλλὰ πῶς ἆρά γε τιμᾶται καὶ γεραίρεται ἡ ἁγία τῆς ὀρθοδοξίας εἰκὼν ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς; Βεβαίως οὐχὶ μετὰ πεζότητος καὶ ταπεινοῦ φρονήματος, οὐχὶ μετὰ σκέψεων καὶ φρονημάτων ὑποδεεστέρων θυσιῶν δι' ὧν διασῴζεται ἡ τῶν πατέρων ἁγία πίστις. Ὅσοι ἀληθῶς πιστοί, ὅσοι ἀληθῶς εὐσεβεῖς, ὅσοι γνήσιοι μαθηταὶ τοῦ θεανθρώπου ἐλευθερωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ πάσης κακίας, ὀφείλουσι νὰ δείξωσιν ἐμπράκτως ὅτι ἐνεστερνίσθησαν ζωογόνα τὰ θεῖα ἐκείνου διδάγματα. Ἐκεῖνος ἐσαρκώθη καὶ ἐταπεινώθη, ἵνα ἀνακαινίσῃ καὶ σώσῃ τὸ ἄνθρώπινον γένος, ἵνα ἐμπνεύσῃ εἰς πάντας νέαν σωτήριον ζωήν.

Τὴν ζωὴν δὲ ταύτην, πλήρη ἀγάπης, πλήρη εὐσπλαγχνίας, πλήρη εἰρήνης καὶ γαλήνης, πλήρη παντοίων καρπῶν ἀρετῆς πρέπει πάντες, ἕκαστος ἀναλόγως τῶν δυνάμεων καὶ τῶν μέσων αὐτοῦ, νὰ ἐνστερνισθῶμεν. Ὀφείλομεν ὡς νέοι ἄνθρωποι, ὡς τέκνα Θεοῦ καὶ φωτὸς νὰ πολιτευώμεθα πρὸς πάντας, καλὸν εἰς πάντας παράδειγμα γινόμενοι, καὶ διὰ τοῦ βίου ἡμῶν προκαλοῦντες τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν τοῦ θεανθρώπου ἐλευθερωτοῦ ἡμῶν καὶ τῆς ἁγίας ἡμῶν μητρὸς τῆς ὀρθοδόξου καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἰδίᾳ δὲ πρέπει νὰ ἐπιδιώκωμεν τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν εἰρήνην, καὶ νὰ εἰρηνεύωμεν τὸ καθ' ἑαυτοὺς μετὰ πάντων τῶν ἀνθρώπων. Καὶ μήπως δι' ὅλου τοῦ βίου τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν, δι' αὐτῶν τῶν διδαγμάτων τοῦ οὐρανίου διδασκάλου ἡμῶν, δὲν διδασκόμεθα ὅτι ἡ γνησία χριστιανικὴ εἰρήνη εἶνε πολύτιμος φορεὺς τῆς προόδου τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς εὐδαιμονίας τῆς ἀνθρωπότητος; Καὶ εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχωμεν ἀνάπαυσιν ψυχῆς, μὴ εἰρηνεύοντες ἐν ἑαυτοῖς καὶ πρὸς ἀλλήλους; Ἡ εἰρήνη, ἡ πρωτότοκος θυγάτηρ τῆς βασιλίδος τῶν ἀρετῶν τῆς ἀγάπης, ἐπιβραβεύει τὴν γαλήνην τοῦ πνεύματος, ἧς οὐδὲν ποθεινότερον.

Εἰς οὓς δὲ νῦν καιροὺς ζῶμεν, ὅτε δυστυχῶς ἐψύγη ἡ ἀγάπη καὶ διεσπάσθη ἡ εἰρήνη, ἐπιβάλλεται μᾶλλον νὰ ἐπιδιώκωμεν τὴν εἰρήνην. Οὐδὲ εἶνε δυνατόν, οὐδὲ δίκαιον νὰ ἐπιδιώκῃ τις τὴν εἰρήνην ἀδικῶν, περιφρονῶν καὶ μισῶν τοὺς ἀδελφούς. Ὅπως δὲ ἡ ἁγία ἀγάπη, οὕτω καὶ ἡ ἀληθὴς εἰρήνη πάντα στέργει, πάντα ὑπομένει, πάντοτε ἔχει στοιχεῖα ἀγνῆς καὶ φιλαδέλφου στοργῆς. Ἔπαρσις δὲ σατανικὴ καὶ ὑπερηφάνεια φαρισαϊκὴ δὲν δύναται νὰ συμβιβάζηται πρὸς ἁγνὴν καὶ ἄδολον εἰρήνην.

Ἀλλ' ἐγὼ ἐπιθυμῶ εἰς τὰς σημερινὰς δεινὰς περιστάσεις, ὅτε μεγάλαι ἀνθρωποθυσίαι γίνονται εἰς τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἕνεκα πάντως σφαλερᾶς τῶν πραγμάτων ἀντιλήψεως, ἵνα πάντες ἀπευθύνωμεν πρὸς τὸν πανάγαθον Θεὸν, τὸν ἐπιδαψιλεύοντα πλουσίως πᾶσαν παραμυθίαν, θερμὰς δεήσεις καὶ ἱκεσίας ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου. Εἴθε διὰ τῶν τοιούτων ἱκεσιῶν καὶ δεήσεων νὰ καμφθῇ ὁ πολυεύσπλαγχνος Θεὸς, καὶ ἐπὶ τέλους ἐπιβραβεύσῃ ταχέως εἰς πάντας τὴν σωτήριον εἰρήνην. Ὦ! εἴθε τοῦτο τάχιστα νὰ γίνῃ!

8, 2, 1915. Ὁ Ν. Β.

ΠΑΣΧΑΛΙΝΑ ΟΡΙΑ ΑΚΡΟΤΑΤΑ

Χάριν τῶν περιέργων ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας» ἐκδίδομεν ἐνταῦθα σημείωμα τῶν δύο ἀκροτάτων ὁρίων, καθ' ἃ συνέπεσε, ἀπὸ τῆς Ε' ἑκατονταετηρίδος τὸ μέγα πάσχα, περὶ οὗ ἐκ παίδων ἐμάθομεν ὅτι κινεῖται μεταξὺ τῆς 22 μαρτίου, τὸ ἐνωρίτερον, καὶ τῆς 25 τοῦ μηνὸς ἀπριλίου, τὸ βραδύτερον. Τοῖς εἰδικοῖς ἀπόκειται ἡ ἐπιστημονικὴ τῆς ὑποθέσεως ἐξέτασις.

Ἠξιώθημεν ἐφέτο, **μετὰ παρέλευσιν διακοσίων τεσσαράκοντα ἑπτὰ ἐτῶν**, ἵνα πανηγυρίσωμεν τὸ Μ. πάσχα τῇ 22 μαρτίου, εὐχόμενοι ταῖς διαδεξομέναις τὸ ἔργον ἡμῶν γενεαῖς ἵνα πανηγυρίσωσι μετὰ ἔτη ἐνενῆντα πέντε κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Τῷ ἔτει 1983—ἐξῆντα ὀκτὼ ἔτη μετὰ τὸ παρὸν—θέλει συμπέσει τὸ ἅγιον πάσχα τῇ 25 ἀπριλίου, διακόσια τεσσαράκοντα ἑπτὰ ἔτη μετὰ τὸ τελευταῖον τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ συμπεσόν. Τὸ ἀρχαιότερον τῆς 22 μαρτίου πάσχα συνέπεσε τῷ 414, τῇ 26 τοῦ μηνὸς φαμενὼθ, κατ' αἰγυπτίους· καὶ λέγομεν ἀρχαιότερον, διότι τίθεμεν ὅριον τὴν ἁγίαν Α' Οἰκουμενικὴν ἐν Νικαίᾳ Σύνοδον, τὴν καθορίσασαν τὰ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ θείου πάσχα καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ διαταξαμένην.

Καταχωρίζομεν ἐνταῦθα εἰς δύο στήλας τὰ ἀπὸ τοῦ 414 καὶ τοῦ 482 ἐνωρίτερον καὶ βραδύτερον ἑορταοθέντα πάσχα

22 μαρτίου	25 ἀπριλίου
414	482
509	577
604	672
851—247	919—247
946	1014
1041	1109
1136	1204
1383—247	1451—247
1478	1546
1573	1736
1668	1983—247
1915—247	2078
2010	2173
2105	2268
2200	2515—247
2417—247	2610
2542	
2637 κλπ.	

Δέον ἵνα προσθῶμεν ὅτι ὁ διὰ τὰ ἀπὸ τοῦ 414 πάσχα μέχρι τῶν τοῦ 1041 γινόμενος ὑπολογισμὸς ἐγένετο ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι, οἱ βυζαντινοὶ ἠκολούθουν τὸν ἀκριβῆ κανόνα, ὃν ἡ ἁγία τῶν ἀλεξανδρέων Ἐκκλησία. διότι, καθὰ καὶ ἄλλοτ' ἐγράφη, «πλάνη πασχαλίας» καὶ «διαστροφὴ τῶν ἁγίων νηστειῶν — ἢ «τοῦ ἁγίου πάσχα» πολλάκις ἐγένετο, κατὰ διαταγὴν τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, διότι ἄλλως ὑπελόγιζον, ὡς ἔοικεν, οἱ τῆς πρωτευούσης τοῦ κράτους ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἐπιστήμονες.

Ἡ σύμπτωσις τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς τῇ δευτέρᾳ τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν θέλει καταστῇ πιστὲ θέμα συζητήσεων ἐμβριθῶν, ὅσον ἀφορᾷ τόν τε καθορισμὸν τοῦ τυπικοῦ καὶ τὴν λύσιν τῆς νηστείας. Οἱαδήποτε δὲ γνώμη σχηματισθεῖσα μετὰ μελέτην παλαιῶν τυπικῶν τῆς ἐνιαυσίας ἀκολουθίας ὑποβληθήσεται τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν καιροῖς ἐπιτρέπουσί τε καὶ ἀνεχομένοις τοιαύτας συζητήσεις. Ὁ τὰ παρόντα γράφων οὐδὲν εὗρεν ἐν τυπικοῖς χειρογράφοις, ἐκτὸς τῶν περὶ ἀκολουθίας διατάξεων. Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ἀδιαθεσία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Βελτιωθείσης ἐπαισθητῶς τῆς ὑγείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, κατόπιν τῆς ὑποχωρήσεως τῶν ἐκδηλωθέντων ἀρθριτικῶν πόνων, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ τούς τε σεβασμιωτάτους συνοδικοὺς καὶ τοὺς ἐντιμοτάτους κυρίους συμβούλους. Ὑπάρχουσι δὲ πολλαὶ ἐλπίδες ὅτι ἀπὸ τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος ἡ Α. Θ. Παναγιότης θὰ ἐξέλθῃ τῶν ἰδιαιτέρων αὐτῆς δωμάτων.

Κήρυγμα. — Καταρτισθὲν ὑπὸ τῆς Πατριαρχ. Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστ. Ἐπιτροπῆς ἐτυπώθη καὶ διενεμήθη τὸ πρόγραμμα τῶν κηρυξόντων τὸν θεῖον λόγον κατὰ τὴν ἀρξαμένην νηστείαν ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ἐν τῷ πατριαρχ. ναῷ κηρύξουσι κατὰ τὰς πέντε κυριακὰς κελεύσει τῆς Α. Θ. Π. οἱ πανοσ. Μ. ἀρχιδιάκονος, δευτερεύων, τριτεύων, ὑπογραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ Μ. ἐκκλησιάρχης, τῇ κυριακῇ τῶν βαΐων ὁ πανοσ. ἀρχειοφύλαξ καὶ τῇ Μ. Παρασκευῇ ὁ ἱερολγ. καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολ. Σχολῆς κ. Βασ. Στεφανίδης. Ἔνδεκα τῶν ἐφετεινῶν τελειοφοίτων τῆς σχολῆς ταύτης θέλουσι κηρύξει ἐν ναοῖς ἐνοριῶν.—Ἐν τῇ 8 σελίδι τοῦ παρόντος φύλλου ἐκδίδομεν ἀποσταλεῖσαν ἡμῖν ὑπὸ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως δέρκων τὴν ἀναγραφὴν τῶν κηρυξόντων ἔν τισι ναοῖς τῆς ἐπαρχίας ταύτης.

Εὐαγγελικὰ διδάγματα. — Τὸ παρὸν εὐαγγελικὸν δίδαγμα τοῦ μετὰ χεῖρας τεύχους, ἐκτυπωθὲν ἰδιαιτέρως εἰς ὀκτασέλιδον φυλλάδιον, καθίσταται προσιτὸν εἰς τὸν εὐσεβῆ λαὸν ἡμῶν. Οὕτω γενήσεται καὶ διὰ τὰ κατόπι διδάγματα, σεπτῇ κελεύσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.

(συνέχειαν χρονικῶν βλέπε ἐν 8 σελίδι)

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 4)

Ἐν Γαλλίᾳ ὑπῆρχον τὰ δικαστήρια τῶν Baillages, τῶν Vicomtès, τῶν Senechaussées, τῶν prèôtées, τῶν Vigneries, καὶ τῶν Chatelleries· σήμερον ὑπάρχουσι εἰρηνοδικεῖα μονομελῆ, Πρωτοδικεῖα ἐκ τριῶν μελῶν, ἐφετεῖα ἐκ πέντε μελῶν καὶ Ἀκυρωτικὸν ἐξ ἑπτὰ μελῶν.

Τ' αὐτὰ δύναταί τις νὰ εἴπῃ περὶ τῆς Γερμανίας, Αὐστρίας, Βελγίου κτλ.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἰσχύουσιν ἔτι τὰ μονομελῆ δικαστήρια Common Law, τὰ τῆς ἐπιεικείας Equity County Court. Ἀνώτερα δὲ δικαστήρια εἶναι τὸ Ἀνώτατον δικαστήριον τοῦ Λονδίνου, τὸ ἐφετεῖον καὶ ἄλλα τινὰ ὅλως ἰδιόρρυθμα.

Ἐν τοῖς Μουσουλμανικοῖς Κράτεσι τὰ δικαστήρια, ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ, εἶναι μονομελῆ· κατ' ἀρχὰς μόνος δικαστὴς εἶναι ὁ Σουλτάνος Καλίφης θρησκευτικὸς καὶ πολιτικὸς Ἄρχων τῶν Μουσουλμάνων, ἀλλὰ μὴ ἔχων καιρὸν διὰ τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης διορίζει δικαστὰς, οἵτινες εἶναι ἐν Τουρκίᾳ ὡς πρωτοδικεῖον Καδῆς, ὡς ἐφετεῖον ὁ καζασκέρης Ἀνατολῆς ἢ Ρούμελης καὶ ὡς ἀκυρωτικὸν τὸ Σεϊχουλισλαμάτον, καὶ ὁ Σεϊχουλισλάμης ὡς ἀνώτατος δικαστής.

Κεφ. Β'. Τὰ Δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ.

Μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῇ 29 Μαΐου 1453 καὶ τὸν σχηματισμὸν τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας τὴν δικαιοσύνην ἀπένεμον αἱ ἑπόμεναι Ἀρχαὶ μέχρι τοῦ 1840.

§ 1. Τὰ ἱεροδικεῖα (Μεχκεμέϊ Σερῆ).

Τοιαῦτα εἶναι

1ον Ὁ Καδῆς· δικάζει πρωτοδίκως περὶ πάσης ὑποθέσεως ἀστικῆς καὶ θρησκευτικῆς καὶ ποινικῆς μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς Αὐτοκρατορίας συνῳδὰ τῷ ἱερῷ νόμῳ μὲ μίαν ἐξαίρεσιν σχετικῶς πρὸς τοὺς χριστιανοὺς ὀρθοδόξους ὑπηκόους Ὀθωμανοὺς ἐξαρτωμένους ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, οἵτινες ἐδικάζοντο διὰ τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν ὑποθέσεις ἐνώπιον τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν Ἀρχηγῶν, ὡς ρηθήσεται κατωτέρω· ὑπάρχουσι δὲ καὶ ὁ Ναΐπης ὡς ἀναπληρωτὴς τοῦ Καδῆ, ὁ Μολλᾶς ὡς Καδῆς καὶ αὐτός, ἀλλ' ἀνωτέρου βαθμοῦ καὶ ὁ Μουφτῆς ὅστις εἶναι γνώστης βαθὺς τοῦ ἱεροῦ νόμου καὶ ἑρμηνευτὴς αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ γνώμη αὐτοῦ δὲν ὑποχρεοῖ τὸν Καδῆν.

2ον Ὁ Καζασκέρης (καδῆς τοῦ στρατοῦ ἀσκέρ)· τοιοῦτος ὑπῆρχε μέχρι τοῦ 1453 μόνον τῆς Ἀνατολῆς (Ἀνατολ Καζασκερῆ)· μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως διωρίσθη τοιοῦτος καὶ τῆς Ρούμελης (Εὐρώπης, Ρούμελη Καζασκερῆ)· δικάζει κατ' ἔφεσιν περὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Καδῆ, ἅμα αὗται ἀκυρωθῶσι παρὰ τοῦ Σεϊχουλισλαμάτου καὶ παραπεμφθῶσιν εἰς τὸν Ἀνατολ Καζασκέρην ἢ εἰς τὸν Ρούμελη Καζασκέρη.

3ον Τὸ Σεϊχουλισλαμάτον δικάζει ὡς Ἀκυρωτικὸν καὶ ἡ ἐπικυροῖ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Καδῆ, ὅτε αὗται ἐκτελοῦνται, ἢ ἀκυροῖ ταύτας καὶ παραπέμπει πρὸς ἐξέτασιν εἰς ἕνα τῶν δύο μνησθέντων Καζασκερῶν καὶ κατόπιν ἐνεργοῦνται αὖθις τὰ λοιπὰ ὡς ἄνω.

Ἡ ἐνώπιον τοῦ Καδῆ διαδικασία ἦτο ἁπλουστάτη. Ὁ ἐνάγων παρουσιάζεται αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου τῆς ἀρεσκείας του ἐνώπιον τοῦ Καδῆ καὶ ἐκθέτει προφορικῶς τὴν αἴτησίν του καὶ συντάσεται περὶ αὐτῆς πρακτικόν· εἶτα καλεῖται καὶ ὁ ἐναγόμενος καθ' ὡρισμένην ἡμέραν· ἐὰν οὗτος ὡμολόγει τὴν ἀγωγήν, ὁ Καδῆς ἐξέδιδε τὴν ἀπόφασίν του καὶ κατόπιν ἐξετέλει ταύτην. Ἐὰν δ' ἠρνεῖτο τὴν ἀγωγήν, ὁ ἐνάγων προσεκαλεῖτο ν' ἀποδείξῃ ταύτην διὰ μαρτύρων Μουσουλμάνων ἢ δι' ὅρκου καὶ ὁ Καδῆς κατὰ τὰς ἀποδείξεις ἐδέχετο ἢ ἀπέρριπτε τὴν ἀγωγήν.

Ὁ μὴ ἀποδεχόμενος τὴν ἀπόφασιν, ἠδύνατο δι' αἰτήσεώς του εἰς τὸ Σεϊχουλισλαμάτον νὰ ζητήσῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως.

Ἐὰν ἡ αἴτησις ἐγίνετο δεκτή, ἡ ἀπόφασις ἠκυροῦτο καὶ ἡ ὑπόθεσις παρεπέμπετο πρὸς νέαν ἐξέτασιν εἰς τὸν Καζασκέρην τῆς Ρούμελης ἢ τῆς Ἀνατολῆς καὶ οὗτος ἀπεφάσιζε πάλιν κατὰ τὰς διεξαχθησομένας ἀποδείξεις καὶ οὕτως ἐτελειοῦτο ἡ ὑπόθεσις διὰ τῆς ἀποδοχῆς ἢ τῆς ἀπορρίψεως τῆς ἀγωγῆς καὶ ἡ νέα ἀπόφασις ἐξετελεῖτο.

§ 2. ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ ΑΡΧΗΓΟΙ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ

Κατὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπῆρχε τότε μόνη γνωστὴ ἐθνικότης, ἡ τῶν Ρω-

μαίων ἢ τὸ Βασιλικὸν Γένος. Ὁ μέγας κατακτητὴς διὰ λόγους πολιτικοὺς ἢ ἄλλους, περὶ ὧν ἐγράψαμεν ἀλλαχοῦ (ἰδὲ Προν. περὶ διατροφῆς σελ. 98 καὶ ἑ. καὶ περὶ διαθηκῶν σελ. 117 καὶ ἑ.) ἐπεκύρωσεν εἰς τὸν ἑλληνικὸν κλῆρον ἅπαντα τὰ προνόμια αὐτοῦ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐκλεγέντος κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1453 ἢ ἀρχὰς τοῦ 1454 Οἰκουμεν. Πατριάρχου Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου ὡς ἀντιπροσώπου καὶ ὑπευθύνου ἀρχηγοῦ τῶν Ρωμαίων ἀπέναντι τοῦ κατακτητοῦ ἀναγράψας ἐν τῷ ὃ ἐνεχείρισεν αὐτῷ Χρυσοβουλλίῳ (Φιρμανίῳ) «Πατριάρχευε ἐπ' εὐτυχίᾳ . . . ἔχων πάντα τὰ σὰ προνόμια, ὡς καὶ οἱ πρὸ σοῦ Πατριάρχαι εἶχον» Ἰδὲ Κριτοβ. πολιτ. ἱστοριῶν Β' σελ. 27. Δίκαια περὶ διατροφῆς καὶ περὶ διαθηκῶν ὡς ἄνω.

Κατὰ τὰ προνόμια λοιπὸν ταῦτα οἱ δικασταὶ τοῦ βασιλικοῦ Γένους ἦσαν οἱ θρησκευτικοί του ἀρχηγοὶ ἦτοι

1ον Ὁ Πατριάρχης ἐν Κωνσταντινουπόλει δικάζων εἴτε μόνος εἴτε μετά τινων τῶν περὶ αὐτὸν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ἢ λογάδων τοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων πρωτοδίκως μὲν καὶ ἀνεκκλήτως περὶ πάσης ὑποθέσεως θρησκευτικῆς, οὐμὴν ἀλλὰ καὶ χρηματικῆς τοῦ ποιμνίου του μεταξὺ τῶν χριστιανῶν του συνῳδὰ τῷ ἱερῷ νόμῳ τῶν Πατριαρχείων ἤτοι ταῖς εἰσηγήσεσι τοῖς Παυδέκταις, τῷ Κώδικι, ταῖς Νεαραῖς καὶ ἰδίως τοῖς Βασιλικοῖς, κατ' ἔφεσιν δὲ περὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν.

2ον Ὁ Μητροπολίτης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του εἴτε μόνος εἴτε μετὰ τῶν προκρίτων τῆς ἐπαρχίας του πρωτοδίκως περὶ πάσης ὑποθέσεως θρησκευτικῆς καὶ χρηματικῆς τοῦ ποιμνίου του καὶ

3ον Ὁ ἐπίσκοπος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του εἴτε μόνος εἴτε μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν προκρίτων τῆς ἐπισκοπῆς τον πρωτοδίκως περὶ πάσης ὑποθέσεως θρησκευτικῆς καὶ χρηματικῆς τοῦ ποιμνίου του.

Αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν ἐξετελοῦντο καὶ ἐθεωρεῖτο ἀσέβεια ἡ ἄρνησις τῆς ἐκτελέσεώς των.

Τοσοῦτο ἐτρέφετο σέβας διὰ τὰς τοιαύτας ἀποφάσεις, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ Μωαμεθανοὶ καὶ ἄλλοι χριστιανοὶ προσήρχοντο εἰς τοὺς τοιούτους δικαστὰς καὶ ἔμενον εὐχαριστημένοι ἐκ τῶν ἀποφάσεών των.

Ἡ εἰς τὰ Μουσουλμανικὰ ἱεροδικεῖα προσφυγὴ τῶν χριστιανῶν ἦν σπανιωτάτη.

Ἡ διαδικασία ἐνώπιον τῶν Θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν ἦν ἁπλουστάτη· ὁ ἐνάγων παρουσιάζετο μόνος καὶ ἐξέθετε τὴν ὑπόθεσίν του· ἐκαλεῖτο ὁ ἐναγόμενος καὶ ἀπήντα εἰς τὴν ἀγωγήν, ἐζητοῦντο ἀποδείξεις καὶ ἀναλόγως ἐγίνετο δεκτὴ ἢ ἀπερρίπτετο ἡ ἀγωγή· ὁ μὴ εὐχαριστούμενος εἰς τὴν ἀπόφασιν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἀλεφέρετο εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ταῦτα ἐτελείονον τὴν ὑπόθεσιν ὁριστικῶς.

Τοιαῦτα ἦσαν τὰ κρατοῦντα τότε ἔθη καὶ ἔθιμα. Ἰδὲ Καρ. Δίκαια περὶ διατροφῆς κτλ. σελ. 34 καὶ ἑ. περὶ διαθηκῶν κτλ, σελ, 125 καὶ ἑ. Etude sur l'organ. σελ. 20 καὶ ἑ.

§ 3. ΟΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΙ ΑΡΧΗΓΟΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΜΗ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βραδύτερον ἀνεγνωρίσθη καὶ εἰς τοὺς θρησκευτικοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Ἑβραίων, καὶ τῶν Γρηγοριανῶν Ἀρμενίων καὶ μετὰ τὴν ἵδρυσιν τοῦ Ἀρμενοκαθολικοῦ Πατριαρχείου καὶ εἰς τοὺς θρησκευτικοὺς ἀρχηγοὺς τούτου νὰ θεωρῶσι τὰς περὶ συστάσεως, κύρους ἢ μὴ καὶ λύσεως μιηστείας καὶ γάμου καὶ περὶ διατροφῆς τῶν ποιμνίων των ἐν ταῖς ἕδραις τῆς διαμονῆς αὐτῶν.

§ 4. ΑΛΛΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΥΠΟ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ (ΜΕΖΑΣΙΣ) ΑΠΟ ΤΟΥ 1840 ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 1877

Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς κάτωθι ἱστορικῆς ἐξελίξεως αὐτῶν αἱ Ἀρχαὶ αὗται εἶναι αἱ ἑπόμεναι κατὰ χρονολογικὴν τάξιν.

1ον. Ἐμποροδικεῖον Κων]πόλεως

Κατὰ τὸ ἔτος 1840 ἔν ἔτος μετὰ τὴν ἵδρυσιν ὑπουργείου τοῦ ἐμπορίου τὸ πρῶτον ἐν Τουρκίᾳ συνέστη ἐν αὐτῷ ἐμποροδικεῖον μικτὸν Μεχκεμεῖ Τιδζαρὲτ) συγκείμενον ἐξ ἑνὸς Προέδρου τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ ἐμπορίου καὶ ἀντιπροσώπων τῶν ἐμπόρων (Δεπουτάτων) Μουσουλμάνων καὶ μή, καὶ ἀλλοδαπῶν.

Τῇ 10 Ἀπριλίου 1847 ἐδημοσιεύθη Κανονισμὸς τοῦ προμνησθέντος Μικτοῦ ἐμποροδικείου, ἀνεκοινώθη εἰς τὰς Πρεσβείας ἐν Κωνστ)πόλει τῇ 10 Ἰανουαρίου 1848 καὶ οὕτω ἀνωργανώθη τὸ Μικτὸν ἐμποροδικεῖον ἐν Κωνστ(πόλει μόνον, ἀφ' οὗ πρόεδρος αὐτοῦ ἦτο ὁ ὑπουργὸς τοῦ ἐμπορίου διὰ τῆς ἐκλογῆς δέκα προκρίτων ἐμπόρων ἀλλοδαπῶν, ὧν πέντε καθ' ἑβδομάδα καὶ κατὰ σειρὰν μετέβαινον τῇ Πέμπτῃ ἑκάστης ἑβδομάδος εἰς τὸ Μικτὸν ἐμποροδικεῖον καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦδιερμηνέως τοῦ Προξενείου, ἐξ οὗ ἐζητᾶτο ὁ διάδικος ἀλλοδαπός, ἐδικάζετο οὗτος. Ὁ Κανονισμὸς οὗτος ἐτροποποιήθη μετ' ὀλίγον διὰ νεωτέρου κανονισμοῦ τῆς 12 Σεφὲρ 1264 (1848) καὶ ἴσχυεν ἐν Κωνστ)πόλει, ἐν τούτοις κατὰ τὸ 1858 Μικτὸν ἐμποροδικεῖον ἐλειτούργει ἐν Βηρυττῷ μέχρι τοῦ 1860.

2ον. Ἐμποροδικεῖα καθ' ὅλον τὸ Κράτος.

Τῇ 30 Ἀπριλίου 1860 ἐδημοσιεύθη νέος Κανονισμὸς τῶν ἐμποροδικείων καθ' ὅλον τὸ Κράτος. Ἰδὲ Μπαντ. la justice Ottomane p. 1 καὶ ἑ.

(ἕπεται συνέχεια)

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

κρινόμεναι

(βλέπε συνέχειαν εἰς 5 τεῦχος)

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀνατόλιος ἐν τῷ γ΄ τροπαρίῳ τῶν ἀποστίχων «καὶ βαπτίζεται (λέγει) ὑπὸ δούλου ὁ Δεσπότης τῶν ἁπάντων». Ἀλλ' οὐ δοκοῦσιν οἱ μελῳδοὶ διὰ τούτων ἀντιφάσκειν ἑαυτοῖς, νῦν μὲν λέγοντες «ἅπτεσθαι χεῖρα κορυφῆς» = τουτέστι μερικῶς, καὶ ὑπονοεῖν τὴν παπικὴν ἐπίχυσιν (ὡς ὁ Δενδρινός)· νῦν δὲ, βαπτίζεσθαι καὶ περιβάλλεσθαι τὰ Ἰορδάνεια ρεῖθρα, τουτέστιν ὁλικῶς, καὶ συμπεραίνειν τὸ ἀνατολικὸν βάπτισμα (ὡς οἱ ὀρθόδοξοι); Οὐδόλως, οὐδέποτε! Πῶς δὲ νοητέον ταῦτα, ἐν οἷς πότε τὸ μέρος λέγεται τοῦ σώματος, πότε τὸ ὅλον; Τοῦτο οἱ ῥήτορες σχῆμα συνεκδοχῆς ὀνομάζουσι, καὶ ἐπειδὰν μέρος σώματος λέγωσιν (ὥσπερ ἐν τοῖς εἰρημένοις τὴν **κορυφὴν**), συνεκδέχονται μετὰ τοῦ μέρους καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ ὅλου, εἴτε αὐτὸ τὸ ὅλον. Ὅτι δὲ ταῦτα οὕτω νοοῦνται, ἴδε ἐν τῷ Καὶ νῦν τῆς λιτῆς (τῶν Θεοφ) πῶς ὁ μουσικώτατος ἐκεῖνος καὶ θεολογικώτατος Ἰωάννης ὁ δαμασκηνὸς καὶ (ὡς ἐπιγράφεται) Ἰωάννης μοναχὸς συμπλέκει ἀμφότερα ἐν τῇ αὐτῇ φράσει «Πῶς βαπτίζει (λέγων) κορυφὴν ἀχειροποίητον καὶ ἀναμάρτητον»· δηλονότι διὰ τοῦ **κορυφὴν** τὸ μέρος, διὰ τοῦ **βαπτίζει** τὸ ὅλον. Διότι οὐδεὶς οὕτως ἄφρων, ὥστε νοῆσαι ὅτι ὁ Ἰωάννης κρατήσας ἔκλινε μόνην τὴν κορυφὴν τοῦ Δεσπότου καὶ ταύτην μόνην ἐβάπτισεν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ· διότι, ἐκτὸς τῆς ὑπερβαλλούσης ἀφροσύνης, ἐλέγχεται καὶ δυσσεβής! διότι ὁ ποιητὴς ἐπιφέρει τὰς λέξεις, ἀχειροποίητον καὶ ἀναμάρτητον ἀναφερομένας πρὸς τὸ, κορυφήν. Ἀλλ' ἡ κορυφὴ μόνον ἀχειροποίητος καὶ ἀναμάρτητος; Μὴ γένοιτο ὀρθόδοξός τις τοιοῦτος δυσσεβής!

Ἐκ τούτων (λέγω) εὐκολώτερον ἠδύνατο ὁ κ. Προκόπιος συναγαγεῖν τὴν παπικὴν ἐπίχυσιν, εἴπερ ἤθελε συκοφαντῆσαι τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ οὐχὶ τοσοῦτον ἀπὸ τοῦ «τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων συνθλάττων ἐπὶ τοῦ ὕδατος»! προφασιζόμενος τὴν **ἐπὶ** πρόθεσιν, ἥτις σημαίνει τὸ ἐπάνω. Προσφύεται ὁ ἄνθρωπος, ὥσπερ λοπὰς, μόνῃ τῇ φράσει ταύτῃ· ταύτῃ μόνῃ προσῆλωσεν, ὡς στρουθοκάμηλος, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Ἀλλ' ὦ. ψωσον αὐτοὺς, σοφώτατε, ὀλίγον, ὀλίγιστον, καὶ ἴδε βραχὺ ἀνωτέρω ἐν τῷ αὐτῷ τροπαρίῳ «Ἀνυμνήσωμεν οἱ πιστοὶ» — ὅτι προτάξας ὁ ποιητὴς φράσιν σαφεστάτην, δι' ἧς ἐδήλωσεν ὅτι ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος ἐν τῷ Ἰορδάνῃ (ἐξ οὗ συνάγεται ἀναντιῤῥήτως καὶ ὅτι, ἐν τούτῳ βαπτισθεὶς συνέτριψε τὰς κεφαλὰς τῶν ἀοράτων δρακόντων) ἐκείνην, φημὶ, προτάξας, ἐπήγαγε τὴν ἀνωτέρω. Τίς δὲ αὕτη, ἡ καὶ σαφεστάτη; Ἄκουσον· «τὴν ἡμῶν καθαίρεται κάθαρσιν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ». Ἰδοὺ ἡ ἐν πρόθεσις, ὡς ἀπαιτεῖς, κ. Δενδρινέ· καὶ τί περισσότερον; Ἰδοὺ, διὰ τοῦ **καθαίρεται** δηλοποιεῖ ὅτι, ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ βαπτιζόμενος ἀναμάρτητος καθαίρει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. Τί λοιπὸν ἦν αὐτῷ τὸ κωλύον, οὕτω προπαρασκευάσαντι τὰ τῆς ἐννοίας, ποικίλαι τὴν φράσιν καὶ χρήσασθαι τῇ **ἐπὶ** προθέσει, ἀντὶ τῆς **ἐν** εὐκολώτατα ἐννοουμένης ἀπὸ τῆς ἐγγὺς ἀνωτέρω; Ὅτι δὲ σχεδὸν ἄπειρα τῶν προθέσεων τὰ σημαινόμενα, καὶ ἡ μεταλλαγὴ αὐτῶν καὶ ἡ τούτων μεταφορικὴ χρῆσις ἐστὶ ποικιλωτάτη, γνωστὸν τοῖς ταῦτα ἐξακριβοῦσι. Καὶ παραδείγματα δὲ πλεῖστα δυνατὸν ἦν παραγαγεῖν καὶ δεῖξαι, ὅτι συχνότατα ἅπασαι αἱ προθέσεις ἀντ' ἀλλήλων λαμβάνονται, καὶ οὐ μεταβάλλουσι τὸ σημαινόμενον τῆς ἀνθ' ἧς μεταλαμβάνονται προθέσεως. Ὡς καὶ ἐνταῦθα· μετέβαλε μὲν ὁ ποιητὴς τὴν **ἐπὶ** ἀντὶ τῆς **ἐν** ἀλλ' οὐδόλως μετέβαλε τὸ τῆς **ἐν** σημαινόμενον, ἢ διὰ τὸ μέλος τῆς μουσικῆς, ὅπερ ἀπήτει (ἴσως) ἐξ μᾶλλον συλλαβὰς, ὡς ἔχει ἡ **ἐπὶ τοῦ ὕδατος** φρᾶσις, καὶ οὐχὶ πέντε, ὡς ἡ **ἐν τῷ ὕδατι** (ὡς θέλει ὁ Δενδρινὸς) ἢ δι' ἄλλην οἱανδήποτε αἰτίαν. Ἐπὶ δὲ πάντων ἐξεστι παντὶ ποιητῇ πάντα ποιεῖν καὶ μετακινεῖν, ὡς ὄντι τούτῳ καὶ μουσικῷ ἀρίστῳ, οἷοι οἱ παλαιοὶ τῶν ἑλλήνων ποιηταὶ, καὶ μάλιστα πάντων ὁ Ὅμηρος, ὅστις ἐξαιρέτως ἐν πολλῇ τόλμῃ τὰς προθέσεις μεταλαμβάνει· καὶ τίς δύναται ἐξαριθμῆσαι τὰς περὶ ταύτας αὐτοῦ μεταλήψεις; Χάριν δὲ παραδείγματος ἔστωσαν τὰ ἑξῆς

στέμματ' ἔχων
χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ

(Ἰλιά. Α΄, στιχ. 14, 15) ὅπου ἡ **ἀνὰ** πρόθ. ἀντὶ τῆς **σὺν**, κατά τινας. Καὶ

Ζεὺς γὰρ εἰς ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας αἰθιοπῆας
χθιζὸς ἔβη κατὰ δαῖτα

(αὐτόθι, στιχ. 423,424) ὅπου ἔχων τὸ **ἔβη**, κινήσεως σημαντικὸν ῥῆμα, δέον λαβεῖν εἰς τὸ **ἀμύμονας** τὴν **πρὸς** ἢ **εἰς** πρόθεσιν, ἔλαβε τὴν **μετὰ** (μετ' ἀμύμονας)· διότι, οὔτε πρὸς τὸ μέτρον ἐχρησίμευεν ἡ **πρὸς**, οὔτε ἡ **εἰς**, καὶ ἡ φρᾶσις οὕτω φυτοῦσα τὴν ἀφελῆ τοῦ λόγου ἰδέαν ὑψώθη πρὸς τὸ ποιητικώτερον. Ἢ μήπως οἱ ἁσματογράφοι οὐχὶ ποιηταί; Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἴσως περιττὰ, ἐὰν ἀνακαλέσωμεν εἰς τὴν μνήμην τοῦ κ. Δενδρινοῦ τὴν ῥῆσιν τοῦ Προφητάνακτος ἀπὸ τοῦ ογ΄ ψαλμοῦ, στιχ. 12, λέγοντος· «σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος». ἣν οἱ θεῖοι πατέρες κατὰ μὲν τὸ γράμμα, κεφαλὰς μὲν δρακόντων ἐννοῦσι τοὺς τῶν αἰγυπτίων ἄρχοντας, δράκοντας δὲ τοὺς αἰγυπτίους αὐτοὺς, τοὺς ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ συντριβέντας· ἐντὸς αὐτῆς δηλδ. καὶ οὐχὶ ἐπάνω αὐτῆς· καίτοι ἡ φρᾶσις ἔχει τὴν **ἐπὶ** πρόθεσιν· κατὰ δὲ τὸ πνεῦμα ἀλληγορικῶς νοοῦσιν ὅτι ὁ Χριστὸς συνέτριψεν ἐν τῷ ὕδατι τοῦ βαπτίσματος τὰς

κεφαλὰς τῶν νοητῶν δρακόντων· τούτων δὲ κεφαλὴ (λέγουσιν) ἡ ἁμαρτία. Καὶ ὁ μὲν Προφητάναξ παρέλαβε τὴν **ἐπὶ** ἀντὶ τῆς **ἐν**· ὁ δὲ προφήτης Μωϋσῆς (ἐν τῇ ᾠδῇ Ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ) ἐκλαβὼν τὴν **ἐν** ἐξηγεῖ τὸν Προφητάνακτα λέγων «ἐπιλέκτους ἀναβάτας τριστάτας κατεπόντισεν **ἐν Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ**». Ἰδοὺ λοιπὸν ἐν τῷ Προφητάνακτι ἐπ' αὐτῆς ταύτης τῆς ὑποθέσεως τὴν **ἐπὶ** ἀντὶ τῆς **ἐν** εἰλημμένην. Μή τι διορθωτέον, κ. Δενδρινέ, καὶ τὸν Προφητάνακτα; ταυτὸ εἰπεῖν, τὰς Ἁγίας Γραφάς; Δίδωμι πέρας τῷ λόγῳ· διότι οὐ μετρίως ἐξετάθην, καίτοι πολὺ ἐγκρατευσάμενος. Ἀλλὰ πῶς ἄλλως ἠδυνάμην δεῖξαι τὴν ἀπάτην αὐτοῦ, τὸ κατὰ δύναμιν; αἴτιος δὲ τούτου αὐτὸς ὁ κ. Προκόπιος ὁ Δενδρινὸς ὁ τὴν μητέρα μου Ἐκκλησίαν τολμήσας συκοφαντῆσαι.

Ἐπανακεφαλαιῶν λοιπὸν τὰ εἰρημένα λέγω, ὅτι ἐκ τούτων δυνήσῃ, γνῶναι ἀδελφὲ, ἐὰν θελήσῃς, ὅτι ἡ ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία (ἧς καὶ σὺ ἀνετράφης τέκνον) οὐ φρονεῖ τὴν Κυρίαν Θεοτόκον ἐλευθέραν τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, ὡς ἡ παπικὴ Ἐκκλησία, διότι ψάλλει ἐν τῇ ἑορτῇ αὐτῆς «ροῆς ἁμαρτίας ἀνεπίδεκτον» ἀναφέρουσα τοῦτο μερικῶς εἰς τὸ σῶμα μόνον, ἵνα ἐνιοῇ ὅτι συνέλαβεν ἄνευ σπορᾶς ἀνδρός.

Τὸ δὲ «ἐν σοὶ σκηνῶσαν» (τὸ ἅγιον Πνεῦμα) ψάλλουσα οὐ νοεῖ ὅτι συνέλαβε καὶ ἔτεκε τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἅπαγε! ἀλλ' ὅτι ἐνῴκησαν ἐν αὐτῇ, ὡς καθαρωτάτῃ, πάντα τὰ χαρίσματα τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

Οὐδὲ φοβεῖται τὸν σαβελλισμὸν (ὡς σὺ πεφόβησαι) ἀναγινώσκουσα τὴν τοῦ ἁγίου Μαρδαρίου εὐχὴν «Δέσποτα Θεέ—Κύριε Υἱὲ μονογενὲς» ἄνευ προσθήκης τοῦ **καὶ** συνδέσμου ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι **καὶ** ψάλλει τοσούτους ὕμνους καὶ δοξολογίας πρὸ τοσούτων αἰώνων καὶ ἀναγινώσκει κἂν τοῖς θείοις πατράσι, καὶ μάλιστα ἐν αὐταῖς ταῖς θείαις Γραφαῖς, ἀπ αὐτῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, πλείστας παρομοίας φράσεις· καθότι γινώσκει ὅτι διάφορα τὰ τοῦ λόγου σχήματα, ἐξ ὧν καὶ τοῦτο, ἐν ᾧ ἐννοεῖται (ἐν τῷ «Κύριε Υἱὲ —») ὁ **καὶ** σύνδεσμος.

Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

(συνέχειαν χρονικῶν βλέπε ἐν 4 σελίδι)

Ἐκκλησία Ἑλλάδος

Ἐξαρχία Ἀμερικῆς. —Ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς ἀπὸ τῶν ἐφημερίδων μανθάνομεν, ἐζήτησε δι' ἐπισήμου γράμματος ἀπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν τὴν εἰς Ἀμερικὴν ἀποστολὴν ἀρχιερέως, ἔχοντος τὴν ἰδιότητα ἐξάρχου ἐπὶ τῶν ἑλλήνων ἱερέων, τῶν παρὰ ταῖς ἐν τῷ ΝέῳΚόσμῳ πολυαρίθμοις ἑλληνικαῖς κοινότησι διακονούντων.

Ἱερατικαὶ σχολαί.—Κατὰ τὰς «Ἐκκλησιαστικὰς Εἰδήσεις» Τριπόλεως, ἐφημερίδα θρησκευτικὴν ἐκδιδομένην προνοίᾳ ποιμαντικῇ τοῦ πανιερ. ἐπισκόπου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας κ. Γερμανοῦ Μεταξᾶ, καθηγητὴς τῆς παιδαγωγικῆς καὶ τῆς ψυχολογίας ἐν τῇ ἐν Τριπόλει Ἱερατικῇ σχολῇ διωρίσθη, διὰ βασιλικοῦ διατάγματος, ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐκεῖσε διδασκαλείου κ.Δ.Μακρῆς.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΗΡΥΞΟΝΤΩΝ ΤΟΝ ΘΕΙΟΝ ΛΟΓΟΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ Μ. ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΝ ΕΝ ΤΗ ΕΠΑΡΧΙΑ ΔΕΡΚΩΝ

Α'. Ἐν Θεραπείοις

Τῇ Δ' Κυριακῇ ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Γαγγρῶν κ. Τιμόθεος Βυζάντιος, τῇ Α' καὶ Γ' ὁ πανοσ. ἀρχιδιάκονος κ. Νικόλαος Βαφείδης· καὶ τῇ Β' καὶ Ε' ὁ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Ἱερόθεος Κατσώνης

Β'. Ἐν Βουγιουκ-δερέ

Τῇ Γ' Κυριακῇ ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Γαγγρῶν κ. Τιμόθεος, τῇ Β' καὶ Δ' ὁ πανοσιολ. ἀρχιδιάκονος κ. Νικόλαος Βαφείδης.

Γ'. Ἐν Μακρίκιοϊ

Καθ' ὅλας τὰς Κυριακὰς ὁ ἱερατ. πρῶτ. πανοσ. ἀρχιμ. κ. Γενναδιος Ζησιάδης.

Δ'. Ἐν Ἁγίῳ Στεφάνῳ

Τῇ Β' Κυριακῇ ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Γαγγρῶν κ.Τιμόθεος, καθ' ὅλας δὲ τὰς ἄλλας Κυριακὰς ὁ ἱερατ. προϊστάμενος αἰδεσιμ. οἰκονόμος κ. Νικόλας Σακελλαρίδης.

Ε'. Ἐν Γενῇ Μαχαλέ

Τῇ Δ' Κυριακῇ ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Γαγγρῶν κ. Τιμόθεος· τῇ Ε' Κυριακῇ ὁ πανοσ. ἀρχιδιάκονος κ Νικόλαος Βαφείδης καὶ τὰς λοιπὰς Κυριακὰς ὁ πανοσ. ἱερατ. προϊστάμενος ἀρχιμ. κ. Τιμόθεος.

ΣΤ'. Ἐν Πύργῳ

Καθ' ὅλας τὰς Κυριακὰς ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Κυπριανὸς Στυλιανίδης

Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως

τῇ 5 φεβρουαρίου 1915.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδοται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη Καθ' ὅλον τὸ ὄθωμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγίδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

Περιεχόμενα:

Εὐαγγελικὰ διδάγματα—Πασχαλινὰ ὅρια ἀκρότατα — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Μλτ. Καραβοκυροῦ τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια) — Λειτουργικῶν βιβλίων διορθώσεις κρινόμεναι—Κατάλογος τῶν κηρυξόντων κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Δέρκων.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 14 Φεβρουαρίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 7

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

ΣΤ' ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

ΜΑΡΚ. 2, 1—12

Βαθέως συγκινεῖ πάντα εὐσεβῆ καὶ λογικὸν ἄνθρωπον ἡ ἐνδόμυχος ἀγάπη καὶ στοργὴ τοῦ Θεανθρώπου πρὸς σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα. Εἰς πᾶσαν περίπου σελίδα τῶν ἱερῶν εὐαγγελίων τοῦτο ποικιλοτρόπως ἐκδηλοῦται καὶ διαφαίνεται. Πανταχοῦ καὶ πάντοτε ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων προνοεῖ καὶ μοχθεῖ, οὐδέποτε δ' ἀναπαύεται, πάντοτε τὸ θέλημα τοῦ οὐρανίου πατρὸς ἐπιτελῶν καὶ συμπληρῶν τὸ φιλάνθρωπον αὐτοῦ ἔργον. «Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἔλεγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον» (Ἰωάν. 4. 34). Καὶ βεβαίως ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου τοῦτον εἶχε τὸν ὑπέροχον προορισμόν, τὴν σωτηρίαν συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀλλ' ὅ τι ἰδίᾳ εἰς τὰς ἐπὶ μέρους ἐνεργείας καὶ πράξεις αὐτοῦ καταφαίνεται καὶ βαθύτερον συγκινεῖ ἡμᾶς εἶνε ἡ ἀνεξάντλητος στοργὴ καὶ ἀγάπη πρὸς τὸν λαόν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ λυπεῖται καὶ θλίβεται βλέπων τὸν λαὸν ὅλως ἀστοιχείωτον καὶ ἀπαιδαγώγητον, «ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα» (Ματθ. 9, 36). Ὁ λαὸς ἐπένετο πολὺ μᾶλλον διανοητικῶς καὶ πνευματικῶς, ἢ ὑλικῶς καὶ χρηματικῶς. Ἡ διδασκαλία τῶν ἐπισήμων αὐτοῦ διδασκάλων, περιοριζομένη εἰς ξηροὺς τύπους καὶ γράμμα νεκρὸν, ἦτο ἄγονος καὶ ἄκαρπος. Αὐτοὶ δὲ οἱ ἴδιοι ἄλλα μὲν ἔλεγον καὶ ἀπῄτουν παρὰ τῶν ἄλλων, ἄλλα δὲ ἔπραττον, ἀναιροῦντες τοὺς λόγους διὰ τῶν ἔργων. Στέρησις λοιπὸν πνευματικὴ κατεμάστιζε τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους ἀνθρώπους.

Ἀπέναντι δὲ μιᾶς τοιαύτης οἰκτρᾶς ἀληθῶς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς ἀπαιδευσίας αὐτοῦ τοῦ ἠγαπημένου λαοῦ τῶν ἐπαγγελιῶν καὶ τῆς διαθήκης τοῦ παναγάθου Θεοῦ, τί ὑπελείπετο εἰς τὸν Θεάνθρωπον εἰ μὴ νὰ ἀναλάβῃ τὸ πάντιμον ἔργον τοῦ διδασκάλου πάντων, καὶ ἐν βεβαίᾳ πεποιθήσει ὅτι οὕτως ἐκίνει τὸν φθόνον καὶ τὸ μῖσος σκληροκαρδίων ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ φαρισαίων; Διὰ τοῦτο συνεχῶς αὐτὸν βλέπομεν διδάσκοντα εἰς τὰς συναγωγὰς, εἰς τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν, εἰς τὸ ὄρος, εἰς τὴν ἔρημον, παρὰ τὴν θάλασσαν, εἰς οἰκίας. Πρὸς τοῦτο δὲ καὶ περιέρχεται τὰς κώμας καὶ τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία, ἵνα τοὺς πάντας διὰ θείας καὶ καρποφόρου διδασαλίας φωτίσῃ καὶ ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀναγεννήσεως καὶ σωτηρίας.

Ἐπειδὴ δὲ μόνος δὲν ἐπῆρκει εἰς τὸ κοινωφελέστατον τοῦτο ἔργον τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἀποστέλλει καὶ τοὺς δώδεκα ἀποστόλους καὶ τοὺς ἑβδομήκοντα μαθητὰς πρὸς τοῦτον κυρίως τὸν σκο-

πὸν,ἐνδυναμούμενον καὶ διὰ θαυματουργίας καὶ πάσης ἄλλης φιλανθρώπου καὶ εὐεργετικῆς πράξεως. Διὰ τούτου δὲ τοῦ τρόπου προήγαγε τὴν γνῶσιν καὶ τὸν φωτισμὸν τῶν πολλῶν, μεταχειρισθεὶς μάλιστα εἰς τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ἁπλουστάτην καὶ πρακτικωτάτην μέθοδον. Ἀκατάληπτα νοήματα καὶ διεστραμμέναι ἐκφράσεις πόρρω ἀπεῖχον ἀπὸ τῆς ζώσης καὶ ἀκμαίας τοῦ Κυρίου διδασκαλίας. Πανταχοῦ δὲ ὡς ρεῖθρον διαυγὲς καὶ ζωογόνον ἔρρεεν ὁ λόγος αὐτοῦ, θεῖος ὢν κατὰ πάντα καὶ σωτήριος.

Νομίζει δέ τις μετὰ προσοχῆς ἀναγινώσκων τὰ ἱερὰ εὐαγγέλια, ὅτι τοῦτ' αὐτὸ ἐσαγήνευε καὶ προσειλκυε τὰ πλήθη διὰ πειθοῦς ἀπαραμίλλου καὶ χάριτος λόγου ἀπροσπελάστου. Διὰ τοῦτο καὶ πᾶσαι αἱ κατ' αὐτοῦ προσπάθειαι καὶ συκοφαντίαι τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ φαρισαίων, ὅπως ὕποπτον αὐτὸν καταστήσωσιν εἰς τὸν λαὸν, ἔμενον ἐπὶ μακρὸν ἄνευ ἀποτελέσματος. Ὅτε δέ ποτε ἀπέστειλαν κατ' αὐτοῦ ὑπηρέτας ἵνα πιάσωσιν αὐτὸν, εἶδον ματαιούμενον καὶ τὸ καταχθόνιον τοῦτο σχέδιον. Διότι οἱ ὑπηρέται ἐσαγηνεύθησαν, ὅπως καὶ ὁ λοιπὸς λαὸς, ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ καὶ ἐπανῆλθον ἄπρακτοι. Ἐλεγχόμενοι δὲ ὑπὸ τῶν κυρίων αὐτῶν, ὡμολόγησαν ὅτι «οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος» (Ἰωάν. 7, 46).

Ἐν τούτοις ἡ τύφλωσις τῶν τετυφωμένων θρησκευτικῶν ὁδηγῶν τοῦ λαοῦ ἐπὶ μᾶλλον ἐπετείνετο καὶ οὐδεμίαν νομιζομένην εὐκαιρίαν παρέλειπον ἵνα συκοφαντῶσι καὶ ὑβρίζωσι τὸν Κύριον. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τοὺς ὑπηρέτας τοιαῦτα διαβεβαιώσαντας, ἀπεκρίθησαν ἐν ὀργῇ οἱ φαρισαῖοι· «Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάρατοί εἰσι!» (Ἰωάν. 7, 47—49). Πάντα ὅμως ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα σκευωρήματα τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν φαρισαίων δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τὸ φρόνημα καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ εὐγνώμονος λαοῦ, τοὐλάχιστον πρὸς καιρόν. Διὰ τοῦτο καὶ παρακολουθεῖ αὐτὸν πιστὸς μέχρι τῆς τελευταίας θριαμβευτικῆς εἰσόδου εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ.

Τὸ δὲ σημερινὸν εὐαγγέλιον παρουσιάζει μίαν ἐξαίρετον μικρογραφίαν τοῦ ἐπὶ γῆς ἔργου τοῦ Κυρίου καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν σχέσεως τοῦ λαοῦ καὶ τῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ ἀρχηγῶν. Ἐπανελθὼν εἰς Καπερναοὺμ εὑρίσκεται εἴς τινα πενιχρὰν μονόροφον οἰκίαν, ὅπου καὶ συρρέει τὸ πλῆθος καὶ πλημμυρεῖ ἔξωθεν, ἀποκλεῖον ὁλοτελῶς τὴν εἴσοδον, ἐκεῖνος δὲ «ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον» (Μάρκ. 2, 1. 2), ἤτοι ἐκήρυττε καὶ ἐδίδασκε. Τὸ δ' ἄκουσμα τῆς ἐκεῖ παρουσίας τοῦ Θεανθρώπου παροτρύνει πιστούς τινας συγγενεῖς καὶ οἰκείους, ἵνα φέρωσιν ἐπὶ κραβάττου, «αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων» δυστυχῆ τινα ἀσθενῆ, πάσχοντα παραλυσίαν. Καὶ ἐπειδὴ ἀδύνατος ἦτο ἡ εἴσοδος εἰς τὴν οἰκίαν, διευθύνονται εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος αὐτῆς, καὶ ἐκεῖθεν ἀνέρχονται εἰς τὸ δῶμα. Ἀνοίξαντες δὲ τὸ ὑπὸ κεράμων καλυπτόμενον μέρος τῆς στέγης, ἐκεῖθεν καταβιβάζουσι τὸν ἀσθενῆ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου.

Πρὸ τοῦ θεάματος τούτου, μαρτυρίου δεινοπαθήματος ἁμαρτίας καὶ πίστεως ζωηρᾶς, ὁ Θεάνθρωπος συγκινούμενος χωρεῖ ἐπὶ τὸ εὐεργετικὸν αὐτοῦ ἔργον, ὅπερ εἶνε πνευματικὴ καὶ σωματικὴ θαυμασία τοῦ πάσχοντος θεραπεία. Καὶ ἐπειδὴ κατὰ πρῶτον θεραπεύει τὸ πνευματικὸν νόσημα διὰ τῆς συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν, ἰδοὺ οἱ ἐκεῖ που παρεισακτοι γραμματεῖς, μὴ τολμῶντες παρρησίᾳ νὰ ἐλέγξωσι, καθ' ἑαυτοὺς μέμφονται τὸν διδάσκαλον, ὅτι δῆθεν βλασφημεῖ σφετεριζόμενος θεῖον δικαίωμα τὸ τῆς συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτιῶν. Ὁ δὲ Κύριος μὴ ἀφίνων νὰ ριζοβολήσῃ κατηγορία διὰ τῶν συκοφαντῶν εἰς ἁπλοϊκοὺς ἀνθρώπους εὐκόλως ἀπατωμένους, ἐλέγχει τοὺς σεμνοτύφους γραμματεῖς, καὶ διὰ τῆς σωματικῆς θαυμασίας θεραπείας, πάραυτα καταφανοῦς γενομένης, δυκνύει ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συγχωρῇ ἁμαρτίας, ἀφ' οὗ ἔχει τὸ χάρισμα τῆς θαυματουργίας.

Εἷς λόγος, «Σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου» (Μάρκ. 2,11), παρέχει τὴν δύναμιν εἰς τὰ παράλυτα τέως μέλη, καὶ οὕτως ὑγιὴς καὶ ἀκμαῖος ἐγείρεται καὶ μεταβαίνει εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ὁ μέχρι πρὸ ὀλίγου ἀκίνητος καὶ κατάκοιτος παραλυτικός. Συνέπεια δὲ τοῦ θαύματος εἶνε ἡ εὐεργεσία δυστυχοῦς ἀνθρώπου, ἡ καταισχύνη τῶν γραμματέων, καὶ ὁ θαυμασμὸς τοῦ λαοῦ, δοξάζοντος τὸν Θεὸν διὰ τὰ ὅλως

ἔκτακτα θαυμάσια ταῦτα φαινόμενα. Ἴσως δέ τις οὐχὶ ἀστόχως θὰ παρετήρει ὅτι ἐν τῇ μικρογραφίᾳ ταύτῃ ὑποτυποῦται ὁλόκληρον τὸ κοσμοσωτήριον ἔργον τοῦ Κυρίου. Ὁ ἀσθενὴς ἐμφαίνει τὸν ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ κατακείμενον ἄνθρωπον, θαυμασίως διὰ τοῦ Κυρίου σωθέντα, ὁ λαὸς τὰ πλήθη τῶν πιστῶν, ὅπως καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ οἱκεῖοι τοῦ ἀσθενοῦς, ἐν ᾧ οἱ γραμματεῖς τὴν τετυφωμένην καὶ τετυφλωμένην ἀπιστίαν.

Καὶ τοιαύτη μὲν ἐν ὀλίγοις ἡ περικοπὴ τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου. Τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς συναγόμενον μέγα δίδαγμα δι' ὅλους εἶνε ὅτι πάντες ὀφείλομεν νὰ ἀκούωμεν πάντοτε προθύμως τὸν οὐράνιον ἡμῶν διδάσκαλον καὶ σωτῆρα, καὶ πάντοτε μετ' ἀκραδάντου πίστεως ν' ἀτενίζωμεν πρὸς αὐτόν. Τὸ παράδειγμα τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ ἂς χρησιμεύῃ πάντοτε εἰς ἡμᾶς πρὸς εὐσεβῆ καὶ ἔλλογον φιλομάθειαν. Οὐδ' ἐπιτρέπεται εἰς ἡμᾶς νὰ περιοριζώμεθα μόνον εἰς τύπους ξηροὺς καὶ γράμμα νεκρὸν, καὶ αἴφνης νὰ ἀποφαινώμεθα ὅλως ἀλόγως, «πίστευε καὶ μὴ ἐρεύνα». Διότι ἀναμφίβολον εἶνε ὅτι ἡ λογικὴ πίστις συνεπάγεται γνῶσιν, καὶ οὕτως ὁ εὐσεβὴς καὶ πιστὸς τελειοῦται καὶ ἐν τῇ ἀρετῇ, πάντοτε προθυμοποιούμενος νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθὸν καὶ νὰ μὴ εἶνε μόνον λόγῳ, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ πιστὸς καὶ εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος.

Αὐτὸ δὲ τὸ παράδειγμα τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ ἂς διδάξῃ ἡμᾶς προσέτι, ὅτι δὲν ἀρκεῖ ἡ πρὸς ὥραν πίστις, ἀλλ' ἡ διαρκὴς καὶ βάσιμος καὶ ἐνεργός. Διότι μετ' ὀλίγον θὰ ἴδωμεν τὸν λαὸν τοῦτον ἐγκαταλείποντα τὸν θεῖον αὐτοῦ εὐεργέτην καὶ διδάσκαλον, ἐν ᾧ τινες ἐξ αὐτοῦ θὰ παραπεισθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν φαρισαίων, ἵνα ζητήσωσι τὴν σταύρωσιν ἐκείνου, ὅστις «διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου» (Πράξ. 10, 38). Ἡμεῖς δὲ παρὰ τῶν πατέρων καὶ τῶν προγόνων ἡμῶν παρελάβομεν τὸ ἱερώτατον τῆς πίστεως κειμήλιον, οὗτινος σεπτότερον καὶ πολυτιμότερον οὐδὲν ἄλλο δυνάμεθα οὐδὲ δικαιούμεθα νὰ ἔχωμεν. Οὐαὶ δὲ εἰς τοὺς ἐξ ἡμῶν ἀποβαλόντας ὅ τι ὡς ἱερωτάτην παρακαταθήκην πατροπαράδοτον ἔλαβον.

Ἰδίᾳ δὲ οἱ παρ' ἡμῖν θρησκευτικοὶ ἀρχηγοὶ, οἱ ποιμένες καὶ διδάσκαλοι τῶν ἄλλων ὄντες, ὀφείλουσι νὰ διατηρῶσιν ἀκμαίαν τὴν πλήρωσιν τῶν ἑαυτῶν καθηκόντων. Καὶ ἐν λόγοις δὲ καὶ ἐν ἔργοις πρέπει νὰ εἶνε τὸ καλὸν καὶ διδακτικὸν εἰς πάντας παράδειγμα. Οὐδ' ἀρκεῖ μόνον τις νὰ λέγῃ τὰ καλὰ, καὶ κατόπιν νὰ πράττῃ ὅλως ταὐτίθετα. Τί δὲ ὠφελεῖ τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τιμὴ, ὅταν ἡ οὐσία, ἡ ἀξία τοῦ ὀνόματος δὲν ὑπάρχει; Προτιμότερον δὲ εἶνε νὰ εἴμεθα διδακτικοὶ διὰ τοῦ ἰδίου ἡμῶν παραδείγματος, ἢ σεμνότυφα φθεγγόμενοι, διὰ τοῦ βίου ν' ἀναιρῶμεν ὅσα διὰ τῆς γλώσσης λέγομεν. Καὶ σήμερον δὲ ὅπως καὶ ἐπὶ τοῦ Κυρίου οἱ ἄνθρωποι ἀκούουσι τοὺς λέγοντας καὶ πράττοντας, οὐχὶ δὲ τοὺς πρὸς ἑαυτοὺς ἀντιφάσκοντας.

Διὰ τοῦτο ἀναλαμβάνοντες ὡς ὕψιστον καθῆκον καὶ τὸ κήρυγμα τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ὀφείλομεν νὰ λαλῶμεν πρὸς τὸν λαὸν διὰ τὸν λαὸν, οὐχὶ δὲ πρὸς ἰδίαν ἑαυτῶν διαφήμησιν. Ὁ δὲ διδάσκων ὅσα δὲν εἶνε κατάλληλα εἰς τὸν λαὸν, ὁ μὴ συγκαταβαίνων ἀπὸ ἐπάρσεως νὰ κατέλθῃ μέχρι τῶν διδασκομένων, μέχρι τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἐκεῖνος εἶνε ἀνάξιος νὰ ὀνομάζηται κήρυξ τῆς ἀληθείας, μαθητὴς καὶ ἐν τούτῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἐκεῖνος ἐταπεινοῦτο εἰς βαθμὸν ὑπέρτατον, συναναστρεφόμενος τοὺς ἁπλοϊκωτέρους καὶ ἀμαθεστέρους, ἀλλὰ καὶ τοὺς μᾶλλον διεφθαρμένους ἐκ τοῦ λαοῦ. Πλὴν ταῦτα δὲν ἔπραττε πρός διαφήμησιν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Τὸ παράδειγμα δὲ ἐκείνου καὶ ὑπὸ ταύτην τὴν ἔποψιν πρέπει νὰ εἶνε πάντοτε ἐνώπιον ἡμῶν. Πρέπει δὲ νὰ εἴμεθα ὑπερβέβαιοι ὅτι ὁ λαὸς οὐδέποτε ἔπαυσε στέργων καὶ τιμῶν τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ἐναρέτους ἱεράρχας καὶ ἱερεῖς καὶ διακόνους, τιμὴν ἑαυτοῦ λογιζόμενος ἵνα ἔχῃ θρησκευτικοὺς ἀρχηγοὺς καὶ λειτουργοὺς ἀνταξίους τῆς κλήσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν. Βεβαίως τὸ ἔργον καὶ τὸ καθῆκον τῶν ποιμένων καὶ διδασκάλων τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας δὲν εἶνε εὐχερές. Δὲν ἔπεται ὅμως ἐντεῦθεν ὅτι δικαιοῦταί τις νὰ ἀθετῇ τὰς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, τὰς ὑποχρεώσεις αἵτινες παρέχουσιν εἰς αὐτὸν τοσαύτην τιμὴν καὶ ἀξίαν, ὅταν πραγματοποιῶνται μετ' εὐσυνειδησίας. Εἴθε δὲ οὕτω πάντες νὰ σκεπτώμεθα, καὶ πολιτευώμεθα ποιμένες καὶ ποιμαινόμενοι, καὶ οὕτω καὶ δι' ἡμῶν νὰ δοξάζηται τὸ πάντιμον τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὄνομα.

15, 2, 1915. † Ὁ Ν. Β.

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 6)

3ον. Συμβούλια ἐμπορικὰ καὶ ἀστυνομικά.

Κατὰ τὰ τέλη Δζεμαζιοὺλ ἐββὲλ 1270 (κατὰ Φεβρουάριον 1854) ἐδημοσιεύθη Φιρμάνιον περὶ ὀργανώσεως τοιούτων Συμβουλίων καὶ ἐν τῇ § 3 αὐτοῦ τὸ πρῶτον ἐγένετο λόγος περὶ συγκροτήσεως Συμβουλίων ἐμπορικῶν καὶ ἀστυνομικῶν κατ' ἀρχὰς ἐν Κωνστ)πόλει καὶ κατόπιν καὶ ἐν ταῖς σπουδαιοτέραις ἐπαρχίαις τοῦ Κράτους.

4ον. Συμβούλιον ἐξελεγκτικόν.

Ἐν τῇ § 6 τοῦ αὐτοῦ Φιρμανίου διετάττετο νὰ συγκροτηθῇ ἐν τοῖς κυριωτέροις μέρεσι τῆς Αὐτοκρατορίας, ἐκτὸς τῶν ἤδη ὑπαρχόντων, καὶ Συμβούλιον λεγόμενον ἐξελεγκτικὸν εἰδικὴν ἔχον ἐντολὴν νὰ ἐξετάζῃ, ὡς τὰ Συμβούλια τοῦ Ζαπτιὲ (τῆς ἀστυνομίας) ἐν Κωνστ)πόλει, τὰς ἐξ ἐγκλημάτων καὶ πλημμελημάτων δίκας. αἵτινες αἵτινες θ ἀνεφύοντο μεταξὺ τῶν ὑπηκόων ὀθωμανῶν χριστιανῶν ἢ μὴ ἢ μεταξὺ ὑπηκόων ὀθωμανῶν καὶ ἀλλοδαπῶν.

Ἐν τῷ αὐτῷ φιρμανίῳ ἐλέγετο ἐπίσης ὅτι τὰ μέλη τῶν Συμβουλίων τούτων ἔδει νὰ ἦναι ἄνδρες ἱκανοὶ καὶ ἐγνωσμένοι ἐπὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀκεραιότητι καὶ ὅτι εἷς ἢ δύο γραφεῖς θὰ προσηρτῶντο εἰς τὰ Συμβούλια ταῦτα κατὰ τὰς τοπικὰς ἀνάγκας.

5ον. Συμβούλια Μικτὰ (Μεδζλὶς Μουχτελίς).

Ἐν ἔτει 1856 τῇ 18 Φεβρουαρίου (10 Δζεμαζιοὺλ ἐββὲλ 1282) διὰ τῶν ἄρθρων 16 καὶ 17 τοῦ περιλαλήτου Χάττι Χουμαγιοῦν τοῦ 1856, ὅπερ λέγεται ὁ Μέγας Συνταγματικὸς χάρτης τῆς Τουρκίας, συνέστησαν Συμβούλια(Μεδζλὶς), (οὐχὶ δικαστήρια Μεχκεμὲ) Μικτὰ (Μουχτελὶτ) ἤτοι συγκείμενα ἐκ πλειόνων μελῶν Μουσουλμάνων καὶ μή.

Τὰ συμβούλια ταῦτα ἐδίκαζον ἐν Κων]πόλει καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις πᾶσαν διαφορὰν ἀστικήν,ἐμπορικὴν καὶ ποινικὴν ἀναφυομένην μεταξὺ Μουσουλμάνων καὶ ἄλλων ὀθωμανῶν ὑπηκόων χριστιανῶν ἢ ἄλλων μὴ Μουσουλμάνων, ἢ μεταξὺ ὑπηκόων ὀθωμανῶν χριστιανῶν ἢ ἄλλων διαφόρου θρησκεύματος μὴ Μουσουλμάνων.

Ἡ ἐν τοῖς Συμβουλίοις τούτοις διαδικασία ἦν δημοσία, παρόντων τῶν διαδίκων· οἱ προσαγόμενοι μάρτυρες κατέθετον πάντοτε ἐνόρκως κατὰ τὴν θρησκείαν των.

Αἱ ἀστικαὶ δίκαι διεξήγοντο καὶ συνεζητοῦντο δημοσίᾳ κατὰ τὸν ἱερὸν νόμον καὶ τοὺς Κανονισμοὺς ἐν τοῖς μικτοῖς Συμβουλίοις τῶν Νομαρχιῶν καὶ ἐπαρχιῶν παρουσίᾳ τοῦ Νομάρχου καὶ τοῦ Καδῆ.

Διὰ τῶν ἄρθρων 16, 17, 18 καὶ 19 τοῦ αὐτοῦ Χάττι Χουμαγιοῦν ὡρίζετο ἵνα συμπληρωθῇ ὡς τάχιστα καὶ κωδικοποιηθῇ δικονομία καὶ δημοσιευθῇ εἰς τὰς ἐν χρήσει γλώσσας ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ.

6ον. Ἐμπορικὰ Συμβούλια ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ἐφετεῖον ἐν Κων]πόλει.

Ἐν ἔτει 1860 Ἀπριλίου 18 (9 Σεβὰλ 1276) ἐδημοσιεύθη τὸ παράρτημα τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου περιέχον τὸν ὀργανισμὸν τῶν ἀνωθι Ἐμπορικῶν Συμβουλίων καὶ ἐφετείου.

7ον. Ἐκκλησιαστικὰ καὶ Μικτὰ Συμβούλια Α)τῶν Πατριαρχείων, Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Διὰ τῶν Γενικῶν Κανονισμῶν τῶν Πατριαρχείων, ὧν ἡ σύντοξις διετάχθη διὰ τοῦ Χάττι Χουμαγιοῦν τοῦ 1856, ἀλλ' ἡ ἐπιψήφισις καὶ κύρωσις δι' Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος καὶ καταχώρησις ἐν τῷ Μουστοὺρ ὡς νόμων τοῦ Κράτους ἐγένοντο κατὰ τὸ 1860 καὶ ἡ θέσις εἰς ἐνέργειαν ἤρξαντο τὸ 1862, ἐσχηματίσθησαν καὶ συνεκροτήθησαν τὰ ἑπόμενα ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια καὶ Μικτὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια.

I. Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

α') Τὸ Πνευματικὸν δικαστήριον τῶν Πατριαρχείων ὡς πρωτοδικεῖον περὶ τῶν διαφορῶν τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν κατοίκων Κων]πόλεως περὶ συστάσεως, κύρους ἢ μὴ καὶ λύσεως μνηστείας καὶ γάμου καὶ διατροφῆς συζύγων καὶ τέκνων σύγκειται ἐξ 6 κληρικῶν μελῶν, ὧν ὁ Πρόεδρος μὲν εἶναι ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελος ἢ Ἀρχιερεὺς διοριζόμενος ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, μέλη δὲ αὐτοδικαίως εἶναι ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελος τῶν Πατριαρχείων, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος, διορίζονται δὲ ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου εἷς τιτουλάριος ἐπίσκοπος προϊστάμενος ἐνορίας τινὸς ἐνΚωνσταντινουπόλει καὶ εἷς ἱερατικὸς προϊστάμενος ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ εἶναι ἐν ἀπαρτίᾳ παρουσίᾳ τοῦ Προέδρου καὶ τριῶν μελῶν αὐτοῦ, δικάζει δὲ κατὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον τῶν Πατριαρχείων.

β') Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ὡς ἐφετεῖον διὰ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Πνευματικοῦ δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, καὶ ὡς Ἀκυρωτικὸν διὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν ἐπισκοπῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου σύγκειται ἐκ 12 με-

λῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκλεγομένων κατὰ τὸν σχετικὸν κανονισμὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Πατριάρχου καὶ εἶναι ἐν ἀπαρτίᾳ παρουσίᾳ τῶν 2]3 τῶν μελῶν τῆς Συνόδου.

γ΄) Τὸ Μικτὸν Συμβούλιον τῶν Πατριαρχείων ὡς πρωτοδικεῖον δικάζει κατὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον τῶν Πατριαρχείων τὰς διαφορὰς τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν κατοίκων Κωνστ]πόλεως περὶ διαθηκῶν, τραχώματος καὶ προικός, ἀμφιερωτηρίων ἐγγράφων, ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐξαρτωμένων Μοναστηρίων, περὶ διατροφῆς τέκνων μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου καὶ πάσης ἄλλης διαφοράς, ἣν ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ἤθελε παραπέμψει εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ ὡς ἐφετεῖον διὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν Μικτῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν σύγκειται ἐκ 12 μελῶν, ὧν τὰ 4 Ἀρχιερατικὰ Συνοδικά, ἐν οἷς καὶ ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ 8 λαϊκὰ ἐκλεγόμενα κατὰ τὸν σχετικὸν Κανονισμὸν καὶ εἶναι ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων ὀκτὼ μελῶν αὐτοῦ καὶ ἑνὸς γραμματέως καὶ δικάζει κατὰ τὸν νόμον τῶν Πατριαρχείων.

II. Ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις

α΄) Τὰ ἐν τῇ ἕδρᾳ ἢ ἕδραις ἑκάστης Μητροπόλεως ἢ Ἐπισκοπῆς ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια ὡς πρωτοδικεῖα δικάζουσι τὰς μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων χριστιανῶν κατοίκων τῶν Μητροπόλεων ἢ ἐπισκοπῶν διαφορὰς περὶ συστάσεως, κύρους ἢ μὴ καὶ λύσεως μνηστείας καὶ γάμου περὶ διατροφῆς συζύγων καὶ τέκνων, καὶ ὡς ἐφετεῖα Μητροπόλεως τὰς ἀποφάσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων τῶν ὑπὸ τὴν Μητρόπολιν ἐπισκοπῶν, σύγκεινται δὲ ἐκ 5 κληρικῶν μελῶν διοριζομένων ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους Μητροπολιτῶν ἢ ἐπισκόπων ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτῶν καὶ εἶναι ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων τριῶν μελῶν καὶ τοῦ Προέδρου καὶ ἑνὸς γραμματέως· καὶ δικάζουσι δὲ κατὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον τῶν Πατριαρχείων.

β΄) Τὰ ἐν τῇ ἕδρᾳ ἢ ἕδραις ἑκάστης Μητροπόλεως ἢ ἐπισκοπῆς ἐκκλησιαστικὰ Μικτὰ Συμβούλια ὡς πρωτοδικεῖα δικάζουσι τὰς μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν κατοίκων τῶν Μητροπόλεων ἢ ἐπισκοπῶν διαφορὰς περὶ διαθηκῶν, τραχώματος καὶ προικὸς, ἀφιερωτηρίων ἐγγράφων, διατροφῆς τέκνων μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου, ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐνοριακῶν αὐτῶν μοναστηρίων, σύγκεινται δὲ ἐκ πέντε λαϊκῶν μελῶν ἐκλεγομένων κατὰ τὰ ἐθιζόμενα ἐν ἑκάστῃ Μητροπόλει ἢ Ἐπισκοπῇ καὶ εἶναι ἐν ἀπαρτίᾳ, παρόντων τριῶν μελῶν καὶ τοῦ Προέδρου καὶ ἑνὸς γραμματέως, δικάζουσι δὲ κατὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον τῶν Πατριαρχείων.

δ΄) τῶν Πατριαρχείων Ἀρμενικοῦ καὶ Ἀρμενοκαθολικοῦ.

Συνῳδὰ τοῖς κανονισμοῖς ἑκατέρου τῶν Πατριαρχείων τούτων ὑπάρχουσιν ἐν ἑκατέρῳ ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια περὶ συστάσεως, κύρους ἢ καὶ λύσεως μνηστείας καὶ γάμου καὶ περὶ διατροφῆς, καὶ Μικτὰ Συμβούλια, ἀλλὰ μᾶλλον διοικητικὰ καὶ φροντίζοντα καὶ περὶ ἐκτελέσεως τῶν διαθηκῶν τῶν συντεταγμένων κατὰ τὸ Σερῆ, καθόσον ἀμφότερα τὰ Πατριαρχεῖα δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς συντάξεως διαθηκῶν κατὰ τὸν θρησκευτικὸν αὐτῶν νόμον.

Γ΄) τῶν Διαμαρτυρομένων.

Ὁ κατὰ τόπους ἐν Τουρκίᾳ προϊστάμενος αὐτῶν κληρικὸς μετά τινων κληρικῶν αὐτοῦ δικάζει περὶ τῶν αὐτῶν θεμάτων, περὶ ὧν καὶ τὰ προμνησθέντα ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια.

Δ΄) τῶν καθολικῶν λεγομένων Λατίνων ὑπηκόων Ὀθωμανῶν.

Διὰ τοὺς τοιούτους δὲν ὑπάρχουσιν ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια, καθόσον ὁ κλῆρος αὐτῶν ἐξαρτώμενος ἐκ τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Πάπα ἐν Τουρκίᾳ καὶ ἐξ ὧν καὶ μὴ ἔχων φιρμάνιον δὲν δύναται νὰ δικάσῃ καὶ καταδικάσῃ ὑπήκοον ὀθωμανόν. Ἰδὲ Μιλτ. Καρ. περὶ μικτῶν γάμων σελ. 43 καὶ ἑ.

8ον. Μικτὰ ἐμποροδικεῖα Κ)πόλεως κατὰ τὸ 1872.

Τὸ Δ΄ τμῆμα τοῦ ἐμποροδικείου Κων)πόλεως καὶ τὸ Β΄ τμῆμα αὐτοῦ, κατόπιν δὲ καὶ τὸ Γ΄ τμῆμα αὐτοῦ λεγόμενον καὶ Ναυτοδικεῖον κατὰ τὸν Κανονισμὸν τῆς 20 Μαρτίου 1872 (ὅστις βραδύτερον τὸ 1877 ἀντικατέστη διὰ τοῦ νέου ὀργανισμοῦ) συνέστησαν κατὰ τὸ 1872, συγκείμενα ἑκάτερον αὐτῶν ἐξ ἑνὸς Προέδρου, δύο τακτικῶν ὀθωμανῶν δικαστῶν καὶ δύο ἐκτάκτων ἀλλοδαπῶν ἐμπόρων τῆς ἐθνικότητος τοῦ ἀλλοδαποῦ διαδίκου ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ διερμηνέως τοῦ Προξενείου τοῦ ἀλλοδαποῦ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας ἐδίκαζον ὁριστικῶς μὲν καὶ ἀνεκκλήτως πᾶσαν διαφορὰν ἐμπορικὴν καὶ ἀστικὴν ἄνω τῶν 1000 γροσίων, πλὴν ἐνοικίων, ἢ ναυτικὴν τῶν κατοίκων Κωνστ)πόλεως ὑπηκόων ὀθωμανῶν καὶ ἀλλοδαπῶν, ἀποδεικνυμένην δι' ἐγγράφων ἢ ὅρκου οὐδέποτε δὲ διὰμαρτύρων, κατ' ἔφεσιν δὲ πᾶσαν ἀπόφασιν τῶν ἐμποροδικείων τῶν ἐπαρχιῶν ἢ τοῦ κατὰ τόπους Πρωτοδικείου μεταξὺ ὑπηκόου ὀθωμανοῦ καὶ ἀλλοδαποῦ περὶ ποσοῦ ὑπερβαίνοντος τὰς 4000 ἄσπρα συνῳδὰ τῷ ἄρθρῳ XXIV τῆς μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Τουρκίας συνθήκης ἀπὸ Δζεμαζιοὺλ ἀχὴρ 1086 (Σεπτεμβρίου 1675. Ἰδὲ Κλεῖδα Ὀθ. Νομ. Παρ. σελ. 10 σημ. 1.

(ἕπεται συνέχεια)

ΒΡΑΧΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΣΧΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Ἡ διατριβή, ἧς μέρος ἐκδίδομεν σήμερον, ἔργον ἐστὶ τοῦ πολυμαθοῦς καθηγητοῦ τῶν μαθηματικῶν κ. Γ. Λιανοπούλου. Προϊὸν μελέτης συγγραμμάτων πολλῶν εὐαρέστως ἀναγνωσθήσεται βεβαίως, ἐπικαίρως μάλιστα γραφομένη ἐπὶ τῇ σπανιωτάτῃ συμπτώσει τοῦ σωτηρίου πάσχα κατὰ τὴν 22 τοῦ προσεχοῦς μαρτίου.

Ἡ πρώτη καὶ μεγίστη τῶν χριστιανικῶν Ἑορτῶν, ἡ Ἑορτῶν Ἑορτὴ καὶ ἡ Πανηγύρεων Πανήγυρις εἶνε ἡ ἐπέτειος τῆς Λαμπροφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. Ἐπειδὴ δὲ ὡς εἰσαγωγή, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν μεγάλην Ἑορτήν, κατ' ἐπιτακτικὴν τῆς χριστιανικῆς καρδίας ἀπαίτησιν, ἐκτίθεται, ἐνώπιον τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, ἐν πάσαις αὐτῆς ταῖς λεπτομερείαις, ἡ ἱστορία τοῦ φρικτοῦ δράματος, ὅπερ ἐγένετο πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐν Γολγοθᾷ, ἡ ἱστορία δὲ αὕτη ἐκτίθεται ὑπὸ τῶν Εὐαγγελιστῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καθ' ὃ ἔπαθε καὶ ἀνέστη ὁ Κύριος, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ τὴν μὲν ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει πανήγυριν ἐκάλεσε ΠΑΣΧΑ, τὸν δὲ χρόνον τῆς τελέσεως αὐτῆς ἐξήρτησεν ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν δεῖ τελεῖσθαι τὸ Πάσχα τοῦ Μωϋσέως.

Ἀλλ' ἐπειδή, καίτοι, ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ, πᾶσαι αἱ κατὰ τόπους χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι ἐξήρτων, οἱονεὶ κατὰ συνθήκην, τὸν χρόνον τῆς συντελέσεως τῆς μεγάλης Ἑορτῆς ἀπὸ τοῦ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, ὅπερ δεῖ τελεῖσθαι (Ἔξοδ. XII, 18. Δευτερ. XIV, 1—9. Λευϊτ. XXIII, 5, Ἀ'ριθμ. IX, 8) τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς νισὰν, συμπιπτούσῃ (Ἰωσήπου Ἰουδαϊκῆς Ἀρχαιολ. III, X, 5) τῇ πρώτῃ μετὰ τὴν ἰσημερίαν τοῦ ἔαρος πανσελήνῳ «οἱ ἀπὸ τῆς Συρίας [ὅμως] καὶ Κιλικίας καὶ Μεσοποταμίας ἐχώλαινον περὶ τὴν ἑορτὴν καὶ μετὰ Ἰουδαίων ἐποίουν τὸ Πάσχα» (Ἀθανασ. τοῦ Μεγ. περὶ τῶν ἐν Ἀριμήνῳ Συνόδων· ἐν Πατρολ. Migne, τόμ. XXVI σελ. 689) ἡ τῷ 325 συνελθοῦσα πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἐπιλαβομένη καὶ τοῦ ζητήματος τῆς Ἑορτῆς, ἔλυσεν αὐτό, ὁρίσασα ὅπως πάντες ἑορτάζωσι συμφώνως Ρωμαίοις καὶ Ἀλεξανδρεῦσι καὶ πᾶσι τοῖς μετ' Ἀλεξανδρέων φυλάττουσιν ἐξ ἀρχαίου τὸ Πάσχα.

«Εὐαγγελιζόμεθα δὲ Ὑμᾶς, λέγει ἡ πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐν τῇ πρὸς τὴν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίαν ἐπιστολῇ Αὐτῆς «καὶ περὶ τῆς συμφωνίας τοῦ ἁγίου πάσχα, ὅτι ὑμετέραις εὐχαῖς κατωρθώθη . . . ὥστε πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἑῴᾳ ἀδελφοὺς τοὺς μετὰ Ἰουδαίων πρότερον ποιοῦντας συμφώνως Ρωμαίοις καὶ ΥΜΙΝ καὶ ΠΑΣΙΝ ΗΜΙΝ τοῖς ἐξ ἀρχαίου ΜΕΘ' ΥΜΩΝ φυλάττουσι τὸ πάσχα ἐκ τοῦ δεῦρο ἄγειν τὴν αὐτὴν ἁγιωτάτην ἑορτὴν τοῦ πάσχα». (Σπυρίδ. Μήλια Νέα καὶ δαψιλεστάτη συνάθροισις τῶν Ἱερῶν Συνόδων τόμ. Α', σελ. 190).

Ἐν ᾧ παρὰ πάντων πιστεύεται ὅτι, ὁ περὶ τοῦ πάσχα κανὼν τῆς πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπωλέσθη μετὰ τῶν πρακτικῶν αὐτῆς, ἔγκριτον μέλος τοῦ κλήρου τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἀββᾶς Mémain, ἐν τῇ περισπουδάστῳ αὐτοῦ μελέτῃ Etude sur l'unification du Calendrier et la véritable échéance de Pâques ἰσχυρίζεται (σελὶς 41) ὅτι ὁ σοφὸς καρδινάλιος Pitra εὗρε τὸ κείμενον τοῦ κανόνος ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι ἀρχαίου χειρογράφου τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ὁ κανὼν δὲ οὗτος, λέγει ὁ ἀββᾶς Mémain, γενόμενος διὰ τοὺς διαφωνοῦντας τοῦ IV αἰῶνος est d'une actualité frappante pour les Orientaux d'aujourd'hui καὶ ἔχει ὡς ἀκολούθως

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΡΩΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΣΧΑ (ΚΑΝΩΝ)

«Πέπρακται δὲ οὕτως τὰ δόξαντα πᾶσι τοῖς ἐν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ συνελθοῦσιν.

«Ἐπειδὴ, ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος περὶ τοῦ δεῖν συμφώνως ἄγειν τὸ πάσχα ἅπασαν τὴν ὑπ' οὐρανὸν εὑρέθη τὰ τρία μέρη τῆς Οἰκουμένης συμφώνως ποιοῦντα Ρωμαίοις καὶ Ἀλεξανδρεῦσιν, ἓν δὲ μόνον κλῖμα τῆς Ἀνατολῆς ἀμφισβητοῦν, ἔδοξε, πάσης ζητήσεως περιαιρεθείσης καὶ ἀντιλογίας, οὕτως ἄγειν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὡς ἄγουσι Ρωμαῖοι καὶ Ἀλεξανδρεῖς καὶ οἱ λοιποὶ πάντες πρὸς τὸ πάντας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ὁμοφώνως ἀναπέμπειν τὰς εὐχὰς τῇ ἁγίᾳ ἡμέρᾳ τοῦ πάσχα. Καὶ ὑπέγραψαν οἱ τῆς Ἀνατολῆς ὡς διαφωνοῦντες». (σελ. 42).

Ἄξιον σημειώσεως ἐνταῦθα εἶνε ὅτι, ὁ ἀββᾶς Mémain, ἰσχυριζόμενος ὅτι ὁ ἀνωτέρω κανὼν συμφωνεῖ κατὰ τὴν ἔννοιαν πληρέστατα τῇ πρὸς τὴν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίαν ἐπιστολῇ τῆς Συνόδου, παρατίθησι μὲν, πρὸς πίστωσιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτοῦ, ὃ καὶ ἡμεῖς παρέθημεν χωρίον τῆς ἐπιστολῆς, παρατίθησιν ὅμως αὐτὸ, ἀφ' οὗ περιέκοψε τὰς λέξεις ΠΑΣΙΝ ΗΜΙΝ, περιέκοψε δὲ πάντως τὰς λέξεις ταύτας, διότι ἀκριβῶς ἀποδεικνύεται

α' ὅτι ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίᾳ ἐγίνετο τότε ἡ ὀρθὴ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα ἐκτίμησις· καὶ

β' ὅτι τῇ Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίᾳ ἠκολούθουν ἐν τῷ ζητήματι τῆς Ἑορτῆς οἱ πατέρες τῆς Συνόδου καὶ αὐτὸς δὴ ὁ ἐν αὐτῇ ἐκπροσωπῶν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης ἐπίσκοπος Κορδούης Ὅσιος.

Ἂν ὁ ἀνωτέρω κανὼν εἶνε ὁ περὶ τοῦ Πάσχα γνή-

σιος κανὼν τῆς πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἄλλοις ἀπόκειται ν' ἀποφήνωνται γνώμην. Ἡμεῖς τοῦτο μόνον παρατηροῦμεν ὅτι τὰ συμπεράσματα, ἅτινα ἐξάγει ἐξ αὐτοῦ εἶνε τολμηρότατα καὶ παραδοξότατα.

Ὁ ἀββᾶς Mémain προσκαλεῖ νῦν τοὺς ὀρθοδόξους, ὡς ἐκάλεσεν ἄλλοτε ἡ Σύνοδος τοὺς χωλαίνοντας περὶ τὴν Ἑορτήν, νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν ἀλήθειαν. Θὰ εὑρίσκωνται δὲ, κατ' αὐτὸν, ἐν τῷ δικαίῳ καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ θὰ ὦσιν ἀκριβεῖς τῶν συνοδικῶν ἀποφάσεων ἐκτελεσταὶ, ἂν ἀκολουθῶσι τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ρώμης ἐν τῷ ζητήματι τῆς Ἑορτῆς. Διότι, κατὰ τὸν ἀββᾶν Mémain, πρὸς ἐπιτυχίαν καὶ διατήρησιν τῆς συμφωνίας καὶ τῆς ἑνότητος τῶν χριστιανῶν ἐν τῷ ζητήματι τῆς μεγάλης Ἑορτῆς, ἡ Σύνοδος διέταξε ν' ἀκολουθῶσι πάντως τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ρώμης, ἥτις ἔχει κῦρος παγκόσμιον. Εἶνε ἀληθὲς, προστίθησιν ὁ ἀββᾶς Mémain, ὅτι ὁ κανὼν ἀναφέρει καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀλλ' ἀναφέρει αὐτὴν μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης καὶ διότι ὑπῆρχεν ἐκεῖ σχολὴ τῆς ἀστρονομίας ἀκμάζουσα, ἐν ᾧ νῦν, οὐ μόνον σχολὴ τῆς ἀστρονομίας δὲν ὑπάρχει ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἀλλὰ, δύναταί τις εἰπεῖν, οὐδ' Ἐκκλησία. «Alexandrie ἐξακολουθεῖ ὁ ἀββᾶς Mémain, indiquait l'échéance de Pâque d'après les calculs des savants de cette ville, et Rome promulgait cette échéance avec l'autorité de la juridiction universelle» (σελὶς 45). Ἐν ᾧ δὲ, λέγει ὁ ἀββᾶς Mémain, δὲν ἔχομεν πλέον ἀνάγκην τῆς Ἀλεξανδρείας, ἵνα γνωρίσωμεν τὸν δρόμον τῶν ἀστέρων, ἡ ἀποστολὴ τοὐναντίον τῆς Ρώμης μένει σήμερον, ὡς ἄλλοτε, ἀκέραιος.

Οἱαδήποτε καὶ ἂν ὦσιν, ἐπιλέγει ὁ ἀββᾶς Mémain, τὰ αἰσθήματα τῶν ὀρθοδόξων ὡς πρὸς τὸ πρωτεῖον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, σέβονται βεβαίως τὰς ἀποφάσεις τῆς πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἡ Ρώμη, ἀκολουθοῦσα τῷ πασχαλίῳ τῆς Συνόδου κανόνι, ἐκτελεῖ τὴν ἀποστολὴν αὐτῆς δεικνύουσα ὡς ἄλλοτε «l'échéance annuelle du saint jour de Pâque, et » les Orientaux doivent suivre l'indication de » Rome, s'ils veulent rester fidèles au décret » Pascal du Concile, s'ils veulent rester dans le » droit et dans la vérité» (σελ. 64).

Ἀλλ' ἐλησμόνησε βεβαίως ὁ ἀββᾶς Mémain τὰ ἀκόλουθα·

α'. Ἡ Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησία, ἥτις εὐτυχῶς ὑπάρχει, ἔδωκεν ἀσφαλῆ πρὸς προσδιορισμὸν τῆς Ἑορτῆς κανόνα, ᾧ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Κυρίλλου μέχρι τοῦ νῦν ἀκολουθοῦσιν οἱ ὀρθόδοξοι, οἵτινες εἶνε οἱ ἀκριβεῖς τοῦ ἀρχαίου ἐκκλησιαστικοῦ καθεστῶτος θεματοφύλακες καὶ οἱ εὐλαβεῖς τῶν συνοδικῶν ἀπαφάσεων τηρηταί.

β'. Καίτοι ἐν τῇ πρὸς τὴν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίαν ἐπιστολῇ αὐτῆς ἡ πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ὁρίζει ὅπως οἱ ἐν τῇ Ἑῴα ἀδελφοὶ τελῶσι τὸ Πάσχα συμφώνως Ρωμαίοις καὶ Ἀλεξανδρεῦσιν, ἐπειδὴ ὅμως ἐφεξῆς ἀμέσως οἱ τῆς Συνόδου πατέρες λέγουσιν ὅτι, καὶ αὐτοὶ ἠκολούθουν τοῖς Ἀλεξανδρεῦσιν ἐν τῷ ζητήματι τῆς μεγάλης Ἑορτῆς, ἐπιτρέπεται νὰ συμπεράνωμεν ὅτι καὶ κῦρος καὶ τὴν αὐθεντίαν ἐν τῷ ζητήματι τοῦ Πάσχα δὲν εἶχεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης, ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας· καὶ ὅτι συνεπῶς οὐχὶ οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ κανόνι, ὃν ἔδωκεν ἡ Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησία, ἀλλ' οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ κανόνι, ὃν δίδωσιν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης, εἶνε οἱ παραβάται τῶν συνοδικῶν ἀποφάσεων.

Τὸ δὲ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ ἀββᾶ Mémain ὅτι, ὁ κανὼν δὲν ἀναφέρει τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῶν Ἱεροσολύμων, parce que . . . le Concile les considère comme soumises à la direction suprême de l'Eglise Romaine (σελ. 64) δὲν ἔχει ὑπόστασιν.

γ'. Δὲν ὥρισεν ἡ Σύνοδος, ὡς νομίζει ὁ ἀββᾶς Mémain, ν' ἀκολουθῶσι πάντες ἐν τῷ ζητήματι τοῦ Πάσχα Ρωμαίοις καὶ Ἀλεξανδρεῦσι μόνοις, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς μετ' Ἀλεξανδρέων φυλάττουσι τὸ Πάσχα.

Προὔταξε δὲ τοὺς Ρωμαίους, διότι τε ὁ συγκαλέσας τὴν Σύνοδον ἦτο αὐτοκράτωρ Ρωμαίων καὶ διότι ὁ ἐπίσκοπος Ρώμης ἡγεῖτο τῶν ἄλλων ἐπισκόπων, ὡς ἡγεῖται νῦν ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως πάντων τε τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων πατριαρχῶν καὶ πάντων τῶν πρωθιεραρχῶν τῶν ὀρθοδόξων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

δ'. Οὐδαμόθεν ἐξάγεται ὅτι ἡ πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος διέταξεν ὅπως ἡ ἡμέρα τῆς Ἑορτῆς ὑπολογίζηται μὲν ὑπὸ τῆς Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας, ἀναγγέλληται δ' εἰς τὸν κόσμον σύμπαντα ὑπὸ τῆς Ρωμαϊκῆς, ἥτις εἶχε δῆθεν παγκόσμιον κῦρος. Τοὐναντίον, αἱ ἑορταστικαὶ ἐπιστολαὶ τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου καὶ αἱ πασχάλιαι ὁμιλίαι τοῦ ἱεροῦ Κυρίλλου ἀποδεικνύουσιν ὅτι, ἡ Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησία οὐ μόνον ὑπελόγιζεν ἀλλὰ καὶ ἀνεκοίνου τὴν Ἑορτὴν εἰς τοὺς χριστιανούς.

Ὁρίζεται δὲ ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα ὑπὸ μὲν τῶν Ἑορταστικῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου ἀπὸ τοῦ ἔτους 328 μέχρι τοῦ ἔτους 473 (Πατρολ. Migne τόμ. XXVI σελ. 1358—1359) ὑπὸ δὲ τῶν Πασχαλίων Ὁμιλιῶν τοῦ ἱεροῦ Κυρίλλου ἀπὸ τοῦ ἔτους 414 μέχρι τοῦ ἔτους 442 (Πατρολ. Migne τόμ. LXXVII, σελ. 402—981).

Ἀλλ' ἂν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης νομίζῃ ὅτι ἔχει ἀπὸ τῆς Συνόδου τὸ προνόμιον τοῦ ἀναγγέλλειν εἰς τὸν κόσμον σύμπαντα τὴν ὑπὸ τῆς Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας ὁριζομένην Ἑορτὴν, δύναται ν' ἀπολαύσῃ καὶ νῦν τοῦ προνομίου αὐτῆς τούτου, ἂν ἀναγγέλλῃ εἰς τὸν κόσμον σύμπαντα τὴν ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλη-

σίας κατὰ τὸν κανόνα, ᾧ ἐχρήσανο ὁ ἱερὸς Κύριλλος ὁριζομένην ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα. Δὲν κωλύει βεβαίως τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν τὸ ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος ἑορτάζει ἐνίοτε τὸ Πάσχα βραδύτερον τῆς πρώτης μετὰ τὴν πανσέληνον τοῦ ἔαρος κυριακῆς, διότι οὕτω θὰ ἑορτάσῃ καὶ αὐτὴ τὸ Πάσχα τῷ 1943, ὅτε, τῆς πανσελήνου γενησομένης τῇ ὀγδόῃ μαρτίου, καθ' ἡμέραν κυριακὴν μετὰ τὴν ἰσημερίαν τοῦ ἔαρος, δὲν θὰ ἑορτασθῇ τὸ Πάσχα τῇ πεντεκαιδεκάτῃ μαρτίου, ἀλλὰ τῇ δωδεκάτῃ ἀπριλίου.

Ποῖαι ἀκριβῶς ἦσαν αἱ περὶ τοῦ Πάσχα ἀποφάσεις τῆς πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀγνοοῦμεν, μὴ περισωθέντος μέχρι ἡμῶν τοῦ περὶ τούτου κανόνος τῆς Συνόδου. Ἐπειδὴ ὅμως περιφανῶς ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς Συνόδου ὡμολογήθη ὅτι, τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρέων ἠκολούθουν ἐξ ἀρχαίου ἐν τῷ ζητήματι τῆς Ἑορτῆς, εἰκάζομεν ὅτι ἡ Σύνοδος ἀφεῖσα τῇ Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίᾳ τὰ σκῆπτρα ἐν τῷ ζητήματι τῆς μεγάλης Ἑορτῆς, ἐξέδωκε κανόνα μὴ διαφέροντα, κατὰ τὰ κύρια αὐτοῦ σημεῖα, τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης ἐπιστολῆς τῆς Συνόδου.

(ἕπεται συνέχεια)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ἑορτὴ τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Ὡς ἐκ τῆς ἐξακολουθούσης ἀδιαθεσίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ κεκανονισμένη πατριαρχικὴ λειτουργία δὲν ἐτελέσθη ἐφέτος ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, ἱερουργήσαντος τοῦ α' τῇ τάξει τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν κ. Βασιλείου μετά τινων ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου.

Ἱερογραφικὸν Συνέδριον ἐν Ἀμερικῇ. Ἡ ἐνταῦθα ἀντιπροσωπεία τῆς Βιβλικῆς Ἀμερικανικῆς Ἑταιρείας δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀναγγέλλει τὴν ὑπ' αὐτῆς σύγκλησιν τῇ 19ῃ αὐγούστου 1915 Παγκοσμίου Ἱερογραφικοῦ Συνεδρίου ἐν Ἁγίῳ Φραγκίσκῳ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως τῆς διοργανουμένης ἐκεῖ πρὸς πανηγυρισμὸν τῶν ἐγκαινίων τῆς προσφάτως ἀποπερατωθείσης διώρυγος τοῦ Παναμᾶ.

Θέμα τοῦ ἐν λόγῳ Συνεδρίου ἔσται ἡ Ἱερὰ Γραφή, τὰ δὲ μέλη αὐτοῦ, ἄνδρες ἐκ διαφόρων μερῶν τοῦ κόσμου προερχόμενοι καὶ εἰς διαφόρους χριστιανικὰς ἐκκλησίας ἀνήκοντες, μέλλουσιν ἵνα πραγματευθῶσι περὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς ἐπιρροῆς ἣν αὕτη ἔσχεν ἐπί τε τῆς ἰδίας ἑκάστου ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐν γένει θρησκευτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου τοῦ ἔθνους αὐτοῦ.

Ὑποβάλλουσα ταῦτα τῇ Α. Θ. Παναγιότητα ἡ Βιβλικὴ Ἑταιρεία παρακαλεῖ Αὐτὴν ὅπως εὐαρεστηθῇ ἵνα συντελέσῃ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ ἐν λόγῳ Συνεδρίου, διὰ τῆς ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἀποστολῆς πραγματείας περὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, πῶς δηλ. αὕτη θεωρεῖται ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὀρθοδόξῳ ἐκκλησίᾳ καὶ ποίαν ἔσχεν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς, θρησκευτικῆς, καὶ κοινωνικῆς ὑποστάσεως τοῦ ἡμετέρου Γένους.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εὐμενῶς ἀποδεξαμένη τὴν αἴτησιν ταύτην, παρέπεμψεν αὐτὴν τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ, ἥτις ἔν τινι τῶν τελευταίων αὐτῆς συνεδριῶν κατήρτισεν ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. Βασιλείου καὶ τῶν πανιερ. σχολαρχῶν τῆς Θεολογικῆς καὶ Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς πρὸς σύνταξιν τῆς πραγματείας ταύτης.

Ἔγκρισις πονήματος. Ὡς ἐγκαίρως ἀνεγράψαμεν, ὑπεβλήθη πρὸς ἔγκρισιν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἡ ὑπὸ τοῦ πανοσ. ἐφημερίου τῆς ἐν Βιρμιγχάμῃ τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἑλλ. κοινότητος ἀρχ. Κυρίλλου Βαφειδάκη, κατήχησίς τις πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ ὁμογενῶν ὀρθοδόξων ἐν τῇ πατρῴᾳ πίστει

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος παρέπεμψε τότε τὸ ἔργον τῇ Πατριαρχικῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἐπιτροπῇ, ἥτις εὑροῦσα τοῦτο ἀποδογματικῆς ἀπόψεως σύμφωνον τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἐνέκρινε τοῦτο, ἐπαινέσασα δὲ τὸν ζῆλον καὶ τὴν φιλεργίαν τοῦ συγγραφέως, δι' ἐκθέσεως αὐτῆς ὑπέβαλε τὸ πόρισμα αὐτῆς τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ. Ἡ Ι. Σύνοδος ἀποδεχθεῖσα καθ' ὁλοκληρίαν τὰ πορίσματα τῆς Π. Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς, ἀπεφάσισεν ὅπως γραφῶσι τὰ δέοντα τῷ συγγραφεῖ πρὸς κυκλοφορίαν καὶ διάδοσιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ.

Ἀναχώρησις μητροπολίτου. Προσελθὼν παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ ὑποβαλὼν τὰ ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει του σέβη αὐτοῦ, ἀνεχώρησε τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ εἰς Τσατάλδζαν ὁ οἰκεῖος μητροπολίτης παν. κ. Ἰωακείμ.

Εὐαγγελικὰ Διδάγματα. — Διανέμεται σήμερον καὶ τὸ δεύτερον τεῦχος τῶν Εὐαγγελικῶν Διδαγμάτων (σελ. 9—16), τυχὸν τῆς ἐγκρίσεως τοῦ λογοκριτικοῦ γραφείου, πωληθήσεται δὲ ἐν τοῖς τῶν ἱερῶν ναῶν νάρθηξι, προσιτὸν παντὶ πιστῷ καθιστάμενον διὰ τὸ εὔωνον αὐτοῦ.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδοται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος — Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀρτ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράτ. 25. — Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγίδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

Περιεχόμενα:

Εὐαγγελικὰ διδάγματα — Βραχεῖα περὶ τοῦ Πάσχα σημείωσις — Μιλτ. Καραβοκυροῦ τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια) — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 21 Φεβρουαρίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 8

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

Ζ' ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΠΡΟΣΚΥΝΗΣΕΩΣ

ΜΑΡΚ. 8, 34—9, 1

Ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ὁ ἀνθρώπινος βίος εἶνε καθ' ὑπερβολὴν πολύπλοκος καὶ περιπετειώδης καὶ πλήρης παντοίων δυσχερειῶν. Οὐδέποτε δὲ θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπερνικήσῃ ὁ ἄνθρωπος τοσαῦτα προσκόμματα καὶ νὰ ἀνέλθῃ εἰς ὕψη ὑπερόχου ἀξίας, ἐὰν περιωρίζετο εἰς μόνας τὰς σωματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις, εἰς μόνα τὰ ὑλικὰ μέσα, ἅτινα ἐν τῷ ὀργανισμῷ αὐτοῦ ἀνακαλύπτει. Τότε ἡ διαφορὰ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπιγείων ὄντων, ὅσα ζῶσι καὶ κινοῦνται, θὰ ἦτο λίαν μικρά. Ἴσως δὲ καὶ οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον θὰ διέφερεν οὗτος ἀπὸ ὑπερτέρων τινῶν ζῴων, πρὸς ἃ παρεβλήθη ὑπό τινων ὑλοφρονούντων φυσιοδιφῶν.

Ἀλλ' ἡ μεγάλη κίνησις καὶ ζωή, ἡ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τρανῶς ἐκδηλουμένη, μαρτυρεῖ ὅ τι ἄλλο παρὰ τὴν ὕλην καὶ τὸ σῶμα ἐγκρύπτει ἐν ἑαυτῷ ὁ ἄνθρωπος ὑπέρτερον ζῴπυρον, ἄλλην ἀρχὴν καὶ δύναμιν ζωῆς πολὺ διαφόρου τῆς τῶν ἄλλων ζῴων, ἥτις καθ' ἑκάστην παρορμᾷ καὶ φωτίζει αὐτὸν εἰς τὴν πρόοδον καὶ τελειοποίησιν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἱκανοτήτων. Τοῦτο δὲ τὸ ζῴπυρον δὲν εἶνέ τι ἀπὸ τῆς ὕλης καὶ τοῦ σώματος προερχόμενον, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐν αὐτῷ ἐνοικοῦν πνεῦμα. Τοῦ πνεύματος δὲ τούτου ἡ ὑπέροχος δύναμις καὶ χάρις, διασπῶντος τὰ στενὰ ὅρια τῆς ὕλης, τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου, ἐπιτελεῖ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ διὰ τοῦ ἀνθρώπου τοσαῦτα ἔξοχα κατορθώματα.

Βεβαίως εὑρέθησαν καὶ εὑρίσκονται ἔτι ἄνθρωποι συγχέοντες τὸ πνεῦμα καὶ τὰ χαρίσματα αὐτοῦ μετὰ τῆς ὕλης καὶ τοῦ σώματος καὶ μηδεμίαν οὐσιώδη ποιούμενοι διάκρισιν μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ πιθήκου. Πρώτη ὅμως ἡ μακραίων ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου, ἡ τοσαύτας παρουσιάζουσα μεταβολὰς καὶ ἀλλοιώσεις, ἡ ἀεικίνητον καὶ ὁσημέραι ἐξελισσόμενον καὶ προαγόμενον, σπανίως ὀπισθοχωροῦντα, δεικνύουσα τὸν ἀνθρώπινον βίον, μαρτυρεῖ ὅτι οὐδὲν τῆς πλάνης ταύτης σφαλερώτερον. Καὶ δύναται μὲν ὁ ἐπὶ μέρους ἄνθρωπος, καὶ σοφὸς λογιζόμενος, νὰ παραφέρηται καὶ τοιαῦτα ἀσύστατα νὰ φθέγγηται, ὑβρίζων καὶ τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κόσμον καὶ τὸν Θεόν, ἡ ἀνθρωπότης ὅμως οὐδέποτε θὰ τείνῃ εὐήκοον οὖς εἰς τοιαύτας παραφωνίας, εἰς τοιούτους παραλογισμούς.

Εἶνε δὲ καταφανέστατον ὅτι ὅσον τελειότερον ἀναπτύσσεται ὁ πνευματικὸς βίος τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ψυχικὸς αὐτοῦ βίος, ἐπὶ τοσοῦτο

καὶ ὁ ἄνθρωπος θάλλει καὶ ἀκμάζει, καρποφορῶν πλουσίως παντοίους ἀγλαοὺς καρποὺς ἀρετῆς καὶ ἀξίας, ἀθάνατος διὰ τούτων μένων καὶ ἐν τούτῳ τῷ προσκαίρῳ καὶ παρερχομένῳ κόσμῳ. Πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ τοιούτου πνευματικοῦ προορισμοῦ ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ περιφρονῇ τὸ σῶμα, ἀλλὰ νὰ περιορίζῃ τὰς ἀλόγους ὁρμὰς τῆς σαρκὸς, νὰ μὴ ἐπιτρέπῃ ἵνα δουλωθῇ τὸ πνεῦμα εἰς τὸ σῶμα. Διὰ πάσης δὲ θυσίας καὶ μετὰ πάσης νηφαλίου προσοχῆς θὰ τηρῇ ἀδούλωτον τῆς ψυχῆς τὸ φρόνημα, ὑποτάσσων τὸ ἔλαττον εἰς τὸ κρεῖττον.

Ἡ δ' ἀληθὴς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τελειότης καὶ ἠθικὴ ἀξία ἔγκειται ἐν τῇ ἁρμονικῇ συνεργασίᾳ τῆς ψυχῆς μετὰ τοῦ σώματος, ἵνα μήτε τὸ πνεῦμα πιέζῃ ὑπερβαλλόντως τὸ σῶμα, μήτε τὸ σῶμα ἐξαναγκάζῃ τὴν ψυχὴν εἰς πράξεις ἀπρεπεῖς. Μόνη δὲ ἡ ζωογόνος πνοὴ τῆς ἁγνῆς καὶ ἀδόλου καὶ ὑπερευλογημένης ἐλευθερίας, τῆς ἐλευθερίας τῆς λογικῆς, τῆς ἠθικῆς, τῆς ἐναρέτου τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, μένει εἰς τὸ διηνεκὲς ἡ ἀρραγὴς καὶ ἀκλόνητος βάσις τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν δὲ τὸ πνεῦμα ἐλεύθερον ἀπὸ πάσης σαρκικῆς καὶ ἀλόγου ταπεινώσεως τείνῃ πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὴν περαιτέρω τελείωσιν, ποία τῆς ὕλης καὶ τῆς σαρκὸς ἄλογος ὁρμὴ δύναται νὰ πνίξῃ τὸ εὐγενὲς καὶ γενναῖον τοῦτο φρόνημα, τὴν ἁγίαν τῆς διανοίας καὶ συνειδήσεως φωνήν;

Εὐτυχῶς δ' ὁ ἄνθρωπος μεθ' ὅλας τὰς ἐπὶ μέρους παρεκτροπὰς καὶ ἀποπλανήσεις, ἐν τῷ συνόλῳ πάντοτε τείνει εἰς τὴν κατίσχυσιν τοῦ πνεύματος, καὶ ὁσάκις ἔτι τὰς δυνάμεις αὐτοῦ χρησιμοποιεῖ εἰς κέρδη ἄδικα. Ἔχων δὲ ἀδιάρρηκτον μετὰ τοῦ οὐρανίου πατρὸς διὰ τοῦ πνεύματος δεσμὸν, ἀξιούμενος δὲ καὶ τῆς ἀπ' αὐτοῦ θείας χάριτος, ἐπιδιώκει πάντοτε νὰ πολλαπλασιάζῃ τὰ κεφάλαια τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ εὐεξίας, ὑποβοηθούμενος πολυειδῶς διὰ τῶν ὑλικῶν μέσων ἅτινα πρὸς τοῦτο φαίνονται χρήσιμα. Ἡ πνευματικὴ δὲ τοῦ ἀνθρώπου σταδιοδρομία, ἀπὸ μακρῶν αἰώνων ἀρξαμένη, θὰ παραταθῇ μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων, ὅτε διὰ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ θὰ θριαμβεύσῃ τελείως ὁ ἄνθρωπος.

Μέγιστος δὲ θεῖος διδάσκαλος τῆς τοιαύτης σταδιοδρομίας, λόγῳ καὶ ἔργῳ δωρήσας εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πνεύματος, εἶνε ὁ θεάνθρωπος ἡμῶν ἐλευθερωτὴς καὶ σωτὴρ, ὁ πάντα θυσιάσας μέχρι σταυροῦ χάριν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐκεῖνος ἐταπεινώθη διὰ τὴν ἁμαρτίαν τῶν ἀνθρώπων, ἵνα ἐλευθερώσῃ τὸ πνεῦμα ἡμῶν καὶ ὁδηγήσῃ εἰς λογικὰς καὶ δικαίας καὶ ὑγιεῖς σκέψεις περὶ Θεοῦ, περὶ κόσμου, περὶ ἀνθρώπου. Δι' αὐτοῦ ἔπνευσεν εἰς τὸν κόσμον πνοὴ νέας ζωῆς, ἐν ᾗ οὔτε ἡ σὰρξ τελείως παραγνωρίζεται καὶ παραγκωνίζεται, οὔτε τὸ πνεῦμα ὑπὸ ὑλόφρονος ἐξευτελίζεται γνώμης, ἀλλ' ἐπικρατεῖ ἁρμονία καὶ τάξις. Οὕτω δ' ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ ζῶν δύναται νὰ μὴ πιέζηται ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ κακίας ἀλλὰ νὰ προάγηται ἐν τῇ ἀρετῇ.

Διὰ τοῦτο καὶ τὰ ἐν τῷ σημερινῷ εὐαγγελίῳ ὑπὸ τοῦ Κυρίου λεγόμενα οὐδὲν ἔχουσι τὸ ὑπερβολικὸν, καὶ εἶνε κατὰ πάντα λογικὰ καὶ δίκαια, βεβαιούμενα διὰ τοσούτων παραδειγμάτων ἁγίων καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν. Τιθεὶς ὡς βάσιν τὴν ἐλευθερίαν τῆς θελήσεως λέγει, ὅτι πᾶς ὅστις θέλει νὰ γίνῃ γνήσιος αὐτοῦ μαθητὴς ὀφείλει νὰ ἀρνηθῇ τὸ ἴδιον ὑλόφρον καὶ σαρκικὸν ἐγώ, τὴν σαρκικὴν φιλαυτίαν τὴν ταπεινοῦσαν τὸ ἀνθρώπινον φρόνημα. Ἀποβάλλων δὲ τὴν τοιαύτην φιλαυτίαν, θὰ ἀποκτήσῃ τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν, καὶ ι' αὐτῆς θὰ χωρήσῃ μέχρις αὐτοθυσίας. Ὅπως δὲ ὁ Κύριος ἔφερε τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἐθυσιάσθη χάριν ἡμῶν, οὕτω καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ φέρωμεν τὸν σταυρὸν ἡμῶν καὶ νὰ θυσιάζωμεν τὸν ὑλόφρονα ἐγωισμὸν χάριν ἡμῶν αὐτῶν χάριν τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν βίου, χάριν τῆς ἠθικῆς ἡμῶν ἀνεξαρτησίας, χάριν τῆς μακαρίας αἰωνίου ζωῆς.

Ἐὰν δὲ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εὐτυχὴς πράγματι εἶνε ὁ νικῶν τὰ πάθη καὶ τὰς ποταπὰς τῆς σαρκὸς ἀδυναμίας, καὶ οὕτως ἀπαλλάττων ἑαυτὸν ἀποποικίλων μερίμνων καὶ φροντίδων καὶ καταισχύνης ἐνίοτε οὐχὶ μικρᾶς, προφανῶς εἰς τὴν μέλλουσαν αἰώνιον ζωὴν ἡ μακαριότης δι' αὐτὸν θὰ εἶνε πλήρης καὶ τελεία. Ἡ ἐπικοινωνία

μετὰ τοῦ παναγάθου Θεοῦ, τοῦ ἀπειροτελείου πνεύματος, θὰ εἶνε ἡ μεγίστη εὐδαιμονία, ἡ ἄρρητος πνευματικὴ χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις, ἡ ἁγιότης ἀπαστράπτουσα θείαν καὶ οὐρανίαν λαμπρότητα. Τοιαύτη δὲ μακαριότης καὶ πνευματικὴ ἀπόλαυσις δὲν ἐπιβραβεύεται εἰς τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δουλωθέντας ὑπὸ τῶν ἀκρασιῶν καὶ παθῶν τῆς σαρκὸς, ἐλάχιστα δὲ ὑπὲρ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς μεριμνήσαντας.

Εἶνε δὲ ἀναμφίβολον ὅτι ἡ ζημία τούτων ἡ ὁριστικὴ καὶ βεβαία θὰ προξενῇ ἀσυγκρίτως φοβερωτέρας ταλαιπωρίας ἐκείνων, ἅς ἐνίοτε ὑφίστανται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οἱ δελουλωμένοι ὑπὸ τῆς σαρκὸς ἄνθρωποι, διότι αὗται εἶνε ἐφήμεροι. Ὑποτιθεμένου δὲ ὅτι ἀπέκτησέ τις ἄπειρα ἐπίγεια ἀγαθὰ, πλούτη, δόξας, τιμὰς, ἀπήλαυσεν ἀπείρους ὑλικὰς καὶ σαρκικὰς ἀπολαύσεις, οὐδενὸς δ' ἐν γένει ἐστερήθη τῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ φαινομένων μεγάλων καὶ ἐξόχων ἀξιωμάτων, περιεφρόνησεν ὅμως τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ πρόοδον, δὲν ἔπραξεν ὑπὲρ αὐτῆς ὅ τι ὤφειλε πρὸς τοῦτο νὰ πράξῃ, οὗτος δὲν ἔχει ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ νὰ παρουσιάσῃ οὐδὲν ἀντιστάθμισμα πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς αἰωνίου καταδίκης καὶ κολάσεως, ἀπὸ τοῦ ἀκοιμήτου σκώληκος τῶν ἐλέγχων τῆς ἰδίας συνειδήσεως.

Ἡ ὁριστικὴ ἐν τῷ μέλλοντι ζημία τῆς πνευματικῆς ψυχῆς, γενομένης ἐνταῦθα ὄργανον δουλικὸν τοῦ ὑλικοῦ σώματος, δὲν ἀναπληροῦται ἐκεῖ δι' οὐδενὸς μέσου, δι' οὐδεμιᾶς θυσίας, ἥτις δὲν ἐγένετο ἐγκαίρως. Τοῦτο δὲ σαφῶς διδάσκει ἡ παραβολὴ τοῦ ἁμαρτωλοῦ πλουσίου τοῦ τελείως ὑλόφρονος καὶ τοῦ πτωχοῦ καὶ ἐναρέτου Λαζάρου (Λουκ. 16, 19—31). Δι' οὐδενὸς ἀνταλλάγματος δὲν ἠδυνήθη ὁ πλούσιος ἐκεῖνος νὰ μεταβάλῃ τὴν οἰκτρὰν αὐτοῦ ἐν τῇ αἰωνίῳ κολάσει κατάστασιν. Τοῦτο δὲ καταδεικνύεται καὶ εἰς τὸ σημερινὸν εὐαγγέλιον, ἐν ᾧ ῥητῶς λέγεται ὅτι οὐδεμία ὑπολείπεται ὠφέλεια ἐν τῷ μέλλοντι διὰ πάντα ὅστις ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δὲν ἔζησεν ἐναρέτως, δὲν ἐπολιτεύθη ὡς λογικὸν, πνευματικὸν καὶ ἐλεύθερον ὄν, ὡς τέκνον τοῦ Θεοῦ.

Τὴν περικοπὴν δὲ ταύτην ἐπισφραγιζομένην διὰ τῆς βεβαιώσεως ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡ θεμελιουμένη ἐπὶ τοιούτων ἠθικῶν ἀρχῶν πνευματικῆς ζωῆς καὶ αὐταπαρνησίας μέχρις αὐτοθυσίας καὶ σταυροῦ ἐν βραχεῖ θὰ ἀκμάσῃ, ἔταξαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἵνα ἀναγινώσκηται ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς πρὸς ὑπόμνησιν ἡμῶν, ὅτι οὕτω πολιτευόμενοι δικαιούμεθα νὰ ἔχωμεν ἐλπίδας εὐδαίμονος καὶ μακαρίας ζωῆς καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Δὲν ἀρκεῖ λοιπὸν εἰς ἡμᾶς ἡ ὑλικὴ διὰ τῆς νηστείας περὶ τροφὰς ἐγκράτεια, ἀλλ' ἀπαιτεῖται πνευματικὴ τοῦ βίου ἐξάγνισις, ἀπαιτεῖται ἁγιασμὸς τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ βίου ἡμῶν ὁλοκλήρου.

Καὶ ἵνα ἐπὶ μᾶλλον ἐνδυναμώσῃ ἡμᾶς ἡ ἁγία ἡμῶν ἐκκλησία εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἀρετῆς, ὅστις οὐσιωδῶς εἶνε αὐταπάρνησις καὶ αὐτοθυσία, περιορισμὸς τῶν ὑλικῶν ἀπολαύσεων, παρουσιάζει ἐνώπιον ἡμῶν τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ σύμβολον τῆς ὑπερτάτης αὐτοθυσίας, ἧς ὁμοίαν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παρουσιάσῃ ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ σταυρὸς οὗτος εἶνε συγχρόνως σύμβολον τῆς ἀναστάσεως καὶ τῆς ἀθανασίας, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τοὺς τάφους τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶν ἡμῶν τοῦτον ὑπὲρ τὴν γῆν ὑψοῦμεν. Τοῦτον δὲ καὶ ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν ἀπόστολος ἐλογίζετο ὡς τὸ μόνον αὐτοῦ ὑπέροχον καύχημα ἀναφωνῶν· «Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ.» (Γαλ. 6, 14).

Τοῦτον δὲ ἡμεῖς εὐλαβῶς ἀσπαζόμενοι καὶ ὡς σύμβολον ἐπίσης ἀγάπης καὶ εἰρήνης πανταχοῦ περιφέροντες, ἅς προσπαθῶμεν νὰ ἀπέχωμεν ἀπὸ πάσης ταπεινώσεως, ἀπὸ παντὸς ἐξευτελισμοῦ τοῦ πνεύματος ἡμῶν πρὸ τῶν δελεασμάτων τῆς ὕλης καὶ τῆς ὑλύος. Ἂς εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου ἀληθῶς ἐνστερνιζόμενοι, θὰ δυνάμεθα ἀπτόητοι ἐπὶ τὰ πρόσω νὰ χωρῶμεν εἰς πᾶσαν ἀγαθοεργίαν καὶ αὐταπάρνησιν καὶ αὐτοθυσίαν χάριν τῶν ἀδελφῶν, χάριν τῆς ἀνθρωπότητος. Εἴθε δὲ πανταχοῦ γῆς διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ σταυρωθέντος Θεανθρώπου καὶ Κυρίου ἡμῶν νὰ βασιλεύσῃ ἡ εἰρήνη ὡς δῶρον οὐράνιον, καὶ παύσωσιν ἐπὶ τέλους τὰ καταμαστίζοντα τὸν κόσμον ἐκ τοῦ νῦν μεγάλου πολέμου δεινά.

22, 2, 1915. † Ὁ Ν. Β.

ΒΡΑΧΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΣΧΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

(βλέπε συνέχειαν εἰς 7 τεῦχος)

Δὲν ὡρίζετο δὲ ἐν τῷ κανόνι, οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ ὁρίζηται ὁ τύπος, ᾧ χρώμεθα, πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἡμέρας τῆς Ἑορτῆς. Οὗτος ἐμορφώθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐνωρίτατα, διότι κατ' αὐτὸν ὁρίζει τὸ Πάσχα ἐν ταῖς πασχαλίοις αὐτοῦ Ὁμιλίαις ὁ ἱερὸς Κύριλλος. Ἐμορφώθη δὲ ἐπὶ τῇ βάσει ἀρχῶν, ἃς δύναται μέν τις νὰ ἐξαγάγῃ εὐκόλως ἐκ τῶν ἑορταστικῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου καὶ τῶν πασχαλίων Ὁμιλιῶν τοῦ ἱεροῦ Κυρίλλου, δύναται ὅμως ἕκαστος νὰ εὕρῃ, οἱονεὶ ἀποκεκρυσταλλωμένας, καὶ ἐν ἄλλοις μὲν τῶν μεταγενεστέρων πολλοῖς, ἰδίᾳ δὲ ἐν τῇ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΙΝΟΤΟΜΗΘΕΝΤΟΣ ΚΑΛΕΝΔΑΡΙΟΥ ΠΑΡΑ ΛΑΤΙΝΩΝ ἐπιστολῇ Ἱερεμίου τοῦ Β'

«Ὑφηγούμεθα, λέγει ὁ ἀοίδιμος ἐκεῖνος πατριάρχης, παντὶ ὀρθοδόξῳ χριστιανῷ βουλομένῳ, ὡς οὐκ ἔστιν ἀσύστατον τὸ ἡμέτερον πασχάλιον, ἀλλ' ὡς ἀκόλουθον τοῖς ὁρισθεῖσιν ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων μένειν ὀρθὸν καὶ εἰς αἰῶνας διαμενεῖν ἕως οὗ φυλάττῃ τὴν τάξιν, ἣν ἔλαχεν ἀπαράσαλευτον».

«Τεσσάρων γὰρ ὄντων τῶν Πάσχα διορισμῶν, ὁ πρῶτος ἐντέλλεται ὅτι δεῖ, μετὰ τὴν ἰσημερίαν τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἐπιτελεῖν, ὁ δεύτερος, ὅτι μὴ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἰουδαϊκῆς τελετῆς, ὁ τρίτος, ὅτι οὐχ ἁπλῶς μετὰ ἰσημερίαν ἀλλὰ μετὰ τὴν πρώτην μετὰ ἰσημερίαν πανσέληνον, ὁ τέταρτος, ὅτι μετὰ τὴν πανσέληνον εὐθὺς τῆς ἑβδομάδος τῇ πρώτῃ». (Ἐν Τόμῳ Ἀγάπης σελ. 359).

Καὶ ὅτι μὲν τὸ ἅγιον Πάσχα δεῖ τελεῖσθαι μετὰ τὴν ἰσημερίαν τοῦ ἔαρος καὶ μὴ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς Ἰουδαϊκῆς τελετῆς ἐντέλλεται ὁ ἕβδομος ἀποστολικὸς κανὼν «Εἴτις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος τὴν ἁγίαν τοῦ Πάσχα ἡμέραν πρὸ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας μετὰ Ἰουδαίων ἐπιτελέσοι καθαιρείσθω». (παρὰ Σπυρίδωνι Μήλιᾳ· τόμ. Α' σελ. 37).

Ὅτι δὲ δεῖ τὸ ἅγιον Πάσχα τελεῖσθαι οὐχ ἁπλῶς μετὰ ἰσημερίαν, ἀλλὰ μετὰ τὴν πρώτην μετὰ ἰσημερίαν πανσέληνον καὶ εὐθὺς τῆς ἑβδομάδος τῇ πρώτῃ, ἐντέλλονται αἱ Διαταγαὶ τῶν Ἀποστόλων «Ὑμεῖς δὲ φυλάττεσθε ἀκριβῶς τὴν ἰσημέριον τροπὴν τῆς ἐαρινῆς ὥρας . . . ἐπιτηροῦντες ἕως εἰκάδος πρώτης τῆς σελήνης, ὅπως μὴ ἐν ἑτέρᾳ ἑβδομάδι ἐμπέσῃ ἡ τεσσαρεσκαιδεκάτη ἡμέρα τῆς σελήνης καὶ, πλάνης γενομένης ἀγνοίᾳ, δόξῃ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐπιτελέσωμεν τὸ Πάσχα, ἢ ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ ἑορτάσωμεν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἀναστάσιμον ἡμέραν, ἀλλ' ἢ ἐν κυριακῇ μόνῃ» (παρὰ Σπυρίδ. Μήλιᾳ, τόμ. Α', σελ. 52).

Ἡ μετὰ τὴν ἰσημερίαν τοῦ ἔαρος τεσσαρεσκαιδεκάτη ἡμέρα τῆς σελήνης εἶνε ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν δεῖ τελεῖσθαι τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων· «Τῷ δὲ μηνὶ τῷ ξανθικῷ, ὃς παρ' ἡμῖν νισὰν καλεῖται καὶ τοῦ ἔτους ἐστὶν ἀρχή, τεσσαρασκαιδεκάτῃ κατὰ σελήνην, ἐν κριῷ τοῦ ἡλίου καθεστῶτος — τὴν θυσίαν — Πάσχα λεγομένην, δι' ἔτους ἑκάστου θύειν ἐνόμισεν» (Ἰωσήπου Ἰουδ. Ἀρχαιολ. βιβλ. ΙΙΙ, Χ, 5)·

Τὸ δὲ ἅγιον Πάσχα δεῖ τελεῖσθαι μετὰ τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων·διότι τε ἡ Ἀνάστασις ἐγένετο μετὰ τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων καὶ διότι δεῖ προηγεῖσθαι πάντοτε τοῦ πραγματικοῦ Πάσχα τὸ τυπικόν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι, ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Πάσχα ἀπαιτεῖ τὸν ὁρισμὸν

α'. τῆς ἡμέρας τῆς ἰσημερίας τοῦ ἔαρος·

β'. τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν γίνεται ἡ πρώτη μετὰ τὴν ἰσημερίαν τοῦ ἔαρος πανσέληνος· καὶ

γ'. τῆς κυριακῆς, ἥτις ἔρχεται πρώτη μετὰ τὴν πρώτην πανσέληνον τοῦ ἔαρος.

Τὸ τελευταῖον δὲν ὁρίζεται ἀκριβῶς ὑπὸ τῶν Διαταγῶν τῶν Ἀποστόλων.

Καὶ ὁ μὲν ὁρισμὸς τῆς κυριακῆς, ἥτις ἔρχεται πρώτη μετὰ τὴν πρώτην πανσέληνον τοῦ ἔαρος, εἶνέ τι τῶν εὐκολωτάτων, ἐὰν ὧσιν ὡρισμέναι ἡ ἡμέρα τῆς ἰσημερίας καὶ ἡ ἡμέρα τῆς πρώτης μετ' αὐτὴν πανσελήνου.

Ὁ δὲ διορισμὸς τῆς ἡμέρας τῆς ἰσημερίας καὶ τῆς ἡμέρας τῆς πανσελήνου ἀπαιτεῖ δυοῖν θάτερον, ἢ τὸν προσδιορισμὸν αὐτῶν διὰ τῶν ἀστρονομικῶν πινάκων, ἢ τὸν προσδιορισμὸν αὐτῶν ἐπὶ τῇ βάσει συστήματος κυκλικοῦ κατὰ προσέγγισιν παρέχοντος τὴν ἡμέραν τῆς ἰσημερίας καὶ τὴν ἡμέραν τῆς πανσελήνου.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον δὲν θὰ εἶχεν ἄλλην αἰτίαν, ἢ τὴν συζήτησιν τῆς ἀπολύτου ἀκριβείας ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς συνοδικῆς ἀποφάσεως. Ἀλλὰ

α'. ἐπειδὴ τὸ ἅγιον Πάσχα ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ Πάσχα τοῦ Μωϋσέως, τὸ δὲ κατὰ νόμον Πάσχα ἐτελεῖτο τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς νισὰν, οὕτινος ἡ ἀρχὴ ὡρίζετο ἀναγκαίως διὰ κυκλικοῦ συστήματος, ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἑορτῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀστρονομικῆς ἰσημερίας καὶ τῆς ἀστρονομικῆς πανσελήνου ἀντίκειται πρός τε τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων καὶ πρὸς τὴν ἱστορίαν καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ συμφωνῇ ταῖς ἀποφάσεσι τῆς Συνόδου·

β'. ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Πάσχα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀστρονομικῆς ἰσημερίας καὶ τῆς ἀ-

στρονομικῆς πανσελήνου Θ' ἁπήτει, ἢ τὴν προτίμησιν ἑνὸς τῶν μεσημβρινῶν, ἢ τὴν ὑφ' ἑκάστης τῶν Ἐκκλησιῶν χρῆσιν τοῦ οἰκείου μεσημβρινοῦ. Ἀλλ' ἐὰν, προκειμένου περὶ ἑορτῆς ἀναμνηστικῆς τῶν παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ἐλαμβάνετο, πάνυ ὀρθῶς καὶ πάνυ δικαίως, ὁ μεσημβρινὸς τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἔπαθε καὶ ἀνέστη ὁ Κύριος καὶ οὗ τῷ χρόνῳ χρῶνται οἱ Εὐαγγελισταὶ, ἐκτιθέντες τὰ κατὰ τὸ μέγα καὶ ὑπερφυὲς ἐκεῖνο γεγονὸς, θὰ ἐθίγοντο αἱ φιλοτιμίαι ἄλλων πόλεων καὶ θὰ ἐπήρχοντο διαιρέσεις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ. Ἐὰν δ' ἑκάστη Ἐκκλησία ἐποιεῖτο χρῆσιν τοῦ οἰκείου μεσημβρινοῦ, θὰ ἐπανήρχετο ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ ἄτοπον, ὃ ἐκλήθη ἵνα ἄρῃ ἡ πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Διότι· ἐὰν ἡ πρώτη μετὰ τὴν ἰσημερίαν τοῦ ἔαρος πανσέληνος γένηται τῇ 23 μαρτίου, καθ' ἡμέραν σάββατον, ἐν χρονικῇ στιγμῇ, ἥτις καλεῖται ἐν Ἀθήναις 11 ὥρᾳ καὶ 50′ μ. μ., ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ χρονικὴ στιγμὴ καλεῖται ἐν Κωνσταντινουπόλει κυριακὴ, οἱ μὲν κάτοικοι Ἀθηνῶν θὰ ἑώρταζον τὸ Πάσχα τῇ 24 μαρτίου, οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῇ 31 τοῦ αὐτοῦ μηνός·

γ′. ἡ χρῆσις τῆς ἀστρονομικῆς ἰσημερίας καὶ τῆς ἀστρονομικῆς πανσελήνου, ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γένηται μετὰ λόγου, προκειμένου περὶ ζητήματος ἀναποσπάστως συνδεδεμένου μετὰ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἡμερολογίου, θὰ ἦγεν εἰς τὸ ἄτοπον τοῦ ἑορτάζειν ἐνίοτέ τινας τῶν χριστιανῶν πρὸ τῆς κατ' αὐτοὺς ἰσημερίας καὶ πρὸ τῆς κατ' αὐτοὺς πανσελήνου. Διότι, ἐὰν ἡ ἰσημερία τοῦ ἔαρος γένηταί ποτε καθ' ἡμέραν σάββατον τῇ 11 ὥρᾳ μ. μ., κατὰ χρόνον Παρισίων, καὶ ἡ πανσέληνος τῇ 11 ὥρᾳ καὶ 45′ μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας, καὶ ὁρισθῇ ἡ ἐπαύριον ὡς ἡμέρα τῆς Ἑορτῆς, οἱ κάτοικοι τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἐν ᾗ ἡ μὲν ἰσημερία θὰ ἐγίνετο τῇ 1 ὥρᾳ καὶ 11′ π. μ. τῆς κυριακῆς, ἡ δὲ πανσέληνος τῇ 1 ὥρᾳ καὶ 57′ τῆς αὐτῆς ἡμέρας, θὰ ἤρχιζον ἑορτάζοντες τὸ Πάσχα πρὸ τῆς κατ' αὐτοὺς ἰσημερίας καὶ πρὸ τῆς κατ' αὐτοὺς πανσελήνου, παρὰ τὰ θέσμια τῆς Ἐκκλησίας καὶ παρ' αὐτὸν ἔτι τὸν ἑβδομον ἀποστολικὸν κανόνα.

Τὸ δὲ δεύτερον εἶνε συμφωνότατον πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας, διότι οὐδαμῶς ἄλλως εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ ὑφ' ἁπάντων τῶν χριστιανῶν ἑορτασμὸς τοῦ ἁγίου Πάσχα τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ὡς διέταξεν ἡ Σύνοδος, ἢ διὰ συστήματος κυκλικοῦ κατὰ προσέγγισιν παρέχοντος τήν τε ἡμέραν τῆς ἰσημερίας τοῦ ἔαρος καὶ τὴν ἡμέραν τῆς μετὰ τὴν ἰσημερίαν πρώτης πανσελήνου.

Οἱ πρῶτον ἐφαρμόσαντες τὸν περὶ τοῦ Πάσχα κανόνα τῆς πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἔλαβον ὡς ἡμέραν μὲν τῆς ἰσημερίας τοῦ ἔαρος τὴν εἰκοστὴν μαρτίου, περὶ ἣν ἐγένετο αὕτη τῷ 325, ὡς μέσον δὲ πρὸς προσδιορισμὸν τῆς μετὰ τὴν ἰσημερίαν τοῦ ἔαρος πρώτης πανσελήνου τὴν ἐννεακαιδεκαετηρίδα τοῦ Μέτωνος καὶ τὰς ἐπακτάς.

Καὶ ὅτι μὲν ὡς ἰσημερία τοῦ ἔαρος ἐλήφθη ἡ εἰκοστὴ μαρτίου μαρτυροῦσιν αἵ τε ἑορταστικαὶ Ἐπιστολαὶ τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου καὶ αἱ πασχάλιοι Ὁμιλίαι τοῦ ἱεροῦ Κυρίλλου, καὶ οἱ μέχρι ἡμῶν περισωθέντες πασχάλιοι πίνακες· (Chronicon Pascale μεταξὺ σελ. 24 καὶ 25).

Ὅτι δὲ τῇ ἐννεακαιδεκαετηρίδι τοῦ Μέτωνος ἐχρῶντο ἀνέκαθεν πρὸς προσδιορισμὸν τῆς τεσσαρεσκαιδεκάτης ἡμέρας τῆς πλησιεστέρας τῇ 21 μαρτίου νέας σελήνης μαρτυροῦσι, πλὴν ἄλλων, ὁ συγγραφεὺς τοῦ Χρονικοῦ Πασχαλίου καὶ Ματθαῖος ὁ Βλάσταρις.

Καὶ ὁ μὲν συγγραφεὺς τοῦ Χρονικοῦ Πασχαλίου λέγει περὶ τούτου «Ἐπιστάμενοι (οἱ πατέρες) ὅτι » τοὺς τῆς σελήνης κύκλους οὐχ ὁμοίως » πάντες ψηφίζουσι καὶ λογισάμενοι μήπως » καὶ ἐκ τούτου ἑτέρα τις διαφωνία καὶ ταραχὴ ἐν ταῖς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις ἀναφυῇ » περὶ τοῦ ἁγίου καὶ ζωοποιοῦ Πάσχα . . . » τὴν θαυμαστὴν καὶ ἀοίδιμον ἐννεακαιδε» καετηρίδα θεοπνεύστως ἐξέθεντο» (Cronicon Pascale σελ. 18 καὶ 19).

Ὁ δὲ Ματθαῖος ὁ Βλάσταρις λέγει «Λαβόντες (οἱ » πατέρες) τὸ′ ἐξῆς ἐνιαυτοὺς . . . καὶ ἐπιλο» γισάμενοι τὴν ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν πρώτην » μετὰ τὴν ἰσημερίαν τοῦ ἔαρος πανσέλη» νον . . . ἐσημειώσαντο ποίαν ἡμέραν τοῦ » μαρτίου ἢ τοῦ ἀπριλίου συμβαίνει τῶν » πανσελήνων ἑκάστην γίνεσθαι» (Ματθαίου Βλασταρέως Σύνταγμα κατὰ στοιχεῖον, σελ. 420).

Ὅτι δὲ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία διετήρησε καὶ ἐν τούτῳ τὴν παράδοσιν ἀλώβητον ἀποδεικνύει τὸ γεγονὸς, ὅτι ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία, ἥτις μέχρι τοῦ 784 ἐχρῆτο πρὸς εὕρεσιν τῶν πανσελήνων ἄλλαις χρονικαῖς περιόδοις, ἑορτάσασα ἕνεκα τούτου τὸ ἅγιον Πάσχα ἐν διαστήματι 460 ἐτῶν πεντηκοντάκις περίπου καθ' ἡμέραν διάφορον ἐκείνης, καθ' ἣν ἑώρτασεν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία (Migne Dictionnaire de l'art de vérifier les dates, σελ. 27—44), οὐ μόνον παρεδέξατο ἐφεξῆς τὴν ἐννεακαιδεκαετηρίδα τοῦ Μέτωνος, ἀλλὰ διετήρησεν αὐτὴν καὶ μετὰ τὴν Γρηγοριακὴν μεταρρύθμισιν.

Τὰ μετὰ τὸ 325 ἔτη, καθ' ἃ ἡ Ἐκκλησία τῆς Δύσεως ἑώρτασε καθ' ἡμέραν διάφορον ἐκείνης, καθ' ἣν ἑώρτασεν ἡ Ὀρθόδοξος εἶνε τὰ

326, 346, 349, 360, 368, 387, 397, 401, 406, 414, 417, 421, 424, 425, 441, 444, 455, 475, 482, 495, 496, 499, 501, 516, 520, 536, 550, 570, 577, 590, 594, 645, 665, 672, 685, 689, 729, 740, 743, 748, 760, 763, 780, 783, 784.

(ἕπεται τὸ τέλος

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 7)

9ον. Συμβούλια δικαστικὰ (Μεδζλῆσι Δααβῆ) καὶ λοιπά.

Νέαι δικαστικαὶ Ἀρχαὶ ὑπὸ τὸν ἄνωθι τίτλον ἱδρύθησανκατὰτὴνἑπομένην χρονολογικὴν τάξιν.

Α'). Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις.

Τῇ 7 Δζεμαζιοὺλ Ἀχὴρ 1281 διὰ τοῦ περὶ Βιλαγετίων (Νομαρχιῶν) Νόμου συνέστησαν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις Συμβούλια ὑπὸ τὰ κάτωθι ὀνόματα.

α') Μεδζλῆσι Δααβῆ Συμβούλια δικῶν ἀνὰ ἓν ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν Δήμων (Καζάδων), ὅπερ συνέκειτο ἐξ ἑνὸς προέδρου τοῦ χακίμη καὶ τριῶν μελῶν μουσουλμάνων καὶ μὴ καὶ ἐδίκαζε περὶ πάσης ὑποθέσεως μὴ, ὑπαγομένης εἰς τὰ ἱεροδικεῖα ἢ ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια.

β') Μεδζλῆσι Τεμὶζ Χουκοὺκ βὲ Δζιναγιὲτ Συμβούλια ἀκυρωτικὰ πολιτικὰ καὶ ποινικὰ ἀνὰ ἓν πολιτικὸν καὶ ποινικόν, ὧν ἑκάτερον εἶχεν ἕνα Πρόεδρον τὸν Χακίμη καὶ τρεῖς Μουσουλμάνους καὶ τρεῖς μὴ Μουσουλμάνους ἐκλεγομένους συνῳδὰ τῷ νόμῳ καὶ ἐδίκαζον περὶ ὧν ὑποθέσεων καὶ τὰ Μεδζλῆς Δααβῆ καὶ ἀνὰ ἓν ἐμποροδικεῖον διὰ τὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις, ὅπερ συνέκειτο ἐξ ἑνὸς Προέδρου καὶ ἀριθμοῦ τινος αἱρετῶν μελῶν ἐκλεγομένων συνῳδὰ τῷ ἐμπορικῷ νόμῳ.

Μετὰ πέντε ἔτη τῇ 4 Μουχαρρὲμ 1286 (23 Ἀπριλίου 1869, ἐδημοσιεύθη νέος νόμος ἐξ ἄρθρων 20 περὶ ὀργανισμοῦ καὶ ἁρμοδιότητος τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, τὸ πρῶτον ἐνταῦθα γίνεται χρῆσις τῆς λέξεως δικαστήριον, ἅτινα οὐχ ἧττον καὶ πάλιν λέγονται Συμβούλια καὶ καθορίζονται οὕτω.

Μεδζλῆσι Δααβῆ Συμβούλια τῶν δικῶν ἐντῇ πρωτευούσῃ τοῦ Δήμου (καζᾶ) ἄρθ. 4—10 §2.

Μεδζλῆσι Τεμὶζ Συμβούλιον Ἀκυρωτικὸν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῶν ἐπαρχιῶν (Μουτεσαριφλίκι ἄρθ. 11—14 § 4.

Διβάνι Τεμὶζ Συμβούλιον Ἀκυρωτικὸν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Νομαρχίας ἄρθ. 15—20§3.

Μεδζλῆσι Τιδζαρὲτ ἐμποροδικεῖον ἀνὰ ἓν ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν ἐπαρχιῶν καὶ Νομαρχιῶν κατὰ τὰς ἐπιτοπίους ἀνάγκας.

Μετὰ ἓν ἔτος ἐγκύκλιος ὑπουργικὴ τῆς 17 Δζεμαζιοὺλ ἐββὲλ 1287 ἐτροποποίησε τὸν ἄνωθι νόμον διὰ τῶν ἄρθρων 12—19.

Β) Ἐν Κων)πόλει.

Μέχρι τοῦ 1870 ὑπῆρχον καὶ ἐλειτούργουν αἱ ἑπόμεναι δικαστικαὶ Ἀρχαί.

1ον Τὰ ἱεροδικεῖα (Μεχκεμεῖ Σερῆ) διὰ πᾶσαν διαφορὰν μεταξὺ Μουσουλμάνων καὶ διὰ τὰς κληρονομικὰς καὶ ἄλλας διαφορὰς καὶ μεταξὺ τῶν μὴ Μουσουλμάνων ὑπηκόων ὀθωμανῶν κατὰ τὸν ἱερὸν αὐτῶν νόμον (Σερῆ)· ἰδὲ σελ.

2ον Τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ Μικτὰ ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλοια διά τινας διαφορὰς τῶν χριστιανῶν ὀρθοδόξων ὑπηκόων ὀθωμανῶν· ἰδὲ ἀνωτέρω σελ.

3ον Τὰ Μικτὰ Συμβούλια τῆς Ἀστυνομίας ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ διὰ τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις ἁπάντων τῶν κατοίκων τῆς Αὐτοκρατορίας.

4ον Τὸ ἐμποροδικεῖον διὰ τὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις ἐν τῷ τελωνείῳ τὸ πρῶτον καὶ κατόπιν ἐν τῷ ὑπουργείῳ τοῦ ἐμπορίου· ἰδὲ ἀνωτέρω σελ.

5ον Τὸ τῶν βαθμούχων τραπεζιτῶν Συμβούλιον ἐν τῷ Νομισματοκοπείῳ.

6ον Τὸ Μεδλῆσι Μουχακεμμὲ δικαστικὸν Συμβούλιον διὰ τὰς διαφορὰς τοῦ Δημοσίου μετὰ τῶν ἰδιωτῶν.

7ον Το Μεδλῆσι Μπαλιὰ ἀνώτατον Συμβούλιον ὡς ἀκυρωτικὸν δι' ὅλας τὰς ἄνω δικαστικὰς Ἀρχάς.

8ον Τὸ Μεδζλῆσι Χὰς ὡς ἀκυρωτικὸν διὰ ὅλας τὰς ἀνωτέρω Αρχάς.

Κατὰ τὸ 1870 ἐδημοσιεύθη νέος ὀργανισμὸς τῶν πολιτικῶν καὶ ποινικῶν δικαστηρίων Κων) πόλεως τῇ 21 Ραμαζὰν 1288 (21 Νοεμβρίου 1287) καταργῶν τὰς προμνησθείσας δικαστικὰς Ἀρχὰς 3ον, 4ον, 5ον, 6ον, 7ον καὶ 8ον καὶ συνιστῶν ἐν Κων)πόλει ἄρθ. 2—6.

α) Εἰρηνοδικεῖα Μεβκῆπεδαγὲτ Μεχκεμλερῆ.

β) Πρωτοδικεῖα Μερκὲζ πεδαγὲτ Μεχκεμλερῆ μὲ δύο τμήματα πολιτικὸν καὶ ποινικὸν ἐν Πέρα καὶ Σκουτάρει (Χρυσουπόλει) ἄρθ. 7—13.

γ) Ἐφετεῖον μὲ δύο τμήματα πολιτικὸν καὶ ποινικὸν μὲ δύο τμήματα αὖθις Κακουργοδικεῖον κα Πλημμελειοδικεῖον ἄρθ. 14—22.

δ) Ἀκυρωτικὸν Διβάνι Ἀχκιὰμ Ἀδλιὲ ἀνώτατον Συμβούλιον Δικαιοσύνης μὲ δύο τμήματα πολιτικὸν καὶ ποινικόν.

Γ) Καθ' ὅλον τὸ Κράτος.

Τῇ 4 Σεβὰλ 1288 (30 Δεκεμβρίου 1871) ἐδημοσιεύθη νέος κανονισμὸς τῶν δικαστηρίων καθ' ὅλον τὸ Κράτος ἐξ ἄρθρων 18 συνιστῶν

α) Εἰρηνοδικεῖα ὑπὸ τὸν τίτλον Συμβούλια τῶν Δημογεροντιῶν.

β) Πρωτοδικεῖα

γ) Ἐμποροδικεῖα

δ) Ἐφετεῖα καὶ

ε) Ἀνώτατον Συμβούλιον τῆς Δικαιοσύνης.

(Ἕπεται συνέχεια.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

κρινόμεναι

(βλέπε συνέχειαν εἰς 6 τεῦχος)

Οὔτε, εἴπερ ὁ ἅγιος Βαρυψαβᾶς ἐνήργει θαύματα διὰ τοῦ ἀπὸ τῆς λογχονύκτου πλευρᾶς τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν αἵματος, ἀναιρεῖ τὴν ὁλόκληρον αὐτοῦ ἀνάστασιν· διότι οὐδὲ περιορίζει τοῦ Θεοῦ τὴν ἄπειρον δύναμιν, τὴν τοσαῦτα ὑπὲρ φύσιν πράγματα τελέσασαν καὶ τελοῦσαν ἀείποτε.

Ἀλλ' οὐδὲ κανονίζει, τέλος πάντων, τὴν παπικὴν ἐπίχυσιν, ἀντὶ τοῦ βαπτίσματος, διότι ψάλλει «καὶ τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων συντρίβων ἐπὶ τοῦ ὕδατος», βλέπουσα ἀνωτέρω ἐν τῷ αὐτῷ τροπαρίῳ, ὅτι προλαβὼν ἐσαφήνισεν ὁ ποιητὴς τὴν κατωτέρω ἔννοιαν, ἣν ἐποίκιλε διὰ χρήσεως ἄλλης προθέσεως, ἀδείᾳ ποιητικῇ, λαβὼν μάλιστα τὸ παράδειγμα ἐκ τοῦ ποιητικωτάτου Προφητάνακτος, αὐταῖς ταύταις ταῖς λέξεσιν. Ἀλλ' ἐπὶ πάντων τούτων ἡ Ἐκκλησία, ἐν τῇ ἐξηγήσει καὶ σαφηνίσει τῶν τοιούτων ἀσαφῶν, ὅσα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀπαντῶνται συγγραφεῦσι, διὰ τῶν ἐν τούτοις σαφῶν δδηγουμένη, ποιεῖται πολλάκις τὴν τούτων ἑρμηνείαν, συχνάκις ἔχουσα ἐπὶ χεῖρας τοὺς τῆς κριτικῆς τέχνης κανόνας· ὥςπερ καθ' ὑπερβάλλοντα ἐξαίρετον λόγον, τὰς Ἁγίας Γραφὰς τὰς ὑφ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Πνεύματος ὑπηγορευμένας, ὅπως μηδέποτε δόξῃ δεικνύειν διὰ τούτων, ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον Θεὸς μὲν παντέλειος καὶ ἀλάνθαστός ἐστιν, ἀλλ' ὅμως ἀντιφάσκει που καὶ περιπίπτει ἑαυτὸ* (ὃ μέγας κίνδυνος)· αἰχμαλωτίζουσα πᾶν νόημα εἰς ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ θεορρήμονος Παύλου· καθ' ὃν τρόπον καὶ σὺ ὤφειλες ποιεῖν καὶ κανονίζειν σεαυτὸν ἐν πᾶσι, καὶ οὐχὶ τοσοῦτον ἐκτραχηλισθῆναι καὶ παραλογίζεσθαι καὶ συκοφαντεῖν τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν σὴν μητέρα, ἥτις ἐγέννησέ σε καὶ ἔθρεψέ σε πνευματικῶς μετὰ τοσαύτης μητρικῆς φιλοστοργίας. Μὴ λοιπὸν φοβοῦ ὑπὲρ αὐτῆς, διότι ἐστὶ πύργος ἰσχυρὸς καὶ ἀπροσμάχητος· ἀλλὰ φοβοῦ ὑπὲρ σεαυτοῦ, καὶ φόβον μέγιστον! διότι καὶ μεγίστοις ἐπικινδύνοις ἐπιχειρεῖς πράγμασι. Διὰ τοῦτο (γραφικῶς εἰπεῖν) «πρόσεχε σεαυτῷ, μήποτε γένηται ῥημακρυπτὸν ἐντῇ καρδίᾳ σου ἀνόμημα»

ἀωμέ. Μαρτίου.

§.

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Σαμουὴλ αὐτολεξεί, ὁ τῆς πατριαρχικῆς ἡμῶν ἀκαδημίας ἀρχιδιδάσκαλος. Ἐκ δὲ τῆς ἀνασκευῆς τοῦ ἱερομονάχουΛεοντίουδλίγα μόνον δυνατὸν ἵνα μετενεχθῶσιν ἐντῇ μετὰ χεῖρας ἐφημερίδι ταύτῃ. Ἀλλ' ἡ μὲν ἀναίρεσις τοῦ Σαμουὴλ ἑστάλη, καθὼς εἰκάζω, Παισίῳ τῷ πρωτοθρόνῳ τῶν μητροπολιτῶν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως· ἡ δὲ τοῦ Λεοντίου κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην Μελέτιον Πάγκαλον καὶ τὴν ἀμφ' αὐτὸν ἱερὰν σύνοδον τῆς ἀναιρέσεως ταύτης ὁ πρόλογος ἔχει ὧδε

«Ὅταν πρὸ μηνῶν ἓξ, δέσποτα Παναγιώτατε, καὶ σεβαστοὶ γέροντες, ὁ Δενδρινὸς Προκόπιος ἔγραφεν εἰς σεβαστοὺς πατριάρχας καὶ σεβασμιωτάτους ἀρχιερεῖς κατὰ τοῦ κυρίου Βαρθολομαίου τοῦ Κουτλουμουσιανοῦ, κατηγορῶν αὐτὸν ὡς σαβελλίζοντα, ὡς νεστορίζοντα, ὡς ἑλληνίζοντα, καὶ συκοφαντῶν αὐτὸν ὡς γράψαντα ἐν τῷ Ὡρολογίῳ αὐτοῦ ὅτι «οὐ πιστεύομεν ἁγίαν Τριάδα, ἀλλὰ μονάδα», καὶ ὑποσχόμενος εἰς τὸ γράμμα, τὸ ὁποῖον ἔξετιλε τότε εἰς τὴν Παναγιότητα τοῦ κυρίου Γρηγορίου, ὅτι μετ' ὀλίγον μέλλει πέμψειν ἔγγραφον τὴν ἣν ἐποίησεν ἐπιστασίαν, καὶ εἰς ἣν εἶχε καταγεγραμμένας τὰς παρατηρήσεις, ἃς εἶχε ποιήσειν ἐν ταῖς νεωτέραις ἐκδόσεσι τῶν τοῦ Βαρθ. Ὡρολογίων. Τότε εἰδότες ἅπαντες ὅτι ἀδύνατον εὑρεθῆναι ἐν τοῖς Ὡρολογίοις τοιαύτας ἀσεβεῖς ἐκφράσεις, εἰδότες προσέτι καὶ τὸν γνωστὸν χαρακτῆρα τοῦ κατηγόρου, οὐδόλως μὲν ἐπίστευον τοῖς παρ' αὐτοῦ γεγραμμένοις, ἐπρόσμενε δὲ ἕκαστος τὴν ἐντελῆ πληροφορίαν τῶν ἐρεσχελιῶν αὐτοῦ μαθεῖν ἐξ ὧν αὐτὸς ὑπεσχέθη μετ' ὀλίγον ἀποστεῖλαι, αὐτὸς μὲν ὄντως τότε φθάσας ὑπεσχέθη στεῖλαι ἦν, ὡς ἔλεγεν, ἐποίησεν ἐπιστασίαν, ἐνασχολούμενος εἰς τὴν ἔρευναν τῶν παρὰ τοῦ κυρίου Βαρθ. πεποιημένων· ἀλλὰ τί ἔμελλεν ἀποστεῖλαι, μηδὲν ἔχων ἀνὰ χεῖρας ἀληθὲς καὶ πραγματικὸν ἐξ ὧν ἐκατηγόρει; μάλιστα δὲ τί ἔμελλεν ἀποστεῖλαι ἐν ἐκείνῃ τῇ περιστάσει ἑτέρωθεν μὲν βιαζόμενος φανῆναι ὡς μετανοήσας δι' ὅσα περ, κατὰ τὴν πεφυσιωμένην καὶ ἠπατημένην αὐτοῦ φαντασίαν, ἔφθη κατηγορήσας. Τῆς δ' Ἐκκλησίας ἐπιμόνως ἀπαιτούσης παρ' αὐτοῦ, κατὰ τὴν προλαβοῦσαν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ, δηλοποιῆσαι τὰ μέρη, ἐν οἷς ἐδώζοντο τὰ παρ' αὐτοῦ συκοφαντούμενα, ἐν τοιαύτῃ, λέγω, περιστάσει, εὐρεθεὶς μεταξὺ ἄκμονος καὶ σφύρας, ἐμηχανεύθη δολίως καταπραΰναι μὲν ὁμοῦ τὸν θυμὸν τῶν κατ' αὐτοῦ ὀργισθέντων δικαίως διὰ τὴν κατὰ τοῦ Β. ἄδικον συκοφαντίαν, ἀποδρᾶσαι δὲ μετὰ ραδιουργίας, ὡς φυγοδίκης, καὶ τὴν ἐπίμονον αἴτησιν τῆς Ἐκκλησίας. Ὅθεν ἔστειλεν ἤδη, οὐχὶ περὶ ὧν αὐτὸς μὲν ὑπεσχέθη σημειώσεων ἐπισήμως, ἀλλ' ἢ συναισθανθεὶς τὴν κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τρομερὰν συκοφαντίαν, ἢ ὡς ἀτίμως συμβιβασθεὶς λάθρα μετ' αὐτοῦ, ἔστειλεν ἤδη, ἄνευ τοῦ ὅλως τολμῆσαι παρελθεῖν εἰς μέσον πρὸς ἀπόδειξιν ὧν ἀτίμως μὲν προετόξευσε κατὰ τοῦ ἀνδρὸς, χαμερπῶς δὲ ἤδη σιωπᾷ περὶ αὐτῶν· ἔστειλε, λέγω, σημειώσεις ἄλλας, δι' ὧν ὁ γενναδας προσποιεῖται, ὡς τάχα θριαμβεύσας ἀποχρώντως διὰ τῆς ραδιουργίας αὐτοῦ κατὰ τοῦ Βαρθ. ἤδη ἕτοιμον εἶναι προελθεῖν καὶ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· οὐχὶ ὅμως ἐκ τοῦ προφανοῦς, ὡς τίμιος, ἀλλὰ πλαγίως διὰ τοῦ αὐτοῦ χαμερπεστάτου καὶ ἀνάν-

* οὕτως ἐν τῷ χειρογράφῳ.

δρου τρόπου, καὶ ὡς ἔγγονον ἐχίδνας ὑφέρπων λάθρα καὶ ὑποκρυπτόμενος ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ πρὸς τὸν γέροντα* γράμματος αὐτοῦ, μὴ σκεπτόμενος ὁ ἀσύντετος ὅτι ἡ Σεβασμιότης αὐτοῦ, ὡς πρῶτος τῆς συνόδου τῆς Ἐκκλησίας, οὐ συγκοινωνήσει αὐτῷ τῶν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀδίκως παρ' αὐτοῦ τοξευομένων, ἀλλ' ὅπως καὶ ἂν σκεπτόμενος οὕτως ἐποίησεν, ἡμῖν μὲν οὐ μέλει περὶ τούτου. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν σεβαστὴν ὑμῶν αἴτησιν, ἀπόκειται ἡμῖν ἤδη ἀποκριθῆναι εἰς ταῦτα χρεωστικῶς, ἰδοὺ προέρχομαι μετὰ προθυμίας ἐν δυνάμει τῶν εὐχῶν ὑμῶν, εἰς ἀπολογίαν, ἐκτιθέμενος τὰς ἀνηκούσας ἑκάστῃ τῶν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας φληναφων αὐτοῦ σημειώσεων ἀποκρίσεις».

***

Λεκτικόν τε καὶ γράψιμον τῆς τοῦ Λεοντίου διατριβῆς, ἧς τὸ πρωτόγραφον εὕρηται παρ' ἐμοί, δεικνύει τὸν καππαδόκην τοῦτον κληρικὸν οὐχὶ πολλῆς παιδείας μέτοχον· τούτου δ' ἕνεκα θέλομεν περιορισθῆ εἰς ἔκδοσιν μερῶν τινῶν αὐτῆς. Ἰδοὺ αἱ πρῶται λέξεις τῆς δευτέρας παραγράφου τῆς διατριβῆς· «ἐξ αὐτῶν τῶν δέκα σημειώσεων, αἱ μὲν δύο εἰσὶ τυπογραφικὰ λάθη· ἄλλη δὲ μία ἡ **ὁλοϋστερενὴ** ἐστὶ λάθος οὐχὶ τοῦ τροπαρίου, ἢ τῆς συντάξεως, ἀλλὰ τοῦ ἰδίου Δενδρινοῦ ἀγνοοῦντος τὴν σύνταξιν». Ἐκτενέστερον δ' ἐξηγεῖ τὰ μέρη τὰ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Δενδρινοῦ προσβαλλόμενα καὶ χάριν παραδείγματος παρατίθημι τινὰ ἐκ τῆς ἀνασκευῆς τοῦ Προκοπίου.

«Ὁ κανὼν ὁ διαλαμβάνων τὸ παρὸν τροπάριον** ἐστὶ τῶν Εἰσοδίων ἡ ἑορτή, ἐν ᾗ ψάλλεται· ὅθεν εἰς μὲν ὅλας τὰς λοιπὰς ὠδὰς, ἐκτὸς τῆς ἐννάτης, ὅσα τροπάρια ψάλλονται, καθολικώτερα ἀνήκουσιν εἰς τὴν τριετῆ τῆς Παρθένου ἡλικίαν, καθ' ἣν προσάγεται εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ὅσα τροπάρια ψάλλονται εἰς τὴν ἐννάτην ὠδὴν ὅλα μὲν σχεδὸν εἰσὶν ἐγκώμια μεγαλύνοντα τὴν Παρθένον οὐχ ὡς οὖσαν εἰς τὴν τριετῆ αὐτῆς ἡλικίαν, ἀλλ' ὡς ἐντελῶς γεγενημένην μητέρα Θεοῦ, ἐξαιρέτως ὅμως εἰς τὸ παρὸν τροπάριον ὑπερίπταται, Θεοτόκε ἁγνή, τὸ θαῦμά σου τὴν δύναμιν τῶν λόγων· σῶμα γὰρ ἐν σοὶ κατανοῶ ὑπὲρ λόγον «ροῆς ἁμαρτίας ἀνεπίδεκτον» ὅθεν εὐχαρίστως βοῶ σοι ὄντως ἀνωτέρα! κλπ. ὅπου προφανῶς ὁρᾶται ὅτι ἡ Παρθένος ὀνομάζεται Θεοτόκος, ὡς βεβαίως γεννήσασα τὸν Θεὸν ὅθεν κατόπιν ἀναφέρεται. καὶ τὸ ὑπερβαῖνον πάντα νοῦν ὑπερφυσικὸν θαῦμα τῆς Θεοτόκου, δηλ. τὸ ἀσπόρως καὶ ἀφθόρως γεννῆσαι τὸν Θεόν· ἔπειτα εἰς τὸ τέλος μεγαλύνεται καὶ αὐτὴ, ὡς ὑπερδεδοξασμένη ἐν οὐρανοῖς καὶ ὑπερέχουσα ἀνωτέρα τῶν οὐρανίων δυνάμεων. Ἐρωτῶ ἤδη Σ. Γ.*** δίδεται ποτὲ ἀσέβεια φρικωτέρα ὡς τὸ φρονεῖν τινὰ ὅτι, ὡς ἐν τῷ παρόντι τροπαρίῳ ὁρᾶται, ἡ Παρθένος μετὰ τὸ γεγονέναι μητέρα Θεοῦ, ἔτι νὰ λογίζεται ὡς μὴ ἐλευθέρα τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος; δίδεται ἀναισχυντία καὶ ἀπόνοια μεγαλητέρα ὥστε κατηγορεῖν ὡς λατινοφρονοῦσαν τὴν Ἐκκλ. διότι αὐτὴ φρονεῖ τὴν ἀγνὴν Παρθένον μετὰ τὸ γεννῆσαι τὸν Θεὸν ἐλευθέραν προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, κατὰ τὴν ἔννοιαν τὴν ἐν τῷ παρόντι τροπαρίῳ;

(ἕπεται τὸ τέλος)

Μ. Ι. Γ.

* Παΐσιον τὸν πρωτόθρονον τῶν ἀρχιερέων τοῦ πατριαρχικοῦ κλίματος τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

** ἐννοεῖται ὅτι ἐξετάζει τὸ "ροῆς ἁμαρτίας ἀνεπίδεκτον,,

*** σημαίνει "σεβασμιώτατε γέροντα,,.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια. Διὰ τοῦ παν. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου καὶ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ κ. Α. Οἰκιάδου, διεβιβάσθησαν τῇ σαρελθούσῃ δευτέρᾳ τὰ συλλυπητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι τῷ Σουλτάνῳ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς πριγκηπίσσης ἀδελφῆς Αὐτοῦ.

Πατριαρχικὸν ἐνδιαφέρον. Διὰ τοῦ ἱερ. δευτερεύοντος κ. Νεοφύτου ἡ Α. Θ. Παναγιότης διηρώτησε κατ' ἐπανάληψιν τὰ τῆς ὑγείας τῶν ἀσθενούντων συνοδικῶν σεβασμιωτάτων κ. κ. Πολυκάρπου καὶ Θεοκλήτου.

Συνεδρίαι Ἱ. Συνόδου. Ὡς ἐκ τῆς ἐξακολουθούσης ἀδιαθεσίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ Ἱ. Σύνοδος καὶ τῇ ἑβδομάδι ταύτῃ συνῆλθεν εἰς τὰς τακτικὰς αὐτῆς συνεδρίας ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Α΄ τῇ τάξει τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδοται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος —Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη· Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆςδιευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

Περιεχόμενα:

Εὐαγγελικὰ διδάγματα—Βραχεῖα περὶ τοῦ Πάσχα σημείωσις—Μιλτ. Καραβοκυροῦ τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια) —Λειτουργικῶν βιβλίων διορθώσεις κρινόμεναι—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 28 Φεβρουαρίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 9

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

Η' ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

ΜΑΡΚ. 9, 17—31

Ὦ ἁγία πίστις, ἀχώριστε σύντροφε τῆς γνησίας ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος, πανίσχυρε λογικὴ δύναμις τοῦ ἀνθρώπου, ἀνεκτίμητε θησαυρὲ τοῦ φυσικοῦ ἀνθρωπίνου βίου, πόσον ἐνίοτε παραχαράττεσαι καὶ παραγνωρίζεσαι! Ἡ ἀνθρωπίνη ἀδυναμία ζητοῦσα παρὰ σοῦ ὅ τι δέν σοι ἀνήκει, ἤ σε διαστρέφει, ἤ σε περιφρονεῖ, καὶ αἴφνης ἀντὶ σοῦ προβάλλει ἡ δεισιδαιμονία, ἡ ἀμφιβολία, ἡ ἀπιστία. Καὶ ὅμως τὰ μεγάλα ἀπ' αἰώνων ἔργα σου, τὰ ἐξαίσια ὄντως θαύματά σου, εἶνε ἱκανὰ πρὸς στερέωσιν σοβαρῶν περὶ σοῦ πεποιθήσεων. Καὶ ἐὰν δὲ τὰ μεγαλουργήματά σου θεωρῶνται ὑπό τινων ὡς ἔχοντα ἄλλας ἀφορμὰς, οὐσιωδῶς εἶνε πάντοτε γνήσια τέκνα σου, πολυειδῶς ὡς τοιαῦτα μαρτυρούμενα.

Καὶ σήμερον, ὅπως καὶ ἄλλοτε, καὶ μάλιστα μετὰ μεγάλης τόλμης, ζητοῦσί τινες νὰ θέσωσι τὴν πίστιν εἰς τὰς ἀποθήκας παλαιῶν ἀραχνῶν τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας. Θετικῶς ὅμως μένει διαρκὴς πολύτιμος παράγων τοῦ φυσικοῦ καὶ λογικοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν. Πρόχειρος δὲ μελέτη τοῦ βίου τούτου δεικνύει, ὅτι τὸ τῆς καθημερινῆς ἡμῶν ζωῆς εἶνε ἡ πίστις, οὐ μόνον ἡ καθαρῶς θρησκευτικὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ γενικωτέρα ἄλλη, ἥτις λελη-θότως ὑπάρχει εἰς πᾶσαν ὁπωσοῦν σοβαρὰν ἐργασίαν, εἰς πᾶσαν σπουδαίαν ἐπιχείρησιν κοινὴν καὶ ἰδίαν. Ἡ πίστις εἶνε ἡ παρέχουσα πάντοτε θάρρος καὶ δύναμιν, δι' αὐτῆς δὲ κυρίως ἀποκτῶσι μεγάλην ἀξίαν τὰ διάφορα κατορθώματα τῆς ἀκαταβλήτου ἀνθρωπίνης θελήσεως.

Ἄνευ δὲ ὑπερβολῆς δικαιούμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ μετὰ λόγου πίστις προάγει τὴν ἀνθρωπίνην δραστηριότητα καὶ τείνει πρὸς τελειοποίησιν εἰς πᾶν εἶδος προόδου καὶ ἀκμῆς. Τὴν μεγάλην δὲ ταύτην ἀλήθειαν τὴν καθ' ἑκάστην πολυειδῶς βεβαιουμένην, ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐνοῶσι καλῶς πάντες, ἵνα μὴ μεγάλως παραβλάπτωνται ὕψιστα τῆς ἀνθρωπότητος συμφέροντα διὰ παραλόγου ἀπιστίας καὶ ἐκμυκτηρισμοῦ προαιωνίων θεμελίωντῆς κανονικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀναπτύξεως. Καὶ ἄτομα δὲ καὶ κοινωνίαι καὶ ἔθνη καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἐν γένει, ζωογονοῦνται καὶ προάγονται εἰς πᾶν εὐγενὲς καὶ γενναῖον ἐπιχείρημα διὰ τῶν κεφαλαίων τῆς γενικωτέρας φυσικῆς καὶ λογικῆς πίστεως, καὶ ἰδίᾳ τῆς θρησκευτικῆς, ἥτις πολυειδῶς εἶνε ὠφέλιμος.

Τίς δὲ ἄνευ ἐλπίδος ἐπιτυχίας, ἄνευ προσδοκίας παροτρυνούσης, ἄνευ πεποιθήσεως καὶ βεβαιότητος ἀναλαμβάνει νὰ ἐπιχειρήσῃ τι ἔχον δι' ἑαυτὸν μόνον, ἢ καὶ διὰ τὸ κοινὸν ἀξίαν καὶ σπουδαιότητα; Ἢ τίς ἐπιτυγχάνει εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ, οἱονδήποτε καὶ ἂν εἶνε τοῦτο, ἐὰν δὲν ἔχῃ

ἐνδόμυχον θάρρος ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ; Μία πρόχειρος μετὰ προσοχῆς μελέτη τοῦ ἀνθρωπίνου βίου βεβαιοῖ ὅτι πανταχοῦ ἐν αὐτῷ εἶνε ἐγκατεσπαρμένα στοιχεῖα ἑλλόγου πίστεως εἰς ἀνάλογον βαθμόν. Ἐὰν δὲ αὕτη εἶνε ἀναγκαία διὰ τὸν βίον, ἡ μετὰ τοῦ οὐρανίου πατρὸς σχέσις ἡμῶν δύναται νὰ μένῃ ἄνευ πίστεως;

Ἡ θρησκευτικὴ δὲ πίστις τοῦτο ἔχει τὸ μέγα καὶ θαυματουργὸν ὄντως χάρισμα, ὅτι συνάπτει τὰ πρόσκαιρα μετὰ τῶν αἰωνίων, τὰ φθαρτὰ μετὰ τῶν ἀφθάρτων, τὰ ἐπίγεια μετὰ τῶν οὐρανίων, τὸν ἄνθρωπον μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐν τούτῳ δὲ κεῖται ἡ μεγίστη δύναμις καὶ ἀξία αὐτῆς, διότι ὑψοῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς αἰθέρια ὕψη ἐνθουσιώδους ἀφοσιώσεως μέχρι περιφρονήσεως πάντων τῶν ἐπιγείων, καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς ζωῆς. Καὶ ὅταν ἐν τῇ πίστει καὶ διὰ τῆς πίστεως ὁ ἄνθρωπος καὶ ζῶν καὶ ἀποθνήσκων ἀπαθανατίζεται, εὐλογούμενον δὲ φέρεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, τίς δύναται μετὰ λόγου νὰ διαμφισβητήσῃ τὸ μέγα χάρισμα, τὴν μεγάλην ἀξίαν τῆς θρησκευτικῆς πίστεως, ἥτις οὐδέποτε ἐκλείπει;

Ἄπειρα δὲ εἶνε τὰ παραδείγματα τῶν μεγαλουργημάτων τῆς θρησκευτικῆς πίστεως. Ἐγὼ δὲ στρέφω τὴν προσοχὴν ὑμῶν εἰς ὅσα περὶ τούτου θαυμασίως λέγονται εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολήν, ἅτινα ἀνήκουσινεἰς τηνίεραν τῶν Ἑβραίωνἱστορίαν τὴν περιεχομένην εἰς τὴν παλαιὰν διαθήκην. Ὁ θεόπνευστος τῆς ἐπιστολῆς ταύτης συγγραφεὺς ἐνθαρρύνει τοὺς ἀναγνώστας εἰς τὴν μεθ' ὑπομονῆς καὶ παρρησίας ἀκλόνητον πίστιν. Ὁρίζων δὲ ὅτι αὕτη εἶνε «ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων» (Ἑβρ. 11, 1), παρουσιάζει παραδείγματα καὶ κατορθώματα θαυμάσια πίστεως. Ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς ἐκ τοῦ μηδενὸς διὰ ῥήματος Θεοῦ δημιουργίας τοῦ παντὸς, καὶ καταλήγει εἰς τὸν μέγαν προφήτην καὶ βασιλέα Δαυὶδ καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν προφήτας καὶ ἄλλους ἁγίους ἄνδρας (Ἑβρ. 11, 2—32).

Ἀκολουθεῖ δὲ ὁ ἑπόμενος χαρακτηρισμὸς τῶν διὰ τῆς πίστεως ἐξόχων ἀρετῶν καὶ κατορθωμάτων τῶν ἁγίων τῆς παλαιᾶς διαθήκης ἀνδρῶν. Οὗτοι, λέγει, «διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν, ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν·» (Ἑβρ. 11, 33—38).

Τὰ τοιαῦτα δὲ φαινόμενα τῆς διὰ τῆς θρησκευτικῆς πιστεως ἀφοσιώσεως εἰς τὸ ἴδιον καθῆκον διήκουσι δι' ὅλου τοῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητος ὡστὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἀνθρωπίνης ἀρετῆς. Καὶ οὕτως ἡ πίστις προβάλλει πανταχοῦ καὶ πάντοτε, πλὴν τῶν ἐκτάκτων φαινομένων τῆς ἐσχάτης παρακμῆς, ὡς ζωογόνος τις αὔρα, ὡς οὐρανία πνοὴ ζωῆς, ὡς δύναμις ὑπέροχος πρὸς μεγαλουργίαν τῶν λογικῶν ἀνθρώπων ἠθικὴν καὶ κοινωνικήν. Ἐὰν δέ ποτε κακός τις δαίμων πρὸς στιγμὴν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου τὴν θρησκευτικὴν πίστιν, ἥτις κρύπτεται καὶ εἰς τὰς καρδίας πολλῶν φημιζομένων ἀπίστων, ὡσπὶν θηρύπὸ ψυχρὰν τέφραν, ὁ κόσμος θὰ μετεβάλλετο εἰς φοβερὸν πανδαιμόνιον, εἰς γέενναν πυρὸς, εἰς κόλασιν ἀποτρόπαιον.

Ἀλλ' εὐτυχῶς τοιοῦτό τι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ! Ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν εἶνε ὁμέγιστος καὶ ἀνυπέρβλητος διδάσκαλος τῆς πίστεως, ὅπως καὶ τῆς ἀληθείας, τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καὶ πάσης ἄλλης ἠθικῆς ἀξίας καὶ ἀρετῆς. Δι' αὐτοῦ ἡ πίστις ἀνυψώθη εἰς ἀπροσπέλαστα ὕψη πνευματικῆς τελειότητος, ἥτις δὲν ἐγκρίνει τὴν ὑλικὴν, τὴν ξηρὰν καὶ τυπικὴν, τὴν τοῦ νεκροῦ γράμματος φαρισαϊκὴν πίστιν. Ὅπως δὲ καθ' ἅπασαν τὴν θείαν τοῦ Κυρίου διδασκαλίαν πρυτανεύει ἐν ἠρεμίᾳ πνεύματος φυσικὴ, λογικὴ καὶ ἠθικὴ τῶν πραγμάτων ἀντίληψις, οὕτω καὶ ἐν τῇ περὶ πίστεως διδασκαλίᾳ βασιλεύει ἐνειρήνῃ πᾶν τὸ φυσικὸν, λογικὸν, ἠθικὸν, πᾶν τὸ οὐσιωδῶς ὀρθὸν, τὸ ἀνεπίδεκτον διαμφισβητήσεως.

Ὁ Κύριος εἰς οὐδένα λέγει, «Ἀλόγως πίστευε, ἄνευ σκέψεως καὶ κρίσεως πίστευε, πίστευε καὶ μὴ ἐρεύνα». Ἀλλὰ τί λέγει; «Ἐὰν ἔχῃς πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐὰν ἔχῃς ἐν ἑαυτῷ μικρόν τινα πυρῆνα λογικῆς πίστεως, πίστεως ἥτις ἀπορρέει ἐξ ὀρθονοίας καὶ ὑγιοῦς γνώσεως τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ κόσμου, τοῦ Θεοῦ, τότε δύνασαι νὰ τελειοποιηθῇς εἰς τὴν πίστιν ταύτην. Τότε δύνασαι νὰ κατορθώσῃς μεγάλα καὶ ὑπεράνθρωπα κατορθώματα, μεγάλα καὶ ἀπίστευτα θεωρούμενα θαύματα, ἅτινα ὑπερβαίνουσι τὴν κοινὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν καὶ ὅμως δὲν εἶνε παράλογα». Ἀληθῶς δὲ τοῦτο

παρατηρεῖται εἰς τοὺς ἐκτάκτους καιροὺς τῆς ὑγιαινούσης θερμῆς καὶ ζώσης πίστεως, ἔκτακτος δύναμις καὶ ὑπέρβασις τῶν συνήθων ὁρίων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Τὸ δὲ διὰ τῆς τοιαύτης πίστεως ἐπιτελούμενον ἔκτακτον γεγονὸς, τὸ θαῦμα, δὲν διαφωνεῖ πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον, οὐδὲ ἀναιρεῖ αὐτὸν, ἀλλ' ὑπερβαίνει τὰ ὅρια αὐτοῦ. Πᾶν δὲ τὸ ὑπερβαῖνον τὰ πεπερασμένα ὅρια τοῦ ὀρθοῦ λόγου, ὑπ' αὐτοῦ ἐρευνώμενον καθ' ὅσον εἶνε δυνατὸν, δὲν ἀποκρούεται, ἀλλὰ καὶ ἀναγνωρίζεται καὶ πιστεύεται ὡς μὴ ἀντιφατικὸν καὶ παράλογον. Οὕτω δὲ μεγάλοι φιλόσοφοι, θετικὰς βάσεις ἔχοντες εἰς τὸ σύστημα αὐτῶν, δὲν ἀντεπεξέρχονται κατὰ τῆς θρησκευτικῆς πίστεως καὶ τῶν θαυμάτων, ἀλλ' ἀναγνωρίζουσιμὲν ταῦτα ὡς ὑπερβαίνοντα τὰ ὅρια τῆς λογικῆς ἀντιλήψεως χωρὶς νὰ εἶνε διὰ τοῦτο παράλογα, ὁμολογοῦσι δὲ τὴν πίστιν ὡς λογικὴν καὶ ἀναγκαίαν ἐν τῷ βίῳ.

Τὸ δὲ σημερινὸν εὐαγγέλιον ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν προξενεῖ ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐν αὐτῷ δόσεως ἀπιστίας καὶ ἀμφιβολίας. Καὶ ὁ λαὸς καὶ οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου στεροῦνται ἐπαρκοῦς ἐνδομύχου πίστεως, ὥστε νὰ ἀξιωθῶσι καὶ κατορθώσωσιν ἔργα πίστεως ὑπεράνθρωπα. Ὁ Κύριος μετὰ τὴν μεταμόρφωσιν καταβαίνει ἀπὸ τοῦ ὄρους μετὰ τῶν τριῶν ἀποστόλων Πέτρου, Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου, καὶ διευθύνεται πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἦσαν οἱ ἐννέα ἄλλοι ἀπόστολοι. Ἐκεῖ ὑπάρχει πλῆθος τοῦ λαοῦ, εἷς δυστυχὴς πατὴρ μετὰ τοῦ σεληνιαζομένου μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, οἱ δὲ φαρισαῖοι, βυσσοδομοῦντες πάντοτε κατὰ τοῦ οὐρανίου διδασκάλου, ἐριστικῶς συζητοῦσι μετὰ τῶν ἐννέα ἀποστόλων.

Ὁ δὲ καρδιογνώστης Θεάνθρωπος διαγινώσκει ἀμέσως τὰ προηγηθέντα καὶ ὑπὸ τῶν φαρισαίων σκευωρούμενα, πληροῦται δὲ ἠθεία αὐτοῦ φιλάνθρωπος καρδία λύπης καὶ δυσανασχετήσεως. Διέκρινεν ὅτι μέλαν νέφος δυσπιστίας καὶ ἀπιστίας ἠπείλει νὰ καλύψῃ πάντας, καὶ τοῦτο ἐν ᾧ τοσαῦται εἶχον τεκμήρια τῆς θαυματουργικῆς τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀποστόλων δυνάμεως. Ἤδη δὲ καὶ ἐχώρει πρὸς τὸ τέρμα τὸ κοσμοσωτήριον αὐτοῦ ἔργον, καὶ ὑπῆρχεν ἐπὶ μᾶλλον ἡ ἀνάγκη ἐπαρκοῦς πίστεως τοὐλάχιστον εἰς τοὺς οἰκειοτέρους μαθητάς. Καὶ ὅμως οὗτοι, πλὴν τῶν μετ' αὐτοῦ ὄντων κατὰ τὴν μεταμόρφωσιν, ἐκινδύνευον νὰ καταποντισθῶσιν εἰς τὸ τῆς ἀπιστίας ἄγριον πέλαγος.

Ἀλλὰ καὶ λυπούμενος καὶ δυσανασχετῶν καὶ ἀναφωνῶν, πρὸς πάντας ἀπευθυνόμενος, «Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη! ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;» προχωρεῖ εἰς τὴν θαυμασίαν θεραπείαν τοῦ σεληνιαζομένου παιδὸς, ἀφ' οὗ καταλλήλως παρεσκεύασε τὸν πατέρα εἰς σταθερὰν πίστιν. Καὶ ὁ πατὴρ ἐκεῖνος ὁ δυστυχὴς καὶ ταλαίπωρος ἕως τότε, ἀφ' οὗ ἀνωμολόγησεν ὅτι πιστεύει εἰς τὴν θαυματουργὸν τοῦ Κυρίου δύναμιν, ἐν βραχεῖ γίνεται εὐτυχὴς καὶ τελειοῦται ἐν τῇ πίστει. Ἀπὸ τοῦ θαύματος δὲ ἀνέλαμψεν ἡ πίστις καὶ παρὰ τοῖς δειλοῖς ἕως τότε ἀποστόλοις καὶ παρὰ τῷ λαῷ, οὐχὶ δὲ παρὰ τοῖς ἀπίστοις φαρισαίοις.

Οὕτω δι' ἑνὸς θαύματος ἐπανῆλθε τότε ἡ πίστις εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους, χαλαρὰ καὶ ἀσθενὴς πρότερον οὖσα, καὶ μέχρις ἀπιστίας φθάνουσα. Διὰ τοῦτο δὲ ἠγανάκτησεν ὁ Κύριος, καὶ ἤλεγξε βραδύτερον τοὺς ἀποστόλους. Σήμερον δὲ ἡμεῖς, ἔχοντες πρὸ ἡμῶν τοσαῦτα φαινόμενα τῆς θαυματουργικῆς τοῦ Κυρίου δυνάμεως, διατηροῦμεν ἆρα γε τὴν πίστιν τῶν πατέρων ἡμῶν ἀκμαίαν, ἢ μὴ παράλογος ὑλόφρων γνώμη σκοτίζει τὸν νοῦν καὶ διαφθείρει τὴν καρδίαν, καὶ οὕτως ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν; Ἐγὼδὲν ἐπιθυμῶ τοιαῦτα λυπηρὰ νὰ φαντασθῶ δι' ἡμᾶς φαινόμενα, ἐξ ὧν πολλὰ προκύπτουσι δυστυχήματα.

Ἐν τούτοις ἐπάναγκες κρίνω νὰ συστήσω εἰς πάντας ἡμᾶς, ὅπως τελειοποιώμεθα καθ' ἑκάστην δι' ἀγαθοεργίας εἰς τὴν ἁγίαν τῶν πατέρων ἡμῶν πίστιν. Καὶ ἐὰν δὲ αἰσθανώμεθα ὅτι ἐξαντλεῖται ἡ δύναμις αὐτῆς ἐκ ταπεινοῦ καὶ ὑλικοῦ φρονήματος, ἂς προσπαθῶμεν νὰ ὑψωθῶμεν πάλιν πρὸς τὰ ἄνω. Καὶ ὅταν ἀδυνατῶμεν τοῦτο ἐκ τῶν περισπασμῶν τοῦ βίου νὰ κατορθώνωμεν, τότε μετὰ τοῦ πατρὸς τοῦ σημερινοῦ σεληνιαζομένου ἂς κράζωμεν πρὸς τὸν Κύριον· «Πιστεύω, Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ» (Μάρκ. 9, 24). Προχωροῦντες δὲ περαιτέρω, ἂς ἀπευθύνωμεν πρὸς αὐτὸν τὴν θερμὴν τῶν ἀποστόλων δέησιν· «Κύριε, πρόσθες ἡμῖν πίστιν» (Λουκ. 17, 5). Εἴθε οὕτω πάντες νὰ ἐπιτελῶμεν τὸ ἔργον ἡμῶν, «διώκοντες δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονὴν, πραότητα» (1 Τιμ. 6, 11).

1, 3, 1915. † Ὁ Ν. Β.

ΒΡΑΧΕΙΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΣΧΑ
ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

(τέλος βλέπε συνέχειαν εἰς 8 τεῦχος).

Διὰ τὸν ἑορτασμὸν τοῦ Πάσχα τῷ 387 ὁ Migne σημειοῖ «L'an 387, en divers endroits, le 18 Avril fut le jour de Pâques; et chez quelques Latins, on célébra cette solennité le jour même de l'Équinixe, contre la disposition du Concile de Nicée. (Dictionnaire de l'art de vérifier les dates, σελ. 29 καὶ 30).

Τῷ 387 ἑώρτασεν ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία βραδύτερον τῆς πρώτης μετὰ τὴν πανσέληνον κυριακῆς.

Διὰ δὲ τὸν ἑορτασμὸν τοῦ ἁγίου Πάσχα τῷ 482 ὁ αὐτὸς σημειοῖ «L'an 482, les Latins firent Pâques le 18 Avril, et quelques-uns même le 21 Mars, tandisque les Orientaux et les Egyptiens célébrèrent cette fête, comme il convenait le 25 Avril» (αὐτόθι σελ. 33 καὶ 34).

***

ΕΠΑΚΤΑΙ ἢ ΕΠΑΓΟΜΕΝΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ἔτους δεδομένου καλοῦνται αἱ ἡμέραι, ἃς ἔχει ἡ σελήνη τῇ πρώτῃ μαρτίου τοῦ ἔτους ἐκείνου.

Ὁ πάπας Γρηγόριος XIII, ἐπιχειρήσας τῷ 1582 καὶ τὴν διόρθωσιν τῶν ἐπακτῶν, προσέθηκε μὲν ταῖς ἐπακταῖς τοῦ 1600 τρεῖς ἡμέρας, ἀντὶ νὰ προσθέσῃ ὡς ὤφειλε τέσσαρας, διέταξε δὲ νὰ προστίθηται ἀπὸ τοῦ 1800 καὶ ἑξῆς μία ἡμέρα, ἑπτάκις μετὰ 300 ἔτη καὶ ἅπαξ μετὰ 400.

Ἕνεκα τῆς τοιαύτης διορθώσεως, αἱ ἐπακταὶ τοῦ Γρηγοριακοῦ ἡμερολογίου διαφέρουσι νῦν καὶ θὰ διαφέρωσι μέχρι τῆς πρώτης μαρτίου 2200 κατὰ τέσσαρας ἡμέρας.

Αἱ ἐπακταὶ τοῦ ἡμετέρου ἡμερολογίου διαφέρουσι τῶν ἀστρονομικῶν κατὰ πέντε ἡμέρας, αἱ δὲ ἐπακταὶ τοῦ Γρηγοριακοῦ κατὰ μίαν.

Οὔτε αἱ ἐπακταὶ τοῦ ἡμετέρου ἡμερολογίου, οὔτε αἱ ἐπακταὶ τοῦ Γρηγοριακοῦ ἡμερολογίου, οὔτε αἱ ἀστρονομικαὶ παρέχουσιν ἀκρίβειαν ἐν τῷ προσδιορισμῷ τῶν πανσελήνων, διότι, ἀντὶ νὰ ὦσι τριάκοντα, εἶνε μόνον ἐννεακαίδεκα. Δύναται δ' ἕκαστος νὰ ἐννοήσῃ τοῦτο, ἂν λάβῃ ὑπ' ὄψει ὅτι κατὰ μὲν τὸ ἡμέτερον ἡμερολόγιον ἡ σελήνη δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τῇ πρώτῃ μαρτίου ἡλικίαν οὔτε 2 ἡμερῶν, οὔτε 5, οὔτε 7, οὔτε 10, οὔτε 13, οὔτε 16, οὔτε 18, οὔτε 21, οὔτε 24, οὔτε 27, οὔτε 29, κατὰ δὲ τὸ Γρηγοριακὸν ἡ σελήνη μέχρι πρώτης μαρτίου 2200 δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἡλικίαν οὔτε 1 ἡμέρας, οὔτε 4, οὔτε 7, οὔτε 9, οὔτε 12, οὔτε 15, οὔτε 18, οὔτε 20, οὔτε 23, οὔτε 24, οὔτε 28.

Ἐπειδὴ αἱ ἐπακταὶ ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν τιθεῖσι τὸ νομικὸν Πάσχα καθ' ἡμέραν κειμένην μετὰ τὴν εἰκοστὴν μαρτίου καὶ πρὸ τῆς ἐννεακαιδεκάτης ἀπριλίου, ὅταν μὲν τὸ νομικὸν Πάσχα γίνηται καθ' ἡμέραν σάββατον τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ μαρτίου, τὸ ἅγιον Πάσχα ἑορτάζεται τῇ εἰκοστῇ δευτέρᾳ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἐὰν δὲ τὸ νομικὸν Πάσχα γίνηται καθ' ἡμέραν κυριακὴν τῇ ὀκτωκαιδεκάτῃ ἀπριλίου, τὸ ἅγιον Πάσχα ἑορτάζεται τῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ ἀπριλίου.

Σημειωτέον ὅτι· ἐπειδὴ αἱ Γρηγοριακαὶ ἐπακταί, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1900 μέχρι τοῦ ἔτους 2200, τιθεῖσι τὸ νομικὸν Πάσχα καθ' ἡμέραν κειμένην μετὰ τὴν εἰκοστὴν πρώτην μαρτίου καὶ πρὸ τῆς ἐννεακαιδεκάτης ἀπριλίου, ἐὰν κατὰ τὸ διάστημα τῶν τριῶν τούτων αἰώνων ἡ μετὰ τὴν ἰσημερίαν τοῦ ἔαρος πρώτη πανσέληνος γένηται τῇ εἰκοστῇ πρώτῃ μαρτίου, καθ' ἡμέραν σάββατον, ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία δὲν θὰ ἑορτάσῃ τὸ Πάσχα αὐτῆς τῇ εἰκοστῇ δευτέρᾳ μαρτίου, ἀλλὰ κατὰ κυριακὴν, ὑστερωτέραν τῆς πρώτης μετὰ τὴν ἰσημερίαν τοῦ ἔαρος.

Ἡ εἰκοστὴ δευτέρα μαρτίου καὶ ἡ εἰκοστὴ πέμπτη ἀπριλίου παρέχουσιν, ἡ μὲν τὸ κατώτατον, ἡ δὲ τὸ ἀνώτατον ὅριον τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Πάσχα. Τόση δὲ σημασία δίδοται εἰς τὴν τήρησιν τῶν ὁρίων τούτων, ὥστε ὁ πάπας Γρηγόριος XIII, ἵνα μὲν μὴ ἑορτασθῇ ποτὲ τὸ ἅγιον Πάσχα τῇ 26 ἀπριλίου διέταξε νὰ μεταβάλληται ἡ ἐπακτὴ 24 εἰς 25, ἵνα δὲ μὴ ὑπάρχῃ ἐν τῷ πασχαλίῳ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἡ αὐτὴ ἐπακτὴ ἐν τῇ αὐτῇ ἐνενακαιδεκαετηρίδι δὶς, διέταξεν ἡ ἐπακτὴ 25 νὰ μεταβάλληται εἰς 26.

Τὸ κατώτατον καὶ τὸ ἀνώτατον ὅριον τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Πάσχα ἀποτελοῦσι περίοδον 532 ἐτῶν, καθ' ἣν τὸ ἅγιον Πάσχα γίνεται τετράκις ἅπαξ μετὰ 247 ἔτη καὶ τρὶς μετὰ 95.

Καὶ αἱ μὲν ἀπὸ τοῦ 1136 καὶ ἑξῆς τέσσαρες πρῶται περίοδοι τῶν ἐτῶν, καθ' ἃ τὸ Πάσχα ἑωρτάσθη καὶ ἑορτασθήσεται τῇ 22 μαρτίου εἶνε·

α' περίοδος

1136	1383	1478	1573	1668
247	95	95	95	

β' περίοδος

1668	1915	2010	2105	2200
247	95	95	95	

γ' περίοδος

2200	2447	2542	2637	2732
247	95	95	95	

δ' περίοδος

2732	2979	3074	3169	3264
247	95	95	95	

Αἱ δὲ ἀπὸ τοῦ 1204 καὶ ἑξῆς τέσσαρες πρῶται περίοδοι τῶν ἐτῶν, καθ' ἃ τὸ ἅγιον Πάσχα ἑωρτάσθη καὶ ἑορτασθήσεται τῇ 25 ἀπριλίου εἶνε·

α' περίοδος

1204	1451	1546	1641	1736
247	95	95	95	

β' περίοδος

1736	1983	2078	2173	2268
247	95	95	95	

γ' περίοδος

2268 2515 2610 2705 2800
247 95 95 65

δ' περίοδος

2800 3047 3142 3237 3332
247 95 95 95

Τὰ ἔτη, καθ' ἃ τὸ ἅγιον Πάσχα ἑωρτάσθη καὶ ἑορτασθήσεται τῇ 22 μαρτίου, εἶνε·

72, 604, 1136, 1668, 2200, 2732, 3264,
509, 1041, 1573, 2105, 2637, 3169,
414, 949, 1478, 2010, 2542, 3074,
319, 851, 1383, 1915, 2447, 2979.

Τὰ δὲ ἔτη, καθ' ἃ τὸ ἅγιον Πάσχα ἑωρτάσθη καὶ ἑορτασθήσεται τῇ 25 ἀπριλίου, εἶνε·

140, 672, 1204, 1736, 2268, 2800,
45, 577, 1109, 1641, 2173, 2705,
432, 1014, 1546, 2078, 2610,
387, 919, 1451, 1983, 2515.

Οὐδεὶς τῶν νῦν ζώντων ἑώρτασε τὸ Πάσχα οὔτε τῇ 22 μαρτίου οὔτε τῇ 25 ἀπριλίου πρὸ 179.

Ἄξιον σημειώσεως εἶνε ὅτι ὁ Migne ἐν τῷ Dictionnaire de l'art de vérifier les dates σελ. 29 καὶ 30, λέγει ὅτι· L'an 414, les Occidentaux par crdre du Pape Innocent célébrèrent Pâques 22 Mars ; mais saint Cyrille fit différer cette fête en Egypte jusqu'au 29 du même mois, ἐν ᾧ αὐτὸς ὁ ἱερὸς Κύριλλος ἐν τῇ πρώτῃ πασχαλίῳ αὐτοῦ ὁμιλίᾳ λέγει· «Οὕτω γὰρ, οὕτω καθαρὰν τῷ Δεσπότῃ τὴν » νηστείαν ἐπιτελέσομεν ἄσμενοι μὲν τῆς ἁ- » γίας τεσσαρακοστῆς τῇ πεντεκαιδεκάτῃ » τοῦ μεχεὶρ μηνός· τῆς ἑβδομάδος δὲ τοῦ » σωτηριώδους πάθους ἀπὸ εἰκάδος φα- » μενὼθ μηνός· περιλύοντες δὲ τὰς νηστείας » τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦμηνός, κα- » τὰ τὸ ἔθος, ἑορτάζοντες δὲ τῇ ἐπιφασκού- » σῃ κυριακῇ τῇ ἕκτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ » μηνὸς, φαμενὼθ» (Πατρολ. Migne τόμ. LXXVI σελ. 426).

Ἡ εἰκοστὴ ἕκτη φαμενὼθ ἀντιστοιχεῖ τῇ 22 μαρτίου. Ἡ δὲ πεντεκαιδεκάτη τοῦ μηνὸς μεχεὶρ τῇ ἐνάτῃ φεβρουαρίου.

Ὁ αἰὼν, ὃν διανύομεν, ἔχει τοῦτο τὸ ἐξαιρετικὸν, ὅτι ἑορτασθήσεται κατ' αὐτὸν τὸ ἅγιον Πάσχα τῇ τε εἰκοστῇ δευτέρᾳ μαρτίου καὶ τῇ εἰκοστῇ πέμπτῃ ἀπριλίου, τῇ μὲν εἰκοστῇ δευτέρᾳ μαρτίου ἐφέτος, τῇ δὲ εἰκοστῇ πέμπτῃ ἀπριλίου τῷ 1983.

Ἡ ἑορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς συνέπεσε τῇ Καθαρᾷ δευτέρᾳ κατὰ τὰ ἔτη 319, 414, 509, 851, 946, 1041, 1383 καὶ 1573.

Σημειωτέον ὅτι, ἐκ τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης Πασχαλίου ὁμιλίας τοῦ ἱεροῦ Κυρίλλου μανθάνομεν ὅτι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἡ καθαρὰ ἑβδομὰς δὲν συγκατηριθμεῖτο ἐν ταῖς νηστείαις. Ἡ νηστεία τότε περιελάμβανεν ἀκριβῶς τεσσαράκοντα ἡμέρας.

Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία, ἕνεκα τῆς πλημμελοῦς διορθώσεως τῶν ἐπακτῶν τοῦ Γρηγοριακοῦ ἡμερολογίου, ἑώρτασε, ἑορτάζει καὶ θὰ ἑορτάζῃ οὐ μόνον πρὸ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Πάσχα, ἀλλὰ καὶ μετὰ Ἰουδαίων.

Κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἑώρτασε μὲν τὸ Πάσχα πρὸ τοῦ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων κατὰ τὰ ἔτη 1902, 1910 καὶ 1913—ἑορτάσει δ' ὡσαύτως αὐτὸ πρὸ τοῦ τυπικοῦ πάσχα κατὰ τὰ ἔτη 1921, 1929, 1932, 1937, 1940, 1948, 1959, 1967, 1970, 1978, 1986, 1989 καὶ 1997.

Ἐπίσης ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία ἑώρτασε μὲν μετὰ Ἰουδαίων τὸ Πάσχα τῷ 1903 τῇ 30 μαρτίου, ἑορτάσει δὲ αὐτὸ μετὰ Ἰουδαίων ὡσαύτως, παρὰ τὸν ἕβδομον Ἀποστολικὸν κανόνα, τῷ μὲν 1923 τῇ 19 μαρτίου, τῷ δὲ 1927 τῇ 4 ἀπριλίου, τῷ δὲ 1954 τῇ 5 ἀπριλίου καὶ τῷ 1981 τῇ 6 ἀπριλίου. Τοὐναντίον, ἡ Ὀρθόδοξος ἑώρτασε μὲν τὸ ἅγιον Πάσχα τῇ πρώτῃ μετὰ τὴν πρώτην πανσέληνον τοῦ ἔαρος κυριακῇ, τῇ 6 ἀπριλίου, ἑορτάσει δὲ αὐτὸ ἐπίσης ὀρθῶς τῷ μὲν 1923 τῇ 26 μαρτίου, τῷ δὲ 1927 τῇ 11 ἀπριλίου, τῷ 1954 τῇ 12 ἀπριλίου καὶ τῷ 1981 τῇ 13 ἀπριλίου.

Σ. σ. ΕΚΛΛ. ΑΛ. — Συμπληροῦντες τὴν ἐκτύπωσιν τῆς διατριβῆς τοῦ πολυμαθοῦς καὶ φιλοπόνου διδασκάλου τοῦ Γένους κ. Γ. Λιανοπούλου, παρατηροῦμεν μόνον, ἐν οἷς ἐν τέλει λέγει περὶ συμπτώσεως τῆς ἑορτῆς τῆς Ὑπαπαντῆς τῇ κοινῶς καθαρᾷ δευτέρᾳ λεγομένῃ — ἀγνώστῳ τοῖς μεσημβρινοῖς τῶν πρώτων ἑκατονταετηρίδων—οὐδὲν δὲ διάφορον ἐχούσης τῶν λοιπῶν τοῦ τῆς Μ.τεσσαρακοστῆς δευτερῶν—ἂνό τονισμὸς ἐπιτρέπηται—ὅτι τὰ ἔτη 319, 414 καὶ 509 ἀποκλειστέα τοῦ λόγου περὶ τῆς θεομητορικῆς ἢ δεσποτικῆς ταύτης ἑορτῆς, ἀφοῦ κατὰ τὴν τετάρτην καὶ πέμπτην ἑκατονταετηρίδα πανηγυρισμὸς Ὑπαπαντῆς ἦν ἄγνωστος οἵος σήμερον γίνεται· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ αὐστηρὸς Νικόδημος ἀνέγραψεν ἐν τῷ Συναξαριστῇ αὐτοῦ τὸ 518 τοὐλάχιστον ὡς ἔτος, καθ' ὃ ὁ πανηγυρισμὸς ὡρίσθη Καὶ ὁ Μελέτιος Ἀθηνῶν ἐν Ἐκκλησ. Ἱστορίᾳ (Β΄, 66) ρητῶς πρὸ διακοσίων δέκα ἐτῶν παρετήρησεν ὅτι «εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἰουστίνου» (τοῦ Α΄) «ἐτυπώθη νὰ ἑορτάζηται, —ὅπου ἕως τότε δὲν ἑωρτάζετο». Ἐσημειώθησαν τὰ δέοντα περὶ τῆς Ὑπαπαντῆς ἐν ΚΘ' τόμῳ «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» (σελ. 32 καὶ 40).

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδεται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος —Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη· Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀρτ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 15.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆςδιευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγίδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

ΜΝΕΙΑ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΡΙΩΝ

Εἰς τὰς σελίδας 151—152 τῆς μικρᾶς συγγραφῆς μου, τῆς φερούσης τίτλον «Μνήμη Γανοχώρων», μεταγράψας ἐξέδωκα μικρὸν ἀποσημείωμα, γραφὲν ἴσως τῷ 1804 καὶ ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἐν Θεραπείᾳ τοῦ Βοσπόρου σχολήν, μαθητὴν δ' αὐτῆς ἀπὸ τῶν μόλις σωθέντων ἐρειπίων τῆς ἀποσημειώσεως ὑποφαῖνον Καλλίνικόν τινα, γεννηθέντα ἐν τινι χωρίῳ τῶν Γανοχώρων. Τὴν ἐν λόγῳ σημείωσιν ἀναγινώσκει τις εἰς τὸ βιβλίον μου, οὗ μνείαν εἶδεν ἐν δευτέρῳ στίχῳ τῆς μετὰ χεῖρας διατριβῆς· ἀλλ' ἐξ αὐτῆς οὐχί τι νέον περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς σχολῆς μανθάνει, διότι γνωστὴ αὕτη ἀλλοθεν καὶ ἐκ τῶν ἐν τῷ «Σχεδιάσματι» τοῦ κ. Ματθαίου Παρανίκα. Τὸ μόνον ἄξιον λόγου τινός ἐστι τὸ ἀφορῶν οὐχὶ εἰς τὴν παρὰ τῷ κόλπῳ τοῦ παλαιφάτου Φαρμακέως σχολήν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐν αὐτῇ διδασκαλίαν τῆς γαλλικῆς. Τοιαύτη δ' εἴδησις ἀναφέρεται γενικῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν παιδείας, καὶ ἡ ἱστορία αὐτῆς μαρτυρίας ὀλίγας ἔχει περὶ διδασκαλίας ξένων γλωσσῶν εἰς τὰ ἡμέτερα σχολεῖα τὰ κατ' ἐνορίας τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινοπόλεως ἢ ἐν ἐπαρχιακαῖς κωμοπόλεσι λειτουργοῦντα κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος, πολλῷ δὲ μᾶλλον διὰ τὴν κατὰ τὴν πρὸ αὐτῆς.

Ἡ περὶ διδασκαλίας τῆς γαλλικῆς, ἐν ἐνοριακῇ σχολῇ διδασκομένης πολλῷ πρὸ τοῦ 1804 καὶ ἐν ἑτέροις ἡμετέροις σχολείοις, ὑπόμνησις ἢ βεβαίωσις τοῦ γανοχωρηνοῦ Καλλινίκου κείσθω πρὸς συμπλήρωσιν ὅσων ἔγραψα τῷ 1889 ἐν αὐτῇ τῇ «Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ», ἀνασκευάζων γνώμας* ἐπιφανῶν διδασκάλων τοῦ Γένους, Φιλίππου Ἰωάννου καὶ Γρηγορίου Παπαδοπούλου, καὶ συμπληρῶν διὰ τῆς αὐθεντικώτατα παραδεδομένης ἡμῖν εἰδήσεως ὅτι καὶ τὴν λατινικὴν αὐτὴν εἰσήγαγε τῷ 1754—59 ἐν τῇ Ἀθωνιάδι ἀκαδημίᾳ— ἐπιτυχῶς ἢ ἀνεπιτυχῶς ἄγνωστον —ὁ κλεινὸς Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις· τοῦ λόγου δὲ γινομένου νῦν περὶ λατινικῆς καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῆς προστίθημι, κατὰ καθῆκον, ὅτε ἑκατὸν ἔτη πρὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἔγραφεν ὁ Καλλίνικος, τὴν λατινικὴν ἐδιδάσκοντο κατ' οἶκον οἱ δυνάμενοι ἵνα διατηρῶσι διδασκάλους εἰδήμονας αὐτῆς. Τῷ 1706 ἐξετυπώθη ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Ριμνίκου τῆς Βλαχίας σὺν «Λόγῳ εἰς τὸ σωτήριον πάθος τοῦ Θεανθρώπου Λόγου» καὶ «μονοτέσσαρον, ἤγουν τετρασύλλεκτον ἐπονομασθὲν», ἔργον δὲ ἦν τοῦτο τοῦ λογίμου κερκυραίου Γεωργίου Μαϊώτα, ἐπιγραφομένου ἐπ' αὐτῆς τῆς προμετωπίδος τοῦ σπανίου βιβλίου «τῆς τε ἑλληνίδος καὶ λατινίδος φωνῆς καθηγητοῦ τῶν ἐκλαμπροτάτων υἱῶν τοῦ γαληνοτάτου Οὐγγροβλαχίας ἡγεμόνος Κωνσταντίνου Βασσαράβα Βραγκοβάνου».

* τόμου Θ' σελ. 287, 302 καὶ 375 β'.

Ἀξία προσοχῆς ἡ δευτέρα σημείωσις, καὶ σχολῆς ἴχνη, τέως ἀγνώστου μοι, δεικνῦσα καὶ χρόνον ἴσως ἡμῖν διδάσκουσα τῆς διδασκαλίας τῆς ἐν αὐτῇ.

Ἀναφέρεται δ' εἰς τὴν Καλαμάταν τῆς Πελοποννήσου, καὶ σώζεται ἐν βιβλίῳ σωζομένῳ παρ' ἐμοί, καθὼς καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ, καὶ γέγραπται ἔν τε τῇ προμετωπίδι καὶ ἐν τῇ σελίδι 11 τῆς σπανιωτάτης «Δογματικῆς Πανοπλίας» Εὐθυμίου τοῦ Ζιγαδηνοῦ, τύποις ἐκδοθείσης ἐν Τεργοβίστῳ τῆς Οὐγκροβλαχίας τῷ 1710, κατὰ μῆνα μάϊον (ὅτε δῆλά γε δὴ συνετελέσθη ἡ ἐκτύπωσις). Καὶ ἡ μὲν 1 σελὶς ἴσως ἡμῖν ἐστὶν ἀδιάφορος, σωζομένης τῆς 11, διότι μαρτυρεῖ τάδε· «Ἐκ τῶν τοῦ Παναγιώτου τοῦ καὶ ἀναγνώστου Θεοδωρίδου, πελοποννησίου, τοῦ ἐκ τῆς Καλαμάτας»

«νῦν δὲ Δημητρίου Ἀλεξιάδου τοῦ ἐκ Μαδύτου — τανῦν δὲ υἱοῦ αὐτοῦ Βελεγράδων Ἀνθίμου»· ὅτι δῆλον οὖν ἀνῆκεν εἰς τὸν τῆς Μαδύτου διδάσκαλον Δημήτριον Ἀλεξιάδην, θανόντα μὲν τῷ 1826, πατέρα δὲ γενόμενον τοῦ ἀειμνήστου μητροπολίτου Ἀμασείας Ἀνθίμου τοῦ Ἀλεξούδη· ἡ δὲ σελὶς 11 (προλόγου καὶ ἐπιγραγμάτων) τάδε παραδίδωσιν ἡμῖν καθαρῶς μὲν γεγραμμένα, προσοχῆς δ' ἄξια

Ἀναγνώστης ὁ τοὔνομα Παναγιώτης Θεοδώρου πελοποννησίου καλαματιαναίου.	
γέννησις αὐτοῦ	1785 αὐγούστου 4 ἡμέρα τετάρτη
ἀρχὴ τῶν ἑλλ. γραμ.	1798
τέλος καὶ ἀναχ. ἐκ τοῦ σχ.	1804 ἰουνίου 12
ἀναχώρησις ἐκ τοῦ οἴκου του	1804 σεπτεμβρίου 25. ἡμέ.
ἀφηεῖς ἐν τῇ Κωσταντινουπ.	1804, νοεμβρίου 7». κυριάκ.

Αἴροντες προσοχὴν ἐκ τῶν περιπετειῶν τοῦ ταξειδίου τοῦ «λογιωτάτου» τούτου, γράφοντος τὰ λατινικὸν ἀνθ' ἑλληνικοῦ, ταξειδίου διαρκέσαντος, πεζῇ πιθανῶς, ἐκ Καλαμάτας ἕως Κωνσταντινοπόλεως ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ τρεῖς, ὁ-

φείλομεν 'να παρατηρήσωμεν δύο τινά, ταῦτα· πρῶτον μέν, ὅτι, οἱ τῶν χρόνων ἐκείνων «λογιώτατοι» καὶ οἱ μετρίας μετασχόντες ἐκπαιδεύσεως, ἄριστα ποιοῦντες, συνείθιζον 'ν' ἀποσημειῶσιν ἐν βιβλίοις συμβάντα σημειώσεως ἄξια, εἴς τε τὸν βίον αὐτῶν καὶ τὰς περιπετείας τῶν τόπων αὐτῶν ἀναφερόμενα, πυρκαϊὰς, σεισμοὺς, χιόνας καὶ παγετοὺς, καὶ εἴ τι τοιοῦτον·

δεύτερον· ὅτι ἐν τῇ σχολῇ τῆς Καλαμάτας οὐχὶ παιδία, ἀλλὰ σχεδὸν ἔφηβοι τῆς σπουδῆς τῶν ἑλληνικῶν ἐπελαμβάνοντο· ἀλλ' ἵνα κατανοήσωμεν τὰ τότε περὶ τὸ κεφάλαιον τοῦτο γινόμενα, πρέπει 'να προσθῶμεν ὅτι, τὸ ἐν ἡλικίᾳ δέκα καὶ τριῶν ἐτῶν κατάρχεσθαι τῆς σπουδῆς «τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων» δηλοῖ, οὐχὶ τὸ ἄρχεσθαι τῆς ἀλφαβήτου καὶ τῶν τῆς ἀναγνώσεως στοιχείων, ἀλλὰ τῆς σπουδῆς τῶν ἑλλήνων συγγραφέων, βεβαίως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀειμνήστου καὶ, κατά τινα τρόπον, ὡς βιβλίου, ἀθανάτου Ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ Ἰωάννου Πατούσα. Σημειωτέον δ' ὅτι, κατὰ τοὺς τότε χρόνους καὶ μέχρι τῆς διὰ τοῦ Γεωργίου Κλεοβούλου συστηματοποιήσεως παρ' ἡμῖν καὶ ἐπεκτάσεως τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς μεθόδου — γνωστῆς ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ τῶν Ἀθηνῶν πρὸ τοῦ 1700 — τὰ δημοτικὰ, ἢ ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα, τὰ κατὰ τὴν λαγκαστριανὴν μέθοδον ἐκπαιδεύοντα, κοινῶς ἐκαλοῦντο «σχολεῖα τῶν κοινῶν γραμμάτων» ἢ «σχολεῖα τῶν ἱερῶν γραμμάτων»· οἱ διδάσκαλοι αὐτῶν ἔφερον τὸν τίτλον «παιδαγωγοῦ». Ἐνταῦθα ὁ καλαματιανὸς «λογιώτατος» Παναγιώτης Θεοδωρίδης, ἀρχὴν τῆς σπουδῆς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀγγέλλων περὶ ἑαυτοῦ, φανερὸν ποιεῖται, τὸ μὲν ὅτι συνεπλήρουν οἱ τῶν τότε χρόνων παῖδες τὴν ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις προγύμνασιν δωδεκαετεῖς ἢ δεκατριετεῖς ἤ τι πλέον, τὸ δὲ, ὅτι ἡ Καλαμάτα, πρὸ τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος, οὐχὶ μίαν καὶ ταύτην κοινὴν ἢ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἐκέκτητο σχολὴν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἀρτίαν, κατὰ τὰς τότε βλέψεις τε καὶ σκέψεις εἰς τοὺς παῖδας παρέχουσαν τὴν ἐκπαίδευσιν.

Σημειωτέον ὅτι παρὰ Μ. Παρανίκα (Σχεδιάσματος σελ. 107) ἀορίστως ἀναφέρεται σχολῆς— μιᾶς; καὶ οἵας; —ὕπαρξις ἐν Καλάμαις καὶ διδάσκαλος Γεράσιμος Παπαδόπουλος· ἴσως ἐκεῖνος, περὶ οὗ καὶ φυλλάδα τις ἰδίαν ἐξέδωκεν, ὡς ἤκουσα, ἣν οὔπω εἶδον, καίπερ πολλὰ ζητήσας.

Ἐὰν αἱ δύο σημειώσεις αὗται συντελέσωσιν, ἔν τινι καταλλήλῳ συνδυασμῷ πρὸς ἑτέρας, εἰς συμπλήρωσιν μερῶν κενῶν καὶ διαφώτισιν μερῶν ἀγνοουμένων τῆς ἱστορίας τῶν ἡμετέρων σχολείων καὶ τῆς ἱστορίας τῆς παρ' ἡμῖν παιδείας, τὸ τρίτον ἀποσημείωμα ποιεῖται γνωστὰ τάδε, τὰ χρήσιμα·

πρῶτον ὅτι, ἐν Πρεσλάβᾳ ἢ Σούμλᾳ τῆς τότε νομαρχίας Τοῦνα (Δουνάβεως) ὑπῆρχε τῷ 1826 σχολεῖον κοινῶν γραμμάτων ἴσως ἑλληνικὰ διδάσκον ἴσως καὶ βουλγαρικά·

δεύτερον ὅτι, ὁ κλῆρος τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐμερίμνησε τῆς ἐκπαιδεύσεως — ὅσον ἐξῆν αὐτῷ—τῶν βουλγάρων·

τρίτον τὰ ὀνόματα τῶν διδασκάλων·

τέταρτον ὅτι, τὴν ἐπαρχίαν τῆς Σούμλας ἐμάστιζε τῷ 1826 πανώλης.

Τὸ σημείωμα, γεγραμμένον ἐπὶ τοῦ πινακιδίου τοῦ Δ' τόμου τῆς «Φιλολογικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας» τοῦ Ἰωάννου Πατούσα (τῆς ἐκδόσεως (ἐν Βενετίᾳ) τοῦ 1817) ἀπόκειται καὶ τοῦτο παρ' ἐμοὶ προσωρινῶς, ἐκδίδοται δ' ἐνταῦθα καθὼς ἔστι συντεταγμένον, ἐλκύοντὸν ἔπαινον ἡμῶν ἐπὶ τὸν ἀνορθογράφον γραφέα, βούλγαρον πιθανῶς, τιμήσαντα τὴν μνήμην τῶν διδασκάλων αὐτοῦ, κατὰ καθῆκον, οὕτινος ἐπελάθοντο πολλοὶ πολυμαθεῖς· ἔχει δ' οὕτω·

«Γνωστὸν ἔστε πῶς τοῦτο τὸ βιβλίον ἔστε τοῦ Ἀντονίου ἤτι * Δότζος καζανλής· Ἐν ἔτι 1826 ἐκτωμβρίου 16 ἡμέρα. Ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἔγινε θανατικὸ εἰς τὸν σοῦμνον καὶ ἀπέθανεν ὁ Ιακουμῆς ἤτι ἠλαρίον ἱερ. διάκονος τοῦ Δεσπότου Ἀνθίμου Πρεσλάβας.

ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ Διδάσκαλός μου ὁ μουσικολογιώτατος παναγιωτάκης ἀπὸ τὸν πῆργον·

εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐκάμαμεν καὶ τὴν χαρὰν τοῦ Γεωργίου ἰυὸς τοῦ παπᾶ πέτρου, πέδαγωγὸς διδάσκαλος τῆς σούμνας ἀπέθαναν δὲ καὶ ὁ παπὰ βαρμπάνης ἀπὸ τὸ τζευγέλι· ὁ δὲ δεσπότης καὶ ὁ παπᾶ Δόμτζος ἦταν εἰς τὴν Πρεσλάβα· ἐγο δὲ ἤμην ὁ Δῆτζος εἰς τὸ τζευγέλι· εἰς τὸ σπῆτι τοῦ παπᾶ βαρβάνη· ἐκεῖνος ὁ παπαβαρμπάνης ἀπεθανεν 1726'** αὐγοῦστου κ' ἡμέρα».

---

* ἴσως "ἤτοι,,.

**κατὰ παραδρομὴν ὁ Ἀντώνιος Δότζος ἔγραψε 1726, ἀντὶ τοῦ ἀπαιτουμένου 1826.

Ἀπὸ τοῦ σημειώματος μανθάνομεν ὅτι ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἀντωνίου, διδάσκων ἐν Σούμλᾳ τῆς παριστρίου χώρας ἢ ἐν Καζανλὴκ, ἦν καὶ «μουσικολογιώτατος» καὶ κατήγετο ἐκ Πύργου τοῦ Εὐξείνου· μανθάνομεν ἐπίσης ὅτι ὁ «παιδαγωγὸς» τῆς Σούμλας, ἤτοι διδάσκαλος τῶν κοινῶν, ἢ τῶν ἀλληλοδιδακτικῶν, ὠνομάζετο Γεώργιος·

καὶ εἶχεν ἄρα ἡ πόλις τῆς Σούμλας, καθεδρικὴς πόλις τοῦ τότε μὲν ἐπισκόπου καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν γενομένου μητροπολίτου Πρεσλαύας, σχολεῖα δύο, τὸ τῶν κοινῶν ἢ ἱερῶν καὶ τὸ τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων. Ὠφείλοντο ταῦτα εἰς τὴν πρὸς τοὺς βουλγάρους στοργὴν ἱεραρχῶν τινῶν ἑλλήνων, ὧν ὀνόματά τινα, καθὼ προστατῶν καὶ τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς παρὰ βουλγάροις μὴ παραλογιζομένης ἐκπαιδεύσεως εἰσὶ μοι γνωστά. Τούτων ἔμελλέ ποτε ἵνα γένηται μνεία καθὼς καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν τῶν ὑπὲρ ἀναπτύξεως τοῦ ποιμνίου ἐν τῷ Β' τόμῳ τῶν τῷ 1908, προνοίᾳ πατριαρχικῇ, ἐκδοθέντων «Ἐγγράφων περὶ τοῦ βουλγαρικοῦ (ἐκκλησιαστικοῦ) ζητήματος», ἐφ' ᾧ καὶ τὸ ἐπὶ τούτῳ ποσὸν, ὑπάρχον, ἐζητήθη· ἀλλ' ὁ πόθος τῆς συνόλης ἐξετάσεως τοῦ τοιούτου ζητήματος ἔμεινεν ἀπραγματοποίητος, πραγματωθήσεται δ' ἴσως διὰ λόγων καὶ διατριβῶν κατὰ μέρος, ἐπεὶ καὶ «πολλῶν ταμίας Ζεὺς ἐν Ὀλύμπῳ».

ᾗ

Κατόπι τῶν ῥηθέντων, ἤθελε θεωρηθῇ περιττὸν ἵνα προσθῶ ὅτι πολλὴν εἰς τὰ γράμματα καὶ τὴν ἱστορίαν ὑπηρεσίαν ἤθελον προσενέγκει ἐκεῖνοι τῶν ὁμογενῶν, ὅσοι, κατέχοντες ἢ δυνάμενοι ἵνα προμηθευθῶσι παλαιὰ βιβλία, πιστεύσουσι καθῆκον αὐτῶν ἵνα φυλάττωσιν ἐπιμελῶς ταῦτα, ἵν' ἀποθησαυρισθῶσιν ἐν βιβλιοθήκῃ δημοσίᾳ, καὶ τοιουτοτρόπως ἐς ἀεὶ σωθῶσιν ἃ ἀπέσωσεν ἀποσημειώματα χρονικὰ γραφίς τις φιλίστωρ ἢ καρδία πρὸς τὴν μνήμην εὐγνωμονοῦσα τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ διδασκάλων. Οἱ τὸ μικρόν μου βιβλίον «Μνήμην Γανοχώρων» ἀναγινώσκοντες εὑρίσκουσιν εἰς πολλὰ μέρη αὐτοῦ χάσματά τινα συμπληρούμενα, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς χώρας, ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν ἀρχιερέων, ἐν τῇ μνείᾳ τῶν ἐπιφανῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τῶν γεννηθέντων ἐν τοῖς ἱστορουμένοις τόποις. Ὁ φιλόπονός μου φίλος ὁ κ. Σπ. Π. Λάμπρος, ὁ ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν ἀπό τε γραφίδος καὶ δήματος διδάσκων καὶ τοσαῦτα γράψας, ἄριστον βοήθημα τοῖς φιλίστορσιν ἔκρινε τὴν ἐνὶ τόμῳ τοῦ «Νέου Ἑλληνομνήμονος» συναγωγὴν καὶ ἔκδοσιν τοιούτων ἀποσημειωμάτων, ἀπὸ πολλῶν περιαθροισθέντων πηγῶν. Ἴσως τινὰ τούτων οὐδενόσωρα φαίνονται. Οἷαν δὲ δύνανται ἵνα χορηγήσωσι συμβολὴν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἱστορίας τῶν τε σχολείων καὶ τῶν ἑλληνικῶν ἀποικιῶν ἀποσημειώματα παρόμοια καὶ κατάλογοι ὀνομάτων παρεωραμένοι θέλει δείξει ἰδία μακρὰ διατριβή, εἰς ἣν προσφυῶς δίδοται τίτλος «Ἱστορίαι ἀπὸ σκυβάλων», καὶ δι' ἧς ἀπόπειρα γίνεται τῆς συμπληρώσεως καὶ κενῶν τινῶν ἐν καταλόγῳ κυρίως ἐπισκόπων, ὧν τὰ τῆς ἐκλογῆς ὑπομνήματα κατεστράφησαν ἐν πυρκαϊαῖς. Εἰς τὴν διαφύλαξιν τοιούτων ἀποσημειωμάτων ἡμέραν τινὰ θέλει δοθῇ πολλὴ προσοχὴ καὶ σπουδή. Ἴσως καὶ οὕτω πως θέλομεν δυνηθῇ ἵνα εἴπωμεν, κατὰ τὸν πάλαι λατῖνον, Nihil parvum in Literis».

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια. Τῇ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἄγοντι τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου σεβασμιωτάτῳ κ. Πολυκάρπῳ τὰ πατριαρχικὰ συγχαρητήρια, ὡς ἐκ τῆς ἀδιαθεσίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, διεβιβάσθησαν διὰ τοῦ παν. Μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου.

Τηλεγραφικῶς ἐπίσης εἰς Ἐδιρνὲ καὶ Φλώριναν διεβιβάσθησαν τὰ πατριαρχικὰ συγχαρητήρια τοῖς ἐπίσης ἑορτάζουσιν οἰκείοις Μητροπολίταις.

Ἐπιτροπὴ παρὰ τῷ Ὑπουργῷ τῆς Δικαιοσύνης. Συνοδικῇ ἀποφάσει Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου σεβασμιωτάτων ἁγ. Πολυκάρπου καὶ Φιλοθέου μεταβᾶσα τῇ παρελθούσῃ Πέμπτῃ παρὰ τῷ Ὑπουργῷ τῆς Δικαιοσύνης ἐκοινολόγησε μετὰ τῆς Α. Ἐξοχ.

Περιεχόμενα:

Εὐαγγελικὰ διδάγματα.—Βραχέα περὶ τοῦ Πάσχα σημείωσις.—Μνεία σχολείων τριῶν.—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 7 Μαρτίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 10

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος)
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

Θ' ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΕΜΠΤΗ ΤΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ

ΜΑΡΚ. 10, 32—45

Ἀπὸ τῆς σήμερον θὰ ἀκολουθήσωμεν νοερῶς τὸν Κύριον, ἀναβαίνοντα εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλὴμ, πάντες ὅσοι εἴμεθα πιστοὶ καὶ γνήσιοι αὐτοῦ μαθηταί. Πίστις, ἀγάπη, ἀφοσίωσις, βαθὺ εὐγνωμοσύνης συναίσθημα, μύχιον πένθος διὰ τὸ ἐπερχόμενον πάθος, θὰ καθαγιάζωσι φυσικῶς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν. Οὕτω δὲ αἱ ἐξόχως διδακτικαὶ αὗται θρησκευτικαὶ ἀναμνήσεις, θαυμασίως ἀναπτυσσόμεναι εἰς ἐνθέους ὑμνῳδίας, θὰ ἀνυψώσωσιν ἡμᾶς μέχρι τοῦ οὐρανίου Λυτρωτοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν.

Περιττὸν δὲ νὰ εἴπω ὅτι οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν θὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν ἐπιπόλαιον καὶ ἄστατον ἐκεῖνον ὄχλον, ὅστις ὡς πλήμμυρα καὶ ἄμπωτις νῦν μὲν ἐνθουσιᾷ, νῦν δὲ λησμονεῖ τὸ μέγα καύχημα, τὴν ἀκατάλυτον τοῦ Ἰσραὴλ δόξαν, τὸν Κύριον ἡμῶν. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐγκάθετοι τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων ἐκ τοῦ ὄχλου τούτου θὰ γίνωσι τυφλὰ ὄργανα τῶν ὁλεθρίων ὁδηγῶν αὐτῶν καὶ θὰ ἀναφωνῶσιν· «Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν» (Ἰωάν. 19,15 Ματθ. 27, 25). Οὐδεὶς δ' ἐξ ἡμῶν θὰ εἶνε ὡς ὁ ἀχάριστος καὶ προδότης μαθητὴς, ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης.

Ἅπαντες δὲ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ παιδία, ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν ἄριστα παραδείγματα ἐξ ἐκείνων, οἵτινες συνώδευσαν καὶ ἐτίμησαν τότε τὸν Κύριον καὶ ἦσαν τὰ εὐλογημένα πρωτόλεια τοῦ χριστιανισμοῦ. Τοιαῦτα δὲ εἶνε διὰ μὲν τοὺς ἄνδρας οἱ ἕνδεκα ἀπόστολοι καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταί, ἐν οἷς καὶ ὁ Νικόδημος, καὶ ὁ Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας καὶ ὁ Λάζαρος· διὰ δὲ τὰς γυναῖκας ἡ παναγία Παρθένος, τὸ πάναγνον καύχημα τοῦ γυναικείου φύλου καὶ ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, αἱ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ἅγιαι γυναῖκες, αἵτινες ἐξ ἰδίων ἐδαπάνων διὰ τὸν Κύριον, αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Λαζάρου Μάρθα καὶ Μαρία καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Πιλάτου.

Τὰ δὲ εὐλογημένα παιδία, τὸ ἄνθος καὶ ἡ χαρὰ τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς κοινωνίας, ὡς ζηλωτὸν καύχημα ἔχουσι τὰ ἀθῶα καὶ ἀφελῆ τῶν ἑβραίων παιδία, ἅτινα μετὰ μεγίστης στοργῆς ἐδέχετο, ἐνηγκαλίζετο καὶ ηὐλόγει ὁ Θεάνθρωπος. Ἐβεβαίου δὲ ὅτι ἡ ἀγνότης, ἡ ἁπλότης, ἡ ὀλιγάρκεια καὶ ἡ ταπείνωσις τῶν παιδίων πρὸ παντὸς ἄλλου ἀπαιτεῖται διὰ τὴν εἴσοδον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Αἱ τοιαῦται δὲ χαρίεσσαι ἀρεταὶ, καὶ ἡ παρθενικὴ ἀγνότης καὶ ἀμνησικακία, καὶ σήμερον πρέπει νὰ εἶνε τὸ κάλλιστον κόσμημα τῶν καλῶν ἡμῶν παιδίων καὶ τῶν ἐφήβων. Τοιαῦτα χαριτωμένα παιδία μετ' ὀλίγον θὰ λαμπρύνωσι τὴν τελευ-

ταίαν θριαμβευτικὴν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ εἴσοδον τοῦ Κυρίου.

Πρὶν ἢ δὲ ἐκκινήσωμεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως Καπερναοὺμ, καλὸν εἶνε νὰ ἀναμνησθῶμεν τινὰ τῶν ἐκεῖ γενομένων, σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὸ πάθος τοῦ Κυρίου. Κατ' ἐπανάληψιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ, οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ σαδδουκαῖοι, πειράζοντες αὐτὸν ἐκ φθόνου καὶ κακεντρεχείας, καίτοι εἶχον τόσα ἐνώπιον αὐτῶν ἐξαίσια θαύματα, ζητοῦσιν ὑπερφυσικήν τινα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπόδειξιν τῆς θείας αὐτοῦ ἀποστολῆς. Ἐκεῖνος δὲ καὶ ἐλέγχων τὴν κακοβουλίαν αὐτῶν, δὲν ἀρνεῖται, ἀλλὰ προβάλλει τὴν τριήμερον τοῦ προφήτου Ἰωνᾶ διαμονὴν ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους ὡς τεκμήριον τῆς τριημέρου διαμονῆς αὐτοῦ ἐν τῷ τάφῳ (Ματθ. 12, 38—40. 16, 1—4).

Ἔπονται αἱ τρεῖς γενικώτεραι πρὸς τοὺς ἀποστόλους περὶ τοῦ πάθους προρρήσεις, ἡ πρώτη μετὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν ἀποστόλων διὰ τοῦ Πέτρου, ὅτι ὁ Κύριος εἶνε ὁ ἐπηγγελμένος Μεσσίας, «ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος»(Ματθ.16,13—23Μάρκ.8,27—33Λουκ.9, 18—22), ἡ δευτέρα μετὰ τὴν μεταμόρφωσιν εἰς τοὺς τρεῖς οἰκειοτέρους ἀποστόλους(Ματθ. 17, 9.12 Μάρκ. 9, 9. 12), καὶ ἡ τρίτη μετὰ τὴν θεραπείαν τοῦ σεληνιαζομένου κωφαλάλου τῆς παρελθούσης κυριακῆς πρὸς πάντας τοὺς ἀποστόλους (Ματθ. 17, 22. 23 Μάρκ. 9, 30—32 Λουκ. 9, 43—45).Τετάρτη δὲ ἠέπισημοτέρα καὶ σαφεστέρα πρόρρησις εἶνε ἡ τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου, ἔχουσα οὕτω.

«Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται» (Μάρκ. 10, 33. 34 Ματθ. 20, 18. 19 Λουκ. 18, 31—33). Γίνεται δὲ αὕτη μετὰ τὴν ἀναχώρησιν ἐκ τῆς Γαλιλαίας καθ' ὁδὸν, πιθανῶς δὲ ἐν τῇ Περαίᾳ παρὰ τὸν Ἰορδάνην κατὰ τὴν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀνάβασιν πρὸ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου (Ἰωάν. 10, 40. 11, 15. 16).

Θαυμασία δὲ καὶ ἐν τούτῳ εἶνε ἡ διδακτικὴ καὶ παιδαγωγικὴ τοῦ Κυρίου μέθοδος. Ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν μυεῖ τοὺς ἀποστόλους εἰς τὸ μέγα τῆς παγκοσμίου ἀπολυτρώσεως μυστήριον, ὅπερ κατὰ τὰς προαιωνίους βουλὰς τῆς τρισυποστάτου Θεότητος ἔπρεπε νὰ ἐπιτελεσθῇ ὑπὸ τοῦ σαρκωθέντος καὶ ἐνανθρωπήσαντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ἐλευθερωτοῦ καὶ Σωτῆρος πάντων. Καὶ ὅμως καὶ οὕτω δυσμαθεῖς πάλιν φαίνονται οἱ ἀπόστολοι καὶ πρῶτος ὁ Πέτρος καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, οἱ οἰκειότεροι καὶ μᾶλλον ἔμπιστοι ἐξ αὐτῶν.

Ἀλλὰ καὶ δυσανασχετῶν διὰ τοῦτο, δὲν ἀπογοητεύεται ὁ Κύριος, οὐδὲ ἀποβάλλει ἀνθρώπους, οὓς αὐτὸς ἐξέλεξεν οὐχὶ διὰ τὴν σοφίαν αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἁπλότητα τῆς καρδίας καὶ τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν. Καὶ πῶς δὲ ἦτο δυνατὸν νὰ φανῇ πρὸς αὐτοὺς σκληρὸς, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸν ἀνέχεται τὸν προδότην Ἰούδαν καὶ ἔχει μέχρι τῆς προδοσίας ὡς μαθητὴν, καίτοι καλῶς τὰ πάντα, ὅσα ἐτεκταίνετο οὗτος, ἐκ τῶν προτέρων ἐγίνωσκε; Καὶ ἄλλως δὲ οἱ ἀπόστολοι διετήρουν τὰς Ἰουδαϊκὰς περὶ τοῦ Μεσσίου προλήψεις, φανταζόμενοι ἐπίγειον βασιλείαν καὶ δόξαν καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσι δι' αὐτὸν ἐξευτελιστικὸν πάθος καὶ σταυρόν.

Τοιαῦται δὲ πολλάκις εἶνε διάφοροι ἀνθρώπινοι προλήψεις καὶ ἀδυναμίαι, παραγνωρίζουσαι τὴν οὐσιώδη ἀλήθειαν καὶ ἀντικαθιστῶσαι αὐτὴν διὰ φασμάτων πλάνης καὶ ἀπάτης. Καὶ σήμερον δὲ μετὰ τοσοῦτον ἀληθείας φῶς, πόσαι πλάναι καὶ παρὰ πιστοῖς δὲν τείνουσι νὰ ἐπισκιάσωσι τὸ ἀπαστράπτον θείαν αἴγλην θεανδρικὸν τοῦ Κυρίου πρόσωπον! Εἴθε δὲ καὶ τούτων νὰ φωτισθῇ δι' αὐτοῦ πάλιν τοῦ Θεανθρώπου ἡ διάνοια καὶ νὰ ἐξαγνισθῇ ἡ καρδία, ὅπως ἔγινε καὶ εἰς τοὺς ἕνδεκα ἀποστόλους, καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸν Πέτρον, τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην.

Οἱ δύο τελευταῖοι, υἱοὶ τῆς Σαλώμης, τῆς ἀδελφῆς τῆς Θεοτόκου (Ἰωάν. 19, 25 Μάρκ. 15, 40 Ματθ. 27, 56) καὶ συνεπῶς ἐξάδελφοι τοῦ Κυρίου, φιλοδοξοῦσιν ἴσως καὶ ἐκ συγγενείας, φανταζόμενοι δὲ καὶ πάλιν μετὰ τοσαύτας προρρήσεις περὶ τοῦ πάθους ἐπίγειον βασιλείαν, ζητοῦσι πρωτοκαθεδρίας ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν,μεσολαβούσης καὶ τῆς μητρὸς αὐτῶν. Μόλις δὲ διὰ τῆς ὑπομονητικῆς διαπαιδαγωγήσεως τοῦ διδασκάλου αὐτῶν ἀναγνωρίζουσι τὴν ἀπάτην καὶ ἀπαρνοῦνται τὴν φιλοδοξίαν, ἐν ᾧ ἦδη τὸ πάθος τῆς ἀντιζηλίας καὶ τοῦ φθόνου ἤρχισε νὰ ἐξερεθίζῃ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους (Μαρκ. 10, 35—41 Ματθ. 20, 20—24).

Ἀλλὰ διὰ τοῦ ὑπερόχου αὐτοῦ λογικοῦ κύρους καὶ τῆς ἀνεπιδέκτου διαμφισβητήσεως ἀπὸ περιωπῆς διδασκαλίας διδάσκει ὁ Κύριος καὶ τούτους καὶ ἐκείνους, ὅτι ἕκαστος ὀφείλει νὰ ἐκτελῇ μετὰ πάσης προθυμίας καὶ τὸ κινδυνωδέστατον τῶν καθηκόντων μέχρις αὐτοθυσίας,οὐδέποτε ὅμως θὰ ἐξαρτᾷ ἐντεῦθεν τὴν δικαίαν αὐτοῦ ἀπὸ Θεοῦ ἀμοιβήν. Ἡ δὲ χριστιανικὴ ταπείνωσις, ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη καὶ ἰσότης, οὐδὲν κοινὸν ἔχουσαι πρὸς τὰς ἐπιγείους ἀδυναμίας καὶ ματαιότητας, θὰ συγκρατῶσιν αὐτοὺς ἐν ἀμοιβαίᾳ τιμῇ καὶ προθύμῳ ἀλλήλων βοηθείᾳ καὶ ὑπηρεσίᾳ (Μάρκ. 10, 42—44 Ματθ. 20, 25—27).

Τίς δὲ ἀκούων τὴν τοιαύτην λογικὴν καὶ δικαίαν καὶ ὄντως οὐράνιον διδασκαλίαν, δύναται νὰ διαμφισβητήσῃ τὸ κῦρος αὐτῆς καὶ νὰ μὴ κύψῃ εὐγνωμόνως τὸν αὐχένα πρὸ τοῦ θείου διδασκάλου; Ἐπιτείνων δὲ καὶ ἐνταῦθα τὴν δύναμιν τῆς πειθοῦς,παρρησίᾳ ἀποφαίνεται ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ θεάνθρωπος Λυτρωτὴς, « οὐἰὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Μαρκ. 10, 45 Ματθ. 20, 28). Οὕτω δὲ πᾶς ὑγιαίνων τὴν ψυχὴν μαθητὴς τοῦ Κυρίου κατανοεῖ ὅτι τὰ ἀξιώματα ἰδίᾳ τὰ πνευματικὰ καὶ ποιμαντικὰ συνεπάγονται εὐθύνας μᾶλλον καὶ καθήκοντα ἢ δικαιώματα καὶ ἀπολαύσεις καὶ τιμάς.

Ὅταν δὲ ὁ λογικὸς καὶ ἠθικὸς ἄνθρωπος ἀναπτύσσηται καὶ τελειοποιῆται καταλλήλως, συμφώνως πρὸς τὰς λογικὰς καὶ δικαίας ταύτας ὑποθήκας τοῦ Κυρίου, ἐπιδιώκει ἀρά γε κατεσπευσμένος καὶ ἰδρῶτι περιρρεόμενος προαγωγὰς καὶ ἀξιώματα, τιμὰς καὶ δόξας, πρὶν ἢ ἐκ τῶν προτέρων ἀναμετρήσῃ τὰς ἰδίας δυνάμεις καὶ τὰς μεγάλας ἐκ τῶν μεγάλων ἀξιωμάτων ὑποχρεώσεις; Εἴτε δὲ ἐν τῇ ἐκκλησιᾳ, εἴτε ἐν τῇ πολιτείᾳ, εἴτε ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ τέχνῃ καὶ πάσῃ ἄλλῃ σοβαρᾷ ἐπιχειρήσει, πολλὰ συνήθως παρεμβάλλονται προσκόμματα καθ' ὅλην τοῦ ἔργου τὴν γραμμὴν, ἀνώτερα ἐνίοτε τῶν ἰδίων ἡμῶν δυνάμεων. Διὰ τοῦτο προτιμότερον εἶνε νὰ ἀποφεύγῃ τις τὰς παρακεκινδυνευμένας φιλοδοξίας, ἵνα μή ποτε καταπέσῃ ὑψωθείς.

Διὰ τὶ δὲ ἄρά γε ὁ Κύριος τοσοῦτον ἀγαπᾷ τὰ παιδία καὶ ταῦτα ὡς παράδειγμα προβάλλει διὰ τοὺς θέλοντας νὰ γίνωσι πιστὰ μέλη τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν; Ἀκριβῶς διότι ἀπ' αὐτῶν ἐλλείπει πᾶν ἴχνος φιλοδοξίας, ὅταν καλῶς ἀνατρέφωνται. Τὰ παιδία φύσει εἶνε ἁπλᾶ, ἀφελῆ, ἀθῶα. Μόνον δὲ ἐπιτετηδευμένη καὶ ἔκφυλος ἀνατροφὴ δηλητηριάζει τὸν ἁπαλὸν αὐτῶν νοῦν καὶ τὴν καθαρὰν καρδίαν καὶ ἐμπνέει προώρως ὅ τι καὶ βραδύτερον εὐκταῖον θὰ ἦτονὰ μὴ ὑπάρξῃ οὐδέποτε ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν. Δύναται δὲ καὶ τὸ μικρὸν παιδίον καὶ ὁ ἔφηβος νὰ μάθῃ ὅτι ὁ βίος ἐπιβάλλει εἰς πάντας ὑποχρεώσεις, οὐχὶ δὲ ἀξιώσεις.

Ὅ τι δὲ καὶ τὰ παιδία πρέπει νὰ διδάσκωνται, παρασκευαζόμενα εἰς τὸ στάδιον τοῦ βίου, τοῦτο οἱ ἀκμαῖοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ κατέχωσιν ὡς οὐσιῶδες στοιχεῖον τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν. Οὗτοι δὲ ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς πείρας θὰ διδάσκωνται ὅτι ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀπαιτεῖται ἀμοιβαία βοήθεια, ἀμοιβαία τιμὴ, ἀμοιβαία προθυμία πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀνθρωπίνων ταλαιπωριῶν. Πᾶσα δὲ ὑπεροχὴ κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον ἀνυψοῦται καὶ ἀπαστράπτουσαν ἀποκτᾷ λαμπρότητα, καθ' ὅσον προθύμως ταπεινοῦται καὶ τείνει ἀδελφικὴν εὔσπλαγχνον καὶ εὐλογημένην χεῖρα εἰς τὸν πάσχοντα καὶ πενόμενον ἀδελφόν.

Ἐγὼ δὲ καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὅτε ἀνελάβομεν τὴν πρὸς τὰ ἄνω πορείαν μετὰ τοῦ Κυρίου, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ συστήσω εἰς τοὺς ὅπως δήποτε περιουσίαν ἔχοντας, ἵνα δείξωσι σπλάγχνα στοργῆς πρὸς τοσούτους δυστυχεῖς ἀδελφούς. Ὁ Κύριος πενόμενος, δι' ἐλεῶν ὡς ἄνθρωπος ζῶν, πολυειδῶς δ' ἄλλως εὐεργετῶν τοὺς πάσχοντας,παρήγγελλεν εἰς τὸν προδότην μαθητὴν, ὅστις ἦτο ταμίας καὶ κλέπτης τοῦ πενιχροῦ αὐτοῦ βαλλαντίου, ἵνα δίδῃ τι εἰς τοὺς πτωχοὺς (Ἰωάν. 13, 17—29. 12, 4—6). Καὶ ἡμεῖς γνήσιοι καὶ πιστοὶ Ἐκείνου μαθηταὶ ὅστις ἐβεβαίου ὅτι «Μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν» (Πράξ. 20, 35), δὲν θὰ ἐλεῶμεν νῦν μάλιστα τοὺς ἐνδεεῖς καὶ πεινῶντας ἀδελφοὺς ἡμῶν;

7, 3, 1915. † Ὁ Ν. Β.

Περιεχόμενα:

Εὐαγγελικὰ διδάγματα — Μιλτ. Καραβοκυροῦ τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια) — Ἐπιστολαρίων ἐντύπων ὠφέλειαι — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Δικαστικὰ καὶ ἀγγελίαι.

ΜΙΑΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 8)

Δ) Ἐν Κωνσ(πόλει.

Τῇ 21 Ρεβιοὺλ ἐββὲλ 1289 (73 Μαΐου 2288) ἐδημοσιεύθη παράρτημα τοῦ προμνησθέντος κανονισμοῦ τῶν δικαστηρίων Κωνστ)πόλεως τῆς 21 Ραμαζὰν 1288 (21 Νοεμβρίου 1287) ἐξ ἄρθρων 7.

Κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1872 δι ἐπισήμου κοινοποιήσεως συνέστησαν νέα Πρωτοδικεῖα ἐν Σουλτὰν Μεχμέτ, Ἐγιούπ, Γαλατᾷ, Νεοχωρίῳ, Βεΐκος καὶ Χαρταλιπῇ εἰς ἀντικατάστασιν τῶν Μεδζλὶς Δααβῆ. Τῇ 2 Μουχαρρὲμ 1289 (17 φεβρουαρίου 1873) ὑπουργικὴ ἐγκύαλιος ἠρμήνευσε τὰς δοθείσας ὁδηγίας περὶ τῆς καταργήσεως τῶν Συμβουλίων εἰς τινας Νομαρχίας.

Ἐκ τῆς ἄνωθι ἐκτεθείσης ἱστορικῆς ἐξελίξεως ἐξάγεται, ὅτι ὑπῆρχεν ἔλλειψις ἑνότητος καὶ ὁμοιομορφίας, καὶ ἐντελοῦς τάξεως δι' ὅλας τὰς δικαστικὰς Ἀρχὰς τοῦ Κράτους τὰς λειτουργούσας ὑπὸ τὸ ὄνομα Συμβουλίων, ἐξαιρέσει τῶν ἱεροδικείων καὶ ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων, καὶ ὅτι ἄλλως μὲν ἐλειτούργουν τὰ Συμβούλια ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἄλλως δὲ τὰ ἐν Κωνστ)πόλει· τοιούτῳ δὲ τρόπῳ δὲν ὑπῆρχεν ὁδηγὸς δι' ὅλα ταῦτα τὰ Συμβούλια κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς σπουδαιοτάτης δικαστικῆς αὐτῶν ἐντολῆς, ὡς διεκήρυξε καὶ τὸ Συμβούλιον τοῦ Κράτους ἔν τινι σχετικῇ ἐκθέσει αὐτοῦ.

Τῷ ὄντι δὲν ὑπῆρχον Γενικὸς Ὀργανισμὸς καὶ ὁμοιόμορφος τῶν Συμβουλίων (Μεδζλής)· δὲν ὑπῆρχε Δικονομία Πολιτικὴ διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀστικῶν δικῶν, ἀλλ' ἐχρησίμευον πρὸς τοῦτο τὰ 140 ἄρθρα τῆς Ἐμπορικῆς Δικονομίας· ἔλειπε δὲ ὅλως Ποινικὴ Δικονομία καὶ πᾶς τις δύναται νὰ φαντασθῇ τί κενὸν ἄφινον καὶ τίνα προὐξένουν κακὰ αἱ τοιαῦται σπουδαιόταται ἐλλείψεις, αἵτινες ἰσοδυναμοῦσιν, ὡς ὀρθῶς προελέχθη, μὲ χάρτην, πυξίδα καὶ ὁδηγὸν μὴ ὑπάρχοντα ἐν πλῷ, ὅστις δύναται νὰ ἦναι καὶ τρικυμιώδης, ὁμιχλώδης καὶ μεστὸς κιταιγίδων, συφώνων καὶ θυελλῶν. Πᾶς τις νοεῖ τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς ὑπόκειται πλοῖον στερούμενον πυξίδος καὶ ὁδηγοῦ, καὶ ὡς Πολιτεία ἀμοιροῦσα ὁμοιομόρφου καὶ ἐνιαίου ὀργανισμοῦ δικαστηρίων καὶ δὴ καὶ Δικονομιῶν πολιτικῆς καὶ ποινικῆς διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν πολιτικῶν καὶ ποινικῶν δικῶν.

§ 5. Τὰ τακτικὰ Δικαστήρια (Νιζαμιὲ) μετὰ τὸ 1877 μέχρι τὰς ἡμέρων.

Μολονότι τοῦ τίτλου τούτου ἐγένετο τὸ πρῶτον χρῆσις ἐν τῷ νόμῳ τῆς 4 Μουχαρρὲμ 1286 (23 Ἀπριλίου 1869) (ἰδὲ σελ.), οὗτος παρημελήθη καὶ ἀντικατεστάθη διὰ τῆς λέξεως Μεδζλής, καὶ μόνον μετὰ ἐννέα ἔτη καθιερώθη ὁριστικῶς ὁ τίτλος «Τὰ τακτικὰ δικαστήρια» διὰ τοῦ νόμου τῆς 27 Δζεμαζιοὺλ Ἀχὴρ 1296 (5 Ἰουνίου 1295 (1877), ὅστις διαιρεῖ ταῦτα

α) Εἰς εἰρηνοδικεῖα ἀποτελούμενα ἐν μὲν τοῖς χωρίοις ἀπὸ τὰς Δημογεροντίας (Ἰχτιὰρ Μεδζλής), ἐν δὲ τοῖς δήμοις (Ναχιὲ) ἀπὸ τὰ Δημοτικὰ Συμβούλια,

β) Εἰς Πρωτοδικεῖα πολιτικά, ἐμπορικὰ καὶ πολιτικά.

γ) Εἰς ἐφετεῖα πολιτικὰ καὶ ποινικὰ καὶ

δ) Ἀκυρωτικόν.

§ 6. Συμβούλια διοικητικά.

Μέχρι τοῦ ἔτους 1294 (1868) δὲν ὑπῆρχον εἰδικὰ δικαστήρια διὰ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, δύναταί δέ τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὑπήγοντο εἰς τὰ ὑπάρχοντα δικαστήρια ἢ ὅτι ὁ προϊστάμενος αὐτῶν ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης των ἢ ἀνεκάλει αὐτοὺς ἁπλῶς καὶ καθαρῶς. Ἔκτοτε ὅμως τὰ διοικητικὰ Συμβούλια διωργανώθησαν ὡς ἑξῆς:

Ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει συνέστη Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας (Σουράϊ Δοβλέτ), οὗτινος τὰ καθήκοντα ὡς διοικητικοῦ δικαστηρίου εἶναι τὰ ἑπόμενα κατὰ τὸν Νόμον τῆς 28 Ζιλχιτζὲ 1284 (1864) τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους

1ον δικάζει περὶ πάσης διαφορᾶς μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἰδιωτῶν· ἄρθ. 2 γ'.

2ον αἴρει τὰς συγκρούσεις τῶν τακτικῶν καὶ τῶν διοικητικῶν δικαστηρίων καὶ καθορίζει τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον· αὐτόθι δ'.

3ον δικάζει τοὺς παραπεμπομένους εἰς αὐτὸ δυνάμει Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος δημοσίους ὑπαλλήλους· αὐτόθι ς'.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΕΠΙΣΤΟΛΑΡΙΩΝ ΕΝΤΥΠΩΝ ΩΦΕΛΕΙΑΙ

Γινώσκομεν πάντες ἐκ παίδων τὴν ὕπαρξιν Ἐπιστολαρίων, ἃ λόγιμοι τῶν μάλα δοκίμων Ἑλλήνες, κληρικοὶ ἢ λαϊκοί, ἐξέδιδον, χειραγωγοῦντες κυρίως τοὺς μετρίαν λαβόντας παίδευσιν εἰς σύνταξιν ἐπιστολῶν, χρησίμων ἐν ταῖς μεθ' ἡμέραν βιωτικαῖς ἀνάγκαις καὶ περιστάσεσι πάσῃ κοινωνικῇ τάξει καὶ ἐπαγγέλματι. Τοῦτο δ' ἐννοοῦσιν οἱ ἀπὸ Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλλέως ἐκδόντες συλλογὰς ὑποδειγμάτων καὶ κανόνας πρὸς σύνταξιν ἐπιστολῶν, ὧν τὰ εἴδη βλέπει τις προχείρως εἰ οὐχὶ ἐν τοῖς σπανιωτάτοις Ἐπιστολικοῖς Τύποις τοῦ Κορυδαλλέως, ἀλλὰ ἐν τῷ μᾶλλον εὐχερῶς εὑρισκομένῳ «Ἐπιστολαρίῳ» τοῦ 1804 καὶ ἐν τέλει τοῦ γνωστοῦ «Κήπου Χαρίτων» τοῦ πολυγράφου μοναχοῦ Νικοδήμου Ἁγιορείτου Καλλιδούρτζη τοῦ ἐκ Νάξου. Ἀλλ' ἐξ ὧν γινώσκω, «Περὶ ἐπιστολικῶν τύπων, ἢ «Ἔκθεσιν» ἐπιστολικῶν τύπων ἐπέγραψεν ὁ Κορυδαλλεὺς τὸ βιβλίον αὐτοῦ τοῦτο, «Ἐπιστολάριον» δὲ Σπυρίδων Ἱεροκήρυξ ὁ Μήλιας, χρήσιμον ἔργον καὶ τοῖς τότε λογίμοις καὶ τῷ λαῷ καὶ τοῖς σήμερον ἐξυφάνας. Ἐπίσης «Ἐπιστολάριον κοινωφελὲς» ἐκάλεσεν ὁμοίας ὕλης ἔργον αὐτοῦ Δημήτριος ὁ Δάρβαρις, ἐκδοὺς ἐν Βιέννῃ τῷ 1808.

Ἡ ἱστορία τοῦ μικροῦ βιβλίου τοῦ Μήλια, τοῦ χρησιμωτάτου τοῖς τε τότε λογίμοις ἔλλησι καὶ τοῖς σημερινοῖς, ἄγνωστος τοῖς περὶ τὸν βίον τῶν τυπογραφείων καὶ τῶν τυπογράφων ἐνδιατρίβουσι, τοῖς σπουδάζουσι τὴν νεοελληνικὴν γραμματολογίαν. Ἀναγκαζόμεθα ἵνα λάβωμεν μετὰ χεῖρας τὴν «Νεοελληνικὴν Φιλολογίαν» τοῦ Ἀνδρέου Παπαδοπούλου Βρετοῦ, δι' ἣν, φέρουσαν τὸ (motto) σύμβολον «καὶ λῆδος πολλάκις σοφίαν στέγει» ἔγραψέ ποτε ὁ δείμνηστος Σοφοκλῆς Κ. Οἰκονόμος (ἐξ Οἰκονόμων) «καὶ λῆΡος πολλάκις» κλπ. Ἀναγράφει τὸ «Ἐπιστολάριον» ὡς ἐν ἔτει 1773 ἐκδοθὲν, ἀλλ' οὐ μιμνήσκεται συγγραφέως ὁ τοῦ βιβλίου τίτλος, καίτοι φρονῶ ὅτι τὸ τοῦ Μήλια βιβλίον ἀναγράφεται· σημειοῖ μόνον ἐκδόσεις αὐτοῦ, μίαν εἰς δύο τόμους, τῷ 1781 (τοῦ Α') καὶ 1785 (τοῦ Β'), καὶ τὰς ὑπὸ τίτλον «Νέον Ἐπιστολάριον, τὸ 1796 ἢ 1803, παρὰ Πάνῳ Θεοδοσίου· τὸ δὲ 1797 παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ, διορθοῦντος τοῦ Σπυρίδωνος Βλαντῆ». Ταῦτα διδασκόμεθα ἀπὸ τοῦ Β' τόμου (ἀριθμοῦ 147) τῆς τοῦ Βρετοῦ «Νεοελληνικῆς Φιλολογίας»·

καὶ περαιτέρω μὲν ὁ Βρετὸς ἀναφέρει ἔκδοσιν νέαν, ἐπιμελείᾳ Σπυρίδωνος Βλαντῆ, γενομένην τῷ 1811, ἀλλὰ δίδει τόσῳ σύντομον τίτλον εἰς τὸ «Νέον Ἐπιστολάριον» ὥστε 'να πιστεύωμεν ὅτι ἐχειρούργησε τὴν ἐπιγραφὴν ἢ προμετωπίδα τοῦ βιβλίου, καθὼς διέστρεψε βεβαίως καὶ τὸν τίτλον τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1773.

Γεώργιος δὲ ὁ Ζαβίρας ἐν «Ἑλληνικῷ Θεάτρῳ» (σελ. 535) ἀναφέρει Ἐπιστολαρίου ἔκδοσιν τῷ 1785, παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ, παραδόξως ὅμως διδάσκει ἡμᾶς ὅτι τὸ Ἐπιστολάριον ἐξεδόθη «ἀνωνύμως, ἀλλὰ λέγουσι νὰ εἶναι αὐτοῦ σύνθημα» δηλά γε δὴ τοῦ Μήλια. — Κωνσταντῖνος ὁ Σάθας ἀναφέρει καὶ αὐτὸς τὴν ἔκδοσιν τοῦ 1785, ἐν βιογραφίᾳ τοῦ Μήλια· ὅπλος δ' ἔστιν ὡς τὰ τοῦ Ζαβίρα μεταγράφων.

Εὐτυχῶς δυνάμεθα 'ν' ἀναδράμωμεν εἰς ἔτος ἀρχαιότερον τῆς ὑπὸ Βρετοῦ σημειουμένης ἐκδόσεως, δύο κέρδη καρπούμενοι ἐκ τῆς ἀναδρομῆς· τὸν ἀκριβῆ τίτλον τοῦ Ἐπιστολαρίου, καὶ τὴν γνῶσιν ἐκδόσεων ἑτέρων δύο πρὸς ταῖς ἀναγραφείσαις.

Ὑπ' ὄψιν ἔχω τὴν ἔκδοσιν τοῦ 1759, καταλαμβάνουσαν 358 σελίδας ὀγδόου μικροῦ, πλὴν 16 σελίδων δαπανωμένων εἰς δύο τίτλους, εἰς πρόλογον καὶ εἰς τὸν πίνακα τῶν περιεχομένων. Τὸν τίτλον τοῦ βιβλίου βλέπει ἀπαράλλακτον ὁ φιλίστωρ ἀναγνώστης, διατηρουμένων καὶ ἐνταῦθα τῶν κεφαλαιωδῶν χαρακτήρων, ὑποδεικνυομένου δ' ἑκάστου στίχου τῆς ἐπιγραφῆς διὰ κεραίας—ὥστε 'να γνωσθῇ ὅτι ἡ προμετωπὶς τοῦ βιβλίου κατέχει **εἴκοσι καὶ μίαν** γραμμὰς, οὕτως ἔχουσα

ΕΠΙΣΤΟΛΑΡΙΟΝ—Ἥτε Ἐπιστολικὸς—ΧΑΡΑΚΤΗΡ—Δι' οὗ μαθητεύονται οἱ Φιλομαθεῖς πῶς νὰ συν—θέτουν μὲ καλὴν τάξιν τὰς Ἐπιστολὰς—Ἐν ᾧ περιέχεται καὶ σύντομος διδασκαλία περὶ Μιμήσεως·—μετὰ διαφόρων παραδειγμάτων· καὶ ἔκθεσις τῶν προσηκόντων Τίτλων—Ἔτι δὲ καὶ μερικοὶ Κανόνες εἰς Ἐπιστολὰς—πραγματείας*.—Ἐκδοθεῖς παρὰ τοῦ Αἰδεσιμωτάτου, καὶ Ἱερολογιωτάτου, Κυρίου—ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΗΛΙΟΥ—Τοῦ ἐν ταῖς κλειναῖς Ἐνετίαις περιβλέ-

* παρὰ Βρετῷ (τόμου Β' ἀριθ. 147) γράφεται " εἰς ἐπιστολὰς περὶ πραγματείας ,, ὅπερ ὀρθόν.

πτου τῶν Ἑλλήνων—Γένους Ἱεροκήρυκος, καὶ κοινοῦ Διδασκάλου·—Ἀφιερωθεῖς τοῖς Ἐκλαμπροτάτοις Κυρίοις—ΓΕΩΡΓΙΩ καὶ ΣΤΕΦΑΝΩ—ΑΥΤΑΔΕΛΦΟΙΣ ΚΑΡΑΪΩΑΝΝΗ—Νεωστὶ μετατυπωθεῖς, καὶ ἐκ πολλῶν σφαλμάτων διορθωθεῖς.—ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ, ᾳψνθ'. 1759-Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.—Con licenza de'Superiori.

Τὰ λόγια «Νεωστὶ Μετατυπωθεῖς, καὶ ἐκ πολλῶν σφαλμάτων διορθωθεῖς» δεικνύουσιν ὅτι δέον ἵνα ζητήσωμεν προγενεστέραν ἔκδοσιν, τὴν πρώτην βεβαίως· ὁ δὲ τοῦ τυπογράφου Γλυκέως πρόλογος «πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας» διδάσκει τὴν τότε μεγάλην τοῦ Ἐπιστολαρίου χρησιμότητα καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ βιβλίου, τάδε γράφων

«Ἡ Ἀφορμὴ ὁποῦ ἐπαρακίνησεν ἐμὲ νὰ ἐκδώσω εἰς φῶς ἐκ δευτέρου μὲ ἐδικόν μου τύπον τοῦτον τὸν Ἐπιστολικὸν Χαρακτῆρα, ἐστάθη ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν φιλομαθῶν, οἱ ὁποῖοι γνωρίσαντες τὸ χρήσιμον τοῦ Βιβλίου ἀσμένως καὶ μετ' εὐνοίας κοινῶς τὸ ἐδέχθηκαν· εἰς τρόπον ὅτι ἀπὸ χίλια Βιβλία, ὁποῦ εἰς τὸν ἀπερασμένον χρόνον ἐτυπώθηκαν, τῶρα εἰς τὸ παρὸν εὑρίσκονται ὀλιγώτατα· ὅθεν τὸ σπάνιον τοῦ Βιβλίου, κάνει νὰ αὐξάνῃ καὶ ἡ αὐτοῦ ζήτησις. ἐγὼ λοιπὸν ὡς πρόθυμος ὁποῦ εἶμαι νὰ ἀνταποκρίνομαι εἰς τὰ ἐπωφελεῖ αἰτήματα τῶν ὁμογενῶν μου φιλομαθῶν ἑλλήνων ἠθέλησα νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν ζήτησίν τους, καὶ ἰδίοις μου ἀναλώμασι, καὶ τύποις νεωστὶ νὰ τὸν ἐκδώσω μετὰ πάσης ἐπιμελείας ἐκκαθαρθέντα ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων σφαλμάτων ὁποῦ εἰς τὸν πρῶτον τύπον εἶχαν συντρέξει· καὶ προσέτι αὐξηθέντα μὲ προσθήκην ἑτέρας ἐκθέσεως Τίτλων. δεχθῆτε οὖν ὦ φιλομαθεῖς καθὼς καὶ πρότερον τοῦτο τὸ σύγγραμμα εὐμενῶς τε, καὶ φιλοφρόνως, τὸ ὁποῖον σᾶς τὸ δίδω μὲ τὴν συνβοήθειαν τοῦ συγγραφέως εἰς πλέον τακτικὴν, καὶ ἐντελεστέραν κατάστασιν ἀπὸ ἐκείνην ὁποῦ ἦτον προτήτερα· ἐγὼ δὲ βεβαιώνοντάς σας τὴν ἐμὴν ἀμετάτρεπτον πρὸς ὑμᾶς προθυμίαν, σὰς εὔχομαι ἐκ Θεοῦ πᾶσαν σωματικὴν, καὶ ψυχικὴν εὐτυχίαν. Ἔρρωσθε».

Τὰ ἐκ τοῦ προλόγου, μετατυπουμένου ἀπαραλλάκτως, ἐξαγόμενα συμπεράσματα βεβαίως ἐκτεθήσονται μετά τινος ἐνδοιασμοῦ, ὅσον καὶ ἂν αἱ λέξεις ἐξηγηῶσιν αὐστηρῶς.

Ἐὰν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ τυπογράφου γραφομένων («τὸν ἀπερασμένον χρόνον») ἐξαγάγωμεν ὡς πόρισμα τὴν πρώτην ἔκδοσιν γενομένην τῷ 1758*, μανθάνομεν ἐν τούτοις καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντιτύπων αὐτῆς καὶ τὴν τοῦ βιβλίου κατανάλωσιν, καὶ ὅτι δαπάναις μὲν τοῦ συγγραφέως ἐγένετο ἡ πρώτη, δαπάναις δὲ τοῦ τυπογραφείου τοῦ Γλυκέως ἡ δευτέρα. Μαρτυρίας ἑτέρας περὶ τῶν πρὸ τοῦ 1805 ἐκδόσεων παρὰ Γλυκεῖ στερούμεθα τέως, σιγᾷ δὲ καὶ αὐτὴ ἡ αὐθεντικωτέρα τῶν μαρτυριῶν, αὐτοὶ τοῦ Νικολάου Γλυκέως οἱ κληρονόμοι· δῆλον οὖν· ὁ «Κατάλογος τῶν βιβλίων τῆς τυπογραφίας Νικολάου Γλυκῦ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων», ἐκδοθεὶς τῳ 1805, σπανιώτατον βιβλίον, ἀναγράφει ἐν τῇ 9 σελίδι «Ἐπιστολάριον Νέον, μετὰ προσθήκης»—σημειοῖ ταὐτίτιμον αὐτοῦ (3 φράγκα)— ἀλλ' ἐκτὸς τῶν τεσσάρων τούτων λέξεων οὐδεμίαν ἑτέραν προστίθησι·

Μιᾶς τῶν νέων ἐκδόσεων ὁ Βρετὸς διαστρέφει τὴν ἐπιγραφήν· ἐξεδόθη αὕτη φροντίδι Βλαντῆ Σπυρίδωνος τῷ 1811, ἀλλὰ γινώσκομεν ἔκδοσιν νεωτέραν ἐν Βενετίᾳ, ἐπιμελείᾳ γενομένην αὐτοῦ τούτου, παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ, κατὰ τὸ 1819 ἔτος, ὁ δὲ τίτλος αὐτῆς, ἐκτεινομένης εἰς 264 σελίδας σχήματος ἐπιμηκεστέρου τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1759, ἔχει οὕτως

«ΕΠΙΣΤΟΛΑΡΙΟΝ ΠΕΡΙΕΧΟΝ Διαφόρους Χαρακτῆρας καὶ Ὑποδείγματα Ἐπιστολῶν πρὸς ὁποιονδήποτε Πρόσωπον Ἀξιωματικὸν, Ἐκκλησιαστικόντε, καὶ Κοσμικὸν μὲ τοὺς Τίτλους αὐτῶν, ἔτι δὲ Ἱστορικὴν τινὰ Περιγραφὴν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Θρόνων, Πατριαρχῶν, Ἀρχιεπισκόπων, Μητροπολιτῶν, καὶ Ἐπισκόπων τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας· Χρονολογίαν, Μηνολόγιον, καί τινα Χρήσιμα Κανόνια τῶν Πασχαλίων, καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα. ΜΕΤΑ ΠΡΟΣΘΗΚΗΣ Διαφόρων Νεωτέρων Ἐπιστολῶν, καὶ τῆς Διαθήκης τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως».

Φρονῶ ὅτι καὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1811 παραπλήσεος ἦν ὁ τίτλος.

Εἰς τὴν ἀνατύπωσιν τοῦ 1819 θέλομεν ἐπιμείνει περισσότερον, ὠφελείας τινὰς ζητοῦντες ἀπ' αὐτῆς ἵνα καρπωθῶμεν, διότι κρίνει τις αὐτὴν, κατ' ἀντιβολὴν πρὸς τὴν τοῦ 1759, πραγματικῶς ἀνακεκαθαρμένην· καὶ Βλαντῆ μὲν ὄνομα ἐν τῇ προμετωπίδι οὐ φαίνεται· ἀλλ' ἡ ἐν τῇ 176 σελίδι φερομένη «Ἐπιστολὴ ἀπὸ τὸ ἰδιόχειρον τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως πρὸς τὸν ἐν Βενετίᾳ Σπυρίδωνα Βλαντῆ» καθιστᾷ δῆλον τὸν τῆς ἐκδόσεως ἐπιμελητὴν καὶ διορθωτὴν, ὃς εἶχε πρὸ αὐτοῦ, καθὼς εἰκάζομεν, ἐν τῇ ἐκδόσει τινῶν ἐπιστολῶν, διωρθωμένα αὐτῶν χειρόγραφα, ἢ ἴσως, καὶ, αὐτὰ τὰ πρωτότυπα. Τοῦτο δὲ τεκμαιρόμεθα καὶ ἐκ

* ὁ Μήλιας ἀναφέρεται προϊστάμενος τῆς ἑλληνικῆς ἐν Βενετίᾳ παροικίας ἀπὸ τοῦ 1758. Βελούδου Ἑλλήνων ὀρθοδόξων ἀποικία ἐν Βενετίᾳ· 1872, σελ. 88, 172.

τῆς δηλώσεως, τῆς ἐν τέλει τῆς τοῦ Βουλγάρεως διαθήκης ὅτι «οἱ ἀνωτέρω στίχοι καὶ ἡ παροῦσα διαθήκη τοῦ δοιδίμου ἀνδρὸς τύποις ἐκδόθησαν ἐπιμελείᾳ Σπυρίδωνος Βλαντῆ, **ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς Ρωσσίας κομισθέντων αὐτῷ χειρογράφων**, εἰς τεκμήριον ἀϊδίου εὐγνωμοσύνης». Ἀνάγκη ἵνα δηλωθῇ καὶ παρ' ἡμῶν ἐνταῦθα ὅτι· οἱ στίχοι εἰσίν α') ἡ εἰς τὴν Θεοτόκον εὐχὴ ἡ ἀρχομένη διὰ τῶν λέξεων «Δέσποινα, Δέσποινα, Μῆτερ, ἁμαρτωλῶν ἡ προστάτις» — β') τὸ συνταχθὲν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Βουλγάρεως ἐπιτύμβιον εἰς ἑαυτὸν ἐπίγραμμα, τὸ θαυμάσιον, ὅπερ καὶ εἰς τὸν ἑαυτοῦ τάφον Χρύσανθος ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης θνήσκων διέταξε νὰ γραφῇ* — γ') τὸ ἐξ ὀκτὼ στίχων ἐπίγραμμα «ὡς ἀπὸ Κερκύρας τῆς πατρίδος εἰς τὸν ἐκεῖσέ που ἀνεγειρόμενον ἀνδριάντα Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως» — καὶ δ') ὁ ἐξ εἴκοσιν ὀκτὼ στίχων λαμπρότατος «Θρῆνος» πρός τε τὰς Ἰονίους ἐν γένει νήσους καὶ ἰδίᾳ τὴν Κέρκυραν «ἐπὶ τῇ τοῦ βίου τελευτῇ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως» ὁ ἀρχόμενος «Πένθιμον εἶμα, θύγατρες, μελαμβαφὲς, οὐκέτι φᾶρος — ἀγλαὸν, οὐδέγ' ἐγὼν, οὐδ' ὑμες Ἀδριάδες»· τοῦτον δὲ μᾶλλον ἔδει ἵνα μετατυπώσῃ ὁ χωρὶς ἀνάγκης ἐκδοὺς παρ' ἡμῖν** τὴν διαθήκην τοῦ τρισμεγίστου Εὐγενίου.

Μέρος ἀπαραίτητον τοῦ Ἐπιστολαρίου τούτου ἀπετέλει ἡ «Διάγνωσις περὶ τῶν θρόνων τῶν Ἐκκλησιῶν». Ἦν αὕτη καὶ μητροπόλεων ἀναγραφὴ καὶ ἐπισκοπῶν τῶν ὑπὸ τοὺς πατριαρχικοὺς καὶ τοὺς ἀρχιεπισκοπικοὺς αὐτοκεφάλους θρόνους, καὶ σύνολον ὁδηγιῶν πῶς δεῖ γράφειν πρὸς ἀλλήλους· ἀλλὰ καὶ συλλογή τις εἰδήσεων, ἃς καὶ σήμερον ἔδει ἵνα ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν πάντες, διότι οὐδὲν μὲν νῦν Ἡμερολόγιον ἢ Ἐπιστολάριον χορηγεῖ τοιαύτας, ἱεραὶ δέ τινες συνήθειαι βαίνουσι πρὸς τὴν λησμοσύνην, ἢ τὸν θάνατον. Ἐπὶ παραδείγματι· Τὰ περὶ μνημοσύνου τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματός εἰσι καὶ σήμερον καὶ πάντοτε διδακτικά, χωρεῖ δ' ἐνταῦθα, νομίζω, μικρόν τι κεφάλαιον, ἀπὸ (τῆς σελ. 353 — 4) τοῦ Ἐπιστολαρίου τοῦ 1759 μεταγραφόμενον, ὃ καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει (σελ. 205-6) τοῦ 1819 ἀναγινώσκεται

Περὶ τοῦ εἰ συλλειτουργήσοι Μητροπολίτῃ Αὐτοκέφαλος ἐν ἀλλοτρίᾳ Ἐπαρχίᾳ, τίνος δεῖ τὸν Μητροπολίτην μνημονεῦσαι, ὡσαύτως καὶ Πατριάρχης· καὶ περὶ τοῦ πῶς δεῖ μνημονεύειν τοὺς Αὐτοκεφάλους τοῦ Πατριάρχου, αὐτῷ συλλειτουργοῦντας ἔν τε ταῖς Ἀρχιεπισκοπαῖς αὐτῶν, καὶ ἀλλαχοῦ, ἢ πῶς βιβίζειν αὐτοὺς χρὴ εἰς τοὺς Πατριαρχικοὺς Θρόνους.

Ἔτι τοῖς αὐτοῖς Ἀρχιεπισκόποις, εἰς ξένην ἐπαρχίαν λειτουργοῦοιν, εἰ συλλειτουργεῖ ὁ κατὰ τόπον Μητροπολίτης οὐ μνημονεύει αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦ ἰδίου Πατριάρχου, ὅπερ εἰς τοὺς Πατριάρχας οὐ γίνεται· τοῦ γὰρ Πατριάρχου μεθ' οὗ λειτουργοῦσιν οἱ Μητροπολῖται μνημονεύουσιν. εἰς δὲ τοὺς Πατριαρχικοὺς θρόνους περιπατοῦσι χωρὶς βακτηρίας, καὶ ἐὰν λειτουργήσωσι μετὰ τοῦ Πατριάρχου, μνημονεύουσι τοῦ πατριάρχου, καὶ οὐχὶ πάσης Ἐπισκοπῆς Ὀρθοδόξων. καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτῶν ἐὰν ἐπιδημῇ Πατριάρχης, ἐκείνου ἱερουργοῦντες μνημονεύουσιν, ὡς ποιοῦσι καὶ οἱ δύο καθολικοὶ τῆς Ἰβηρίας ἕως τοῦ νῦν.

Χωρεῖ συνεπῶς καὶ τὸ μετὰ ταῦτα κεφάλαιον, ὅπερ, φωτίζον ἡμᾶς σήμερον, ἔπρεπε ἵνα ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν οἱ λογάδες τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας οἱ κατ' αὔγουστον τοῦ 1872 ἐπιτρέψαντες, δυστυχῶς καὶ ἐπὶ λησμοσύνῃ τῶν κειμένων ἱερῶν ἐθῶν, τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Κύπρου Σωφρονίῳ οὐ μόνον ἵνα μνημονεύσῃ «πάσης ἐπισκοπῆς ὀρθοδόξων» ἐν αὐτῷ τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, συλλειτουργῶν Ἀνθίμῳ τῷ Κωνσταντινοπόλεως καὶ τοῖς μακαριωτάτοις Σωφρονίῳ καὶ Ἱεροθέῳ, ἀλλὰ καὶ, τὸ μᾶλλον δύσπεπτον, ἵνα φέρῃ μίτραν ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἵνα μνημονευθῇ ὑπὸ τῶν τῷ οἰκουμενικῷ συλλειτουργούντων αὐτὸς ὁ μηδὲ βακτηρίαν ἐν τῇ ἐνορίᾳ ταῦ οἰκουμενικοῦ κρατῆσαι δυνάμενος. Ἰδού τι γράφει τὸ κατόπι κεφάλαιον, ἢ μᾶλλον μέρος αὐτοῦ

Ὅτι οἱ Αὐτοκέφαλοι Ἀρχιεπίσκοποι οὔτε μείζονες εἰσὶ τῶν ὑπὸ τοὺς Πατριάρχας Ἐγκρίτων Μητροπολιτῶν, ΟΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΚΑΘΗΝΤΑΙ, οὔτε τίτλους ἢ γράμμασι κοκκίνοις ἢ πρασίνοις γράφουσι πρὸς τοὺς Πατριάρχας, ἢ τοὺς μὴ ὑποκειμένους αὐτοῖς Μητροπολίτας

Νῦν δὲ ἐρχομένων τῶν Ἀρχιεπισκόπων τούτων εἰς Κωνσταντινούπολιν, τιθέασιν αὐτοὺς εἰς τὸν θρόνον τοῦ [πρωτοθρόνου μητροπολίτου], πρὸ πάντων δηλονότι τῶν μητροπολιτῶν, ὅπερ εἰ καὶ οὐδὲν προξενεῖ ἁμάρτημα, ἦ ἄτοπον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, πλὴν **αὐτοὶ οἱ Ἀρχιεπίσκοποι οὐκ εἰσι μείζονες τῶν προεστώτων Μητροπολιτῶν** τῶν ὑποκειμένων, τοῖς Πατριαρχικοῖς Θρόνοις· ὅθεν ἐν τῇ Δ' [Συνόδῳ]

* "Κωνσταντινούπολις„ ὑπὸ Σκ. Βυζαντίου τόμου Β' σελ. 315.
** ἐν τῇ "Σαββατιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει„ τοῦ 1877.

Ἐπιφάνιος Ἐπίσκοπος Λεγᾶτος Ὀλυμπίου Ἐπισκόπου Κωνσταντίας, ἤτοι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου ἐκάθητο ἐν τόπῳ εἰκοστῷ ἐνάτῳ — —

ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ Οἰκουμενικῇ ὁ Καρθαγένης Σεκστιλιανὸς εἶχε τόπον δέκατον, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ πράξει τῆς ἕκτης Συνόδου, Κωνσταντῖνος Πρεσβύτερος καὶ Γραμματικὸς Ρωμαϊκὸς εἶπεν, ἐπὶ τῶν χρόνων Παύλου Κωνσταντινουπόλεως ἐλθόντος Φουρτουνάτου Καρθαγένης, καὶ μέλλοντος λειτουργεῖν ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἐζήτει ὁ Κωνσταντινουπόλεως Παῦλος ὅπως ὀφείλει τὸν Φουρτουνᾶτον καθῆσθαι, εἴτε πρὸ τῶν Μητροπολιτῶν τῶν ἐνδημούντων ἐνταῦθα, εἴτε μετ' αὐτούς, καὶ εὑρέθη τὸ Βιβλίον τῆς πέμπτης Συνόδου, ἐν ᾧ δηλονότι ὁ Σεκστιλιανὸς ὁ Καρχηδόνιος **εἶχε τόπον δέκατον,** ὅθεν ὁ αὐτὸς Παῦλος ἐποίησεν αὐτὸν κατὰ τάξιν καθῆσθαι, ἤτοι εἰς τὸν τόπον οὗ ἐκάθησεν ὁ προκάτοχος αὐτοῦ ἐν τῇ πέμπτῃ Συνόδῳ.

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ὑγεία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Εὑρισκόμεθα εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ ἀναγράψωμεν ὅτι ἡ ὑγεία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου ἀπὸ τῆς ἑβδομάδος ταύτης ἐβελτιώθη ἐπαισθητῶς, καὶ ὁ σεπτὸς Ἐθνάρχης εἰσῆλθεν ὁριστικῶς εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀναρρώσεως. Πολλαὶ ὑπάρχουσιν ἐλπίδες ὅτι μετά τινας ἡμέρας ἡ Α. Θ. Παναγιότης θὰ δυνηθῇ νὰ ἐξέλθῃ τῶν ἰδιαιτέρων Αὐτῆς δωμάτων. Παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι προσῆλθον διαπυνθανόμενοι τὰ τῆς ὑγείας Αὐτῆς οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοί, οἱ πλεῖστοι τῶν ἐντιμοτάτων συμβούλων, καὶ πολλοὶ ἔγκριτοι ὁμογενεῖς, εἰχόμενοι ταχείαν καὶ πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς πολυτίμου ὑγείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Πατριαρχικὸν ἐνδιαφέρον. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ τῶν πατριαρχικῶν διακόνων διηρώτησε τὰ ὑγείας τῶν ἀσθενούντων συνοδικῶν σεβασμιωτάτων κκ. Βασιλείου καὶ Ἰωακεὶμ.

Πατριαρχικαὶ εὐχαριστίαι. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀμείβουσα τὸ φιλάνθρωπον ἐνδιαφέρον, ὅπερ ὑπὲρ τῶν κατοίκων Πριγκηπόννήσων ἐξεδήλωσεν ἐσχάτως ἡ κυρία Η. Ἠλιάσκου, διὰ τοῦ παν. Μ. Ἀρχιδιακόνου ηὐδόκησεν ἵνα διαβιβάσῃ τῇ ἐριτίμῳ δεσποίνῃ τὰς πατριαρχικὰς Αὐτῆς εὐχαριστίας.

Συνεδριάει Ἱ. Συνόδου. Ἡ Ἱ. Σύνοδος συνελθοῦσα τῇ ἑβδομάδι ταύτῃ εἰς τὰς τακτικὰς αὐτῆς συνεδρίας τὸ μὲν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου κ. Γρηγορίου τὸ δὲ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου κ. Βασιλείου, εἰς τὰς τακτικὰς αὐτῆς συνεδρίας ἔλαβε γνῶσιν μητροπολιτικῶν τινῶν ἐκθέσεων καὶ ὑπουργικῶν τεσκερέδων.

Ἀποστολὴ παρὰ τοὺς ὑπουργούς. Ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἁγ. καὶ Ἱ. Συνόδου σεβ. μητροπολίτης κ. Πολύκαρπος συνοδείᾳ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ ἐπεσκέφθη τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ ἐπὶ ἰδιαιτέρᾳ ἀποστολῇ τοὺς ἐξοχ. ὑπουργοὺς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Δικαιοσύνης.

Ἀθ. Πηνιατῶρος. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐβεβαίωσε ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ διακεκριμένου τῆς πόλεως ἡμῶν δικηγόρου Ἀθ. Πηνιατώρου ηὐδόκησεν ἵνα ἀντιπροσωπευθῇ κατὰ τὴν ἐν Πέραν τελεσθεῖσαν τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ κηδείαν τοῦ μακαρίτου διὰ τοῦ παν. Μ. Ἀρχιδιακόνου.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 5 καὶ ἡμερομην 9 Φεβρουαρίου ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ἐπὶ τῆς περὶ διαζεύξεως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τοῦ Μιχαὴλ Ξανθούλη καὶ τῆς Ἀθηνᾶς Μ. Ξανθούλη, τὸ γένος Κούη)

Διὰ ταῦτα

Ἰδὼν καὶ τὰ ἄρθ. 77 καὶ 155, 156 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικονομ. Ὁδηγιῶν

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφαίζον παμψηφεί:

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7317 καὶ ἡμερομ. 13 δεκεμβρίου 1914 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τοῦ Μιχαὴλ Ξανθούλη κατὰ Ἀθηνᾶς Μ. Ξανθούλη τὸ γένος Κούη, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύσσει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει ἵνα τὰ κοινὰ τῶν διαδίκων νόμιμα τέκνα Μαρία καὶ Κωνσταντῖνος (13 καὶ 12 ἐτῶν) μένωσι παρὰ τῷ ἀναιτίῳ διαζεύξεως πατρὶ αὐτῶν,

Ὁρίζει ἵνα τὸ διατακτικὸν τῆς παρούσης ἀποφάσεως δημοσιευθῇ τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ «Νεολόγου» καὶ

Ἐπιτρέψῃ τῇ ἐναγομένῃ ὡς ἠττηθείσῃ ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, ἀνιόντα εἰς γρόσια τριακόσια δέκα ἓξ (ἀριθ. 316) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 28 φεβρουαρίου 1915.

Ὁ πρόεδρος
† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς **Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος**

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικον Δικαστήριον

Ὁ Κωνσταντῖνος Ἀπατζίδης, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, τέως κάτοικος Βλάγκας Κωνσταντινουπόλεως, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 1]2 π. μ. εὐρωπαϊστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Εὐφροσύνης Κ. Ἀμπατζῆ τὸ γένος Στυλιανοῦ Χιουμουργιουδάκη, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς, κατοίκου Βλάγκας Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζεύξεως δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Πατρίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 26 φεβρουαρίου 1915

Ὁ πρόεδρος
† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' Γραμματεὺς **Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος**

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 14 Μαρτίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 11

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

Ι' ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ

ΙΩΑΝ. 12, 1—18

Πανηγυρικὴν ἤδη περιβάλλεται στολὴν ἡ ἁγία πόλις Ἱερουσαλήμ. Πανταχοῦ ἔκτακτος κίνησις καὶ ζωή, πανταχοῦ ἄπειρα πλήθη Ἑβραίων καὶ προσηλύτων, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία, ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, τῆς Περαίας, τῆς Γαλιλαίας, ἀπὸ τῆς ποικίλης διασπορᾶς τῶν ἑλληνιστῶν Ἰουδαίων τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Εὐρώπης, συρρέουσιν ἐκεῖ. Ὁ παμμιγὴς δὲ οὗτος κόσμος, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι καὶ Ἕλληνες προσήλυτοι (Ἰωάν. 12, 20), φιλοξενεῖται κατὰ τὴν πατροπαράδοτον τῆς φιλοξενίας ἀρετὴν ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῶν πέριξ κωμῶν.

Ἐπίκειται ἡ μεγίστη θρησκευτικὴ καὶ ἐθνικὴ ἑορτὴ τοῦ πάσχα, πάντες δὲ ἐξ ἱεροῦ καθήκοντος σπεύδουσι νὰ παραστῶσι πρὸ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ εἰς τὴν περιλάλητον πόλιν, ἧς ὕψιστον καύχημα καὶ σέβασμα ἦτο ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος μεγαλοπρεπῶς ἐκ βάθρων ἀνεγερθεὶς ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ μεγάλου. Εἰς ταύτην τὴν πόλιν καὶ τὸν ναὸν τοῦτον ὡς εἰς πάνσεπτον ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν κέντρον εἶχον ἐστραμμένα τὰ ὄμματα οἱ πανταχοῦ γῆς εὐσεβεῖς Ἑβραῖοι. Ἐκεῖ δὲ θὰ ἔθυον καὶ ἔτρωγον τὸν πασχάλιον ἀμνόν, ἀνάμνησιν μεγίστης ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εὐεργεσίας.

Σήμερον δὲ καὶ ἄλλη τις ἔκτακτος συρροὴ ἀπὸ πρωΐας παρατηρεῖται πρὸς τὰ ἀνατολικὰ μέρη ἔξωθεν τῆς Ἱερουσαλὴμ παρὰ τὴν κώμην Βηθφαγῆ καὶ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Ὁ Κύριος πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀναστήσει ἐν Βηθανίᾳ τὸν φίλον Λάζαρον ἀδελφὸν τῆς Μάρθας καὶ τῆς Μαρίας (Ἰωάν. 11, 1—44). Ἡ κορωνὶς αὕτη τῶν θαυμάτων προκαλέσασα τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν πίστιν πολλοῦ λαοῦ, ἀνέφλεξε τὸ μῖσος τῶν θανασίμων τοῦ Κυρίου ἐχθρῶν, καὶ ὁριστικῶς ἀπεφάσισαν τὸν θάνατον αὐτοῦ (Ἰωάν. 11, 45—52). Ἐκ φρονήσεως δὲ ὑποχωρῶν καταφεύγει μετὰ τῶν ἀποστόλων εἰς τὴν κώμην Ἐφραὶμ πρὸς βορρᾶν τῆς Ἱερουσαλὴμ παρὰ τὴν ἔρημον (Ἰωάν. 11, 53. 54).

Νῦν δὲ ὅτε τὸ πάσχα ἐπλησίαζεν, ὁ δὲ κόσμος συνέρρεεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, τὸ μὲν ἐνδιαφέρον τοῦ λαοῦ περὶ τοῦ Κυρίου ἐκορυφοῦτο, οἱ δὲ ἄρχοντες αὐτοῦ, οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἔδωκαν «ἐντολὴν ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι ἡνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτὸν» (Ἰωάν. 11, 55—57). Ἐκεῖνος δὲ τὰ πάντα κανονίζων ἐν ἀπαθείᾳ καὶ φρονήσει, ἓξ ἡμέρας πρὸ τῆς μεγάλης τοῦ πάσχα ἡμέρας, καθ' ἣν ἐτρώγετο ὁ πασχάλιος ἀμνός, φθάνει εἰς τὴν ἀγαπητὴν αὐτῷ κώμην Βηθανίαν, καὶ φιλοξενεῖται εἰς τὸν εὐλογημένον οἶκον τοῦ Λαζάρου, τῆς Μάρθας καὶ τῆς Μαρίας, ὅστις ἔφερε καὶ

τὸ ὄνομα Σίμωνος τοῦ λεπροῦ (Ἰωάν. 12, 1 Ματθ. 26, 1 Μάρκ. 14, 3).

Ἐκεῖ δὲ ἡ Μαρία ἐξ εὐγνωμοσύνης καὶ στοργῆς ἤλειψε τὴν κόμην καὶ τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου διὰ πολυτίμου γνησίου μύρου, ἀπέμαξε δὲ τοὺς πόδας διὰ τῆς πλουσίας αὐτῆς κόμης, κορυφοῦσα οὕτω τὴν πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσιν. Ἀλλὰ τοῦτο προὐκάλεσεν ἐπιπολαίαν ἐπίκρισιν καὶ ἀγανάκτησιν τινῶν, πρωτοστατοῦντος τοῦ δολίου καὶ καταχθονίου Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου. Ἐνόμισαν δὲ ὅτι ἠδύναντο νὰ ψέξωσι τὴν πρᾶξιν, λέγοντες ὅτι τὸ μῦρον τοῦτο πωλούμενον θὰ ἀπέφερε μέγα χρηματικὸν ποσὸν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Ὁ δὲ δημιουργὸς τῆς σκευωρίας, ὁ προδότης Ἰούδας, δὲν ἀπέβλεπε πράγματι εἰς τοὺς πτωχούς, ἀλλ' ἦτο κλέπτης ταμίας, ὡς εἴπομεν ἀλλαχοῦ, τοῦ πενιχροῦ βαλλαντίου τοῦ Κυρίου (Ἰωάν. 12, 6—9 Ματθ. 26, 2—6 Μάρκ. 14, 3—5).

Καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ὁ Κύριος διὰ διαυγείας πνεύματος ἀχράντου καὶ ἀντιλήψεως ὑγιοῦς τῶν κατακλυζόντων τὴν καρδίαν τῆς Μαρίας ἁγίων συναισθημάτων νουθετεῖ τοὺς πλανωμένους καὶ αὐτὸν τὸν ἀχάριστον Ἰούδαν. «Δὲν ὑπάρχει λόγος, λέγει, νὰ ἐνοχλῆτε τὴν εὐγνώμονα ταύτην γυναῖκα, ἥτις ἔπραξε καλὸν ἔργον εἰς ἐμέ. Ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ οὐδέποτε θὰ λείψωσιν οἱ πτωχοί, καὶ δύνασθε ἑκάστοτε νὰ βοηθῆτε αὐτούς. Ἡ παρουσία ὅμως ἐμοῦ τοῦ Σωτῆρος πάντων καὶ προστάτου τοῦ κοινοῦ τῶν πτωχῶν δὲν εἶνε διαρκὴς, διότι μετ' ὀλίγον ὑπὲρ πάντων ἀποθνήσκω. Οὕτω δὲ ἡ εὐγνώμων αὕτη γυνὴ ἐπιθανάτιον δῶρον προσφέρει εἰς ἐμὲ, ἀρμόδιον εἰς τοὺς ἐνταφιαζομένους» (Ἰωάν. 12, 7. 8 Ματθ. 26, 10—13 Μάρκ. 14, 6—9.

Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὅσοι κακῶς ἀντελήφθησαν τὴν παντὸς ἐπαίνου ἀξίαν πρᾶξιν τῆς Μαρίας, ἐνόησαν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ δίκαιον. Ὁ δὲ κατάρατος προδότης πορεύεται μετ' ὀλίγον εἰς τοὺς ἀσπόνδους τοῦ Κυρίου ἐχθροὺς καὶ συμφωνεῖ τὸ ἀντίτιμον τῆς προδοσίας, δι' ἣν ἔκτοτε ἐζήτει εὐκαιρίαν (Ματθ. 26, 14—16). Ἀλλ' ἐν ᾧ ὁ ἀχάριστος μαθητὴς οὕτω καταχθονίως διατίθεται κατὰ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ, ὁ λαὸς καὶ πάλιν ἀκόρεστος εἶνε ἐκ τῶν θαυμάτων καὶ διδαγμάτων τοῦ Θεανθρώπου, καὶ σπεύδει εἰς τὴν Βηθανίαν, μόλις ἔμαθεν ὅτι ἔφθασεν ἐκεῖ. Τοῦτο δὲ πάλιν ἐξοργίζει τοὺς ἐχθροὺς καὶ διανοοῦνται νὰ φονεύσωσι καὶ τὸν Λάζαρον ὡς ἀφορμὴν τῆς πίστεως πολλῶν (Ἰωάν. 12, 9—11).

Ἀπὸ πρωΐας δὲ τῆς σήμερον ὁ Κύριος ἐν συνοδείᾳ τῶν ἀποστόλων καὶ ἄλλων πιστῶν διευθύνεται ἀπὸ τῆς Βηθανίας, ἧς τὸ ὄνομα σημαίνει οἶκον, τόπον φοινίκων, πρὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ διὰ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν καὶ τῆς κώμης Βηθφαγῆ, ἧς τὸ ὄνομα σημαίνει οἶκον, τόπον σύκων. Ἐκεῖθεν δὲ ἐπιβὰς ἐπὶ πώλου ὄνου προχωρεῖ πρὸς τὴν ἁγίαν πόλιν ἐν μέσῳ ἐνθουσιώδους πλήθους καθ' ὁδὸν πολλαπλασιαζομένου. Ἡ ἐπίστρωσις ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν ἐνδυμάτων, οἱ κλάδοι τῶν φοινίκων καὶ ἄλλων δένδρων εἰς χεῖρας πολλῶν καὶ μάλιστα ἀθώων παιδίων, καὶ αἱ ἐνθουσιώδεις φωναὶ «**Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ**», ἐσήμαινον τὴν ὑποδοχὴν τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου (Ἰωάν. 12, 12—19 Ματθ. 21, 1—11 Μάρκ. 11, 1—10 Λουκ. 19, 29—44).

Καὶ ὁ μὲν Κύριος οὕτω θριαμβευτικῶς εἰσέρχεται τὴν ἡμέραν ταύτην εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, κλαύσας καθ' ὁδὸν πρὸ τῆς εἰσόδου μετὰ φιλοπατρίας ἐπὶ τῇ ἐπικειμένῃ πανωλεθρίᾳ αὐτῆς, ἥτις καὶ ἔγινε τὸ 70 μ. Χ. ἔτος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι καὶ πάλιν ἐνοχλοῦνται καὶ ἀφορμὰς ζητοῦσιν ἐνοχοποιήσεως τοῦ μεγάλου εὐεργέτου καὶ ἀνακαινιστοῦ τῆς ἀνθρωπότητος, τοῦ θείου θεμελιωτοῦ τοῦ νεωτέρου τῶν ἀνθρώπων βίου. Φειδόμενος δὲ ἐκεῖνος καὶ τούτων, πρὸ πάντων δὲ παρασκευάζων τὰ πάντα ὡς ἥρμοζε, καὶ ἐν ᾧ καθαρίζει τὸ ἱερὸν ἀπὸ πολλῆς αἰσχροκερδείας καὶ ἠθικῆς ἀκαθαρσίας, ἀναχωρεῖ τὸ ἑσπέρας πάλιν εἰς τὴν Βηθανίαν (Ματθ. 21, 12—17 Μάρκ. 11, 11 Λουκ. 20, 45. 46).

Καὶ καθ' ὅλον δὲ τὸ ὑπολειπόμενον μέχρι τοῦ πάθους βραχὺ διάστημα, ἐν ᾧ οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀναπαύεται, καὶ πάντοτε νουθετεῖ καὶ διδάσκει τοὺς πάντας, ἐν ἐπιγνώσει βεβαίᾳ τῶν παντοίων τοῦ πάθους δεινῶν, μένει διαρκῶς ἐπιφυλακτικὸς καὶ δὲν προκαλεῖ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, ἀλλ' ἀμύνεται προσβαλλόμενος ὑπ' αὐτῶν. Διαπαιδαγωγῶν δὲ καὶ τοὺς μαθητὰς καὶ τὸν λαὸν, ἐλέγχει τὰς πλάνας τῶν τοιούτων θρησκευτικῶν ἀρχόντων καὶ προετοιμάζει πάντας, ἐφ' ὅσον τοῦτο ἦτο δυνατὸν, εἰς τὴν ὀρθὴν ἀντίληψιν τοῦ προορισμοῦ καὶ τοῦ πάθους αὐτοῦ ὡς τοῦ μόνου ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ θείου ἐλευθερωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀλλ' ἡ παραζάλη τῶν ἐμπαθεστάτων ἀρ-

χιερέων καὶ φαρισαίων τὰ πάντα συνετάραττε· Τετυφλωμένοι καὶ τετυφωμένοι ὄντες, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐννοήσωσιν εἰς τί ἀπέβλεπεν ἅπαν τὸ ἔργον Ἐκείνου πρὸς ὃν πρῶτοι ὤφειλον νὰ στραφῶσι. Νοῦς ἐσκοτισμένος ὑπὸ πληθώρας παθῶν, καρδία διεστραμμένη καὶ πεπωρωμένη ἦσαν ἀνυπέρβλητα προσκόμματα, ἵνα ψυχραίμως καὶ ἀπαθῶς σκεφθῶσιν οἱ τὴν ἐωσφορικὴν πάντοτε ἀναπτύσσοντες ἔπαρσιν, καὶ δι' αὐτῆς νομίζοντες ὅτι θριαμβεύουσι. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ τελευταῖοι πρὸς αὐτοὺς ἐλεγκτικοὶ λόγοι τοῦ Κυρίου, οἱ πρὸς φωτισμὸν αὐτῶν ρηθέντες, μᾶλλον ἐπέτειναν τὴν ἐνοχὴν αὐτῶν (Ματθ.23,1—39).

Καὶ οἱ μὲν ἀρχιερεῖς ἐκεῖνοι καὶ οἱ φαρισαῖοι, γενόμενοι κακοὶ ὁδηγοὶ τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ μένουσιν ὑπαίτιοι τοσούτων δεινῶν. Καὶ σήμερον ὅμως δυστυχῶς δὲν ἐλλείπουσιν οἱ τὸ παράδειγμα ἐκείνων ἀκολουθοῦντες καὶ τὴν φωνὴν τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τοῦ δικαίου, τῆς ἀληθείας, τῆς συνειδήσεως μὴ ἀκούοντες. Θεωροῦντες δὲ ἑαυτοὺς δικαιούχους καὶ ἀνευθύνους, χωροῦσιν ἐπὶ τὰ πρόσω οὐχὶ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, ἀλλ' εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἰδίας φιλαυτίας. Οἷον δήποτε ἀξίωμα καὶ ἂν ἔχωσι, πάντοτε ἀδιαφοροῦσι διὰ τὴν εὐθύνην καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῶν.

Δυστυχῶς δὲ καὶ αὐτὸ τὸ μέγα καὶ ἀκατάλυτον τοῦ Κυρίου παράδειγμα καὶ αὐτὴ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ δὲν ἐπιδρῶσιν ἐπὶ πολλῶν ἐξ ἡμῶν. Καὶ καυχώμενοι δὲ ὅτι εἴμεθα Ἐκείνου μαθηταί, πολὺ ἀπέχομεν ἀπ' αὐτοῦ, δεδουλωμένοι ὑπὸ ποικίλων παθῶν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ φιλόχρυσοι μᾶλλον εἴμεθα ἢ φιλόχριστοι. Καὶ αὐτὸν δὲ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ τὸν ἅγιον μεταβάλλομεν τὸ ἐφ' ἡμῖν εἰς οἶκον ἐμπορίου, εἰς σπήλαιον λῃστῶν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ εἰς τὰς οἰκογενείας καὶ εἰς τὰς κοινωνίας ἡμῶν οὐχὶ σπανίως προβάλλουσι φρονήματα καὶ συναισθήματα ἥκιστα χριστιανικά.

Ἀλλ' ἐγὼ θίγων ταῦτα, δὲν προτίθεμαι νὰ ψέξω οὐδένα. Καλῶς δὲ γινώσκω τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, ἥτις οὐδέποτε παύει ἐνοχλοῦσα ἡμᾶς. Ἐφ' ὅσον δὲ ζῶμεν ἐν τούτῳ τῷ βίῳ θὰ κιρνῶμεν καὶ ἄκοντες καὶ ἐν ἀγνοίᾳ πολλάκις τὸ κακὸν μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ ψεῦδος μετὰ τῆς ἀληθείας, τὸ ἄδικον μετὰ τοῦ δικαίου. Τελείως δὲ ἀναμάρτητοι οὐδέποτε ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ θὰ εἴμεθα. Τί ὅμως πρέπει πάντοτε νὰ ἐπιδιώκωμεν; Πῶς ἡ κακία νὰ μὴ κατισχύῃ τῆς ἀρετῆς, πῶς ὁ βίος ἡμῶν οὐσιωδῶς νὰ εἶνε μᾶλλον ἐνάρετος ἢ πονηρός.

Τοῦτο δὲ δὲν εἶνε καὶ τόσον δύσκολον, ὅπως συνήθως νομίζεται. Διότι μαθόντες νὰ ὑποχωρῶμεν εἰς τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰς ἀκρασίας, καὶ μάλιστα τυφλῶς ἐνίοτε ὡς ἀγαθὰ καλλιεργοῦντες αὐτάς, αἰχμαλωτιζόμεθα ἐπὶ τέλους καὶ γινόμεθα δοῦλοι αὐτῶν. Τοιοῦτοι δὲ ἦσαν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης. Ἀλλ' οἱ ἀπόστολοι καὶ τόσοι ἄλλοι σύγχρονοι τοῦ Κυρίου καὶ πολλοὶ μετὰ ταῦτα καὶ μέχρι σήμερον λογικοὶ ἄνθρωποι, ἐνίκησαν τὸ πονηρὸν διὰ τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ διεκρίθησαν ὡς ἐνάρετοι καὶ τίμιοι καὶ ἅγιοι, ὡς τέκνα τοῦ Θεοῦ.

Ἔχοντες δὲ ἡμεῖς τοσαῦτα ἀγαθὰ παραδείγματα, πρὸ πάντων δὲ ἀκολουθοῦντες τὸν Κύριον ἡμῶν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ πάθους καὶ τοῦ σταυροῦ χάριν τῆς ἀνθρωπότητος, δὲν θὰ ἔχωμεν τόσον θάρρος, τόσην δύναμιν, ὥστε νὰ ἀποσκορακίσωμεν τὸ ἐνοχλοῦν καὶ σκανδαλίζον κακὸν καὶ νὰ συνοικειωθῶμεν πρὸς τὸ ἀναπαῦον καὶ τέρπον ἀγαθόν; Νομίζω ὅτι πᾶς λογικὸς ἄνθρωπος, ὑγιῶς δυνάμενος νὰ σκέπτηται, δύναται νὰ καταβάλλῃ ἑκάστοτε τοὺς διαφόρους πειρασμοὺς καὶ νὰ καλλιεργῇ ἐπαρκῶς τὸ ἀγαθόν.

Ἰδίᾳ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας τὰς ἁγίας, ὅτε αἱ θρησκευτικαὶ ἀναμνήσεις πληροῦσι τὰς διανοίας καὶ τὰς καρδίας ἡμῶν τοσούτων σοβαρῶν σκέψεων καὶ συναισθημάτων, εἴμεθα, φρονῶ, κάλλιστα παρεσκευασμένοι διὰ νὰ προαχθῶμεν ἐν τῇ ἀρετῇ καὶ νὰ κατανικήσωμεν τὴν κακίαν. Σκεπτόμενοι δὲ ὅτι οὕτω καὶ ἑαυτοὺς ἀναπαύομεν καὶ εἰς ἄλλους καλὸν παράδειγμα γινόμεθα, καὶ οὕτω κάλλιον τιμῶμεν τὸν Λυτρωτὴν ἡμῶν, πάντες ἂς ἐνδυναμωθῶμεν εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον παρὰ τῷ Θεανθρώπῳ Λυτρωτῇ καὶ Σωτῆρι ἡμῶν. Καὶ οὕτω τὰ ἐλέη τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θὰ εἶνε πάντοτε μεθ' ἡμῶν.

15, 3, 1915. † Ὁ Ν. Β.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδοται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος —Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγίδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

Περιεχόμενα:

Εὐαγγελικὰ διδάγματα — Μιλτ. Καραβοκυρεῦ τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια) — Δεήσεις ὑπὲρ τῶν νεκρῶν — Ἐπιστολαρίων ἐντύπων ὠφέλειαι — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 10)

Διὰ τοῦ ἄρθρου 3ου τοῦ νόμου τῆς 25 Μου χαρρὲμ 1286 ἐτροποποιήθη τὸ προμνησθὲν ἄρθρον 2 καὶ διὰ προσθέτου ἄρθρου τῆς 20 Ζιλχιτζὲ 1303 (7 Σεπτεμβρίου 1302 (1886) ἐτροποποιήθη καὶ τοῦτο καὶ τὰ ἄνωθι καθήκοντα μετεβιβάσθησαν εἰς ἓν τμῆμα τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους ἐπονομασθὲν Δικαστικό νοὲμνοστὰκαθήκοντακαθωρίσθησανὡςἑπεται·

Α) Δικάζει πρωτοδίκως ὡς πλημμελειοδικεῖον τὰς εἰς αὐτὸ παραπεμφθείσας δίκας δημοσίων ὑπαλλήλων περὶ πλημμεληματων διαπραχθέντων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπαλληλίας αὐτῶν.

Β) δικάζει κατ' ἔφεσιν καὶ ἀναίρεσιν περὶ τῶν πρωτοδίκως ἢ κατ' ἔφεσιν ἀποφάσεων τῶν διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν Νομαρχιῶν καὶ ἐπαρχιῶν καὶ

Γ) αἴρει τὰς ἀναφυομένας διαφορὰς μεταξὺ τῶν διοικητικῶν συμβουλίων καὶ τανονίζει τὴν ἀμφισβητουμένην μεταξὺ ποινικῶν δικαστηρίων καὶ διοικητικῶν Συμβουλίων.

Προκειμένου περὶ κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος μεταξὺ ποινικοῦ δικαστηρίου καὶ δικαστικοῦ Συμβουλίου, συγκροτεῖται Συμβούλιον συγκείμενον ἐκ 6 μελῶν ἐκλεγομένων ἐξ ἡμισείας παρὰ τοῦ Ἀκυρωτικοῦ καὶ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Προέδρου τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους. Ἡ διαδικασία διεξάγετο συνῳδὰ τοῖς ἄρθροις 4—12 τοῦ προμνησθέντος νόμου τῆς 25 Μουχαρρὲμ 1286. Ταῦτα ἐγένοντο ἐν Κωνστ]πόλει.

Ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις διὰ τοῦ νόμου τῆς 26 Ραμαζὰν 1285 (1869) συνέστησαν πρὸς ἐκδίκασιν δικῶν κατὰ ὑπαλλήλων ἀδείᾳ τῶν προϊσταμένων αὐτῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Καζᾶ ὑποδιοικήσεως διοικητικὸν Συμβούλιον δικάζον πρωτοδίκως περὶ τῶν κατὰ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων γινομένων μηνύσεων, ἐν δὲ τῇ ἕδρᾳ τῆς ἐπαρχίας (Μουτεσαρηφλικίου) Συμβούλιον διοικητικὸν δικάζον ὡς ἐφετεῖον περὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν διοικητικῶν συμβουλίων τοῦ Καζᾶ καὶ ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Νομοῦ Διοικητικὸν Συμβούλιον δικάζον ὡς ἐφετεῖον περὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν ἐπαρχιῶν.

Σχετικῶς πρὸς τὰς δίκας ὑπαλλήλων ἰδοὺ τίνες οἱ βαθμοὶ τῆς διαδικασίας.

Ι. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῶν ὑποδιοικήσεων (Καζᾶ) δικάζει τὰς περὶ ὑπαλλήλων δίκας σχετικῶς προς τὴν ὑπηρεσίαν των καὶ ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητός του· ἀρθ. 92 τοῦ Ν. περὶ διοικ. Νομῶν τῆς 27 Σεβὰλ 1287.

α΄.) Ἀνεκκλήτως περὶ πράξεων μικροτέρων ὑπαλλήλων θεωρουμένων ὡς ὑπηρετῶν, οἷον φυλάκων, χωροφυλάκων, τελωνοφυλάκων περὶ πράξεών των συνεπαγουσῶν φυλάκισιν ἑνὸς μηνὸς ἢ πρόστιμον Λ.Τ. 2 ἢ ἀποζημίωσιν· ἄρθ. 4 § 1 τοῦ Ν. περὶ διαδ. ὑπαλλ. τῆς 3 Ρεβιοὺλ ἐββὲλ 1288.

β΄.) Ἐκκλητῶς περὶ ἐγκλήματος συνεπάγοντος φυλάκισιν ἀπὸ ἑνὸς μηνὸς μέχρι ἑνὸς ἔτους ἢ πρόστιμον ἀπὸ Λ. Τ. 2—5 ἢ ἀποζημίωσιν. Αὐτόθι § 2.

ΙΙ. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῶν Διοικήσεων (Λιβᾶ) δικάζει τάς περὶ ὑπαλλήλλων δίκας σχετικῶς πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐνκὸς τῆς ἁρμοδ ότητός του ἄρθ. 90 τοῦ προμνησθέντος νόμου τοῦ 1287.

α΄.) Πρωτοδίκως περὶ τῶν πράξεων ὑπαλλήλων τάξεως ἀνωτέρας τῶν προμνησθέντων ἤτοι ἑκατοντάρχων καὶ τεφτίσιδων συνεπαγουσῶν φυλάκισιν ἑνὸς ἔτους ἄρθ. 4 § 5 τοῦ προμνησθέντος νόμου τοῦ 1288 ἢ ἑνὸς μέχρι τριῶν ἐτῶν ἢ πρόστιμον ὑπερβαῖνον τὰς Λ. Τ. 5 ἢ ἀποζημίωσιν. Αὐτόθι § 3 καὶ ἄρθ. 9.

β΄.) Ὡς ἐφετεῖον δὲ περὶ ἀποφάσεων τῶν Διοικητικῶν Συμβούλων ὑποδιοικήσεως διαταξασῶν φυλάκισιν ἑνὸς μηνὸς μέχρις ἑνὸς ἔτους ἢ πρόστιμον Λ.Τ.2—5ἢἀποζημίωσιν. Αὐτόθι§2.

ΙΙΙ. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῶν Νομαρχιῶν δικάζει τὰς σχετικῶς πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν των δίκας τῶν ὑπαλλήλων ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητός των ἄρθ. 78 τοῦ προμνησθέντος νόμου τοῦ 1288.

α΄.) Πρωτοδίκως περὶ πράξεων ὑπαλλήλων μὴ διωρισμένων δι' Αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος συνεπαγουσῶν φυλάκισιν μέχρι 3 ἐτῶν καὶ πρόστιμον μέχρι Λ. Τ. 5 ἄρθ. 6 τοῦ προμνησθέντος νόμου τοῦ 1288 ἢ ἀνωτέρων τῶν τριῶν ἐτῶν καὶ πρόστιμον ὑπὲρτὰςΛ.Τ.5.Αὐτόθιἄρθ. 6.

β΄.) Ὡς ἐφετεῖον δὲ περὶ ἀποφάσεων τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν Διοικήσεων περὶ φυλακίσεως ἕνὸς μέχρι τριῶν ἐτῶν ἢ πρόστιμον μέχρι Λ. Τ. 5 ἢ ἀποζημίωσιν· ἄρθ. 4 § 3 τοῦ προμνησθέντος νόμου.

ΙV. Τὸ Νομαρχιακὸν Συμβούλιον Πρωτευούσης δικάζει πρωτοδίκως μὲν περὶ πράξεων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπαλλήλων τῶν διωρισμένων ἄνευ Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος, ὡς ἐφετεῖον δὲ περὶ τῶν ἐκκλητῶν ἀποφάσεων τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν ἀνεξαρτήτων Διοικήσεων. Παραρ. τῆς 18 Ζιλχιτζὲ 1305 (14 Αὐγούστου 1303).

(ἕπεται συνέχεια)

ΔΕΗΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἐξακολουθοῦντος εἰσέτι φοβεροῦ πολέμου, αἱ ὑπὲρ τῶν νεκρῶν δεήσεις ἐξωογονήθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ οὐχὶ μόνον εἰς ἰδιωτικοὺς κύκλους, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν δημοσίαν λατρείαν, καὶ λειτουργίαι δὲ ἐπιμνημόσυνοι εἰσήχθησαν ἐκ νέου. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι δὲν εἶναι εὐχαριστημένοι οἱ πάντες ἐπὶ τούτῳ· ἀλλ' ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας, ἐν σχετικαῖς αὐτοῦ ὁδηγίαις, ἀποφαίνεται ὅτι «σχεδὸν εἶναι περιττὸν νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας οὐδέποτε ἐδίδαξεν ὅτι εἶναι δῆθεν παράνομος ἢ ἐσφαλμένη ἡ πίστις εἰς τὸ πρέπον ἢ εἰς τὴν ἐνέργειαν τοιούτων παρακλήσεων. Συνεπείᾳ ὅμως ὑπερβολικῆς καὶ δεισιδαίμονος διδασκαλίας καὶ σοβαρῶν καταχρήσεων, ἀφῄρεσεν ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία, προσθέτει, μετὰ σεβασμοῦ ἀλλ' αὐστηρῶς, ἀπὸ προσευχῶν, ὡρισμένων ἐκ μέρους τῶν νομίμων ἀρχῶν διὰ τὴν δημοσίαν καὶ γενικὴν χρῆσιν, τοιαύτας φράσεις, αἵτινες εἰσὶν ἰδιαιτέρα δέησις ὑπὲρ τῶν ἀποθανόντων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἐπὶ γῆς ἢ διακεκριμένως ἀπ' αὐτῶν· οὕτω π. χ. ἐν τῇ ἡμετέρᾳ λειτουργίᾳ αἱ λέξεις «ἵνα ἐπιτύχωμεν ἡμεῖς καὶ ὁλόκληρος ἡ ἐκκλησία Σου ἄφεσιν ἁμαρτιῶν» ἐννοοῦνται παρ' ὑψηλῆς συγχρόνου αὐθεντίας ὡς περιλαμβάνουσαι καὶ τοὺς πέραν τοῦ τάφου πιστούς· δὲν εἶναι δυνατὸν ὅμως νὰ ἰσχυρισθῇ τις, ὅτι κατ' ἀνάγκην ἐν τῇ ἀλληλουχίᾳ αὐτῶν ἔχουσι τὴν σημασίαν ταύτην. Ἐπεθύμουν νομιμοφρόνως νὰ τηρήσω τὴν διαφοράν, ἥτις ἐγένετο διὰ τοῦ ἐπισκόπου Andrewes καὶ ἄλλων ἀγγλικανῶν θεολόγων, μεταξὺ διδασκαλιῶν ἐξ ἑνός, αἵτινες στηρίζονται ἐπὶ θετικῆς γραφικῆς ἀποδείξεως καὶ αἵτινες διετυπώθησαν ἐν τοῖς δημοσίοις ἡμῶν τύποις προσευχῶν, καὶ γνωμῶν καὶ διδασκαλιῶν ἐξ ἄλλου, δι' ἃς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσαχθῇ τοιαύτη ἀπόδειξις. Τηρουμένης ὑπ' ὄψιν τῆς διαφορᾶς ταύτης, δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι διὰ νομιμόφρονας υἱοὺς καὶ θυγατέρας τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας εἶναι ἐπιτετραμμέναι προσευχαὶ ὑπὲρ τεθνεώτων, ὅταν αἱ λέξεις τῆς προσευχῆς δὲν προϋποθέτωσι κατάστασιν τῶν νεκρῶν, ὁποία ἡ ὑπὸ τοῦ 22 ἄρθρου ρητῶς καταδικαζομένη.»

Αἱ σχετικαὶ λέξεις τοῦ ἐν λόγῳ ἀγγλικανοῦ ἄρθρου λέγουσιν ὅτι «ἡ διδασκαλία τῆς ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας περὶ καθαρτηρίου πυρὸς καὶ ἀφέσεως ἁμαρτιῶν . . . εἶναι κενὴ καὶ ματαία ἐφεύρεσις, ἐπ' οὐδεμιᾶς δὲ μαρτυρίας τῆς Γραφῆς στηρίζεται, ἀλλ' εἶναι μᾶλλον ἐναντία τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ.»

Ὁ ἐπίσκοπος τῶν ἐν Ἑλβετίᾳ παλαιοκαθολικῶν Ἐδουάρδος Χέρτσογ (Herzog), ἐκ σχετικῆς πραγματείας τοῦ ὁποίου (ἐν Internationale Kirchliche Zeitschrift) ἀρυόμεθα τ' ἀνωτέρω, προσθέτει ὅτι ἡ περὶ τούτου ἀντίληψις καὶ πρᾶξις τῶν παλαιοκαθολικῶν ἐκτίθεται ἐν ποιμαντορικαῖς ἐπιστολαῖς τοῦ 1886 καὶ 1888. Ἰδιαιτέρως, λέγει, ἐν τοῖς γράμμασι τούτοις ἐξετάζεται καὶ τὸ καθολικὸν ἔθιμον τοῦ συνδέσμου τῶν ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων δεήσεων μετὰ τῆς θείας λειτουργίας. Ἡ συνήθεια αὕτη, προσθέτει, εἶναι ἀρχαιοτάτη καὶ στενῶς συνδέεται μετὰ τῆς θείας εὐχαριστίας. Ἰδιαιτέρως ὅμως πιστεύομεν, ἐπάγεται, ὅτι ἡ ἀρχή, καθ' ἣν ὀφείλομεν ν' ἀρνώμεθα πᾶν ὅ,τι δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, δὲν εἶναι ἱκανή, ὅπως θεωρήσωμεν τὰς δεήσεις ὑπὲρ τῶν νεκρῶν ὡς μὴ συμβιβαζομένας πρὸς τὴν βιβλικὴν διδασκαλίαν. Καὶ ὁ Χέρτσογ ἐπικαλεῖται πλὴν τοῦ γνωστοῦ χωρίου τῶν Μακκαβαίων (Β' Μακ. ιβ' 45) τὴν παρὰ τοῖς Κορινθίοις, ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἀναφερομένην (Α' Κορινθ. ιε' 18), συνήθειαν τοῦ βαπτίζεσθαι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν. Καὶ δὲν ἐπαινεῖ μὲν τὴν συνήθειαν ταύτην ὁ πόστολος, ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι καὶ δὲν καταδικάζει αὐτήν. Ἀνέχεται αὐτήν, οὐχὶ βεβαίως διότι νομίζει ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἶναι δυνατὸν νὰ γίνωνται δεκτοὶ ἀποθανόντες εἰς τὴν χριστιανικὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ διότι ἐπιδοκιμάζει τὴν εὐσεβῆ διάθεσιν τοῦ συνιστᾶν τοὺς ἀποχωρισθέντας φίλους τῇ θείᾳ εὐσπλαγχνίᾳ. Ἡ ἁπλοϊκὴ αὕτη συνήθεια ἀντιστοιχεῖ ἀκριβῶς τῇ μεταγενεστέρᾳ συνηθείᾳ τοῦ θέτειν ἡγιασμένον ἄρτον εἰς τὸ στόμα τοῦ νεκροῦ. Ἀκόμη εἰς τὴν δ' ἑκατονταετηρίδα ἐγένετο ἀνάγκη ν' ἀπαγορευθῶσιν ἐκκλησιαστικῶς αἱ συνήθειαι αὗται· οὐδέποτε ὅμως ἀπηγορεύθη τὸ δέεσθαι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, ἀναγεοῦν ἐν τῷ ἑορτασμῷ τῆς ἁγίας κοινωνίας τὴν μετ' αὐτῶν ἐπικοινωνίαν καὶ κοινῶς μετ' αὐτῶν ἐμφανίζεσθαι πρὸ τοῦ Θεοῦ.

Πρόκειται ἐνταῦθα περὶ συνηθείας δι' ἣν οὐδεμία ἀνάγκη ὑπῆρχε νὰ διδαχθῇ αὕτη ρητῶς καὶ νὰ ὁρισθῇ, ἀλλ' ἥτις ἀφ' ἑαυτῆς ἐπεβάλλετο τοῖς πιστοῖς, οἵτινες δὲν ἤθελονν' ἀποχωρισθῶσι τῶν ἀγαπητῶν φίλωνκαὶ συγγενῶν οὔτε διὰ τοῦ θανάτου. Εἰς τοῦτο εἶναι ἡμῖν ὑπόδειγμα ἀκριβῶς ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Αἱ τελευταῖαι του ἡμέραι ἦσαν λίαν θλιβεραί. Εὑρίσκετο ἐν Ρώμῃ· τὸ ὅτι δὲεῖχε τὰ δικαιώματα ρωμαίου πολίτου ἠδύνατο τὸ πολὺ νὰ παράσχῃ αὐτῷ τὸ προτέρημα νὰ μὴ μαστιγωθῇ καὶ σταυρωθῇ ἀλλὰ ν' ἀποκεφαλισθῇ εὐπρεπῶς. Ὁ διωγμὸς τοῦ Νέρωνος κατεκερμάτισε τὴν ρωμαϊκὴν χριστιανικὴν κοινότητα· ὅστις ἐξῆλθεν αὐτοῦ σῶος, ἐκρύπτετο. Ἰδιαιτέρως προὐφυλάσσοντο μὴ κατηγορηθῶσινὡς λαμβάνοντες μέρος ὑπὲρ τοῦ πεφυλακισμένου καὶ κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον ποινικῶς καταδιωκομένου Ἀποστόλου. Ἐν τῶν τελευταίων παραπόνων, ἅτινα ἀκούομεν ἀπὸ τὸ στόμα του ἔχει ὡς ἑξῆς: «Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον.» (Β' Τιμ. δ' 16). Ἐν τούτοις εἶχεν ἔλθει κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον εἰς Ρώμην θαρραλέος ἀνήρ,

ὀνόματι Ὀνησίφορος, ὅστις «τὴν ἄλυσιν» τοῦ Ἀποστόλου «οὐκ ἐπαισχύνθη», ἀλλὰ πολὺ ἐκοπίασε καὶ εὗρε τὸν πεφυλακισμένον καὶ ἐπέδειξε πρὸς αὐτὸν φιλίαν (Β' Τιμ. α'. 16. 17). Ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ἀσφαλῶς βαρέως ἐτιμωρήθη διὰ τὴν τόλμην του. Ὅταν ὁ Παῦλος ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἔγραφε τὴν δευτέραν αὐτοῦ πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολήν, μόνον εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ὀνησιφόρου ἠδύνατο ν' ἀποστέλλῃ χαιρετισμοὺς (α' 16· δ' 19)· ὁ πατὴρ ἦν νεκρός. Ἀλλ' ἡ καρδία τοῦ ἀποστόλου ἦτο τόσον πλήρης εὐγνωμοσύνης διὰ τὸν θαρραλέον, μέχρι θανάτου πιστὸν, ἄνδρα, ὥστε ἐπεθύμει εὐχαρίστως ν' ἀνταμείψῃ τὴν γενομένην εὐσπλαγχνίαν. Δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο μόνον διὰ διπλῆς δεήσεως, μιᾶς ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας του: «δώῃ ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ» (α' 16) καὶ μιᾶς ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Ὀνησιφόρου: «δώῃ αὐτῷ ὁ Κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ» (α' 18), δηλαδὴ ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ὁ ἀπόστολος βεβαίως δὲν ἐπισυνάπτει εἰς τὴν προσευχὴν ταύτην θεολογικήν τινα δικαιολογίαν· φρονοῦμεν ὅμως ὅτι ἡ πραγματική του διαγωγὴ ἀρκεῖ καὶ σήμερον ἀκόμη διὰ νὰ θεωρήσωμεν τὴν ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων δέησιν οὐχὶ μόνον ὡς ἐπιτετραμμένην, ἀλλὰ καὶ ὡς σύμφωνον πρὸς τὴν Γραφήν. Ἄλλως τε ὑπάρχουσι πράγματα, ἅτινα, διὰ τὸ εὐσεβὲς χριστιανικὸν συναίσθημα, εἶναι τόσον φυσικά, ὥστε ὑπῆρχον ἤδη πρὸ τῆς συστάσεως τῶν ἁγίων βιβλίων τῆς Καινῆς Διαθήκης, οὐδεμιᾶς δὲ χρῄζουσι θεολογικῆς δικαιολογίας.

ΚΠ 8 γ' 1915 Σ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΡΙΩΝ ΕΝΤΥΠΩΝ ΩΦΕΛΕΙΑΙ

(ἰδὲ συνέχεαν εἰς τεῦχος 10)

Τῶν δύο τούτων ἐδαφίων μικρότατον μέρος χρησίμευσέ μοι πρό τινων ἐτῶν ἐν ἰδίᾳ διατριβῇ περὶ τῶν κοσμικῶν τίτλων καὶ τῶν κοσμικῶν τιμῶν τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως*, ἀλλ' ἡ ἐξερεύνησις σελίδων τινῶν τοῦ Ἐπιστολαρίου τοῦ Μήλια διδάσκει ἡμᾶς καὶ περὶ ἱερῶν τινων ἐθῶν, ὧν, ἀπὸ χρόνου βραχέος καὶ κυρίως ἀπὸ τῆς συντάξεως τῶν νέων ἐθνικῶν Κανονισμῶν, ἰδέαι νέαι ὅθεν ἀπειργάσαντο κατὰ μικρὸν τὴν ἐξαφάνισιν. Ὁ τὰ παρὰ τῷ κουροπαλάτῃ Κωδινῷ γραφόμενα περὶ συνηθειῶν παροιμοίων, καὶ τὰ παρὰ Χρυσάνθῳ ἐν τῷ «Συνταγματίῳ» αὐτοῦ περὶ ὀφφικίων, κληρικάτων καὶ ἀρχοντικίων μελετῶν καὶ τούτοις ἀντιβάλλων τὰ παρὰ Μήλιᾳ φρικαλέαν εὑρίσκει δεικνυομένην τὴν ἀλλοίωσιν ἔν τε τοῖς οὐσιώδεσι καὶ τοῖς οὐ τοιούτοις ἠδη νομιζομένοις, ἀλλοίωσιν δημιουργηθεῖσαν μετὰ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος. Ἐρωτῶμεν· Ποῦ καὶ παρὰ τίνων διδασκόμεθα σήμερον 'να γράψωμεν πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην «δόξαν καὶ στήριγμα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως» προσφωνοῦντες αὐτὸν,—«δόξαν καὶ στήριγμα τοῦ ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου»—; Ἢ, τίς αὐτὸν ἀποκαλεῖ κατὰ τὸ νεώτερον Ἐπιστολάριον «δίκαιε κριτὰ τῆς Οἰκουμένης ὅλης, βοηθὲ τῶν ἀδικουμένων, τῶν ὀρφανῶν ἀντιλήπτωρ»—; Ἢ τίς σήμερον γράφει πρὸς οἱονδήποτε Θεουπόλεως ἢ μεγαλουπόλεως «τρίτον καὶ δέκατον τῶν ἀποστόλων»—«τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν τῆς σῆς μακαριότητος ἀσπαζόμενος δέομαι» κλπ. κλπ.—; Τίς, ἐκ καθήκοντος, καθὼς ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις, ἐπιστέλλων πρὸς τὸν τῆς Ἁγίας Γῆς καλεῖ «τῶν ἐθνῶν λύχνον διαυγέστατον»;—Ταῦτα αἱ παρελθοῦσαι γενεαὶ ἐδιδάσκοντο καὶ ἐν τοῖς σχολείοις καὶ ἐν τοῖς οἴκοις, ταῦτα ἀνεμάνθανον ἔκ τε τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀναστροφῆς καὶ τῆς τῶν Ἐπιστολαρίων ἀναγνώσεως, καὶ ταῦτα παρίστανται νῦν εἰς ἡμᾶς τεκμήριον καὶ δεῖγμα σεβασμοῦ τε καὶ τιμῆς καὶ βαθείας εὐλαβείας ὑπὸ τῶν ποιμαινομένων ἀπονεμομένης πρὸς τοὺς ποιμαίνοντας· Περαιτέρω δ' ἀνάγνωσις τοῦ κεφαλαίου «ἐκθέσεως τίτλων» δείκνυσι καὶ τὴν μεταξὺ τῶν λεγομένων κοινωνικῶν τάξεων νεμομένην ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων, καὶ τῶν ἴσων, καὶ τῶν κατωτέρων τιμήν. Τί μόνον ἐκ τούτων ἀπέμεινεν εἰς ἡμᾶς σήμερον; Ἡ διάταξις «σημείωσαι ὅτι εἰς τοῦ πατριάρχου τὴν ἐπιγραφὴν» ἐπὶ τοῦ φακέλλου ὅπλον οὖν «οἱ ἀρχιερεῖς γράφουσι προσφώνημα τὸ προσκυνητῶς———τινὲς κάμνουσι τρεῖς μόνον σταυροὺς τοιουτοτρόπως». Τοῦτο, δυστυχῶς, ὀλιγιστότατοι συνειθίζουσι σήμερον (βλ. τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1759 σελ. 289 καὶ 293).

Ἐκδήλωσις σεβασμοῦ βαθυτάτου καὶ τιμῆς ἐπεβάλλετο τῷ γράφοντι καὶ πρὸς ἡγεμόνας Οὐγγροβλαχίας καὶ Μολδοβλαχίας, τὸ δὲ, «προσκυνητῶς» ἔπρεπε 'να γραφῇ ἐπὶ τοῦ φακέλλου. Ἀλλὰ τὸ Ἐπιστολάριον παραλείπει σπουδαιοτάτην διάταξιν ἀναφερομένην εἰς τὰς ὑπογραφὰς τὰς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς, δεῖγμα τῶν εὐλαβῶν αἰσθημάτων τῶν ποιχομένων γενεῶν. Ὅσοι ἐξ ἡμῶν ἀνέγνωσαν

* Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας τόμου Κ' σελ. 86.

γράμματα μητροπολιτῶν πρὸς πατριάρχας, μέχρι πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν γραφόμενα εἶδον βεβαίως ὅτι, ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ γράμμα ἦν βραχὺ ἢ ἐγίνετο ἀνάγκη ἵνα στρέψῃ ὁ γράφων τὴν πρώτην ἢ καὶ ἑτέραν σελίδα, ἡ ὑπογραφὴ τοῦ ἀναφερομένου, κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ, ἀρχιερέως ἢ μοναχοῦ, οὐδέποτε ἐτίθετο εὐθὺς εἰς τὸ τέλος τῆς γραφῆς, ἀλλ' εἰς τὴν ὥαν τοῦ γράμματος πρὸς τὸ κατώτατον μέρος. Μόλις σώζεται τῆς τοιαύτης εὐλαβοῦς συνηθείας ἀμυδρά τις ἀνάμνησις, διδάσκουσα ὅτι κατηνέχθημεν ἀπό τινων ἐτῶν εἰς πολλὴν λησμοσύνην πατρίων ἐθῶν καὶ καθεστώτων ἱερῶν, ἀγνοοῦμεν δὲ τίνες ἐσμὲν ἡμεῖς καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἐφ' ἡμᾶς θεόθεν τεταγμένοι.

Τὰς ἐκδόσεις τῶν Ἐπιστολαρίων ἀντιβάλλοντες, δύο λεπτομερείας εὑρίσκομεν ἀξιοσημειώτους ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Βλαντῆ· πρώτην, τὴν ἀναφερομένην εἰς τὸν τῆς Οὐγγροβλαχίας ἡγεμόνα Νικόλαον· δευτέραν, τὴν εἰς τὸν Μ. οἰκονόμον τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Ἐν τῇ 33 καὶ τῇ 34 σελίδι δίδων ὑπόδειγμα γραφῆς πρὸς ἡγεμόνα καὶ σωρεύων ἐγκώμια ὀλίγα γράφει «Οὕτως ἠμπορεῖ νὰ γράψῃ καὶ κάθε ἄλλος εἰς τοὺς Δυθέντας, ἤγουν κατὰ τοὺς εἰρημένους τίτλους· ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ τινὰς καὶ ἄλλους μυρίους ἐπαίνους εἰς τοὺς Αὐθέντας. Πλὴν μερικοὶ Αὐθένται δὲν ἀγαποῦν τοὺς τοιούτους ἐπαίνους, καθὼς ὁ Χριστιανικώτατος Νικολάη Βοεβόδας». Ὑπονοῶ ὅτι ὁ χριστιανικώτατος αὐτὸς ἡγεμὼν πᾶς ἕτερός ἐστιν ἢ ὁ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων υἱός, οὗ γινώσκομεν τὴν ἀξιοκατάκριτον καὶ ὑπὸ Θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπων ἀσυγχώρητον διαγωγὴν πρὸς τὸν μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας Ἄνθιμον· Ἡ λοιπὸν ἡ ἀξία σημειώσεως ἐν τοῖς τότε χρόνοις ὑπόμνησις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸν Νικόλαον Καρατζὰν (1782) τὸν τέως μέγαν διερμηνέα τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, ἢ εἰς τὸν Νικόλαον Μαυρογένην, (1786) ἀποδεικνύει ὅτι ὑπῆρξεν ἡγεμὼν ἀποστέργων οὐρανογείτονα ἐγκώμια. Ἡ ἑτέρα τῶν παρὰ Βλαντῇ λεπτομερειῶν χρήσιμός ἐστιν εἰς τοὺς συντάττοντας ἀναγραφὰς ὀνομάτων τῶν εἰδημόνων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς· ἐν τῇ 38 σελίδι διδάσκων ὁ τοῦ Ἐπιστολαρίου λόγιμος διορθωτὴς «Πῶς νὰ γράψῃς εἰς τὸν μέγαν Οἰκονόμον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας» καὶ ἀναγγέλλων τοὺς τίτλους αὐτοῦ, προστίθησιν «Εἰς δὲ τὸν νῦν Οἰκονόμον γράφε οὕτω. Τῷ ἐντιμοτάτῳ, μουσικολογιωτάτῳ τε καὶ αἰδεσιμωτάτῳ ἐν Ἱερεῦσι, μεγάλῳ Οἰκονόμῳ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας Κυρίῳ Κυρίῳ Ἀντωνίῳ». Πιθανῶς ἤκμαζεν οὗτος «μουσικολογιώτατος» πρεσβύτερος Ἀντώνιος μετὰ τὰ 1780.

***

«Ἡ διάγνωσις περὶ τῶν θρόνων τῶν Ἐκκλησιῶν» τυγχάνει μεταγεγραμμένη ἀπὸ τοῦ Συνταγματίου τοῦ Χρυσάνθου μετὰ τῶν ἀνακριβειῶν ἢ σφαλμάτων αὐτῆς· οὕτω, λόγου χάριν, καὶ τῷ 1759 καὶ τῷ 1819 ὁ μητροπολίτης Ἀγκύρας τίθεται τέταρτος, ὅπερ ἀδύνατον—ὁ Ἰωαννίνων τριακοστὸς δεύτερος, μετὰ τὸν τῆς Λέσβου σώζοντα τὴν καὶ σημερινὴν τάξιν· μετὰ τὸν τῆς Φιλίππου, τὸν Ῥόδου, τὸν Σερρῶν, τὸν Δράμας, τὸν Σμύρνης—ὁ τῆς Φιλαδελφείας, δηλδ. τῆς Ἀλὰ-Σεχὶρ, καίπερ γραφόμενος ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Λυδίας, συναριθμεῖται τοῖς ἀρχιερεῦσι τῆς Εὐρώπης, ὡς καὶ παρὰ Χρυσάνθῳ, διότι τὴν ἕδραν εἶχεν ἐν Βενετίᾳ τότε· οὗ ἕνεκεν, ἔκτοτε, καὶ μετὰ τὰ τερατουργήματα τοῦ ψευδοφιλαδελφείας Μελετίου Τυπάλδου, οὗ σχεδὸν ὅμοια τὰ τοῦ ἀθλίου Φατσέα, μητροπολιτῶν τούτεῦθεν χειροτονουμένων οὐχὶ διὰ τὴν καθέδραν τοῦ Ἀκηλυΐας ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν Ἀλὰ-Σεχὶρ, ἐπεκράτησεν ἐπὶ ἡμιόλιον ἑκατονταετηρίδος ἡ συνήθεια ἵνα ψάλλωσιν ἐν τῇ λειτουργίᾳ τὴν ψῆμνην τοῦ ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου Λυδίας καὶ ὡς «προέδρου Βενετίας». Τὸ περὶ μητροπολιτῶν Πελοποννήσου ἄπεπτον παράρραμα τοῦ Χρυσάνθου, τοποθετοῦντος αὐτοὺς μετὰ τὸν Ἴμβρου καὶ τὸν Δέρκων — μητροπολίτας ἀκροτελευτίους—ἐπαναλαμβάνεται παρὰ Μήλιᾳ· ἀλλ' ἐπανιλαμβάνεται καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Βλαντῆ (σελ. 184) μετατυπούμενον ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκδόσεως· Ἐν τούτοις, ἡ νεωτέρα ἔκδοσις αὕτη, ἐν 29—32 σελίσιν, ἀπαριθμοῦσα τοὺς τίτλους καὶ τὰς ἐξαρχίας τῶν μητροπολιτῶν τοῦ πατριαρχικοῦ κλίματος ἡμῶν, φαίνεταί τινα τάξιν εἰσάγουσα, καίπερ τὸν μητροπολίτην Δέρκων καὶ Νεοχωρίου τιθεῖσα μετὰ τὸν Βιζύης καὶ πρὸ τοῦ Χίου· κατ' αὐτὴν, ἡ ἔκθεσις τῶν θρόνων τῶν Ἐκκλησιῶν τάττει μετὰ τὸν Τυρνόβου τὸν Λαρίσσης, εἶτα τὸν τῆς Ἀδριανοῦ, τὸν τῆς Φιλίππου καὶ κατόπιν αὐτοῦ τὸν ὑπέρτιμον καὶ ἔξαρχον Γαλατίας καὶ Φρυγίας Σαλουταρίας καὶ Φρυγίας Πακατιανῆς· ἀριθμεῖται μετ' αὐτοὺς ὁ Σερρῶν, ὕστερον ὁ Βερροίας, ὁ Ἰωαννίνων—δέκατος ἕκτος ἤδη—καὶ κατόπιν αὐτοῦ, μετὰ τρεῖς μη-

τροπολίτας, ὁ Οὐγγροβλαχίας καὶ ὁ Μολδοβλαχίας. Φαίνεται δὲ σφαλλόμενον ἔν τισι καὶ τὸ νεώτερον Ἐπιστολάριον, ἀφοῦ τάττει τῶν Ἀθηνῶν κατόπι τοῦ Θηβῶν, τοῦ Εὐρίπου καὶ τοῦ Ἄρτης, ἐπιχειρεῖ δὲ διαιρέσει τῶν μητροπολιτῶν, παραλόγῳ, εἰς ἔχοντας ἐξαρχίας καὶ εἰς ὑπερτίμους.

(ἕπεται τὸ τέλος)

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρίαι Ἱ. Συνόδου. Τῇ ἑβδομάδι ταύτῃ ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος συνῆλθεν εἰς τὰς τελευταίας αὐτῆς πρὸ τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα συνεδρίας διακόπτουσα ἐπ' αὐταῖς ἀπὸ τῆς προχθὲς πέμπτης τὰς ἐργασίας αὐτῆς.

Ἀρχιερεῖς Μητροπολίτου. Ἀφίκετο εἰς Βασιλεύουσαν ἐκ Τσανὰκ-καλὲ, τυχὼν τῆς κανονικῆς πρὸς τοῦτο ἀδείας, ὁ πανιερ. μητροπολίτης κ. Εἰρηναῖος, ὅστις γενόμενος δεκτὸς παρὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐξέθηκε τὰ τῆς θέσεως τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ.

Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ διὰ τοῦ ἐντ. α' γραμματέως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Π. Νικολοπούλου τὰ πατριαρχικὰ αὐτῆς συγχαρητήρια τῷ ἐξοχ. πρεσβευτῇ τῆς Βορειοαμερικανικῆς Συμπολιτείας ἐπὶ τῷ τραγικῷ θανάτῳ τοῦ κυβερνήτου τῆς ἀμερικανικῆς φυλακίδος.

Πατριαρχικὸν ἐνδιαφέρον. Καὶ αὖθις ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ τοῦ Ἱερ. δευτερεύοντος κ. Νεοφύτου διηρώτησε τὰ τῆς ὑγείας τοῦ ἐκ τῶν σεβασμιωτάτων μελῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου μητροπολίτου κ. Θεοκλήτου.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια. Τηλεγραφικῶς εἰς Ἀϊδίνιον διεβιβάσθησαν τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ τὰ πατριαρχικὰ συγχαρητήρια τῷ παν. μητροπολίτῃ κ. Σμαράγδῳ ἄγοντι τὴν ὀνομαστικὴν αὐτοῦ ἐπέτειον.

Ὡσαύτως τηλεγραφικῶς εἰς Καρὰ-Χισὰρ-Σαρκῆ διεβιβάσθησαν τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ τὰ πατριαρχικὰ συγχαρητήρια τῷ παν. μητροπολίτῃ κ. Σωφρονίῳ ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ αὐτοῦ ἐπετείῳ.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
Πνευματικὸν Δικαστήριον

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' ἀριθ. 5 καὶ ἡμερομην. 9 Φεβρουαρίου ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ἐπὶ τῆς περὶ διαζυγίου ἐρήμην δίκης μεταξὺ τοῦ Μιχαὴλ Ξανθούλη καὶ τῆς Ἀθηνᾶς Μ. Ξανθούλη, τὸ γένος Κούη.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὼν καὶ τὰ ἄρθ. 77 καὶ 155, 156 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικονομ. Ὁδηγιῶν

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφαίζον παμψηφεί:

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7317 καὶ ἡμερομ. 13 δεκεμβρίου 1914 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τοῦ Μιχαὴλ Ξανθούλη, κατὰ Ἀθηνᾶς Μ. Ξανθούλη τὸ γένος Κούη, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύσσει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφισταμένον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει ἵνα τὰ κοινὰ τῶν διαδίκων νόμιμα τέκνα Μαρία καὶ Κωνσταντῖνος (13 καὶ 12 ἐτῶν) μένωσι παρὰ τῷ ἀναιτίῳ διαζυγέντος πατρὶ αὐτῶν.

Ὁρίζει ἵνα τὸ διατακτικὸν τῆς παρούσης ἀποφάσεως δημοσιευθῇ τρεῖς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀλήθεια» καὶ «Νεολόγου» καὶ

Ἐπιτάσσει τῇ ἐναγομένῃ ὡς ἡττηθείσῃ ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, ἀνιόντα εἰς γρόσια τριακόσια δέκα ἓξ (ἀριθ. 316) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 28 φεβρουαρίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 2

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς **Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος**

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Κωνσταντῖνος Ἀπατζίδης, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανός, τέως κάτοικος Βλάγκας Κωνσταντινουπόλεως, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 1/2 π. μ. εὐρωπαϊστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήτεως, ἐμφανισθῇ, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Εὐφροσύνης Κ. Ἀμπατζῆ τὸ γένος Στυλιανοῦ Χιουμουργιουδάκη, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς, κατοίκου Βλάγκας Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ διαζυγίῳ. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζυγίου δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Παρίσου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 26 φεβρουαρίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 2

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' Γραμματεὺς **Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος**

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
Πνευματικὸν δικαστήριον.

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐτ. ἀριθμ. 7 καὶ ἡμερομην. 9 φεβρουαρίου 1915 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζυγίου ἐρήμην δίκης μεταξὺ τῆς Εὐδοξίας Η. Εὐφραιμίδου τὸ γένος Εὐστρ. Δεληγιάννη κατὰ Ἠλία Εὐφραιμίδου)

Διὰ ταῦτα

Ἰδὼν καὶ τὰ ἄρθ. 77 καὶ ἐπ. 155, 156 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικον. Ὁδηγιῶν

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφαίζον παμψηφεί.

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 10844 καὶ ἡμερομην 21 σεπτεμβρίου 1911 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς Εὐδοξίας Ηλ. Εὐφραιμίδου κατὰ Ἠλία Εὐφραιμίδου, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφισταμένον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου» καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ἡττηθέντι ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη, τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντα εἰς γρόσια τριακόσια ἑνδεκα (ἀριθ. 311) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ὁ πρόεδρος 1

Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς **Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος**

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 21 Μαρτίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 12

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ.
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ
ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Κεκμηκυῖα ἀπὸ τῶν μεγάλων τοῦ πάσχα πανηγύρεων καὶ ἀπὸ τοῦ κατ' αὐτὰς γενομένου μεγάλου ἐγκλήματος, καθεύδει ἤδη ἡ ἁγία πόλις Ἱερουσαλήμ. Τὰ πάντα εἶνε βεβαπτισμένα εἰς τὴν μέθην καὶ νάρκην τῶν ἑορτῶν, ἡ δὲ τύψις τοῦ συνειδότος δὲν ταράττει τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς φαρισαίους, τοὺς φοβεροὺς ἐργάτας τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἐγκλήματος. Αὐτοὶ ἱκανοποίησαν τὸ ἄσπονδον μῖσος αὐτῶν, καὶ ἤδη εἶνε ἐσφραγισμένος ὁ τάφος τοῦ πλάνου, ὃν αὐτοὶ εἰς θάνατον κατεδίκασαν.

Οἱ μαθηταὶ δὲ ἐκείνου ἔμφοβοι εἶνε κεκρυμμένοι εἰς οἰκημά τι, οὗτινος αἱ θύραι εἶνε κεκλεισμέναι ἐκ φόβου τῶν ἀπηνῶν διωκτῶν τοῦ διδασκάλου αὐτῶν. Μόνον ἅγιαί τινες καὶ πισταὶ εἰς τὸν Κύριον γυναῖκες, ἀξιοθαύμαστον ἐν τῇ γυναικείᾳ ἀδυναμίᾳ δεικνύουσαι δύναμιν, ἀγρυπνοῦσι καὶ ἑτοιμάζονται νὰ ἀλείψωσι διὰ μύρων τὸν νεκρὸν σῶμα Ἐκείνου, δι' ὃν πρόθυμοι ἦσαν καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν ζωὴν νὰ θυσιάσωσι. Τόσον ἡ ἁγία ἀφοσίωσις καὶ στοργὴ ὑπερύψωσεν αὐτὰς, καὶ διὰ τοῦτο πρωτοστατοῦσιν εἰς τὴν ἐκδήλωσιν ἀιδίου εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν εὐεργέτην αὐτῶν καὶ διδάσκαλον.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐξόχως ἀμείβονται ὑπὸ τοῦ οὐρανίου πατρὸς καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ θεανθρώπου Λυτρωτοῦ. Ἤδη δὲ μόλις ἤρχισε νὰ ὑποφώσκῃ ἡ ἠὼς τῆς Κυριακῆς, καὶ αὐταὶ εὑρίσκονται καθ' ὁδὸν διευθυνόμεναι μετὰ μύρων εἰς τὸν τάφον τοῦ Κυρίου. Εἶνε δὲ συντεταραγμέναι οὐχὶ ἐκ φόβου τῶν ἀνθρώπων τῆς κακίας, ἀλλ' ἐκ τῆς σκέψεως τίς θὰ ἀπομακρύνῃ τὸν μέγαν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ τάφου. Ἀλλὰ καὶ οὕτω χωροῦσι θαρραλέαι ἐπὶ τὰ πρόσω, ἡγουμένης τῆς ἐνθουσιώδους Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς. Ὅ τι δὲ ἀνθρωπίνως ἦτο ἀδύνατον, ἐπέτυχον διὰ τοῦ ὑψίστου θαύματος τῆς τοῦ Κυρίου ἀναστάσεως.

Οὕτως ἀείποτε ἡ ἀόρατος θεία δύναμις ἐπιδαψιλεύει εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀπροσδόκητα ἀγαθὰ, ὅταν ἔχωσι πίστιν ἀκράδαντον εἰς ἐ-

κεῖνον ὅστις εἶνε κύριος πάντων. Ποσάκις δὲ ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων δὲν διαφαίνεται ἐν μυστηριώδει τινὶ σκιᾷ ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ διαχειριζόμενος καὶ ἐπιδαψιλεύων εἰς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ ζηλωτὰς ἀνθρώπους δυνάμεις, ἃς ἦτο ἀδύνατον ἐξ ἑαυτῶν νὰ ἔχωσι. Καὶ οὕτω συνεχῶς ἀληθεύει τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἄνωθεν ρηθὲν πρὸς τὸν ἀπόστολον τῶν ἐθνῶν· «Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται (2 Κορ. 12, 9).

Καὶ αἱ εὐλογημέναι ἐκεῖναι γυναῖκες, μικρόν τι ζητοῦσαι νὰ ἐπιτύχωσιν, ἐπέτυχον μέγα τι καὶ θαυμάσιον, αὐταὶ πρῶται γνωρίσασαι καὶ κηρύξασαι τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, αὐταὶ πρῶται διὰ τῆς πρωτοστατούσης μεταξὺ αὐτῶν Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς ἰδοῦσαι τὸ τεθεωμένον σῶμα τοῦ ἀναστάντος Κυρίου καὶ ἀκούσασαι τῆς θείας ἐκείνου φωνῆς· «Μή μου ἅπτου· οὔ πω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν (Ἰωάν. 20, 17 Ματθ. 28, 9. 10 Μάρκ. 16, 9—11 Λουκ. 24, 1—11).

Μετὰ τὰς μακαρίας ταύτας γυναῖκας, περὶ ὧν ἄλλοτε ἐκτενέστερος θὰ γίνῃ λόγος, ἐνθαρρυθέντες ὑπ' αὐτῶν, σπεύδουσιν εἰς τὸν τάφον οἱ κορυφαῖοι τῶν δώδεκα ἀποστόλων, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης. Μετ' ὀλίγον δὲ ἄλλοι δύο συναντῶσιν αὐτὸν τὸν Κύριον καθ' ὁδὸν, βραδύτερον δὲ ἐμφανίζεται εἰς τὸ οἴκημα ὅπου ἔμενον κεκρυμμένοι οἱ ἕνδεκα ἀπόστολοι, καὶ ἐπισημοποιεῖ τὴν ἰδίαν ἀνάστασιν, τὴν ρίζαν καὶ βάσιν τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως, ἀνατίθησι δὲ εἰς τοὺς ἀποστόλους τὸ ἔργον τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος εἰς πάντα τὰ ἔθνη (Ἰωάν. 20, 19 κ. ἑ. Ματθ. 28, 16 κ. ἑ. Μάρκ. 16, 12 κ. ἑ. Λουκ. 24. 12 κ. ἑ).

Ἡ ἀνάστασις δὲ αὕτη τοῦ Κυρίου ἡ κηρυχθεῖσα εἰς πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἀπὸ τοσούτων αἰώνων πιστευομένη ὑπὸ μυριάδων μυριάδων ἀνθρώπων, ἐν οἷς ἄπειροι σοφοὶ καὶ ἐξόχως πεφωτισμένοι, εἶνε τὸ θαῦμα τῶν θαυμάτων τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἐθεμελιώθησαν καὶ ἀκλόνητοι μένουσιν αἱ χριστιανικαὶ ἐκκλησίαι καὶ αἱ λοιπαὶ ὁλομέλειαι τοῦ χριστιανισμοῦ. Οὐδὲ δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὡς χριστιανὸν ἄνθρωπον δυνάμενον νὰ ἀμφιβάλλῃ καὶ διαμφισβητῇ τὸν πυρῆνα τοῦτον τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἀκριβῶς δὲ εἰς τὴν ἀνάστασιν ταύτην στηρίζεται καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν (Κορ. 15, 12—23).

Ἀλλ' ἐγὼ ἀκράδαντον τρέφων πεποίθησιν, ὅτι πάντες ἡμεῖς, καθ' ἃ παρελάβομεν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ πιστεύομεν καὶ διὰ τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως ἡμῶν ὁμολογοῦμεν, εἴμεθα γνήσιοι τοῦ Κυρίου μαθηταί, ἀπευθύνω πρὸς πάντας, περαιτέρω χωρῶν, λόγους χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως πνευματικῆς, λόγους ἐμπνεομένους ὑπὸ τοῦ συναισθήματος τῆς μεγάλης διὰ τοῦ Κυρίου παρὰ τοῦ οὐρανίου πατρὸς πρὸς τὸν ἄνθρωπον χάριτος καὶ ἀληθείας, τῆς χάριτος ἥτις ἔφθασε μέχρι τῆς θυσίας τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀνάστασιν πάντων, καὶ τῆς ἀληθείας, ἥτις ἀπεκάλυψεν εἰς ἡμᾶς στοιχεῖα νέα πνευματικῆς ζωῆς καὶ ἀναγεννήσεως (Ἰωάν. 1, 4. 9 κ. ἑ 17. 18).

Πᾶσαι αἱ μέχρι τοῦ Κυρίου θεῖαι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δωρεαί, πάντα τὰ πρότερα τῆς θείας προνοίας ἔργα, φέρουσι τὸν τύπον τοῦ ἀτελοῦς καὶ προσκαίρου. Εἶνε φάρμακα προσωρινά, τείνοντα εἰς προσωρινὴν περιστολὴν τῶν ἀπὸ τῆς παγκοσμίου καχεξίας δεινῶν. Καὶ ἔχουσι μὲν ταῦτα ἐνίοτε ἔκπαγλον λαμπηδόνα, στεροῦνται ὅμως ἑστίας φωτὸς ἀνεξαντλήτου. Τὸ δὲ ριζικῶς θεραπεῦον τὴν ἀνθρωπίνην νόσον φάρμακον, τὸ φῶς τὸ αὐτοτελὲς καὶ ἀνέσπερον, εἶνε ἡ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ σωτηρία καὶ ἀποκάλυψις.

Ἡ δὲ ἀποκάλυψις αὕτη κορυφοῦται καὶ ἀποβαίνει κοινὸν τῆς ἀνθρωπότητος εὐεργέ-

τημα εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα διὰ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως Ἐκείνου, «ὃς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» (1 Κορ. 1, 30). Οὕτω δὲ ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου εἶνε ἀνάστασις συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος, ἥτις δικαιοῦται πλέον ἀσφαλῶς ἐπὶ τὰ πρόσω νὰ χωρῇ ἐν τῷ πνευματικῷ καὶ ἠθικῷ αὐτῆς ἀγῶνι, ἐν τῇ τελειοποιήσει εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐν πλήρει ἐλευθερίᾳ καὶ ἄνευ τινος φόβου τῆς ἁμαρτίας.

Ζητοῦντες δὲ βασιμώτερον νὰ μάθωμεν τὰ αἴτια τῆς μεγάλης τῶν πιστῶν ἀγαλλιάσεως καὶ χαρᾶς τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, θὰ βεβαιωθῶμεν ὅτι ὑπὸ τὸ ὑλικὸν κέλυφος ὑπάρχει πυρὴν πνευματικός. Ἀπὸ τῶν προγόνων δὲ ἀπ' αἰώνων παρέμεινεν ὡς πολύτιμος κληρονομία ἡ τοιαύτη χαροποιὰ ἡμῶν διάθεσις, συμβολίζουσα τὴν ἱερὰν ἐλευθερίαν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. Ὅπως δὲ δι' ἐνέσεων νέα παράγεται εὐεξία εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμόν, οὕτω πνευματικῶς ἡμεῖς ζωογονούμεθα διὰ τῆς τοῦ Κυρίου ἀναστάσεως.

Ζωογονούμεθα δὲ κυρίως πνευματικῶς, βλέποντες τὸν Κύριον ἡμῶν καταλύοντα θετικῶς τὴν ἐξουσίαν τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, αὐτὸν δὲ ὑπερφυσικῶς ἀνιστάμενον καὶ ἀπαρχὴν γινόμενον τῆς ἀναστάσεως πάντων τῶν νεκρῶν. Ἡ τοιαύτη δὲ τοῦ μεγίστου τῶν θαυμάτων ἀντίληψις ὑπερυψοῖ τὸ πνεῦμα ἡμῶν, καὶ χαίρομεν χαρὰν ἀνεκλάλητον, ἀλλήλους ἀσπαζόμενοι, προσφωνοῦντες δὲ καὶ ἀντιφωνοῦντες, «**Χριστὸς ἀνέστη!**», «**Ἀληθῶς ἀνέστη!**» Αἱ θριαμβευτικαὶ δὲ αὗται καὶ χαροποιαὶ ἐκφράσεις ἀντικαθίστων οὐ πρὸ πολλοῦ κατ' ἀρχαίαν ἀρίστην συνήθειαν ἀπὸ τῆς σήμερον μέχρι τῆς Ἀναλήψεως πάντα τύπον χαιρετισμοῦ.

Μέτοχοι δὲ οὕτω γινόμενοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, πάντως θὰ ἁγιαζώμεθα δι' ἔργων ἀγαθῶν, δι' ἔργων ἀγάπης καὶ εὐσπλαγχνίας. Καί μοι φαίνεται, μᾶλλον δὲ ἀκράδαντον ἔχω πεποίθησιν, ὅτι ἡ ἁγαθοεργία πολὺ μᾶλλον λαμπρύνει καὶ χαραποιὰν καθιστᾷ τὴν τοῦ Κυρίου ἀνάστασιν, ἢ αἱ λαμπραὶ στολαὶ καὶ τὰ πολυποίκιλα καὶ πολυτελῆ φαγητὰ καὶ ποτά. Πάντοτε δὲ κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην τονωτικὸν ἰσχυρὸν τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν ἀνθρώπων εἶνε ἡ εὐεργεσία, ἡ συμπάθεια, ἡ στοργή, ἡ ἀγάπη τῶν πτωχῶν ἀδελφῶν.

Εἴθε ἡ καθαγιαστικὴ δύναμις τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου τοῦτον πρὸ πάντων νὰ φέρῃ πλούσιον τὸν καρπὸν τῆς ἀρετῆς. Εἴθε ἐντεῦθεν παρορμώμενοι νὰ μὴ σκεπτώμεθα τόσον διὰ τὰς ἡμετέρας ὑλικὰς ἀπολαύσεις, ὅσον διὰ τὰς ἐπουλώσεις τοσούτων πληγῶν τῶν πασχόντων ἀδελφῶν ἡμῶν. Ὁ δὲ Κύριος ὁ ἀείποτε φίλος καὶ προστάτης τῶν τοιούτων ἐν δυστυχίᾳ ταλαιπωρουμένων τέκνων τοῦ οὐρανίου πατρὸς, χαίρων θὰ ἐπευλογῇ ἡμᾶς ἄνωθεν καὶ θὰ ἐπιπροσθέτῃ χαρὰν εἰς τὴν χαρὰν καὶ εὐτυχίαν εἰς τὴν εὐτυχίαν ἡμῶν τὴν δικαίαν καὶ ἔλλογον.

22, 3, 1915. † Ο Ν. Β.

Π. Κ. Ἐκπαιδευτικὴ Ἐπιτροπή. Τῇ προσεχεῖ πέμπτῃ, 26 μαρτίου, ἀπὸ τῆς 2 μέχρι τῆς 5 ὥρας μ.μ. γενήσεται ἡ διανομὴ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ ἀειμνήστου Στεφάνου Ζαφειροπούλου εἰς τὰς Ἐφορείας τῶν σχολῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ εἰς διπλοῦν ὑφ' ἑκάστης ἐφορείας τῶν ἀποδείξεων τῆς παραλαβῆς προσηκόντως ὑπογεγραμμένων καὶ ἐπικεκυρωμένων.

Τὸν τύπον τῶν ἀποδείξεων καὶ τὸ εἰς ἑκάστην σχολὴν ἀναλογοῦν ποσὸν οἱ ἐνδιαφερόμενοι δύνανται νὰ πληροφορηθῶσιν ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὸ ἑκάστῃ τῶν σχολῶν τῶν ἐπαρχιῶν Καδήκιοζ καὶ Δέρκων ἀναλογοῦν ποσὸν διενεμηθήσεται κατὰ τὴν τάξιν ταῖς δικαιούχοις σχολαῖς ὑπὸ τῶν οἰκείων ἱερῶν Μητροπόλεων.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 18 μαρτίου 1915.

Ἐκ τοῦ Γραφείου

Περιεχόμενα:

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου — Μιλτ. Καραβοκυροῦ τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια) — — Ἐπιστολαρίων ἐντύπων ὠφέλειαι — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΜΙΑΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 11)

V. Τὸ δικαστικὸν τμῆμα τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους. Τοῦτο ἀπεχωρίσθη ὅλως τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους καὶ ἀποτελεῖ χωριστόν τι, ὅπερ δικάζει ὅλας τὰς ἀγωγὰς τοῦ ἀμφισβητουμένου Διοικητικοῦ καὶ διαιρεῖται

1ον Εἰς Πρωτοδικεῖον, ὅπερ σύγκειται ἐξ ἑνὸς Προέδρου καὶ 4 μελῶν καὶ δικάζει πρωτοδίκως περὶ πράξεων ὑπαλλήλων διωρισμένων δι' Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος καὶ λοιπῶν ἀγωγῶν τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ἄρθ. 8 τοῦ Ν. τῆς 30 Ζιλχιτζὲ 303 (7 Σεπτεμβρίου 302).

2ον Εἰς ἐφετεῖον, ὅπερ σύγκειται ἐξ ἑνὸς Προέδρου καὶ 6 μελῶν καὶ δικάζει περὶ ἀποφάσεων τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν Νομαρχιῶν καὶ τοῦ Νομαρχιακοῦ Συμβουλίου τῆς Πρωτευούσης καὶ τῶν ἀνεξαρτήτων Διοικήσεων περὶ φυλακίσεως ἀνωτέρας τῶν 3 ἐτῶν ἢ προστίμου ὑπὲρ τὰς Λ. Τ. 5. (ἀριθ. 6 τοῦ Ν. τοῦ 1288) ἢ περὶ ἀποφάσεων καὶ ἀγωγῶν τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ καὶ τοῦ Πρωτοδικείου τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους. Παραρτ. § 1 τῆς 1 Μουχαρρὲμ 1305 (7 Σεπτεμβρίου 303) καὶ

3ον Εἰς Ἀκυρωτικὸν, ὅπερ συγκείμενον ἐξ ἑνὸς προέδρου καὶ 8 μελῶν δικάζει κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν ὡς ἐφετείων δικασάντων Συμβουλίων καὶ τοῦ ἐφετείου τοῦ Συμβουλιου τοῦ Κράτους. Παραρτ. §. 2. Αὐτόθι,

Παρ' ἑκάστῳ Συμβουλίῳ, Πρωτοδικείῳ, ἐφετείῳ καὶ Ἀκυρωτικῷ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους ὑπάρχει καὶ ἡ εἰσαγγελικὴ Ἀρχὴ ἔχουσα τὰ αὐτὰ γνωστὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα, οἷα καὶ παρὰ τοῖς πολιτικοῖς καὶ ποινικοῖς Δικαστηρίοις τοῦ Κράτους καὶ τὰς προθεσμίας τοῦ ἀριθ. 187 τῆς Ποιν. Δίκονομίας. Παραρτ. τῆς 26 Σεβὰλ 1307 (12 Ἰουνίου 305) καὶ ἐγκ. τοῦ ὑπ. τῆς Δικ. 28 Σεβὰλ 1299 (10 Αὐγούστου 1298).

Ὑπὸ νόμου νεωτέρου κατηργήθησαν ἅπασαι αὗται αἱ διαδικασίαι τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, κατηργήθη δὲ καὶ τὸ δικαστικὸν τμῆμα αὐτοῦ καὶ αἱ ὑποθέσεις τοῦ ἀμφισβητουμένου Διοικητικοῦ ἐν τῷ Συμβουλίῳ τοῦ Κράτους παρεπέμφθησαν εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.

§ 7. Στρατοδικεῖα.

Ἐν τῇ ἕδρᾳ ἑκάστου στρατιωτικοῦ σώματος ὑπάρχει στρατοδικεῖον δικάζον περὶ πάσης ἀξιοποίνου πράξεως στρατιωτικῶν, ἐν δὲ Κωνσταντινουπόλει ὑπάρχει ἀνώτατον στρατοδικεῖον δικάζον ὡς Ἀκυρωτικόν, παρ' ἑκάστῳ δὲ Στρατοδικείῳ ὑπάρχει Εἰσαγγελικὴ Ἀρχή.

Στρατιωτικὸς κατηγορούμενος δι' ἔγκλημα μὲν κοινὸν μετὰ ἰδιώτου ὑπάγεται εἰς τὰ κοινὰ δικαστήρια, δι' ἔγκλημα δὲ στρατιωτικὸν εἰς τὰ Στρατοδικεῖα, καὶ διὰ διοικητικήν τινα ὑπόθεσιν ὑπήγετο εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἤδη δὲ εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια.

Κεφ. Γ'. Οἱ δικηγόροι

«Μεταξὺ τῶν προσώπων τῶν συντελουντων εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης» εἶναι οἱ δικηγόροι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ οἱ εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ κλητῆρες, τούτου ἕνεκα καὶ περὶ τούτων ἀμφοτέρων γενήσεται κατωτέρω λόγος ὡς ἑξῆς·

§ 1. ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΕΙΣΑΓΓΕΛΕΙΣ

Ἡ Εἰσαγγελικὴ Ἀρχὴ ἦν ἄγνωστος ἐν Τουρκίᾳ μέχρι τοῦ Ἰουνίου 1877 (1295), ἀλλ' ὁσάκις παρίστατο ἀνάγκη Ἀρχῆς ἐκπροσωπούσης τὴν Κυβέρνησιν, αὕτη διώριζεν εἰδικόν τινα κυβερνητικὸν ὑπάλληλον, ὅστις ἐξεπροσώπει αὐτὴν εἰς τὰς ποινικὰς δίκας.

Διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων περὶ οὗ κατωτέρω γενήσεται λόγος (ἄρθ. 56—73) καθιερώθη ἡ Εἰσαγγελικὴ Ἀρχή. Οὕτω δὲ ὑπάρχουσιν Γενικὸς Εἰσαγγελεὺς παρὰ τῷ Ἀκυρωτικῷ, καὶ Εἰσαγγελεῖς παρὰ τοῖς ἐφετείοις καὶ Πρωτοδικείοις μετὰ τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ ἀντεισαγγελέων διὰ τὰς ἀστικὰς καὶ ποινικὰς ὑποθέσεις.

§ 2. ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ.

Τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα ἐξασκούμενον παρ' οἱουδήποτε προσώπου, ἄνευ εἰδικοῦ τινος προσόντος ἢ διπλώματος, ἦτο ἀνέκαθεν ἀνεκτὸν ἐν Τουρκίᾳ μέχρι τοῦ 1291 (1874). Τότε μόνον τὸ πρῶτον ὁ μέλλων νὰ ἐξασκήσῃ τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα ἔπρεπε νὰ λάβῃ ἄδειάν τινα, ἥτις ἐδίδετο ἐν ἀρχῇ παρ' εἰδικων ἐπιτροπῶν μετά τινα ἐξέτασιν.

(ἕπεται συνέχεια)

ΕΠΙΣΤΟΛΑΡΙΩΝ ΕΝΤΥΠΩΝ ΩΦΕΛΕΙΑΙ

(τέλος· συνέχειαν ἴδε εἰς 11 τεῦχος)

Ἐκ τῆς ἐξετάσεως ταύτης ἡ μᾶλλον τῆς σταχυολογήσεως τῶν ἐν τοῖς Ἐπιστολαρίοις χρησίμων ἡμῖν εἰδήσεων, μετὰ περίεργον δ' ἀντιβολὴν πρὸς τὴν σημερινὴν τιτλοφορίαν, γινώσκομεν ὅτι «ὑπέρτιμοι» ἦσαν οἱ μητροπολῖται, χωρὶς τοῦ τίτλου τοῦ «ἐξάρχου» δῆλον οὖν, οὗτοι· Προϊλάδου καὶ Τομαρόβου (Βραΐλας σήμερον), Ἴμβρου Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου, Ναυπλίου καὶ Ἄργους, Βιδύνης, Σοφίας, Προύσης Μουδανίων καὶ Τριγλίας, Σηλυβρίας, Νέων Πατρῶν, Αἴνου, Σωζοπόλεως, Μηδείας, Βιζύης, Δέρκων καὶ Νεοχωρίου, καὶ Χίου. Οἱ τοὺς τίτλους καὶ τὰς φήμας ἀκριβολογοῦντες σήμερον γινώσκουσι τίνας «ἐξαρχίας» ἔχουσι νῦν οἱ πρὸ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἐτῶν «ὑπέρτιμοι» μόνον ἐπισημαινόμενοι Ἀναμνησθήτωσαν δὲ ὅτι τότε, καὶ μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος, εἶχεν ὁ πατριαρχικὸς ἡμῶν θρόνος καὶ πολλοὺς ἀρχιεπισκόπους, σήμερον μητροπολίτας ὄντας πάντας. Τοῖς ἀρχιεπισκόποις τούτοις, προσκαλουμένοις εἰς τὴν σύνοδον καὶ συνεδρεύουσι τοῖς μητροπολίταις καὶ τῷ πατριάρχῃ, οὔτος ἐπιστέλλων οὐχὶ «ἱερωτάτου» ἐκάλει, καθὼς ὅτε πρὸς τοὺς μητροπολίτας ἔγραφεν, ἀλλὰ «θεοφιλεστάτους», οἵους προσηγόρευε καὶ τοὺς ἐπισκόπους· «Ἤξευρε δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι δύο Ἀρχιεπίσκοποι ὑποκείμενοι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, ὁ Προικοννήσου καὶ ὁ Λιτίτζης λέγονται πανιερώτατοι, οἱ δὲ ἄλλοι Θεοφιλέστατοι· ὅθεν γράφε τοιούτης λογῆς. Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ τῆς ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Προικοννήσου, Κυρίῳ Θεοκλήτῳ».

Δυστυχῶς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοκλήτου βεβαιοῖ με ὅτι ὁ κατάλογος καὶ ἡ διάγνωσις ἐγράφησαν ὀλίγον πρὸ τοῦ 1730 καὶ ἐκ τοιούτου χειρογράφου παρέλαβεν αὐτὸ τὸ ὄνομα ὁ τὸ Ἐπιστολάριον τοῦ 1759 διορθώσας.

Γινώσκοντες ὅτι Θεόκλητος ὁ Προικοννήσου διετέλει ποιμαίνων τοὺς ὀρθοδόξους τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης παροικίας ἀπὸ τοῦ 1705 μέχρι τοῦ 1729, δυνάμεθα ἵνα σημειώσωμεν ὡς ἐν τῷ αὐτῷ χρονικῷ διαστήματι συμπίπτουσαν τὴν ἱερατείαν δύο μητροπολιτῶν, ὧν ὑπογραφαὶ φέρονται ἐν ὑποδείγμασι δύο ἐπιστολῶν· εἷς δ' οὗτοι Μάρκος Εὐρίπου (ἐκδόσ. 1819 σελ. 13) καὶ Παρθένιος Ἀγχιάλου (ἐκδόσεως 1759 σελ. 230)· μητροπολίτην Ἀγχιάλου νεώτερον τὸ νεώτερον Ἐπιστολάριον (23 σελ.) ἀναφέρει Καλλίνικον· ἐπίσης ἀναφέρει Νικομηδείας Παρθένιον, Χαλκηδόνος Κωνστάντιον, ὧν ἱερατεία γινώσκεται ἀπὸ τῶν «Βιθυνικῶν» Κλεωνύμου καὶ Παπαδοπούλου· Σμύρνης Καλλίνικον· Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης τὸν Νεόφυτον, τὸν γνωστὸν ἄλλοθεν Μαυρομμάτην, τὸν τὴν πλουσίαν αὐτοῦ βιβλιοθήκην καθοσιώσαντα τῇ γεραρᾷ τῶν Ἰβήρων μονῇ· καὶ Δανιὴλ τὸν μητροπολίτην Ἴμβρου, οὗ καθορίζεται τῆς ἱερατείας ὁ χρόνος * ἀπὸ τῆς πρὸς Λύξεντιον τὸν Κυζίκου στελλομένης ἐπιστολῆς· ἐξ αὐτῆς δ' ἀποδείκνυται ὁ Δανιὴλ ἀνάστημα πνευματικὸν γενόμενος Κυρίλλου τοῦ πρὶν τοῦ Λύξεντίου κοσμήσαντος τὴν καθέδραν Αἰμιλιανοῦ τοῦ ὁμολογητοῦ· ὁ Κύριλλος διεδέξατο τὸ ποιμαντικὸν ἔργον τοῦ Μητροφάνους, ὑπὲρ ὧν ἀμφοτέρων ὁ Δανιὴλ πλέκει τὸν προσήκοντα διὰ λέξεων ὀλίγων ἔπαινον (ἔκδ. 1759 σελ. 232, τῆς τοῦ 1819 σελ. 18)· «Δὲν ἔλειψαν ποτὲ ἄξια πρόσωπα ἀπὸ τὴν περίφημον καὶ περιβόητον κύζικον κατὰ διαφόρους καιροὺς, εἴς τε τοὺς ἀπερασμένους καὶ τωρινοὺς, ὁποῦ ἠξιώνοντο τῆς μητροπόλεως ταύτης προστάται, καὶ πρεπόντως εἰς τοιαύτην Ἐπαρχίαν ἦσαν τοιαῦτα πρόσωπα, καθὼς εἶναι φανερὸν ἀπὸ τοὺς πρὸ τῆς σῆς Πανιερότητος, Κύριλλον λέγω τὸν πάνυ, καὶ Μητροφάνην τὸν ἀξιομακάριστον».—Καὶ περὶ μὲν τοῦ Κυρίλλου βλέπε τοὺς ἐμοὺς «Πατριαρχικοὺς Πίνακας» (σελ. 620), περὶ δὲ Μητροφάνους τοῦ ἐκ Θηβῶν ὅρα τὰ εἰς αὐτὸν ἐπιγράμματα, τὰ συντεθέντα ὑπὸ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Μητροφάνους ἱερομονάχου Γρηγορᾶ τοῦ ἐκ Δωδώνης **, ἐξ ὧν μανθάνομεν ὅτι εὐγλωττος ἐτύγχανεν ὁ ἀνὴρ, καὶ ὅτι, παραιτησαμένου τὴν ἐπαρχίαν, ἐξελέγη Κύριλλος ὁ ἐκ Λέσβου.

Ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Παρθενίου τοῦ τῆς Ἀγχιάλου μανθάνομεν ὅτι γράφει περὶ ἑαυτοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας «Ἐγὼ ἐνδελὶς»· Τοῦτο δ' ἠδύνατο ἵνα λεχθῇ καὶ περὶ πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπαρχιῶν πενίαν πολλὴν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους σύνοικον ἐχουσῶν.

Ἀδύνατον ἵνα καλέσωμεν διασάφησιν τὴν (ἴσως

* Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας τόμου ΛΒ' σελ. 272.

** Σάθα Μεσαιων. Βιβλιοθήκης τόμου Γ' σελ. 116.

σύγχυσιν οὖσαν) πληροφορίαν δύο ἑτέρων ἐκδόσεων περὶ δύο παλαιῶν ἐπισκοπῶν. Ἐν ἐκδόσει τοῦ 1785 (σελ. 220) ἀνέγνων ὅτι ὁ Ρέοντος καὶ Πραστοῦ ὑπὸ τὸν Μονεμβασίας ἐπίσκοπος «ἐτιμήθη ἀρχιεπίσκοπος»=ἄρα πρὸ τοῦ 1785. Ὁ πολυμαθέστατος ἐξ Οἰκονόμων Κωνσταντῖνος ἀναφέρει ὅτι τὴν «ἐπισκοπὴν» Ρέοντος (σήμερον Κυνουρίας) ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας Δ΄ ὁ ἀπὸ Μιτυλήνης ἀνήγαγενεἰς περιωπὴν μητροπόλεως*. Ἐν ἐκδόσει τοῦ 1797, παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ, ἐπιστασίᾳ Σ. Β. Δ. τοῦ Φ. Φ. —Σπυρ. Βλαντῇ διδασκάλου τοῦ Φλαγγινιανοῦ φροντιστηρίου—ἐν 171 σελίδι σημειοῖ ὅτι «τανῦνό ἀγαθουπόλεως ὑπάρχει Ἀρχιεπίσκοπος ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάχην», ἐνῷ ἐν τῇ170 γράφει αὐτὸν ἐπίσκοπον ὑποκείμενον τῷ ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ παντὸς Αἱμιμόντου. Προστεθείσθω ὅτι ἡ εἰς ἀρχιεπισκοπὴν ὕψωσις τῆς τέως ἐπισκοπῆς ταύτης ἐγένετο τῷ 1760 ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Σεραφεὶμ Β΄ **.

*
* *

Ἀξία φαίνεταί μοι προσοχῆς ἡ σημειώδης **ἀναγραφὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀξιωμάτων (ὀφφικίων)**, ἣν ἀναγινώσκω ἐν 37 σελίδι τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1819. Μετὰ τὴν ἔκκδοσιν τοῦ Συνταγματίου τοῦ Χρυσάνθου, τῷ 1715, ἐγένοντο μεταβολαί τινες εἰς τὴν τάξιν τῶν ὀφφικίων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπενεχθείσας τοιαύτας ὀλίγα ἔτη πρὸ τῆς ἐκτυπώσεως αὐτοῦ ἠγνόει ὁ Χρύσανθος. καίτοι δὲ, μετὰ τὴν κατὰ τὸν βυζαντινὸν αἰῶνα τάξιν, ὁ ἀείμνηστος Χρύσανθος ἔγραψε κεφάλαιον «Περὶ τοῦ ὁποίαν τάξιν σώζουσι κατὰ τὸν παρόντα δέκατον ὄγδοον αἰῶνα τὰ ὀφφίκια ἐν τῇ ἐν Κων]πόλει μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ»—τιθεὶς μετὰ τὸν μέγαν ρήτορα τὸν μέγανἐκκλησιάρχην καὶτὸν πρωτέκδικον—ἐν τούτοις ἀναγράφει τὰ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας πεντάδος, οὐχὶ δέκα, ἀλλὰ τριακαίδεκα, ἐκτὸς δὲ τούτων ἐπισωρεύει τὰ εἰς κοσμικοὺς «ἐκ πάντων ὧν εἴπομεν ἀνωτέρω» διδόμενα,εἰς εἰκοσιν ἑνὸλῳ. Ἐντῷ νεωτέρῳ εἴκοσι τέσσαρα τοιαῦτα ἀναγράφονται,δύο πεντάδαςἀ ποτε λοῦντα. Ἀλλὰ, μετὰ τὸν μέγαν ἐκκλησιάρχην, οὗ τὸ ὀφφίκιονἐδικαιοῦντο μέχρι τοῦ 1863 ἵνα λαμβάνωσινοὐχὶἱερωμένοιἀλλὰ κοσμικοὶκληρικοί,τάττει τὸν μέγαν πριμικύριον, τὸν μέγαν διερμηνευτὴν, μετ'αὐτοὺς δὲ τὸν πρωτέκδικον—καὶ εἰκοστὸν τὴν τάξιντὸν πρωτοβεστιάριον,εἶτατὸνπριμικύριοντῶν νοταρίων, τὸν ἔκδικον, τὸν ἑταιριάρχην καὶ τὸν νοτάριον. Τινὰ τούτων ἀπὸ βασιλικῶν μετεβλήθησαν εἰς ἐκκλησιαστικὰ, τοῦθ' ὅπερ οὐ λανθάνει τὸν Χρύσανθον, παραδραμόντα τὸ ὀφφικιον τοῦ «ὑπάτου τῶν φιλοσόφων» γνωστὸν καὶ περιζήτητον ἐπὶ Χρυσάνθου, τιμηθὲν δ' ὑπὸ τῶν κατεχόντων αὐτὸ τότε διαπρεπῶν διδασκάλων τοῦΓένους Ἰακώβου Μάνου τοῦ Ἀργείου καὶ Ἰωάννου Τζανῆ τοῦ Λεσβίου, μετ' αὐτόν. Τὸ Ἐπιστολάριον παραλείπει τὸ τοῦ νομοφύλακος ὀφφίκιον, ὅπερ τάττεται μετὰ τὸ τοῦ σακκελίου καὶ πρὸ τοῦ πρωτεκδίκου.

Γράφω καὶ ταῦτα, λαμπρὰν ἀφορμὴν ἐρευνημάτων καὶ ζητήσεων παθῶν ἵνα παράσχω τοῖς ἔχουσι καιρὸν λογίμοις ὁμογενέσιν ἵνα μελετήσωσι πράξειςπατριαρχικὰςπροβιβασμοῦ τινῶνὀφφικίων καὶ ὑποβιβασμοῦ ἄλλων, διότι ἐτολμήθησαν ἱκανοὶ τοιοῦτοι μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1700 μέχρι τοῦ 1750. Τούτους ἐγίνωσκεν —εἰ οὐχὶ ἀκριβῶς— ὁ τοῦ Ἐπιστολαρίου διορθωτής.

*
* *

Δύο εἰδήσεις ἀρυόμεθα πρὸς ταῖς ἄλλαις ἐκ τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1759, ὧν ἡ μὲν ἀφορᾷ εἰς αὐτὸν τὸν Μήλιαν, ἡ δὲ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Καραϊωάννιδες. Ἡ ἀφιέρωσις τοῦ Ἐπιστολαρίου (τῷ 1757), δεικνύουσα τὴν πρώτην ἔκδοσιν ἀπολυθεῖσαν ἐκ τῶν πιεστηρίων τῷ 758, γνωρίζει ἡμῖν δύο ἀδελφοὺς τοῦ Σπυρίδωνος Μήλια, τὸν Κωνσταντῖνον καὶ τὸν Ἰωάννην, οἳ μεγάλων ἔτυχον εὐεργεσιῶν ἀπὸ μέρους τῶν Καραγιάννιδων Γεωργίου καὶ Στεφάνου, διαμένοντες ἐν Κερκύρᾳ. Προτροπῇ τῶν πλουσίων τούτων εὐπατριδῶν ἰωαννινιτῶν ἐκλήθη ὁ Σπυρίδων «ἀπὸ τοῦτο τὸ ἔντιμον τῶνἑλλήνων Γένος Κήρυξ εὐαγγελικὸς καὶ κοινὸς αὐτοῦ διδάσκαλος», προϊστάμενος δῆλα δὴ τῆς ἑλληνικῆς ἐν Βενετίᾳ κοινότητος· —ἐξ αὐτῆς τῆς ἀφιερώσεως μανθάνομεν ὅτι, ἐκτὸς Στεφάνου καὶ Γεωργίου, καὶ τρεῖς ἕτεροι πεντάριθμον ἀπετέλουν τὴν τῶν εὐγενῶν καὶ φιλομούσων εὐπατριδῶν Καραϊωαννῶν οἰκογένειαν, ὁ Ἀναστάσιος, καὶ ὁ Δημήτριος καὶ ὁ Ἀθανάσιος, ὧν χάριν γράφει,προσφωνῶν ὁ Μήλιας τὸ βιβλίον αὐτοῦ τῷ Γεωργίῳ καὶ τῷ Στεφάνῳ· «ἀφίνω λοιπὸν κάθε ἄλλον ρητορικὸν κάλαμον νὰ περιγράψῃ μετ'ἐγκωμίων, ὄχι μόνον τὰ ὑμῶν ἐξαίρετα προτερήματα, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα

* Τὰ Σωζόμενα Ἐκκλησ. Συγγράμματα· τόμου Β΄ σελ. 589.
** Πατριαρχικῶν Πινάκων σελ. 651.

τῶν ἄλλων ἐκλάμπρων τριῶν Ἀδελφῶν σας, ὁποῦ εἰς τὴν ἰσότητα εἰς οὐδὲν παραλλάττουσιν. ἂς ἐγκωμιάσῃ κάθε ἄλλος τὸν πρὸς πάντας ὑμῶν φιλόξενον τρόπον, τὸ ταπεινὸν, καὶ εὐπροσήγορον, τὸ πρᾶον, καὶ φιλόπτωχον· καὶ τέλος ἂς μεγαλύνῃ τὸν ἔνθεον ὑμῶν ζῆλον πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀληθινῆς Ἐκκλησίας του δούλευσιν».

Εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ 1897 παρασυνάπτονται ἀπὸ τῆς 230 μέχρι τῆς 232 σελίδος οἱ ἑξῆς Στίχοι Γνωμικοὶ, Ποίημα Κυρίου ΙΩΑΝΝΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΟΥ ΤΟΥ ΕΚ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ». Τὸ κατατάξαι τὸν θεολογίτην τοῦτον, πιθανῶς ἀνήκοντα εἴς τινα ἐνοριακὴν μονὴν Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐν τοῖς τότε λογίμοις ἔλλησι τολμηρὸν, ἀλλ' ἅμα καὶ λίαν ἀπροσδιόνυσον· ἐπὶ παραδείγματι, ἀνάγνωτε στίχους ἐξ

Πάντα ὅποιος ἔχει πράξειν,
ἂς ἔχῃ καὶ αὐτὴν τὴν τάξειν.
Νἄχῃ κατάστιχον καλόν,
καὶ τὸν νοῦν του παστρικόν.
Καὶ ὅταν εἶναι τιμημένος,
στέκει καὶ ἀναπαυμένος·

οἷς προστίθημι τοὺς πρὸς τῷ τέλει τέσσαρας

Τὸ ψεῦμα μόνον κλωνάρια κάνει,
καὶ αὐτὸς τὴν τιμὴν του χάνει·
Τὸ ψεῦμα κανενοῦ δὲν πρέπει,
μόνον τοῦ κακοῦ καὶ κλέπτη.

Καὶ ἐν τούτοις εἰς τὸ «Ἑλλην. Θέατρον» αὐτοῦ (σελ. 316) Γεώργιος ὁ Ζαβίρας τάττει τὸν Θεολογίτην εἰς τοὺς πεπαιδευμένους ἕλληνας, ἀγγέλλων ὅτι ἔγραψε «μέθοδον σύντομον διὰ νὰ εὑρίσκῃ καθ' ἕνας τοὺς λογαριασμοὺς τῶν νομισμάτων. ἐξέδοτο ταύτην ἐνετίησι, τῷ 1736». Καὶ παρὰ Σάθᾳ ἐν «Νεοελλ. Φιλολογίᾳ» (σελ. 608) ἀναφέρεται ὁ αὐτὸς, Θεολόγιτος γραφόμενος, ἐν λογίμοις δὲ συναριθμούμενος· εἰς τὸν Σάθαν γνωστὸν καὶ τὸ ὄπθεν «ποίημα» τοῦτο, παρασυναφθὲν ταῖς ἐκδόσεσι τοῦ Ἐπιστολαρίου τῇ τῆς Βενετίας 1773 καὶ τῇ τῆς Λειψίας, 1782, γνωσταῖς τῷ Σάθᾳ. Τὸν περὶ τοῦ στιχουργοῦ τούτου λόγον ἐξέτεινα ἐνταῦθα, ἵνα δειχθῇ τίνι μεθόδῳ, καὶ τρόπῳ καὶ συλλογισμοῖς συγκατατάττονται ἐν τοῖς πεπαιδευμένοις οἱ κακόμουσοι στιχουργοὶ, κολοιοὶ ἐν πετεινοῖς.

***

Αὐτοῖς ὄμμασιν ἰδὼν τὰς ἐκδόσεις τοῦ 1759, 1785, 1797, καὶ 1819, ταῦτα δύναμαι 'να γράψω περὶ τούτων, ἀρυσάμενος ἐξ αὐτῶν εἴ τι ἂν δυνηθῶμεν 'να χρησιμοποιήσωμεν ἐν τῇ συγγραφῇ ἱστορίας ἐκκλησιαστικῆς τῶν κάτω καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἄλλων Ἐπιστολάρια ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοιαύτης χρησιμοποιήσεως ἄξια σπουδῆς ἀγνοῶ. Τὸ τοῦ Δαρβάρεως φέρει τίτλον

Ἐπιστολάριον κοινωφελὲς, εἰς χρῆσιν τῶν περὶ τὴν σπουδὴν καὶ ἐμπορίαν καταγινομένων νέων· σχεδιασθὲν ὑπὸ Δημητρίου Νικολάου τοῦ Δαρβάρεως, καὶ τυπωθὲν ἐκδοθὲν ἀναλώμασι τῶν Κυρίων Αὐταδέλφων Δαρβαρεων. Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας, ἐν τῇ τυπογραφίᾳ Γεωργίου Βενδώτη. 1808.

Κατέχει σελίδας 512 εἰς ὄγδοον, ἑκτὸς 16 σελίδων τῆς προμετωπίδος, τοῦ προλόγου, καὶ τοῦ πίνακος τῶν περιεχομένων. Καὶ προτάττει μὲν ὁ Δάρβαρις εἰσαγωγήν τινα συντομωτάτην εἰς τὴν ἐπιστολογραφίαν, ἀλλ' ἐν τῇ 5 σελίδι τοῦ προλόγου παρατηρεῖ ὅτι τοὺς κανόνας τῆς ἐπιστολογραφίας «περιέλαβε συντόμως ὁ Θεολόγος Γρηγόριος εἰς μίαν του ἐπιστολὴν πρός τινα Νικόβουλον, τὴν ὁποίαν ἀναγκαῖον ἔκρινα νὰ τὴν παραθήσω ἐνταῦθα εἰς τὴν καθομιλουμένην φωνὴν, χάριν τῶν περὶ τὰ ἑλληνικὰ μαθήματα καταγινομένων νέων»

Ἐν γένει τὸ Ἐπιστολάριον τοῦτο, φέρον ἐμπορικὸν χαρακτῆρα, εἰς οὐδὲν ἡμῖν χρήσιμον.

Ἄξιον ἐπαίνου τὸ τοῦ ἀρχιδιακόνου Μελετίου βιβλίον, οὗ τὸν τίτλον παρατίθημι

Ἐγχειρίδιον ἐπιστολῶν ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ ἀρχιδιακόνου κ. Μελετίου Οἰκ. Θεοφιλίδου τοῦ ἐκ Θεσσαλονίκης προστασίᾳ τοῦ εὐκλεῶς πατριαρχεύοντος παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Ἀνθίμου καὶ συνδρομῇ τοῦ πανοσιωτάτου ἁγίου καθηγουμένου τοῦ κατὰ τὸ ἁγιώνυμον Ὄρος σεβασμίου πατριαρχικοῦ καὶ σταυροπηγιακοῦ ἱεροῦ κοινοβίου τοῦ Ἐσφιγμένου κ. Ἀγαθαγγέλου Ἐκ τῆς πατριαρχικῆς τοῦ Γένους τυπογραφίας. 1847.

Ὁ ἐκδότης ἔγραψεν αὐτὸ, ἐπειδὴ τὸ τοῦ Γρηγορίου Παλαιολόγου Ἐπιστολάριον, ἐκδοθὲν ἐν Κων]πόλει τῷ 1843, ἐστερεῖτο τῶν ἀπαιτουμένων καὶ καταλλήλων εἰς ἕνα ἕκαστον τίτλων· Ἐνεκρίθη, κατὰ θαυμασίαν τῶν τότε συνήθειαν, ὑπὸ τοῦ πατριάρχου «καὶ τῆς ἐπὶ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως σεβαστῆς κεντρικῆς ἐπιτροπῆς». Ἔχει χαρακτῆρα μᾶλλον ἐκκλησιαστικὸν, σελίδας 8 προλόγου καὶ τίτλου, ὕλης δὲ 358 εἰς 8ον, ὧν ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ ΕΝΝΕΑ κατέχει **ὁ κατάλογος τῶν συνδρομητῶν**, ὑπολειπομένων 308 διὰ τὴν ὕλην· βεβαίως ἤθελεν εἰπεῖ τις ὅτι τὸ βιβλίον ἐξεδόθη χάριν ἀναγραφῆς συνδρομητῶν.

Ἐκ τῶν φλυάφων ὑποδειγμάτων τῶν ἀρχιε-

ρατικῶν γραμμάτων, οἷά εἰσι τὰ περισσότερα, προσοχῆς ἄξιον τὸ ἐπιτιμητικὸν γράμμα κατὰ τῶν καταστρεφόντων τὰ δένδρα· δηλοῖ δὲ τοῦτο ὅτι οἱ ἡμέτεροι κληρικοὶ ἐσκέψαντο πρὸ ἑβδομήκοντα ἐτῶν περὶ καταδίκης πνευματικῆς τῶν καταστρεφόντων λειμῶνας καὶ κήπους καὶ δάση· καὶ διδάσκουσιν οὕτως ὅτι, εἴπερ ἐτιμωροῦμεν ἐκκλησιαστικῶς καὶ πολιτικῶς ἔκτοτε τοὺς ἀμαυροῦντας τὰς φυσικὰς τῶν τόπων ἡμῶν καλλονάς, ἠθέλομεν μένει σήμερον ἀπηλλαγμένοι μεριμνῶν καὶ φροντίδων περὶ συστάσεως ἀδελφοτήτων πρὸς ἀναδάσωσιν τῶν ἀποφαλακρωθέντων ἐν Ἀνατολῇ παραδείσων καὶ δασῶν.

Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρίαι Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Τὸ Δ.Ε.Μ. Συμβούλιον διακόψαν τὰς ἐργασίας αὐτοῦ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς ἀπὸ τῆς παρελθούσης παρασκευῆς, προέβη κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ συνεδρίαν εἰς τὸν ὁρισμὸν δύο ἐπιτροπῶν, τῆς μὲν πρώτης ἐκ τοῦ σεβασμωτ. μητροπολίτου Σωζοαγαθοπόλεως κ. Δωροθέου καὶ τοῦ ἐντιμοτάτου συμβούλου κ. Ν. Φερμάνογλου, ἰατροῦ, πρὸς διανομὴν τῶν εἰθισμένων ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα ἐλεῶν, τῆς δὲ δευτέρας ἐκ τῶν ἐντιμοτάτων συμβούλων κκ. Ν. Φερμάνογλου καὶ Ι. Κεχαγιόγλου, ὡς τελεταρχικῆς τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια. Ἐπιτροπὴ πατριαρχικὴ ἐκ τοῦ παν. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου καὶ τοῦ β' καπουκεχαγιὰ κ. Σπ. Κωνσταντινίδου, μεταβᾶσα τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ εἰς τὴν Ἀρχιραββινείαν διεβίβασε τῷ σοφολογιωτάτῳ Ἀρχιραββίνῳ τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου ἐπὶ τῇ παρ' Ἰουδαίοις ἑορτῇ τοῦ Πάσχα.

Παῦλος Κέπετζης.—Ἀποβιώσας τῇ δευτέρᾳ ἐκηδεύθη τῇ ἐπιούσῃ ὁ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων Παῦλος Κέπετζης. Ἐκ διαρβεκὴρ ὁρμώμενος, ἦλθεν ἐνταῦθα νέος, καὶ διδαχθεὶς ἐπί τινα χρόνον ἐν τῇ Μ. τοῦ Γ. Σχολῇ, εἰσῆχθη πρὸ τριάκοντα τριῶν ἐτῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν πατριαρχ. γραφείων τῶν διαβατηρίων καὶ εἶτα τῶν ἀγορῶν καὶ πωλήσεων τῶν κτημάτων. Χρηστὸς τοὺς τρόπους, πρᾶος τὸν χαρακτῆρα καὶ φιλόπονος ἀφίνει μνήμην εὐσεβοῦς οἰκογενειάρχου καὶ φίλου.—Ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. συνελυπήθη τῇ τε συζύγῳ καὶ τοῖς τρισὶ τέκνοις τοῦ πρὸς Κύριον μεταστάντος ὁ ἱερολ. τριτεύων κ. Γερμανός.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 5 καὶ ἡμερομην. 9ης Φεβρουαρίου ἀποράσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ἐπὶ τῆς περὶ διαζυξέως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τοῦ Μιχαὴλ Ξανθούλη καὶ τῆς Ἀθηνᾶς Μ. Ξανθούλη, τὸ γένος Κούη.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθ. 77 καὶ 155, 156 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικανομ. Ὀδηγιῶν

Δικάζον ἐρήμην τῆς ἐναγομένης καὶ ἀποφαίζον παμψηφεί:

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7317 καὶ ἡμερομ. 13 Δεκεμβρίου 1914 περὶ διαζυξέως ἀγωγὴν τοῦ Μιχαὴλ Ξανθούλη, κατὰ Ἀθηνᾶς Μ. Ξανθούλη τὸ γένος Κούη, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύσσει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τῆς ἐναγομένης,

Διατάσσει ἵνα τὰ κοινὰ τῶν διαδίκων νόμιμα τέκνα Μαρία καὶ Κωνσταντῖνος (13 καὶ 12 ἐτῶν) μένωσι παρὰ τῷ πατρὶ αὐτῶν.

Ὁρίζει ἵνα τὸ διατακτικὸν τῆς παρούσης ἀποράσεως δημοσιευθῇ τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀλήθεια» καὶ «Νεολόγου» καὶ

Ἐπιτρέπῃ τῇ ἐναγομένῃ ὡς ἠττηθείσῃ ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποράσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, ἀνιόντα εἰς γρόσια τριακόσια δέκα ἓξ (ἀριθ. 316) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 28 φεβρουαρίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 3

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς **Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος**

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Κωνσταντῖνος Ἀπατζίδης, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανός, τέως κάτοικος Βλάγκας Κωνσταντινουπόλεως, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 1/2 π. μ. εὐρωπαϊστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ συζύγου Εὐφροσύνης Κ. Ἀμπατζῆ τὸ γένος Στυλιανοῦ Χιουσοργιουδάκη, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς, κατοίκου Βλάγκας Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ διαζυξέι. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ περὶ διαζυξέως δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Πατρίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 26 φεβρουαρίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 3

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' Γραμματεὺς **Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος**

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 28 Μαρτίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 13

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος)
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου

† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΘΩΜΑ

Ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος μαρτυρεῖ ὅτι μέγιστος καὶ σπουδαιότατος παράγων τῆς εὐημερίας καὶ εὐδαιμονίας τῶν ἀνθρώπων εἶνε ἡ ὕπαρξις ὑπερόχων χαρακτήρων. Τοὐναντίον δὲ ἡ ἔλλειψις αὐτῶν συνεπάγεται παρακμὴν, μαρασμὸν καὶ ἀποσύνθεσιν. Ἀλλὰ καὶ ὁ καθ' ἡμέραν βίος τοῦτο βεβαιοῖ, καὶ διὰ τοῦτο μέγα εὐτύχημα διὰ τὰς ἀνθρωπίνους ὁλομελείας λογίζεται ἡ ὕπαρξις ἀνδρῶν ὑπερόχου, σοβαροῦ καὶ σθεναροῦ χαρακτῆρος, μὴ κλονιζομένων ὑπὸ τῆς ἑκάστοτε πνοῆς τῶν ἀνέμων. Τούναντίον δὲ ἡ ἔλλειψις τῶν τοιούτων ἀνδρῶν θεωρεῖται ὡς ἓν τῶν μεγίστων δυστυχημάτων διὰ τὸν ὑγιαίνοντα ἀνθρώπινον βίον.

Κατὰ φυσικὸν δὲ λόγον καὶ οἱ ἐπὶ μέρους ἄνθρωποι δικαιότερον κρίνονται καὶ ἐκτιμῶνται κατὰ τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν. Ὅσον δὲ ἀκριβέστερος οὗτος εἶνε καὶ ὁριστικῶς ἐχαράχθη, ἐπὶ τοσοῦτον ὁ ἄνθρωπος ἀξιολογώτερος ἀποβαίνει, οὐχὶ σπανίως δὲ ἐκ τῆς ἀτελείας αὐτοῦ εὐτελέστερος. Διότι ὅταν αἱ τοῦ χαρακτῆρος διάφοροι γραμμαὶ δὲν εἶνε σαφεῖς, εὐχερῶς ὁ ἄνθρωπος μεταβάλλει σκέψεις καὶ φρονήματα. Τότε οὐδὲν ὑγιὲς καὶ σπουδαῖον δύναται νὰ ἀναμένῃ τις παρὰ τοιούτου ὑπὸ τῶν ἀνέμων σαλευομένου καλάμου, ὑπὸ τοιούτου ἀνεμοδείκτου, ὅστις οὐσιωδῶς οὐδὲν ἔχει ἠθικὸν ἴδιον προσὸν, καὶ δύναται νὰ λογισθῇ ἀχαρακτήριστος.

Δυστυχῶς δὲ παρατηρεῖται ὅτι πλεονάζουσιν οἱ τοιοῦτοι ἠθικῶς καὶ λογικῶς ἀτελεῖς ἄνθρωποι εἰς πολλὰς κοινωνίας, καὶ μάλιστα ἐφ' ὅσον ὁ ἀνθρώπινος βίος δυσχερέστερος ἀποβαίνει. Αἱ κοινωνικαὶ ἀπαιτήσεις εἶνε τοσοῦτον πολλαὶ καὶ ποικίλαι, ὥστε πρέπει νὰ εἶνέ τις χαλύβδινος τὸν χαρακτῆρα, ἵνα μὴ πτοῆται μηδὲ μεταβάλληται. Πᾶσα δὲ διάθεσις πρὸς ἀνθρωπαρέσκειαν, πᾶσα ἐπιθυμία εὐχεροῦς προαγωγῆς, εἶνε στοιχεῖα διαφθείροντα τὸν χαρακτῆρα καὶ ἀφαιροῦντα πολύτιμον μέρος τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος, τῆς σώφρονος καὶ ἀμερολήπτου περὶ προσώπων καὶ πραγμάτων κρίσεως.

Διάφοροι λοιπὸν συνθῆκαι τοῦ κοινοῦ καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου μεγάλως συντελοῦσιν εἰς μορφωσιν σθεναρῶν ἢ καχεκτικῶν χαρακτήρων.

Ὑπὸ ταύτην δὲ τὴν ἔποψιν δύναταί τις νὰ εὕρῃ ἐλαφρυντικάς τινας περιπτώσεις διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ χαρακτῆρος. Ὅταν ὅμως λυσσωδῶς τις ὀργᾷ καὶ ὁρμᾷ πρὸς ἐσπευσμένην προαγωγὴν, ἐν οὐδενὶ δὲ τίθεται πᾶν εἶδος ἀδικίας τοῦ πλησίον, ἵνα αὐτὸς ἐν ἀχαρακτηρησίᾳ καὶ ἀσυνειδησίᾳ προαχθῇ καὶ εὐδοκιμήσῃ, τότε ἐλαφρυντικαὶ περιπτώσεις διὰ τὴν ἀποτρόπαιον ταύτην νόσον δὲν δύνανται νὰ ὑπάρχωσιν, ἀφ' οὗ ἴχνος πλέον ἠθικότητος παρὰ τῷ τοιούτῳ δυστυχεῖ ἀνθρώπῳ δὲν ὑπάρχει.

Ἡ μετὰ προσοχῆς δὲ μελέτη τοῦ καθ' ἡμέραν βίου διαπιστοῖ εὐρείας τὰς διαστάσεις τοῦ ὀλεθριωτάτου μεταδοτικοῦ νοσήματος τῆς ἐλλείψεως χαρακτῆρος καὶ συνειδήσεως. Πόσοι δὲ οὐχὶ καθ' ἑαυτοὺς, ἐν τῷ ἀδύτῳ τῆς καρδίας καὶ συνειδήσεως αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ δὲν ἐκμυκτηρίζουσι τοὺς σκεπτομένους περὶ χαρακτῆρος καὶ συνειδήσεως! Ἀλλὰ καὶ πόσοι ἐμπράκτως τὰ πάντα περιφρονοῦντες, περιβάλλονται σοβαρὰν σεμνοτυφίας περιβολὴν, νομίζοντες ὅτι οὕτω κάλλιον ἐν τῇ κιβδηλείᾳ εὐδοκιμοῦσιν, ἐλέγχοντες μάλιστα ἄλλους δι' ὅ τι αὐτοὶ οὗτοι δὲν ἔχουσι, διεφθαρμένοι κατὰ βάθος ὄντες!

Ἐὰν λοιπὸν εἰλικρινῶς τις ποθῇ τὴν κοινωνικὴν ἐξυγίανσιν, πρέπει πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἐπιζητῇ τὴν μόρφωσιν ὑγιῶν, σοβαρῶν, θετικῶν καὶ ἀναλλοιώτων χαρακτήρων. Ὁσάκις δὲ τοιοῦτοι χαρακτῆρες προβάλλουσιν, ὀφείλει νὰ ἐκτιμᾷ προσηκόντως αὐτοὺς, καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ τοὺς ἔχοντας αὐτοὺς ἀνθρώπους, ἵνα ἀπαραχάρακτον φυλάττωσι τὸ πολύτιμον τοῦτο κοινωνικὸν νόμισμα. Ὅταν ὅμως δὲν ἀνέχωνται τὴν παρρησίαν τῶν τοιούτων χαρακτήρων οἱ ἄνθρωποι, τότε ἀναγκαίως ἕπεται, ἵνα ἐπὶ μᾶλλον σπανίζῃ ἡ μεγάλη αὕτη ἀρετὴ, εὐδοκιμῇ δὲ τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ἀπάτη.

Τὰς τοιαύτας προχείρους περὶ χαρακτῆρος σκέψεις ἐνέπνευσεν εἰς ἡμᾶς ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς, οὗτινος τὸ ὄνομα φέρει ἡ σημερινὴ Κυριακὴ, ἡ ἄλλως ὀνομαζομένη τοῦ ἀντίπασχα. Ὁ ἀπόστολος οὗτος παρεγνωρίσθη ὑπὸ πολλῶν, παροιμιώδης δὲ κατήντησεν ἡ ἔκφρασις «ἄπιστος ὡς ὁ Θωμᾶς». Καὶ ὅμως ὁ σταθερὸς καὶ ἀκλόνητος χαρακτὴρ τοῦ ἀποστόλου τούτου πόρρω ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς ἀπιστίας. Διότι δὲν ἠπίστησεν εἰς τὸ χαροποιὸν τῶν ἄλλων ἀποστόλων ἄγγελμα περὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ ἐμφανίσεως τοῦ Κυρίου, ἀλλ' ἐζήτει σαφῆ καὶ ὡρισμένα καὶ διὰ τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ ἀντιλήψεως βεβαιούμενα τεκμήρια. Γνωστὸν δὲ ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ εἶνε πιστότεροι τῶν ὤτων.

Διὰ νὰ ἐννοηθῇ δὲ κάλλιον ἡ ἀπὸ τοῦ σταθεροῦ καὶ ἀκλονήτου χαρακτῆρος τοῦ Θωμᾶ ἀπορρέουσα ἀμφιβολία εἰς τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀποστόλων περὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ ἐμφανίσεως τοῦ Κυρίου λεγόμενα, καλὸν εἶνε νὰ παρακολουθήσωμεν τὸν ἀπόστολον τοῦτον καθ' ὅλην τὴν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ἐμφάνισιν αὐτοῦ, ἥτις εἶνε μελέτης καὶ προσοχῆς ἀξία. Τὸ ἑβραϊκὸν αὐτοῦ ὄνομα Θωμᾶς σημαίνει δίδυμος (Ἰωάν. 11,16. 20, 14. 21, 2), ἦτο δὲ Γαλιλαῖος καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἀποστόλων τίθεται μετὰ τοῦ Ματθαίου (Ματθ. 10, 3 Μάρκ. 3, 18 Λουκ. 6, 15), ἢ μετὰ τοῦ Φιλίππου (Πράξ. 1, 13). Ἰδίᾳ δὲ γινώσκομεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου.

Ἐν αὐτῷ κατὰ πρῶτον ἀπαντᾷ κατὰ τὴν δραματικὴν ἐκείνην ὑπὸ τοῦ Κυρίου φανέρωσιν τοῦ θανάτου τοῦ Λαζάρου. Οἱ ἀπόστολοι ἔκπληκτοι ἦσαν ἀπὸ ἱκανοῦ, ἡ προφύλαξις τοῦ Κυρίου ἀπὸ τῆς μανιώδους ἀντιδράσεως τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν φαρισαίων καθίστα αὐτοὺς σκεπτικοὺς καὶ δειλοὺς (Ἰωάν. 11 1 κ. ἑ. 7 κ. ἑ.). Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ἦσαν οὕτω διατεθειμένοι, ὁ δὲ Κύριος ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς, «ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς αὐτὸν» δῆλα δὴ τὸν Λάζαρον (Ἰωάν. 11, 15), ὁ Θωμᾶς βλέπων τὴν ἀμφιβολίαν τῶν συμμαθητῶν, παροτρύνει αὐτοὺς ἵνα μετὰ θάρρους ἀγάπης συνοδεύσωσι τὸν διδάσκαλον καὶ ἐν τῷ ἐσχάτῳ κινδύνῳ. «Ἄγωμεν, λέγει, καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ» (Ἰωάν. 11, 16).

Καὶ ἡ μετὰ ταῦτα δὲ κατὰ τοὺς τελευταίους πρὸς τοὺς ἀποστόλους λόγους τοῦ Κυρίου, ἐν τῷ λεγομένῳ εὐαγγελίῳ τῆς διαθήκης, ἐρώτησις τοῦ Θωμᾶ, «Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;» (Ἰωάν. 14, 5) μαρτυρεῖ πίστιν μᾶλλον καὶ ἐνδιαφέρον καὶ προσοχήν, οὐχὶ δὲ ἀμφιβολίαν καὶ δισταγμόν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Κύριος ἄνευ ἐλέγχου λέγει πρὸς αὐτὸν ὅτι αὐτὸς εἶνε «ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ», καὶ ὅτι δι' αὐ-

τοῦ μόνον ὁδηγεῖταί τις πρὸς τὸν οὐράνιον πατέρα, καὶ ὅτι οἱ γινώσκοντες τὸν Κύριον, γινώσκουσι καλῶς καὶ τὸν πατέρα, τοιοῦτο δὲ ἤδη ὀφείλουσι νὰ εἶνε οἱ ἀπόστολοι (Ἰωάν. 14, 6. 7).

Καὶ εἰς τὴν μετὰ τὴν ἀνάστασιν δὲ καὶ ἐμφάνισιν εἰς τοὺς ἄλλους ἀποστόλους ἐκδήλωσιν ἀμφιβολίας ὁ Θωμᾶς δὲν φαίνεται ριζικῶς ἀπιστῶν, ἀλλὰ κατεχόμενος ὑπὸ ἐκπλήξεως καὶ ἐπιθυμῶν ἰδίαν προσωπικὴν νὰ ἔχῃ ἀντίληψιν. Εἶνε δὲ γνωστὸν πῶς ἐνίοτε διὰ τὸ μέγεθος τοῦ εὐτυχήματος φαίνεταί τις δυσπιστῶν, ἐν ᾧ ἐνδομύχως ὑπερχαίρει, ζητεῖ δὲ τεκμήρια σαφῆ πρὸς ἀσφαλῆ βεβαίωσιν. Πᾶν δὲ τὸ ἀσύνηθες καὶ ἀπροσδόκητον, καὶ τοιοῦτον ἦτο ἡ τοῦ Κυρίου ἀνάστασις καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους, προκαλεῖ ἔκπληξιν, θαυμασμὸν, χαράν, ἀμφιβολίαν, χωροῦσαν μέχρις ἐπιπολαίου ἀπιστίας (Ματθ. 28, 17 Μαρκ. 16, 14 Λουκ. 24, 11—41).

Ἔχων λοιπὸν ὁ Θωμᾶς χαρακτῆρα βάσιμον καὶ θετικὸν, πιθανῶς δὲ ὀλιγώτερον ἄλλων ἀποστόλων καὶ μαθητῶν τοῦ Κυρίου δυσπιστήσας εἰς τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ, ζητεῖ νὰ ἀπολαύσῃ τοὐλάχιστον ἐκείνου, οὗτινος οἱ ἄλλοι δέκα ἀπόστολοι ἠξιώθησαν, νὰ ἴδῃ δῆλα δὴ ἰδίοις ὀφθαλμοῖς τὸν διδάσκαλον μετὰ τῶν σημείων τοῦ σταυρικοῦ θανάτου, ἅτινα εἶδον καὶ οἱ ἄλλοι (Ἰωάν. 20, 20). Ὅτε δὲ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας εἶδεν αὐτὸν, βεβαίως δὲν προέβη εἰς ἐπιτόπιον ἔρευναν διὰ τοῦ δακτύλου καὶ τῆς χειρὸς, ἀλλὰ πάραυτα ἐβεβαιώθη διὰ τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς, ὅτι εὑρίσκετο πρὸ τοῦ θεανθρώπου Λυτρωτοῦ καὶ Σωτῆρος.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀναφωνεῖ ἐνπλήρει πίστει, «Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου» (Ἰωάν. 20, 28). Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν προηγηθέντες λόγοι τοῦ Κυρίου οὐδεμίαν ἐνέχουσιν οὐσιώδη μομφὴν, ἀλλ' εἶνε παιδαγωγικοὶ καὶ ὅμοιοι πρὸς τοὺς λόγους, οὓς ἀπηύθυνε κατ' ἐπανάληψιν ὁ Κύριος μετὰ τὴν ἀνάστασιν εἰς τοὺς ἀμφιβάλλοντας ἔτι ἀποστόλους καὶ μαθητάς. Ἀκριβῶς δὲ ἡ ἔκφρασις «μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστὸς» (Ἰωάν. 20, 27) δεικνύει ὅτι δὲν ἦτο ὁ Θωμᾶς ἄπιστος, ἀλλὰ διέτρεχε τὸν κίνδυνον ἐκ τῆς ἀμφιβολίας νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν ἀπιστίαν. Ἄλλως ὁ Κύριος θὰ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν «μὴ ἔσο ἄπιστος, μὴ ἀπίστει».

Ἡ δὲ θαυμασίως ἐν καιρῷ ρηθεῖσα φράσις «ὅτι ἑώρακάς με πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες» (Ἰωάν. 20, 29) χωρὶς νὰ ἔχῃ ἴχνος μομφῆς, καθ' ὅσον πάντες οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ οὕτως ἐπίστευσαν, ἰδόντες καὶ ἀκούσαντες μετὰ τὴν ἀνάστασιν τὸν Κύριον, ἀποβλέπειν οὐσιωδῶς εἰς τὸν μακαρισμὸν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν, αἵτινες διὰ τῶν ἀποστόλων ἱδρυθεῖσαι ἄνευ προσωπικῆς καὶ ἀμέσου ἀντιλήψεως παραμένουσιν ἀκλόνητοι εἰς τὴν πίστιν τῆς τοῦ Κυρίου ἀναστάσεως. Ὑπὸ ταύτην δὲ τὴν ἔποψιν ἔχουσί τι πλεῖον ἐν τῇ πίστει, ἐξαρκούμεναι εἰς ὅ τι ἐδιδάχθησαν καὶ παρέλαβον παρὰ τῶν ἀποστόλων.

Καὶ ἡμεῖς δὲ συγκαταλεγόμενοι μεταξὺ τῶν ὑπὸ τοῦ Κυρίου μακαριζομένων πιστῶν αὐτοῦ μαθητῶν, ἃς ἔχωμεν πάντοτε ἀκλόνητον πρὸς αὐτὸν πίστιν καὶ πεποίθησιν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐπετελέσθη ἡ σωτηρία πάντων τῶν ἀνθρώπων μάλιστα δὲ τῶν πιστευσάντων ἤδη. Ἔχοντες δὲ χαρακτῆρας ἀκεραίους, σοβαροὺς καὶ θετικοὺς, καὶ ὄντες ὡς ὁ Θωμᾶς λογικοὶ συζητηταὶ τῶν θρησκευτικῶν ἡμῶν ἀρχῶν καὶ πεποιθήσεων, ἃς φιλοτιμώμεθα ἵνα προχωρῶμεν ἀεὶποτε εἰς τὸ τελειότερον καὶ ἐν τῇ πίστει καὶ ἐν τῇ ἀρετῇ. Οὕτω δὲ καὶ ἑαυτοὺς θὰ ἀναδεικνύωμεν μέλη χρηστὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας, καὶ εἰς ἄλλους θὰ γινώμεθα καλὸν παράδειγμα ὑπὸ πᾶσαν ἠθικὴν καὶ λογικὴν ἔποψιν.

29, 3, .1915 † Ὁ Ν. Β.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδοται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη· Καθ' ὅλον τὸ Θρόνον κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

Περιεχόμενα:

Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ — Μιλτ. Καραβοκυροῦ τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια)— Οἱ πρῶτοι μετὰ τὴν ἅλωσιν χρόνοι τοῦ οἰκουμ. πατριαρχείου καὶ ἡ γένεσις τοῦ γεροντισμοῦ—Λειτουργικῶν βιβλίων διορθώσεις κρινόμενα — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ—Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΜΙΑΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (NOMOI) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 12)

Καθ' ὅσον ἀφώρα τοὺς ξένους διπλωματούχους δικηγόρους, ἡ ἐξέτασις αὕτη συνίστατο εἰς ἁπλῆν ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν τουρκιστὶ συνῳδὰ εἰδικῷ Κανονισμῷ τῆς 16 Ρεδζὲπ 1291 (1874) ἐξ ἄρθρων 6 περὶ τῶν παρὰ τοῖς πολιτικοῖς δικαστηρίοις ξένων δικηγόρων.

Μετὰ ἓν ἔτος σχεδὸν τῇ 26 Ζιλχιτζὲ 1292 (1875) νέος ἐξεδόθη κανονισμὸς περὶ δικηγόρων (Μεχακίμι Νιζαμιὲ νταβᾶ βεκιλερὶ χακκηνδὰ Νιζαμνεμὲ ντίρ) ἐξ ἄρθρων 90 (ἰδὲ Δουστοὺρ τομ. Γ'. σελ. 1981 καὶ Et. Org. Car. p. 84 διὰ τὴν Κων]πολιν,δι' ἐγκυκλίου δὲ τῆς 7ης Ρεδζὲπ 1296 ἐπεξετάθη ἡ ἐφαρμογή του καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας.

Τῇ 12 Μουχαρρὲμ 1290 (2 Δεκεμβρίου1296) ἐξεδόθη ἐρμηνευτικὴ ἐγκύκλιος τοῦ περὶ δικηγόρων κανονισμοῦ.

Μετὰ τρία ἔτη τῇ 1η Ζιλχιτζὲ 1301 (1885) καθιερώθη διὰ κανονισμοῦ ἐξ ἄρθρων 19 περὶ τῶν ἐξετάσεων τῶν δικηγόρων τὸ προνόμιον τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος· ἰδὲ Etu. org. Car. σελ. 82 Δουστ. τομ. Β. σελ. 127.

Μετὰ δύο ἔτη δι' Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος τῆς 20 Ζιλχιτζὲ 1303 (7 Σεπτεμβρίου 1302) (1886) κατηργήθη τὸ προνόμιον τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος καὶ καθιερώθη αὖθις ἡ ἐλευθέρα ἐξάσκησις τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος (Αὐτόθι σελ. 1971 καὶ 1977), μόνον δὲ διὰ τὰς ποινικὰς δίκας ὡρίσθη ν' ἀπαιτῆται ἄδεια τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης κατόπιν ἐξετάσεων συνῳδὰ δυσὶν ἐγκυκλίοις, τῇ μὲν τῆς 12 Νοεμβρίου 1300 (1884), τῇ δὲ τῆς 22 Σεπτεμβρίου 1304 (1888) καὶ εἰδικῷ κανονισμῷ τῆς 1 Ζιλχιτζὲ 1301.

Ἰδοὺ μετάφρασις τοῦ προμνησθέντος Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος.

« Κοινοποίησις ἐπίσημος περὶ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ δικαιώματος τοῦ δικηγορεῖν προνομίου τοῦ δικηγόρου ἐκτὸς διὰ τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις,

Ἐπειδὴ ἡ ἀπόφασις τοῦ προορισμοῦ τοῦ δικαιώματος τοῦ δικηγορεῖν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων μόνον εἰς τὰ πρόσωπα τὰ ἔχοντα ἐπίσημον ἔδωκεν ἐθεωρήθη ἄδικος ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτῆς καὶ ἐναντία εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ὀθωμανικοῦ ἀστικοῦ Κώδικος (Μεδζελὲ), ἐξεδόθη συνῳδὰ ἐκθέσει τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους προσυπογεγραμμενῃ ὑπὸ τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου Αὐτοκρατορικὸν Διάταγμα ὑπὸ χρονολογίαν τῆς 20 Ζιλχιδζὲ 1303 (7 Σεπτεμβρίου 1302) (1886) καταργοῦν τὸν περιορισμὸν τοῦτον (προνόμιον τῶν δικηγόρων), ἐκτὸς διὰ τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις.

20 Ζιλχιδζὲ 1303 (19 Σεπτεμβρίου 1302 (1886). Ἡ κατάργησις αὕτη ὠφείλετο κατά τινας μὲν εἰς γενικόν τινα λόγον ἤτοι εἰς τὸ ἐπικρατοῦν τότε ἀπολυταρχικὸν πνεῦμα τὸ ἀπαγορεῦον τὰς συναθροίσεις καὶ ἵνα μὴ οἱ ἐπιστήμονες δικηγόροι δύνανται νὰ σχηματίζωσι συλλόγου καὶ συσκέπτωνται περὶ τῶν μέσων τῆς ἀνυψώσεως τῆς ἐπιστήμης τῶν εἰς τὴν προσήκουσαν περιωπὴν, κατά τινας δὲ εἰς ἰδιωτικόν τινα ἤτοι εἰς τὴν ἄρνησιν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς νὰ παράσχῃ δίπλωμα νομικῆς εἰς ἀμαθῆ υἱὸν μεγιστᾶνος τινος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἡ κατάστασις αὕτη διήρκεσε μέχρι τοῦ 1324 (1909), ὅτε ὁ ἀοίδιμος ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης Ναζὶμ Πασᾶς περὶ πολλοῦ ἔχων τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα κατήργησε τὸ Διάταγμα τοῦ 1302 (1886) καὶ ἐπανέφερεν ἐν ἰσχύϊ τὸν προμνησθέντα κανονισμὸν τῆς 26 Ζιλχιτζὲ 1292 (1875) καθιερώσαντα τὸ δικαίωμα τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος μόνον εἰς τοὺς ἔχοντας ἐπίσημον ἄδειαν τοῦ δικηγορεῖν, ὑπεσχέθη δὲ ἀπαντῶν εἰς σχετικὴν ἐπερώτησιν ἐν τῇ Βουλῇ νὰ συντάξῃ νόμον προβλέποντα καὶ περὶ τῶν μὴ διπλωματούχων δικηγόρων, οἵτινες ἐκτήσαντο διὰ τῆς μικρᾶς πλήρους αὐτῶν τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα διὰ τὴν εὐδόκιμον ἐξάσκησιν τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος.

(ἕπεται συνέχεια)

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ ΧΡΟΝΟΙ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΙΣΜΟΥ

Α'.

Χαρακτηρίζομεν συνήθως τὴν σύγχρονον περίοδον τῆς ἱστορίας τοῦ οἰκουμ. πατριαρχείου ὡς καθαρῶς συνταγματικὴν, τὴν προγενεστέραν, τὴν τοῦ Γεροντισμοῦ, ὡς τὴν περίοδον τῆς ὀλιγαρχίας ἢ ἀπολυταρχίας, ἀλλὰ τῆς πρὸ τοῦ Γεροντισμοῦ περιόδου, τῆς πρώτης μετὰ τὴν ἅλωσιν, δὲν εἶναι εὔκολον νὰ δώσῃ τις τοιοῦτόν τινα γενικὸν χαρακτηρισμόν. Δὲν θὰ ἦτο λοιπὸν ἄσκοπον νὰ ἐρευνήσῃ τις αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, καθόσον μάλιστα ἐξ αὐτῆς δύναται νὰ ἐξηγηθῇ καὶ ἡ γένεσις τοῦ Γεροντισμοῦ, ὅστις φυσικῶς, ὡς πάντα τὰ ἐν τῇ ἱστορίᾳ συμβαίνοντα, ἔχει αἰτίας καὶ ἀφορμὰς καὶ μακρὸν παρασκευαστικὸν στάδιον.

Ὁ μελετῶν τὴν **Πατριαρχικὴν ἱστορίαν** τοῦ Μαλαξοῦ θὰ παρατηρήσῃ, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους μεγάλην ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐπίδρασιν εἶχον οἱ **κληρικοὶ(τῆς Μ.Ἐκκλησίας)** καὶ ὑπὸ τούτους νοοῦνται ὄχι οἱ ἀρχιερεῖς, οὓς σαφῶς ἀπ' ἐκείνων διακρίνει, οὔτε ἁπλῶς ἄλλα κληρικὰ ἐν Κ]πόλει πρόσωπα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς λαϊκούς, δι' ἃ κατὰ κανόνα μεταχειρίζεται τὰς λέξεις **ἱερωμένοι καὶ ἱερεῖς**, ἀλλ' ὡρισμένως οἱ κληρικοὶ καὶ δὴ οἱ ὀφφικιάλιοι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ καὶ τῆς πατριαρχ. αὐλῆς. Ἐπὶ τῆς διακρίσεως ταύτης ἐπέστησε τὴν προσοχήν του ὁ κ. Μ. Γεδεὼν ἤδη ἀπὸ τοῦ 1884 (Ἐκκλ. Ἀληθ. Δ', 252 κξ.).—Οἱ ὀφφικιάλιοι οὗτοι πολλάκις προὐκάλουν τὴν πτῶσιν τοῦ πατριάρχου Turkogr. σελ. 121, 124, 128, 170), κατὰ τὰς μεσοπατριαρχείας αὐτοὶ συνεννοοῦντο μετὰ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως περὶ διαφόρων ὑποθέσεων(αὐτ. σελ. 108, 141, 153), κατὰ κανόνα αὐτοὶ συνεκάλουν τὴν ἐκλογικὴν συνέλευσιν (αὐτ. σελ. 107 141, 146, 164) καὶ αὐτῶν ἡ γνώμη ἐβάρυνεν ἀναμφιβόλως εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου πατριάρχου.

Ὁ **λαὸς** πρὸς τούτοις κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀμεσώτερον μετεῖχε τῆς ἐκλογῆς τοῦ οἰκ. πατριάρχου (αὐτ. σελ. 108, 120, 131, 141, 146,153), ἀποτελῶν ἀπαραίτητον στοιχεῖον τῶν ἐκλογικῶν συνελεύσεων, ἐλευθερώτερον δὲ ἐξέφραζε τὰ φρονήματα αὐτοῦ περὶ τῆς πορείας τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, συντελῶν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἀναβίβασιν ἢ διατήρισιν τῶν ἀρεστῶν αὐτῷ προσώπων (αὐτ. σελ. 124, 154).—Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, ὁ πρῶτος μετὰ τὴν ἅλωσιν πατριάρχης, τὴν ἀπὸ τοῦ οἰκ. θρόνου παραίτησιν αὐτοῦ ὑπέβαλεν εἰς συνέλευσιν, ἀποτελουμένην ἐκ τῶν ἀρχιερέων, τῶν κληρικῶν καὶ **πάντων τῶν χριστιανῶν** (αὐτ. σελ. 120), τὰς δὲ κατὰ τοῦ πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Α' κατηγορίας ἐξήλεγξε τῷ 1478 συνέλευσις, ἀποτελουμένη ἐξ ἀρχιερέων, τῶν κληρικῶν, τῶν ἀρχόντων καὶ **παντὸς τοῦ πλήθους τοῦ κοινοῦ λαοῦ** (αὐτ. σελ. 128).—Ὄχι μόνον ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ ὁ λαὸς ἦσκει ροπὴν ἐπὶ τῶν ἐκκλ. πραγμάτων, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ὡρισμέναι αὐτοῦ μερίδες. Οὕτως οἱ ἐν Κ]πόλει ἐγκατεστημένοι τραπεζοῦντιοι προὐκάλεσαν, ὡς γνωστόν, τῷ 1470 τὴν πτῶσιν τοῦ πατριάρχου Μάρκου τοῦ Β', τοῦ Ξυλοκαράβη, καὶ τὴν ἀναβίβασιν τοῦ συμπατριώτου αὐτῶν Συμεών (αὐτ. σελ. 124), οἱ δὲ τοῦ Γαλατᾶ κάτοικοι καὶ οἱ καραμανῖται διὰ πραξικοπήματος ἀνεβίβασαν τῷ 1545 εἰς τὸν πατρ. θρόνον τὸν Νικομηδείας Διονύσιον (αὐτ. σελ. 165). Ὡς ἰδιαιτέραν τάξιν δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα καὶ τοὺς **ἄρχοντας**, τ. ἔ. τοὺς προΐσχοντας τῆς Κ]πόλεως, οἵτινες ἀνέκαθεν μεγάλως ἴσχυσαν καὶ οἵτινες βραδύτερον διεμορφώθησαν εἰς τὴν περιφανῆ τοῦ Φαναρίου ἀριστοκρατίαν.

Τῆς διοικήσεως προσέτι μετεῖχον **οἱ ἀρχιερεῖς** οἱ ἐν Κ]πόλει ἑκάστοτε παρεπιδημοῦντες ἢ ἐπὶ ὡρισμένῳ σκοπῷ ἔξωθεν καλούμενοι, ἐν ἀμφοτέραις δὲ ταῖς περιπτώσεσι συνήθως ἦσαν οἱ τῶν πλησιοχώρων ἐπαρχιῶν. Ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς ἐπισταμένης μελέτης τῆς πατριαρχικῆς ἱστορίας τοῦ Μαλαξοῦ ἐξάγεται, ἡ σημασία τῶν ἀρχιερέων κατ' ἀρχὰς δὲν ἦτο μεγάλη, ἔβαινεν ὅμως βαθμηδὸν αὐξουσα, περιοριζομένης τῆς σημασίας τῶν ὀφφικιαλίων τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Τὴν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἐπίδρασιν τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων τούτων παραγόντων δύναταί τις νὰ θεωρήσῃ ὡς ἐγκλείουσαν πολλὰ δημοκρατικὰ στοιχεῖα καὶ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦτον θὰ εὕρῃ τις εὐλογώτερον, ἂν ἐν ταῖς περισωθείσιν ἡμῖν ἱστορικαῖς πηγαῖς μελετήσῃ τὰ καθέκαστα τῶν χρόνων ἐκείνων συμβάντα. Ἀναπόσπαστοι τοῦ ἡμετέρου ἔθνους εἶναι βεβαίως αἱ δημοκρατικαὶ τάσεις, ἀλλ' αὗται εὗρον τότε τοιοῦτον πρόσφορον ἀναπτύξεως ἔδαφος, ὥστε δὲν πρέπει τις ν' ἀπορήσῃ, ἂν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐπεκράτησεν ἀληθὴς ὀχλοκρατία. — Δεῖγμα ὀχλοκρατίας δὲν εἶναι βεβαίως αἱ συχναὶ ἁπλῶς ἀλλαξοπατριαρχεῖαι, διότι αὗται καὶ εἰς ἄλλας περιόδους ἠδύναντο νὰ λάβωσι καὶ ἔλαβον χώραν, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ τρόπος, καθ' ὃν αὗται ἐτελοῦντο· ὁ τρόπος, καθ' ὃν συνήθως ἔπιπτον οἱ πατριάρχαι καὶ καθ' ὃν συνήθως ἐξελέγοντο,καὶ τὸ ποιῶν τῶν προσώπων, ἅτινα τὸν πατρ. θρόνον κατελάμβανον. Δεῖγμα ὀχλοκρατίας δὲν εἶναι ἁπλῶς ἡ ἔκσπασις τῶν προσωπικῶν παθῶν,τῶν ἀγενῶν φιλοδοξιῶν καὶ χαμερπῶν τάσεων, αἵτινες κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀφθόνως ἐνεφανίσθησαν, διότι αὗται δύνανται νὰ παρουσιασθῶσι καὶ ἐν οἱαδήποτε ἄλλῃ μορφῇ, ὡς καὶ πράγματι πα-

ρουσιάσθησαν, ἀλλὰ δεῖγμα ταύτης εἶναι μᾶλλον ὁ τρόπος αὐθις, καθ' ὃν αὗται ἐνησκοῦντο. Οἱοσδήποτε ἠδύνατο,εὐθὺς ὡς ἀπέκτα τὰ πρὸς τοῦτο μέσα,νὰἐπηρεάσῃ τὴν πορείαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ προσδώσῃ εἰς τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ τύπον τοὐλάχιστον νομιμότητος.

Ἀλλ' ἀπέναντι τῶν ὀχλοκρατικῶν τούτων στοιχείων ἐν τῇ διοικήσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ὑπῆρχεν ἡ δύναμις τοῦ πατριάρχου, ἥτις ἀπὸ τῆς ἁλώσεως εἶχε προσλάβῃ ὅλως ἀλλοῖον χαρακτῆρα. Ὁ οἰκ. πατριάρχης εἶχε καταστῇ ὁ ἀνώτατος θρησκευτικὸς καὶ πολιτικὸς τοῦ ἔθνους ἄρχων, αὐτὸν μόνον ἀνεγνώριζεν ὁ κυριάρχης, καὶ αὐτὸς μόνος ἦτο ὑπεύθυνος διὰ τὰ ἐν τῷ ἔθνει αὐτοῦ συμβαίνοντα. Εἰς χεῖρας αὐτοῦ εἶχε τὴν πατριαρχικὴν σφραγῖδα, ἣν μόνην ἀνεγνώριζεν ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις, καὶ ἑπομένως, ἂν ἤθελεν, αὐτοβούλως ἠδύνατο ν' ἀποφασίζῃ περὶ πάσης ὑποθέσεως καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ νὰ ἐκτελῇ. Τῆς τοιαύτης τοῦ πατριαρχικοῦ ἀξιώματος ἀντιλήψεως γνήσιος ἀντιπρόσωπος ὑπῆρξε Κύριλλος ὁ Ε' ὁ ἀπὸ Νικομηδείας ἀνελθὼν τὸν πατρ. θρόνον τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1748, ὅστις, ὡς διηγεῖται ὁ Βενδότης ἐν τῇ Ἐκκλ. αὐτοῦ Ἱστορίᾳ (σελ. 88), ἐθεώρει ἑαυτὸν κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἑπομένως ἄνω τῆς ἱερᾶς συνόδου κείμενον καὶ δυνάμενον μόνον περὶ πάσης ὑποθέσεως ν' ἀποφασίζῃ. Ἐπὶ τῆς δευτέρας μάλιστα αὐτοῦ πατριαρχείας (1755), ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ζητήματος τοῦ ἀναβαπτισμοῦ τῶν Καθολικῶν, αὐτὸς ὁ σουλτάνος Ὀσμὰν ὁ Γ' ἀπεφάνθη, ὅτι, ὡς ἐν ταῖς διαφοραῖς τῆς ὀθωμανικῆς θρησκείας ἀποφασίζει ὁ μουφτῆς, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς χριστιανοῖς ὁ πατριάρχης ἔχει τὸ δικαίωμα περὶ τοιούτων ὑποθέσεων ν' ἀποφαίνηται, οἱ δὲ μητροπολῖται ὀφείλουσι νὰ ὑποτάσσωνται (Βενδ. Ἐκκλ. Ἱστ. σελ. 88).—Ἵνα σχηματίσῃ τις ἰδέαν τῆς ἀπεριορίστου δυνάμεως, ἣν πράγματι τότε ἐκέκτητο ὁ πατριάρχης, ἀρκεῖ ν' ἀναγνώσῃ τὴν συνοδικὴν ἐπιστολήν, ἥτις τὴν 15 Ἰουνίου 1763 ἀπεστάλη πρὸς τὸν Δρύστρας Βαρθολομαῖον καὶ ἥτις ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Γεδεὼν ἐν τῇ «Ἐκκλησ.Ἀληθείᾳ» (τόμ. Δ' σελ. 256 κξ).

Ἐντεῦθεν καταφαίνεται ἡ ἀπολυταρχικὴ δύναμις τοῦ πατριάρχου, ἥτις ὁμοῦ μετὰ τῶν προμνημονευθέντων δημοκρατικῶν καὶ ὀχλοκρατικῶν στοιχείων ἀπετέλουν τοὺς δύο σπουδαιοτέρους χαρακτῆρας τῆς ἐκκλ. ἱστορίας τῶν πρώτων μετὰ τὴν ἅλωσιν ἑκατονταετηρίδων. Ἐκ τῆς διαπάλης τῶν δύο τούτων ἀντιθέτων στοιχείων, τοῦ ἀπολυταρχικοῦ ἀφενὸς καὶ τοῦ δημοκρατικοῦ ἀφετέρου, ἐκ τῆς συγκρούσεως αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ πρώτου ἢ τοῦ δευτέρου ἐξηρτᾶτο ἡ πορεία τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ ἡ τοιαύτη ἢ τοιαύτη χροιὰ, ἣν ταῦτα ἐλάμβανον. Ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ ἀνωτέρω παρατεθέντος ἐγγράφου καὶ ἐξ ἄλλων σχετικῶν πηγῶν ἐξάγεται, ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἐγίνετο συνήθως τοιαύτη χρῆσις τῆς ἀπεριορίστου αὐτοῦ δυνάμεως, ὥστε, εἴτε τὸ δημοκρατικὸν καὶ ὀχλοκρατικὸν στοιχεῖον ὑπερίσχυεν,εἴτε τὸ ἀπολυταρχικὸν, συνήθως ἡ κατάστασις τῶν καθ' ἡμᾶς ἦτο ἀνώμαλος καὶ τεταραγμένη καὶ οὐδεμία **νομικὴ** ἀρχὴ ὑπῆρχεν, ἥτις ἠδύνατο νὰ ἐπέμβῃ καὶ νὰ θέσῃ τάξιν εἰς τὸ ἀδιάτακτον ἐκεῖνο χάος.

(ἕπεται τὸ τέλος)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Κ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

κρινόμεναι

(βλέπε συνέχειαν εἰς 8 τεῦχος α)

Μετά τινα φληναφίαν, ἀνούσιον καθὸ τοιαύτην, ἀρχομένην ἀπὸ δῆθεν ἑρμηνευτικῶν καὶ καταλήγουσαν μέχρι δῆθεν γραμματικῶν παρατηρήσεων—μετά τινων ἀνορθογραφιῶν — προβαίνει εἰς σημείωσιν τρίτην, ἐξ ἧς σταχυολογοῦμεν ἐδάφιά τινα, χρήσιμα πάντως ἐσόμενα κληρικοῖς καὶ λαϊκοῖς φιλομαθέσιν.

«Ἐν τῇ δ' σημειώσει αὐτοῦ λέγει * ἐρχόμεθα καὶ εἰς τὰ δογματικά. Εἰς τὸ δοξαστικὸν τοῦ ἑσπερινοῦ, εἰς τὸ «μετὰ τὸ τεχθῆναί σε θεόνυμφε Δέσποινα», μετὰ τὰ μέσα τοῦ τροπαρίου «τὰ οὐράνια πάντα ἐξέστησαν, ὁρῶντα τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν σοὶ σκηνῶσαν» βαβαί! δογματίζει ἡ Ἐκκλησ. ὅτι ἐσκήνωσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν τῇ Θεοτόκῳ· ἀλλ' ὁ Εὐαγγελιστὴς λέγει «καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»· ἀλλ' οὐδεὶς μέχρι τοῦδε εἶπεν ἢ ἐπρεσβεύσατο τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· τῷ ὄντι ἀληθεύει ᾧδε τὸ ρητὸν τοῦ ψαλμῳδοῦ «ἐκεῖ ἐφοβήθησαν φόβον, οὗ οὐκ ἦν φόβος». Οὐδεὶς τῶν πιστῶν μέχρι τοῦ νῦν οὔτε ἐφαντάσθη, οὔτε εἶπεν, οὔτε ἐφάνη νὰ εἰπῇ ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβε σάρκα καὶ ἔγινεν ἄνθρωπος, μήτε εἶχε κάνεὶς δίκαιον νὰ συνάγῃ τοιαύτην βλασφημίαν ἐκ τοῦ διότι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐνοικεῖ ἐν ἡμῖν, εἴτε ἀνδράσιν, εἴτε γυναιξὶ, κατὰ τὰ ρητὰ τῆς θείας Γραφῆς· τὰ ρητὰ τῆς Γραφῆς **. Ἀγνοῶ πόθεν ἐμβῆκεν ἡ Πανοσ. αὐτοῦ εἰς ἰδέαν ὅτι, ἡ λέξις σκηνῶσαν κανονίζει τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὡς σεσαρκωμένην καὶ ἐνανθρωπηθεῖσαν ἐξ ὧν γράφει φαίνεται συνάγει τοῦτο ἐκ τοῦ ρητοῦ τοῦ Εὐαγγελίου «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»· ἄρα, διότι ὁ Υἱὸς τοῦ

α) εἰς τὴν τρίτην ὑποσημείωσιν τῆς σελ. 64 αἱ λέξεις «σεβασμιώτατε γέροντα» μετατρεπτέαι εἰς πληθυντικὸν ἀριθμόν, κατὰ τὰ γραφέντα ἐν 1 — 2 στίχῳ τῆς β' στήλης τῆς 63 σελ.

* τὸ «λέγει» ἀναφέρεται εἰς τὸν Δενδρηνόν.

** οὕτω κεῖται, διὶς ἐν τῷ χειρογράφῳ τοῦ Λεοντίου.

Θεοῦ ἔλαβε σάρκα ἐκ τῆς Παρθένου, κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, ἡ σκήνωσις αὕτη ἡ ἐν ἡμῖν τοῦ Θεοῦ, ὡς συμπεραίνει ἡ Πανοσ. αὐτοῦ, ὀνομάζεται, ἢ ἐστὶ, σάρκωσις. Ὡραῖον συμπέρασμα! ὥστε, κατὰ τοῦτο τὸ συμπέρασμα· ἐπειδὴ ἐνίοτε κατασκηνεῖ καὶ ἐν ἡμῖν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὡς καθεκάστην ἐν τῇ ἐνάρξει τῆς προσευχῆς ἡμῶν παρακαλοῦμεν αὐτὸ ἵνα ἔλθῃ καὶ σκηνώσῃ ἐν ἡμῖν «Ἐλθὲ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν» ἄρα, ὡς δοκεῖ, παρακαλοῦμεν αὐτὸ ἵνα ἔλθῃ καὶ σαρκωθῇ ἐν ἡμῖν; Ὁσάκις δὲ συμβῇ εἰσακουσθῆναι ἡμᾶς παρὰ τῆς ἀγαθότητος τοῦ παναγίου Πνεύματος καὶ καταδεχθῇ κατασκηνῶσαι ἐν ἡμῖν, οὐ μόνον, ἄπαγε! κατὰ τὸ αὐτοῦ συμπέρασμα, ἅπαξ σαρκοῦται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν ἡμῖν, ὡς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐσαρκώθη ἅπαξ ἐν τῇ Θεοτόκῳ, ἀλλὰ σαρκοῦται μυριάκις ἀνδρᾶσί τε καὶ γυναιξὶν, ὁσάκις ἡ ἀγαθότης αὐτοῦ, ἐπακουσαμένη τῆς δεήσεως ἡμῶν, κατοικήσει καὶ κατασκηνώσει ἐν ἡμῖν. Κατὰ τὸ ἴδιον συμπέρασμα προσέτι, οὐ μόνον τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλ' ὡς ὑπέσχεται * ὁ Κύριος ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ εἰς τοὺς διατηρήσαντας τὸν λόγον αὐτοῦ λέγων «Ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ μου πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν», κατὰ ταύτην, λέγω, τοῦ Κυρίου ἡμῶν τὴν ὑπόσχεσιν, καὶ ἡ Ἁγία Τριὰς ὡς μονὴν ποιήσασα ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν σαρκοῦται, οὐ μόνον ἐν ταῖς τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς τῶν γυναικῶν. Ὦ συμπέρασμα βλασφημότατον! Ἀλλὰ πόθεν συμπεραίνει ἡ Πανοσ. αὐτοῦ ὅτι διὰ τῆς λέξεως σκηνῶσαν δογματίζεται σεσαρκωμένη ἡ ὑπόστασις τοῦ ἁγίου Πνεύματος; Ἆρα ἐν ταῖς κατὰ γράμμα ἐννοίας τῆς λέξεως σκηνῶσαν ὑποπτεύεται τὸ τοιοῦτον δόγμα; Ἢ διότι ἡ λέξις αὕτη ἰδίως ἀναφέρεται εἰς τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος; Ἢ μὲν ἐκ τῆς κατὰ γράμμα ἐννοίας. Ἴδωμεν τί σημαίνει βούλεται ἡ λέξις αὕτη κατὰ γράμμα

κυρίως μὲν σημαίνει κατοικῶ ὑπὸ σκηνήν· καθολικωτέρα δὲ σημαίνει, κατοικῶ οὐ μόνον ἐν σκηναῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν οἴκοις, καὶ ἐν ναοῖς, καὶ ἐν πόλεσι, καὶ ἐν λαοῖς· κατὰ τὴν τοιαύτην ἔννοιαν εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Γραφῆς εὑρίσκομεν τὸν Θεὸν σκηνοῦντα πότε ἐν Ἱερουσαλὴμ, πότε ἐν Σιὼν, πότε ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, πότε δὲ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀνθρώπων. Τὴν Ἁγίαν Τριάδα εὑρίσκομεν εἰς μορφὴν τριῶν ἀγγέλων φιλοξενουμένην ὑπὸ τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀβραὰμ ἐν τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῇ. Τὸν Υἱὸν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν μορφῇ δύο ἀγγέλων φιλοξενουμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦ Λώτ. Ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν αὐτῶν τῶν περιστάσεων φρονοῦμεν σαρκοῦσθαι, ἢ τὴν Ἁγίαν Τριάδα ἐν τῇ δρυῒ τῇ Μαμβρῇ, ἢ τὸν Υἱὸν καὶ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Λώτ. Ἀλλ' ἐὰν συμπεραίνῃ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον σαρκοῦσθαι δογματιζόμενον, διότι ἡ λέξις αὕτη σκηνῶσαν δοκεῖ αὐτῷ ὡς ἰδιάζουσα τῇ ὑποστάσει τοῦ ἁγίου Πνεύματος, λέγομεν ὅτι καὶ οὕτως ἀπατᾶται εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτοῦ· διότι εἰς πλείστας περιστάσεις τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καίτοι κατὰ τὸ φαινόμενον ὁρᾶται, ἢ ἐκλαμβανόμενον, ἢ ἐπικαλούμενον κατὰ τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ, ἀλλὰ μήτε εἰς τὴν μίαν περίστασιν, μήτε εἰς τὴν ἄλλην, οὐκ ἐννοοῦμεν πραγματικῶς τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ· ὡς ἐν οἷς λέγομεν «τὰ σώματα ἡμῶν ναὸς τοῦ* ἁγίου Πνεύματος ἐστὶ» — καὶ «τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐνοικεῖ ἐν ἡμῖν» — καὶ διὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν» — οὔτε φρονοῦμεν, οὔτε λέγομεν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡς ἐνοικοῦν ἐν ἡμῖν ἢ ὑποστατικῶς ἐνοικεῖ ἐν ἡμῖν, ἢ σαρκοῦται ἐν ἡμῖν· ἄπαγε τῆς βλασφημίας! ἀλλὰ νοοῦμεν καὶ φρονοῦμέν ὅτι ἡ χάρις αὐτοῦ ἐνοικεῖ ἐν ἡμῖν. Οὕτως εἰς τοιαύτην ἔννοιαν ἐκλαμβάνομεν καὶ ὅταν ἐπικαλώμεθα αὐτὸ ἐν τῇ ἐνάρξει τῆς προσευχῆς ἡμῶν λέγοντες «Βασιλεῦ οὐράνιε — — ἐλθὲ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν». Ἀλλὰ καίτοι ἅπαντες οἱ πιστοὶ εἰς τοιαύτην ἔννοιαν ἐκλαμβάνομεν, νοοῦντες δηλ. τὴν χάριν αὐτοῦ καὶ οὐχὶ τὴν ὑπόστασιν, οὐδεὶς ὅμως μήτε τῶν πατέρων, μήτε τῶν μεγάλων διδασκάλων, μήτε εἰς τὰς Συνόδους ἐτόλμησε νὰ μεταβάλλῃ ὡς βλάσφημα τὰ τοιαῦτα ῥητὰ ὡς δοκοῦντα σημαίνειν τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὡς οὔτος ὁ ἀναιδὴς καὶ πάντολμος. Λοιπὸν ἄνευ τινὸς ὑποψίας, κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα ῥητὰ τῆς Γραφῆς, ἐν οἷς φαίνεται μὲν δῆθεν ἐκλαμβάνεσθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καθ' ὑπόστασιν, ὅμως θετικῶς οὐ τὴν ὑπόστασιν, ἀλλὰ τὴν χάριν αὐτοῦ σημαίνει, οὕτω καὶ ὠδε τὴν λέξιν σκηνῶσαν ἐκλαμβάνοντες εἰς τὴν ἰδίαν ἔννοιαν, οὐδέποτε μήτε τὴν λέξιν μεταβαλοῦμεν, οὔτε τὴν ὑπόστασιν νοοῦμεν, οὔτε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἢ ὑποψιαζόμεθα ἢ φρονοῦμεν ὅτι σαρκοῦται».

(Ἕπεται τὸ τέλος) ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

* οὕτως ἐν τῷ χειρογράφῳ κεῖται τοῦ Λεοντίου.

* ὀρθῶς ἔδει τὸν Λεόντιον γράψαι, κατὰ τὸν Παῦλον, (Κορινθ. Α', στ. 19) «τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματός ἐστιν,,. Ἀλλ' οὐ βραχὺς ἀπαιτεῖται λόγος περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐξηγήσεως τῆς «σκηνῶσαι», λέξεως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ

Ἀπερίττως ὅλως ἑωρτάσθη ἐφέτος, ὡς ἐκ τῆς ἀδιαθεσίας τῆς Α.Θ.Παναγιότητος, ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Πάσχα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Τὴν μὲν νύκτα τοῦ σαββάτου κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ἐπινεύσει τῆς Α.Θ.Παναγιότητος, συνελειτούργησαν οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ κ. κ. Βασίλειος, Γερβάσιος, Ἰωακεὶμ, Δωρόθεος, Νικόδημος καὶ Φιλόθεος, τοῦ δὲ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως προεξῆρχεν ὁ α' τῇ τάξει τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν κ. Βασίλειος, παραστατουμένος ὑπὸ

τοῦ πρεσβυτερίου τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ. Κατ' ἀμφοτέρας τὰς τελευτὰς παρέστη πλῆθος πολύ, προσελθόντων κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν καὶ τῶν ἐντιμοτάτων κ. κ. συμβούλων καὶ τῶν ὁμογενῶν βουλευτῶν.

Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ προσῆλθον παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ ὑπέβαλον τὰ σέβη αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοί, οἱ πανιερ. ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς, οἱ ἐντιμότατοι κ. κ. σύμβουλοι, οἱ ἀξιότιμοι κ. κ. βουλευταί, εἶτα δὲ οἱ πατριαρχικοὶ ὑπάλληλοι ἡγουμένου τοῦ πανοσ. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου.

Πρὸς ἀποφυγὴν κοπώσεως, ἰατρικῇ συστάσει, ἡ Α.Θ. Παναγιότης δὲν ἐδέχθη ἐπισκέψεις, πατριαρχικῇ δὲ ἐντολῇ τοὺς προσερχομένους ἐδέχετο ὁ πανοσ. Μ. πρωτοσύγκελος κ. Καλλίνικος. Τὰς συγχαρητηρίους αὐτῶν προσρήσεις διεβίβασαν τῇ Α. Θ. Π. ἀρμοδίως ὁ Ὑψ. Μ. Βεζύρης, οἱ ἐξοχ. ὑπουργοί, οἱ ἐξοχ. πρεσβευταὶ τῶν ξένων Δυνάμεων διὰ τῶν οἰκείων διερμηνέων, ὁ ἀρχιραβῖνος καὶ οἱ ἑτερόδοξοι πατριάρχαι δι' εἰδικῶν ἐπιτροπῶν. Ὡσαύτως ὑπέβαλον τὰ εὐλαβῆ αὐτῶν συγχαρητήρια ὁ α' γραμματεὺς τῆς Β. Ἑλληνικῆς Πρεσβείας μετὰ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας καὶ τοῦ Προξενείου, οἱ παρ' ἡμῖν ἐπίτροποι τῶν Ἁγίων Τόπων, οἱ ὁμογενεῖς γερουσιασταί, αἱ διευθύνσεις τῶν ἀνωτέρων ἐθνικῶν ἐκπαιδευτηρίων, αἱ ἐφοροεπιτροπαὶ τῶν κοινοτήτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ πλῆθος ἄλλων ἐπιλέκτων ὁμογενῶν. Ἐπίσης ἀπεστάλησαν τῇ Α. Θ. Π. καὶ πολλὰ συγχαρητήρια τηλεγραφήματα ἐν οἷς τῶν μακ. πατριαρχῶν κκ. Γρηγορίου καὶ Δαμιανοῦ

Αὐτοκρατορικὸν ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς ὑγείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀποστολῆς τῶν εἰθισμένων ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα δώρων εἰς τὰ αὐτοκρατορικὰ Ἀνάκτορα, ἡ Α. Α. Μεγαλειότης μετ' ἄκρου ἐνδιαφέροντος διερωτήσασα τὰ τῆς ὑγείας τῆς Α.Θ.Π. ηὐχήθη ὑπὲρ ταχείας ἀποκαταστάσεως αὐτῆς, καὶ εὐκλεοῦς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πατριαρχείας.

Ἐπίσης καὶ ἡ Α. Α. Ὑψ. ὁ διάδοχος τοῦ Θρόνου μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος ηὐχήθη ὑπὲρ ἀποκαταστάσεως τῆς πολυτίμου ὑγείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ Ἰσοβίου Αὐτῆς πατριαρχείας, ἐκφράσας καὶ δι' ἰδιαιτέρου ἀπεσταλμένου τὰς εὐχαριστίας Αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς δώροις καὶ διερωτήσας καὶ αὖθις τὰ τῆς ὑγείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Αἱ ἀκολουθίαι τῆς Μ. Ἑβδομάδος. Συνεπείᾳ τῆς ἀδιαθεσίας τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τῆς Μ. Ἑβδομάδος ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ προέστη ὁ α' τῇ τάξει τῶν σεβασμ. συνοδικῶν κ. Βασίλειος.—Κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν Ὡρῶν τῆς Μ. Παρασκευῆς τὸν θεῖον λόγον ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ἄμβωνος ἐκήρυξεν ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Σταυρουπόλεως κ. Χριστοφόρος.

Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐδόκησεν ὅπως ἀντιπροσωπευθῇ διὰ τοῦ πανοσ. Μ. ἀρχιδιακόνου κ. Γεωργίου κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν τὸ παρελθὸν σάββατον κηδείαν τοῦ ὁμογενοῦς γερουσιαστοῦ καὶ ἐπιφανοῦς νομομαθοῦς Γ. Γεωργιάδου, καὶ διαβιβάσῃ τὰ πατριαρχικὰ Αὐτῆς συλλυπητήρια.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια. Τηλεγραφικῶς εἰς Τραπεζοῦντα ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ τὰ πατριαρχικὰ Αὐτῆς συγχαρητήρια τῷ παν. μητροπολίτῃ κ. Χρυσάνθῳ, ἄγοντι τὴν ἐτησίαν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον.

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὖξ. ἀριθμ. 7 καὶ ἡμερομην. 9 φεβρουαρίου 1915 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζυξέως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τῆς Εὐρυδίκης Η. Εὐφραιμίδου τοῦ γένους Εὐστρ. Δεληγίαννη κατὰ Ἠλία Εὐφραιμίδου)

Διὰ ταῦτα

Ἰδὼν καὶ τὰ ἀρθ. 77 καὶ ἐπ. 155, 156 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικον. Ὁδηγιῶν

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφαίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 10844 καὶ ἡμερομην 21 σεπτεμβρίου 1914 περὶ διαζυξέως ἀγωγὴν τῆς Εὐρυδίκης Ηλ. Εὐφραιμίδου κατὰ Ἠλία Εὐφραιμίδου, ὡς νομίμου καὶ ἀποδειγμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφισταμένον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων τ' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ «Ταχυδρόμου καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ἡττηθέντι ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντα εἰς γρόσια τριακόσια ἑνδεκα (ἀριθ. 311) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ὁ πρόεδρος 2

Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς **Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος**

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὖξ. ἀριθ. 8 καὶ ἡμερομην 23 φεβρουαρίου 1915 περὶ διαζυξέως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τῆς Σουλτάνης Α. Γεωργίου, τὸ γένος Παρ. Γαλανούδη, κατὰ Ἀντωνίου Γεωργίου.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὼν καὶ τὰ ἀρθ. 77 καὶ ἐπ. 155, 156 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικονομ. Ὁδηγιῶν

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφαίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7400 καὶ ἡμερομ. 26 νοεμβρίου 1914 περὶ διαζυξέως ἀγωγὴν τῆς Σουλτάνης Α. Γεωργίου κατὰ Ἀντωνίου Γεωργίου ὡς νομίμου καὶ ἀποδειδειγμένην,

Κηρύσσει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφισταμένην γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως εἰςτρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων τ' Ἐκκλησ. Ἀληθείας καὶ «Ταχυδρόμου καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ἡττηθέντι ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, ἀνιόντα εἰς γρόσια διακόσια ἐνενήκοντα ἓν (ἀριθ. 291) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 9 μαρτίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 1

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 4 Ἀπριλίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 14

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. τροφείου
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ

Εἰς ἔπαινον εὐσεβῶν καὶ ἐναρέτων γυναικῶν τρέπω τὸν λόγον σήμερον. Ὁ δ' ἔπαινος οὗτος, ἔλλογος καὶ δίκαιος ὤν, ἀνήκει εἰς ὅλον τὸ γυναικεῖον φῦλον, ὅπερ δύναται νὰ παρουσιάζῃ ἐκτάκτους ἀρετάς, ἐποίας ἔδειξαν αἱ ἁπλοῖκαὶ ἐκεῖναι τῆς Γαλιλαίας γυναῖκες, ἀπαθανατισθεῖσαι διὰ τῆς ἐνθέου σιάδους ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν θεάνθρωπον εὐεργέτην καὶ διδάσκαλον αὐτῶν. Καὶ σήμερον δὲ πανταχοῦ γῆς αἱ γυναῖκες δύνανται νὰ κοσμῶνται διὰ πολυτίμων ἀρετῶν κοινῶς εὐεργετικῶν καὶ σεβαστῶν εἰς ἅπασαν τὴνὑγιῶς μεμορφωμένηνἀνθρωπότητα.

Ἀπ' αἰώνων δὲ αὕτη διαπρυσίως κηρύττει, ὅτι πλεῖστα καὶ μέγιστα ἀγαθὰ, ὑπερβαίνοντα πολλάκις τὰ ὅρια τοῦ πεπερασμένου κόσμου, ὀφείλονται εἰς τὴν λεπτότητα τοῦ χαρακτῆρος, εἰς τὴν εὐαισθησίαν, εἰς τὴν πίστιν, εἰς τὴν ἀφοσίωσιν, εἰς ἄλλας πολυτίμους ἀρετὰς τῆς γυναικός. Διότι ἡ γυνὴ καλῶς ἐμπνεομένη ὑπὸ τῆς καρδίας καὶ τῆς διανοίας αὐτῆς, ἐνθουσιᾷ κατὰ τρόπον ἔκτακτον, εἰς αὐτὴν μόνον ἀνήκοντα,καὶ δύναται θαυμασίως ἐπὶ τὰ πρόσω νὰ χωρῇ, ἐξαγνίζουσα καὶ ἐνδυναμοῦσα τὸν ἀνθρώπινον βίον διὰ πολυτίμων ἀγαθοεργίας θησαυρῶν.

Ἀρχομένη δὲ ἀπὸ τῆς οἰκογενείας ὡς θυγάτηρ, ὡς ἀδελφὴ, ὡς σύζυγος, ὡς μήτηρ, ὡς οἰκοδέσποινα, δύναται ν' ἀποβῇ προσωποποίησις τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εὐλογίας, ἄγγελος προστάτης καὶ φύλαξ τῆς οἰκογενειακῆς εὐημερίας. Μετὰ τῶν ἐκτάκτων δ' αὐτῆς ἀρετῶν καὶ τῶν εὐγενῶν συναισθημάτων εἰσέρχεται εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν πατρίδα, εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ ἐπιδαψιλεύει παντοῖα εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθὰ ἐν μετριοφροσύνῃ, χωρὶς παραφόρως νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν ἄμεσον εἰς τὰ δυσχερῆ τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας πράγματα ἐπέμβασιν, εἰς ἃ ἐμμέσως ἐν ἠρεμίᾳ καὶ γαλήνῃ σπουδαίως ἐπιδρᾷ.

Τίς δὲ ἀγνοεῖ ὅτι ἀπὸ τῆς οἰκογενείας, ὅπου ἡ γυνὴ κυρίως ἄρχει, ἀπορρέουσιν αἱ ἀνεξάντλητοι πηγαὶ τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας καὶ προόδου; Τίς δὲ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ἄλλην βλέπει κυρίαν ἑστίαν τῆς ἡμερώσεως καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ παρὰ τὴν γυναῖκα; Ἐπειδὴ δὲ βάσις ἀρραγὴς καὶ θεμέλιον ἀκλόνητον τῆς κοινῆς εὐδαιμονίας εἶνε ἡ εὐεξία καὶ ἀκμὴ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, αὕτη δὲ ὑπάρχει, ὅπου ἡ γυνὴ ὡς οἰκοδέσποινα διαπρέπει, ἀναγκαίως ἕπεται ὅτι οὕτως ἀπὸ τῶν καλῶν γυναικῶν ἐξαρτᾶται τὸ κοινὸν ἀγαθὸν, τὸ ἀγαθὸν τῆς ἀνθρωπότητος, ἤτις καὶ ἐν τῇ αὐξήσει αὐτῆς πλείω ὀφείλει εἰς τὴν γυναῖκα, ἢ εἰς τὸν ἄνδρα.

Συνεχῶς δὲ παρατηρεῖται ὅτι γυνὴ σώφρων καὶ ἐνάρετος, ὑπερβαλλόντως, ὡς ἁρμόζει, στέργουσα τὸν ἴδιον οἶκον, καὶ τὰς δυστυχίας περιστέλλει εἰς τὸ δυνατῶς ἐλάχιστον, καὶ τὰς εὐτυχίας πολλαπλασιάζει διὰ λελογισμένης καὶ σώ-

φρονος γνώμης καὶ ἐνεργείας. Καὶ ὁσάκις δὲ ὅλως ἀπροσδόκητα ἐνσκήπτουσιν εἰς τὸν οἶκον δεινά, ἢ κοινὰ δυστυχήματα καταμαστίζουσι τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ σώφρων καὶ εὐαίσθητος γυνὴ ἐπουλοῖ τὰς ἐντεῦθεν πληγὰς δι' ἀνεξαντλήτου ἐν ὑπομονῇ στοργῆς καὶ ἀγάπης. Καὶ ὁ οἶκος καὶ ἡ κοινωνία εἶνε τότε δι' αὐτὴν ἔδαφος ἐξασκήσεως καὶ καλλιεργείας μεγάλων ἀρετῶν.

Τὸ δ' ἄκρον ἄωτον τῶν ἀρετῶν τῆς γυναικὸς ἐκφαίνεται εἰς τὴν κυοφορίαν, γαλουχίαν, ἀνατροφὴν καὶ διαπαιδαγώγησιν τῶν ἰδίων αὐτῆς τέκνων, τῶν προσφιλῶν αὐτῆς σπλάγχνων. Ἐκεῖ ἡ γυνὴ ὑπὸ τῆς φύσεως δεδιδαγμένη, ὀφείλει καλῶς νὰ χρησιμοποιῇ καὶ ἐξαντλῇ τὸν ἀνεξάντλητον θησαυρὸν τῆς ἑλλόγου φιλοστοργίας. Μέγιστον δὲ καύχημα δικαιοῦται νὰ θεωρῇ ὅτι παρέχει εἰς τὸν κόσμον, εἰς τὴν πατρίδα, εἰς τὴν ἰδίαν οἰκογένειαν μέλη τίμια, σπουδαίως τὸ κοινὸν εὐεργετοῦντα καὶ ἐξόχως αὐτὴν τιμῶντα. Ὄντως δὲ ἀθάνατον τῶν γυναικῶν κλέος εἶνε ἡ δωροφορία ἐκλεκτῶν τέκνων.

Τὸ μέγα δὲ τοῦτο εὐεργέτημα δὲν ἐπιτελεῖται εὐχερῶς, ἀλλ' ἀπαιτοῦνται ποικίλαι μέριμναι καὶ θυσίαι, ἃς προθύμως ἡ καλὴ μήτηρ ὡς ὑπὸ ὁρμεμφύτου τινὸς παροτρυνομένη καταβάλλει. Ἅπαντες δ' οἱ ἀπ' αἰώνων μεγάλοι ἄνδρες ἦσαν μητέρων καλῶν τέκνα, ἐμπνεόμενα καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῶν μητέρων ὑπὸ τῆς σκιᾶς καὶ τῆς μνήμης αὐτῶν. Τίς δ' ἀγνοεῖ ὅτι τὸν μέγαν Βασίλειον, τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Νύσσης, ὁλόκληρον ἁγίων οἰκογένειαν παρέσχεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἡ ἁγία Ἐμμελία; Ὁ θεολόγος Γρηγόριος ἦτο υἱὸς τῆς ἁγίας Νόννης, ἥτις καὶ τὸν σύζυγον αὐτῆς ὡδήγησεν εἰς τὴν εὐσέβειαν, ὁ δὲ Χρυσόστομος Ἰωάννης τῆς σεμνῆς καὶ ἐκ νεότητος ἀφωσιωμένης εἰς τὸν μόνον υἱὸν αὐτῆς ἁγίας Ἀνθούσης, ὅπως ὁ ἱερὸς Αὔγουστῖνος ἔσχε μητέρα τὴν ἁγίαν Μόνικαν.

Ἐξαίρετα δὲ προσόντα ἡ γυνὴ ἐπιδεικνύει εἰς ἔργα εὐσεβείας, εὐσπλαγχνίας, φιλανθρωπίας, ἐκ φύσεως παρεσκευασμένη εἰς τοιαύτας ἐξόχους ἀρετάς. Ἄνευ δὲ ὑπερβολῆς δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι περὶ τὰ τοιαῦτα ἔργα διαπρέπει ἡ γυνὴ ὑπὲρ τὸν ἄνδρα, ὅστις ὑπ' αὐτῆς πολλάκις ὁδηγεῖται εἰς τὴν εὐσέβειαν, τὴν εὐσπλαγχνίαν, τὴν φιλανθρωπίαν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ θρησκευτικὸς βίος ἀκμαιότερος προβάλλει παρὰ ταῖς γυναιξίν. Διὰ δὲ τὰ ποικίλα ἔργα τῆς εὐσπλαγχνίας καὶ φιλανθρωπίας αἱ γυναῖκες πρωτοστατοῦσι μετὰ θαυμασίας δεξιότητος καὶ δυνάμεως ἀκαταβλήτου.

Ἐν δὲ τῷ χριστιανισμῷ, ὅστις ἀπέδωκεν εἰς τὴν γυναῖκα τὴν προσήκουσαν θέσιν καὶ τιμὴν ὡς γνησίαν καὶ τελείαν σύντροφον τοῦ βίου τοῦ ἀνδρὸς, ἡ γυνὴ διέπρεψεν ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὰ ἀντικείμενα τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς πίστεως. Εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ὅτε ἀπηνεῖς διωγμοὶ κατεμάστιζον τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, πολλαὶ γυναῖκες, παρθένοι καὶ μητέρες καὶ σύζυγοι, ἔδειξαν σθένος ἀπτόητον, προθύμως ὑπὲρ τῆς πίστεως ἑαυτὰς θυσιάζουσαι, μηδὲ πτοούμεναι πρὸ τῶν φοβερῶν βασάνων. Τότε τὸ μαρτύριον ἐλάμπρυνε πλείστας ἐξ αὐτῶν, δι' ὃ καὶ ἀίδιος παραμένει ἐντῇ Ἐκκλησίᾳ μετ' ἐξαιρέτων ἐγκωμίων ἡ μνήμη αὐτῶν.

Τὰ κάλλιστα δὲ πρωτόλεια τῶν εὐσεβῶν καὶ ἐναρέτων ἐν τῷ χριστιανισμῷ γυναικῶν, μετὰ τὴν παναγίαν παρθένον τοῦ Κυρίου μητέρα, εἶνε αἱ ἅγιαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας γυναῖκες, αἵτινες διεκρίθησαν διὰ τῆς ἐνθουσιώδους πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸν θεῖον αὐτῶν εὐεργέτην καὶ διδάσκαλον. Ἐκ τούτων ὀλίγαι μόνον ὀνομαστὶ ὑπὸ τῶν εὐαγγελιστῶν μνημονεύονται, αἱ δ' ἄλλαι γενικῶς ἀναφέρονται διὰ τῆς φράσεως «καὶ ἄλλαι πολλαί, αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα» (Μάρκ. 15, 41). Περὶ τῶν ἐκλεγομένων τούτων γυναικῶν, αἵτινες εἶνε μέγα καύχημα καὶ ζηλωτὸν δίδαγμα τοῦ γυναικείου φύλου, ἔσται νῦν ὁ λόγος. Διότι εἰς αὐτὰς καὶ εἰς τοὺς ἁγίους Ἰωσὴφ καὶ Νικόδημον εἶνε ἀφιερωμένη ἡ παροῦσα Κυριακή.

Πρῶτος ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἀναφέρει ταύτας εἰς περιοδείαν τοῦ Κυρίου ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἰς τὰς πόλεις καὶ κώμας αὐτῆς πρὸς διδασκαλίαν περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, εὐθὺς μετὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον διὰ μύρου ἁμαρτωλῆς γυναικὸς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φαρισαίου Σίμωνος (Λουκ. 7, 36—50). Συνώδευον τότε τὸν Κύριον οἱ δώδεκα ἀπόστολοι «καὶ γυναῖκές τινες, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρῴδου, καὶ Σουσάννα καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς» (Λουκ. 8, 2. 3).

Εἰς τὰς ὀνομαστὶ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ μνημονευομένας τρεῖς μυροφόρους προστίθενται ὑπὸ τῶν ἄλλων εὐαγγελιστῶν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς σταυρώσεως, τῆς ταφῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου δύο ἕτεραι «Μαρία ἡ τοῦ Ἰακβοὺ καὶ Ἰωσῆ μήτηρ καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβε-

δαίου» (Ματθ. 27, 56). Οὕτω δὲ μόνον πέντε ὀνομαστὶ ἀναφέρονται, καὶ ἐκ τούτων εἰς τὰς τέσσαρας μόνον ἰδιαιτέρως θὰ στραφῇ ὁ λόγος ἀπὸ ἱστορικῆς ἀπόψεως, βραχὺς ἄλλως ὤν.

Τούτων προεξάρχει, πρώτη ὑπὸ τῶν τριῶν πρώτων εὐαγελιστῶν μνημονευομένη, ἡ Μαρία ἡ ἀπὸ τῆς πατρίδος Μαγδαλὰ Μαγδαληνὴ ἐπωνυμουμένη πρὸς διάκρισιν ἀπὸ ἄλλων ὁμωνύμων γυναικῶν (Ματθ. 27, 56. 61. 28, 1 Μάρκ. 15, 40. 47. 16, 1. 9 Λουκ. 24, 10 Ἰωάν. 19, 25. 20, 1). Ἡ πατρὶς δ' αὐτῆς ἅπαξ ὑπὸ τοῦ Ματθαίου ἀναφέρεται (15, 39) καὶ ἦτο κώμη εἰς τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς λίμνης Γεννησαρὲτ μεταξὺ τῶν πόλεων Καπερναοὺμ καὶ Τιβεριάδος εἰς τὴν περιφέρειαν Δαλμανουθὰ (Μάρκ. 8, 10). Ἐκεῖ δὲ πιθανῶς ἐθεράπευσεν αὐτὴν ὁ Κύριος ταλαιπωρουμένην ὑπὸ ἑπτὰ δαιμονίων, παροιμιωδῶς μέχρι τοῦδε ἀναφερομένων διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐξ αὐτῶν ταλαιπωριῶν.

Ἐκτὸς δὲ πάσης ἀμφιβολίας εἶνε ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὴν ἁμαρτωλόν, ἥτις ἤλειψε διὰ μύρου καὶ κατεφίλησε τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου εἰς τὸ γεῦματοῦ Φαρισαίου Σίμωνος. Καὶ ἡ ταλαιπωρία δὲ ἀπὸ τῶν δαιμονίων οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς σαρκικὰς ἀκρασίας. Δι' ὃ τελείως ἀπόβλητος εἶνε ἡ μεταγενεστέρα διαστροφὴ τῆς ἀληθείας, φθάσασα μέχρι τερατώδους αὐθαδείας. Ἡ Μαρία ἀιδίως εὐγνωμονοῦσα, ἦτο ἡ ἐνθουσιωδεστάτη τῶν μαθητριῶν τοῦ Κυρίου, ἀνεξάντλητον τρέφουσα πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν, τύπος ἐν ταῖς μαθητρίαις τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Ἰωάννου. Ἐξόχως δὲ συγκινητικὴ εἶνε ἡ συνάντησις καὶ συνδιάλεξις αὐτῆς μετὰ τοῦ Κυρίου, μετὰ τὴν ἀνάστασιν, δηλοῦσα θερμὴν ἐν ἀφελείᾳ ἀγάπην καὶ στοργὴν καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ νεκρὸν αὐτοῦ σῶμα (Ἰωάν, 20, 11—17).

Ἡ παρὰ τῷ Λουκᾷ (8, 3. 24, 10) ἀναφερομένη Ἰωάννα ἦτο σύζυγος τοῦ Χουζᾶ ἐπιτρόπου, ἤτοι οἰκονόμου τοῦ ἡγεμόνος τῆς Γαλιλαίας καὶ Περαίας Ἡρώδου τοῦ Ἀντίπα, ἀνταξίου υἱοῦ τοῦ μεγάλου Ἡρώδου διὰ τὴν πονηρίαν καὶ δολιότητα, φονέως τοῦ Προδρόμου καὶ ἐμπαίκτου τοῦ Κυρίου, ὅστις ὠνόμασεν αὐτὸν διὰ τὴν δολιότητα ἀλώπεκα. Ἀνεξαρτήτως δὲ τῆς κακίας τοῦ ἡγεμόνος τούτου ἡ Ἰωάννα θεραπευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κυρίου εὐγνωμόνως ἠκολούθει αὐτῷ, δαπανῶσα καὶ αὐτὴ ἐξ ἰδίων πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων (Λουκ. 3, 19. 20 Ματθ. 14, 1 κ. ἑ. Μάρκ. 6, 14, κ. ἑ).

Περὶ τῆς Σουσάννης οὐδὲν γινώσκομεν. Ἡ δὲ Σαλώμη ἦτο ἡ γυνὴ τοῦ ἁλιέως Ζεβεδαίου καὶ μήτηρ τῶν ἐπίσης ἁλιέων Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου, καὶ ὡς ἐκ τοῦ παραλληλισμοῦ τῶν εὐαγγελιστῶν δηλοῦται, ἀδελφὴ τῆς Θεοτόκου (Ἰωάν. 19, 25 Ματθ. 27, 56 Μάρκ. 15, 40. 16, 1). Εἶχε δὲ ὑπερβολικὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς δύο υἱοὺς αὐτῆς, δι ὃ καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Κυρίου ἵνα οὗτοι λάβωσι τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ (Ματθ. 20, 20—22). Ἡ δὲ Μαρία ἦτο γυνὴ τοῦ Κλωπᾶ καὶ μήτηρ τοῦ ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, ὅστις καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἁλφαίου ὀνομάζεται, καὶ τοῦ Ἰωσῆ μαθητοῦ καὶ τούτου τοῦ Κυρίου (Ματθ. 10, 3. 27, 56 28, 1, Μάρκ. 15, 40. 16, 1).

Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ τῶν εὐαγγελίων γινώσκομεν περὶ τῶν ἁγίων ἐκείνων γυναικῶν, αἵτινες καὶ νεκρὸν ἐξόχως ἐτίμησαν τὸν Κύριον, καὶ οὕτως ἠξιώθησαν τῆς ἐξόχου τιμῆς ἵνα πρῶται βεβαιωθῶσι περὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, γίνωσι δὲ εὐαγγελίστριαι τῆς θεμελιώδους ταύτης τοῦ χριστιανισμοῦ πίστεως εἰς τοὺς ἀποστόλους. Ὁ δὲ ἀπὸ Ἀριμαθαίας τῆς πατρίδος τοῦ προφήτου Σαμουὴλ Ἰωσὴφ, ἦτο κατὰ τοὺς εὐαγγελιστὰς χρηστὸς τοὺς τρόπους καὶ τὸ ἦθος βουλευτής, ἤτοι μέλος τοῦ μεγάλου τῶν ἑβραίων συνεδρίου, πλούσιος, ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, μαθητεύσας παρὰ τῷ Κυρίῳ, μὴ συμμερισθεὶς δὲ τὴν ἀπόφασιν τοῦ συνεδρίου διὰ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ. Τὸ δὲ θάρρος καὶ ἡ ἐγκάρδιος πίστις αὐτοῦ φαίνεται εἰς τὴν προσέλευσιν εἰς τὸν Πιλᾶτον, ἵνα ἐνταφιάσῃ τὸ νεκρὸν τοῦ Κυρίου σῶμα (Ματθ. 27, 57—60 Μάρκ. 15, 43-46 Λουκ. 23, 50-53 Ἰωάν. 19, 38).

Τούτου ἀντάξιος σύντροφος ἐν τῇ κηδεύσει προβάλλει ὁ ἐπίσης πιστὸς μαθητὴς τοῦ Κυρίου Νικόδημος, μέλος τοῦ μεγάλου συνεδρίου, φαρισαῖος τὴν αἵρεσιν, ἀλλὰ σώφρων καὶ μεμετρημένος ἀνήρ. Οὗτος ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐπεσκέφθη τὸν Κύριον καὶ κατόπιν ὑπερήσπισεν αὐτὸν, προπηλακιζόμενος ὑπὸ τῶν μανιωδῶν συναδέλφων αὐτοῦ. Τοῦτον μνημονεύει μόνος ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ἐν τῇ κηδεύσει τοῦ Κυρίου φέροντα μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης (Ἰωάν. 3, 1 κ. ἑ. 7, 50—52. 19, 39. 40). Καὶ οὗτοι δὲ ὡς αἱ ἅγιαι ἐκεῖναι γυναῖκες ἐξόχως τιμῶνται, διότι καὶ νεκρὸν ἐτίμησαν τὸν θεῖον αὐτῶν διδάσκαλον. Εἴθε δὲ τούτων μιμηταὶ καὶ σήμερον παρ' ἡμῖν νὰ ὑπάρχωσι τιμῶντες προσηκόντως τὸν Κύριον ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς.

5, 4, 1915. † Ὁ Ν. Β.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ
κρινόμεναι

(τέλος· ἰδὲ συνέχειαν εἰς 8 τεῦχος)

Τῆς δηθεν ἀνασκευῆς ἡ κατὰ συγκληρικοῦ κατασκευῆς τοῦ Λεοντίου ταύτης ἓν μέρος ἔτι δανείζομαι ἀναφερόμενον εἰς τὴν τυπικὴν διάταξιν τῆς ἑορτῆς τῶν Εἰσοδίων, μεθ' ὃ τὸν ἐπίλογον παραλαμβάνω, ἵνα τέλος ἐπιτεθῇ τῇ καὶ ἄκοντός μου παραταθείσῃ λίαν ἐκκλησιαστικῇ ταύτῃ διηγήσει· ἀκούσωμεν τοῦ Λεοντίου

«Σημ. δ'—Καὶ ἐρχόμεθα, φησίν, εἰς τὸ πολυθρύλλητον τυπικὸν τῆς αὐτῆς ἑορτῆς, ἐν ᾧ λέγουσιν, ὅτι ἐὰν γένηται ἡ παροῦσα ἑορτὴ ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ——κλπ. Περίεργον ἐστί, Σεβαστοὶ Γέρ. ᾠδε ἡ λέξις πολυθρύλλητον· ὅθεν ἔχομεν δίκαιον ἵνα ἐρωτήσωμεν αὐτόν· πόθεν ἔλαβε τὴν ἀφορμὴν τοῦ ὀνομάσαι αὐτὸ [πολυθρύλλητον· ἀλλ'ὅμως, ὡς ἄκαιρον ἤδη,τὸ τοιοῦτον ἐρώτημα σιωπῶντες, προχωροῦμεν παρεμπρός. Εἰς ταύτην τὴν σημείωσιν ἡμεῖς οὐδὲν ἀποκρινόμεθα· διότι πάντες ὑμεῖς μέμνησθε καλῶς καὶ οὐδὲ εἷς ὑμῶν τῶν σεβαστῶν ἀγνοεῖ ὅτι, ὅτε προετέθη λόγος ἡμῖν περὶ τῆς διορθώσεως τῶν Μηναίων, ἰδότες* τὸ κατὰ περίστασιν προσωρινὸν τυπικὸν τῆς Ἐκκλ. δηλ. τὸ ὀνομαζόμενον τῆς Μ. Ἐκκλ. ὡς ἐξαρκοῦν πρὸς καιρὸν εἰς τὴν παροῦσαν τῆς Ἐκκλ. χρείαν, μάλιστα ὢν ἰδίως παρὰ τοῦ πρωτοψάλτου ἐκδεδομένον, τότε ἐδώκατε ἡμῖν ὁριστικῶς ἐντολὴν ἵνα μὴ βάλλωμεν χερικὸν εἰς τὴν διόρθωσιν καὶ μεταρρύθμισιν τῶν ἐν τοῖς Μηναίοις παλαιῶν τυπικῶν. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ φρονοῦντες περὶ τῶν τυπικῶν τούτων, ἐξηκολουθήσαμεν κατὰ τὴν σεβαστὴν ὑμῶν ἐντολήν· διὸ οὐ μόνον οὐκ ἐθελήσαμεν ἐκτεῖναι χεῖρα εἰς διόρθωσιν καὶ μεταρρύθμισιν αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ προσοχὴν ἐδώκαμεν εἰς ἣν εἶχε κατάστασιν, ἵνα διατηρῶνται ἀνενόχλητα ὡς εἶχον· ὅτι δὲ, κατὰ τὴν εἰρ.** ὑμῶν ἐντολήν, οὐδόλως ἐβάλομεν χερικὸν εἰς τὴν διόρθωσιν αὐτῶν, εἰσὶν ἀψευδεῖς μάρτυρες οἱ σεβ. γερ., οἵτινες ἀδιαλείπτως παρῆσαν εἰς τὴν διόρθωσιν ὡς σεβαστὰ μέλη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς· ὅθεν οὐδὲν περὶ τούτων τοῖς ἐρωτῶσιν ἡμῖν ἀποκρινόμεθα· ἀλλὰ προσέξαντες περὶ τὸ τέλος ταύτης τῆς σημειώσεως τῆς πανοσ. αὐτοῦ, παρετηρήσαμεν κάποιόν τι ἄξιον περ-

* βεβαίως ἔδει γραφῆναι εἰδότες· ἀλλὰ καὶ προσωτέρω μετὰ δύο στίχους ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ "ΟΝ (τυπικόν) γράφει ὧν. Χυδαϊκῶς δὲ καὶ κοινολαϊτιδα γράφει λέξιν "χερικὸν βάλλομεν„, ἀντὶ ἐπιβάλλω ἢ ἐπιτίθημι χεῖρα. Περὶ τῶν διὰ τὸ τυπικὸν εἰδήσεων ἴδε πρὸς τὸ τέλος τῆς διατριβῆς.

** σημαίνει, εἰρημένην· διαρκῶς δὲ περικόπτει τὰς λέξεις "σεβαστοὶ γέροντες„,—"πανοσιότης„, — "Ἐκκλησία„,—"Κωνσταντινουπόλεως„ κλπ.

εργείας. Ἡ πανοσ. αὐτοῦ, ὁρῶσα εἰς τὸ ἰδιαίτερον τυπικὸν τὸ ὀνομαζόμενον τῆς Μ. Ἐκκλ. ὅτι ἐν τῇ λειτουργίᾳ οὐ ψάλλεται ἡ γ' καὶ ϛ' ᾠδὴ, ὡς ἐστὶ σεσημειωμένον εἰς τὸ παλαιὸν τυπικὸν, ὅπερ διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἀφήσαμεν ἡμεῖς ἀνέπαφον, ἤδη ἡ πανοσ. αὐτοῦ, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ὁδηγοῦ αὐτοῦ, ἐξελέγχει τὴν Ἐκκλ. λέγουσα· τί ὅτι ἡ Ἐκκλ. μὴ ψάλλουσα ἐν τῇ λειτουργίᾳ, κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο τυπικὸν, τὴν γ' καὶ τὴν ϛ' ᾠδὴν, οὐκ ἀπορρίπτει τὸ τοιοῦτον τυπικὸν, καθαίρουσα καὶ ἀκυροῦσα αὐτὸ, ὡς μὴ ἐξακολουθοῦσα κατὰ τὴν διάταξιν ἐκείνου; Ὡσεὶ ἔλεγεν ὅτι ἡ Ἐκκλ. ὅταν ποιήσῃ ἐξ ἀνάγκης τινὸς περιστάσεως συγκατάβασιν πρὸς καιρὸν ἢ πολὺν ἢ ὀλίγον, διά τινα κανόνα νόμου ἢ τυπικοῦ, χρεωστεῖ ἐξ ὁλοκλήρου καὶ αἰωνίως νὰ καθαίρῃ τὸν νόμον ἢ τὸ τυπικὸν ἐκεῖνο· τοῦτο σημαίνει ὅπερ γράφει κατὰ τὸ τέλος τῆς σημειώσεως αὐτοῦ δανειζόμενος ἐκ τοῦ Γερμανοῦ τοῦ πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ ἑξῆς· «Ὁ νομοθετῶν καὶ μὴ διατηρῶν καθαίρει καὶ οὐ νομοθετεῖ». Ἀλλὰ ψεύδεται καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ὁδηγὸς αὐτοῦ, διότι ἡ Ἐκκλ. συγκατέβη μὲν εἰς τὸ προσωρινὸν τυπικὸν τὸ ὀνομαζόμενον τῆς Μεγ. Ἐκκλ. ἀλλὰ οὐκ ἐνομοθέτησεν ὥστε παντοῦ καὶ πάντοτε νὰ ἐξακολουθοῦν ἀφεύκτως κατὰ τὴν ὁδηγίαν αὐτοῦ τοῦ τυπικοῦ· τὸ Ὄρος σὺν τοῖς μοναστηρίοις καὶ ταῖς σκήταις, ὡς καὶ πλεῖστα ἄλλα μέρη, μαρτυροῦσι ταύτην τὴν ἀλήθειαν, διότι μήτε παρὰ τῆς Ἐκκλ. αὐτῆς ἐδόθη διαταγὴ τοιαύτης νομοθεσίας, μήτε ποτὲ ἔπαυσαν ψάλλοντες ἐν τῇ λειτουργίᾳ τὴν γ' καὶ τὴν ϛ' ᾠδὴν εἰς τὰ εἰρημένα μέρη (α).

Ἡ Ἐκκλ. συγκατέβη μὲν καὶ εἰς τὸ τυπικὸν τὸ ὀνομαζόμενον τῆς Μ. Ἐκκλ. ἀλλὰ προσκαίρως καὶ οὐχὶ πρὸς καθαίρεσιν αἰώνιον τυπικοῦ γνωστοῦ καὶ σεβαστοῦ παρὰ πάσῃ τῇ Ἐκκλ. ἐξ ἀρχαίων χρόνων ἐφ' ὅλης τῆς οἰκουμένης· ναί, λέγομεν, συγκατέβη, ὑποτασσομένη εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ καιροῦ· ἀλλ' εἰς ὅσα μέρη αὐταὶ αἱ κοπρικαὶ ἀνάγκαι, καθ' ἃς συγκατέβη, οὐκ ἔχουσιν ἰσχύν, εἰς ταῦτα θέλει ἵνα διατηρῆται τὸ ἀρχαῖον τυπικὸν ἀδιαλώβητον, ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ».

Ἓν μικρὸν ἐδάφιον, πρὸς τὸ τέλος κείμενον τῆς διατριβῆς, ἀποσπῶ, καθὸ συμπληροῦν τὸν λόγον περὶ διορθώσεως τυπικῶν διατάξεων καὶ Μηναίων· οὕτω δ' ἔχει τοῦτο, προστιθέμενον μετὰ τὸ τέλος τῆς διατριβῆς καὶ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἀδολέσχου μὲν,

(α). Ὁ μακαρίτης Βασίλειος ὁ Σμύρνης ὑποσημείωσεν ἐνταῦθα " Ἡ σύστασις τῆς ἑορτῆς προδήλως ἐστὶ πολὺ ἀρχαιοτέρα τῆς συντάξεως τοῦ κανόνος. Τί λοιπὸν ἐψάλλετο προηγουμένως; Σημ ἀναγνώστου [φωγή],, —Ὁ μελετῶν χρονογράφους καὶ λόγους πατέρων καὶ ἐπιστολὰς καὶ ἑρμηνείας καὶ τὰ παραπλήσια δύναται ἵνα εὕρῃ τί ἐψάλλετο ἐν ἑορταῖς δεσποτικαῖς καὶ θεομητορικαῖς, ἀνιχνεύσας πρότερον τὴν πρώτην ἑκάστης σύστασιν.

ἀπροσέκτου δ' ἐν τῷ γράφειν, ἱεροδιδασκάλου, ταύτην «αωμε'. Μαΐου ιβ'. Ὁ ἱερομονάχος ἐλάχιστος Λεόντιος» δ' παραλιπὼν τὴν πρόθεσιν «ἐν» διὰ διανοητικὴν τινα ταραχὴν, εἰς ἣν ἦν ἐμπεπτωκὼς ὁ καισαρεὺς καλόγηρος ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς ἀνασκευῆς αὐτοῦ

«Ἐρχόμεθα ἤδη, κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ ὑπόσχεσιν ἡμῶν, καὶ εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν δύο τυπογραφικῶν λαθῶν,

Ἐν τῇ ἐννάτῃ ψδῇ τροπαρίῳ δ' διώρθωσεν, λέγει, μετὰ τὸ ποιοῦντες, τὴν λέξιν «λαλῶν» εἰς τὴν «λέγων». Ἐνταῦθα, μετὰ τὸ ἐκθέσαι τὴν σημασίαν τῆς λέξεως «λαλῶν» καὶ τῆς λέξεως «λέγων» κακίζει κατὰ τοῦ Δαπόντη, μὴ εἰδὼς τὸν ἀληθῆ διορθωτὴν τῆς λέξεως ταύτης. Ὁ μὲν διορθωτὴς αὐτῆς, ὡς ἠπατήθη, οὐκ ἔστιν ὁ Δαπόντης· ἀλλ' ἔστιν ὁ ἱεροκήρυξ Δωρόθεος ὁ Βουλισμᾶς, ὁ λίαν ἠγαπημένος τοῦ κυρίου Προκοπίου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν, ἣν μοι ἔδωκε πρὸ πέρυσιν ἡ Πανοσ. αὐτοῦ, ἐὰν ἔχων συνείδησιν οὐκ ἀρνεῖται, ὅλαι μὲν αἱ διορθώσεις τοῦ μακαρίτου Βουλισμᾶ ἦσαν γνωσταὶ λίαν εἰς τὴν αὐτοῦ Πανοσιότητα, τινὲς δὲ μάλιστα ἐξ αὐτῶν ἐγράφησαν διὰ τῆς Πανοσ. αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ὡς μοι ἔδειξεν ὁ ἴδιος εἷς τινα μέρη τῶν τοῦ Βουλισμᾶ Μηναίων τὸ γράψιμον τῆς τότε νεαζούσης αὐτοῦ χειρὸς καὶ οὐχὶ τῆς ἤδη τρεμούσης· τότε οὖν ὁ ἴδιος ἐπήνει τὴν ἐν τοῖς Μηναίοις διόρθωσιν τοῦ Βουλισμᾶ, διὰ τῶν αὐτοῦ ἐπαίνων δεικνύων ὅτι γενικῶς μὲν ἐγκρίνει δλην· ὁμοῦ δὲ μεθ' ὅλης τῆς λοιπῆς τοῦ Βουλισμᾶ διορθώσεως, τῆς παρ' αὐτοῦ ἐπαινουμένης, ἐγκρίνει καὶ ταύτην τὴν διόρθωσιν, ὡς οὖσαν τοῦ ἰδίου Βουλισμᾶ· ὅθεν παρ' αὐτοῦ μὲν κ[ατὰ] τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἦν ἐγκεκριμένη αὕτη ἡ διόρθωσις· ἐξ ἐναντίας δὲ παρὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς οὐκ ἐνεκρίθη μέν, ἀμελῶς δέ πως σβεσθεῖσα ἡ διόρθωσις ἐν τῷ περιθωρίῳ, ὡς ἐναργῶς ὁρᾶται εἰς τὸ διορθωθὲν πρωτότυπον, ἐν τῇ ἐκδόσει συνέβη παροραθῆναι».

Συμπεραίνομεν νῦν ἐκ τῆς ἀδολεσχίας τοῦ Λεοντίου ταῦτα

Ὁ γραφεὺς τῆς μακρᾶς ἀνασκευῆς ἐγένετο μέλος ἐπιτροπείας, εἰς ἣν ἀνετέθη ὑπὸ πατριάρχου τινος καὶ τῆς συνόδου τὸ ἔργον τῆς ἀνακαθάρσεως τῶν Μηναίων ἃ πρὸ ἐτῶν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν, ἐμελέτησε καὶ ἐκαθάρισεν ἀπὸ ῥύπων γραμματικῶν καὶ λογικῶν καὶ ἀπὸ σολοικισμῶν ὁ πολλὰς σπουδαίας ἐντολὰς ἀναλαβὼν ἱεροκήρυξ Δωρόθεος ὁ Βουλισμὰς ὁ ἐξ Ἰθάκης· τῷ Βουλισμᾷ κατὰ τὴν γραφὴν ἐβοήθησεν ὁ Δενδρηνὸς Προκόπιος, ἐν ἡλικίᾳ νεανικῇ.

Περὶ τοῦ γνωστοῦ Τυπικοῦ τῆς Μ. Ἐκκλησίας τοῦ φερομένου μέχρι σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Κωνσταντίνου «πρωτοψάλτου τῆς Μ. Ἐκκλησίας», συλλέξαντος ὅσας ἔσωσεν ἡ παρατηρήσεις ἢ ἐπανορθώσεις προγενεστέρων πρωτοψαλτῶν, προσθήκας καὶ διορθώσεις ὑπὸ τῶν πατριαρχῶν Κυρίλλου ΣΤ', Χρυσάνθου, Κωνσταντίου Α' καὶ Γρηγορίου ΣΤ' γενομένας, οὐχὶ παράδοξον ἡμῖν εἴδησιν μεταδίδωσιν, ὅτι ΠΡΟΣ ΚΑΙΡΟΝ, προσωρινῶς – ἕως οὗ γραφῇ τέλειόν τι – συνετάχθη τὸ Τυπικὸν ἐκεῖνο, τὸ χρησιμεῦσαν ἐν πάσαις ταῖς Ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ τοῖς ἱερεῦσι καὶ ψάλταις μέχρι τοῦ 1888, ὅτε, συνταχθὲν, μετὰ κόπους δεκαετεῖς, φέρον δὲ τὸ ὄνομα τοῦ πρωτοψάλτου Γεωργίου Βιολάκη, οὐδὲν εἰςήγαγε σαφὲς εἰς τινας ἀσαφείας, δυνάμενον κάλλιστα ἂν χαρακτηρισθῇ καὶ ἀτελέστατον καὶ προσοχῆς ἀνάξιον, καὶ προσωρινὸν, καίπερ παρατεῖνον ὅπως δήποτε τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ ἐπὶ μίαν ὅλην γενεάν·

Φαίνεταί μοι περίεργον πῶς εἰς τὸν Λεόντιον ἀνετέθησαν σπουδαῖαί τινες τῆς Ἐκκλησίας ἐντολαί, ἐν ᾧ δείκνυσιν ἑαυτὸν ὁ ἀνὴρ ἀμέτοχον παιδεύσεως ἐπαρκοῦς· Ἡ παρείςδυσις αὐτοῦ εἰς συζητήσεις σπουδαίων θέσεων, οἵα ἡ περὶ σκηνώσεως ἐν ἡμῖν τοῦ παναγίου Πνεύματος=ὁμοία τῇ περὶ τῆς Θεομήτορος ὡς οἰκητηρίου τῆς Ἁγίας Τριάδος=ἀπέδειξε τὴν πολλὴν αὐτοῦ πεζότητα, εἰς ἣν ἔχει ξυνίστορα καὶ «ἐναλίγκιον ἄντην» τὸν ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ μέγα κλέος ἀράμενον ἐν τοῖς χρόνοις αὐτοῦ Σαμουὴλ πρώην Μεσημβρίας τὸν κύπριον. Ὁμοία ζήτησις ἠγέρθη πόλεμον ἐξοντώσεως κηρύξασα κατὰ Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων οἰκονόμου· ἀλλ' ὅστις ἂν ἀντιβάλῃ πρὸς ἄλληλα τὰ τότε γραφέντα εὑρίσκει τὴν διαφορὰν διδάσκουσαν ὅτι πολλὴ μεταξὺ τούτου κ' ἐκείνων ἡ διαφορά.

Παρήγορον ἓν ἐξάγω συμπέρασμα: Τὴν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους προθυμίαν πολλῶν, ὀλίγην ἢ πολλὴν παιδευσιν ἐχόντων, εἰς ὑποστήριξιν τοῦ καθεστῶτος ἔν τε τύποις καὶ τῇ λατρείᾳ ὡς καὶ ἐν δόγμασιν, ἃ συμφέροντες πρὸς ἐκεῖνα, στερρῶς δ' ἀμφοτέρων ἐχόμενοι, οἱ τότε κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἐδείκνυον ὅτι οὐδαμῶς ἔδει 'να χωρισθῇ ἡ τήρησις τούτων ἀπὸ τῆς παραφυλακῆς ἐκείνων, ἕως οὗ, πληρουμένων τῶν βουλῶν τῆς θείας προνοίας, ἡ προσήκουσα γενήσεται διόρθωσις ἐν καιρῷ τῶν ἐπιδεκτικῶν διορθώσεως.

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδεται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη Καθ' ὅλον τὸ Θρῶμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακεὶμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγίδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

Περιεχόμενα:

Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων—Λειτουργικῶν βιβλίων διορθώσεις κρινόμεναι [τέλος] — Μιλτ. Καραβοκυροῦ Τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ [συνέχ.] —Θεοδωρήτου Ἁγιανίτου τολμηρίαι—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ—Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΜΙΔΤ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 12)

Ὁ διαδεχθεὶς τὸν Ναζὴμ Πασᾶν διαπρεπὴς νομομαθὴς δικηγόρος Νεζμεδδὶν Μολλᾶς βέης ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης στοιχῶν τῇ ὑποσχέσει ταύτης καὶ θέλων νὰ ληφθῇ φροντίς, ὡς ὁ ἴδιος εἶπεν ἐν τῇ Βουλῇ ἀγορεύων, ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς τύχης πολλῶν δικηγόρων μὴ διπλωματούχων ἀποκλεισθέντων τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν καὶ περιελθόντων εἰς ἐιδειαν συνέταξε καὶ εἰσήγαγεν εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς Σύνοδον καὶ ἐπεψήφισε νομοσχεδιον περὶ δικηγόρων ἐκ πέντε μόνον ἄρθρων ἐπιφυλαχθεὶς νὰ καταρτίσῃ καὶ προσαγάγῃ βραδύτερον τέλειον νόμον περὶ δικηγόρων.

Ἐπειδὴ ὅμως τὰ ψηφισθέντα πέντε ἄρθρα δὲν ἐπεψηφίσθησαν καὶ ὑπὸ τῆς Γερουσίας εἴτε δι' ἔλλειψιν χρόνου, εἴτε καὶ δι' ἄλλους λόγους πολιτικοὺς ἢ μὴ, ἡ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ καὶ δημοσιεύσῃ τῇ 3)16 Αὐγούστου 1909 (1327) ὡς νόμον προσωρινὸν τὰ δύο μόνον ἄρθρα τοῦ ἐπιψηφισθέντος νομοσχεδίου τῶν πέντε ἄρθρων.

Τὰ δύο ταῦτα ἄρθρα ἀφορῶσι τοὺς ἐκ ξένων νομικῶν Σχολῶν ἀποφοιτήσαντας δικηγόρους καὶ τοὺς ἄνευ διπλώματος δικηγόρους.

Ἀμφότεροι διὰ νὰ δύνανται νὰ ἐξασκήσωσι τὸ ἐπάγγελμά των ἐν τοῖς Ὀθωμανικοῖς δικαστηρίοις ὀφείλουσι νὰ συνενῶσι τὰ ἑπόμενα

1ον νὰ ἔχωσιν ἐξασκήσει τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν ἐν Τουρκίᾳ ἐπὶ τρία ἔτη.

2ον ν' ἀναγινώσκωσι, γράφωσι καὶ ὁμιλῶσιν ἐλευθέρως τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν.

3ον νὰ προσαγάγωσι πιστοποιητικὸν τῆς ἱκανότητος αὐτῶν ὑπογεγραμμένον ὑπὸ δέκα συναδέλφων των καὶ τριῶν προέδρων δικαστηρίων καὶ

4ον νὰ γείνωσι δεκτοὶ ἐξεταζόμενοι ἐν τῇ νομικῇ Σχολῇ ὑπὸ ἐπιτροπῆς εἰς ἣν θὰ παρακάθηνται δύο μέλη τοῦ διαρκοῦς δικηγορικοῦ Συλλόγου.

Ἐπειδὴ πολλὰ ἐλέχθησαν περὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος νομοσχεδίου καὶ πρὸς πλήρη κατανόησιν αὐτοῦ παραθέτομεν περίληψιν τῆς ἐν τῇ Βουλῇ γενομένης συζητήσεως περὶ τούτου κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 16 Αὐγούστου 1909.

Εἰσηγητὴς τῆς δικαστικῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τῶν 5 ἄρθρων ἅτινα ἔμελλον νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸν ἐν ἰσχύϊ τεθέντα αὖθις κανονισμὸν τοῦ 1292 περὶ δικηγόρων ἦν ὁ Γιουσοὺφ Κεμὰλ βέης, ὅστις καὶ διὰ μακρῶν ὑπεστήριξε τὸ νομοσχεδιον αὐτό.

Ἐπειδὴ τὸ δικαίωμα τοῦ δικηγορεῖν ἐν ἅπασι τοῖς Κράτεσι καὶ δὴ ἐν Τουρκίᾳ θεωροῦνται ὡς πολιτικὸν δικαίωμα ἀνῆκον μόνον εἰς τὰς ἡμεδαπούς, κατὰ συνέπειαν τοῦτο ἔδει νὰ περιορίζηται μόνον εἰς τοὺς ὀθωμανοὺς ὑπηκόους· οὐχ ἧττον χάριν τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων τόσον τῶν ἀπὸ ἐτῶν δικηγορούντων ἐν Τουρκίᾳ ἀλλοδαπῶν, ὅσον καὶ τῶν ἄνω διπλώματος δικηγόρων, ἐτέθησαν διατάξεις τινὲς προστατευτικαὶ τούτων καὶ ἐκείνων.

Κατὰ τὸ πρῶτον λοιπὸν ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου αὐτοῦ ψηφισθέντος τὸ δικαίωμα τοῦ δικηγορεῖν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίοις, ὧν οἱ δικηγόροι ἀνέρχονται εἰς 10, πλὴν τῶν ἐν τοῖς κατωτέροις ἄρθροις ἀναφερομένων ἐξαιρέσεων, ἀνήκει εἰς τοὺς ὀθωμανοὺς ὑπηκόους τοὺς ἀποφοιτήσαντας ἐκ τῶν ὀθωμανικῶν νομικῶν Σχολῶν καὶ ἐκ τῶν Σχολῶν τῶν ἱεροδικῶν τοὺς ἔχοντας εἰδικὴν ἄδειαν τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, ὡς καὶ εἰς τοὺς μετ' ἐξετάσεις συμφώνως ταῖς εἰδικαῖς διατάξεσι λαβόντας ἄδειαν παρὰ τοῦ ρηθέντος ὑπουργείου.

Τὸ δεύτερον ἄρθρον ἔχει ὡς ἑξῆς·

Οἱ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῶν ξένων νομικῶν Σχολῶν ὀθωμανοὶ ἐξασκήσαντες τοὐλάχιστον ἐπὶ τρία ἔτη (ἀντὶ τῶν πέντε τοῦ νομοσχεδίου) ἐν ἀκεραιότητι καὶ τιμιότητι τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα εἰς τὰ ὀθωμανικὰ δικαστήρια, ἐάν, ἐννοεῖται, ἀποδειχθῇ τοῦτο διὰ καταλλήλων τεκμηρίων καὶ διά τινος πιστοποιητικοῦ ἐγγράφου δέκα διπλωματούχων δικηγόρων καὶ τριῶν προέδρων δικαστηρίων, δύνανται νὰ λάβωσιν ἄδειαν τοῦ δικηγορεῖν,

(ἕπεται συνέχεια)

ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΑΓΙΑΝΝΙΤΟΥ
ΤΟΛΜΗΡΙΑΙ

Τοῦ ἁγιορείτου μοναχοῦ Θεοδωρήτου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων ἐγνώσθη μὲν ἀπὸ πολλοῦ τὸ ὄνομα, τὸ δὲ ἔργον οὔπω ἐξητάσθη δικαίως, ἐπειδὴ οὐδὲ τελείως ἢ γοῦν ἐπαρκῶς ἠρεύνησέ τις τῶν λογίμων ἁγιορειτῶν τὰ κατ' αὐτόν. Ἦν οὐχὶ μέτοχος ἀρκετῆς παιδεύσεως, ἀλλ' ἦν ἄνθρωπος φιλοπονώτατος, δείκνυται δὲ, ἐξ ὅσων μανθάνει πολυπραγμονῶν τις τὰ κατ' αὐτὸν, πολυπράγμων, τολμηρὸς ἐν κρίσεσι, τολμηρὸς ἐν ἑρμηνείαις κειμένων, ἐντύπων τε καὶ γραπτῶν, καὶ πολλὰ μελετήσας. Ἐπὶ παραδείγματι· συνήθροισεν ἀπὸ τῶν μοναστηριακῶν ἁγιορειτικῶν ἀρχείων πολλὴν ὕλην· ἐξέδωκε δὲ μετὰ παρρησίας τιμώσης καὶ σημερινοὺς κληρικοὺς, οὐχὶ τοὺς πρὸ ἑκατὸν εἴκοσιν ἐτῶν ἀκμάσαντας, τὰς ἐπί τινων γραπτῶν μνημείων τῆς ἱστορίας κρίσεις αὐτοῦ καὶ παρατηρήσεις, ὡς ἄλλοτ' ἐδήλωσα («Ἀθως» σελ. 221, 91, 307 — 320 καὶ 333). Ἔγραψεν Ἑρμηνείαν εἰς τὴν ἱερὰν Ἀποκάλυψιν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἑρμηνείας ταύτης τῆς Ἀποκαλύψεως ἀναποκάλυπτα ἔσοντα πολλὰ μέρη καὶ παράτολμα. Εἰς τὴν Ἑρμηνείαν, τύποις ἐκδεθεῖσαν ἐν Λειψίᾳ τῷ 1800 «παρὰ τῷ τυπογράφῳ Βράϊτκὸπφ καὶ Ἄιρτελ» καὶ φέρουσαν ἐν τῷ προμετωπίδι τὰ παράξενα συστατικὰ τοῦ συγγράμματος ἢ τοῦ συγγραφέως «πονηθεῖσα παρά τινος εὐσεβοῦς, ὀδηγηθέντος εἰς τὴν ἔρευναν αὐτὴν ἀπορρητοτέρα δυνάμει — — ἤδη πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα πρὸς ὠφέλειαν τῶν φιλούντων τὴν ἀλήθειαν» ἔκρυψε τὸ ὄνομα αὐτοῦ «οὗ ἡ κλῆσις καὶ τάξις φέρει τοὺς ἀκολούθους κεφαλαιώδεις ἀριθμοὺς γο. βϕγε. βρξγ'». Καὶ κάλλιστα ποιῶν ἀπέκραψε τὸνομα τὸ ἴδιον, διότι πολλαὶ τῶν ἑρμηνειῶν αὐτοῦ εἰσιν ἀνόητοι. Τὸ κρυπτογραφικὸν τῆς κλήσεως, οὐκ ἀπορρητοτέρα γενόμενον δυνάμει, συνετέλεσεν ὥστε 'να μὴ ἀναγράψῃ ὁ Ἀνδρέας Παπαδόπουλος Βρετὸς ἐν τῷ καταλόγῳ αὐτοῦ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοδωρήτου ὡς συγγραφέως τῆς Ἑρμηνείας, φοβερᾶς φλυναφίας ἐκτεινομένης εἰς σελίδας ὅλας δώδεκα καὶ τετρακοσίας εἰς φύλλον!! Ἐν τούτοις οἱ σύγχρονοι κληρικοὶ, ἢ καὶ λαϊκοὶ, ὧν εἰς χεῖρας περιῆλθε καὶ ἡ Ἑρμηνεία τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ τὸ Πηδάλιον Ἀγαπίου καὶ Νικοδήμου, περὶ οὗ κυρίως ἡ παροῦσα γράφεται σημείωσις, ἀνεκάλυψαν τὸν εἰς τὴν ἐκτύπωσιν ἐπιστατήσαντα τοῦ κανονικοῦ τούτου συντάγματος ὡς ὄντα καὶ τῆς Ἑρμηνείας συγγραφέα, καὶ προσθήκας μετὰ παρρησίας πολλῆς εἰς τὰς ἑρμηνείας τῶν κανόνων προσθέντα.

Τὸ Πηδάλιον ἐξεδόθη τῷ 1800 ἐν Λειψίᾳ εἰς ἀντίτυπα 1430, ὧν ἕκαστον ἐτιμᾶτο, ὡς τεκμαιρόμεθα ἐκ τῆς ἐν τῇ 555 σελίδι ὑποσημιώσεως γροσίων 15 ἢ φράγκων ἰσαρίθμων. Ἐπεστάτησεν ὁ Θεοδώρητος εἰς τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ, ἐν Λειψίᾳ διαμένων τότε. Τί δὲ προσέθηκεν εἴς τινα μέρη τοῦ Πηδαλίου βλέπομεν ἐν ἐπιστολῇ τοῦ πρώην Κωνσταντινοπόλεως Νεοφύτου, προτταπομένῃ τῆς δευτέρας ἐκδόσεως τοῦ Πηδαλίου τῷ 1841· φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ τοῦ Νεοφύτου ἐπιστολὴ, ἐγκαίρως ἐν ἰδίοις φύλλοις ἐκτυπωθεῖσα, τῷ 1802 ἢ μικρῷ κατόπι, διενεμήθη εἰς τοὺς τὸ Πηδάλιον κεκτημένους· Ἀντίτυπον τῆς Ἑρμηνείας τῆς Ἀποκαλύψεως, ἓν καὶ μόνον, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ παρ' ἡμῖν ἁγιοταφικοῦ Μετοχίου σωζόμενον, φέρει ἐν ἀρχῇ τὴν ἑξῆς σημείωσιν, ἀξίαν ἀναγνώσεως, ὑπὸ λογίμου γραφεῖσαν ἀνδρός.

«Ἰδεῦρε, ὦ φιλαναγνῶστα, ὅτι τὴν παροῦσαν ἐξήγησιν τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὡς μοι φαίνεται, τὴν ἔκαμεν ἐκεῖνος, ὁποῦ ἐπεστάτησε καὶ ἐτυπώθη τὸ νομικὸν τοῦ Νικοδήμου, ὁποῦ ἐξηγεῖ τοὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας καὶ ὀνομάζεται Πηδάλιον νοητῆς νηὸς, αὐτὸς, λέγω, τὴν ἔκαμε καὶ τὴν ἐξήγησιν ταύτην, ὅστις ὀνομάζεται Θεοδώρητος, ἰωαννίτης ἱερομόναχος ὤν, ὁ ὁποῖος ἔβαλε καὶ ἰδικάς του προσθήκας εἰς τὰς ἐξηγήσεις τοῦ κὺρ Νικοδήμου, ἀνθιστάμενος τάχα εἰς μερικὰς ἀπὸ αὐτὰς ὡς μὴ καλῶς ἐχούσας, καίπερ ἀρίστας οὔσας· διὰ τὰς ὁποίας καὶ πολλὰ ἐσυγχίσθη ὁ Νικόδημος μὲ κάθε δίκαιόν του, διὰ τοῦτο καὶ τὰς προσθήκας ταύτας τὰς ἔσβεσε μὲ τζιρίσι καὶ χαρτὶ διὰ νὰ μὴ φαίνωνται παντελῶς εἰς ὅσα βιβλία ἀπὸ τὰ τυπωθέντα ἦλθον εἰς τὰς χεῖράς του εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶδον καὶ ἕνα εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κὺρ Φιλοθέου προεστῶτος τοῦ ἐν τῷ Ὀρτάκιοϊ Ἁγίου Φωκᾶ καὶ εἶχε καὶ γράμμα τοῦ κὺρ Νεοφύτου πατριάρχου καταδικάζον τὰς προσθήκας τοῦ Θεοδωρήτου, καὶ κολλημένον ὄπισθεν μὲ τζιρίσι καὶ αὐτό. Εἶδον ἀπὸ τὰ αὐτὰ καὶ ἄλλο ἓν, τὸ ὁποῖον ἦτον ἀπάτητον, διότι ἦτον ἀπὸ ἐκεῖνα, ὁποῦ δὲν ἐπῆγαν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἀλλὰ ἐστάλησαν εἰς τοὺς κατὰ τόπους πραγματευτὰς νὰ πωλῶνται. Λοιπὸν ἐκεῖνο τὸ ἀπάτητον διαβάζοντας ἐγὼ, εὗρον εἰς τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ κ' κανόνος τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πρώτης Συνόδου,

τὴν ὁποίαν κάμνει ὁ κὺρ Νικόδημος ἄριστα, μίαν προσθήκην αὐτοῦ τοῦΘεοδωρήτου, ὁποῦ βαστᾷ ὡς τρία φύλλα μεγάλα,τὴν ὁποίαν ἀναγνοὺς εὗρον ὅτι ἀναφέρει περὶ τῆς ἐξηγήσεως τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως,καὶ τὸ ὕφος τῆς προσθήκης καὶ ἡ φράσις συμφωνεῖ μὲ τὴν φρᾶσιν τῆς ἐξηγήσεως, ὁποῦ κάμνει εἰς τὴν ἱερὰν Ἀποκάλυψιν. Λοιπὸν ὁριδηλότατα ἡ ἑρμηνεία αὕτη τῆς ἱερᾶς Ἀποκαλύψεως εἶναι πόνημα τοῦ Θεοδωρήτου ἰωαννίτου καὶ ἁγιορείτου ἱερομονάχου, καὶ ὁποιος τὴν ἀρέσκει ἂς ἐπαινῇ τὸν ἄνδρα· ὁποιος δὲ δὲν τοῦ ἀρέσκει, ἂς κάμῃ αὐτὸς καλλιτέραν ἐξήγησιν. Φαίνεται ὅμως ὁ ἄνθρωπος ὅτι εἶναι πολυμαθέστατος, καὶ καλοῦ βίου, καὶ εὐσεβὴς πολλὰ, καὶ ἐκκλησιαστικὸς, καὶ θεολόγος, καὶ ἱστορικός».

Ἕτερος δέ τις προςέθηκε «καὶ ἰδιωτικώτατος καὶ ἐπενετός».

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερὰ Σύνοδος. Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ αὐτῆς γραφείῳ συνῆλθε τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἡ Ἱ. Σύνοδος, ἐπαναλαβοῦσα τὰς ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ ἁγίου Πάσχα διακοπείσας ἐργασίας αὐτῆς.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην προσκληθεὶς παρεκάθησε, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν, ὁ εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου κ. Κυρίλλου κληθεὶς συνοδικὸς σεβασμ. μητροπολίτης κ. Χρυσόστομος, ὃν ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσεφώνησε καταλλήλως καὶ εἰς ἣν ἁρμοδίως ἀπήντησεν ὁ νέος συνοδικός. Ὁ σεβασμ. κ. Χρυσόστομος διορίσθη ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ καὶ μέλος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ πρόεδρος τῆς ἐφορείας τῆς Πατριαρχικῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς καὶ τῆς Ἐθνικῆς Σχολῆς γλωσσῶν καὶ ἐμπορίου.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην τῆς Ἱ. Συνόδου ἀνεγνώσθησαν τὰ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα συγχαρητήρια τηλεγραφήματα τῶν μακαριωτάτων πατριαρχῶν κκ. Γρηγορίου καὶ Δαμιανοῦ, καί τινες μητροπολιτικαὶ ἐκθέσεις καὶ ὑπουργικοὶ τεσκερέδες.

Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον. Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐπανέλαβεν ὡσαύτως τὰς ἐργασίας αὐτοῦ ἀπὸ τῆς παρελθούσης τετάρτης. Κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτοῦ ταύτην παρεκάθησε καὶ ὁ νεωστὶ διορισθεὶς μέλος αὐτοῦ σεβασμ. μητροπολίτης κ. Χρυσόστομος.

Ἄφιξις μητροπολίτου. Τυχὼν τῆς κανονικῆς ἀδείας, ἀφίκετο τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ εἰς βυσιλεύουσαν ἐκ Πανόρμου ὁ σεβ. μητροπολίτης κ. Κωνσταντῖνος.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον.

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθμ. 7 καὶ ἡμερομην. 9 φεβρουαρίου 1915 ἀποφάσεως τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ἐπὶ τῆς περὶ διαζυξέως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τῆς Εὐρυδίκης Η. Εὐφραιμίδου τοῦ γένους Εὐστρ. Δελῆγιάννη κατὰ Ἠλία Εὐφραιμίδου)

Διὰ ταῦτα

Ἰδὼν καὶ τὰ ἀρθ. 77 καὶ ἐπ. 155, 156 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικον. Ὁδηγιῶν

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 10844 καὶ ἡμερομην 21 σεπτεμβρίου 1911 περὶ διαζυξέως ἀγωγὴν τῆς Εὐρυδίκης Ηλ. Εὐφραιμίδου κατὰ Ἠλία Εὐφραιμίδου, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδειξιμένην,

Κηρύττει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφισταμένον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου» καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ἠττηθέντι ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων ἀνιόντα εἰς γρόσια τριακόσια ἕνδεκα (ἀριθ. 311) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ὁ πρόεδρος 3

Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐξ. ἀριθ. 8 καὶ ἡμερομην 23 φεβρουαρίου 1915 περὶ διαζυξέως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τῆς Σουλτάνης Α. Γεωργίου, τὸ γένος Παρ. Γαλανούδη, κατὰ Ἀντωνίου Γεωργίου.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὼν καὶ τὰ ἀρθ. 77 καὶ ἐπ. 155, 156 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικονομ. Ὁδηγιῶν

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7400 καὶ ἡμερομ. 26 νοεμβρίου 1914 περὶ διαζυξέως ἀγωγὴν τῆς Σουλτάνης Α. Γεωργίου κατὰ Ἀντωνίου Γεωργίου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδειξιμένην,

Κηρύσσει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφισταμένον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως εἰς τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλης. Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου» καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ἠττηθέντι ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, ἀνιόντα εἰς γρόσια διακόσια ἐνενήκοντα ἓν (ἀριθ. 291) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 9 μαρτίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 2

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ΄. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 11 Ἀπριλίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 15

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α΄ γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Μ. Βασιλείου Β΄ γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ

Ἡ κοινωνικὴ ἀγωγὴ εἶνε πολὺ εὐρυτέρα καὶ πολυπλοκωτέρα τῆς οἰκογενειακῆς ἀγωγῆς, καὶ διὰ τοῦτο χρήζει μεγάλης ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς. Κοινωνικὴν δ' ἀγωγὴν ἐννοοῦμεν τὴν μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸ μέγα ἐκεῖνο ἄθροισμα, ὅπερ ὀνομάζεται κοινωνία, ἀναλόγως τῆς θέσεως καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ. Ἐν ᾧ δὲ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ πάντα τὰ μέλη τείνουσιν εἰς ὁμοίαν μόρφωσιν, ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡ ποικιλία εἶνε μεγίστη. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἐν αὐτῇ σημεῖα ἑνότητος καὶ συμφωνίας, καθ' ὅσον καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ εἷς γενικὸς ὑπάρχει σκοπός, ἡ εὐημερία τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν μελῶν.

Ἐφ' ὅσον ὅμως αἱ συνθῆκαι τοῦ βίου εἶνε πολλαπλαῖ, ἐπὶ τοσοῦτο καὶ τὸ ἔργον τῆς κοινωνικῆς ἀγωγῆς ποικίλλει καὶ ἀπαιτεῖ μέριμναν καὶ φροντίδα ἵνα καὶ τὸ ὅλον εὐεκτῇ καὶ τὰ διάφορα μέλη δεόντως προάγωνται καὶ προκόπτωσιν. Ὅπως δὲ καὶ ἐν τῇ οἰκογενειακῇ ἀγωγῇ ἀπαιτεῖται πρὸ παντὸς ἡ ἁρμονικὴ τάξις καὶ ἡ διευθέτησις ἡ ἔλλογος τῶν διαφόρων αὐτῆς στοιχείων, οὕτω πολὺ μᾶλλον ἀπαιτεῖται εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀγωγὴν ἡ τάξις καὶ ἡ εὐπρέπεια. Οὐδὲ εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ κοινωνικὴ εὐεξία ἄνευ διαχειρίσεως τῶν διαφόρων αὐτῆς κεφαλαίων, τῶν διαφόρων προσώπων καὶ πραγμάτων, μετὰ λογικῆς καὶ δικαίας αὐτῶν ἐκτιμήσεως καὶ χρησιμοποιήσεως.

Ἔχετε ὅσον θέλετε καλοὺς καὶ ἀκμαίους παράγοντας πρὸς εὐημερίαν μιᾶς κοινωνίας, μὴ χρησιμοποιῆτε ὅμως αὐτοὺς ὡς πρέπει, καὶ θὰ ἴδητε καταφανῶς ὅτι κακὴ γίνεται χρῆσις τῶν τοιούτων πολυτίμων κοινωνικῶν κεφαλαίων. Τοῦτο δὲ παρατηρεῖται ἐκεῖ ὅπου ἡ δέουσα ἀπαθὴς καὶ εὐσυνείδητος δὲν γίνεται μελέτη εἰς τὴν διακανόνισιν τῶν κοινῶν πραγμάτων. Βεβαίως ἐκ τῶν προτέρων δὲν δυνάμεθα πάντοτε νὰ εὕρωμεν τὴν ἁρμόζουσαν εἰς ἕκαστον μέλος τῆς κοινωνίας θέσιν καὶ ἐνέργειαν, ἀπαιτεῖται δὲ νὰ προηγηθῇ δοκιμασία τις καὶ ἐξέτασις τῶν κεφαλαίων τῆς ἀρετῆς ἑκάστου κατά τε τὸ ποιὸν καὶ κατὰ τὸ ποσὸν αὐτῶν.

Ὅστις δὲ ἤθελεν ἰσχυρισθῇ ὅτι ὁ δόκιμος ἐν ἑνὶ δύναται νὰ εἶνε δόκιμος καὶ ἐν παντί, ἤθελε μαρτυρήσει διὰ τοῦ ἰσχυρισμοῦ τούτου ὅτι ὀλίγην ἔχει πεῖραν τῶν μεγάλων δυσχερειῶν τῶν κοινῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Βεβαίως πάντες, ἀναλόγως ἕκαστος τῆς ἰδιοφυΐας αὐτοῦ,

εἴμεθα ἐπιδεκτικοὶ παντοίας μορφώσεως, ἡ δὲ κοινωνία δύναται νὰ μεταχειρισθῇ ἡμᾶς ὡς καλοὺς παράγοντας τῆς ἰδίας εὐημερίας καὶ ἐν τούτῳ καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἔργῳ. Τὸ ἀληθὲς ὅμως καὶ βέβαιον εἶνε ὅτι πάντες ἐκ φύσεως δὲν εἴμεθα πρὸς πάντα παρεσκευασμένοι, ὅπως καὶ ἐκ τῆς προτέρας ἡμῶν μορφώσεως καὶ ἐνεργείας δὲν φέρομεν τὰ αὐτὰ στοιχεῖα εὐδοκιμήσεως διὰ πᾶν ἐπάγγελμα, διὰ πᾶσαν θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Διὰ ταῦτα αἱ καλῶς συγκεκροτημέναι κοινωνίαι, ἔχουσαι ἐκ προκαταβολῆς πολύτιμα κεφάλαια ἐκ τῆς καλῆς οἰκογενειακῆς ἀγωγῆς, παρασκευάζουσι τὰ διάφορα αὐτῶν μέλη διὰτῶν πρὸς τοῦτο καταλλήλων καθιδρυμάτων, διὰ τῶν ἐκπαιδευτικῶν κυρίως, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλων ὅπου δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ μάθῃ καὶ ἀναγινώσκῃ κατὰ τὸ ἐνὸν ἀπταίστως τὸ βιβλίον τοῦ κόσμου. Οἰκοθεν δὲ δῆλον ὅτι καὶ εἰς τὰ σχολεῖα καὶ εἰς τὰ ἄλλα παρόμοια καθιδρύματα δὲν πρέπει νὰ δεσπόζῃ καὶ πιέζῃ πνεῦμα ζόφου καὶ στερεοτυπίας, ἀλλὰ πνεῦμα λογικῆς ἐλευθερίας, πνεῦμα ἀνυψοῦν ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατὸν τὸν ἄνθρωπον ὑπὲρ τὸ κοινὸν καὶ τετριμμένον, ὑπὲρ τὴν τρέχουσαν ὑπηρεσίαν.

Διότι ἐὰν ὑποθέσωμεν μίαν κοινωνίαν ἔχουσαν ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀκμῆς καὶ προόδου, δὲν ὑπάρχει ὅμως εἰς αὐτὴν τὸ πνεῦμα τῆς διαρρυθμίσεως τῶν ἅπαξ παραδεδομένων, τότε θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ κοινωνία αὕτη θὰ ἔχῃ στασιμότητα καὶ στερεοτυπίαν, ἐξ ὧν προφανῶς δὲν προκύπτει σπουδαία ἀκμὴ καὶ πρόοδος, καὶ διὰ τοῦτο ἡ κοινωνία αὕτη θᾶσσον ἢ βράδιον θὰ παρακμάσῃ. Οἱ σοφοὶ νόμοι τῆς φύσεως, ὅσον σταθεροὶ καὶ ἀναλλοίωτοι καὶ ἂν φαίνωνται, παρέχουσιν ὅμως ἀφορμὰς βελτιώσεως καὶ μεταρρυθμίσεως τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, αὐτοὶ ὄντες μετὰ Θεὸν οἱ μέγιστοι διδάσκαλοι ἡμῶν πρὸς πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν. Καὶ μήπως δι' αὐτῶν ὁ οὐράνιος πατὴρ δὲν παιδεύει πάντας καὶ δὲν ἀποκαλύπτει καὶ αὐτὸ τὸ ἀπροσπέλαστον αὐτοῦ μεγαλεῖον;

Ἀναγκαίως λοιπὸν ἔπεται ὅτι ἐν πάσῃ κοινωνίᾳ, μικρᾷ ἢ μεγάλῃ, πρέπει νὰ καταβάλλωνται παντοῖαι προσπάθειαι πρὸς βελτίωσιν τῶν κοινῶν πραγμάτων, πρὸς περιστολὴν τῶν ἐλλείψεων καὶ πρὸς πολλαπλασιασμὸν τῶν ἀρετῶν καὶ τελειοτήτων. Πρὸς τοῦτο δὲ συντελεῖ, ὡς προεδείχθη, ἡδικαία καὶ ἔλλογος χρησιμοποίησις τῶν διαφόρων παραγόντων τῆς κοινῆς εὐξίας. Ὀφείλω δὲ ἐνταῦθα νὰ εἴπω ὅτι τὴν κοινωνίαν δὲν παραδέχομαι ἄθροισμα σοφῶν καὶ τελείως ἀνεπτυγμένωνἀνθρώπων,ἀλλὰ κρᾶμα παντοίων χρησίμων στοιχείων πρὸς κοινὴν εὐξίαν. Δι' ἡμᾶς καὶ ὁ ἀχθοφόρος καὶ ὁ εὐτελέστατος ἐργάτης εὐτελεστάτου θεωρουμένου ἔργου εἶνε καλὸς παράγων τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ, ἐφ' ὅσον δύναται καλῶς νὰ ἐκτελῇ τὸ ἔργον αὐτοῦ.

Ἡ δὲ διδασκαλία τοῦ Κυρίου ἡ κατὰ πάντα δικαία καὶ ἔλλογος, οὐδεμίαν ποιεῖται διάκρισιν τῶν ἀνθρώπων ἄλλην παρὰ τὴν ἀπὸ τῆς προσωπικῆς ἑκάστου ἀρετῆς καὶ ἀξίας. Ὁ πτωχὸς δ' ἁλιεὺς εἶνε ἀξιολογώτερος τοῦ σεμνοτύφου ἀρχιερέως, ἢ ἱερέως, καὶ ἡ μετανοοῦσα πόρνη τιμᾶται πλεῖον τῆς ἐν ἐπάρσει διαφθειρούσης καὶ διαφθειρομένης Ἡρωδιάδος. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ λαὸς ἀπολαύει παρ' αὐτῷ ἰδίας προνοίας καὶ ἀγάπης καὶ μεθ' ὅλα τὰ γνωστὰ ἐλαττώματα τῆς ἀστασίας καὶ τῆς ἐπιπολαιότητος αὐτοῦ. Τὰ δὲ παιδία, τὰ ἁγνὰ καὶ ἀθῶα παιδία, τὰ ὀλιγαρκῆ καὶ ἀπέριττα, προβάλλουσι παρ' αὐτῷ ὡς ὁ κάλλιστος τύπος τῶν μελῶν τῆς τελειοτάτης τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἔχω τὸν ἀπαιτούμενον χῶρον καὶ χρόνον ἵνα λεπτομερέστερον ἐνταῦθα ἀναπτύξω τὸ σοβαρὸν θέμα τῆς κοινωνικῆς ἀγωγῆς. Νύξεις μόνον τινὰς προβάλλω, καὶ ἀφίνω τὸν φιλομαθῆ ἄνθρωπον καθ' ἑαυτὸν νὰ μελετήσῃ προσεκτικῶς τὸ θέμα τοῦτο καὶ ἴδῃ τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ. Ταύτην δὲἐννοῶν,βεβαίως δὲν θὰ θελήσῃ ἄλλα μὲν νὰ πρεσβεύῃ, ἄλλα δὲ νὰ πράττῃ,ἀλλὰ τὸ καθ' ἑαυτὸν θὰ τείνῃπάντοτε εἰς τὴν πρόοδον τῆς κοινῆς εὐξίας καὶ εὐημερίας. Τοῦτο δὲἐθὰ κατορθοῖ τηρῶν ἑαυτὸν ἐν τάξει εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς ἣν ἀνήκει, καὶ ἀποτροπιαζόμενος πᾶσαν ἀταξίαν καὶ ὑπερβασίαν ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν ἰδίων καθηκόντων, ἵνα οὕτω τὰ πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γίνωνται.

Δυστυχῶς δὲ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Κυρίου ἡμῶν οὐδεμία κανονικὴ τάξις ὑπῆρχε καίτοι εἰς τοὺς τύπους μεγίστη ἐδίδετο προσοχή. Τὸ πνεῦμα δὲν ἐξωογονεῖτο δι' ὑγιοῦς ἀντιλήψεως τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, τὰ πάντα δὲ κατεδείκνυον νέκρωσιν καὶ παρακμήν. Ἐν ᾧ δὲ ἡ ἁγία πόλις Ἱερουσαλὴμ ἦτο τὸ κέντρον τῆς θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς τῶν κατοίκων ζωῆς, ἐν αὐτῇ οἱ ἡγέται τοῦ λαοῦ ἐδαπανῶντο περὶ μικρὰ καὶ εὐτελῆ πράγματα, περὶ ἀντιζηλίας καὶ μικρορραδιουργίας. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ ναὸς τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ εἶχε μεταβληθῇ εἰς «οἶκον ἐμπορίου», εἰς «σπήλαιον λῃστῶν» (Ἰωάν. 2, 16, Ματθ. 21, 13).

Καὶ εἰς τὸ παρὰ τὴν προβατικὴν δὲ πύλην ἔκτακτον διὰ θαύματος θεραπευτήριον ἐν κολυμβήθρᾳ ὕδατος, εἰς ὃ συνέρρεον πλεῖστοι ἀσθενεῖς, ἔκτακτος ὑπῆρχεν ἀταξία καὶ ἀκαταστασία. Αὕτη δὲ σαφῶς περιγράφεται εἰς τὸ σημερινὸν εὐαγγέλιον, κινοῦν εἰς οἶκτον πάντα εὔσπλαγχνον ἄνθρωπον (Ἰωάν. 5, 1 — 15). Πλῆθος πολὺ ἀσθενούντων κατέκειτο εἰς τὰς παρὰ τὴν κολυμβήθραν πέντε στοὰς μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων, καὶ ἀνέμενον ἀνυπομόνως τὴν στιγμὴν τῆς θαυμασίας θεραπείας. Καὶ οἱ ἀσθενοῦντες οὗτοι ἦσαν τυφλοί, χωλοί, ἀκινητοῦντα ἔχοντες μέλη, ἢ ἐντελῶς παράλυτοι. Ἐν ᾧ δὲ οἱ θρησκευτικοὶ ἀρχηγοὶ ἀντεποιοῦντο εὐρείας θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς δικαιοδοσίας, καὶ ἐπελαμβάνοντο πάσης εὐκαιρίας ἵνα ἐξασκήσωσι τὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ ἐνώπιον τοῦ Προδρόμου καὶ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, τὸν τόπον τοῦτον τὸν ἱερὸν τῆς θαυμασίας θεραπείας ἄφινον εἰς ἐσχάτην ἀταξίαν.

Καὶ ὅμως ὅτε διὰ τοῦ Κυρίου θαυμασίως διὰ λόγου μόνον ἐθεραπεύθη ὁ ἐπὶ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη κατατυραννούμενος ὑπὸ παραλυσίας, ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα ἦτο σάββατον, οἱ τοιοῦτοι θρησκευτικοὶ ἄρχοντες οἱ ἐκεῖ παριστάμενοι ζητοῦσι νὰ ἐμποδίσωσι τὸν θεραπευθέντα ἵνα κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου ἄρῃ τὸν κράβαττον, ἐφ' οὗ κατέκειτο, καὶ περιπατήσῃ, ἵνα δῆλα δὴ ἐμπράκτως βεβαιωθῇ ἡ θεία εὐεργεσία. «Σάββατόν ἐστιν, ἔλεγον στομφωδῶς, οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράββατον» (Ἰωάν. 5, 10). Ἔχει ἀνάγκην σχολίου ἡ τοιαύτη τῶν τυφλῶν καὶ διεστραμμένων ὁδηγῶν σεμνοτυφία; Καὶ ὅμως τοιαύτη τῆς ἀληθείας διαστροφὴ κατ' ἐπανάληψιν ἐγίνετο παρ' αὐτῶν πρὸς ἐνοχλὴν τοῦ θεανθρώπου Λυτρωτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ ἰδοὺ καταφανὲς μαρτύριον φοβερᾶς ἐλλείψεως κοινωνικῆς ἀγωγῆς παρὰ τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς φαρισαίοις.

Ὁ δὲ Κύριος καὶ μετὰ τὴν θαυμασίαν θεραπείαν κηδόμενος τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου καὶ ἐννοῶν, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποπέσῃ πάλιν εἰς ἁμάρτημα, συνεπαγόμενον ἀνίατον νόσημα, νουθετεῖ αὐτὸν, εὑρὼν ἐν τῷ ἱερῷ, ἤτοι εἰς τὰς ὑλὰς τοῦ ναοῦ, καὶ λέγει· «Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται» (Ἰωάν. 5, 14). Καὶ οὕτω μετὰ τὴν σωματικὴν θεραπείαν ὁδηγεῖ αὐτὸν εἰς τὴν ψυχικὴν καὶ ἠθικὴν θεραπείαν, ἧς οὐδὲν πολυτιμότερον ὑπάρχει. Καὶ ὁ μὲν θεραπευθεὶς οὕτω φαίνεται καὶ ψυχικῶς ἰαθείς. Ἐπειδὴ ὅμως ὤφειλε νὰ δικαιολογηθῇ διὰ τὴν ἐν σαββάτῳ μικρὰν καὶ ἀδικαιολογημένην ἐργασίαν πρὸ τῶν ἀπειλητικῶν καὶ σεμνοτύφων θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν, σπεύδει κατ' ἀνάγκην καὶ μετὰ θάρρους ἀναγγέλλει εἰς αὐτοὺς ὅτι ὁ θαυμασίως θεραπεύσας καὶ παραγγείλας ἵνα ἄρῃ τὸν κράβαττον καὶ περιπατήσῃ ἦτο αὐτὸς ὁ πεφημισμένος μέγας καὶ θαυματουργὸς τοῦ λαοῦ διδάσκαλος, ὁ Ἰησοῦς.

Καὶ ὅμως οἱ τυφλοὶ θρησκευτικοὶ ἀρχηγοὶ ἐπιτείνουσι διὰ τοῦτο τὸν διωγμὸν καὶ τὸ μῖσος τοῦ θείου εὐεργέτου. «Καὶ διὰ τοῦτο, λέγει ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς, ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ θρησκευτικοὶ τῶν κατοίκων ἀρχηγοὶ, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι, ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ» (Ἰωάν. 5, 16). Καὶ προστίθησι περαιτέρω· «ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι» (Ἰωάν. 5,17). Ἡ δὲ τοιαύτη λογικωτάτη δικαιολογία νέαν θύελλαν μοχθηρίας καὶ μίσους ἐξήγειρε κατὰ τοῦ Σωτῆρος ὡς δῆθεν βλασφήμου! Ἀναμφιβόλως δὲ τοιαύτη ἀθλιότης καὶ παραλυσία δὲν θὰ ὑπῆρχεν, ἐὰν ἡ τάξις καὶ ἡ εὐπρέπεια ἐπρυτάνευον παρὰ τοῖς θρησκευτικοῖς ἐκείνοις ἀρχηγοῖς μετὰ τῆς πρεπούσης κοινωνικῆς ἀγωγῆς.

Χρήζει ἆρά γε πλείονος ἀναπτύξεως ἡ περικοπὴ ἀπὸ διδακτικῆς ἀπόψεως; Ὁ Κύριος θαυμασίως εὐεργετεῖ, οἱ δὲ φαρισαῖοι ἐνοχλοποιοῦσι καὶ τὸν εὐεργέτην καὶ τὸν εὐεργετηθέντα ὡς δῆθεν παραβάτας τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου, ἀπαγορεύοντος ἐργασίαν τὸ σάββατον. Ἀλλ' ὁ νόμος δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διαφωνῇ πρὸς τὸ θεῖον θέλημα, τεῖνον πάντοτε πρὸς εὐεργεσίαν δυναμένην πάντοτε νὰ γίνηται. Καὶ διὰ τὸν λογικὸν ἄνθρωπον πᾶσα ἀγαθὴ πρᾶξις γινομένη μετὰ καρδίας καθαρᾶς ἔχει τὴν ἰδίαν ἀξίαν. Ἄλλοτε δ' ὁ Κύριος εἶπε, «τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον» (Μάρκ. 2, 27), καὶ πολυειδῶς ἄλλως ἔδειξεν ὅτι πάντοτε ἐπιβάλλεται ἡ ἔλλογος εὐεργεσία. Τοῦτο δὲ καὶ ἡμεῖς ἐννοοῦντες, ἂς εἴμεθα πρόθυμοι καὶ ἕτοιμοι πρὸς πᾶσαν εὐεργεσίαν ἄνευ ἀναβολῶν καὶ προφάσεων. Ὅ τι δὲ σήμερον γίνεται, δὲν πρέπει ν' ἀναβάλλωμεν εἰς τὴν αὔριον.

12, 4, 1915. † Ὁ Ν. Β.

Περιεχόμενα:

Κυριακὴ τοῦ Παραλύτου — Μλτ. Καραβοκυρᾶ Τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια) — Οἱ πρῶτοι μετὰ τὴν ἅλωσιν χρόνοι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡ γένεσις τοῦ γεροντισμοῦ (τέλος) — Θεοδωρήτου Ἀγιανίτου τολμηρίαι — Ἐκκλησ. χρονικά — Δήλωσις — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 13)

Ὑπὸ τὸν ἑξῆς ὅρον· ἐὰν ἐντὸς ἑνὸς ἔτους ὑποστῶσιν ἐξετάσεις ἐνώπιον εἰδικῆς ἐπιτροπῆς ἐκλεγομένης ὑπὸ τοῦ διαρκοῦς σωματείου τῶν δικηγόρων καὶ λάβωσιν ἐπικυρωτικὸν τοῦ Σωματείου τούτου ἔγγραφον ἀποδεικνύοντες ὅτι δύνανται νὰ ἐκφράζωνται τουρκιστὶ καὶ ἔχωσι τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα πρὸς σύνταξιν δικαστικῶν ἐγγράφων. Οἱ ὀθωμανοὶ οἱ ἀποφοιτήσαντες ἐκ ξένων Σχολῶν, ἀλλὰ ἢ μηδόλως ἢ ἐπὶ χρονικὸν διάστημα μικρότερον τῆς τριετίας ἐξασκήσαντες δικηγορικὸν ἐπάγγελμα θὰ ὑποβάλλωνται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ τοῦ μηνὸς Ζιλχιδζὲ 1301.

Τὸ τρίτον ἄρθρον ἀφορᾷ τοὺς ὀθωμανοὺς τοὺς μὴ ἀποφοιτήσαντας ἐκ νομικῆς Σχολῆς ὀθωμανικῆς ἢ ξένης, ἀλλ' ἐξασκοῦντας ἀπὸ τριῶν ἐτῶν ἐν ἀκεραιότητι τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα· οὗτοι ὀφείλουσι συμμορφούμενοι πρὸς τοὺς ὅρους τοὺς ὁριζομένους ἐν τῷ ἡγουμένῳ ἄρθρῳ διὰ τοὺς τελειοφοίτους ξένων Σχολῶν νὰ λάβωσιν ἄδειαν ἐντὸς τὸ πολὺ ἑνὸς ἔτους. Μόνον ἡ ἐξέτασις αὐτῶν θὰ γίνηται πρακτικῶς ἐνώπιον τῶν καθηγητῶν τῆς νομικῆς Σχολῆς, παρόντων καὶ δύο μελῶν τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου.

Οἱ ὑποβαλόντες αἴτησιν πρὸς ἐξέτασιν θὰ ἐξακολουθήσωσι τὸ δικηγορικὸν αὐτῶν ἐπάγγελμα. Ἀλλ' ἀπαγορεύεται ἡ ἐξάσκησις, αὕτη ἐὰν παρέλθῃ ἓν ἔτος καὶ δὲν λάβωσιν ἄδειαν καὶ τοῦτο μέχρι τῆς λήψεως ἀδείας.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δικηγόρους, προσετέθη εἰδικὸν ἄρθρον περὶ ἐξετάσεως καὶ αὐτῶν συμφώνως τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ.

Τὸ τέταρτον ἄρθρον ἀφορᾷ τοὺς ξένους δικηγόρους τοὺς ἀποφοίτους ξένων νομικῶν Σχολῶν, οἵτινες μέχρι τοῦδε δικηγοροῦσιν ἐνώπιον τῶν μικτῶν ὀθωμανικῶν δικαστηρίων. Οὗτοι θὰ ἐξακολουθήσωσιν ἀπολαύοντες τῶν πλεονεκτημάτων τῶν παρεχομένων ὑπὸ τῆς ἀδείας τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης εἰς τοὺς πρότερον τοιαύτην λαβόντας ξένους δικηγόρους, δύνανται δὲ νὰ δικηγορῶσι καὶ πρὸ τῶν πολιτικῶν καὶ ἄλλων δικαστηρίων, ἐὰν συμμορφωθῶσι πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ δευτέρου ἄρθρου ἐξεταζόμενοι μόνον εἰς τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν καὶ εἰς τὸ ν δζελέν.

Εἰς τὸ ἄρθρον αὐτὸ συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ ὀθωμανοὶ δικηγόροι.

Ἐντὸς ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τούτου οἱ ξένοι δικηγόροι ὀφείλουσι νὰ παρουσιάσωσι τὰ διπλώματά των εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου, πρὸ τοῦ ὁποίου θὰ δικηγορήσωσι.

Ἄρθρ. 5ον οἱ καταταχθησομένοι εἰς τὸ ἑξῆς εἰς τὸ δικηγορικὸν στάδιον θὰ πληρώνωσιν ὡς δικαίωμα ἐγγραφῆς Λ.Τ. 5, αἵτινες θὰ εἰσπράττωνται ὑπὸ τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου.

Ἄρθρον πρόσθετον. Τὸ Ἄρθρον 3 θὰ ἐφαρμόζηται καὶ εἰς μέρη τῶν ἐπαρχιῶν, ἐνθα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐχόντων ἄδειαν δικηγόρων ἀνέρχεται τοὐλάχιστον εἰς δέκα τοιούτους.

Οἱ δικηγόροι μετὰ τὴν ἐγγραφήν των θὰ ὁρκίζωνται ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τοῦ ἐφετείου ὅτι θὰ ἐκπληρῶσι πιστῶς καὶ εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά των κτλ. κατὰ τὸν τύπον τοῦ ὅρκου ὀφείλοντες πίστιν καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα.

Τοιούτῳ τρόπῳ ὑπάρχουσιν ἐν ἰσχύϊ σήμερον περὶ τῶν δικηγόρων ὁ κανονισμὸς τοῦ 1292 καὶ οἱ μεθ' αὐτὸν ψηφισθέντες καὶ μὴ καταργηθέντες κανονισμοὶ καὶ τὰ δύο ἄρθρα τοῦ νέου νομοσχεδίου, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω, καὶ λειτουργεῖ καὶ ὁ δικηγορικὸς Σύλλογος συνῳδὰ τῷ κανονισμῷ τοῦ 1292, ὑπολείπεται δὲ καὶ ἐκφράζεται ἡ εὐχὴ ἵνα συνταχθῇ ὡς τάχιστα νέος νόμος περὶ δικηγόρων πλήρης καὶ σύμφωνος πρὸς τὸ δίκαιον καὶ τὰς τοπικὰς καὶ καιρικὰς περιστάσεις.

Πλὴν τῶν δύο μνησθέντων ἄρθρων ἐψηφίσθη ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 7ης Ἰανουαρίου 1915 σχετικῶς πρὸς τοὺς παρὰ τοῖς ἱεροδικείοις δικηγόρους ὁ εἰδικὸς νόμος ἀπαιτῶν δι' αὐτοὺς δίπλωμα τῆς Σχολῆς τῶν Καδήδων καὶ εἰδικὰς ἐξετάσεις περὶ γνώσεως τοῦ ἱεροῦ νόμου διὰ τοὺς διπλωματούχους τῆς νομικῆς Σχολῆς τοῦ Κράτους. Ἄρθρ. 1. Θέλει δὲ νὰ ἐπιψηφισθῇ καὶ ὑπὸ τῆς Γερουσίας ἵνα καταστῇ νόμος τοῦ Κράτους.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ ΧΡΟΝΟΙ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΚΑΙ Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΙΣΜΟΥ

Β'.

(τέλος· ἡ συνέχεια εἰς τὸ 13 τεῦχος)

Τὸ ἀπροχώρητον ἀκριβῶς τῆς τοιαύτης καταστάσεως ἐπέβαλε κατ' ἀνάγκην τὴν λῆψιν περισταλτικῶν μέτρων. Κατὰ τὰ ὑφ' ἡμῶν ἐν τῇ «Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ» πέρυσι γραφέντα (τόμ. 34ος φλ. 2ον καὶ 4ον) ὁ συνοδικὸς τόμος τοῦ 1545 δὲν ἀνοίγει τὴν σειρὰν τῶν μέτρων τούτων καὶ πρέπει νὰ κατέλθωμεν πολὺ βραδύτερον, ἵνα ἀπαντήσωμεν τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν. Μόλις τῷ 1741 ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος διὰ τοῦ ἀρχιάτρου τοῦ σουλτάνου ἐπέτυχε τὴν ἔκδοσιν φιρμανίου, δι' οὗ ἡ **ἐκλογὴ** τοῦ πατριάρχου ἐξηρτήθη ἐκ τῆς γνώμης πέντε πλησιοχώρων ἀρχιερέων, οἵτινες θὰ ἀπεφαίνοντο περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ μέλλοντος νὰ ἐκλεγῇ (Ὑψηλάντου, Τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν, σελ. 350). Ὅτε δὲ τῷ 1759 αὖθις ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος καὶ ὁ διερμηνεὺς τοῦ στόλου Νικόλαος Μαυρογένης, παρασκευάζοντες τὴν πτῶσιν τοῦ πατριάρχου Σεραφεὶμ τοῦ Β' καὶ ζητοῦντες εἰς τὸν πατρ. θρόνον ν' ἀναβιβάσωσι τὸν Χίου Διονύσιον Σαμουρκάσην, ἀπέτυχον, τὸ γεγονὸς τοῦτο «παρεκίνησε τό τε ἱερατικὸν καὶ λαϊκὸν σύστημα νὰ προμηθεύσουν [μέσον τι] πρὸς ἀπάντησιν τῶν τοιούτων κινημάτων» (αὐτ. σελ. 379). Συναθροισθέντες λοιπὸν παρὰ τῷ πατριάρχῃ Σεραφεὶμ ἐζήτησαν δι' ἐγγράφου παρὰ τῆς Ὑψ. Πύλης καὶ ἐπέτυχον τὴν ἔκδοσιν χάττι-χουμαγιοὺν, ὅπως οὐδεὶς ἀλλαξοπατριαρχείαν ἐπιζητῶν εἰσακούηται «χωρὶς μαχζάρι τῶν ἀρχιερέων», πρὸς τούτοις δὲ ὅπως τὰ ἔξοδα ἑκάστης νέας πατριαρχείας καταβάλλωνται ὄχι, ὅπως μέχρι τότε συνέβαινεν, ὑπὸ τοῦ κοινοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ νέου πατριάρχου (αὐτ. σελ. 380 καὶ 381). Διὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ τούτου διατάγματος καὶ ἡ **πτῶσις** τοῦ πατριάρχου ἐξηρτήθη ἐκ τῆς γνώμης τῶν παρεπιδημούντων. Τὰ μέτρα ταῦτα δὲν ἠδύναντο βεβαίως νὰ μεταβάλωσιν ὡς διὰ μαγείας τὴν κατάστασιν, ἔχομεν ὅμως παραδείγματα, καθ' ἃ αὐτὴ ἡ Ὑψηλὴ Πύλη ἀπέκρουσε τὰς τῶν ἡμετέρων πρὸς ἀλλαξοπατριαρχείαν ραδιουργίας, ὡς ἀπαραίτητον ὅρον προβαλοῦσα τὴν προσαγωγὴν **μαχζαρίου** τῶν ἀρχιερέων.

Οὕτω βλέπομεν ὁλονὲν αὐξάνουσαν ἀπέναντι τῶν ὀχλοκρατικῶν στοιχείων τὴν δύναμιν τῶν ἀρχιερέων ἐν τῇ διοικήσει τῶν ἐκκλ. πραγμάτων. Ἀλλὰ τίνες ἦσαν οἱ ἀρχιερεῖς οὗτοι; Πάντες οἱ παρεπιδημοῦντες ἀπετέλουν μέλη τῆς ἐνδημούσης συνόδου, ἦτο ὅμως φυσικὸν, ὅτι ἐν Κ]πόλει παρεπεδήμουν συνήθως οἱ τῶν πλησιοχώρων ἐπαρχιῶν οἵτινες μάλιστα προκειμένου περὶ ἐκλογῆς πατριάρχου καὶ ὁσάκις τυχὸν ἔλειπον, προσεκαλοῦντο, ἵνα μετάσχωσιν αὐτῆς. Τούτων τινὲς εἶχον ἐν αὐτῇ τῇ Κωνσταντινουπόλει ἢ ἐν τοῖς προαστείοις ἰδίας οἰκίας, εἶχον ἐν αὐτῇ συγγενεῖς, πολλάκις ἰσχύοντας, εἶχον φίλους καὶ προστάτας ἰσχυροὺς, ἡ δὲ ὁλονὲν αὔξουσα δύναμις αὐτῶν συντέλει καὶ εἰς τὴν ἄλλην αὐτῶν ἔξύψωσιν. — Ὁ γνωστὸς «Τῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν» συγγραφεὺς Ἀθανάσιος Ὑψηλάντης ἀναφέρει, ὅτι «ὁ ἄναξ εἰς τὸ Μπεσίκτασι διατρίβων, ἔβλεπε καθ' ἡμέραν τοὺς ἀρχιερεῖς ὁποῦ ἀναβαινοκατέβαιναν μὲ τριῶν τζιφτῶν καΐκι, οἱ δὲ μὲ δύο, ἀπὸ τὴν Πόλιν εἰς τὸ Κατάστενον, καὶ ἠρώτα ποῖαι εἶναι αἱ ὑποθέσεις αὐτῶν εἰς τὴν Πόλιν, ὅπου ἀναβαινοκαταβαίνουν καθ' ἡμέραν, ἤξευρε καὶ τὰ παράλια σπίτια ὅπου ἔκτισαν» ὁ μὲν μητροπολίτης Νικηφόρος εἰς τὰ Θεραπεῖα, ἄλλος εἰς τὸ Φανάρι καὶ τρίτος εἰς τὸν Παλατᾶν (σ. 408). Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἐγένετο κατὰ τὸ 1766, γνωρίζομεν δὲ καὶ ἀλλαχόθεν τὸν περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΗ' καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος μεγαλοπρεπῆ βίον τῶν Γερόντων, ἀλλ' ἡ κατάστασις, ἣν παρουσιάζει ἡμῖν ὁ Ὑψηλάντης κατὰ τὸ ἔτος 1766, ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Σαμουὴλ τοῦ Χαντζερῆ, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ δημιουργηθῇ ἐντὸς δύο καὶ τριῶν ἐτῶν καὶ ἑπομένως ἐκ τῶν λεγομένων αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν ἰδέαν καὶ περὶ τοῦ προτέρου τῶν Γερόντων βίου. Πολὺ πρὶν ἢ προκαλέσωσι τὴν προσοχὴν τοῦ ἄνακτος, παραλλήλως τῆς αὐξανούσης δυνάμεως αὐτῶν, ἔβαινεν αὐξάνουσα καὶ ἡ ἐξωτερικὴ μεγαλοπρέπεια καὶ ἡ χλιδὴ, μεθ' ἧς διεβίων οἱ Γέροντες.

Ἀλλ' ἡ δύναμις τῶν Γερόντων ὁσονδήποτε μεγάλη καὶ ἂν ἦτο, ὁσονδήποτε καὶ ἂν ηὐξήθη, ὡς εἴδομεν, κατὰ τὰ ἔτη 1741 καὶ 1759 δι' ἐπισήμων ἐγγράφων, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς φραγμὸς κατὰ τῶν ὀχλοκρατικῶν στοιχείων καὶ τῶν συχνῶν ἀλλαξοπατριαρχειῶν, ἦτο ἀρκούντως μικρὰ ἀκόμη ἀπέναντι τῆς δυνάμεως τοῦ πατριάρχου. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἤδη ἀπὸ τοῦ 1659, ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Παρθενίου τοῦ Δ', ἔχομεν τὰ πρῶτα δείγματα τῆς αὐξήσεως τῆς δυνάμεως τῶν ἀρχιερέων καὶ κατὰ τὴν διεύθυνσιν ταύτην, διότι τότε ἐξεδόθη συνοδικὸς τόμος, ὁρίζων, ὅτι οἱ τιμωρούμενοι ἀρχιερεῖς δέον νὰ συγχωρῶνται ὄχι πλέον ὡς πρότερον ὑπὸ μόνου τοῦ πατριάρχου, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς συνόδου, ἀλλ' ὁ πατριάρχης ἐξηκολούθει νὰ κατέχῃ μόνος τὴν πατριαρχικὴν σφραγῖδα καὶ ἐκ τῆς ἀνωτέρω παρατεθείσης συνοδικῆς ἐπιστολῆς, ἀπὸ τοῦ 1763 χρονολογουμένης, γινώσκομεν πῶς ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιῇ αὐτήν. Ἐν τοιαύτῃ τῶν πραγμάτων καταστάσει ἡ ἐνδημοῦσα σύνοδος ἀκριβῶς εἰς σπουδαῖα καὶ ἐνδιαφέροντα ζητήματα παρέμενε σωματεῖον κατ' οὐσίαν ἁπλῶς συμβουλευτικόν. Ἦτο λοιπὸν ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ μεταβληθῇ οὐσιωδῶς ἡ θέσις τῶν Γερόντων ἀ-

πένν... νου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὅπως καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου προλαμβάνωνται αἱ καταχρήσεις. Τὸ μέγα τοῦτο διάβημα ἔκαμεν ὁ πατριάρχης Σαμουὴλ ὁ Α' ὁ Χαντζερῆς—Οὗτος ὡς μητροπολίτης Δέρκων ἰδὼν πρότερον τὰς καταχρήσεις, αἵτινες διεπράττοντο ὑπὸ τῶν ἑκάστοτε πατριαρχῶν, χωρὶς ἡ σύνοδος νὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν ν' ἀντιταχθῇ κατ' αὐτῶν, προσεπάθησε μὲν καὶ τότε μετὰ τῶν ἄλλων ἀρχιερέων νὰ ἐπιφέρῃ διόρθωσιν τοῦ κακοῦ, ἀλλ' οὐμόνονοὐδὲνκατώρθωσαν, ἀλλὰκαὶτὴνμῆνιντοῦπατριάρχου ἐπέσυραν, τινὲς δὲ τῶν ἀρχιερέων, ὡς ἡ ἀνημονευθεῖσα πρὸς τὸν Δρύστρας Βαρθολομαῖον συνοδικὴ ἐπιστολὴ περαιτέρω ἀναφέρει, ἀπεστάλησαν εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν.

Εἶναι λοιπὸν πολὺ φυσικόν, ὅτι ὁ Σαμουὴλ, γενόμενος πατριάρχης, πρώτην μέριμναν θὰ εἶχε νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ὑποκάρδιον τοῦτον πόθον, διὸ κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ πρὸ τοῦ Μ. Βεζύρου παρουσίασιν ἐζήτησε τὴν ἔκδοσιν χάττι—σερίφ, δι' οὗ διετάσσετο ἡ τῆς πατριαρχικῆς σφραγῖδος διαίρεσις εἰς τέσσαρα τεμάχια, ὧν τὸ ἓν ἔμελλε νὰ κρατῇ ὁ πατριάρχης, τὰ δὲ λοιπὰ τρία τρεῖς τῶν ἐγκρίτων ἀρχιερέων. «Καὶ τοῦτο διὰ νὰ μὴν ἠμπορῇ πλέον ποτὲ ὁ πατριάρχης νὰ βουλλώσῃ κανένα ἄρζι διά τινα ὑπόθεσιν ἢ ἐκκλησιαστικὴν ἢ πολιτικὴν τοῦ Γένους, χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν καὶ θέλησιν τῆς συνόδου, καὶ ἀκολούθως νὰ μὴν ἠμπορῇ ἢ νὰ προβιβάζῃ τινὰ εἰς μητρόπολιν, ἢ νὰ στείλῃ τινὰ τῶν ἀρχιερέων εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, χωρὶς κοινὴν γνώμην καὶ συνοδικὴν ἀπόφασιν» (Ὑψηλ. Τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν, σ. 397). Διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ σχετικοῦ χάττι—σερίφ ἡ ἐνδημοῦσα σύνοδος ἀπὸ ἁπλοῦ συμβουλευτικοῦ σωματείου μεταβλήθη εἰς σωματεῖον ἔχον ἰδίαν δύναμιν, οὗτινος τὴν γνώμην ὁ πατριάρχης ἦτο πλέον ὑπόχρεως νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν, ἂν ἤθελεν αἱ ἀποφάσεις αὐτοῦ νὰ ἔχωσι νομιμότητα καὶ ἰσχύν. Διὰ τῆς μεγάλης ταύτης διοικητικῆς μεταβολῆς ἐτέθη τέρμα εἰς τὴν ἀπεριόριστον δύναμιν τοῦ πατριάρχου καὶ εἰς τὴν ἀπολυταρχικὴν αὐτῆς χρησιμοποίησιν, οἱ δὲ Γέροντες, οἵτινες ἀπετέλουν τὰ ἐξοχώτερα μέλη τῆς συνόδου ταύτης, ἀπέκτησαν νῦν τὸ ἔννομα μέσα πρὸς ἐνάσκησιν τῆς δυνάμεως αὐτῶν καὶ πρὸς ἐπαύξησιν αὐτῆς. Οὕτω λοιπὸν ἐμορφώθη ὁ Γεροντισμός.

Διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου καλοῦσι συνήθως τὸ σύστημα, καθ' ὃ ἡ ἐνδημοῦσα σύνοδος ἀπετελέσθη ἐξ ὁκτὼ πλησιοχώρων ἀρχιερέων, ὡς ἰσοβίων αὐτῆς μελῶν. Οὕτω νοούμενος ὁ Γεροντισμὸς δὲν εἶνε βεβαίως ἔργον τοῦ πατριάρχου Σαμουήλ. Οὐδεμίαν σύνοδον πλησιοχώρων ἢ μὴ πλησιοχώρων ἀρχιερέων διώρισεν οὗτος, ἀλλ' ἡ πρὸ αὐτοῦ ἐνδημοῦσα σύνοδος ἐξηκολούθησεν ὑφισταμένη ἐπ' αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτόν. Ὁ Σαμουὴλ ἐπίσης οὐδενὸς ἐθέσπισε τὸ ἰσόβιον, οὐδὲ ἦτο ἀνάγκη νὰ τὸ θεσπίσῃ τις. Πάντες οἱ παρεπιδημοῦντες ἀπετέλουν μέλη τῆς συνόδου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ Κωνστ]πόλεως δὲν ἔλειπον οἱ πλησιόχωροι ἀρχιερεῖς, τ. ἔ. οἱ Γέροντες, δὲν ἔλειπον φυσικῶς οὗτοι καὶ ἐκ τῆς ἐνδημούσης συνόδου. Ἡ διαρκὴς ἐν τῇ πρωτευούσῃ διαμονὴ συνεπήγετο ipso jure καὶ τὴν διαρκῆ συνοδικότητα. Ἐπίσης δὲν εἶνε ἀληθὲς, ὅτι ὁ Σαμουὴλ ὥρισε τὰ μέλη τῆς συνόδου τῶν Γερόντων εἰς 8. Ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἀναφέρεται ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Σωφρονίου τοῦ Β', ὅτε τῷ 1775 ἐξεδόθη φιρμάνιον «ἵνα μὴν συνεδριάζουν εἰς τὴν Πόλιν πλείους τῶν ὀκτὼ μητροπολιτῶν» (Ὑψηλ. αὐτ. σελ. 547), ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν ὡρίζετο, ἵνα ὀκτὼ πλησιόχωροι ἀρχιερεῖς, τ. ἔ. Γέροντες, ἀποτελῶσι τὰ μόνα μέλη τῆς ἐνδημούσης συνόδου, ἀλλ' ἐν γένει ὀκτὼ τῶν παρεπιδημούντων. Ἐν τούτοις, ἂν ἡ εἴδησις αὕτη τοῦ Ὑψηλάντου εἶναι ἀληθὴς ἢ ἂν ἡ διαταγὴ αὕτη πράγματι εὗρισκεν ἐφαρμογὴν, ἦτο πάλιν πολὺ φυσικόν, ὅτι οἱ ὀκτὼ, οὓς τὸ φιρμάνιον ὥριζε, θὰ ἐλαμβάνοντο ἐκ τῶν Γερόντων, οἵτινες εἶχον τὰ μέσα νὰ προτιμηθῶσι τῶν ἄλλων παρεπιδημούντων. — Πρὸς ἔρευναν τοῦ ζητήματος τούτου ἐπεστήσαμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τῶν ἐν τῇ πολυτίμῳ συλλογῇ τοῦ Mansi συνοδικῶν ἐγγράφων. Βεβαίως ἐν αὐτῇ δὲν περιέχονται πάντα τὰ συνοδικὰ γράμματα, ἀλλ' ἀρκετὰ, ἵνα δυνηθῇ τις νὰ σχηματίσῃ ἀσφαλῆ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀντίληψιν. Ἐκ πάντων τῶν σχετικῶν ἐτῶν ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ ἔγγραφα, συνήθως μάλιστα πλείονα τοῦ ἑνός. Ἐξ αὐτῶν λοιπὸν δείκνυται, ὅτι ἀπὸ τῆς πατριαρχείας Σαμουὴλ τοῦ Α' μέχρι τῆς καταργήσεως τοῦ Γεροντισμοῦ οὐδεὶς σταθερὸς ἀριθμὸς συνοδικῶν μελῶν ἀπαντᾷ, πλὴν τῶν ἐτῶν 1781—1791, ὅτε ἐπικρατεῖ ὁ ἀριθμὸς 10 καὶ μετὰ ταῦτα ἀναφαίνεται ἐπί τι διάστημα ὁ ἀριθμὸς 12, ἀλλ' ἡ ὅλη σειρὰ δεικνύει, ὅτι κυρίως οὐδεὶς ποτὲ κανὼν ἐτηρήθη. Ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων δείκνυται ἐπίσης, ὅτι οὐδέποτε οἱ Γέροντες ἀπετέλεσαν μόνοι τὴν ἐνδημοῦσαν σύνοδον, ἀλλὰ μετ' αὐτῶν συνεδριάζον ἀείποτε καὶ ἄλλοι παρεπιδημοῦντες, ὅτι ὅμως οὐδέποτε ἔλειπον οἱ Γέροντες, πλὴν οὐχὶ πάντες ἦσαν παρόντες πάντοτε. Παρ' ὅλην τὴν ἀοριστίαν ταύτην ὁ Γεροντισμὸς, ὡς ὅλον, ὑφίστατο καὶ ἐξεδηλοῦτο σταθερῶς καὶ ὡρισμένως. Εἶνε γνωστὸν τὸ πνεῦμα, ὑφ' οὗ ἐνεφορεῖτο οὗτος, γνωσταὶ αἱ ἀρχαί, ἃς εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἐκκλ. πραγμάτων ἐζήτησε νὰ ἐφαρμόσῃ καὶ ὄντως ἐφήρμοσεν. Αἱ ἀρχαὶ ὅμως αὗται δὲν ἦσαν βεβαίως ἀπὸ πρώτης ἀρχῆς ἕτοιμοι οὐδὲ ἐσχηματίσθησαν μετὰ ταῦτα διὰ μιᾶς, ἀλλ' ἐσχηματίσθησαν βαθμιαίως καὶ φέρουσιν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοὺς οὐσιώδεις χαρακτῆρας τῆς ὅλης αὐτοῦ ἐξελίξεως.

Ἀνακεφαλαιοῦντες πάντα τὰ ἀνωτέρω, παρατηροῦμεν, ὅτι ὁ Γεροντισμὸς διεμορφώθη βαθμηδόν. Κατὰ τοὺς πρώτους μετὰ τὴν ἅλωσιν χρόνους ἡ δύναμις τῆς

ἐνδημούσης συνοδου καὶ κατ' ἀκολουθίαν τῶν Γερόντων, τῶν συνήθων αὐτῆς μελῶν, ἦτο σχετικῶς μικρὰ, ἔβαινεν ὅμως βαθμηδὸν αὔξουσα καὶ δὴ ἀπὸ μὲν τοῦ 1741 ἀπέναντι τῶν ὀχλοκρατικῶν στοιχείων, ἀπὸ δὲ τοῦ 1763 ἀπέναντι τῆς ἀπολυταρχικῆς δυνάμεως τοῦ πατριάρχου. Αἱ ἑκατέρωθεν καταχρήσεις ἐγέννησαν καὶ διεμόρφωσαν τὸν Γεροντισμὸν, ἀλλὰ διὰ τῆς διοικητικῆς μεταβολῆς, ἧς εἰσηγητὴς ἐγένετο τῷ 1763 ὁ Σαμουὴλ, ἀπέκτησαν οἱ Γέροντες πρὸς τούτοις τὰ ἔννομα μέσα πρὸς ἐνάσκησιν τῆς δυνάμεως αὐτῶν καὶ πρὸς ἐπανάξησιν αὐτῆς. Ἄνευ τῆς διοικητικῆς ταύτης μεταβολῆς ἦτο ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ διαμορφωθῇ τελείως καὶ ἐν τῇ χαρακτηριστικῇ αὐτοῦ μορφῇ ὁ Γεροντισμὸς, διότι θὰ κατεθλίβετο ὑπὸ τῆς ἀπολυταρχικῆς δυνάμεως τοῦ οἰκουμ. πατριάρχου καὶ ὁλοτελῶς ἴσως θὰ συνετρίβετο ὑπ' αὐτῆς. Μόνον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὸν πατριάρχην Σαμουὴλ τὸν Α' τὸν Χαντζερῆν ὡς τὸν ἱδρυτὴν τοῦ Γεροντισμοῦ, τὸ δὲ ἔτος 1763 ὡς τὸ γενέθλιον αὐτοῦ ἔτος.

Διάκ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Κ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ
καθηγητὴς τῆς Θεολ. Σχολῆς

ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΑΓΙΑΝΝΙΤΟΥ
ΤΟΛΜΗΡΙΑΙ

(ἰδὲ συνέχειαν εἰς τεῦχος 14)

Ταῦτα ἀναγινωσκόμενα ἐξηγοῦσι καὶ τὰ λόγια τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Νεοφύτου τὰ ἄλλως ἀνεξήγητα· τὰ ἐξῆς «διὰ τοῦτο, κατὰ τὸν τοῦ δικαίου λόγον, αἱ προσθῆκαι αὗται ἐσκεπάσθησαν, ἵνα μὴ τὰ γνήσια τοῖς νόθοις παραμιγνύμενα τὸ εὐγενὲς τῆς βίβλου διαλυμαίνωνται». Περὶ τῶν προσθηκῶν τούτων ἐκτενὴς ἀπαιτεῖται λόγος, πρὸς δικαίωσιν τοῦ τολμηροῦ συνερμηνευτοῦ.

Συνοπτικῶς ἀνήγγειλα τὰς δῆθεν ἐπικινδύνους ταύτας προσθήκας ἄλλοτε (Ἐκκλησ. Ἀληθείας τόμου Η' σελ. 41—42) χωρὶς τινος παρατηρήσεως· καθὼς δὲ θέλομεν ἰδεῖ, οὐχί τι φοβερὸν ἠδύναντο 'να θεωρηθῶσιν αἱ προσθῆκαι. Οἱ ἑρμηνευταὶ, Ἁγάπιος καὶ Νικόδημος, αὐτοὶ καὶ μόνοι συνεταράχθησαν, οὐχὶ δὲ ὁ πατριάρχης καὶ ἡ σύνοδος αὐτοῦ. Τί γράφει, νομίζετε, Νεόφυτος ὁ πρώην Κων)πόλεως; =Τὰ γνήσια 'να μὴ συναναφύρωνται μετὰ τῶν νόθων =δηλ. τὰ γραφόμενα τοῦ Θεοδωρήτου 'να μὴ καταλογισθῶσιν εἰς τοὺς δύο ἐξηγητάς· αὐτά εἰσι τὰ ἐγκεκριμένα (δῆθεν). Τὰ τοῦ ἁγιαννίτου ἱερομονάχου κρύπτονται, οἷα καὶ εἰσὶ, παρέγγραπτα, δυνάμενα 'να προξενήσωσι «βλάβην σωματικὴν καὶ ψυχικήν».

Ἐκτὸς δὲ τῆς ταρτουφικῆς παρατηρήσεως ταύτης, οὐδεμίαν καταδίκην ἐπάγει, οὐδεμίαν ἀποκήρυξιν ἐπισείει ὁ πρώην Κωνσ]πόλεως Νεόφυτος· φέρεται δὲ καί πως ἠπίως πρὸς τοὺς ἀντίτυπα τοῦ νενοθευμένου βιβλίου κατέχοντας· «εἴ τις τῶν ἀλλαχοῦ τῆς γῆς ἀγορασάντων ἐκ τῶν κανονικῶν τούτων βιβλίων βούλεται ἐξαλεῖψαι τὰς ῥηθείσας νόθους προσθήκας καὶ διορθῶσαι τὸ βιβλίον, εὑρέτω τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ἄνω καταβατῶν, ἐν οἷς αἱ προσθῆκαι εὑρίσκονται». Καὶ ὁ μὲν Νεόφυτος οὐδαμῶς ἐπιβάλλει τὴν διὰ «τσιρισίου» ἀμαύρωσιν, ἥκιστα δὲ δείκνυται τὰς προσθήκας ἀποκρύπτων·

ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία προσηνέχθη ἄλλως· προσηνέχθη δὲ, σχετικῶς πρὸς τοὺς τότε χρόνους, πολὺ συνετῶς. Τῷ 1802, δύο ὅλον οὖν ἔτη μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Πηδαλίου, διώριζε τὸν Θεοδώρητον ἡγούμενον τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μονῆς Ἐσφιγμένου, καὶ ἠνείχετο τὸν ἄνδρα δώδεκα ὅλα ἔτη κατέχοντα τὴν θέσιν ἡγουμένου τῆς μονῆς ταύτης καὶ τινος τῶν ἔξω τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐσφιγμενικῶν μετοχίων· ἠνείχετο τὸν Θεοδώρητον ὅπλα δὴ φροντίζοντα τῶν τε συμφερόντων τοῦ μοναστηρίου καὶ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας τῶν μοναχῶν. Ἠγάπα δ' αὐτὸν ἡ Ἐκκλησία καὶ ἐτίμα, καθὰ τεκμηριοῖ τὸ μετ' ὀλίγον ἐκδιδόμενον πατριαρχικὸν γράμμα, ἐξ οὗ μανθάνομεν ὅτι, παραιτησάμενος τὴν ἡγουμενικὴν (τοῦ μετοχίου βεβαίως) θέσιν ἀπελάμβανε σύνταξιν ἐτησίαν 1800 γροσίων, ἰσαρίθμων ὅλον οὖν φράγκων. Τῷ 1814, ἰδιωτάζων, ἀπέστειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἑρμηνείαν εἰς τὸν προφήτην Δανιὴλ, ἣν ἔγραψεν ἀλληγορικῷ συστήματι στοιχῶν· ἀλλ' ἡ ταύτης ἐκτύπωσις οὐκ ἐνεκρίθη. Ἐξ ὧν δ' ἐν τῇ τῆς Ἀποκαλύψεως ἑρμηνείᾳ τολμηρότερον ἔγραψεν, ἐξ ὧν ἔν τινι τοῦ Πηδαλίου σημειώσει, κουφοτέρᾳ τῇ χειρὶ ἢ τῇ διανοίᾳ, παρασυνῆψε, δύναται 'να συμπεράνῃ τις πῶν ὅπερ εἶχε γεγραμμένον προφητικὸν μελλόντων χρόνων. Παραδόξως ὁ Δανιὴλ ἐχορήγει κατὰ καιροὺς ἀφορμὰς εἰς τολμηρὰς προφητείας.

Ἀπεδίωσεν ὁ Θεοδώρητος ἐν Προύσῃ τῷ 1823, ὡς μανθάνομεν ἐκ πατριαρχικῆς τινος ἐπιστολῆς τῷ 1824 γεγραμμένης, ἀποκειμένης δ' ἐν πατριαρχικῷ κώδικι. Ἐν τοιούτῳ κώδικι σώζεται καὶ ἡ προγενεστέρα (1814), ἣν ἐκδίδωμι ὧδε·

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρία Δύο Σωμάτων. Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ Αὐτοῦ γραφείῳ, συνῆλθον τῇ παρελθούσῃ παρασκευῇ τὰ δύο διοικητικὰ τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας Σώματα καὶ συνεσκέφθησαν περὶ ἀντικαταστάσεως τῶν ἀποχωρούντων τεσσάρων μελῶν τοῦ Δ. Ε.Μ.Συμβουλίου ἐντιμοτάτων κκ. Α. Ζωηροῦ, Ν. Σγουρίδου, Ν. Φερμάνογλου καὶ Ι. Κεχαγιόγλου. — Κατόπιν ἱκανῆς συζητήσεως καὶ λεπτομεροῦς ἐρεύνης τοῦ ζητήματος, ἐθεωρήθη πρόσφορον, ἵνεκα ἐξαιρετικῶν λόγων, ὅπως παραταθῇ ἐπὶ ἓν ἔτι ἔτος ἡ παρεδρεία τῶν μνησθέντων ἐντιμοτάτων συμβούλων.

Ι. Θεολογικὴ Σχολή. Ἐν τῇ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π. συγκροτηθείσῃ τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ συνεδρίᾳ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ἀπεφασίσθη ὁ σχηματισμὸς ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Βασιλείου καὶ Πολυκάρπου καὶ τῶν πανιερ. διευθυντῶν τῆς Θεολογικῆς καὶ Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς πρὸς σκέψιν καὶ ἀπόφανσιν ἐπὶ τῶν ἐπενεκτέων ἐν τῷ προγράμματι τῆς ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς μεταρρυθμίσεων.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια. Τῷ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτῃ κ. Νικοδήμῳ, ἄγοντι τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τὰ πατριαρχικὰ συγχαρητήρια διεβιβάσθησαν διὰ τοῦ πανοσλ. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου.— Διὰ τοῦ αὐτοῦ διεβιβάσθησαν τὰ πατριαρχικὰ συγχαρητήρια καὶ τῷ ἐπίσης ἑορτάζοντι καὶ ἐνδημοῦντι πανιερ. μητροπολίτῃ Βάρνης κ. Νικοδήμῳ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Δηλοῦται ὅτι τὸ Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον ἐκτίθεται εἰς πάκτωσιν διὰ πλειοδοσίας. Οἱ βουλόμενοι ὅπως λάβωσι μέρος εἰς τὴν πλειοδοσίαν ταύτην δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὅρων τῆς πακτώσεως προσερχόμενοι εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Δ. Οἰκονομικῆς τῶν Πατριαρχείων Ἐπιτροπῆς.

Πᾶσα σχετικὴ αἴτησις ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Δ. Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς σεβασμ. κ. Δωρόθεον, δέον νὰ ὑποβληθῇ μέχρι τῆς 2ας μ. μ. τῆς προσεχοῦς τετάρτης, 15 τρέχοντος.

Πατριαρχεῖα, τῇ 9 ἀπριλίου 1915.

Ἐκ τοῦ γραφείου

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον.

Ὁ Ζαχαρίας Μαρκόπουλος, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος Ἕλλην, τέως κάτοικος Ταταούλων καὶ ὑποδηματοποιός, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 1)2 π. μ. εὐρωπαϊστί, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Χρυσάνθης Ζ. Μαρκοπούλου, τὸ γένος Παπᾶ Νικολάου Θεοφανίδου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ἑλληνίδος, τὰ οἰκιακὰ μετερχομένης καὶ κατοίκου Ταταούλων, ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ «Πατρίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 7 ἀπριλίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 1

Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Χριστοφόρος Χατζῆ Νικολάου, ἔμπορος, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ρουμάνος, τέως μὲν κάτοικος Κωνσταντινουπόλεως, Γαλατᾶ Μαμὺκ σοκάκ, ἀριθ. 9, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν προσεχῆ δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 1)2 π. μ. εὐρωπαϊστί, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Μαρίας Χατζῆ Νικολάου, τὸ γένος Σαμουὴλ Ὀρλατσάνου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ρουμανίδος, κατοίκου Πέραν (Τὸ Κοπρὰν, Κρίσπη Χὰν 41) Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ διαζεύξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ ἐπὶ διαζεύξει δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 4 ἀπριλίου 1915. 1

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

(Διατακτικὸν τῆς ὑπ' αὐτ. ἀριθ. 8 καὶ ἡμερομην. 23 φεβρουαρίου 1915 περὶ διαζυξεως ἐρήμην δίκης μεταξὺ τῆς Σουλτάνης Α. Γεωργίου, τὸ γένος Παρ. Γαλανούδη, κατὰ Ἀντωνίου Γεωργίου.

Διὰ ταῦτα

Ἰδὸν καὶ τὰ ἄρθ. 77 καὶ ἐπ. 155,156 καὶ 207 τῶν Πατριαρχικῶν Δικονομ. Ὀδηγιῶν

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφαίζον παμψηεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 7400 καὶ ἡμερομ. 20 νοεμβρίου 1914 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς Σουλτάνης Α. Γεωργίου κατὰ Ἀντωνίου Γεωργίου ὡς νομίμως καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύσσει διαλυτέον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου,

Διατάσσει τὴν δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως εἰσάπαξ κατὰ συνέχειαν ἀριθμοὺς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησ. Ἀληθείας καὶ «Ταχυδρόμου» καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ἡττηθέντι ἐν τῇ δίκῃ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, ἀνιόντα εἰς γρόσια διακόσια ἐνενήκοντα ἓν (ἀριθ. 291) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐκρίθη, ἀπεφασίσθη καὶ ἀπηγγέλθη αὐθημερόν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 9 μαρτίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 3

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ΄. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 18 Ἀπριλίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 16

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α΄ γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Μ. Βασιλείου Β΄ γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ

Ζήτημα πάντοτε ἐπίκαιρον διὰ πάντα λογικῶς καὶ ἠθικῶς ὑγιαίνοντα ἄνθρωπον θὰ εἶνε τὸ ζήτημα τῆς κοινωνίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ τρόπου τῆς πρὸς αὐτὸν λατρείας καὶ τιμῆς. Διότι ἡ θρησκεία ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων παραμένει ἓν τῶν οὐσιωδεστάτων στοιχείων τοῦ κοινοῦ καὶ ἰδιωτικοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου. Οὐδὲ δύναταί ποτε νὰ ὑπάρξῃ κοινωνία ἀνθρώπων ἄθεος καὶ ἀσεβής, ἐστερημένη παντὸς δεσμοῦ μετὰ τοῦ ὑπερτάτου ὄντος, μετὰ τοῦ δημιουργοῦ καὶ συντηρητοῦ τοῦ παντός.

Ἐντεῦθεν δὲ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ζητήματα θρησκευτικῆς φύσεως θὰ ἀπασχολῶσι σπουδαίως τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα καὶ θὰ τείνωσι πρὸς ἔξαρσιν τῆς περὶ Θεοῦ ἀντιλήψεως εἰς τὰ προσήκοντα ἰδεώδη ὕψη. Ὅσον δὲ πλειότερον ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ πνευματικῇ ἀντιλήψει ἐξαίρεται τὸ θεῖον ὑπὲρ τὰ γήινα, ἐπὶ τοσοῦτο καὶ ὁ θρησκευτικὸς βίος προσλαμβάνει ὕψινάρμοζουσαν, καὶ ἀποβαίνει πολυειδῶς εὐεργετικός. Παρετηρήθη δὲ ὅτι ταπειναὶ διάνοιαι ταπειναὶ καὶ περὶ θεοῦ σκέπτονται καὶ δὲν δύνανται νὰ ἐξαίρωσιν ἑαυτὰς κ ι ἐν τούτῳ ὅσον πρέπει.

Ἀλλ᾽ ἐν ᾧ ἡ ἔλλογος σκέψις περὶ τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἐξυγιαίνει τὸν ἀνθρώπινον βίον, ἡ περὶ τὰ τοιαῦτα στενὴ καὶ παράλογος ἀντίληψις διαστρέφει τὴν ἀλήθειαν καὶ βλάβης ἀντὶ ὠφελείας πρόξενος γίνεται. Τὸν Θεὸν πάντες ὀφείλομεν νὰ γινώσκωμεν ὡς τὸ πάνσοφον, παντοδύναμον καὶ παντέλειον ὑπέρτατον ὄν, τὸ μηδεμίαν ἔχον παρ᾽ οὐδενὸς ἀνάγκην, δυνάμενον δ᾽ εὐχερῶς τὰ πάντα νὰ εὐεργετῇ διὰ τῆς παναγάθου αὐτοῦ θελήσεως. Καίτοι δὲ ὁ Θεὸς εἶνε ἀόρατος, αἱ τελειότητες ὅμως καὶ αἱ ὑπέροχοι αὐτοῦ ἀρεταὶ ἀενάως ἐκδηλοῦνται ὁσάκις ὁ ἄνθρωπος σκέπτεται λογικῶς καὶ δὲν τυφλώττει ὑλοφρονῶν καὶ παραλογιζόμενος.

Καὶ ἡ περὶ Θεοῦ δὲ ὅπως καὶ ἡ περὶ ἀνθρώπου καὶ ἡ περὶ κόσμου ἀλήθεια ἐν τῇ τελειότητι αὐτῶν ἐδιδάχθησαν ὑπὸ τοῦ Θεανθρώπου, ὅστις εἶνε δι᾽ ἡμᾶς «ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ καὶ τὸ φῶς». Διὰ τοῦτο πᾶν τὸ ὑπ᾽ αὐτοῦ διδαχθὲν περὶ Θεοῦ καὶ τῆς σχέσεως ἡμῶν καὶ κοινωνίας πρὸς τὸν Θεὸν φέρει τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀπολύτου τελειότητος. Εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅμως ἀνήκει νὰ φυλάξωσι πιστῶς τὰ παρ᾽ αὐτοῦ διδασκόμενα καὶ νὰ μὴ διαστρέφωσιν οὐρανίους ἀληθείας ἀναμιγνύοντες αὐτὰς μετὰ δεισιδαιμονιῶν καὶ προλήψεων, αἵτινες ἐπισκοτίζουσι καὶ ἐπισκιάζουσι τὸ οὐράνιον φῶς, καιρίως δὲ ζημιοῦσι τὴν ἰδίαν καὶ τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων ἀνάπτυξιν.

Ὅτε δὲ ἐπεφάνη ἐπὶ τῆς γῆς ὁ Κύριος ὁ θρησκευτικὸς βίος τῶν ἀνθρώπων, ὅπως καὶ ὁ ἠθικὸς, εὑρίσκετο εἰς οἰκτρὰν κατάστασιν. Ὑπὸ τὴν ρωμαϊκὴν κοσμοκρατορίαν τὰ πάντα

εἶχον διαφθαρῇ, ἡ θρησκεία δὲ καὶ ἡ ἠθικὴ ἦσαν ἐκτεθειμέναι εἰς πάντα χυδαῖον παραλογισμὸν καὶ πᾶσαν αὐθαίρετον διαστροφήν. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ προνομιοῦχος εἰς τὰς θρησκευτικὰς ἀληθείας λαὸς ὁ κατοικῶν εἰς τὴν ἁγίαν γῆν ἐστερεῖτο πλέον τοῦ φωτὸς τῆς προτέρας αὐτοῦ θρησκευτικῆς ἀκμῆς. Ὁδηγοὶ δὲ τυφλοὶ ὡδήγουν αὐτὸν καὶ παρέσυρον ἀπὸ πλάνης εἰς πλάνην καὶ ἀπὸ δεισιδαιμονίας εἰς δεισιδαιμονίαν. Σοφιστεῖαι δὲ φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων διέστρεφον τὸν μωσαϊκὸν νόμον καὶ τὰς ἐξαιρέτους θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς διδασκαλίας καὶ προρρήσεις τῶν ἀρχαίων προφητῶν, τῆς ἁγίας Γραφῆς.

Ἀναμφιβόλως δὲ καὶ αἱ μεγάλαι περιπέτειαι αὐτοῦ ἐπὶ μακρὸν παραταθεῖσαι, καὶ ἡμακρὰ δουλεία εἶχον διαφθείρει μέγαλως τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ διὰ τοῦτο ἐλάχιστα ὠφελήθη εἰς στενὸν μόνον κύκλον ἐκ τῶν οὐρανίων εὐεργεσιῶν τοῦ Θεανθρώπου, αἵτινες εἰς αὐτὸν πρῶτον. Εἶνε δὲ σύνηθες νὰ διαστρέφωνται καὶ νοῦς καὶ καρδία, ὅπου ἡ κοινὴ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ πεποίθησις παραδίδοται εἰς ὁδηγοὺς διεφθαρμένους, οἵτινες εἶνε ἀπαύγασμα τῆς ὅλης κοινωνικῆς, θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς κακεξίας. Τοῦτο κατ' ἐξοχὴν κατεδείχθη ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Κυρίου εἰς τὴν ἁγίαν γῆν, διῃρημένην εἰς διάφορα τμήματα, ὧν οἱ κάτοικοι δυσμενῶς πρὸς ἀλλήλους διέκειντο.

Τὸ μισητότερον δὲ μέρος τῆς χώρας ταύτης καὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς διὰ τοὺς λοιποὺς κατοίκους ἦτο ἡ Σαμάρεια. Ἐκεῖ κατῴκει μιγὰς λαὸς, κρᾶμα, οὗτινος ἐλάχιστα σήμερον λείψανα σώζοντα εἰς τὴν αὐτόθι Νεάπολιν. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων διεφθαρμένοι, περιώρισαν τὴν πίστιν αὐτῶν εἰς μόνην τὴν μωσαϊκὴν νομοθεσίαν. Ἐν τούτοις καὶ αὐτοὶ εἶχον στενὰς περὶ Θεοῦ καὶ λατρείας αὐτοῦ ἰδέας, καὶ ἐνόμιζον ὅτι ὁ Θεὸς ἔπρεπε νὰ προσκυνῆται εἰς τὸ ὄρος αὐτῶν Γαριζὶμ καὶ οὐχὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ὁ δὲ Κύριος μηδεμίαν ποιούμενος οὐσιωδῶς διάκρισιν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, δὲν ἐδίσταζε νὰ μεταβαίνῃ καὶ εἰς τὴν Σαμάρειαν καὶ νὰ διδάσκῃ καὶ ἐκεῖ, μεταχειρισθεὶς μάλιστα ἐν αὐτῇ τῇ Ἰουδαίᾳ τὴν παραβολὴν τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστὰς, ὅστις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἰεριχὼ, ἐν ᾗ ὁ Σαμαρείτης παρίσταται ἠθικώτερος καὶ φιλανθρωπότερος τῶν λειτουργῶν τῆς θρησκείας. Διὰ τὴν τοιαύτην δὲ ἀμερόληπτον συμπάθειαν πρὸς τοὺς Σαμαρείτας αὐθαδῶς ἐμυκτηρίζετο ὁ Κύριος ὡς Σαμαρείτης καὶ ἔχων ὡς τοιοῦτος δαιμόνιον. Εἶνε δὲ γνωστὸν καὶ ἐκ τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου ὅτι ἐπικοινωνία μεταξὺ Ἰουδαίων καὶ Σαμαρειτῶν δὲν ὑπῆρχεν ἕνεκα τοῦ ἀσπόνδου πρὸς ἀλλήλους μίσους.

Πόσον δὲ δίκαιον εἶχεν ὁ Κύριος ἐπικοινωνῶν μετὰ τῶν Σαμαρειτῶν μαρτυρεῖ ἰδίᾳ τὸ σημερινὸν εὐαγγέλιον, ὅπου μία ἁπλῆ χωρικὴ Σαμαρεῖτις καὶ ἀμαρτωλὸς μάλιστα, ἔδειξε διαύγειαν πνεύματος καὶ πόθον διδασκαλίας θρησκευτικῆς, ὁποῖον πάντως δὲν εἶχον οἱ ἐπηρμένοι καὶ σεμνότυφοι ἀρχιερεῖς καὶ φαρισαῖοι. Ἐκεῖνοι μετὰ ἐωσφορικῆς ἐπάρσεως ἐπέκρινον τὸν Κύριον καὶ τὸν βίον : καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Ἡ δὲ γυνὴ αὕτη ἡ Σαμαρεῖτις ἐκ μικρᾶς ἀφορμῆς ἀρχομένη περιεργάζεται καὶ τέλος ζητεῖ νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ Κυρίου τίς εἶνε ὁ πραγματικῶς ἁρμόδιος τόπος τῆς λατρείας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τὸ Γαριζὶμ ἢ ἡ Ἱερουσαλήμ.

Τὰ κατὰ τὴν λαμπρὰν ἱστορίαν τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου γενικῶς ὑπὸ ἐξωτερικὴν ὄψιν εἶνε εἰς πάντας γνωστά. Ἡμεῖς δὲ ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν εἰς μέρος μόνον τῶν σοβαρῶν καὶ ὑψηλῶν διδασκαλιῶν, αἵτινες ἐν αὐτῷ περιέχονται. Ἐπιθυμοῦμεν δὲ νὰ ἐννοήσωσι πάντες καλῶς τί περὶ λατρείας ἐνταῦθα διδάσκει ὁ Κύριος καὶ νὰ μὴ ἀποπλανῶνται εἰς τὰ δύο ἀντίθεται ἄκρα τῆς πρὸς τὸν Θεὸν λατρείας, τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἀδιαφορίαν. Ἐκ τῶν προτέρων δὲ λέγομεν ὅτι οὐδέποτε ὁ Κύριος ἐδίδαξεν ὅτι ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ καὶ δὴ καὶ ἡ προσευχὴ, ἀποκλειστικῶς ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἄτομον καὶ τὴν αὐθαίρετον αὐτοῦ γνώμην καὶ κατ' ἀκολουθίαν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνέ τις εὐσεβὴς μὴ μετέχων τῆς κοινῆς τῶν ὁμοθρήσκων αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεὸν τιμῆς καὶ λατρείας.

Ἡ Σαμαρεῖτις περιεργασθεῖσα μετὰ καλῆς γυναικείας περιεργείας πῶς ὁ Κύριος ἐζήτει παρ' αὐτῆς ὕδωρ ἀντληθὲν ἐκ τοῦ φρέατος τοῦ Ἰακὼβ, — ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν σώζεται, ὅπως καὶ τὸ χωρίον Συχὰρ, ἐξ οὗ εἶχε καταβῇ ἡ γυνὴ διὰ νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ, — ἐρωτᾷ μετ' ἀπορίας πῶς αὐτὸς ζητεῖ παρ' αὐτῆς, Σαμαρείτιδος οὔσης, ὕδωρ ἵνα πίῃ. Οἱ κάτοικοι τότε ἐθεώρουν καὶ τὸν ἄρτον τῶν Σαμαρειτῶν ὡς ἀκάθαρτον, προτιμότερον θεωροῦντες τὸν ἄρτον τῶν τοσοῦτον περιφρονουμένων εἰδωλολατρῶν. Ἐντεῦθεν δ' ἀφορμὴν λαβὼν διδάσκει αὐτὴν περὶ τοῦ πνευματικοῦ ὕδατος τοῦ ἀνακαινίζοντος καὶ ζωογονοῦντος τὸν ἠθικὸν τοῦ ἀνθρώπου βίον.

Μὴ δυνηθεῖσα ὅμως νὰ ἐννοήσῃ τὴν ὑψηλὴν

ταύτην περὶ τῆς ἀναγεννήσεως διδασκαλίαν, ἣν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ καὶ ὁ Νικόδημος, προὐκάλεσε τὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἀποκάλυψιν τῆς συζυγικῆς αὐτῆς ἀστασίας, καὶ μέχρις ἀλλεπαλλήλων διεξεύξεων παρεκτροπῆς καὶ τῆς παρανόμου συμβιώσεως. Τοῦτο δὲ δὲν προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτησιν αὐτῆς, λίαν ἐπονείδιστον ὄν, ἀλλὰ ἀνυψοῖ αὐτὴν εἰς ἐκτίμησιν τοῦ Κυρίου ἐξαίρετον ὡς ἁγίου ἀνθρώπου, ὡς προφήτου, δυνηθέντος διὰ τοῦ προφητικοῦ χαρίσματος νὰ γνωρίσῃ τὰ κατ' αὐτὴν ἠθικὰ σκάνδαλα, ἅτινα ἄλλως ἦτο ἀδύνατον νὰ γινώσκῃ. Σωπηλῶς δὲ ἀνομολογοῦσα τὸ ἴδιον ἁμάρτημα, χωρεῖ μετὰ πόθου ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ ἐρωτᾷ ἵνα μάθῃ σοβαρόν τι παρὰ τοῦ Κυρίου περὶ τοῦ διαρκοῦς ζητήματος τῶν ἐρίδων πρὸς τοὺς ἰουδαίους περὶ τοῦ ἀληθινοῦ τόπου τῆς λατρείας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὸ σημεῖον δὲ τοῦτο στέργων ὁ Κύριος τὴν ζηλωτὴν περὶ τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα φιλομάθειαν τῆς γυναικὸς, ἣν σεμνότυφοι καὶ ὑποκριταὶ ψευδοδιδάσκαλοι θὰ ἀπεμάκρυναν μακρὰν ἀφ' ἑαυτῶν, ἀποκαλύπτει εἰς αὐτὴν θαυμασιωτάτας οὐρανίους περὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἁρμοδίας εἰς αὐτὸν λατρείας ἀληθείας. Ταύτας δὲ οὔσας τὸ σπουδαιότατον μέρος τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου, εὐχόμεθα ἵνα πάντοτε πάντες οἱ ἄνθρωποι καλῶς ἐννοῶσι καὶ ἐφαρμόζωσιν εἰς τὸν βίον αὐτῶν. Ἀπὸ τῆς ὀρθῆς δὲ κατανοήσεως αὐτῶν ἐξαρτᾶται μέγιστον μέρος τῆς σώφρονος καὶ λογικῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ Θεοῦ.

«Μάθε, λέγει ὁ Κύριος πρὸς τὴν Σαμαρείτιδα, ὅτι πολὺ διάφοροι εἶνε ἡ θέσις καὶ ἡ σχέσις ἡμῶν πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεὸν παρὰ ὑμῶν. Ὑμεῖς διεκόψατε τὴν συνέχειαν τῆς κοινωνίας μετὰ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, παραγνωρίσαντες τὴν μετὰ τὸν μωσαϊκὸν νόμον θείαν ἀποκάλυψιν. Διὰ τοῦτο λατρεύετε καὶ προσκυνεῖτε ὑμεῖς Θεὸν, ὃν ἀκριβῶς δὲν γνωρίζετε ὡς πρὸς τὰς εὐεργεσίας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἐν ᾧ ἡμεῖς γνωρίζομεν αὐτὸν διατηρήσαντες τὴν συνέχειαν τῆς μετ' αὐτοῦ κοινωνίας καὶ ἔχοντες τὴν τιμὴν νὰ χρησιμεύσωμεν ὡς ὄργανον τῆς θείας προνοίας πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων διὰ τοῦ Θεανθρώπου».

«Ὅσον δ' ἀφορᾷ ἰδίᾳ εἰς τὸν τόπον τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, ἂς γινώσκωσι πάντες ὅτι οὐχὶ ὁ τόπος, ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς πρὸς τὸν Θεὸν λατρείας ἔχει οὐσιώδη σημασίαν. Ὁ τρόπος δὲ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἀκριβοῦς γνώσεως τοῦ Θεοῦ. Καθ' ὅσον δὲ ὁ Θεὸς εἶνε τὸ ἀπόλυτον, τὸ ἀπειροτέλειον πνεῦμα, κατὰ τοσοῦτο καὶ ἡ λατρεία αὐτοῦ πρέπει νὰ φέρῃ οὐσιωδῶς τύπον πνευματικόν. Τότε δὲ μόνον ἡ πρὸς αὐτὸν λατρεία εἶνε ἀληθὴς καὶ τελεία, ὅταν εἰς αὐτὴν προεξάρχῃ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, εἰς ὃ ὀφείλει νὰ ὑπακούῃ τὸ σῶμα καὶ νὰ συμπράττῃ μετ' αὐτοῦ. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ καταβιβάζωμεν οἱ ἄνθρωποι τὸ θεῖον εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ νὰ ἀναβιβάζωμεν ἑαυτοὺς εἰς τὰ ἄνω, εἰς τὸν οὐρανόν».

«Πνεῦμα ὁ Θεὸς, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν» (Ἰωάν. 4, 24). Ἐν τῇ βραχείᾳ δὲ ταύτῃ ἐκφράσει συγκεφαλαιοῦται πᾶσα ἡ ὀρθὴ περὶ λατρείας τοῦ Θεοῦ χριστιανικὴ διδασκαλία. Βεβαίως δὲν πρόκειται περὶ ἀποκλεισμοῦ λατρείας ἀπὸ παντὸς ὡρισμένου χώρου καὶ χρόνου, ἀφ' οὗ ἐν χρόνῳ καὶ χώρῳ ἐπὶ γῆς ἅπαντες ζῶμεν. Οὐδ' ἐπιτρέπεται νὰ ἀποκλείσωμεν τὸν ὑλικὸν ἡμῶν ὀργανισμὸν ἀπὸ τῆς πνευματικῆς λατρείας, ἀφ' οὗ διὰ τοῦ ὀργανισμοῦ τούτου ἐπιτελεῖ τὸ πνεῦμα πᾶν ὅ τι ἐπιτελεῖ ἐν τῷ ἐπιγείῳ κόσμῳ. Ἀλλ' ὁ ὑλικὸς ὀργανισμὸς, ἡ ὕλη καὶ ὁ τόπος δὲν θὰ περιορίσωσι τὴν ἀπεριόριστον πνευματικὴν καὶ ἀληθινὴν λατρείαν.

Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, ἕπεται ὅτι πάντες οἱ λογικῶς εὐσεβεῖς ἄνθρωποι θὰ τιμῶσι καὶ λατρεύωσι τὸν Θεὸν καὶ καθ' ἑαυτοὺς, καὶ οἴκοι, καὶ δημοσίᾳ, καὶ θὰ τιμῶσι τοὺς ἱεροὺς τόπους καὶ τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τὰ σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν θρησκευτικὴν ζωήν. Θὰ προσέρχωνται δὲ καὶ μετὰ τῶν ἀδελφῶν εἰς τοὺς ὡρισμένους ἱεροὺς τόπους, εἰς τοὺς ναοὺς, ἐνθαρρύνοντες καὶ ἐνθαρρυνόμενοι εἰς τὴν εὐσέβειαν καὶ ἀποκομίζοντες πάντως ἀπὸ τῆς κοινῆς προσευχῆς καὶ λατρείας ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς ὠφελείας. Οὕτω δὲ θὰ τηρῶσι καὶ πάντα τὰ μυστήρια τῆς πίστεως καὶ πᾶσας τὰς διατυπώσεις τῆς ἐκκλησίας μὴ ἀποκεντρούμενοι, ἀλλὰ συγκοινωνοῦντες καὶ ἀλληλοβοηθούμενοι.

19, 4, 1915. † Ὁ Ν. Β.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδεται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκ. 25.—Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

Περιεχόμενα:

Κυριακὴ τῆς Σαμαρίτιδος—Μιλτ. Καραβοκυροῦ Τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια)—Θεοδωρήτου «Ἁγιαννίτου τολμηρίαι—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ—Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθμ. 15)

§ 3. ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΙ ΚΑΝΤΗΡΕΣ.

Ἡ παρὰ τοῖς τακτικοῖς δικαστηρίοις ὑπηρεσία, ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ πάρουσία καὶ φύλαξις τῆς τάξεως, ἡ κοινοποίησις παντὸς δικογράφου καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων διὰ τοῦ ἐκτελεστικοῦ τμήματος εἶναι ἀνατεθειμέναι εἰς κληρας διοριζομένους παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης. Παρ. ἐμπ. Ν. ἄρθ. 25. Πολ. Δικ. ἄρθ. 25—30.

Ἐνταῦθα λήγει ἡ ἱστορικὴ ἐξέλιξις τῶν δικαστικῶν διοικητικῶν καὶ στρατιωτικῶν Ἀρχῶν ἐν Τουρκίᾳ καὶ τῶν βοηθητικῶν αὐταῖς προσώπων, τὸ δὲ συμπέρασμα εἶναι, ὅτι ἡ μέχρι τοῦ 1877 κατάστασις τῶν δικαστικῶν ἐν γένει Ἀρχῶν τῆς Αὐτοκρατορίας, πλὴν τῶν τοῦ Σερῆ καὶ τῶν θρησκευτικῶν μὴ Μουσουλμανικῶν Συμβουλίων, ἦτο λίαν ἀνώμαλος· δὲν ὑπῆρχεν ἑνότης αὐτῶν, οὔτε ὁμοιόμορφον· δὲν ὑπῆρχεν ὁδηγὸς δι' αὐτάς, οὔτε Ἀρχὴ ἐπιβάλλουσα τὴν ὁμοιόμορφον ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου.

Εἰς τὴν θεραπείαν τῶν ἐλλείψεων τούτων καὶ πρὸς διακανόνισιν τῶν δικαστικῶν πραγμάτων τοῦ Κράτους καὶ προνοοῦσα περὶ τῶν δικαίων καὶ συμφερόντων τῶν κατοίκων αὐτοῦ ἡ Αὐτοκρατορικὴ κυβέρνησις ἐδημοσίευσε τοὺς περὶ ὧν κατωτέρω γίνεται λόγος νεωτέρους νόμους.

§ 2. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ.

Τῇ 27 Δζεμαζιοὺλ Ἀχὴρ 1296 (5 Ἰουνίου 1295) (1877) εἶδε τὸ φῶς ὁ πρὸ πολλοῦ ἀναμενόμενος ὀργανισμὸς τῶν δικαστηρίων ὑπὸ τὸν ἑξῆς τίτλον·

Προσωρινὸς Νόμος περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων εἰσαχθησόμενος πρὸς ἐπιψήφισιν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων κατὰ τὴν προσεχῆ Σύνοδον αὐτῆς.

Σημειωτέον ὅτι τὸ πρῶτον ἐν τῷ νόμῳ γίνεται διαρκῶς πλέον ἡ χρῆσις τῆς λέξεως Δικαστηρίων Μεχκεμελεοῦ. Ὁ νόμος οὗτος σύγκειται ἐξ ἄρθρων 93 καὶ ὀνομάζων τὰ δικαστήρια τακτικὰ (Νιζαμὴ) διαιρεῖται ὡς ἑξῆς:

Εἰσαγωγή·

Τμῆμα Ι. Εἰρηνοδικεῖα, Πολιτικὰ καὶ ποινικὰ δικαστήρια. ἐμποροδικεῖα.

Κεφ. Α'. Εἰρηνοδικεῖα ἄρθ. 2—5.
» Β'. Πρωτοδικεῖα » 6—27
» Γ'. Ἐφετεῖα » 28—39.
» Δ'. Ἀκυρωτικὸν » 40—42.
» Ε'. Δικασταὶ » 43—55.

» **ΙΙ. Εἰσαγγελεῖς.**

Κεφ. Α'. Διάφοροι διατάξεις » 56—64.
» Β'. Καθήκοντα εἰσαγγελ. 65—73.

» **ΙΙΙ. Ἐκλογή, διορισμὸς καὶ καθήκοντα τῶν ἐφόρων.**

Κεφ. Α'. Τρόπος τῆς ἐκλογῆς καὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν δικαστικῶν ἐφόρων » 74,75.
» Β'. Καθήκ. τῶν ἐφόρων 76—94.

Ἐν τῷ ὀργανισμῷ τούτῳ καθορίζονται αἱ ἕδραι ἑνὸς ἑκάστου τῶν δικαστηρίων, ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν, γραμματέων καὶ κλητήρων αὐτῶν, ὁ τρόπος τῆς συγκροτήσεως αὐτῶν, ἡ ἀπαρτία, ἡ ἁρμοδιότης καὶ τὰ καθήκοντα ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν καὶ τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως διορισθῇ τις ἢ ἐκλεγῇ εἰρηνοδίκης, πρωτοδίκης, ἐφέτης ἢ μέλος τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ καθήκοντα, αἱ εὐθύναι, ἡ ἱεραρχικὴ τάξις καὶ ἡ βαθμολογία τῶν δικαστῶν τούτων. Διὰ τοῦ αὐτοῦ ὀργανισμοῦ μορφοῦται τὸ πρῶτον ἀκριβῶς καὶ καθαρῶς καὶ ἡ εἰσαγγελικὴ Ἀρχὴ ὁρίζονται τὰ δικαιώματα αὐτῆς καὶ καθιεροῦται τοιαύτη παρ' ἅπασι τοῖς τακτικοῖς δικαστηρίοις καὶ σχηματίζονται καὶ γραφεῖα αὐτῆς συνῳδὰ εἰδικῷ κανονισμῷ.

Πρὸς τῇ εἰσαγγελικῇ Ἀρχῇ ἑδρεύουσῃ μονίμως ἔν τινι ἕδρᾳ αὐτῆς ἀπαντῶσιν ἐν τῷ αὐτῷ ὀργανισμῷ καὶ μεταβατικοὶ δικαστικοὶ ἔφοροι, ὧν ὁρίζονται οἱ τρόποι τῆς ἐκλογῆς καὶ διορισμοῦ καὶ τὰ προσόντα καὶ καθήκοντα αὐτῶν καὶ ἀνατίθεται αὐτοῖς ἡ ἐποπτεία τῆς ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως τῶν καθηκόντων τῶν δικαστῶν καὶ ἐξουσιοδοτοῦνται ν' ἀναφέρωνται κατ' εὐθεῖαν περὶ τούτων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης.

Τοιοῦτός ἐστιν ὁ τὸ πρῶτον δημοσιευθεὶς πλήρης, γενικὸς καὶ ὁμοιόμορφος ὀργανισμὸς τῶν δικαστηρίων ἐν Τουρκίᾳ.

(ἕπεται συνέχεια)

ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΑΓΙΑΝΝΙΤΟΥ
ΤΟΛΜΗΡΙΑΙ

(βλέπε συνέχειαν εἰς τεῦχος 15)

Κύριλλος ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Ὁσιολογιώτατε ἀρχιμανδρῖτα κὺρ Θεοδώρητε, ὁ ἐκ τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Ἐσφιγμένου, τέκνον κτλ. Ἐλάβομεν κατ' αὐτὰς τὸν σταλέντα πρὸς ἡμᾶς τῶν γραμμάτων σου πηλῖκον, καὶ ἀναπτύξαντες ἐπεξήλθομεν κατὰ σειρὰν ἓν ἕκαστον τῶν περικλεισθέντων καὶ τὴν πλατυτάτην περιγραφὴν τῶν, ὧν συνήντησας, ἀνιαρῶν, ἄλλως μὲν κατὰ γῆν, ἄλλως δὲ κατὰ θάλατταν, ἐφ' οἷς καὶ ἐλυπήθημεν ἐν ἀρχῇ, ἅτε φιλοστόργως καὶ εὐμενῶς τῇ ὁσιολογιότητί σου διατεθειμένοι ἀνέκαθεν, ἐχάρημεν δ' ἐπὶ τέλους καὶ δόξαν ἀνεπέμψαμεν τῷ ὑψίστῳ Θεῷ, τῷ ρυσαμένῳ σε παραδόξως τοῦ χαλεπωτάτου ἐκείνου κλύδωνος. Παρετηρήσαμεν ἐν τῇ ἰδιοχείρῳ σου ἀναφορᾷ, ὅτι τῶν περιγραφομένων ἀντιξόων σοι καὶ ἀποθυμίων τὸ αἴτιον εἶναι ἡ ἰδία σου ἐκλογή, καὶ ἐκτὸς μόνης τῆς δοκούσης ἀχαριστίας τοῦ διαδόχου σου κὺρ Λουκᾶ, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἀποδώσωμεν καμμίαν αἰτίαν ἐγκλήματος, μήτε τοῖς συμμοναστηριακοῖς σου, μήτε ἄλλῳ τινί, ἠπορήσαμεν μάλιστα βλέποντές σε μικροψυχοῦντα καὶ καταπίπτοντα καὶ τρόπον τινὰ μεταμελούμενον εἰς τὰς διὰ σοῦ γενομένας τῷ ἱερῷ μοναστηρίῳ τοσαύτας ὠφελείας, καὶ σπεύδοντα οἱονεὶ διὰ τῶν ὑστέρων νὰ ἀμαυρώσῃς τὸ κλέος τῶν ἀγώνων καὶ ἀτρύτων κόπων σου, οὓς ἐν διαφόροις ὑπέστης καιροῖς μάλλον διὰ τὸ συμφέρον τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου ἢ διὰ τὸ ἴδιον. Ἡ μόνη καταπειστικὴ αἰτία τῆς ἐκδόσεως τοῦ γνωστοῦ σοι ἐκκλησιαστικοῦ σιγιλλίου ἡμῶν ὑπῆρξεν ἡ οἰκειοθελής σου παραίτησις, μὲ τὴν ὁποίαν εἴδομεν συνᾴδοντα καὶ τὰ μοναστηριακὰ γράμματα καὶ τὸ γράμμα τοῦ περιποθήτου ἡμῶν συναδέλφου ἁγίου Μολδαβίας, καθὼς καὶ βάσις προτερεύουσα ἐν τῷ πατριαρχικῷ ἡμῶν σιγιλλίῳ ἡ παραίτησις σου αὐτὴ ὑποτίθεται· ὥστε τούτων οὕτως ἐχόντων μήτε ἡ ἀναφανεῖσα ἐσχάτως μεταμέλειά σου καὶ ἡ ζητουμένη ἀναίρεσις ἔχει εὔλογον ἀφορμὴν, μήτε ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ ἀναιρέσωμεν γράμματα καὶ ὑπογραφὰς ἔτι νεαρὰς καὶ καθύγρους, καὶ διὰ τοιούτων φρικωδεστάτων κατησφαλισμένας ἀρῶν, καὶ νὰ φανῶμεν, ἅπαξ, παίζοντες ἐν οὐ παικτοῖς, συμμεταβαλλόμενοι τοῖς ἰδιώμασιν ἑκάστου καὶ συγχρωματιζόμενοι ἀπρεπῶς. Εἰ δὲ καὶ τῶν τρεφομένων ἐλπίδων ἀποτυχὼν, αὐτόθεν ἔχεις τὴν μεταμέλειαν, ἀπαρεσκόμενος εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ κὺρ Λουκᾶ, αὐτὸς σὺ σαυτὸν αἰτιῶ, κύριον αὐτὸν καταστήσας· καὶ οὐδένα ἔχεις τὸν ἀδικοῦντα, ἐπιμηθεὺς ἀντὶ προμηθέως γενόμενος. Μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἔμειναν ἀδιόρθωτα καὶ τὰ ὁπωσποτε γεγενημένα. Ἱκανὴν ἔχεις τὴν παραμυθίαν ἐφ' ὅρου ζωῆς ἐκ τοῦ συμφωνηθέντος ἐτησίου τῶν χιλίων ὀκτακοσίων γροσίων, τὴν ὁποίαν συμφωνίαν ἀπεδεξάμεθα καὶ ἡμεῖς, ἀναγνόντες τὸ ἴσον τοῦ γενομένου ἐπίτηδες γράμματος. Λοιπὸν, υἱὲ ἡμῶν ἀγαπητὲ ἐν Κυρίῳ, ἀπαντῶντες εἰς τὰ γεγραμμένα κατὰ φιλοστοργίαν μας πατρικὴν, κρίνομεν καὶ τῇ ὑπολήψει σου ἀνάλογον καὶ τῇ ἡλικίᾳ σου συμφέρον τὸ νὰ ἀπομακρυνθῇς τῆς ἀνακτήσεως [τῆς] προτέρας ἐκείνης ἐπιστασίας, τὴν ὁποίαν αὐτοθελήτως ἐνεπιστεύσω τῷ διαδόχῳ σου, καὶ νὰ μένῃς ἀπηλλαγμένος τύρβεων καὶ πραγμάτων, πολλὴν ἐχόντων δυσχέρειαν, συνοικῶν τῇ ἀπράγμονι διαγωγῇ καὶ ἡσυχίᾳ, ἣν ἐπόθησας ἐξ ἀρχῆς, καὶ φιλοσοφῶν εἰς τὰ θεῖα, καὶ εἰκάζων ἔτι εὐστόχως ἐκ τῶν κατὰ τὸν πλοῦν ἐκεῖνον τὸν λευγαλαῖον συμβάντων σου, καὶ ἐμποδὼν γενομένων πρὸς τὴν εἰς τὰ ᾧδε ἔλευσιν, ὅτι καὶ δάκτυλος ἐν τούτῳ Θεοῦ, ἀσύμφορα παντάπασι τὰ τῆς ἐπιμονῆς ταύτης ὑποδεικνύων. Ὅσον δὲ περὶ τῆς ἀναγκαίας διατηρήσεως τῆς ἀνωτέρω συμφωνίας καὶ τῆς ὀφειλομένης πρὸς τὴν ὁσιολογιότητά σου εἰλικρινοῦς ἀγάπης καὶ ὑπολήψεως ἀγαθῆς τῶν συμμοναστηριακῶν σου, ἐάν τις ὑποτρέχῃ ὑπόνοια, ἀνάγγειλον ἡμῖν ἀδιστάκτως τοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους ζητεῖς τὴν ἀδιάσειστον τούτων ἐνέργειαν, καὶ εἴμεθα ἕτοιμοι πρὸς παντοίαν ὑπεράσπισιν καὶ ἀφένδευσίν σου γράφοντες τὰ εἰκότα καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς μοναστηριακούς σου, διὰ νὰ κατορθωθῇ ἡ ποθουμένη σου ἡσυχία καὶ ἄνεσις, μηδόλως ἀμφιβάλλων πρὸς τὴν ἰδιαιτέραν σωζομένην πατρικὴν ἀγάπην καὶ εὐμενῆ πρὸς τὴν ὁσιολογιότητά σου κλίσιν μας. Ταῦτα ἐπὶ τοσοῦτον·—κτλ.

,αωιδ' δεκεμβρίου κη'

Ὅσον ἐνέδωκαν ἡμῖν αἱ καιρικαὶ περιστάσεις, καὶ τὰ ἀνὰ χεῖρας πράγματα, πολυβριθῆ ὄντα, καὶ ἀλλεπάλληλα, ἐκ διαλειμμάτων ἐνεκύψαμεν μετὰ προσοχῆς εἰς τὰ σταλέντα ἡμῖν πρὸς θεωρίαν τετράδια, τὰ φιλοπονηθέντα παρ' αὐτῆς εἰς ἑρμηνείαν τῆς προφητείας τοῦ προφήτου Δανιὴλ, καὶ εὕρομεν εὐφυῶς καὶ εὐστόχως ἑρμηνευθέντα· ἀλλ' ἐπιλήψεταί τις ἴσως τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀλληγορίας πολλαχοῦ· πᾶσα γὰρ λέξις τῆς ἁγίας Γραφῆς οἱονεὶ ἀλληγορεῖσθαι ἐκβιάζεται, κἀντεῦθεν διόλου ἡ ἱστορία ἀφαιρουμένη ἐν ἐνίοις ψυχρολογίαν ἐμφαίνει· ἐν δὲ τῇ προθεωρίᾳ, εἴτ' οὖν προπαρασκευῇ πρὸς τὴν ἑρμηνείαν, καὶ τὴν Γένεσιν τοῦ Μωϋσέως προφητείαν εὑρομεν καλουμένην, οὐχ ἱστορίαν, καὶ τὴν ἐξαήμερον αὐτὴν εἰς ἀλληγορίαν ἐκβιαζομένην, διὸ καὶ ἡ ἐν τύποις ἔκδοσις δίχα ἐντελοῦς ἐπεξεργαστικωτάτης θεωρίας οὐ δοκεῖ ἡμῖν συμφέρουσα καὶ ἐπιτρεπτέα, ὅπως μὴ διδῶμεν ἀφορμὰς τοῖς θέλουσιν ἀφορμήν.

Μετὰ τὰς ὀλίγας ταύτας εἰδήσεις περὶ τοῦ βίου

καὶ τῶν ἔργων τοῦ Θεοδωρήτου, συμπληρούσας ὅσα περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῷ «Ἀθωνί» μου ἔγραψα, δυνάμεθα ἵνα συνειςέλθωμεν εἰς αὐτηρὰν ἐξέτασιν ὅσων ἐτόλμησε ἵνα γράψῃ πρὸς σωματικὴν καὶ ψυχικὴν βλάβην» δῆθεν τῶν ὀρθοδόξων ὁ ἠπειρώτης ἱερεὺς καὶ μοναχός.

∴

Ἐκ τῆς πρώτης, τῆς συντομωτάτης, προσθήκης, ἀποκηρυττομένης ὑπὸ τοῦ σχολάζοντος πατριάρχου Νεοφύτου, μᾶλλον δ' ὑπὸ τῶν τοῦ Πηδαλίου συμπλήκτων Ἀγαπίου καὶ Νικοδήμου, θέλει σχηματίσει πληρεστάτην ἰδέαν ὁ εὐμενὴς ἀναγνώστης, ὅτι αἱ τοῦ Θεοδωρήτου προσθῆκαι, μακρὰν τοῦ δημιουργῆσαι «σωματικὴν καὶ ψυχικὴν βλάβην» τοῖς ὀρθοδόξοις, ἔτεινον τοὐναντίον εἰς ὑλικὴν βλάβην τῶν ἐκμεταλλευομένων τὴν θρησκείαν. Ἀνάγνωτε τὴν φρονιμωτάτην παρατήρησιν τοῦ κρινομένου ὑφ' ἡμῶν ἱερομονάχου τὴν ἀναγινωσκομένην εἰς τὴν ὑποσημείωσιν τῆς 212 σελίδος, προσηρτημένην εἰς ὑποσημείωσιν τοῦ Νικοδήμου ἐν ἑρμηνείᾳ τοῦ 90 κανόνος τῆς Πενθέκτης· καὶ καταδικάζει μὲν ἐκεῖνος τὰς ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων γινομένας θυσίας ἀρνῶν τε καὶ προβάτων, ἃ «θέλουν μόνοι των νὰ τὰ σφάξουν, νὰ ἀνάπτουν εἰς τὰ κεράτα των κηρία, νὰ τὰ θυμιῶσι μὲ θυμιάματα καὶ ὁλόκληρα νὰ τὰ ἐψήνουσι, καὶ ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων εἰκόνων, νεόψητα καὶ τζικνίζοντα ἀκόμη, νὰ τὰ προθέτουσι, τὸ δέρμα αὐτῶν νὰ τὸ ἀφιερόνουν εἰς τὸν ναὸν ἢ μοναστήριον, καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους, ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τὴν πανήγυρυν, διὰ νὰ ἁγιασθοῦν ἐξ αὐτοῦ, προσφέρουσί τινες μερίδας» — οὐδὲν δ' ἀντιτιθέμενον τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἐκκλησίας εἰσηγεῖται ὁ Θεοδώρητος ἐν τοῖς ὀλίγοις τούτοις στρατήγον τὸν Γουρνάρην, πρὸς διαφορὰν ἑτέρου ναοῦ τοῦ Ἀρχιστρατήγου, ὁποῦ ἔχει τὸ αὐτὸ χωρίον. Πόσον εἶναι βδελυρὰ τὰ παρόμοια, καὶ οἱ ποιμένες καὶ οἱ προστάται τῶν ψυχῶν ἀδιαφοροῦσιν εἰς αὐτὰ καὶ ἡ φροντίς τους εἶναι μόνον διὰ τὴν ἐπάρατον συλλογὴν τῶν χρημάτων! Εἰδὲ καὶ εἰπῇ τινὰς τὰ παρόμοια ἄνομα αὐτά, μισεῖται ὡς κακόφρων ἀπὸ τοὺς τὰ κακόφρονα ταῦτα ἐργαζομένους. Τὰ ὁποῖα εἶναι λείψανα τῆς παλαιᾶς εἰδωλικῆς πλάνης».

Τί πλέον τούτων γράφει τὸ «Ταμεῖον ὀρθοδοξίας»; Θεόφιλος ἐπίσκοπος Καμπανίας ὁ τούτου συγγραφεὺς — ἐξ Ἰωαννίνων καὶ οὗτος — ἐν τοῖς κεφαλαίοις νζ' καὶ νη'* καταδικάζει καὶ αὐτὸς τὰς τοιαύτας ἐν ναοῖς ὑπὸ χριστιανῶν γινομένας θυσίας, ὀνομαζομένας τῷ τότε χρόνῳ «κουρμπάνια». Εἰς ἐρώτησιν ὑποτακτικοῦ τινὸς «τὰς θυσίας, κουρμπάνια, ὁποῦ ἐν μοναστηρίοις καὶ ἐκκλησίαις χωρίων πανηγυρίζοντες κατὰ φατρίας σφάζουσι καὶ ψήνουσι, καὶ τὰ δέρματα ἀφιερώνουσι, κωλύονται καὶ αὐτά, ἢ οὔ;» — ὁ γέρων ἀπαντᾷ κατακρίνων, ὡς ὁ Θεοδώρητος καὶ ὁ Νικόδημος, τὴν θυσίαν ταύτην, ἀποδοκιμάζων καὶ τοὺς μοναχοὺς τοὺς συνάγοντας τὰ δέρματα τῶν θυσιαζομένων· ὁ Θεόφιλος, παρατιθεὶς τοὺς στίχους τοῦ Μενάνδρου

> Εἴ τις θυσίαν προσφέρων, ὦ Πάμφιλε,
> ταύρων τι πλῆθος, ἢ ῥίφων, ἢ, νὴ Δία,
> ἑτέρων τοιούτων
> εὔνουν νομίζει τὸ θεῖον καθεστάναι,
> πεπλάνηται ἐκεῖνος καὶ φρένας κούφας ἔχει,

παρατηρεῖ ὅτι καὶ τῶν πάλαι ἑλλήνων οἱ φρόνιμοι «ἐγνώριζον μισητὰς παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πλάνην» τὰς τοιαύτας προσφοράς.

Ἐκ τοῦ τέλους τοῦ κεφαλαίου νζ' μανθάνομεν περισσότερα περὶ τῶν θυσιῶν τῶν προβάτων· ἐρωτᾷ πάλιν ὁ ὑποτακτικὸς «Ἔγνων ἐν πολλοῖς μέρεσι, πόλεσι δηλαδὴ καὶ χώραις, ὅταν ἀσθενῇ τις, ὑπόσχονται οἱ συγγενεῖς νὰ σφάξουν κουρμπάνι διὰ τὴν ὑγείαν του. Καὶ ἐν πολλοῖς μέρεσι ὅταν ἐψηθῇ, εὐθὺς εὐγάζοντες τὸ φέρνουν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, ἔμπροσθεν τῶν εἰκόνων, καὶ ἐξελθὼν ὁ ἱερεὺς τοῦ ἁγίου βήματος, τὸ διαβάζει, καὶ τὴν μοῖράν του πέρνει»» — ὁ γέρων ἀπαντᾷ καὶ πάλιν ἀποδοκιμάζων. Τὰς τοιαύτας συνηθείας, ἀπομοίρας τῆς πρὸ Χριστοῦ πολυθεϊκῆς θρησκείας, ἀναφέρει καὶ Γρηγόριος ὁ Παλη-

«Ἑτέρου σημείωσις. Περὶ τὸ ,αψγ' καὶ γα' καὶ β' ἔτος ἤμην ἐν τῇ Θρακικῇ Χερσονήσῳ, καὶ ἐν τῇ νήσῳ Ἰμβρῳ διάτων, καὶ ἐδοκίμασα διὰ πολλῶν νὰ κόψω τὴν παράνομον καὶ βάρβαρον συνήθειαν, οἱ ἱερεῖς ὅμως ἦσαν εἰς ἐμένα δυσμενέστατοι καὶ μὲ ἐκατηγόρουν ὡς αἱρετικόν. Οὐ μόνον πρόβατα οἱ ἐν Ἰμβρῳ σφάζουσιν εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ βόας· κάτωθεν τοῦ χωρίου τῆς Παναγίας, εἰς ἕνα τόπον, ὅπου μήτε καθαρὰ σημεῖα ναοῦ σώζονται, τελοῦσιν οἱ ἐγχώριοι ἱερεῖς λειτουργίαν, σχεδὸν εἰς τὴν γῆν τιθέντες τὰ ἅγια, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαὴλ, καὶ θυσιάζουσι χοίρους. Καὶ ἐκ τῆς σφαγῆς τῶν χοίρων ὀνομάζουσι τὸν τόπον, διὰ τὸν ναόν, εἰς τὸν Ἀρχι-

* σελ. 133 — 138 τῆς ἐν Βενετίᾳ ἐκδόσεως τοῦ 1788, παρὰ τῷ Νικολάῳ Γλυκεῖ.

ουρίτης παροδικῶς **, συμφωνῶν τῷ Θεοφίλῳ Καμπανίας.

Ἐξεσύριξαν καὶ τὴν προσθήκην τοῦ Θεοδωρήτου ταύτην οἱ τοῦ Πηδαλίου γραφεῖς, ἀλλ' ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν βλέπει ὅτι βλάβην οὐδεμίαν εἰσάγει «σωματικὴν ἢ ψυχικὴν» αὕτη, ἴκιστα δὲ «διαλυμαίνεται τὸ εὐγενὲς τῆς βίβλου». Μεταφέρω νῦν τὸν ἐμβριθῆ τῶν προσθηκῶν ἐξεταστὴν εἰς ὅσα γράφει ὑπὸ τὰς σημειώσεις τῶν κανόνων ΚΘ' τῆς Πενθέκτης καὶ Κ' τῆς Α' Οἰκουμενικῆς ὁ Θεοδώρητος, ἀναφερομένας εἴς τινας ἐν μοναστηρίοις ἀγιορειτικοῖς συνηθείας καὶ εἰς κεφάλαιόν τι τῶν νηστειῶν. Ἐπειδὴ τὰ γραφόμενά εἰσι περίεργα, ἡ δὲ ἔκδοσις τοῦ Πηδαλίου τοῦ 1800 σπανίως εὑρίσκεται καθαρεύουσα τῶν διὰ «τσιρισίου» σκεπασμένων «καταβατῶν», μεταγράφω ταῦτα, εὐαρέστως ἀναγινωσκόμενα βεβαίως ὑπὸ τῶν τιμώντων καὶ τεθνηπότων τὴν πολιὰν ἀρχαιότητα·

***

«Ἑτέρου ὑποσημείωσις. Τὰ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει σωζόμενα χειρόγραφα τυπικὰ εἰσὶ κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τῶν κτιτόρων τῶν μονῶν τεθειμένα, διὰ τοῦτο καὶ ἀσύμφωνα εὑρίσκονται εἰς τὰ παρόμοια. Καὶ πρέπει τινὰς νὰ ἀκολουθῇ τὸ καθολικὸν τῆς Ἐκκλησίας τυπικόν. Τὰ δὲ ἑκάστης μονῆς τυπικὰ ἔχουσι τὴν ἰσχὺν εἰς τὰ ἴδια μοναστήρια. Διότι, ἂν ζητήσωμεν τὰ παρόμοια τυπικά, θέλομεν εὕρη τὸ τυπικὸν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, κτίτορος τῆς μεγάλης Λαύρας, νὰ μᾶς δίδῃ ἀσυνήθεις ἀδείας καταλύσεων εἰς ἡμέρας νηστίμους. Ὁμοίως ἐν τῇ βασιλικῇ μονῇ τοῦ Κουτλουμούσι φέρεται ἓν τυπικὸν εἰς μεμβράναν ἀρχαίαν, διαφόρως τῶν ἄλλων τυπικῶν γράφον. Τὰ ὁποῖα βέβαια εἶχον οἱ κτίτορες τῶν μονῶν ὡς ἰδιαίτερα. Ἔτι ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος προστάζει τοὺς μοναχοὺς τῆς μονῆς του νὰ ξηροφαγοῦσιν ὅλας τὰς τρίτας τοῦ ἔτους, ὅπερ καὶ ποιοῦσι μόνοι οἱ τῆς Λαύρας αὐτοῦ μοναχοί, καὶ οὐδεὶς ἕτερος. Ὅθεν τὰ μερικὰ νόμος κοινὸς οὐκ εἰσί. Πολλὰ καὶ ἄλλα ἀσυνήθη εὑρίσκονται εἰς τὰ τυπικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία τῶν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει σεβασμίων μονῶν, τὰ ὁποῖα εἰς τὰ τυπικὰ τὰ τυπωμένα καὶ εἰς τὰ μηναῖα καὶ ἄλλα βιβλία τῆς ἀκολουθίας τυπωμένα δὲν εὑρίσκονται· ὁμοίως καὶ εἰς μερικὰς συνηθείας εἰσὶν ἀσύμφωνοι καὶ οἱ ἁγιορεῖται. Διότι τὴν νηστείαν τοῦ αὐγούστου οἱ ἐν τῇ σεβασμίᾳ καὶ βασιλικῇ μονῇ Χελανδαρίου ποιοῦσι γονυκλισίας, ἄλλοι ὅμως οὐ ποιοῦσι. Τῇ κυριακῇ τῆς Ν' [πεντηκοστῆς] νηστεύουσιν οἱ λοιποὶ μέχρι τῆς ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν τοῦ ἑσπερινοῦ, οἱ λαυριῶται ὅμως καταλύουσι πρὸ τῶν εὐχῶν Τῇ κθ' αὐγούστου πάντες νηστεύουσιν· ἐν δὲ τῇ τοῦ τιμίου Προδρόμου ἱερᾷ μονῇ τῇ καλουμένῃ τοῦ Διονυσίου καταλύουσιν εἰς ἰχθύας καὶ ὅσα συνειθίζει ὁ τόπος, πλὴν κρέατος. Ὁμοίως τὰ μοναστήρια καὶ μερικὰ κελλία συνειθίζουν εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου τῆς μονῆς νὰ καλύωσιν ἰχθύας τὴν δ' καὶ ϛ' (α) ὅταν τύχωσιν· ὡσὰν τῶν ἁγίων Θεοδώρων, Ἀναργύρων, καὶ ἑτέρων μὴ ἐχόντων κατάλυσιν. Εἰς τὰς σκήτας ὅμως οὐ ποιοῦσι τοῦτο. Ἔτι ποιοῦσιν ἐκ παραδόσεως μνημόσυνα λαμπρὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν τῆς μνήμης τῶν ἁγίων, καὶ καλοῦσιν, ἐκείνην τὴν ἡμέραν, τῶν κτιτόρων τῆς μονῆς. Καὶ τὰ τοιαῦτα μνημόσυνα τελοῦσιν ἀδιαφόρως τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ὁποία καὶ ἂν τύχῃ, καὶ καταλύουσι καὶ ἐν αὐτῇ ἔλαιον καὶ οἶνον τὴν δ' καὶ ϛ' καὶ μ' (β). Πῶς δὲ πρέπει νὰ νηστεύωνται ἡ τετράδες καὶ παρασκευαῖς τῆς πεντηκοστῆς ἀπὸ ὀψάρια, εἰς οἶνον δὲ καὶ ἔλαιον μόνον νὰ καταλύωνται, φανερόν ἐστι ἀπὸ τὸ καθολικὸν τυπικόν, καὶ πεντηκοστάριον, τὴν καθολικὴν καὶ κοινὴν διδασκαλίαν τῶν ὀρθοδόξων ἐν τοῖς τοιούτοις ἐθίμοις διδάσκοντα. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτὰ διορίζουσι νὰ καταλύωνται ὀψάρια ἐν ταῖς τετράσι τῆς μεσοπεντηκοστῆς καὶ τῆς ἀποδόσεως τῆς Ἀναστάσεως, πρόδηλόν ἐστιν ὅτι προςδιωρισμένως εἶπον τὰ ὀψάρια ὄχι πρὸς ἀντιδιαστολήν, διὰ νὰ μὴ κρεωφαγήσῃ τινὰς εἰς αὐτὰς (οὐδέποτε γὰρ ἡ Ἐκκλησία τὴν τοιαύτην κρεωφαγίαν ἐδέχθη, δι' ὃ καὶ αἱ ἐν τῷ τυπικῷ νομικαὶ διατάξεις ἀλλὰ καὶ ὁ Κίτρους ἐν ταῖς ἐρωταποκρίσεσιν αὐτοῦ τὴν εἰς αὐτὰς κρεωφαγίαν οὐ δέχονται), ἀλλὰ διὰ νὰ νοήσωμεν ἡμεῖς ἐξ ἀντιδιαστολῆς, ὅτι εἰς μὲν τὰς ἄλλας τετράδας καὶ παρασκευὰς κατάλυσις ὀψαρίων οὐ γίνεται, ἀλλ' εἰς μόνας ταύτας, διὰ τὸ ἑορτάσιμον. Εἰδὲ ἄλλως λέγουσιν ὅ τε πατριάρχης Νικόλαος καὶ αἱ νομικαὶ διατάξεις, ἀλλ' οὗτοι οὐκ εἰσὶ νομοθεσία καθολικὴ τῆς Ἐκκλησίας ἐν τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ τὰ τῶν ἁγίων τυπικά. Ὅρα δὲ καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ τυπικοῦ, ὅπου γέγραπται ὅτι, αἱ λαῦραι καὶ οἱ καθ' ἑαυτοὺς ζῶντες νὰ καταλύουν εἰς οἶνον μόνον καὶ ἔλαιον τὴν πεντηκοστὴν καὶ τὸ δωδεκαήμερον».

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

** Ἀρχαιολογία Ἑλληνική. Ἐν Βενετίᾳ, 1815· βλ. τόμου Β' σελ. 35.

(α) τὴν τετάρτην καὶ τὴν παρασκευὴν δηλοῦσι τὰ δ' καὶ στ'.

(β) τὴν τεσσαρακοστὴν τὸ μ' σημαίνει. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ ὑποσημείωσις τοῦ Θεοδωρήτου εἰς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Κ' κανόνος τῆς Α' Συνόδου. ἐξ ἧς θέλομεν ἐννοήσει πόσην εἰσάγει βλάβην ὁ ἠπειρώτης ἱερομόναχος σωματικὴν δῆθεν καὶ ψυχικήν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια. Ἐπὶ τῇ τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἀγομένῃ ἐπετείῳ τῆς εἰς τὸν Αὐτοκρατορικὸν Θρόνον ἀναρρήσεως τῆς Α. Λ. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ οἰκουμ. πατριάρχης κ. κ. Γερμανὸς ὁ Ε', συνεπείᾳ τῆς ἀσθενείας Αὐτοῦ, ἀντεπροσωπεύθη κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ὑποβολῆς τῶν συγχαρητηρίων ἐν τοῖς Ἀνακτόροις τοῦ Δολμὰ Μπαχτσὲ ὑπὸ τοῦ α' τῇ τάξει τῶν σεβασμ. συνοδικῶν κ. Βασιλείου, ὅστις συνοδείᾳ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ κ. Α. Οἰκιάδου, παρουσιασθεὶς πρὸ τῆς Α. Λ. Μεγαλειότητος ἐπὶ κεφαλῆς ὅλων τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν, ἀπήγγειλεν ἑλληνιστὶ τὴν ἑξῆς προσφώνησιν

Μεγαλειότατε,

Ἀξιωθέντες τῆς ὑψίστης τιμῆς ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ εὐχέται καὶ πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ ὅπως σήμερον ἐμφανισθῶμεν ἐνώπιον τῆς Ὑμ. Αὐτοκρ. Μεγαλειότητος ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς αἰσίας εἰς τὸν Θρόνον ἀναρρήσεως Αὐτῆς καὶ καθῆκον πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως ἐκτελοῦντες, ἐν ὀνόματι τῶν ἐθνοτήτων, ἃς ἐκπροσωποῦμεν, ὑποβάλλομεν ἐγκαρδίως ἐνώπιον τῆς Ὑμετ. Μεγαλειότητος τὰ ἔνθερμα καὶ ταπεινὰ ἡμῶν συγχαρητήρια καὶ εὐχόμεθα ἐκ μέσης ψυχῆς τῷ Παναγάθῳ Θεῷ ὅπως καταστήσῃ τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα τὸν βασιλέα ἡμῶν ἐδραῖον ἐπὶ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ τῶν Ὀσμανιδῶν Θρόνου Αὐτοῦ Ζῆθι ἐπὶ μήκιστον Μεγαλειότατε Βασιλεῦ.

Τὴν προσφώνησιν ταύτην μετέφρασεν ἀμέσως τουρκιστὶ ὁ ἄρχων καπουκεχαγιᾶς, ἐπεδόθη δὲ τῇ Α. Λ. Μεγαλειότητι ἀντίγραφον αὐτῆς.

Ἡ ὑγεία τῆς Α.Θ. Παναγιότητος. Συνεπείᾳ τῆς ἀρθρίτιδος, ὑφ' ἧς ἀπό τινος κατετρύχετο ἡ Α.Θ. Π., ἐσχηματίσθη εἰς τὸν ἀριστερὸν πόδα μικρά τις φλεγμονή, ἐδέησε ὅπως γένηται χειρουργικὴ ἐπέμβασις τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ, κατόπιν τῆς ὁποίας οἱ πόνοι κατέπαυσαν. Ἐντὸς δὲ ἡμερῶν τινῶν ἡ πολύτιμος τοῦ σεπτοῦ πρωθιεράρχου ὑγεία ἀποκαθίσταται τελείως καὶ ἐπαναλομβάνει Οὗτος τὰς ὑψηλὰς Αὐτοῦ ἀσχολίας.

Τὴν ἐγχείρησιν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ἐπετέλεσεν ὁ ἀρχιχειρουργὸς τῶν Ἐθνικῶν Νοσοκομείων κ. Τ. Σγουρδαῖος, παρισταμένων τῶν ἀρχηγῶν τῶν παθολογικῶν κλινικῶν τῶν αὐτῶν Νοσοκομείων ἰατρῶν κ. κ. Εὐελπίδου καὶ Μελαχροινοῦ.

Ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς παρελθούσης πέμπτης ἀπεφάσισεν ὅπως ὑποβληθῶσι δι' ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς σεβασμ. Βασιλείου καὶ Γρηγορίου τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰ συγχαρητήρια αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἐπιτυχεῖ διεξαγωγῇ τῆς ἐγχειρήσεως καὶ ηὐχήθη ὑπὲρ ταχείας καὶ πλήρους ἀποκαταστάσεως τῆς πολυτίμου Αὐτῆς ὑγείας.

Ἐργασίαι Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ τῆς παρελθούσης παρασκευῆς διώρισεν εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀπὸ τῆς ἐφορείας τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς παραιτηθέντος ἔξοχ. Λ. Ζωροῦ πασᾶ τὸν ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἐντιμότατον κ. Ν. Σγουρίδην.

— Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἀπησχόλησεν ὡσαύτως καὶ ἡ πενταμελὴς διαχείρισις ποσοῦ τινος τῆς κοινότητος Τζιβαλίου. Ἀπεφασίσθη δὲ ἡ πρόσκλησις τῶν ἐνδιαφερομένων πρὸς λογοδότησιν.

— Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἀνετέθη τῷ σεβασμ. μητροπολίτῃ κ. Χρυσοστόμῳ ὅπως κανονίσῃ τὴν μεταξὺ τῆς ἐφορείας Γαλατᾶ καὶ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ αὐτόθι ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἀναφυεῖσαν διαφοράν.

— Ἐπίσης ἀπεφασίσθη ὁ σχηματισμὸς ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν ἐντιμοτάτων μελῶν τοῦ Συμβουλίου κ. κ. Ν. Φερμάνογλου καὶ Χ. Χαραλαμπίδου πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας».

Ὀφφικιάλοι τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Προτάσει τῆς Πατρ. Κεντρ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐδόκησεν ὅπως ἀναγνωρίσῃ ὡς ὀφφικιάλους τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἔξω τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς χειροθετηθέντων τοὺς ἑξῆς ἱερομονάχους: Ἀρχιμανδρίτας μὲν τοὺς πανοσλ. Ἰωακεὶμ, ἱερατικῶς προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας ἁγίου Νικολάου Γαλατᾶ, Συνέσιον, ἱερατικῶς προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας ἁγίου Κωνσταντίνου Ὑψωμαθείων, Ἀντώνιον, ἱερατικῶς προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας Δώδεκα Ἀποστόλων Φερίκιοϊ, Εὐσέβιον, ἱερατικῶς προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας ἁγίου Δημητρίου Ξηροκρήνης, Φιλόθεον, ἱερατικῶς προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας Εὐαγγελιστρίας Ταταούλων, καὶ Διονύσιον, ἱερατικῶς προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας ἁγίου Φωκᾶ Μεσαχώρου. — Οἰκονόμους δὲ τοὺς αἰδ. κκ. Χρυσόστομον προσωρινῶς προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας ἁγίων Θεοδώρων Βλάγκας καὶ Γεώργιον, ἱερατικῶς προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Διπλοκιονίου. — Καὶ κατηχητὴν τὸν αἰδ. Στέφανον, ἱερατικῶς προϊστάμενον τῆς ἐκκλησίας Παναγίας Καφατιανῆς Γαλατᾶ.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον.

Ὁ Ζαχαρίας Μαρκόπουλος, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος Ἕλλην, τέκτων κατοικος Ταταούλων καὶ ὑποδηματοποιός, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 1/2 π. μ. εὐρωπαϊστὶ, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐκυτοῦ συζύγου Χρυσάνθης Ζ. Μαρκοπούλου, τὸ γένος Παπᾶ Νικολάου Θεοφανίδου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ἑλληνίδος, τὰ οἰκιακὰ μετερχομένης καὶ κατοίκου Ταταούλων, ἐπὶ διαζυξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Πατρίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 7 Ἀπριλίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 2

Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀριόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ΄. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 25 Ἀπριλίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 17

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος)
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Μ. Βασιλείου Β΄ γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Χρ. Παπαϊωάννου Α΄ γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΤΥΦΛΟΥ

Καὶ πάλιν τοῦ φαρισαϊκοῦ φθόνου καὶ τῆς μοχθηρίας ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν μίαν ἀσχημίαν. Εἷς ἀόμματος ἐκ γενετῆς δυστυχὴς ἄνθρωπος θαυμασίως ὑπὸ τοῦ Κυρίου θεραπεύεται, καὶ οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ ἐγκάθετοι αὐτῶν καὶ τὸ μέγα θρησκευτικὸν καὶ κοινωνικὸν ἐν Ἱεροσολύμοις συνέδριον ἐνοχλοῦνται καὶ συνταράττονται. Συνήθως οἱ φυσικοὶ ἄνθρωποι, οἱ μὴ ἀποτυφλωθέντες καὶ διαφθαρέντες ὑπὸ παθῶν, χαίρουσι καὶ δοξολογοῦσι τὸν Θεὸν διὰ πᾶν ἀγαθὸν γινόμενον εἰς δυστυχεῖς καὶ ταλαιπώρους ἀνθρώπους. Ἡ χαρὰ δὲ καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη ἐπιτείνονται, ὅταν τὸ παρεχόμενον ἀγαθὸν εἶνε ἔκτακτον καὶ μαρτυρεῖ ἰδιαιτέραν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εὔνοιαν καὶ εὐεργεσίαν.

Ἡ θεραπεία τοῦ τυφλοῦ τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου εἶνε ἀνωτέρα πολλῶν ἄλλων θαυμασίων θεραπειῶν τοῦ Κυρίου, καὶ μοναδικὴ εἰς τὸ εἶδος αὐτῆς. Ὄντως δὲ κατὰ τὴν ὀρθὴν παρατήρησιν αὐτοῦ τοῦ θεραπευθέντος «ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου» (Ἰωάν. 9, 32). Καὶ ὅμως οἱ ρηθέντες παντοῖοι ἐργάται τῆς κοινῆς ἐν τῇ ἁγίᾳ γῇ κακοδαιμονίας, οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες, δυσανασχετοῦσι διὰ τὴν ἔκτακτον ταύτην θαυματουργίαν καὶ ἀφορμὰς ζητοῦσιν ἐνοχοποιήσεως καὶ τοῦ θαυμασίου θεραπευτοῦ καὶ τοῦ θαυμασίως θεραπευθέντος. Δι' αὐτοὺς χαρὰ διὰ πᾶν καλὸν μὴ συντελοῦν πρὸς ἰδίαν ἑαυτῶν ἀνάδειξιν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ, οὐδὲ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν Θεὸν, ἀλλὰ φθόνος, χολὴ, θυμὸς καὶ παραλογισμός.

Τὸ θαῦμα ἔγινεν ἐν Ἱερουσαλὴμ παρὰ τὸν ναὸν κατὰ τὴν ἐκ τῶν αὐλῶν αὐτοῦ ἔξοδον τοῦ Κυρίου ἐκ πύλης κειμένης πρὸς τὰ νοτιανατολικὰ μέρη οὐ μακρὰν τῆς κολυμβήθρας τοῦ Σιλωὰμ καὶ τῆς φάραγγος τῶν τυροποιῶν. Ἡ ἡμέρα ἦτο σάββατον καὶ ὁ τυφλὸς μετ' ἄλλων ἐπαιτῶν ἔκειτο ἐκεῖ που ζητῶν ἐλεημοσύνην, ἀλγεινὸν εἰς τοὺς διερχομένους θέαμα. Ἤδη δὲ πρὸ ὀλίγου διέφυγεν ὁ Κύριος κίνδυνον λιθοβολισμοῦ ὑπὸ τῶν ὀργάνων τοῦ μεγάλου συνεδρίου καὶ ἡ μεγάλη αὐτοῦ λύπη διὰ τὴν ἀποτύφλωσιν τῶν ὁδηγῶν τοῦ λαοῦ ἐπίεζε τὴν θείαν αὐτοῦ καρδίαν. Μία δὲ εὐεργεσία πρὸς δυστυχῆ ἄνθρωπον ἦτο ἀνακούφισις μεγάλη, καὶ ἰδοὺ μετὰ βεβαίωσιν πρὸς τοὺς μαθητὰς ὅτι καὶ ἐν τῇ θαυμασίᾳ αὐτοῦ θεραπείᾳ ἐκδηλοῦται ἡ διὰ τοῦ Θεανθρώπου παρὰ τοῦ Θεοῦ εὐεργεσία, προβαίνει εἰς τὸ ἔργον.

Ἡ χρῖσις διὰ πηλοῦ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ τυφλοῦ καὶ ἡ ἀποστολὴ ἵνα νιφθῇ εἰς τὴν

κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ δὲν εἶνε οὐσιώδη τῆς θαυματουργίας στοιχεῖα, ἀλλὰ μέσα πρὸς ἀσφαλεστέραν τοῦ θαύματος βεβαίωσιν καὶ φανέρωσιν τῆς πίστεως τοῦ τυφλοῦ. Τὸ δὲ θαῦμα κυρίως ἐπετελέσθη διὰ τῆς παντοδυνάμου θελήσεως τοῦ Θεανθρώπου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἐτέλει ἐπὶ τῆς γῆς τὸ κατὰ τὴν προαιώνιον βουλὴν τοῦ Θεοῦ πατρὸς κοσμοσωτήριον ἔργον. Ἡ ὅλως δὲ ἀπροσδόκητος καὶ ἔκτακτος αὕτη θεραπεία φυσικῶς προὐκάλεσε μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἐκ τῆς κολυμβήθρας τοῦ Σιλωὰμ τὴν κοινὴν περιέργειαν καὶ τὰς συζητήσεις ἀνθρώπων ἁπλοϊκῶν τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ δὲ τοῦτο ἦτο φυσικόν, τὰ ὄργανα τῶν φαρισαίων τοῦ μεγάλου συνεδρίου δράττονται τῆς εὐκαιρίας ἵνα ἐκδούλευσιν παράσχωσιν εἰς τοὺς πάτρωνας αὐτῶν.

Οὕτω δ' ἀπάγεται πρὸ τῶν σεμνοτύφων καὶ ἐπηρμένων ἐκείνων θρησκευτικῶν ἀρχόντων ὁ μέχρι χθὲς ἄμματος καὶ μηδὲν ἰδίοις ὀφθαλμοῖς γινώσκων ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης κακίας. Καὶ γίνεται ἐκεῖ ἀνάκρισις τείνουσα πρὸς διαστροφὴν τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου καὶ κατάκρισιν καὶ τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ τέως τυφλοῦ. Εἰς δὲ τὴν περίστασιν ταύτην ὁ τυφλὸς προβάλλει διὰ τοῦ ὑγιοῦς αὐτοῦ φρονήματος ἔχων καὶ τοὺς νοεροὺς ὀφθαλμοὺς ὑγιεῖς ἐνώπιον τετυφλωμένων καὶ τετυφωμένων ἀνθρώπων νομιζόντων ὅτι τὸ ἀξίωμα παρεῖχεν εἰς αὐτοὺς πᾶν δικαίωμα αὐθαιρεσίας καὶ ἀδικίας καὶ παραλογισμοῦ. Ὁ τυφλὸς ἀνακρινόμενος ρητῶς καὶ σαφῶς λέγει ὅτι ἐθεραπεύθη διὰ τοῦ Κυρίου, Καὶ ἐπειδὴ τὸ θαῦμα προὐξένησε μεγάλην ἔκπληξιν, ζητοῦντες οἱ φαρισαῖοι νὰ καταπνίξωσιν αὐτὴν, ἐπέτειναν ἔτι μᾶλλον.

Τοιαύτη δὲ συνεχῶς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶνε ἡ ψυχικὴ ἀποτύφλωσις ἡ κορυφουμένη διὰ τῶν παθῶν τοῦ φθόνου, τοῦ μίσους, τῆς ὑπερηφανείας. Δὲν ζητεῖται ἡ χρησιμοποίησις καὶ ὁ συνεταιρισμὸς τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ, ἀλλὰ πᾶσα καταβάλλεται προσπάθεια πρὸς διασυρμὸν καὶ περιφρόνησιν αὐτοῦ. Ὅσοι δὲ τολμῶσι νὰ ὑπερμαχήσωσιν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου, καὶ ἐὰν καταφανέστατα προβάλλωσι μαρτύρια τοῦ ὀρθοῦ καὶ λογικοῦ, ἀποσκυβαλίζονται καὶ στιγματίζονται παρ' ἐκείνων, οἵτινες ἑαυτοὺς ἤδη ἐστιγμάτισαν διὰ τῆς ἀνιάτου κακεντρεχείας αὐτῶν. Οὕτω δ' ἐπολιτεύθησαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ μεγάλου συνεδρίου μετὰ πάντων τῶν ὀπαδῶν καὶ τῶν ὀργάνων αὐτῶν, καὶ οὕτω περιήγαγον τὰ πάντα εἰς ἀποσύνθεσιν.

Ὁ τυφλὸς ἀνακριθεὶς ἐπανειλημμένως καὶ νικήσας τοὺς ἀνακρίνοντας αὐτὸν διὰ τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἀκαταβλήτου ὀρθονοίας, ἀφωρίσθη καὶ ἐκηρύχθη ἀποσυνάγωγος, ἀφ' οὗ δὲν μετεπείσθη καὶ δὲν ἐδέχθη νὰ παραδεχθῇ τὸν καταχθόνιον τῶν φαρισαίων παραλογισμὸν ὅτι ὁ Κύριος ἦτο ἁμαρτωλὸς καὶ παράνομος ἄνθρωπος. «Οἴδαμεν, λέγει εἰς τοὺς ζητοῦντας νὰ διαφθείρωσιν αὐτὸν, ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει» (Ἰωαν. 9, 31). Καὶ διὰ τῆς τιμωρίας ταύτης ἐκφοβίζοντες, ἐνόμισαν ὅτι κατέπνιγον τὴν πρὸς τὸν Κύριον ἀγάπην καὶ τὸν θαυμασμὸν τοῦ λαοῦ, ὅστις μεθ' ὅλην τὴν ἐπιπολαιότητα αὐτοῦ εἶχε πάντοτε καθαρωτέραν καρδίαν καὶ διαυγεστέραν διάνοιαν, ἢ οἱ θρησκευτικοὶ αὐτοῦ ἀρχηγοὶ καὶ διδάσκαλοι.

Ὁ δὲ Κύριος, ὅστις καὶ τὸν παράλυτον τῆς προτελευταίας Κυριακῆς δὲν ἀφῆκεν ἀπροστάτευτον μετὰ τὴν θεραπείαν, καὶ τὸν τυφλὸν δὲν ἐγκαταλείπει ὑπὸ τὸ κράτος τῆς θλιβερᾶς ἀπορίας διὰ τὴν ἀποτύφλωσιν τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν καὶ τὴν καταδίκην αὐτοῦ εἰς τὸν ἀποκλεισμὸν ἀπὸ πάσης θρησκευτικῆς κοινωνίας μετὰ τῶν ὁμοεθνῶν αὐτοῦ. Συναντᾷ λοιπὸν καὶ καθιστᾷ ψυχικῶς ὀξυδερκῆ καὶ εἰς θρησκευτικὰ ζητήματα, ἀποκαλύπτων εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ θεραπεύσας αὐτὸν εἶνε ὁ Μεσσίας, ὁ θεάνθρωπος Λυτρωτὴς καὶ Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Καὶ ὁ τυφλὸς καὶ πρότερον ἔκτακτον φέρων σεβασμὸν πρὸς τὸν εὐεργέτην αὐτοῦ ὡς προφήτην καὶ ἅγιον ἄνθρωπον, νῦν γίνεται πιστὸς αὐτοῦ μαθητὴς βεβαιωθεὶς τὰ κατὰ τὸ μέγα αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ οὐράνιον ἀξίωμα.

Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν ἐννοοῦμεν νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν συνοπτικὴν ταύτην ἀνάπτυξιν τῆς λαμπρᾶς ἱστορίας τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ μεταδώσωμεν εἰς τοὺς φιλομαθεῖς ἀναγνώστας καὶ ἄλλα ἐντεῦθεν στοιχεῖα κοινωφελοῦς διδασκαλίας. Καὶ δὴ λέγομεν, ὅτι ἔχοντες ἐνώπιον ἡμῶν ἕνα ἐπαίτην, ἕνα ἄμματον, ἕνα χωλόν, δὲν πρέπει νὰ βλέπωμεν αὐτὸν μετὰ ὄμματος οἰκτου μόνον καὶ συμπα-

θείας, ἀλλὰ καὶ μετὰ συναισθήματος ὅτι οὗτος εἶνε γνήσιος ἀδελφὸς ἡμῶν. Δυνατὸν ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος νὰ ἔχῃ προσόντα σπάνια, ἅτινα κατακαλύπτει ἡ δυστυχία καὶ τὸ πάθημα αὐτοῦ. Ἡμεῖς λογικῶς καὶ δικαίως σκεπτόμενοι, δὲν πρέπει νὰ περιφρονῶμεν τὴν ἔνδειαν καὶ ταλαιπωρίαν καὶ τὸν ὑπὸ τὸ κράτος αὐτῶν βασανιζόμενον ἀδελφὸν ἡμῶν.

Δὲν εἶνε δὲ ἀδύνατον ἐκ τῆς τοιαύτης ἐνδείας καὶ ταλαιπωρίας νὰ προκύψῃ λανθάνουσα ἀξία, ἣν ἀδυνατοῦμεν πολλάκις νὰ εὕρωμεν ἐν τῷ πλούτῳ καὶ τῇ χλιδῇ. Δυνατὸν ὑπὸ τὸν ἀόμματον αἰσθητῶς ἐπαίτην νὰ ἔχωμεν ὀξυδερκῆ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν ἠθικὸν καὶ τίμιον ἄνθρωπον. Δυνατὸν ὑπὸ τὸν χωλὸν, ὑπὸ τὸν ἄλλον ἐπαίτην νὰ ἔχωμεν ἄνθρωπον καλὸν, πάντοτε ἀδελφὸν ἡμῶν, ὅστις δύναται νὰ ἔχῃ προτερήματα ἐλλείποντα ἀπὸ ἡμῶν καὶ ἀπὸ πολλῶν φημιζομένων διὰ τὰς ἐπιδεικνυομένας ἐπιπολαίως ἀρετὰς αὐτῶν. Πολλάκις δ' ἐδείχθη ὅτι ὑπὸ τὴν ἐσχάτην ταλαιπωρίαν κρύπτονται σπινθῆρες ἀρετῆς καὶ ἀξίας ἐκτάκτου. Ἐφ' ὅσον δὲ ταῦτα ἀληθεύουσιν, ἐφ' ὅσον δὲ πάντες εἴμεθα γνήσιοι πρὸς ἀλλήλους ἀδελφοὶ, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ συμπάθεια πρέπει πάντοτε πλουσίως νὰ δεικνύηται πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς, πρὸς τοὺς τυφλούς.

Ἀλλὰ σήμερον ἄλλο τι συμβαίνει, ὅπερ ὑποχρεοῖ ἡμᾶς νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν πρὸς πάσχοντας ἡμῶν ἀδελφούς. Ἰδοὺ τὰ τοῦ πολέμου ἐξακολουθοῦσι νὰ ταλαιπωρῶσι μέγα μέρος τῆς ἀνθρωπότητος. Ἰδοὺ ἄνθρωποι κατάκειναι νῦν εἰς τὰ νοσοκομεῖα, φέροντες πληγὰς παντοίας, θανατηφόρους πολλάκις. Εἶνε ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ὅτι πᾶσα ἀνθρωπίνη καρδία πρέπει νὰ συμπαθῇ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τούτους, πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τούτους, πρὸς τὰ τέκνα ταῦτα τοῦ οὐρανίου πατρός;

Ἂς τείνωμεν πάντες ὡς ἄνθρωποι, ὡς χριστιανοὶ, χεῖρα βοηθείας, καρδίαν εὐσπλαγχνίας εἰς τοὺς οὕτω νῦν δοκιμαζομένους ἀνθρώπους. Ἐκεῖνοι παλαίουσι μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου καὶ ἔχουσιν ἀνάγκην τῆς βοηθείας πάντων ἡμῶν. Μὴ λησμονῶμεν λοιπὸν ὅτι ὀφείλομεν, ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα πρὸς πάντας πρόθυμοι ἵνα θεραπεύσωμεν αὐτοὺς ἕκαστος κατὰ τὸ μέτρον τῆς δυνάμεως καὶ τῶν μέσων αὐτοῦ. Δὲν βλέπετε τὸν Κύριον; Μήπως εἶχεν ἀνάγκην νὰ θεραπεύσῃ τὸν ἐκ γενετῆς τυφλὸν καὶ τοσούτους ἄλλους δυστυχεῖς ἀνθρώπους; Αὐτοὶ εἶχον ἀνάγκην τῆς εὐεργεσίας αὐτοῦ. Καὶ ὅμως αὐτόκλητος πολλάκις θαυμασίως θεραπεύει, ὡς τὸν ἐκ γενετῆς σημερινὸν τυφλόν.

Ἡμεῖς ὅμως πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, βλέπομεν νῦν τὰ ἐκ τοῦ πολέμου δεινὰ, ἅτινα ὀφείλομεν νὰ ἀνακουφίζωμεν ἐκ παντὸς τρόπου. Καὶ ὡς μαθηταὶ δὲ τοῦ Κυρίου, τοῦ οὐρανίου μεγίστου φιλανθρώπου, τοῦ τὰ πάντα θυσιάσαντος χάριν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὡς ἄνθρωποι ἐν γένει, ὀφείλομεν νὰ ἐντείνωμεν τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ νὰ παρηγορήσωμεν ἐκείνους, ὅσοι ἐν τῇ ἐκπληρώσει ἱεροῦ καθήκοντος ὑπέστησαν βλάβας καὶ κατέστησαν ἐν κλίνῃ. Εἴθε δὲ ἐν βραχεῖ, οὕτω θεαρέστως καὶ φιλανθρώπως πολιτευόμενοι, νὰ ἴδωμεν ἐπιβραβευομένην ἄνωθεν παρὰ τοῦ παναγάθου καὶ παντοδυνάμου Θεοῦ τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν εὐλογημένην εἰρήνην, ἧς πάντες μεγάλως νῦν ἀνάγκην ἔχομεν.

26, 4, 1915. † Ὁ Ν. Β.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδεται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγίδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

Περιεχόμενα:

Κυριακὴ τοῦ Τυφλοῦ — Μιλτ. Καραβοκυροῦ Τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια) — Θεοδωρήτου Ἁγιαννίτου τελευταῖαι — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΜΙΑΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 16)

Ἐν τῇ διαιρέσει καὶ κατατομῇ ταύτῃ τῶν δικαστηρίων ἐνυπάρχει ἡ ἰδέα τῆς προσπαθείας, ἵνα, ὅσον ἔνεστι τελειότερον, ἀπονέμηται ἡ δικαιοσύνη, ἤτις προσπάθεια καταδείκνυται διὰ τῶν ἑξῆς σκέψεων.

Κατὰ τὴν ἐξέτασιν δίκης τινὸς ποιά τις ἀδικία εἶναι δυνατὴ διὰ λόγους εὐνοήτους π. χ. πλάνης, ἀγνοίας, παρεννοήσεως κτλ. errare humanum est ἤτοι ἀνθρώπινον τὸ πλανεῖσθαι· διὰ τοῦτο ὡρίσθη ἡ ἐκ νέου ἐξέτασις τῶν δικῶν· ἐντεῦθεν ἡ ἔφεσις ἤτοι ἡ εἰς ἄλλους ἀνωτέρους καὶ πλείους δικαστὰς ἀναγωγὴ αὐτῶν πρὸς ἐξέτασιν, ἡ ἀναψηλάφησις καὶ ἡ ἀναίρεσις.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ διαφωνία τῶν γνωμῶν τῶν διαφόρων δικαστηρίων περὶ τὴν ἑρμηνείαν νόμου τινὸς μεγάλας δύναται νὰ λάβῃ διαστάσεις καὶ νὰ ἐπέλθῃ σύγχυσις, οὕτω δὲ καὶ ὁ νόμος δύναται νὰ μὴ χρησιμεύῃ πλέον ἀσφαλὴς κανὼν καὶ ὁδηγὸς τοῖς πολίταις πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου καὶ συμμόρφωσιν αὐτῷ. Ἐκ τῆς σκέψεως ταύτης ἐγεννήθη ἡ ἰδέα τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἐντεταλμένου νὰ καθιστᾷ καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ ἔστιν ὅτε τὴν ὁμοιόμορφον ἑρμηνείαν καὶ ἐφαρμογὴν νόμου τινός, περὶ οὗ τῆς ἐννοίας ὑπάρχει ἀμφισβήτησις.

§ 3. ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΝΟΜΟΙ,

Τοιοῦτοί εἰσιν οἱ ἑπόμενοι κατὰ χρονολογικὴν τάξιν.

Α'. Τὸ Παράρτημα τοῦ ἐμπορικοῦ Νόμου (Ζεϊλ Κανουναμέϊ Τιτζαρέτ).

Τοῦτ ἐλήφθη ἐν μέρει ἐκ τῶν ἄρθρων 615 καὶ ἑπομένων τοῦ βιβλίου Δ'. τοῦ γαλλικοῦ ἐμπορικοῦ νόμου καὶ ἐδημοσιεύθη ὡς παράρτημα αὐτοῦ ἐξ ἄρθρων 102 τῇ 18)30 Ἀπριλίου 1860 (9 Σεβὰλ 1276) καὶ περιέχει διατάξεις

α) περὶ ὀργανισμοῦ τῶν ἐμποροδικείων καὶ ἐφετείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἐρρέθη ἀνωτέρω ἄρθ. 8 – 26 καὶ 75—88.

β) περὶ διαμαρτυριῶν καὶ ἀποζημιώσεων ἄρθ. 84 – 90 καὶ

γ) δικονομικαὶ περὶ ἁρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 27 μέχρι τοῦ 38ου καὶ 39 — 74. Πᾶς τις νοεῖ τὸ ἐλλειπὲς τῶν τοιούτων ἐλαχίστων δικονομικῶν διατάξεων, πρὸς ὧν τὴν συμπλήρωσιν ἐπῆλθεν ἡ ἐμπορικὴ Δικονομία, περὶ ἧς ἀμέσως γίνεται λόγος.

Β'. Ἐμπορικὴ Δικονομία (Οὐσοῦλ Μουχακεμέϊ Τιτζαρὲτ ὅαῖρ νιζαμναμὲ ντίρ).

Εἶναι συνοπτικωτάτη καὶ ἀτελεστάτη ἐξ ἄρθρων 140 ληφθέντων ἐκ τῆς Γαλλικῆς Δικονομίας, ἐδημοσιεύθη μετὰ δύο ἔτη ἀπὸ τῆς τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν ἐμποροδικείων ἤτοι τῇ 10 Ρεβιοὺλ Ἀχὴρ 1278 καὶ ἐλήφθη ἐκ τῶν τῆς Γαλλικῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ἄρθρων.

Ἐπὶ τῇ βάσει ταύτης ἀτελεστάτης, καθόσον αὕτη συνέκειτο ἐξ ἄρθρων 140 ἀπέναντι 1042 ἄρθρων τῆς Γαλλικῆς Πολιτικῆς Δικονομίας καὶ 1101 τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, διεξήγοντο ἐν Τουρκίᾳ οἱ δίκοι ἐνώπιον ἁτασῶν τῶν δικαστικῶν Ἀρχῶν αὐτῆς, ἐξαιρέσει τῶν ἱεροδικείων. Πᾶς τις δύναται νὰ φαντασθῇ τὰ χίσματα τὰ ὁποῖα παρουσιάζοντο εἰς τὰς τοιαύτας διαδικασίας μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ἤτοι μέχρι τοῦ Ἰουνίου 1877.

Ἡ ἐμπορικὴ δικονομία ἐξηκολούθει καὶ κατόπιν νὰ ἦναι ἐν χρήσει εἰς τὰ Μικτὰ ἐμποροδικεῖα τὰ δικάζοντα μεταξὺ ἀλλοδαπῶν καὶ ὀθωμανῶν, καίτοι δὲ ἡ κατάργησις αὐτῆς εἶχε διαταχθῇ ῥητῶς διὰ τοῦ τελευταίου εἰδικοῦ ἄρθρου τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας τῆς δημοσιευθείσης τῇ 2 Ρεδζὲπ 1296 (2 Ἰουνίου 1295), οὐχ ἧττον παρέμεινε ἐν ἰσχύϊ εἰς τὰ Μικτὰ ἐμποροδικεῖα τὰ δικάζοντα τοὺς ἀλλοδαποὺς μέχρι τῆς 1ης Ὀκτωβρίου 1314 (ν. ε.) καὶ μέχρι τῆς διεκπεραιώσεως τῶν ἐν αὐτοῖς ἐκκρεμῶν δικῶν, ὡς ῥηθήσεται κατωτέρω ἐν τῷ Τμήματι ΙΙΙ.

Γ'. Ἡ Πολιτικὴ Δικονομία.

Μετὰ τριάκοντα ἐτῶν ἀναμονὴν ἐδημοσιεύθη

αὕτη τῇ 2 Ρεδζὲπ 1296 (9 Ἰουνίου 1294), σύγκειται ἐξ ἄρθρων 296, ὧν τὰ ἄρθρα 5—14 εἶναι περὶ τῶν καθηκόντων τῆς ἐσωτερικῆς ὑπηρεσίας τῶν δικαστηρίων. Εἶναι ἀτελεστάτη μὲ ἄρθρα 296 ἀπέναντι τῶν πολιτικῶν Δικονομιῶν γαλλικῆς ἀριθμούσης 1042 ἄρθρα, ἑλληνικῆς ἐχούσης 1100 ἄρθρα καὶ τῆς γερμανικῆς καὶ ἰταλικῆς ἐχουσῶν τὸν αὐτὸν περίπου ἀριθμὸν τῇ ἑλληνικῇ.

Ἡ κατάταξις τῆς ἐν τῇ ὀθωμανικῇ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ ὕλης καὶ ἡ διανομὴ εἶναι ἐπίσης ἐλλειπεῖς καὶ παραπομπαὶ γίνονται καὶ εἰς τὰ δικονομικὰ ἄρθρα, ἅτινα ἀπαντῶσιν ἐν τῷ Μεδζελὲ «περὶ προτιμήσεως ἀποδείξεων καὶ περὶ ἐπιβολῆς ὅρκου εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους ἢ εἰς τὸν θεματοφύλακα περὶ ἐξελέγξεως τῶν μαρτύρων (τεσχιὲ)καὶ περὶ τοῦ ὅτι ἀνταπόδειξι δὲν ἐπιτρέπεται» ἅπασαι αὗται αἱ διατάξεις τοῦ Μεδζελὲ καὶ τῆς Δικονομίας ἰδιάζουσιν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν νομοθεσίαν καὶ δὲν ἀπαντῶσιν εἰς ἄλλας νομοθεσίας. Τὴν τέως ἔλλειψιν τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας πολλοὶ δὲν ἐθεώρησαν σπουδαίαν, ἀλλὰ σφάλλονται καὶ ἰδοὺ διατί.

Κατὰ τῆς χρησιμότητος τῶν δικονομιῶν ἐν γένει πολλὰ ἐλέχθησαν, ἀλλ' ἡ χρησιμότης καὶ τὸ ἀπαραίτητον τούτων ἐπιβάλλονται καὶ ἡ γνώμη αὕτη ἐπικρατεῖ πανταχοῦ τοῦ κόσμου ἔνθα ὑπάρχουσι νόμοι καὶ τοιοῦτοι οὐδαμοῦ ἐκλείπουσι. Τὴν γνώμην ταύτην καθιεροῦσι καὶ ὅλοι οἱ συγγραφεῖς τοῦ δικαίου καὶ μεγάλοι βασιλεῖς.

Τῷ ὄντι ἰδοὺ τί ἀναγινώσκομεν ἐν τῷ Dalloz ἐν τῇ λέξει Cassation ἄρθ. 1810. «Jusqu' à ce que le rêve (de tendre les hommes bons et justes) soit devenu une heureuse réalité, il y aura des procès et il faut des règles de procédure· ἤτοι μέχρις οὗ τὸ ὄνειρον καταστῇ εὐτυχὴς πραγματικότης, θὰ ὑπάρχωσι δίκαι καὶ ἀπαιτοῦνται κανόνες δικονομικοί». Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτο θὰ ἦναι ὄνειρον, μέχρις οὗ ὁ ἄνθρωπος νὰ δύναται νὰ κρίνῃ ἑαυτόν, ἀλλ' ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος δὲν φθάσῃ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, τὰ δικαστήρια καὶ αἱ δικονομίαι θὰ ἦναι πάντοτε ἀπαραίτητα κατὰ τὸ ἀποστολικὸν λόγιον «εἰ γὰρ ἑαυτοὺς ἐκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα».

Ἰδοὺ δὲ τί λέγει καὶ ὁ Φριδερῖκος ὁ Μέγας ἐν τῷ προοιμίῳ τοῦ κώδικος αὐτοῦ «ἀφ' οὗ ἡ δικαιοσύνη ἐδημιούργησε μίαν τέχνην νὰ περιπλέκῃ τὰς ὑποθέσεις, δὲν πρέπει καὶ ἡ δικαιοσύνη νὰ ἔχῃ ἄλλην τέχνην τοῦ νὰ αἴρῃ τὰς περιπλοκάς των;

Ὁ δὲ πολὺς Boncenne § 29 γράφει ἐν τῇ Πολιτικῇ Δικονομίᾳ του «Αἱ Δικονομίαι, ὡς καὶ οἱ δικηγόροι εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τοὺς νόμους». Sans la procédure la loi civile ne serait qu'une lettre morte. La Procedure en l'amimant s'unit intimément à ses vues et à ses fins. Comme la loi civile, elle s'élève aux grandes théories de droit ἤτοι ἄνευ τῆς δικονομίας ὁ ἀστικὸς νόμος δὲν θὰ ἦτο ἢ νεκρὸν γράμμα. Ἡ Δικονομία ζωογονοῦσα αὐτὸν ἑνοῦται στενῶς μὲ τὰς βλέψεις του καὶ μὲ τοὺς σκοπούς του. Ὡς ὁ ἀστικὸς νόμος, αὕτη ἀνυψοῦται εἰς τὰς τοῦ δικαίου μεγάλας θεωρίας.

Ἡ πολιτικὴ αὕτη Δικονομία ἐτροποποιήθη διὰ παραρτήματός τινος αὐτῆς δημοσιευθέντος κατὰ Μάρτιον τοῦ 1327.

Δ'. Παράρτημα τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Ὁ τότε ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης Νεζμεδδὶν Μολλᾶ βέης ἰδοὺ πῶς εἰσηγήσατο τὴν περὶ τοῦ παραρτήματος τούτου συζήτησιν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. ὡς γινώσκετε, μετὰ τὴν σύστασιν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων συνεπάχθη καὶ ἐδημοσιεύθη ἡ ἐν ἰσχύϊ ἤδη δικονομία ἐκ 300 ἄρθρων ἀλλ' αὕτη περιέχει σημεῖα λίαν δυσχερῆ. Ἀλλ' ἐὰν οἱ νόμοι καθιστῶσιν οὕτω δύσκολον τὴν ταχεῖαν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης, ἀντιστρατεύονται εἰς τὴν ἐλευθέραν χρησιμοποίησιν τῶν κεφαλαίων καὶ παραλύουσι τὰς ἐπιχειρήσεις. εἰ διαφέρει ὅθεν τὰ γείνῃ σκέψις περὶ τῶν καταλλήλων μέσων ἵνα ἐξασφαλισθῇ ἑκάστῳ ἡ ταχεῖα ἀναγνώρισις τῶν δικαίων αὐτοῦ, ἥτις ἐγγίζει μᾶλλον ἐπιχειρηματίας καὶ ἀπασχολεῖ τὰς δικαστικὰς Ἀρχάς. Ἐδώκαμεν τύπον λίαν ἁπλοῦν εἰς τὸν νόμον περιλαμβάνοντα ὀκτὼ κεφάλαια καὶ τεσσαράκοντα ἄρθρα. Κατεστήσαμεν σαφέστερον καὶ μᾶλλον ὡρισμένον τὸ τῆς ἁρμοδιότητος ζήτημα, ἧς ἡ ἐφαρμογὴ παρεῖχεν ἀφορμὴν εἰς δυσκολίας καὶ εἰς ἀταξίας.

(ἕπεται συνέχεια)

ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΑΓΙΑΝΝΙΤΟΥ
ΤΟΛΜΗΡΙΑΙ

(βλέπε συνέχειαν εἰς τεῦχος 16)

Ἐξετάσωμεν ἀπροσπαθῶς ποῦ κεῖται «βλάβης σωματικῆς ἢ ψυχικῆς» ἔγκλημα, πῶς δ' ἡ προσθήκη αὕτη «τὸ εὐγενὲς διαλυμαίνεται» τοῦ Πηδαλίου τοῦ Νικοδήμου. Ὁ χαλκέντερος αὐτὸς μοναχὸς συρράπτει πολλὰς πολλάκις ἀνοησίας· ἐν ἑρμηνείᾳ λόγου χάριν τοῦ ΚΘ' τῆς Πενθέκτης ἄρρητ' ἀθέμιτα γράφει πρὸς συμβιβασμὸν τῆς ἐν τῷ κανόνι τούτῳ διατάξεως καὶ τῆς καθαγενικῆς, περὶ λύσεως τῆς νηστείας ἐν ἡμέρᾳ τῆς μεγάλης πέμπτης, ἐν ἐλαίῳ καὶ οἴνῳ· βλακωδῶς δ' ἐξηγεῖ, παρεξηγῶν δῆλον οὖν, διάταξιν τῶν τυπικῶν ἀκατὰ τὸ ἑσπέρας τοῦ μεγάλου σαββάτου ἔρχεται ὁ κελ-ι λαρίτης καὶ δίδωσιν ἕνα κλάσμα τοῦ ἄρτου κα ἐν κρατοβόλιον», διδάσκων ὅτι ταῦτά εἰσιν ὁ ὑπὸ τοῦ ἱερέως εὐλογηθεὶς ἄρτος καὶ ὁ εὐλογηθεὶς οἶνος. Ἀγνοῶ ἂν δύνηται 'να πείσῃ τὸν γινώσκοντα ὅτι τὸν πυλογημένον ἄρτον καὶ τὸν οἶνον ἤθελον γράψει οἱ τυπικάριοι οὐχὶ ἁπλῶς, ἀλλὰ μετὰ τοῦ προςδιορισμοῦ τούτου. Ἐν τούτοις ὁ Θεοδώρητος εἰς τὴν πολυτίμητον ταύτην αὐτοῦ σημείωσιν ἐκτίθησι τὴν ποικιλίαν τῶν τυπικῶν ἀγνοῶν τοῦτο μόνον· ὅτι ἱδρυταὶ μοναστηρίων' καθορίζοντες τὸ τυπικὸν τῆς διαίτης, τῆς διοικήσεως καὶ τῶν ἀκολουθιῶν, ἐδικαιοῦντο 'να πράττωσι τὸ δοκοῦν, ἀναγνωρίζοντες ἔγκυρα τὰ κατὰ τόπον ἐπισκοπικὰ δίκαια· πλῆρες κείμενον τοῦ Νομοκανόνος, ὃς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Φωτίου—Φωτίου τινὸς—φέρεται, γράφει· «Τὰ παρὰ τῶν κτητόρων γινόμενα τυπικά, εἰ μὴ τοῖς κανόσιν ἐναντιοῦται, κρατοῦσιν». Ὅσα δίκαια εἶχεν ὁ κατὰ τόπον ἐπίσκοπος ἔδει 'να φυλάττωνται ταῦτα, δῆλον οὖν· ἀνάκρισις ψυχικῶν σφαλμάτων· ἐπιτήρησις τῶν διοικούντων τὸ μοναστήριον· τὸ μνημόσυνον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· ἡ χειροθεσία τοῦ ἡγουμένου. Ταῦτα ὁ Βαλσαμὼν ἐν ἑρμηνείᾳ τοῦ Α' κανόνος τῆς Πρωτοδευτέρας, οἷς παραβλητέα τὰ ἐν ἑρμηνείᾳ τοῦ Η' τῆς Δ' οἰκουμενικῆς. Ὁ ἀναγινώσκων τυπικὰ παλαιὰ μοναστηρίων εὑρίσκει διαφορὰς ἐν πολλαῖς διατάξεσι πρὸς τὰ πολιτικὰ τυπικὰ καὶ πρὸς τὸ ἱεροσολυμιτικόν.

Αἱ διαφοραὶ αὗται ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν τοῦ Θεοφίλου Καμπανίας πρὸ τοῦ Θεοδωρήτου, καὶ τούτων τὰ γραφόμενα «σωματικὴν ἢ ψυχικὴν βλάβην» τοῖς ὀρθοδόξοις οὕπω προὐξένησαν· ὁ Θεόφιλος μάλιστα παρετήρησεν ἐγκαίρως, πολὺ πρὸ τοῦ Θεοδωρήτου, ὅτι πολλὰς ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ἐδέξατο προςθήκας τὸ τυπικὸν τοῦ ἐν ἁγίοις Σωφρονίου «καὶ διὰ τοῦτο πολλαχοῦ αὐτὸ καθ' ἑαυτοῦ ἀντιλέγει»· καὶ περαιτέρω· «αὐτὸ τὸ τυπικὸν εἶναι τῶν μοναχῶν καὶ ἄλλο ἦτον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, λέγει ὁ ρηθεὶς Συμεών, τὸ ὁποῖον τὸ εἶχον καὶ ἄλλαι Ἐκκλησίαι—ἀλλ' ἐχάλασαν τὴν τάξιν αὐτοῦ, ἀπέμεινε δὲ εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν τῆς Θεσσαλονίκης—Ἡμεῖς ἐρευνήσαντες εὕρομεν ἐν Θεσσαλονίκῃ σύγγραμμα ἐπιγραφόμενον Τυπικὸν τοῦ ἁγίου Συμεῶνος Θεσσαλονίκης καὶ συμπεραίνομεν νὰ ἦτον τοῦτο τὸ Πολιτικὸν λεγόμενον τυπικόν, ὅτι ἐν πολλοῖς παραλλάττει ἀπὸ τὸ Ἱεροσολυμιτικόν· ἐπειδὴ καὶ ἀπόστιχα ἐν πολλαῖς ἑορταῖς οὐκ ἔψαλλον, καὶ ἄλλα ἐν τῷ ὄρθρῳ καταλιμπάνουσι. Λέγει δ' ἔτι. Σύνηθες ἦν ἐν τῇ πρώτῃ σεπτεμβρίου, ἀρχῇ τῆς ἰνδίκτου, νὰ γίνηται ἁγιασμὸς παρὰ τοῦ ἀρχιερέως» κλπ. Ταῦτα ἐν κεφαλαίῳ ΞΣΤ'. Δεικνύουσι δ' ὅτι κληρικοὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος ἤρξαντο πολυπραγματοῦντες ἴδια λατρείας καὶ τύπους καὶ καθεστῶτα μοναχικά, λόγον ζητοῦντες παρεκδύσεως οἱωνδήποτε διατάξεων, ἀλλ' ἥκιστα καταφερόμενοι κατὰ τοῦ—δῆθεν—κακῶς κειμένου·

διότι οὐδὲν ἔκειτο κακῶς οὔτε ἐν τῇ διατάξει τοῦ Ἀθανασίου περὶ νηστείας τῆς τρίτης ἐν ἑκάστῃ ἑβδομάδι, οὔτε ἐν τῇ χρήσει ἐλαίου καὶ ἰχθύων τῇ 29 αὐγούστου ἐν τῇ μονῇ τοῦ Διονυσίου. Ὁ θέλων νηστεύειν δύναται 'να νηστεύσῃ καὶ τὴν τρίτην τῆς Γαλιλαίας καὶ τὴν ἐπισωζομένην τῶν καππαδόκων. Ὁ καταλύων τῇ 29 αὐγούστου καὶ τῇ μνήμῃ τῶν Τεσσαράκοντα (μαρτύρων), ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ συμπίπτουσαν, οὐδὲν εἰσάγει πρὸς ἀποφάσεις ἢ διατάξεις Συνόδων οἰκουμενικῶν ἀντιπίπτον. Ἐὰν ἀναγνῶμεν τὸ τυπικὸν τῆς ἐν Κπόλει μονῆς τῆς Κεχαριτωμένης, ἐκδοθὲν ὑπὸ τῆς Εἰρήνης Δουκαίνης, Ἀλεξίου Κομνηνοῦ συζύγου, θέλομεν ἐκπλαγῇ οἱ νῦν ζῶντες—οἱ τότε σύνηθες ἐθεώρουν τὸ τοὺς κτήτορας μονῶν καθορίζειν δίαιταν καὶ πολιτείαν τῶν ἐν αὐταῖς—ἐπὶ ταῖς διατάξεσι περὶ λύσεως τῶν νηστειῶν. Διατάσσει ἡ Εἰρήνη λόγου χάριν, ἐν ἢ δύο μαγειρευτὰ φαγητὰ ἐν ἡμέραις τῆς τεσσα-

ρακοστῆς· ἀλλ' ἐν ΜΖ' κεφαλαίῳ, περὶ σαββάτων γράφουσα καὶ διατάττουσα «ὀστρακοδέρμοις ἐστιᾶν τὴν ἀδελφότητα» φέρει παραύτὰ τὴν ἐξαίρεσιν «εἰδὲ παρά τινος τῶν φιλοχρίστων γένοιτο παράκλησις, καὶ **δι' ἰχθύων ἑστιαθήσεσθε**» δῆλον οὖν **ἐν νηστίμοις ἡμέραις.** Ἐὰν δὲ τοῦτο φαίνηται σκοτεινὸν, ἀναγινώσκομεν μετὰ μικρὸν ταῦτα, ἀναφερόμενα εἰς ἑορτὰς πολὺ συνεχῶς πιπτούσας ἐν τῇ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ· «Εἰ δὲ ἐν δευτέρᾳ τινὶ, ἢ τρίτῃ, ἢ πέμπτῃ, ἢ σαββάτῳ, ἢ κυριακῇ τύχῃ τὴν μνήμην συνδραμεῖν **τῆς εὑρέσεως τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου, ἢ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα, ἢ τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ**, ΚΑΙ ΔΙ' ΙΧΘΥΩΝ ΕΣΤΙΑΤΕΟΝ, καὶ οἴνου μεταδοτέον τῷ μείζονι ἐξαγίῳ, ἢ οἰκοθεν ὑψωνιζομένων τῶν ἰχθύων, ἢ παρακλήσεως στελλομένης παρὰ τῶν φιλοχρίστων —

Τὰς ἄλλας τοίνυν πάσας ἁγίας ἡμέρας τῆς τεσσαρακοστῆς οὐκ ἐξέσται ὑμῖν ἰχθυοφαγεῖν τὸ σύνολον, ΕΙ ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ ΙΣΩΣ ΠΕΜΦΘΕΙΗ ΠΑΡΑ ΤΙΝΟΣ ΕΝ ΣΑΒΑΤΩ ΗΚΥΡΙΑΚΗ» — — Ἐνῷ δὲ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, συμπίπτουσαν τῇ Μ. ἑβδομάδι τυχὸν, ἰχθυοφαγίαν οὐκ ἐπιτρέπει τὸ τυπικὸν, ἐν τούτοις συγχωρεῖ τῷ πρώτῳ σαββάτῳ τῶν νηστειῶν, καθὼς καὶ κατὰ τὴν μνήμην τῶν τεσσαράκοντα μαρτύρων, τὴν ἰχθυοφαγίαν.

Ἀναδιφήσωμεν μίαν ἑτέραν διάταξιν πρὸς τὰ μνημόσυνα σχέσιν ἔχουσαν· ὅτι δῆλον οὖν, ἐν ἡμέρᾳ, καθ' ἣν ἤθελε συμπέσει τὸ μνημόσυνον τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἀλεξίου, ζῶντος ἔτι καθ' ὃν χρόνον διέτατεν ἡ Εἰρήνη τὰ κατὰ τὸ μοναστήριον, ἔπρεπε ἵνα φάγωσιν ἰχθῦς· «Εἰ δὲ ἔν τισι τῶν τῆς **μεγάλης τεσσαρακοστῆς ἡμερῶν μνημόσυνόν** τινος ἀπαντήσειεν, ἐν μόνῃ τῇ ἑσπέρᾳ τῆς παρασκευῆς ἐκείνης τῆς ἑβδομάδος, καθ' ἣν ψθάσοι τὸ μνημόσυνον, ἡ πανυχὶς ἐπιτελεσθήσεται, καὶ τῷ ἐπιόντι σαββάτῳ αἱ μοναχαὶ διὰ ὀστρακοδέρμων παρακληθήσονται· **εἰ δέ τις καὶ ΙΧΘΥΑΣ ἤκοι κομίζων αὐταῖς, καὶ τούτων ΕΣΤΙΑΘΗΣΟΝΤΑΙ**» *.

Οὐ μόνον δὲ ὁ ἐλευθεριάζων Θεόφιλος καὶ ὁ τούτῳ συμβαδίζων Θεοδώρητος ἐπὶ ταῖς οὐ φαρισαϊκῶς ἐκτιθεμέναις ἰδέαις αὐτῶν ἀπόβλητοι παρὰ τῷ Νικοδήμῳ, ἀλλὰ καὶ τινες ἴσως πατέρες. Τοὺς κανόνας τοῦ Νικηφόρου Κωνστ]πόλεως οὐχὶ πάντας ἑρμηνεύει. Ἀνερμήνευτον λείπει τὸν Ε' κανόνα, καὶ μόνον ἐκχυδαΐζει τοῦτον· «Ἀνίσως τύχῃ ὁ Εὐαγγελισμὸς τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ ἢ τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ δὲν ἁμαρτάνομεν, ἀνίσως τότε καταλύσωμεν κρασὶ καὶ ὀψάρια». Εὐτυχῶς οὔτε ἀποδοκιμάζει τὸν Νικηφόρον καὶ τὴν αὐτοῦ σύνοδον. Καὶ καταδικάζει μὲν ὁ Νικόδημος τοὺς ἑβ' ἡμέρας ἑπτὰ νηστεύοντας τὴν νηστείαν τῶν Χριστουγεννῶν, τὴν τῆς Κοιμήσεως καὶ τὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἀλλὰ στερεῖται τῆς παρρησίας τοῦ Θεοφίλου τοῦ Καμπανίας, ὃς προσέθηκε μὲν, ἐν 91 κεφαλαίῳ, ὅτι ἑπταήμεροι νηστεῖαι προηγοῦνται τῶν τριῶν τούτων ἑορτῶν καὶ τῆς Μεταμορφώσεως, ἐπανέλαβε δὲ τὸν θρῦλον ὅτι, «ὁ θεῖος Χρυσόστομος μετὰ τῶν πρέσβεων Ρώμης ἐδιώρισεν ἑπταήμερον νηστείαν πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως —— καὶ ὕστερον ἡ Ἐκκλησία τεσσαράκοντα ἐδιώρισεν». Ἐπίσης εἶπεν εἴ τι ἔδει ἵνα λεχθῇ περὶ τῆς ἀποχῆς κρεῶν κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς τυρινῆς· καίτοι μετά τινος συστολῆς. Μὴ λησμονήσωμεν ὅτι ἐδιδάσκετο κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἡ ἐκπρύττετο ὡς πρώτιστον τεκμήριον τῆς ἀθείας χριστιανοῦ τινὸς ἡ κατάλυσις τῶν νηστειῶν, λόγιμοι δ' Ἕλληνες ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ μετὰ περισκέψεως ἔδει τότε ἵνα γράψωσι.

Καὶ ἐν τούτοις ἔρευνα συγγραφῶν πολλῶν ἐπὶ πολλῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου μερῶν ὁδηγήσει εἰς συμπεράσματα πάντῃ ἐναντία πρὸς ὅσα Ἀγάπιος καὶ Νικόδημος ἐδίδαξαν καὶ — δυστυχῶς — ἕως σήμερον διδάσκουσιν ἔν τε κεφαλαίοις ἑτέροις καὶ ἐν τῷ τῶν νηστειῶν.

Ἐξετάσατε τὰ κατὰ μέρος τυπικά. Τὸ ἀρχαιότερον, τὸ τῆς μονῆς Στουδίου φαίνεται πολὺ λογικώτερον πάντων τῶν ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς τυπογραφικῆς τέχνης ἐκδοθέντων καὶ διαφθαρέντων τυπικῶν, ὧν ἡ χρῆσις ἐπὶ τοσοῦτον διέφθειρεν ἡμιμαθεῖς τε καὶ ἀμαθεῖς, ὥστε ἵνα φρονῶσιν ὅτι τὸ γράφειν ἐλευθέρως ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τῶν νηστειῶν δηλοῖ πρόθεσιν ἀρνήσεως τῆς πίστεως. Ἐν τούτοις τὰ παλαιὰ τυπικὰ διώριζον ἰχθυοφαγίαν κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ τῆς μεγάλης ἑβδομάδος συμπέσῃ καθὼς ἄλλοτ' ἐδηλώθη*. Καὶ εἶδε μὲν ὁ ἀναγνώστης τὴν διάταξιν Νικηφόρου τοῦ Κ]πόλεως. Ἀλλ' ἴδωμεν

* Cotelerii, Monumenta Ecclesiae Graecae· τόμου Α', κεφ. ΜΖ' καὶ ΟΑ· σελ. 228, 230 καὶ 261.

* Τυπικὸν Γαλησίου ἐν Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ τόμου ΙΗ' σελ. 66.

καὶ τί διατάττει Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, ὁ καὶ τῆς οὐσίας καὶ τῶν τύπων ἀκλόνητος ὑπέρμαχος, ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῶν νηστειῶν ἐν γένει" Τοῖς τοῦ Στουδίου μοναχοῖς ἐπιβάλλει τὴν κατάλυσιν ἐλαίου καὶ ἰχθύων κατὰ τὰς ἑορτὰς ὑπαπαντῆς, εὐαγγελισμοῦ, κοιμήσεως καὶ γενεσίου τῆς Θεοτόκου, γενεσίου τοῦ Προδρόμου, καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, κἂν τύχωσιν ἐν τετράδι καὶ παρασκευῇ· ἐν μνήμῃ δ' ἁγίων μαρτύρων καὶ ὁσίων ἱεραρχῶν κατάλυσιν ἐλαίου μόνον, οὐχὶ ἰχθύων—τῇ 14 σεπτεμβρίου διατάτει νηστείαν· τῇ παραμονῇ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως καὶ τῇ τῶν Θεοφανείων ἦγον οἱ στουδῖται νηστείαν· ἀλλ' εἴπερ αἱ παραμοναὶ συνέπιπτον ἐν κυριακῇ ἢ σαββάτῳ, κατέλυον ἀπροκριματίστως ἰχθῦς καὶ ἔλαιον — τὴν ἡμέραν τῆς 25 δεκεμβρίου μηνὸς καὶ ἓξ μετ' αὐτὴν ἡμέρας, ἐπίσης δὲ καὶ τὴν 6 ἰανουαρίου, κατέλυον εἰς πάντα, ἐν οἵᾳ ἡμέρᾳ ἤθελε συμπέσει καὶ ἡ μὲν καὶ ἡ δὲ τῶν ἑορτῶν τούτων — Τὴν διακαινήσιμον ἑβδομάδα καὶ τὴν ἑβδομάδα τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἰς πάντα κατέλυον· τῇ δὲ τῆς μεσοπεντηκοστῆς ἡμέρᾳ οἱ μὲν κατέλυον, οἱ δὲ οὐχί.

ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ὑγεία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ἡ βελτίωσις ἡ ἐπακολουθήσασα τὴν χειρουργικὴν ἐπέμβασιν, εἰς ἣν ὑπεβλήθη τῇ παρελθούσῃ ἑβδομάδι ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἐξηκολούθησεν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης διακοπῆς, τῶν πόνων τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς ὑφ' ὧν κατετρύχετο ὁ σεπτὸς πρωθιεράρχης, ὁλονὲν ὑποχωρούντων. Ἡ καθόλου ὑγιεινὴ κατάστασις τῆς Α. Θ. Παναγ. παραμένει ἀκμαιοτάτη, ἐντὸς δ' ἡμερῶν τινῶν θὰ ἐπαναλάβῃ Αὐτη τὰς ὑψηλὰς Αὐτῆς ἀσχολίας.

Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον δι' ἐπιτροπῆς αὐτοῦ ἐκ τοῦ σεβασμ. προέδρου αὐτοῦ κ. Βασιλείου καὶ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἐντιμ. κ. Α. Ζωηροῦ ὑπέβαλε τῇ παρελθούσῃ παρασκευῇ τὰ συγχαρητήρια αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐπιτυχεῖ διεξαγωγῇ τῆς ἐγχειρήσεως καὶ τὴν εὐχὴν ὑπὲρ πλήρους καὶ ταχείας ἀποκαταστάσεως τῆς πολυτίμου ὑγείας τοῦ σεπτοῦ ἐθνάρχου.

Συνεδρία Δύο Σωμάτων. Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ α' τῇ τάξει τῶν σεβασμ. συνοδικῶν γέροντος κ. Βασιλείου συνῆλθον τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ τὰ δύο διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους Σώματα.

** Διδασκαλία χρονική τῆς μονῆς τοῦ Στουδίου· Migne Patrologiae Graecae τόμου γΘ' στήλη 1696, 97, 1700 κε. § ε', στ', ζ', θ', ι'.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν Δικαστήριον

Ὁ Ζαχαρίας Μαρκόπουλος, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος Ἕλλην, τέως κάτοικος Ταταούλων καὶ ὑποδηματοποιός, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 1)2 π. μ. εὐρωπαϊστί, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Χρυσάνθης Ζ. Μαρκοπούλου, τὸ γένος Παπᾶ Νικολάου Θεοφανίδου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ἑλληνίδος, τἀξείκιακὰ μετερχομένης καὶ κατοίκου Ταταούλων, ἐπὶ διαζυξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ «Πατρίδος».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 7 ἀπριλίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 3

Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον.

Ὁ Χριστοφόρος Χατζῆ Νικολάου, ἔμπορος, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ρουμάνος, τέως μὲν κάτοικος Κωνσταντινουπόλεως, Γαλατᾶ Μαμὺκ σοκάκ, ἀριθ. 9, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν προσεχῆ δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 1)2 π. μ. εὐρωπαϊστί, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Μαρίας Χατζῆ Νικολάου, τὸ γένος Σαμουὴλ Ὀρλατσάνου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ρουμμένδος, κατοίκου Πέραν (Τὰ Κοπάρια, Κρίσπη Χὰν 41) Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ διαζυξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ ἐπὶ διαζυξει δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 4 ἀπριλίου 1915. 3

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' Γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

Ὑπεύθυνος **Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ**

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Πόλει τῇ 2 Μαΐου 1915 ΑΡΙΘΜ. 18

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. ταφείου
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἔχοντες νὰ ἀποστείλωσι διατριβὰς τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» πρὸς δημοσίευσιν, ὅπως διευθύνωσιν αὐτὰς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς σεβ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ΤΗΣ Α' ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Τὴν κυριακὴν ταύτην τελοῦμεν ἐπίσημον ἀνάμνησιν τῆς ἀσφαλοῦς θεμελιώσεως τοῦ παγκοσμίου οἰκοδομήματος τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως διὰ τῶν δογματικῶν ἀποφάσεων τῆς πρώτης οἰκουμενικῆς συνόδου, αἵτινες περιελήφθησανἐν τῷ συμβόλῳ τῆς πίστεως ἡμῶν. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον πολυειδῶς οὗτος ὡς χρυσὸς ἐν χωνευτηρίῳ, τρανῶς ἐδείχθη ὡς τὸ τέλειον θεόσδοτον διὰ τὴν ἀνθρωπότητα δώρημα τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἠθικόν.

Ἐντεῦθεν δὲ διέτρεχε συνεχῶς τὸν κίνδυνον νὰ ἀποβάλῃ την πάγκαλον θείαν αὐτοῦ ὄψιν καὶ νὰ μεταβληθῇ εἰς ἀνθρώπινον φιλοσοφικὸν καὶ θρησκευτικὸν ἐπινόημα. Τότε τὸ πάντιμον τοῦ χριστιανισμοῦ ὄνομα ἐσφετερίζοντο διάφοροι παρακεχαραγμέναι θεωρίαι ἐπίχρισμα μόνον χριστιανικὸν φέρουσαι, πόρρω δ' ἀπ' αὐτοῦ οὐσιωδῶς ἀπέχουσαι. Δι' ὃ πάντες οἱ δυνάμενοι ἐκ τῶν πιστῶν ἀντεπεξήρχοντο θαρραλέως πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν γνησίων θείων τοῦ χριστιανισμοῦ διδασκαλιῶν.

Ὑπὸ τοιαύτας δὲ συνθήκας τριακοσιετίαν ὅλην ζήσας ὁ χριστιανισμὸς δὲν παρέλιπεν ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ ἐμφανίσεως νὰ ρυθμίσῃ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ διοίκησιν ὡς ὅλου εὐτάκτου, εὐκόσμου καὶ ἐναρμονίου. Δὲν διεσπάρη πανταχοῦ γῆς ἀσύντακτος καὶ ἀσυνάρτητος, ἀλλὰ τοὐναντίον πανταχοῦ ἐκανόνισεν ὡς ἤρμοζε τὰ τοῦ βίου αὐτοῦ διὰ τῶν ἐπισκόπων καὶ τοῦ λοιποῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Αἱ κατὰ τόπους δὲ ἐκκλησίαι ἐκοινώνουν πρὸς ἀλλήλας καὶ ἐνεδυναμοῦντο ἐν τῷ φιλανθρώπῳ καὶ θεαρέστῳ αὐτῶν ἔργῳ, ἀποτελοῦσαι πᾶσαι ὁμοῦ τὴν ἐπὶ γῆς οὐράνιον βασιλείαν, τὴν μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν. Ἐν αὐτῇ δὲ ὑπάτῃ ἀόρατος ἀρχὴ καὶ κεφαλὴ φυσικῶς εἶνε αὐτὸς ὁ θεάνθρωπος Λυτρωτής.

Οὐδεὶς δὲ τῶν ἱεραρχῶν δικαιοῦται ν' ἀντιποιῆται καθολικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας,

οὔτε ἐν τῇ διοικήσει, οὔτε ἐν τῇ πίστει, ἀφ' οὗ οὐδ' ἐκ τῶν ἀποστόλων τις τοιοῦτό τι ἐφαντάσθη. Ἔχομεν δ' οὕτως ἐλευθέρας καὶ ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἀλλήλων ἀδελφὰς ἐκκλησίας, συνδεομένας ἀδιαρρήκτως πρὸς ἀλλήλας ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης, καὶ ἐν τῇ ἑνιαίᾳ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως, ἄνευ οὐδὲ ἴχνους αὐταρχικῆς συγκεντρώσεως. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ μέριμνα πρὸς τήρησιν τοῦ ἀνοθεύτου τῆς θείας τοῦ Κυρίου διδασκαλίας ἦτο ἐμπεπιστευμένη εἰς τὰς ἐπιτοπίους πνευματικὰς ἀρχάς, αἵτινες ἐκοινώνουν πρὸς ἀλλήλας καὶ διὰ συνόδων ἐν καιρῷ συνερχομένων.

Ἤδη δὲ εἰς τὰς Πράξεις τῶν ἀποστόλων καὶ εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ ἀποστόλου Παύλου προβάλλει τὸ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῆς διοικήσεως αὐτῶν σύστημα, διῆκον διά τε τῆς ἠθικῆς προκοπῆς καὶ διὰ τῆς ἐν τῇ πίστει τελειώσεως. Τὸν δὲ ἀδιάρρηκτον πάντων τῶν πιστῶν δεσμὸν πολυειδῶς ἐδίδαξεν αὐτὸς ὁ Κύριος, ὡς φαίνεται πολλαχοῦ τῶν εὐαγγελίων, ὅπου καὶ ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ περὶ τὴν πίστιν συνιστᾶται ἕνωσις. Ἐκεῖ δ' εὑρίσκεται καὶ ἡ ἀφετηρία τοῦ συνοδικοῦ συστήματος, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὰς Πράξεις τῶν ἀποστόλων καὶ εἰς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ ἀποστόλου Παύλου (Ματθ. 18, 19. 20 Ἰωάν. 17, 11 κ. ἑ. Πράξ. 6, 2 κ. ἑ. 15, 6 — 29. 20, 17 κ. ἑ. 28 κ. ἑ. 1 Κορ. 5, 1 — 5. 9 — 13).

Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ ἐκκλησία ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο, περιλαμβάνουσα παντοῖα στοιχεῖα ἐκ τοῦ κόσμου, ἐπὶ τοσοῦτο ηὔξανον καὶ ἐπολλαπλασιάζοντο αἱ διάφοροι δογματικαὶ καὶ ἠθικαὶ ἀνάγκαι, αἱ περὶ τὴν πίστιν καὶ τὸν βίον. Καὶ οὕτως αἱ συννενοήσεις τῶν κατὰ τόπους ἐκκλησιῶν συχνότερον γινόμεναι, ἀνέπτυξαν τὸ κάλλιστον σύστημα τῆς ἐν συνόδοις ἐκτάκτοις διευθετήσεως διαφόρων σπουδαίων θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν ζητημάτων. Ἐν μέσῳ δὲ τούτων πάντοτε λογίζεται παριστάμενος ὁ Κύριος, τὸ δὲ πανάγιον Πνεῦμα φωτίζει τοὺς ἐν αὐταῖς συντελοῦντας εἰς ἀγαθόν. Τῶν τοιούτων δὲ συνόδων αἱ μέγισται, αἱ ἴδιον φέρουσαι θείας χάριτος καὶ φωτὸς οὐρανίου χαρακτῆρα, εἶνε αἱ ἑπτὰ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, αἱ κατοχυρώσασαι τὴν ὀρθόδοξον πίστιν.

Τῶν θεοπνεύστωνδὲ οὐσιωδῶς τούτωνοἰκουμενικῶν συνόδων ἡ πρώτη καὶ ἡ ἑβδόμη συνῆλθον ἐν τῇ περιλαλήτῳ τότε μεγαλοπόλει τῆς ἥτις ἐπὶ μακρὸν διεφημίσθη διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς εὐδαιμονίαν καὶ δόξαν. Εἰς τὴν κατηρειπωμένην δὲ νῦν ταύτην πόλιν, εἰς αὐτὰ τὰ αὐτοκρατορικὰ τότε ἀνάκτορα παρὰ τὴν λίμνην, συνῆλθεν, ἡ πρώτη οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐπινεύσει τοῦ βαθυγνώμονος τούτου καὶ ἀπαραμίλλου ἐν πολιτικῇ συνέσει αὐτοκράτορος. Ἐκεῖ προσῆλθον ἐξ ἁπάσης τῆς οἰκουμένης τὸ ἄνθος τῶν ἐπισκόπων καί τινες ἄλλοι κληρικοὶ ἐξ αἰτίας τῆς ὀλεθρίας κακοδοξίας τοῦ πρεσβυτέρου Ἀρείου.

Ἡ κακοδοξία αὕτη, στενῆς καὶ αὐθάδους ἀντιλήψεως ἀποκύημα περὶ τοῦ μυστηριωδεστάτου τῶν μυστηρίων, τοῦ μυστηρίου περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος, ἐκ θεμελίων ἄρδην ἐζήτει νὰ ἀνατρέψῃ ὁλόκληρον τὴν χριστιανικὴν περὶ Θεοῦ, κόσμου καὶ ἀνθρώπου διδασκαλίαν. Ὁ προαιώνιος μονογενὴς καὶ ὁμοούσιος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ πατρὸς, περὶ οὗ τοσοῦτον θαυμασίως ἐθεολόγησεν ὁ ἠγαπημένος μαθητὴς τοῦ Κυρίου εἰς τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ, ἰδίᾳ δὲ εὐθὺς ἐν ἀρχῇ αὐτοῦ, κατεβιβάζετο εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐν χρόνῳ γενομένων κτισμάτων. Ὁποῖαι δήποτε δὲ καὶ ἂν ἐδίδοντο δικαιολογίαι εἰς τὴν θεωρίαν ταύτην, ἡ διαστροφὴ, ἡ ἀνατροπὴ τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τοῦ χριστιανισμοῦ ἦτο καταφανεστάτη. Δι' ὃ εἷς μέγας ἀληθῶς ἐν πίστει καὶ παιδείᾳ καὶ ἁγιότητι τότε τῆς ἐκκλησίας, ἐξ ἧς προέκυψε καὶ ὁ Ἄρειος, ἔπρεπεν εὐτόνως ν' ἀντιπαραταχθῇ κατ' αὐτῆς, καὶ μία οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ πρώτη ἐξ αὐτῶν, ἔπρεπε νὰ συνέλθῃ καὶ μετὰ μακρὰς συζητήσεις νὰ κατακρίνῃ τὴν αἱρετικὴν κακοδοξίαν καὶνὰκατοχυρώσῃ τὴνὀρθόδοξον πίστιν,συντάττουσατὰ πρῶτα ἄρθρα τοῦσυμβόλουτῆςπίστεως.

Οἱ θεοφόροι λοιπὸν πατέρες τῆς συνόδου ταύτης, τοῦ ἀκρέμωνος καὶ τῆς ἀπαρχῆς τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων, τῶν ἀκλονήτων στύλων τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, τιμῶνται σήμερον ἐξόχως ὑπὸ πάντων τῶν πιστῶν ἐξ ἀιδίου εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἀνεκτίμητον ὑπηρεσίαν, ἣν ἐν-

θέως παρέσχον εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Διὰ τοῦτο δὲ πρὸς πολλοῖς ἄλλοις ἐξαιρέτοις ᾄσμασιν ἐγκωμιάζονται οὗτοι καὶ διὰ τοῦ καλλίστου τούτου δοξαστικοῦ τοῦ ἑσπερινοῦ· «Τὰς μυστικὰς σήμερον τοῦ πνεύματος σάλπιγγας, τοὺς θεοφόρους πατέρας, ἀνευφημήσωμεν, τοὺς μελῳδήσαντας ἐν μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας μέλος ἐναρμόνιον θεολογίας, Τριάδα μίαν ἀπαράλακτον, οὐσίαν τε καὶ θεότητα, τοὺς καθαιρέτας Ἀρείου καὶ ὀρθοδόξων προμάχους, τοὺς πρεσβεύοντας πάντοτε Κυρίῳ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν».

Ἀνάλογος δὲ πρὸς τὴν ἑορτὴν εἶνε καὶ ἡ περικοπὴ τοῦ εὐαγγελίου ἡ ἀναγινωσκομένη σήμερον (Ἰωάν. 17, 1 — 13). Ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ λοιποῦ μέρους τοῦ δεκάτου ἑβδόμου κεφαλαίου τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου τὸ ἄκρον ἄωτον, τὴν ἀδαμαντίνην στεφάνην τῶν τεσσάρων εὐαγγελίων, καὶ εἶνε ἡ ἐπὶ τῷ χωρισμῷ ἀπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τοῦ κόσμου προσευχὴ τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν οὐράνιον πατέρα, ἀποβλέπουσα εἰς τὸν προσευχόμενον καὶ εἰς ἐκείνους, ὑπὲρ ὧν προσεύχεται, ἤτοι εἰς τοὺς ἀποστόλους καὶ πάντας τοὺς δι' αὐτῶν μέλλοντας νὰ πιστεύσωσιν, εἰς ὁλόκληρον δῆλα δὴ τὴν χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν. Δι' ἑαυτὸν δὲ ζητεῖ ὁ Κύριος τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν προτέραν παρὰ τῷ Θεῷ πατρὶ θείαν προαιώνιον δόξαν, διὰ Θεοῦ πατρὸς καὶ συνεργείᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐν χρόνῳ ἐφάνη ἐπὶ τῆς γῆς ἐνανθρωπήσαν, αὐτὸς ὁ θεάνθρωπος Σωτὴρ πάντων. Οὗτος ἐδίδαξε πᾶν τὸ ἀναγκαιοῦν πρὸς βεβαίαν τῶν ἀνθρώπων ἀπολύτρωσιν καὶ τελείωσιν ἐν τῇ ἀρετῇ. Τὴν διδασκαλίαν δ' αὐτοῦ ἁγνὴν δὲ τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς ἄλλους πιστοὺς τὴν ἑνότητα ἐν τῇ πίστει καὶ τῷ βίῳ, τὸν ἀναλλοίωτον καὶ ἀκατάλυτον μετὰ τοῦ Θεοῦ δεσμόν.

Ἡ κοσμοσωτήριος ἐπὶ γῆς ἐνέργεια τοῦ Κυρίου μετ' ὀλίγον ἐπισφραγίζεται διὰ τῆς ὑπερανθρώπου ἐν αὐτοθυσίᾳ ἀγάπης πρὸς τὴν ἀνθρωποτητα. Οὐδὲν ἔχει πλέον νὰ πράξῃ ἀμέσως ἐν τῇ γῇ καὶ ἐν τῇ ταπεινώσει τῆς ἐνανθρωπήσεως. Ζητεῖ λοιπὸν τὴν ἐπάνοδον ὅθεν κατῆλθε καὶ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κοσμοσωτηρίου ἔργου αὐτοῦ διὰ τῆς περιφρουρήσεως τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ μέλλοντι μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων πιστῶν ἀπὸ πάσης ἐν τῷ κόσμῳ πονηρίας. Αὐτοὶ πάντες ὤφειλον ν' ἀποβῶσιν ὁ πυρὴν τῆς σὺν τῷ χρόνῳ συμπληρουμένης παγγενοῦς σωτηρίας, καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἑνότης καὶ ὁμόνοια ἐν τῇ πίστει καὶ τῷ ἤθει καὶ τῷ βίῳ ἔπρεπε νὰ εἶνε ἡ βάσις τῆς προόδου καὶ προκοπῆς αὐτῶν ἐν τῷ ἐφικτῷ ἐπὶ τῆς γῆς ἀγαθῷ. Ποιμένες δὲ καὶ ποιμαινόμενοι, οἱ πάντες, ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν ἀκμαῖον ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὸν προορισμὸν αὐτῶν, εἰς τὴν ἀπόκτησιν οὗ τωτῆς αἰωνίου μακαρίας ζωῆς.

Ἡ δὲ αἰώνιος ζωή, εἰς ἣν τείνουσι πᾶσαι αἱ εὐγενεῖς ὑψηλαὶ προσπάθειαι ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τῷ ἐπιγείῳ βίῳ, στηρίζεται εἰς τὴν ἀσφαλῆ γνῶσιν τῆς τρισυποστάτου Θεότητος, ἧς τὸ δεύτερον πρόσωπον κατὰ προαιώνιον βουλὴν τοῦ καὶ ἄδολον παραλαβόντες μετέδωκαν οἱ ἀπόστολοι, φυλάττουσι δὲ ἀναλλοίωτον οἱ γνήσιοι μαθηταί, καὶ προάγονται εἰς πᾶν εἶδος φυσικῆς καὶ λογικῆς ἀναπτύξεως, ἥτις προμνηστεύεται τὴν αἰωνίαν δόξαν καὶ μακαριότητα.

Πάντες δὲ οἱ γνήσιοι μαθηταὶ ἀποτελοῦσιν ἓν ὅλον συγκεντρούμενον περὶ τὸν θεάνθρωπον Λυτρωτὴν καὶ διδάσκαλον. Δι' αὐτοῦ δὲ μόνον ἐπικοινωνοῦσι πρὸς τὸν οὐράνιον πατέρα, ἀξιούμενοι τῆς παρ' αὐτοῦ εὐνοίας καὶ προστασίας, καὶ χαίροντες ἐξαιρέτως πλήρη τὴν χαρὰν ἣν ἔχει καὶ ὁ Θεάνθρωπος αὐτῶν Λυτρωτὴς καὶ Σωτήρ. Μετὰ τούτων δὲ τῶν γνησίων μαθητῶν τοῦ Κυρίου εἴθε νὰ συγκαταλεγώμεθα καὶ πάντες ἡμεῖς οὐ μόνον διὰ λόγων καὶ διὰ γλώσσης, ἀλλὰ καὶ δι' ἔργων καὶ διὰ τῆς διανοίας καὶ τῆς καρδίας, βεβαιοῦντες ὅτι καὶ ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος δι' ἡμᾶς φέρουσι τὰ σύμβολα τῆς ἀψευδοῦς χριστιανικῆς ἀληθείας. Οὕτω δὲ καὶ ζῶντες καὶ θανόντες ἀνήκομεν εἰς τὸν Κύριον, καὶ τοῦτο εἶνε τὸ μέγιστον ἡμῶν εὐτύχημα, τὸ μέγιστον ἀγαθόν, ὅπερ μόνον εἰς τὴν μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν ἀσφαλῶς καρπούμεθα.

3, 5, 1915. † Ὁ Ν. Β.

Περιεχόμενα:

Κυριακὴ τῶν Πατέρων — Μιλτ. Καραβοκυροῦ Τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια) — Θεοδωρήτου Ἀγιαννίτου τολμηρίαι — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμ. 17)

Τὸ δεύτερον κεφάλαιον πραγματεύεται περὶ ἐγγράφου διαδικασίας.

ἐθέσαμεν ἐν αὐτῷ περισσοτέραν σαφήνειαν, ὁ ἐνάγων ἀνακοινοῖ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς του εἰς τὸν ἐναγόμενον· εἶτα τὸ δικαστήριον θὰ μελετήσῃ ταύτην ἐντελῶς.

ὡς γνωστόν, μεγίστη ἀπαντᾷ δυσκολία ἐν τῇ συντάξει τῶν δικογράφων, ἐν τῷ μέλλοντι ταῦτα θὰ συντάσσωνται κατὰ τρόπον λίαν ὡρισμένον καὶ πολὺ σαφῆ.

Ἡ παροῦσα γραφειοκρατεία παρέχει χώραν εἰς βραδύτητας περὶ τὴν κατάλληλον κοινοποίησιν τῶν ἀποφάσεων.

Τὸ τρίτον κεφάλαιον καθορίζει τὰ περὶ τῆς ἐρημοδικίας, καθ' ἣν ὁ ἐναγόμενος, δὲν ἀπαντᾷ εἰς τὴν κλῆσιν, οὐδ' εἰς τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος, οὐδὲ προσέρχεται εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπερ ἀποφασίζει ἐρήμην ὑπὲρ τοῦ ἐνάγοντος.

Ἠλαττώσαμεν τὴν προθεσμίαν τῆς ἀνακοπῆς εἰς 15 ἡμέρας· ἡ τοιαύτη ἐρημοδικία τοῦ ἑτέρου τῶν διαδίκων δημιουργεῖ πράγματι πολυαρίθμους δυσκολίας εἰς τὰ δικαστήρια, πρὸς ὧν τὴν ἄρσιν κατηργήσαμεν τὰς προκαταρκτικὰς κοινοποιήσεις καὶ ἀπεφασίσαμεν ἵνα αἱ δίκαι τελειόνωνται δι' ἀποφάσεως.

Ἐν τῷ κεφαλαίῳ περὶ κοινοποιήσεων τῶν ἀποφάσεων εἰσηγάγομεν λίαν ἐπωφελεῖς τροποποιήσεις.

Ἐπειδὴ τὸ Ἀκυρωτικὸν ὑπέρκειται ὅλων τῶν δικαστηρίων, ἠθελήσαμεν νὰ καθιερώσωμεν καὶ ἐν αὐτῷ τὴν δημοσιότητα τῶν συζητήσεων. Ἐνόησα, ὅτι ἀντεκατέστησαν τὴν δημοσιότητα ταύτην διὰ τῆς κεκλεισμένων τῶν θυρῶν διαδικασίας ἕνεκα τῶν πολυαρίθμων ὑποθέσεων, αἵτινες συνεσωρεύοντα ἐν αὐτῷ.

Ἐπεκτείνοντες τὸ σύστημα τῆς δημοσιότητος τῶν συζητήσεων εἰς ὅλας τὰς δίκας παρέσχομεν εἰς ἕκαστον τὴν εἰκαιρίαν νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὸ Ἀκυρωτικόν.

Τοιοῦτος ἐστιν ὁ νόμος ὃν εἰσηγάγομεν καὶ κατεθέσαμεν εἰς τὴν Βουλὴν συντάττοντες τοιούτους νόμους καὶ ἀναδιοργανοῦντες τὴν δικαιοσύνην νομίζομεν ὅτι ὑπηρετοῦμεν τὰ συμφέροντα τῆς χώρας.

Μερικώτερον προσθέτομεν περὶ τοῦ παραρτήματος τούτου τὰ ἑπόμενα.

Ἐπεψηφίσθη παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ ἐπεκυρώθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου καὶ ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν ὡς Νόμος τοῦ Κράτους τῇ 8ῃ Ρεβιοὺλ Ἀχὴρ 1329 καὶ 26 Μαρτίου 1327 ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρα προστεθέντα εἰς τὴν Πολιτικὴν Δικονομίαν·

Κεφ. Α'. Περὶ ἁρμοδιότητος ἄρθρ. 1.
» Β'. » ἐγγράφου διαδικασίας ἄρθ. 2 – 17.
» Γ'. » ἐρημοδικίας ἄρθ. 19 – 21
» Δ'. » ἐφέσεως » 22 – 26.
» Ε'. » ἀναψηλαφήσεως ἄρθ. 26—26.
» ς'. » ἀναιρέσεως » 29 καὶ 30.
» Ζ'. » Κανονισμοῦ ἁρμοδιότητος καὶ παραπομπῆς τῆς δίκης ἄρθρ. 31 καὶ 32.
» Η'. » διαφόρων ζητημάτων ἄρθρ. 33 – 49.

Ἡ αὐτὴ Δικονομία ἐτροποιήθη καὶ ὡς πρὸς τὰ ἑπόμενα ἄρθρα αὐτῆς.

Ἄρθρ. 64. Τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα δὲν περιέχουσι συναλλαγὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαγορευομένας καὶ εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη ἀντιβαινούσης ἢ τὴν δημόσιον ἀσφάλειαν διαταραττούσας, θεωροῦνται ἔγκυρα καὶ ἰσχυρὰ μόνον ἀπέναντι τῶν συμβαλλομένων καὶ ὑπογεγραμμένων, μὴ ἰσχύοντα ὅμως ὡς πρὸς τοὺς μὴ ὑπογεγραμμένους, μηδὲ παραβλάπτοντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντα τῶν τρίτων.

Ἄρθρ. 80. Αἱ κατ' ἐθιμον δι' ἐγγράφου συναπτόμεναι παντὸς εἴδους ὑποχρεώσεις καὶ συμβάσεις καὶ αἱ περὶ ἑταιριῶν, ἐργολαβιῶν καὶ δανείων ἀγωγαὶ ὑπὲρ τὰ 1000 γρόσια δέον ν' ἀποδεικνύωνται δι' ἐγγράφου.

Αἱ κατ' ἐγγράφου ἐγειρόμεναι περὶ τῶν ἀνωθι περιπτώσεων ἀγωγαί, καὶ ἐὰν ἀκόμη δὲν ὑπερβαίνωσι τὰ 1000 γρόσια, δέον ν' ἀποδεικνύωνται δι' ἐγγράφου ἢ διὰ τῆς ὁμολογίας τῶν ἐναγομένων ἢ διὰ τῶν βιβλίων αὐτῶν.

Ἀριθ. 81. Ὁ ἐν τῷ ἄρθρῳ 80ῷ τεθεὶς κανὼν ἰσχύει, καὶ ἂν τὸ ποσὸν ὑπερβαίνῃ τὰ 1000 γρόσια. ἀλλὰ σχηματίζηται διὰ τῆς προσθήκης τοῦ τόκου εἰς τὸ κεφάλαιον ἢ διὰ τῆς συνενώσεως πολλῶν κονδυλίων, ἐφ' ὧν ὑπάρχει ἀ παίτησις».

Περὶ τῆς ἁρμοδιότητος τῶν τακτικῶν δικαστηρίων πρὸς διάκρισιν ταύτης ἀπὸ τῆς τῶν ἱεροδικείων ἐδημοσιεύθη διὰ τῆς ἐπισήμου ἐφημερίδος ὁ ἑπόμενος νόμος ἐν μοναδικῷ ἄρθρῳ.

Ἄρθρ. 1. Τὰ τακτικὰ δικαστήρια (Νιζαμιὲ) θὰ θεωρῶσι πᾶσαν δίκην ἐμπορικὴν, ποινικήν, περὶ κυριότητος, μεταβιβάσεως καὶ διαιρέσεως ἀκινήτων, περὶ δανείων περὶ τόκων, περὶ ζημιῶν καὶ ἀποζημιώσεων, περὶ ἐκμισθώσεως δεκάτης, (ἰλτιζαμάτ), περὶ πρωνομίων (ἰμτιαζὰτ) περὶ συμβάσεων καὶ πᾶσαν δίκην, ἧς ἡ λύσις ἀφορᾷ πᾶν θέμα προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ μεδζελὲ (ἀστικοῦ Κώδηκος), πλὴν τοῦ περὶ ἀπαγορεύσεως κεφαλαίου, καὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν νόμων καὶ κανονισμῶν.

Τὰ δὲ ἱεροδικαστήρια θεωροῦσι τὰ ἀποκλειόμενα θέματα καὶ σχετικὰ πρὸς τὴν κυριότητα τῶν Βακουφίων, πρὸς τὴν ἀπαγόρευσιν καὶ ἄρσιν αὐτῆς, τὰς διαθήκας, τὸν διορισμὸν καὶ παῦσιν ἐπιτρόπων (βασῆ), τὰς ὀρφανικὰς περιουσίας, τὰ δάνεια τῶν βακουφίων, τὴν διανομὴν τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων περιουσιῶν κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ κληρονομικοῦ δικαίου καὶ τοὺς ἐν ἰσχύϊ Νόμους καὶ πᾶσαν ἀγωγὴν ἐγειρομένην κατὰ τῆς ἀπογραφῆς τῶν κληρονομιῶν.

Τὰ ἱεροδικεῖα θεωροῦσι καὶ πᾶσαν δίκην περὶ ἧς συνεφώνησαν ἐγγράφως οἱ διάδικοι, οὐδεὶς δ' ἐξ αὐτῶν δύναται κατόπιν ν' ἀπευθυνθῇ εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια. Καὶ ἂν ἀπευθυνθῇ, ἡ ἀγωγὴ εἶναι ἀπαράδεκτος».

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν τελευταῖον τοῦτον καὶ μοναδικὸν νόμον, δέον νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὑπάρχει πρὸ τούτου ὁ νόμος τῆς 17 Μαρτίου 1304 ἰδὲ Κώδ. κλ. δ. Καρ. σελ. 56. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν γνωστὴν ἀρχὴν τοῦ δικαίου ὁ μεταγενέστερος νόμος κατισχύει τοῦ προγενεστέρου, καθ' ὅσον προβλέπει περὶ τῶν αὐτῶν θεμάτων, διὰ τοῦτο πρὸς εὕρεσιν, τίνες τῶν διατάξεων τοῦ προγενεστέρου νόμου κατηργήθησαν, καὶ τίνες διετηρήθησαν, ἀνάγκη νὰ παραθέσωμες καὶ τοῦτον καὶ νὰ παραβάλωμεν τὸν ἀρχαιότερον πρὸς τὸν νεώτερον καὶ νὰ εἴπωμεν κατόπιν, ὅτι, τοῦ νεωτέρου νόμου προβλέποντος περὶ τῶν θεμάτων δεῖνος καὶ δεῖνος προγενεστέρου νόμου, αἱ σχετικαὶ πρὸς ταῦτα διατάξεις τοῦ προγενεστέρου νόμου κατηργήθησαν. Ἰδοὺ καὶ οὗτος.

Νόμος τῆς 17 Μαρτίου 1304 (ἰδὲ ἐφημερίδα τῶν δικαστηρίων ἐν σελ. 4861). «Τῶν δυσκολιῶν αὐξουσῶν ὁσημέραι διὰ τὴν μὴ διάκρισιν τῆς ἁρμοδιότητος τῶν τοῦ Σερῆ δικαστηρίων ἀπὸ τῆς τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἐθεωρήθη ἐπάναγκες νὰ διακριθῇ καὶ καθορισθῇ ἡ ἁρμοδιότης τῶν μὲν ἀπὸ τῶν δέ.

Ἀπεφασίσθη ὅθεν ὑπὸ τοῦ ἐ'δικοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἵνα ἐξετάζωσι καὶ δικάζωσι τὰ μὲν δικαστήρια τοῦ Σερῆ περὶ διαζυγίου, γάμου, διατροφῆς, ἀπογαλακτίσεως, ἀπελευθερώσεως, δουλείας, ἀντιπεπονθότος, ἀντιτίμου αἵματος, ἀντιτίμου μέλους τοῦ σώματος, ἀντιτίμου ἐμβρύου πρὸ τῆς γεννήσεώς του, διανομῆς κληρονομίας, ἀφανείας, ἀπουσίας, διαθηκῶν καὶ κληρονομίας, τὰ δὲ τακτικὰ δικαστήρια περὶ ἐμπορικῶν καὶ ποινικῶν ὑποθέσεων, τόκων, ἀποζημιώσεων, ἐνοικίων ἐπαύλεων καὶ διαφορῶν προερχομένων ἐκ συμβολαίων.

Πᾶν ἄλλο ζήτημα ἐκτὸς τῶν προρηθέντων ἐξετάζεται ὑπὸ μὲν τῶν δικαστηρίων τοῦ Σερῆ, ἂν οἱ διάδικοι συμφωνῶσι περὶ τούτων, ὑπὸ δὲ τῶν τακτικῶν δικαστηρίων, ἐὰν οἱ διάδικοι διαφωνῶσιν.

Ἡ ἀπόφασις αὐτὴ ἐκυρώθη δι' Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος καὶ ἀνεκοινώθη εἰς τὸ Σεϊχουλισλαμάτον

Ἐγκύκλιος τοῦ Μεγάλου Βεζύρου ὑπὸ χρονολογίαν τῆς 24 Ζεμαζιοὺλ Ἀχὴρ 1305 καὶ 24 Φεβρουαρίου 303 διέταξε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δεόντων ἐπίσης παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης συνῳδὰ τῷ προρηθέντι Διατάγματι».

Ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν δύο τούτων νόμων ἰδοὺ τὸ ἐξαγόμενον αὐτῶν, ὡς ἰσχύουσι σήμερον.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΑΓΙΑΝΝΙΤΟΥ
ΤΟΛΜΗΡΙΑΙ

(βλέπε συνέχειαν εἰς τεῦχος 17)

Ταῦτα διὰ τὴν μεγάλην, τὴν ἐπιφανῆ, τὴν ἁγίαν τῶν στουδιτῶν ἀδελφότητα· Ἀναγινώσκοντες δὲ καὶ τὰ γραφόμενα τοῦ Βαλσαμῶνος, Ἀναστασίου τινὸς συναΐτου καὶ τοῦ Νίκωνος περὶ νηστειῶν, φθάνομεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι μέχρι καὶ τῆς ΙΓ' ἑκατονταετηρίδος διάφοροι περὶ νηστειῶν ὑπῆρχον ἰδέαι, οὐχὶ δὲ αἱ σημεριναὶ διδασκαλίαι περὶ αὐτῶν, διότι οὐδεμία Συνόδων ἁγίων οἰκουμενικῶν ἐγινώσκετο—οὔτε καὶ νῦν—διάταξις περὶ πλήθους ἡμερῶν νηστίμων, ἐξ ὧν ἐξηρεῖτο, φρονῶ, ἡ τῆς ὑπαπαντῆς δεσποτικὴ ἑορτή· αὕτη δ' ἐξαιρεθήσεται, καθὼς φρονῶ, μετὰ 95 ἔτη, ὅτε θέλει συμπέσει τῇ δευτέρᾳ τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν καὶ ἐκδοθήσεται διάταξίς τις τότε πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ βεβαίως ἐπιβάλλουσα ἰχθυοφαγίαν, ἐὰν μὴ ἀρκῇ νέου Βαλσαμῶνος, ἢ Ἰωάννου Κίτρους, ἢ Πέτρου νέου χαρτοφύλακος ἢ γνωμοδότησις. Δυνάμεθα δὲ 'ν' ἀποφανθῶμεν τότε, καθὼς καὶ νῦν, μετὰ πολλῆς ἐν τοιούτοις ζητήμασι παρρησίας, ὁδηγούμενοι ἔκ τε τῆς διατάξεως τοῦ Νικηφόρου, ἐκ τῶν τυπικῶν τοῦ Στουδίου καὶ ἑτέρων μονῶν, καὶ ἐκ τοῦ ἀδιαφθόρου παλαιοῦ τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας.

Πρὸ ἡμῶν ἑκατὸν καὶ ἑκατὸν εἴκοσιν ἔτη ὑπῆρξαν ἄνθρωποι ἐρευνήσαντες τὴν ἀλήθειαν, αὐτῆς τὴν εὕρεσιν ἐπιζητήσαντες. Αὐτὸς ὁ μοναχὸς Χριστοφόρος ὁ Προδρομίτης, ἐν τῷ «Κανονικῷ» αὐτοῦ, κρίνει μὲν ἀθέμιτον τὸ περιορίζειν τὰς νηστείας Χριστοῦ γεννήσεως, ἁγίων ἀποστόλων καὶ Κοιμήσεως ἢ καὶ Μεταμορφώσεως εἰς ἑπτὰ ἡ[μέρ]ας, ἀλλ' εὐσυνειδότως φερόμενος «ἔθος» λέ[γει] τὴν τήρησιν τῶν νηστειῶν «ἀγαθὸν», οὗ τὴν παράβασιν νόμου σχεδὸν παράβασιν κρίνει· «ἀγαθοῦ ἔθους, ὃ ταὐτὸν ἂν εἴη καὶ νόμος»*. Καὶ σημειωτέον ὅτι τὸ Κανονικὸν τοῦ ἀειμνήστου καλογήρου, τὸ δικαιοῦν διὰ περιέργων δικαιολογιῶν τὸν ἐν ἁγίοις πατριάρχην Νικηφόρον διατάττοντα ἰχθυοφαγίαν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἂν τύχῃ τῇ Μ. τετράδι ἢ τῇ Μ. παρασκευῇ, ἐξετυπώθη ἐν τῷ πατριαρχικῷ τυπογραφείῳ Πόλεως, ἀξιώσει καὶ σπουδῇ καὶ δαπάνῃ πατριάρχου καὶ ἀρχιερέων (τῷ 1800), φέρει δὲ τὴν ἔγκρισιν τῆς ἐπὶ τοῦ τυπογραφείου ἐπιτροπείας, εἶτ' οὖν αὐτοῦ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Νεοφύτου, δύο μητροπολιτῶν, ὧν ὁ εἷς Ἰωακεὶμ ἦν ὁ ἀντιπάριος ὁ γνωστὸς ἐπὶ μεγάλῃ παιδείᾳ, τοῦ Μ. διερμηνέως Ἀλεξ. Σούτζου, τοῦ μπάνου Ἀλεξάνδρου Χαντζερῆ καὶ τοῦ Μ. ποστελνίκου Ἰωάννου Καρατζᾶ.

Τῶν τοιούτων καὶ παραπλησίων τοῦ Θεοδωρήτου προσθηκῶν οὐδαμῶς «τὸ εὐγενὲς τοῦ βιβλίου λυμαινομένων», θέλομεν ἰδεῖ νῦν ὅτι οὐδ' ἡ περὶ μνημοσύνων παρασημείωσις ἐνέχει τι τὸ προσβάλλον τὰ δόγματα καὶ καθεστῶτα, διότι ὁ Θεοδώρητος ἦν ἐπίσης εὐσεβής, ὡς ἦν καὶ ὁ Νικόδημος, ταύτην ἔχων πρὸς ἐκεῖνον τὴν διαφοράν ὅτι οὐχ ὑπεβλήθη συνοδικῇ κατακρίσει καὶ ἀποκηρύξει. Ἡ πολύτιμος καὶ χρήσιμος προσθήκη γίνεται εἰς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ ΝΒ' κανόνος τῆς Πενθέκτης, ἐπιβάλλοντος τὴν τέλεσιν λειτουργίας προηγιασμένης «ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν νηστειῶν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς πάσαις, παρεκτὸς σαββάτου καὶ κυριακῆς». Ἐν τῇ ὅθεν ἑρμηνείᾳ προστίθησιν ὁ συνοδικῶς ἀποκηρυχθεὶς Νικόδημος ὅτι οὔτε μνημόσυνα τῶν κεκοιμημένων πρέπει 'να γίνωνται ἢ μόνον τὰ σάββατα τῆς τεσσαρακοστῆς. Ἀναγκη 'ν' ἀνακαλύψωμεν τὸ «διὰ τσιρισίου» σκεπασθὲν «κατὰ ταβατὸν» τῆς 183 σελίδος τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ Πηδαλίου, ἵν' ἀπονεμηθῇ μετὰ ταῦτα τὸ δίκαιον ἑκάστῳ·

*

Ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν δύναται 'να συμπεράνῃ μετὰ μελέτην δόκιμον, ἂν ὁ Θεοδώρητος εἰσάγῃ διδασκαλίαν τινα καινοφανῆ, τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἐκκλησίας ἀντιπίπτουσαν, ἢ ὁ Νικόδημος ἐπιμένῃ εἰς στρεβλὴν δόξαν, καίπερ γινώσκων τὰς περὶ μνημοσύνων ἀποφάσεις τῆς ἀφορισάσης αὐτὸν Ἐκκλησίας. Ἡ στρεβλὴ θεωρία ὅτι ἐν ἡμέραις πανηγύρεως καὶ χαρᾶς οὐκ ἐπιτρέπεται τέλεσις μνημοσύνου, καθὸ μνήμην φέροντος πένθους, ἀνατρέπεται λίαν ὀρθοδόξως καὶ τοῦτ' αὐτὸ χριστιανικῶς ὑπὸ τοῦ Θεοδωρήτου· διότι, τοῦ ἐν μετανοίᾳ τῷ Πλάστῃ τὸ πνεῦμα παραδίδοντος χριστιανοῦ ἡ ζωὴ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ θανάτου, μεθ' ὃν μεταβαίνει εἰς τὴν αἰωνιότητα· πῶς ἆρά γε δηλοῖ πένθος ἡ μνήμη τῆς εἰς ἀνέσπερον, εἰς ἄλυπον καὶ μακαρίαν βιοτὴν μεταστάσεως τοῦ εὐσεβοῦς;

*σελ. 328 καὶ 333.

Τοῦτο βεβαίως ἐφρόνει καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀποφασίσασα τὸ τελεῖν ἀποκριματίστως τὰ μνημόσυνα τῶν πιστῶν ἐν κυριακαῖς καὶ ἐν σαβάτοις.

Ἀπητεῖτο βεβαίως ἐνταῦθα λόγος ἐκτενὴς περὶ τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἐκραγείσης ἔριδος «τῶν κολυβάδων», ἔριδος περὶ καθορισμοῦ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν πρέπει ἵνα τελῶνται τὰ μνημόσυνα τῶν ἐν πίστει μεταστάντων πρὸς τὸν Κύριον τῆς ζωῆς· ἀλλά, γράψας ἄλλοτε ἐν τόμῳ Ε' τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» (σελ. 318 καὶ 319) περὶ τῆς ἔριδος ταύτης, ἐνταῦθα δέον ἵνα σημειώσω τὰς πηγάς, εἰς ἃς ἔχει καθῆκον ἵνα παραπεμφθῇ ὁ θέλων ἐκτενεῖς εἰδήσεις· κατόπι δὲ, συμπληρώσας τὰ ἐν τῷ «Ἄθωνί» μου γραφέντα διὰ βραχυτάτης ἀφηγήσεως* χωρὶς τῆς εἰς ἐπίσημα γράμματα παραπομπῆς, ἐλπίζω νῦν ὅτι βοηθῶ κατά τινα τρόπον τῷ προτιθεμένῳ ἵνα μελετήσῃ τὰ κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐκείνην διένεξιν, τὴν ἀπασχολήσασαν τὸ Πατριαρχεῖον ἡμῶν ἐπὶ πεντήκοντα σχεδὸν ἔτη.

Ἀδιάφορον ἡμῖν εἶπερ ἡ διένεξις τῶν κολυβάδων ἤρξατο ἀμέσως ἢ μετὰ τὸ 1754. Τὸ παλαιότερον γράμμα τῆς Μ. Ἐκκλησίας φαίνεται τὸ κατὰ ἰούλιον 1772 ἀπολυθὲν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Θεοδοσίου τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης παραινοῦντος τοὺς ἁγιορείτας ἵνα παύσωνται τῶν φιλονεικιῶν περὶ μνημοσύνων καὶ περὶ μεταλήψεως συνεχοῦς, ὡς ἀναγινώσκεται παρὰ Φιλίππῳ Μάϋερ (ἐν Athoskloester σελ. 229—231)· ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ ἐκδεδομένον ἐστὶ καὶ τὸ ἀπὸ ἰουνίου 1773 νουθετικὸν, ἅμα δὲ καὶ φρικτὰς ἐπισεῖον ἀρὰς, πατριαρχικὸν τοῦ αὐτοῦ γράμμα, ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ἐκτὸς τῶν περὶ συνεχοῦς μεταλήψεως ἐν τῷ προγενεστέρῳ γεγραμμένων (σελ. 231—234 καὶ ἀπὸ 234—236)· τὸ νεώτερον τοῦ Θεοδοσίου γράμμα, σφοδρὸν ἐπίσης ὄν, ὁρίζει ἵνα οἱ μονάζοντες ἐν ἐκκλησίαις καὶ σκήταις τελῶσι τὰ μνημόσυνα καθ' ἣν ἡμέραν τελεῖ ἡ κυρίαρχος μονή. Μετὰ τὸν Θεοδόσιον ὁ Σωφρόνιος Β', τὸν ἰούνιον τοῦ 1776, μετὰ Ἀβραμίου τοῦ τῆς Ἁγίας Πόλεως καὶ δεκαὲξ ἀρχιερέων, καθῄρεσε τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει κολυβαδικῶν ταραχῶν Ἀθανάσιον Πάριον, Ἀγάπιον Κύπριον, καὶ Ἰάκωβον Πελοποννήσιον, καὶ συνοδικῶς ὥρισεν ὅτι καὶ τὸ τελεῖν ἐν σαββάτῳ καὶ τὸ τελεῖν ἐν κυριακῇ μνημόσυνα ἀπροκριμάτιστον (Meyer, Athoskloester, σελ. 236—241). Καὶ ταῦτα μέν εἰσι τὰ παρὰ Μάϋερ γραπτὰ μνημεῖα τῆς πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἀποφάνσεως. Παρὰ ταῦτα, Σέργιος ὁ Μακραῖος καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ συνοδικῶς ἀφορισθεὶς Νικόδημος ἁγιορείτης ὁ Νάξιος (ὁ Καλλιβούρτζης) παραδίδουσι, συμφώνως σχεδὸν τοῖς παρὰ Μάϋερ, ὅτι * καὶ οἱ ἐν σαββάτῳ τελοῦντες ἀκολουθοῦσι παλαιᾷ συνηθείᾳ, ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ κυριακὴν τὸ πρὸς τὴν μνήμην τῶν εὐσεβῶς κεκοιμημένων καθῆκον ἀποτιννύοντες ἁμαρτήματι οὐχ ὑπόκεινται. Παρὰ Νικοδήμῳ παρατηροῦμεν (ἐν «Ὁμολογίᾳ πίστεως») διαφοράν τινα, ὅτι τὸ δεύτερον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν γράμμα εἰς τὸν Σαμουὴλ ἐπιγράφεται καὶ οὐχὶ εἰς τὸν Θεοδόσιον, ὡς κεῖται παρὰ Μάϋερ. Τῷ Νικοδήμῳ δ' ἠκουλούθησα καὶ ἐγὼ ἐν τῷ σχετικῷ μέρει τῶν «Κανονικῶν Διατάξεων».

Τὸν Μακραῖον καὶ τὸν Νικόδημον καὶ τὴν παρὰ τῷ Μάϋερ σειρὰν τῶν ἐπὶ τούτῳ πατριαρχικῶν γραμμάτων διακριβοῖ καὶ σαφηνίζει τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 530 χειρόγραφον τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἱερᾶς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔμαθον ὅτι· τῷ 1774—μηνὸς οὐ σημειουμένου—συνῆλθεν ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τοῦ Κουτλουμουσίου, κατ' ἐντολὴν τῆς Μ. Ἐκκλησίας, σύνοδος, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος Κύριλλος ὁ πρώην Κωνσταντινοπόλεως, καὶ Ματθαῖος ὁ πρώην Ἀλεξανδρείας, οἱ μητροπολῖται Λήμνου καὶ Κασσανδρείας, ὁ πρώην Λακεδαιμονίας Θεοφάνης, ὁ πρώην Ράσκας Γρηγόριος, ὁ πρώην Χαλεπίου Γεράσιμος [ἴσως Γεννάδιος], ὁ πρώην Λυχνιδῶν, δύο ἐπίσκοποι τῆς Θεσσαλονίκης Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους, καὶ Ἀρδαμερίου, καὶ πρὸς αὐτοῖς διακόσιοι περίπου προηγούμενοι καὶ μοναχοί, πάντες ἐκ τῶν προκριτοτέρων· καὶ συσκεφθέντες, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τῆτες ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀποφασισθέντων, καὶ λειτουργήσαντες, ἀναθεμάτισαν τοὺς οὐ δεχομένους τὰς ἀποφάσεις τοῦ Πατριαρχείου, δῆλά γε δὴ τοῦ ποιεῖν ἀπροκριματίστως ἔν τε σαββάτοις καὶ κυριακαῖς τὰ μνημόσυνα**. Γράμμα Σωφρονίου τοῦ πατριάρχου,

*ἐκδοθείσης ἐν τῷ λαμπρῷ ἡμερολογίῳ "Φάρῳ τῆς Ἀνατολῆς,, [ἐν Κ/πόλει 1902 ἀπὸ σελ. 157—186. Βλέπε ἰδίᾳ τὴν 171 σελίδα, καὶ τὰς σελίδας 152—155 τοῦ "Ἄθωνος,,.

* Μ. Γεδεὼν Κανονικαὶ Διατάξεις τῶν πατριαρχικῶν Κωνσταντινουπόλεως κλπ. τόμου Α' σελ. 262—264·

** σελ. χειρογράφου 271—71 καὶ 283.

κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ κουτλουμουσιανοῦ χειρογράφου, φανερὸν ποιεῖται ὅτι τῇ 5 Ἰουλίου 1776, ἡμέρᾳ δηλδ. τῆς μνήμης τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου τοῦ κτίτορος τῆς Λαύρας, συνεκροτήθη σύνοδος ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Πόλεως, συναποφαινομένου Ἀβραμίου τοῦ τῆς Ἁγίας Πόλεως καὶ δεκαὲξ ἀρχιερέων, κατὰ τῶν κολυβάδων· καὶ τοσούτους μὲν ἀριθμεῖ καὶ τὸ παρὰ Μάϋερ γράμμα, τὸ ἀπὸ Ἰουνίου· ἀλλ' αὐτὸ μὲν καταδικάζει τρεῖς, τὸ δὲ παρὰ τῷ κουτλουμουσιανῷ χερογράφῳ συνοδικὸν γράμμα ἀφορίζει τοὺς κατὰ τῶν πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν ἀποφάσεων ἀνθισταμένους ἀγιορείτας Ἀθανάσιον ἱερομόναχον Πάριον, Νεόφυτον διάκονον τὸν Καυσοκαλυβίτην, Χριστοφόρον μοναχὸν τὸν Προδρομίτην καὶ τὸν πολυγραφώτατον ἀλλ' ἄκριτον Νικόδημον τὸν ἐκ Νάξου, πάντας ἐπί τε τῇ θύραθεν καὶ τῇ ἱερᾷ παιδείᾳ διακρινομένους. Ταῦτα δὲ βεβαίως εἰσὶ τὰ καὶ τῷ Ζαβίρᾳ ('Ελλ. Θέατρον σελ. 210) γνωστὰ, ἀναφέροντι καί τινας ἔτι λεπτομερείας, ἃς ὁ φιλίστωρ εὑρίσκει ἐν Α' τόμῳ (σ. 264) «Κανονικῶν Διατάξεων». Ἡ δὲ ποθουμένη ἐκτενὴς μνεία ἀναγινώσκεται ἐν σελίσι 275β—279α τοῦ κουτλουμουσιανοῦ χειρογράφου 530.

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἐγκύκλιος. Ὑπογραφεῖσα ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κκ. Γερμανοῦ τοῦ Ε' καὶ τῶν σεβασμ. μελῶν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ἡ πρὸς εἰρήνευσιν τῶν παλαιόντων λαῶν ἐγκύκλιος πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὰς ὀρθοδόξους αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας, ἀπεστάλη τῇ ἑβδομάδι ταύτῃ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον.

Ἐκθέσεις. Ὑπεβλήθησαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκθέσεις ἐκτενεῖς ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Ὡσαύτως τηλεγραφικὴ ἔκθεσις ὑπεβλήθη καὶ ὑπὸ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου κ. Νικολάου.

Πατριαρχικὸς ναός. Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, ἄγοντος τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν ἐπετέλεσεν ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν καὶ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ αὐτοῦ ναοῦ μητροπολίτης Ἴμβρου κ. Πανάρετος.

Περιουσία μητροπολίτου Ἀθανασίου. Ὡς γνωστὸν συνέστη εἰδικὴ ἐπιτροπὴ ἐκ πραγματογνωμόνων, πρὸς μελέτην καὶ ἀπόφασιν τῆς γνησιότητος τῆς ὑπογραφῆς τοῦ μακαρίτου μητροπολίτου Ἀθανασίου Μεγακλέους, ἐκ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Σάρδεων καὶ σχολάρχου τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, τοῦ πανοσλ. ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιμ. κ. Διονυσίου καὶ τοῦ ἐντιμ. κ. Α. Παντζίρη. Συνελθοῦσα εἰς συνεδρίαν τῇ ἑβδομάδι ταύτῃ, ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη, κατὰ πλειονοψηφίαν, ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς γνησιότητος τῆς ὡς ἄνω ὑπογραφῆς.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδοται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δηδοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

Ὁ Ροδόλφος Βελισσαρίου, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, τέως κάτοικος Ταταούλων (Κωνσταντινουπόλεως) καὶ ὑπάλληλος, νῦν δ' ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 1/2 π. μ. εὐρωπαϊστὶ, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Ἀθανασίας Ρ. Βελισσαρίου, τὸ γένος Νικολάου Βαλσαμίδου, κατοίκου Ταταούλων, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης, ἐπὶ διαζυξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ «Χρόνου» συνεχῶς

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 22 Ἀπριλίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 1

† Ὁ μητροπολίτης Πολύκαρπος Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀρμόδιος Δ. Χαμουδόπουλος

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Πόλει τῇ 9 Μαΐου 1915 ΑΡΙΘΜ. 19

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ

Πανηγυρικὴν ἐπιτελοῦμεν σήμερον ἀνάμνησιν τῆς γενεθλίου ἡμέρας τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἐπὶ γῆς κοσμοσωτηρίου ἔργου αὐτοῦ ὁ θεάνθρωπος ἐλευθερωτὴς καὶ σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἀφ' οὗ καταλλήλως καὶ πρὸ τοῦ πάθους καὶ μετὰ τὸ πάθος αὐτοῦ παρεσκεύασε τοὺς ἀποστόλους εἰς τὸ μέγα αὐτῶν ἔργον, τὸ κήρυγμα τῆς θείας αὐτοῦ διδασκαλίας εἰς πάντα τὰ ἔθνη, τὴν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ ἡμέραν ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐν θείᾳ δόξῃ.

Καθ' ἃ δὲ κατ' ἐπανάληψιν ὑπέσχετο εἰς τοὺς ἀποστόλους, πέμπει εἰς αὐτοὺς τὴν πεντηκοστὴν ἀπὸ τῆς ἀναστάσεως ἡμέραν τὸ πανάγιον Πνεῦμα, τὴν χάριν δῆλα δὴ καὶ δωρεὰν τὴν ὑπέροχον τοῦ τρίτου προσώπου τῆς ἁγίας Τριάδος, ὅπερ πάντοτε ἐν τοῖς ἔργοις τῆς Θεότητος παρίσταται συμπληροῦν καὶ τελειοῦν τὰς ὑπερφυσικὰς θείας ἐνεργείας, τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ Πατρὸς καὶ τὰ ἔργα τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ. Οὕτω δ' ἔχομεν τὸν Θεὸν πατέρα βουλευόμενον, τὸν Υἱὸν ἐπιτελοῦντα καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον συμπληροῦν τὴν παλαιὰν καὶ τὴν νέαν τοῦ κόσμου δημιουργίαν.

Καὶ ἐν τῷ βίῳ δὲ τῆς ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰ διάφορα αὐτῆς μυστήρια τὸ ἔργον τῆς Θεότητος τὸ ὑπερφυσικὸν καὶ σωτήριον κατανέμεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς τὰ τρία πρόσωπα τῆς τρισυποστάτου Θεότητος, τῆς παναγίας Τριάδος. Ἡ δὲ τοιαύτη ἐν τάξει ἐνέργεια οὐδὲν ἔχει τὸ δουλικὸν, οὐδὲν τὸ ἐστερημένον τῆς θείας ἑνότητος καὶ ἐλευθερίας, ἀφ' οὗ καὶ περὶ τὴν χριστιανικὴν πίστιν πρὸ παντὸς ἄλλου ἀπαιτεῖται ἑνότης καὶ ἐλευθέρα ἀποδοχή. Ἐλεύθερα δὲ καὶ ὁμόφωνα τὰ τρία τῆς Τριάδος πρόσωπα πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἀπεργάζονται πανσόφως τὸ ἀγαθὸν, τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐκδηλοῦται δὲ ἡ ἐνέργεια τῆς παναγάθου καὶ φιλανθρώπου Θεότητος διὰ τῆς χάριτος καὶ διὰ τοῦ φωτισμοῦ αὐτῆς, τῶν ἀοράτως μὲν γινομένων, ἐπαισθητῶς δὲ καταφαινομένων εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ βίου, εἰς τὴν πνευματικὴν δύναμιν, ἣν καὶ ὁ ἐπὶ μέρους ἄνθρωπος ἐν ἑαυτῷ δύναται νὰ διαγινώσκῃ, καὶ αἱ ὁλομέλειαι τῶν ἀνθρώπων αἱ πρὸς ἀλλήλους ἐν τῇ πίστει, ἐν τῷ φρονήματι καὶ ἐν τῷ συναισθήματι πολλοὺς ὁμοφρονοῦντας πιστοὺς ἀρρή-

κτως συνδέουσαι. Αὗται δὲ εἶνε αἱ ἅγιαι τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαι, αἵτινες πᾶσαι ὁμοῦ τὴν μίαν ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἀπαρτίζουσιν ἐκκλησίαν, τὴν ἐπὶ γῆς βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Ταύτης τῆς παγκοσμίου καὶ πανεθνοῦς ἐκκλησίας τὴν γενέθλιον ἡμέραν πανηγυρικῶς ἑορτάζομεν σήμερον, ὡς ἡμέραν ὑπερευλογημένην, δωρήσασαν τῷ κόσμῳ τὸ μέγιστον τῶν ἐπιγείων καὶ οὐρανίων ἀγαθῶν, τὸν ἀδιάρρηκτον πνευματικὸν δεσμὸν τῶν πολλῶν ἐν μιᾷ πίστει, ἐν μιᾷ διανοίᾳ καὶ καρδίᾳ, ἐν ἑνὶ πλούτῳ οὐρανίων καὶ θείων χαρισμάτων, ὧν φορεὺς καὶ δοτὴρ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶνε αὐτὸ τὸ πανάγιον Πνεῦμα, συνευδοκοῦντος καὶ τοῦ Θεοῦ πατρός. Καὶ τὰ χαρίσματα ταῦτα καὶ τὰς ἐξόχους ταύτας δωρεὰς πλουσίως ἔχομεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, «ἣν περιεποιήσατο ὁ Κύριος διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος» (Πράξ. 20, 28).

Καὶ λοιπὸν τὴν ἡμέραν ταύτην συμπληροῦται τὸ κοσμοσωτήριον τοῦ Κυρίου ἔργον διὰ τῆς ἐπιφοιτήσεως τῶν χαρισμάτων καὶ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ ἕνα ἕκαστον τῶν ἀποστόλων. Οὗτοι δὲ ἐμπλησθέντες ἀπὸ τῆς τοιαύτης θείας χάριτος, νέοι παρίστανται ἄνθρωποι, νέας ἔχοντες πνευματικὰς δυνάμεις, νέας δυνάμενοι νὰ τελῶσι πανταχοῦ γῆς ἀγαθοεργίας. Ἰδίᾳ δὲ κτῶνται δύναμιν ἐξ ὕψους ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπ' αὐτούς, ἵνα μετὰ θάρρους κηρύττωσι καὶ διδάσκωσι καὶ θαυματουργῶσιν (Πράξ. 1, 8).

Ἡ τοιαύτη δὲ ἐξ ὕψους δύναμις, ἡ διὰ τῶν χαρισμάτων καὶ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπελθοῦσα, δὲν περιορίζεται εἰς μόνους τοὺς ἀποστόλους, ἀλλὰ ἐπεκτείνεται εἰς πάντας τοὺς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ ταχθέντας ἵνα ποιμαίνωσι τοὺς πιστοὺς καὶ ὁδηγῶσιν εἰς νομὰς σωτηρίους. Ἀπ' αὐτῶν δὲ ἐξαρτᾶται ἡ καρποφορία τῆς ἀπὸ τοῦ παναγίου Πνεύματος δωρεᾶς καὶ τῆς κοινῆς τῶν πιστῶν δι' αὐτῶν ὠφελείας. Οὐδὲ εἶνε δυνατὸν νὰ ἀναμένῃ τις τὰ αἴσια τῶν χαρισμάτων τοῦ παναγίου Πνεύματος ἀποτελέσματα ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ ἐμπρέπουσα προσοχὴ, ὁ ἔνθεος ζῆλος, ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὸ καθῆκον.

Ὅπως δήποτε ὅμως, καὶ ἂν ἐπὶ μέρους ποιμένες καὶ διδάσκαλοι τῆς ἐκκλησίας ἐνίοτε δὲν φαίνωνται ἐξ οἰκείας ἀμελείας καὶ ἀδιαφορίας κεκλημένοι ἵνα παιδαγωγῶσι τὸν λαὸν κατὰ τὴν οὐράνιον τοῦ Κυρίου διδασκαλίαν, ἡ ἐκκλησία ὅμως ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ποιμένων αὐτῆς εἶνε ὁ ἄμεσος φορεὺς τῶν ἀπὸ τοῦ παναγίου Πνεύματος δωρεῶν καὶ χαρισμάτων. Ὅ τι δὲ εἰς τὸν ἐπὶ μέρους χριστιανὸν δύναται νὰ ἐλλείπῃ, τοῦτο εἰς τὴν ὅλην ἐκκλησίαν πάντοτε ὑπάρχει, καὶ οὕτω πάντα αὐτῆς τὰ μέλη δύνανται νὰ ἀπολαύωσι τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν τῆς θείας χάριτος.

Καὶ ὅταν, χριστιανὲ, αἰσθάνεσαι ἐν ἑαυτῷ προθυμίαν καὶ ὁρμὴν πρὸς ἀγαθοεργίαν, ὅταν φλέγεσαι ὑπὸ ἐνθέου ζήλου, ὑπὸ ἀγάπης, ὑπὸ εὐσπλαγχνίας, ὑπὸ πόθου ἠθικῆς προόδου, μάθε ὅτι θεία τις ἔμπνευσις ἐνεργεῖ ἐν σοί. Ἡ σὰρξ καὶ ὁ κόσμος πιέζουσι συνήθως τοῦ πνεύματος τὰς ἀγαθὰς διαθέσεις, τὰς τάσεις πρὸς πτήσεις ὑπεράνω τοῦ κοινοῦ θορύβου τῶν παθῶν. Ὁ ἄνθρωπος ζητεῖ πολλάκις τὴν πνευματικὴν, τὴν τῆς συνειδήσεως, τὴν τοῦ φρονήματος καὶ συναισθήματος ἀγνὴν καὶ ἁγίαν ἐλευθερίαν. Τὰ ἀγαθὰ δὲ ταῦτα ἀναμφιβόλως πραγματοποιοῦνται διὰ τοῦ ἄνωθεν φωτισμοῦ.

Καὶ ὅταν ὁ ἄνθρωπος εἰς πᾶσαν σοβαρὰν τοῦ βίου αὐτοῦ ἐπιχείρησιν στρέφῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν πρὸς τὰ ἄνω καὶ εἰλικρινῶς ἐπικαλῆται τὴν θείαν ἀντίληψιν, τότε διαγινώσκει, ἐπὶ τὸ ἔργον χωρῶν, ὅτι θεία τις ἀληθῶς δύναμις ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις τῆς ἐπιτυχίας ἐν τῷ θεαρέστῳ αὐτοῦ ἔργῳ. Καὶ τὸ θεάρεστον τοῦτο ἔργον δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἶνε πάντοτε μέγα τι καὶ κοινῶς θαυμάσιον. Καὶ μία ἐν κρυπτῷ ἀγνὴ καὶ ἁγία ἀγαθοεργία φέρει πολλάκις ἀνεξίτηλα τὰ ἴχνη τῆς θείας ἐπιρρώσεως. Εἶνε δὲ ἀδύνατον ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ μὴ στέργῃ πάντοτε καὶ προστατεύῃ τὸ ἐν τῷ κόσμῳ τοῦτῳ ἀγαθὸν καὶ μέγα καὶ μικρόν.

Ἀλλ' ἐὰν καὶ κατὰ μόνας ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ χωρῶμεν ἐπὶτὰ πρόσω ἐν τῇ ἀρετῇ, ἄνωθεν ἐνδυναμούμενοι, δὲν εἶνε πολὺ προτιμότερον καὶ ἐν τῷ κοινῷ τὴν ἀρετὴν φιλοπόνως νὰ καλλιεργῶμεν; Πάντοτε ἡ ἐπὶ μέρους ἐνέργεια εἶνε ἀσθενεστέρα τῆς ἀπὸ κοινοῦ γινομένης, καθ' ὅσον ἡ πρώτη δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ τὰ κεφάλαια τῆς δυνάμεως ὅσα διαθέτει ἡ δευτέρα. Ἡ ἀλήθεια δὲ αὕτη εἶνε τόσον σαφὴς καὶ καταφανὴς, ὥστε διαμφισβήτησις περὶ αὐτῆς οὐδεμία ἐπιτρέπε-

ται. Ἐν τούτοις ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ ὑπερηφάνεια μεταβάλλουσιν οὐχὶ σπανίως τὸν ἄνθρωπον εἰς ἄχρηστον, μᾶλλον δ' ἐπιζήμιον, εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθὸν στοιχεῖον.

Διὰ νὰ ἐννοήσωμεν δὲ τὴν μεγάλην ἀλήθειαν τὴν ἀληθῶς κοσμοσωτήριον, ὅτι ὁ σύνδεσμος καὶ ἡ συγκέντρωσις παράγει πλεῖστα καὶ μέγιστα ἀγαθά, καὶ ὅτι εἰς τὴν ἀλήθειαν ταύτην ὀφείλονται τὰ μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις θαυμασίων κατορθωμάτων, στρέψωμεν τὴν προσοχὴν εἰς αὐτὴν τὴν ἁγίαν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν. Ὀλίγοι ἀπαίδευτοι, ἁπλοῖκοὶ καὶ πτωχοὶ ἄνθρωποι συνδεθέντες πρὸς ἀλλήλους διὰ τοῦ Κυρίου, ἐπετέλεσαν ἐν τῇ γῇ τῇ βοηθείᾳ καὶ εὐλογίᾳ τῆς Θεότητος ἔργον παγγενὲς καὶ παγκόσμιον, οὗτινος παράλληλον δὲν ἀναφαίνεται ἐν τῇ τῶν ἀνθρώπων ἱστορίᾳ.

Βεβαίως ἡ θεία χάρις ἡ πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα παρίστατο πάντοτε πανσθενὴς αὐτῶν βοηθὸς καὶ ἀντιλήπτωρ. Ἀλλ' αὐτοὶ ἦσαν ἄνθρωποι καὶ ἄνθρωποι ἀσθενεῖς καὶ κοινῶς περιφρονούμενοι. Καὶ ὅμως ἐδέχθησαν τὴν ἄνωθεν ἀντίληψιν, τὸν ἄνωθεν φωτισμὸν, τὴν χάριν τοῦ παναγίου Πνεύματος, κατέστησαν διὰ τῆς πίστεως ἑαυτοὺς ἐν ἀδυναμίᾳ δυνατοὺς, καὶ οὕτως «εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν».

Ἀλλὰ καὶ ἐν ᾧ ἑφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν ἐπεδαψιλεύθησαν πλουσίως τὰ χαρίσματα τοῦ παναγίου Πνεύματος, καὶ ἐν ᾧ εἷς ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἐνέκρυπτε τὸν θησαυρὸν τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, οὐδέποτε οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐφαντάσθη ὅτι μόνος ἠδύνατο νὰ ἐπιτελῇ ὅ τι ἀνῆκεν εἰς τὸ ὅλον, εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ ἐκκλησία αὕτη μέχρι τοῦ νῦν καὶ μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων θὰ συγκεντροῖ τὰ θεῖα χαρίσματα καὶ θὰ ἐπιδαψιλεύῃ αὐτὰ εἰς πάντας τοὺς πιστοὺς, εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἀναλόγως τῆς κλήσεως καὶ τῆς θέσεως ἑκάστου.

Τῆς ἐκκλησίας ταύτης, εἰς ἣν ἅπαντες εἴμεθα συνηρμολογημένοι ὡς λίθοι ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ θεοτεύκτου οἰκοδομήματος, φυσικῶς ἐξέμεθα μέλη ἅπαντες συναφῆ. Γνωρίζομεν ἕκαστος ὅ τι ὀφείλομεν περὶ αὐτῆς νὰ γνωρίζωμεν. Ἔχομεν τὴν πίστιν ἣν παρελάβομεν παρὰ τῶν πατέρων καὶ τῶν προγόνων ἡμῶν. Εἶνε λοιπὸν δυνατὸν νὰ μὴ προαγώμεθα εἰς πᾶν ἀγαθὸν μέλη πιστὰ ὄντες τῆς ἐκκλησίας ταύτης, ἣν περιεποιήσατο ὁ Κύριος; Καὶ ὅταν ἡ ἱστορία λέγῃ ὅτι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ εὗρον τὴν παραμυθίαν μυριάδες μυριάδων ἀνθρώπων, καὶ τοσοῦτα κατώρθωσαν, εἶνε δυνατὸν ἡμεῖς νὰ μένωμεν ἐν αὐτῇ συκαῖ ἄκαρποι;

Πιστεύω ὅτι ὅλοι ἐμπνεόμεθα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος, ὅλοι ἔχομεν τὰ αὐτὰ φρονήματα, καὶ συναισθήματα, ὅλοι ἔχομεν τὴν αὐτὴν πίστιν, συνεπῶς δὲ δυνάμεθα ὅλοι νὰ ἔχωμεν ἀναλόγως ἕκαστος τῆς κλήσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ τὰ χαρίσματα καὶ τὰς δωρεὰς τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὸν θεῖον καὶ σωτήριον φωτισμόν. Ἂς ἐπιδιώκωμεν λοιπὸν τὴν ἐπιμελῆ καλλιέργειαν τῶν ἀρετῶν, ἃς φλεγόμεθα ὑπὸ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, ἃς ἀποκλείωμεν πᾶσαν πονηρὰν σκέψιν ἀφ' ἡμῶν, καὶ ἃς εἴμεθα βέβαιοι ὅτι πάντοτε θὰ εὐδοκιμῶμεν καὶ θὰ δοξάζωμεν τὸ πανάγιον τοῦ Κυρίου ὄνομα δι' ἔργων ἀγαθῶν.

Ἡ σήμερον ἡμέρα ἃς εἶνε γενέθλιος νέας χριστιανικῆς ἡμῶν ζωῆς. Καὶ τὸ πνεῦμα δὲ καὶ τὸ σῶμα ἡμῶν ἃς ἀνακαινισθῶσι σήμερον καθαριζόμενα ἀπὸ παντὸς ῥύπου ἁμαρτίας. Ἂς ἀγαπήσωμεν δὲ τὸν Κύριον ἡμῶν ὅσον ἁρμόζει εἰς ἕνα θεάνθρωπον Λυτρωτὴν καὶ Σωτῆρα, καὶ ἃς κλίνωμεν τὸν αὐχένα εἰς τὸ πανάγιον αὐτοῦ θέλημα. Οὕτω δὲ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ ἀρετῇ προαγόμενοι, θὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἐφικτὴν καὶ ποθητὴν τελειότητα, ἥτις ἐνέχει πάντοτε στοιχεῖα ἄφθιτα καὶ πολύτιμα ἐπικοινωνίας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Οὐδὲν δὲ ταύτης μεῖζον ἀγαθόν.

10, 5, 1915. † Ὁ Ν. Β.

Περιεχόμενα:

Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς.—Μιλτ. Καραβοκυροῦ Τὰ ἔθιμα (νόμιμα) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια)— Θεοδωρήτου Ἀγιαννίτου τολμηρίαι— Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ—Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 18)

1ον Τὰ ἱεροδικεῖα δικάζουσιν ἀναμφισβητήτως περὶ συστάσεως κύρους ἢ μὴ καὶ λύσεως γάμου καὶ διατροφῆς, ἀπογαλακτίσεως μεταξὺ Μουσουλμάνων, περὶ ἀντιπεποιθότος, ἀντιτίμου αἵματος, ἀντιτίμου μέλους τοῦ σώματος, ἀντιτίμου ἐμβρύου πρὸ τῆς γεννήσεώς του, διαρρυθμίσεως καὶ διανομῆς κληρονομίας ἐξ ἀδιαθέτου, ἀγωγῆς κατὰ ἀπογραφῆς, διορισμοῦ καὶ παύσεως ἐπιτρόπων ἐξ ἀδιαθέτου, ἀφανείας, ἀπουσίας, κυριότητος Βακουφίων, ὀρφανικῶν περιουσιῶν, δανείων Βακουφικῶν καὶ περὶ πάσης διαφορᾶς ὑποβληθείσης αὐτοῖς δι' ἐγγράφου ἐπὶ ποινῇ ἀπαραδέκτου πάσης ὁμοίας ἀγωγῆς ὑποβαλλομένης εἰς ἄλλα δικαστήρια καὶ περὶ διαθηκῶν καὶ προικὸς μεταξὺ Μουσουλμάνων καὶ μὴ ὑπηκόων ὀθωμανῶν, ἐξαιρέσει, καθόσον ἀφορᾷ τὰ θέματα διαθηκῶν καὶ προικός, τῶν χριστιανῶν ὀρθοδόξων ὑπηκόων ὀθωμανῶν, οἵτινες δικάζονται διὰ τὰ δύο ταῦτα θέματα ἐνώπιον τῶν Μικτῶν Συμβουλίων τῶν ἐξ ὧν ἐξαρτῶνται Πατριαρχείων, Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν.

2ον. Τὰ τακτικὰ δικαστήρια δικάζουσιν ἀναμφισβητήτως μεταξὺ Μουσουλμάνων καὶ μὴ Μουσουλμάνων ἐν γένει πᾶσαν ὑπόθεσιν ἐμπορικήν, ποινικήν, ἀστικὴν περὶ δανείων, τόκων, ζημιῶν καὶ ἀποζημιώσεων, καὶ περὶ πάσης συμβάσεως ρυθμιζομένης ὑπό τε τῶν διατάξεων τοῦ Μεδζελέ, πλὴν τῶν περὶ ἀπαγορεύσεως καὶ ἄρσεως αὐτῆς διατάξεών του, καὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν Κανονισμῶν καὶ νόμων, περὶ κυριότητος, μεταβιβάσεως καὶ διαιρέσεως ἀκινήτων μουλκικῶν, ἐνοικίων ἐπαύλεων, ἐκμισθώσεως δεκάτης (ἰλτιζαμάτ), προνομίων (ἰμτιαζάτ) καὶ περὶ πάσης συμβάσεως καὶ διαφορᾶς ἐκ συμβολαίων.

Αἱ μνησθεῖσαι διακρίσεις ἀφορῶσι τὰ ἱερο δικεῖα καὶ τὰ τακτικὰ δικαστήρια (Νιζαμιέ.)

Σχετικῶς πρὸς τὰς εἰδικὰς ἁρμοδιότητας τῶν Πνευματικῶν καὶ Μικτῶν Συμβουλίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Ἀρμενικοῦ καὶ Ἀρμενοκαθολικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ραββινείας καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων ἰδὲ ἀνωτέρω σελ.

Δ'. Ποινικὴ Δικονομία.

Μέχρι τοῦ Ἰουνίου 1295 (1876) δὲν ὑπάρχει ἐν Τουρκίᾳ τοιαύτη τις δικονομία, ἀλλ' ἀπήντων μόνον διατάξεις τινὲς αὐτῆς ἐν διαφόροις νόμοις, οἷον

1ον. Ἐν τῷ ἄρθρῳ 20 δικαστικοῦ τινος ὀργανισμοῦ.

2ον. Ἐν τοῖς ἄρθροις 72—101 τοῦ ἀστυνομικοῦ πολιτικοῦ Κανονισμοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῷ ἄρθρῳ 22.

3ον. Ἐν τῷ ἄρθρῳ 22 ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τοῦ ἀνωτάτου δικαστικοῦ Συμβουλίου·

4ον. Βεζυρικὴ Ἐγκύκλιος περὶ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων.

5ον. Διὰ τάξις περὶ κοινοποιήσεως ποινικῶν ἀποφάσεων τῆς 21 Ρεβιοὺλ ἐββὲλ 1284.

6ον. Βεζυρικὴ Ἐγκύκλιος τῆς 22 Ἰανουαρίου 1873 περὶ διορισμοῦ συνηγόρων ἐξ ἐπαγγέλματος δαπάνῃ τοῦ δημοσίου εἰς δίκας περὶ ἀνθρωποκτονίας.

7ον. Κανονισμὸς προσωρινὸς περὶ ἀποζημιώσεων τῶν εἰς ποινικὰς δίκας προσκαλουμένων μαρτύρων καὶ πραγματογνωμόνων τῆς 4 Ρεβιοὺλ ἐββὲλ 1286 ἐξ ἄρθρων 5.

Ἀλλ', ἐάν, προκειμένου περὶ τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ἤτοι περὶ πολιτικῶν δικῶν ἤτοι περὶ χρημάτων, αὕτη εἶναι ἀπαραίτητος ὡς ἐλέχθη ἀνωτέρω, ἐν σελίδι — πᾶς τις δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην αὐτῆς περὶ ποινικῶν δικῶν ἤτοι περὶ τῆς τιμῆς καὶ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου, καθόσον καὶ αὕτη καὶ ἐκείνη ἐξήρτηνται ἐκ τῶν ἰδιοτροπιῶν, ἵνα μή τι ἄλλο εἴπωμεν, τῶν ποινικῶν δικαστῶν καὶ ἰδίως τῶν ἀνακριτῶν. Οὕτω ἐὰν κατηγορηθῇ τις ἐπί τινι ποινικῇ πράξει, ἡ σύλληψις καὶ φιλάκισις αὐτοῦ καὶ ἡ διάρκεια αὐτῆς ἐξήρτηνται ἐκ τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ οὐδεμία ὑπάρχει διάταξις περὶ προσωρινῆς ἀποφυλακίσεως αὐτοῦ ταχέως ἢ βραδέως καὶ ὑπό τίνας ὅρους· ἐπῆλθε καταδίκη, οὐδεμία ὑπάρχει διάταξις περὶ ἀνακοπῆς, ἐφέσεως καὶ ἀναιρέσεως καὶ ἐν τοσούτῳ ἐν ἄλλοις κράτεσιν ἡ ποινικὴ δικονομία

αὐτῶν σύγκειται ἐξ ἄρθρων 643 π. χ. ἡ Γαλλικὴ, ἐξ ἄρθρων ἡ ἑλληνικὴ κτλ. Καὶ ἐν τοσούτῳ ὁλόκληροι παρῆλθον αἰῶνες ἄνευ τοιαύτης Ποινικῆς Δικονομίας.

Ἡ δημοσίευσις λοιπὸν τῆς ὀθωμανικῆς Ποινικῆς Δικονομίας τῇ 5 Ρεδζὲπ 1296 (12 Ἰουνίου 1295) ἦτο ἀληθὲς εὐεργέτημα διὰ τὸν τόπον.

Σύγκειται ἐξ ἄρθρων 487 κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῆς γαλλικῆς Ποινικῆς Δικονομίας· εἶναι ἀτελεστάτη καὶ ἐλλείπουσιν ἐξ αὐτῆς τὰ 156 ἄρθρα τὰ ἀφορῶντα τὰ δικαστήρια τῶν ἐνόρκων.

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ· Τὰ οἰκονομολογικά, οἰκονομικά, δικαστικὰ καὶ διοικητικὰ προνόμια τῶν ξένων μεθ' ὅλων τῶν δικαιωμάτων παραχωρήσεων τῶν ἀπορρεόντων ἢ παρεχομένων ἐκείνοις καὶ ἰδίως ἡ ἑτεροδικία ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἐν τῷ Βυζαντίῳ ἀπὸ τοῦ 1150 μέχρι τοῦ 1453(Συνθῆκαι) καὶ ἐν Τουρκίᾳ ἀπὸ τοῦ 1535 μέχρι τῆς 18 Σεπτεμβρίου (13 ὀκτωβρίου) 1914 (Capitulations, Διομολογήσεις).

ΚΕΦ. Α'. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΙΣ

§ 1 ἐν τῇ Ἀρχαιότητι

Ἡ παγκόσμιος ἱστορία βεβαιοῖ, ὅτι, ὁσάκις ἐν χώρᾳ τινὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἰς τὸ αὐτὸ ἀνήκουσιν ἔθνος, ἡ διοίκησις καὶ διακυβέρνησις αὐτῶν κατὰ τοὺς αὐτοὺς χωροῦσι νόμους καὶ ἔθιμα.

Οὐχ οὕτως ὅμως ἔχει διὰ τὰς χώρας, ὧν οἱ κάτοικοί εἰσιν ἐγχώριοι καὶ ἀλλοδαποὶ πάροικοι εἰς ἄλλα ἀνήκοντες ἔθνη.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ περιπτώσει εἴθισται ἵνα ἕτεροι ὦτιν οἱ νόμοι καὶ τὰ ἔθιμα, ὑφ' ὧν διακυβερνῶνται οἱ ἐγχώριοι (ἡμεδαποὶ), καὶ ἕτερα τὰ θέσμια, ἅτινα ἰσχύουσι περὶ τῶν ἀλλοδαπῶν ἀποίκων ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν.

Αἱ ἀρχαὶ ὅμως αὗται ἐπεκράτουν, καθ' οὓς χρόνους δὲν ἴσχυεν ἡ ἀρχὴ τοῦ νεωτέρου δικαίου, ὅτι ἐν τοῖς ὁρίοις ἑκάστου Κράτους εἷς καὶ μόνος ἰσχύει νόμος, ὁ τοῦ Κράτους αὐτοῦ, καὶ ἐφαρμόζεται εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους αὐτοῦ ἀποκλείων δυνάμει τῆς ἀρχῆς τῆς κυριαρχίας αὐτοῦ ἐντὸς τῶν ὁρίων του πάντα ἄλλον ἀλλοδαπὸν νόμον, πλὴν διὰ τὰ ζητήματα τῆς προσωπικῆς καταστάσεως τοῦ ἀλλοδαποῦ (Statut personnel) ἅτινα ρυθμίζονται ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς ἐθνικότητος αὐτοῦ.

Ἡ ἀρχὴ ὅμως τῆς κυριαρχίας ἑκάστου Κράτους ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτοῦ εἶναι τοῦ νεωτέρου δικαίου καὶ δὲν ἴσχυεν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις καὶ ἰδίως ἐν τῇ Ἀνατολῇ, εἰς ἣν ὑπάγεται καὶ τὸ Βυζάντιον. Τούτου ἕνεκα κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἰσχύουσαν ἀρχὴν καὶ ἐν Βυζαντίῳ οἱ ἀλλοδαποί, οἵτινες εἶχον ἴδια προνόμια, ἐδικάζοντο κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἰδίας αὐτῶν πατρίδος καὶ τοῦτο ἐστὶν ἡ ἑτεροδικία ἦτοι ἡ διὰ τοὺς ἀλλοδαποὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διὰ διαφορὰς αὐτῶν ἐκδίκασις παρὰ δικαστῶν ἑτέρων ἢ οἱ ἐγχώριοι ἀναλόγως τῇ ἐθνικότητι τοῦ ἐναγομένου.

§ 2. Ἐν τῷ Βυζαντίῳ ὑπὲρ τῶν Βενετῶν κτλ. καὶ τῶν Μουσουλμάνων

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐν ᾧ ὁ κατακτητὴς διεδέχθη τοὺς Βυζαντινοὺς Αὐτοκράτορας δικαίῳ πολέμου, κατὰ τὸν μεσαίωνα πολλὰς εὑρίσκομεν ἐμπορικὰς ἀποικίας ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ ἰδίως ἐν Βυζαντίῳ, ἐν τῷ Βοσπόρῳ καὶ ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ. Περὶ τούτων σημειοῦμεν τὰ ἑπόμενα.

Πρώτους παροίκους εὑρίσκομεν τοὺς Ἀμαλφινοὺς ἐκ τῆς Νεαπολιτανῆς πολίχνης Ἀμάλφης· οὗτοι μεσοῦντος τοῦ ΙΑ'. αἰῶνος ἱστοροῦνται ἔχοντες ἐν Βυζαντίῳ ἐκκλησίαν καὶ Μοναστήριον. Ἴδε Μελετίου Γεωγρ. ἐν Βενετίᾳ τομ. Γ'. σελ. 74. Κατῴκουν δὲ ἐντὸς τῆς περιτετειχισμένης Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῇ αὐτῇ ἐνορίᾳ ὑπὸ ἴδιον ἀρχηγὸν, ὅστις ἐλέγετο Πρόξενος. Ἴδε Heyd. τομ. Α' σελ. 7.

Τοῖς Ἀμαλφινοῖς ἐπηκολούθησαν ἄποικοι Βενετοὶ, Πισαῖοι καὶ Γενουήνσιοι ἐκ τῶν ὁμωνύμων μεγαλουπόλεων τῆς Ἰταλίας, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον καὶ οὗτοι ἰδίας ἔσχον συνοικίας ἐν Βυζαντίῳ. Πασπ. Βυζ. Μελ. σελ.

Τῷ 1142 ὁ Αὐτοκράτωρ Καλοϊωάννης ἐδωρήσατό τινα προνόμια ἀτελείας τοῖς Γενουηνσίοις (ἴδε Miltitz τόμ. Β'. σελ. 80) καὶ ἔμβολα καὶ σκάλας καὶ ἐκκλησίας. Ἴδε καὶ Συνθήκην Μανουὴλ Κομνηνοῦ Αὐτοκράτορος συναφθεισαν τῇ 12 Δεκεμβρίου 1155 Ἴδε Sauli τόμ. Β'. σελ. 181.

(ἕπεται συνέχεια)

ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΑΓΙΑΝΝΙΤΟΥ

ΤΟΛΜΗΡΙΑΙ

(βλέπε συνέχειαν εἰς 18 τεῦχος)

Ἡ γνώμη λοιπὸν τῆς Ἐκκλησίας ἐπανειλημμένως ἐξετέθη, ὅτι καὶ κατὰ τὰ σάββατα καὶ κατὰ τὰς κυριακὰς ἐπιτρέπεται τελεῖν μνημόσυνα· ταύτην ἐγίνωσκε καὶ ὁ Νικόδημος, ἀλλ' ἐπιμένων ἀφωρίσθη· κατόπιν ἔγραψε μακρὰν ἀπολογίαν, ὡς ἔγραψε βεβαίως καὶ ὁ Χριστοφόρος, διότι ἦν ἀδύνατον ἐξεκκλησιασθέντος μοναχοῦ ββ ιλίον ἐν τῷ πατριαρχικῷ 'να τυπωθῇ τυπογραφείῳ πρὶν ἀθωωθῇ. Ἀθανάσιος ὁ Πάριος ὁμολογεῖ ὅτι ὑπέβαλεν αἴτησιν ἀθωώσεως τῷ πατριάρχῃ Γαβριὴλ, δηλώσας ὅτι συμφρονεῖ τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἥτις συνεχώρησεν αὐτὸν τῷ 1781. Τὸν λόγον τῆς συγχωρήσεως καὶ τὴν ἀθώωσιν, ὡς αὐτὴν ἐπιγράφει ὁ Πάριος, ἀναγινώσκομεν ἀμφότερα ἐν ταῖς σελίσιν 187—190 τοῦ συγγράμματος, ὅπερ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀντίπαπας» ἐξέδωκεν ἐν ἔτει 1785, ἀφιερώσας (τῇ 27 ἰανουαρίου) τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ Γαβριὴλ τῷ ἀπὸ Παλαιῶν Πατρῶν, οὗ τὴν εὔνοιαν ἀπελάμβανεν ἀπὸ ἐτῶν, διότι, σπουδάζων διδάσκαλον ἔσχεν ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ σχολῇ τὸν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ἰατροφιλόσοφον Χριστόφορον, ἀδελφὸν τοῦ πατριάρχου Γαβριήλ. Φρονῶ ὅτι καὶ Νεόφυτος ὁ Καυσοκαλυβίτης συνεχωρήθη. Τί δ' ἐφρόνουν ἔπειτα οὗτοι πάντες περὶ μνημοσύνων ἄγνωστον. Ὁ πατριάρχης Γρηγόριος δύο συνοδικοὺς ἐξέδωκε τόμους περὶ μνημοσύνων πλατύνων τὴν περὶ αὐτῶν προγενεστέραν διάταξιν καὶ ἀποφαινόμενος ἐν τῷ κατ' αὔγουστον τῷ 1807 σὺν ἀρχιερεῦσιν ὀκτωκαίδεκα ἀπολυθέντι συνοδικῷ πατριαρχικῷ τόμῳ καὶ **Θεσπίζων** «ἵνα τὰ συμβαίνοντα μνημόσυνα τῶν εὐσεβῶς κοιμηθέντων ἀπαρατηρήτως ἐπιτελῶνται καὶ ἐν κυριακαῖς καὶ ἐν σάβασιν, ὡς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἡμέραις τῆς ἑβδομάδος». Καὶ ταῦτα μὲν ἐθέσπισεν ἡ Ἐκκλησία ἀπαιτοῦσα τὴν ἐξάλειψιν παντὸς ἴχνους ἑτεροδιδασκαλίας καὶ διενέξεως, ὡς ἐν τῷ πατριαρχικῷ τούτῳ ἱερῷ γράμματι φαίνεται, τῷ τύποις ἐκδοθέντι ἔν τε τῷ Γ' τόμῳ τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» (σελ. 598—99) καὶ ἐκ πατριαρχικοῦ κώδικος ἐν Β' τόμῳ (σελ. 122 καὶ ἑξ.) «Κανονικῶν Διατάξεων». Ἀλλ' οὐδεμία τῷ κακῷ λώφησις ἐπεγένετο· διὰ τοῦτο δὲ δεύτερον ὁ αὐτὸς πατριάρχης ἐξέδωκε τόμον, μετὰ δώδεκα ἀκριβῶς ἔτη, σὺν δεκαπέντε συνοδικοῖς ἀρχιερεῦσιν, ἔτι περισσότερον πλατύνας τὸ περὶ μνημοσύνων θέσπισμα· διότι ἔγραψεν· «ἔθος ἀρχαῖον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὰ μὲν κόλλυβα νὰ προσφέρωνται εἰς τὸν θεῖον καὶ ἱερὸν ναόν, καὶ νὰ ἐκτελῶνται μνημόσυνα κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου, ἂν δὲ καὶ ἐν τῷ μεταξὺ τῆς ἑβδομάδος, ἢ κατὰ κυριακήν, δευτέραν, ἢ καὶ ἄλλην τυχὸν ἡμέραν γένωνται κόλλυβα, καὶ προσέλθωσιν εἰς τὴν ἱερὰν ἐκκλησίαν, τὸ τοιοῦτον, κοντὰ ὁποῦ παντελῶς δὲν κωλύεται, εἶναι καὶ ἀκαταιτίατον, καὶ πάντῃ ἀνέγκλητον». Τὸν τόμον ὁ φιλομαθὴς ἀναγινώσκει ἐν τῷ Β' τόμῳ τῆς συλλογῆς τῶν «Κανονικῶν Διατάξεων» (σελ. 152—155). Εἰρήσθω ὅτι μεταξὺ τοῦ 1807 καὶ 1819 Καλλίνικος ὁ πατριάρχης συνοδικῶς ἐπέβαλε τῇ ἱερᾷ Κοινότητι τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἵνα παύσωσι τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ διακονίας τὰν πνευματικὸν τοῦ Ὄρους Ἱερόθεον, ὡς ὀπαδὸν ὄντα τῆς πλάνης τῶν κολλυβάδων καὶ διορίσωσιν ἕτερον, δηλ· κατὰ σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1808.

Παρὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας ὁ Θεοδώρητος οὐδὲν ἔγραψεν, ἦν δὲ συμφρονῶν τοῖς θεσπισθεῖσιν ὅτι, καὶ ἐν σαββάτοις καὶ ἐν κυριακαῖς δυνατὸν 'να γένωνται μνημόσυνα*. Ἐκτὸς

* ἡγνόει τὴν εἴδησιν ταύτην ὁ ἀείμνηστος Ἀνδρέας Μάμουκας ὁ γράψας ἐκτενῆ βιογραφίαν τοῦ Παρίου ἐν Νεοελλ. Φιλολογίᾳ Κ. Ν. Σάθα (σελ. 630—642) καὶ γινώσκων πάντα τὰ συγγράμματα τοῦ Παρίου, ἀνέκδοτα καὶ ἐκδεδομένα.

* «Ἄλλος. Σημείωσον τὸν ΝΑ' κανόνα (α) τῆς παρούσης συνόδου καὶ τὴν εἰς αὐτὴν ὑποσημείωσιν (β) καὶ παράβαλον τὴν ἔννοιαν ταύτην μὲ τὰς ὑποσημειώσεις τοῦ κ' τῆς Α' καὶ τοῦ νβ' τῆς ΣΤ' καὶ μέλλεις νὰ βεβαιωθῇς πόθεν προῆλθε νὰ γράφουν τὰ τυπικὰ καὶ τινὲς ἕτεροι, νὰ μετατίθενται τὰ μνημόσυνα τῶν κεκοιμημένων εἰς τὰ σάββατα· τὸ ὁποῖον φανερὰ φαίνεται ἀπὸ τὸν παρόντα κανόνα, ὅτι διὰ τὴν νηστείαν μετατίθενται καὶ αἱ μνῆμαι τῶν μαρτύρων καὶ τελοῦνται τὰ σάββατα καὶ τὰς κυριακάς. Καὶ ἄλλο συνάγεται ἐκ τοῦ κανόνος τούτου καὶ τῆς ὑποσημειώσεως· ὅτι γεννήσεως τάξιν φέρει ἡ ἡμέρα τῆς τελειώσεως τῶν

(α) ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ προσθήκη εἰς τὴν ὑπὸ Νικοδήμου ἐρμηνείαν τοῦ Κ' κανόνος τῆς ἐν συνόδου.

(β) ἐννοεῖ τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ Νικοδήμου, ἣν βλέπομεν ἕως σήμερον ἐν ταῖς ἐκδόσεσι τοῦ Πηδαλίου.

τούτου τοῦ θέματος, ἀπεδείχθη μετὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἀποφηνάμενος καὶ γράψας εἴ τι καὶ ἔγραψε· διότι, προστιθεὶς ἰδίας σημειώσεις, οὐδέποτ' ἀπέφυγε 'να δηλώσῃ ὅτι ἦν «ἑτέρου ἡ ὑποσημείωσις»—ἢ καὶ ἔγραφε τὴν λέξιν «ἄλλος».

Ἐδήλου λοιπὸν ἀκριβῶς ὅτι οὐχὶ τοῖς ἐργάταις καὶ γραφεῦσι τοῦ Πηδαλίου Νικοδήμῳ καὶ Ἀγαπίῳ ἔδει 'να ἐπιγραφῇ ἡ προσπαρατιθεμένη σημείωσις. Ὡς δὲ μέχρι τοῦδε εἴδομεν, οὐδὲν ἀσεβὲς, οὐδὲν βέβηλον, οὐδὲν ἄθρησκον ἔγραψε· κατωτέρω μάλιστα θέλομεν ἰδεῖ ὅτι καὶ αἱ λοιπαὶ προσθῆκαι οὔτε «τὸ εὐγενὲς τῆς βίβλου διαλυμαίνονται»—οὔτε «βλάβην προξενοῦσι καὶ σωματικὴν καὶ ψυχικὴν», καθὼς ὁ πρώην πατριάρχης Νεόφυτος ἔγραφε κατὰ αὔγουστον τοῦ 1802, παρακληθεὶς ἢ παροξυνθεὶς ὑπὸ τοῦ Νικοδήμου.

Παρακαλῶ τὸν ἀναγνώστην μου 'ν' ἀναθεωρήσῃ εἴ τι μέχρι σήμερον εἰς τὴν «Ἐκκλησ. Ἀλήθειαν» ἔγραψα περὶ τῶν τοῦ Θεοδωρήτου τολμηριῶν καὶ ἀποφανθῇ ἐὰν ἔχῃ δικαίου λόγον ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὁ Νεόφυτος ἀποκρύττων ἐκείνην ἢ ταύτην τὴν προσθήκην· «ὅτι μὲ ἕνα τρόπον σοφιστικὸν ἀνακαινίζει τὰ παλαιὰ σκάνδαλα, ὁποῦ ἠκολούθησαν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει περὶ τῶν μνημοσύνων, τὰ ὁποῖα, χάριτι Χριστοῦ, καὶ ἦτον καὶ εἶναι κατασεσιγασμένα, εἰς καιρὸν ὁποῦ ἡ τοῦ Χριστοῦ ἁγία Ἐκκλησία, προνοουμένη τῆς κοινῆς εἰρήνης τῶν μοναχῶν, διὰ τριῶν συνοδικῶν γραμμάτων αὐτῆς μὲ ῥητὰς ἀρὰς ἵνα μὴ κινηθῇ τινὰς, οὔτε νὰ εἰπῇ, οὔτε νὰ γράψῃ περὶ τούτων». Ἀνέγνων μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὴν ἐπὶ τούτῳ προσθήκην καὶ οὐδὲν εὗρον τὸ σοφιστικὸν, ὁ δὲ τρόπος καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀποδείξεως τῆς ἑαυτοῦ γνώμης συμφωνεῖ τοῖς ὑπὸ τοῦ Ἀθανασίου Παρίου γραφομένοις ἐν τῇ πρὸς τὸν πατριάρχην Γαβριὴλ αἰτήσει συγγνώμης. Ἐκεῖνος ἐγίνωσκέ τι ἔγραφεν· ὁ δὲ Θεοδώρητος ἠγνόει τι ἔγραφε, συμφρονῶν τῷ Παρίῳ;

Ἡ ἔνστασις τοῦ σχολάζοντος πατριάρχου Νεοφύτου ἡ πέμπτη, ὅτι δῆθεν ὁ Θεοδώρητος «κατηγορεῖ ὡς ἀσύμφωνα καὶ ἐναντία ἅπαντα τὰ τοῦ Ἁγίου Ὄρους τυπικὰ, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἐναντία μὲ τὸ καθολικὸν τυπικὸν, ἀλλ' εἶναι σαφήνεια μᾶλλον καὶ ἀνάπτυξις τῶν ἀσαφῶν καὶ συνεπτυγμένων τύπων τοῦ καθολικοῦ τυπικοῦ» φαίνεταί μοι ἀμαθείας ἀπόρροια καὶ ἀποτέλεσμα τῶν ἐπηρειῶν τοῦ Νικοδήμου. Ἡ μελέτη τοσούτων τυπικῶν, τύποις ἐκδοθέντων ἔκτοτε, καὶ διατατόντων περὶ διαίτης καὶ διοικήσεως καὶ πολιτείας τῶν μοναχῶν μεγάλων τινῶν μοναστηρίων, τυπικῶν καθορισθέντων ὑπὸ τῶν ἱδρυτῶν αὐτῶν, ἡ περὶ λατρείας καὶ τελετουργίας ἐν ναοῖς αὐτῶν ἀποδεικνύει τὸ ποικίλον καὶ διάφορον καὶ ποτὲ συγκρουόμενον τοῦ μὲν πρὸς τὸ δέ. Βαθεῖα δ' ἔρευνα πάντων τῶν μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς τυπογραφίας ἐκδεδομένων πρὸς τὰ παλαιὰ χειρόγραφα ἀντιβολὴ δείξει ὅτι λίαν ἐπιπολαίως καὶ ἀμελετήτως ἔγραφεν ὁ Νεόφυτος ταῦτα πάντα, ὅτι οὐδὲ 'ν' ἀρνηθῇ ἠδύνατο τὰς ἐν τοῖς τυπικοῖς διαφορὰς, ἀνοήτως δ' ἀπεφθέγγετο ὅτι τοῦ τέως συνεπτυγμένου δῆθεν ἦν ἀνάπτυξις τὸ μερικὸν τυπικόν. Ἀλλ' ὁ Νικόδημος ἐπέμενεν, ὁ δὲ Νεόφυτος ἔγραφεν. Ὁ δὲ σπουδαιότερον· οὔτε μοναστήριόν τι τοῦ Ἁγίου Ὄρους, οὔτε ἡ ἱερὰ Κοινότης, οὔτε τις τῶν ἐκεῖσε λογίμων κληρικῶν προσπάλθε δημοσίως ἀναιρέτης τῶν ἀκριβεστάτων προσθηκῶν τούτων τοῦ Θεοδωρήτου, εἰς ἃς ἂν προσετεθῶσιν ὅσα ἐμάθομεν ἐπὶ ἑκατὸν ἔκτοτ' ἔτη θέλει δειχθῇ ἡ ποικιλία τῶν τυπικῶν καὶ αἱ ἀντιφάσεις αὐτῶν, ὧν ἀκίνδυνος ἡ ἐκτύπωσις καὶ γνῶσις, οὐδαμῶς προσβαλλόντων τὸ δόγμα. Οὔτε προσβάλλουσι καθεστὼς συνοδικῶς ἐγκεκριμένον αἱ προσθῆκαι. Ἀνάγνωτε τὴν μακρὰν ὑποσημείωσιν τοῦ Κ' κανόνος τῆς Α' οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ εἴπατε ἂν γράφῃ ἀνευλαβές τι ὁ Θεοδώρητος ἐν τοῖς ὀλίγοις τούτοις· «Καὶ ἂν εὔγαλε τὰ σάββατα καὶ τὰς κυριακὰς, διατί δὲν εὔγαζε καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα, ἡ ὁποία φαίνεται ἀρχαία καὶ ἐπίσημος ἑορτὴ, κατὰ τὰ μαρτυρικὰ ἐγκώμια τοῦ μεγάλου Βασιλείου καὶ τοῦ αὐταδέλφου αὐτοῦ Γρηγορίου Νύσσης. Διατί δὲν ἐσημείωνεν ὅτι καὶ ἡ κατάλυσις ἐκείνη, ὁποῦ γρά-

πιστῶν, καὶ, κατὰ τὸν ἱερὸν ὅρον τοῦτον, δὲν εἶναι σημεῖον πένθους καὶ φθορᾶς καὶ πτώσεως ἡ μνήμη των πιστῶν, ἡ γινομένη διὰ τὴν ἐκδημίαν τὴν ἀπὸ τοῦ πρασκαίρου βίου, ἀλλ' εἶναι γενέθλιος καὶ χαρμόσυνος ἡμέρα, καθ' ὅτι αὐτοὶ ἐγεννήθησαν εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν. Ἡ Ἐκκλησία εὔχεται ὄχι διὰ τοὺς ἀμετανοήτως ἐκδημήσαντας, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐν μετανοίᾳ. Οἱ ἐν μετανοίᾳ τελευτήσαντες εἰσὶ, κατὰ τὸν ἀψευδῆ λόγον τῆς Γραφῆς, ἐν ᾧ εὑρέθησαν· «Ἐν ᾧ εὑρῶ σε καὶ κρινῶ σε». Λοιπὸν, οὗτοι εἰσὶ μερὶς τῶν σωζομένων καὶ ἐκλεκτῶν. Καὶ τοιουτοτρόπως ἡ Ἐκκλησία εὔχεται καὶ μνημονεύει τῶν ἐκλεκτῶν καὶ σεσωσμένων».

φουσι τὰ τυπικὰ εἰς τὴν πρώτην παρασκευὴν τῆς Τεσσαρακοστῆς, πῶς οἱ μοναχοὶ τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου Σάββα κατέλυον ἔλαιον καὶ οἶνον διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Θεοδώρου; Διατί δὲν εὐγαζε καὶ τὴν μεγάλην πέμπτην καὶ τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, εἰς τὰς ὁποίας ἡμέρας ὅλα τὰ τυπικὰ γράφουσι κατάλυσιν οἴνου καὶ ἐλαίου; —— Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Νηστευτὴς ἀορίστως γράφει ὅτι ὁποίαν ἡμέραν τύχῃ ἡ ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐσθίονται ὀψάρια, καὶ δὲν ἐξαιρεῖ μήτε τὴν μεγάλην ἑβδομάδα. Καλῶς ἐποίησε Ματθαῖός τις πρωτοσύγκελλος κρὴς ἐν οἷς νομοθετεῖ νὰ μετατίθεται ἡ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἑορτὴ ὅταν πέσῃ τὴν μεγάλην παρασκευὴν καὶ μέγα σάββατον, καὶ νὰ τίθεται τὴν δευτέραν τῆς ἑβδομάδος τοῦ πάσχα, καὶ ἀνέτρεψε τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν καὶ παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις τόσους αἰῶνας ἐφύλαξε τὸν καιρὸν τῆς ἑορτῆς ἀμετάθετον. Ποῖος εὐσεβὴς δὲν ὁμολογεῖ ὅτι ἡ ἡμέρα ἐκείνη εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ κεφάλαιον ὅλων τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν ——— ὥστε οἱ παραχαράττοντες αὐτὴν τὴν ἀρχαιοτάτην παράδοσιν καὶ τὸν τύπον ἔπεται ὅτι νὰ παρανομοῦσι μεγίλως».

(ἔπεται τὸ τέλος)

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ὑγεία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Πρὸς πλήρη ἀποθεραπείαν τοῦ ἐκζέματος, ὑφ' οὗ κατετρύχετο ἀπό τινος ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συστάσει τοῦ θεράποντος Αὐτῆς ἰατροῦ κ. Μελαχροινοῦ, προσεκλήθη τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ὁ εἰδικὸς δερματολόγος τῆς ἡμετέρας πόλεως κ. Χοδάρα, ὅστις ἐν συμβουλίῳ πρὸς τὸν κ. Μελαχροινὸν, ἀπεφάνθη ὅτι κατόπιν τῆς εἰδικῆς θεραπείας, ἣν συνέστησεν, ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ὁ σεπτὸς ἡμῶν πρωθιεράρχης θὰ ἀπαλλαγῇ τελείως πάσης ἐνοχλήσεως.

Συνεδρίαι Ἱ. Συνόδου καὶ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Συνελθοῦσα εἰς τὰς τακτικὰς αὐτῆς συνεδρίας ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος τῇ ἑβδομάδι ταύτῃ ἐπελήφθη τῆς ἀναγνώσεως διαφόρων μητροπολιτικῶν ἐκθέσεων. — Ὡσαύτως καὶ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον συνῆλθεν εἰς τὰς τακτικὰς αὐτοῦ συ«δρί»

Ἐπαρχία Δέρκων. Ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Δέρκων κ. Καλλίνικος, συνοδείᾳ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ κ. Α. Οἰκιάδου, μεταβὰς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ, ἐκοινολόγησεν δι' ἐπαρχιακὰς αὐτοῦ ὑποθέσεις μετὰ τοῦ ἐξ. ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶμετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν θρησκευμάτων τμηματάρχου.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἔχοντες νὰ ἀποστείλωσι διατριβὰς τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» πρὸς δημοσίευσιν, ὅπως διευθύνωσιν αὐτὰς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς σεβ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδοται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος —Συνδρομὴ ἐτησία πληοκαταβαλλομένη Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

Ὁ Ροδόλφος Βελισσαρίου, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, τέως κάτοικος Ταταούλων (Κωνσταντινουπόλεως) καὶ ὑπάλληλος, νῦν δ' ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 1|2 π. μ. εὐρωπαϊστὶ, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Ἀθανασίας Ρ. Βελισσαρίου, τὸ γένος Νικολάου Βαλσαμίδου, κατοίκου Ταταούλων, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης, ἐπὶ διαζυγίῳ. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Χρόνου» συνεχῶς

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 22 ἀπριλίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 2

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς **Ἀριόβιος Δ. Χαμουδόπουλος**

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Πόλει τῇ 16 Μαΐου 1915 ΑΡΙΘΜ. 20

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος)
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἔχοντες νὰ ἀποστείλωσι διατριβὰς τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» πρὸς δημοσίευσιν, ὅπως διευθύνωσιν αὐτὰς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς σεβ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ

Ἐπισφραγίζομεν σὺν Θεῷ σήμερον τὴν σειρὰν τῶν εὐαγγελικῶν διδαγμάτων τῶν κυριακῶν τοῦ τριῳδίου καὶ τοῦ πεντηκοσταρίου. Διὰ τῆς κυριακῆς ταύτης, ἥτις εἶνε ἡ κατακλεὶς τῶν κυριακῶν τοῦ πεντηκοσταρίου καὶ ἡ ἀφετηρία τῶν κυριακῶν τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίου, ἀναγινωσκομένου μετὰ τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον, κλείει ἡ σειρὰ διδαγμάτων δέκα καὶ ἐννέα, ἤτοι τῶν δέκα κυριακῶν τοῦ τριῳδίου καὶ τῶν ἐννέα τοῦ πεντηκοσταρίου, εἰς ἃ προστίθεται καὶ τὸ δίδαγμα τῆς μεγάλης παρασκευῆς. Οὕτω δ' ἔχομεν κύκλον εἴκοσι διδαγμάτων, ἐν οἷς ἀναπτύσσονται μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς ἐν συντομίᾳ σαφηνείας ποικίλα θέματα θρησκευτικῆς, ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς ὑποθέσεως κοινῶς ἐνδιαφέροντα.

Σήμερον δὲ προβάλλει πρὸ ἡμῶν θέμα σοβαρὸν θρησκευτικῆς ἅμα καὶ κοινωνικῆς καὶ ἠθικῆς φύσεως ἐνδιαφέρον εἰς σύμπασαν τὴν ἁγίαν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν. Πρόκειται περὶ πάντων ἐκείνων τῶν πιστῶν, οἵτινες ὡς ἄνθρωποι ζήσαντες εἰς τὸν κόσμον, ἀνέδειξαν ἑαυτοὺς διὰ διαφόρων ἀρετῶν καὶ προσόντων ὑπερόχους ἐν ἀρετῇ, πρότυπα εὐσεβείας, ἀφοσιώσεως, αὐτοθυσίας. Οἱ ἀπειράριθμοι δὲ οὗτοι ἐπίγειοι ἄνθρωποι, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία, ἀνήκουσιν εἰς πάσας τὰς κοινωνικὰς ἐν τῷ κόσμῳ τάξεις ἀπὸ τῶν ἀνωτάτων λογιζομένων μέχρι τῶν κατωτάτων, καὶ οὕτως ἰσοπεδοῦται ἐν τῇ πραγματικῇ ἠθικῇ ἀξίᾳ σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης ἐνώπιον τοῦ ἀδεκάστου κριτοῦ. Δὲν ἐξαιροῦνται δὲ καὶ ἄνθρωποι κακῶς πρότερον βιώσαντες καὶ ἔπειτα διὰ εἰλικρινοῦς μετανοίας μεγάλα κατορθώσαντες, καὶ λαμπρυθέντες διὰ τοῦτο δι' ἐξαισίας αἴγλης ἁγιότητος.

Οὗτοι δὲ πάντες οἱ ἅγιοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εἶνε τὸ κάλλιστον αὐτῆς κόσμημα καὶ καύχημα, ἡ δόξα καὶ τὸ κλέος αὐτῆς. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ πρὸ Χριστοῦ ἐναρέτως βιώσαντες καὶ εἰς τὸ βιβλίον τῆς μακαρίας αἰωνίου ζωῆς ἐγγεγραμμένοι φέρουσι χριστιανικὸν χαρακτῆρα, ἐλπίσαντες καὶ πιστεύσαντες εἰς τὴν διὰ τοῦ θεανθρώπου Λυτρωτοῦ καὶ Σωτῆρος πάντων τῶν ἀνθρώπων ἀπολύτρωσιν καὶ σωτηρίαν. Ἡ τοιαύτη δ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ σήμερον μνήμη πάντων τῶν ἁγίων προβάλλει ὡς ἐξαίσιος καρπὸς τῆς χάριτος καὶ τῶν δωρεῶν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀποβλέπει δὲ κυ-

ρίως πρὸς διαπαιδαγώγησιν τῶν μελῶν τῆς ἐπὶ γῆς ἐκκλησίας διὰ παραδειγμάτων τῶν μελῶν τῆς ἐν οὐρανῷ βραβευομένης ἐκκλησίας. Διότι τὰ παραδείγματα τοσούτων ἁγίων καὶ ἐναρέτων ἀνθρώπων, δικαίως τιμωμένων καὶ παρὰ Θεῷ καὶ παρὰ ἀνθρώποις, ἀναφλέγουσι παρ' ἡμῖν τὸν ζῆλον πρὸς ἀρετὴν καὶ τελείωσιν, ἀπαλλαγὴν δὲ ἀπὸ τῆς δουλικῆς ὑποταγῆς εἰς τὰ γήινα καὶ ἐφήμερα.

Συγχρόνως δὲ πιστεύομεν, ὅτι αἱ δεήσεις τῶν ἁγίων ὑπὲρ ἡμῶν προς τὸν Θεὸν πολὺ συντελοῦσι πρὸς βοήθειαν, πρὸς ἐπίτευξιν δι' ἡμῶν ἐπὶ γῆς τοῦ ἀγαθοῦ. Ἀφ' οὗ δὲ καὶ τῶν ἐπὶ γῆς ἔτι ζώντων ἀνθρώπων αἱ καλῶς γινόμεναι δεήσεις εἰσακούονται παρὰ τοῦ πολυευσπλάγχνου Θεοῦ, πολλῷ μᾶλλον ἰσχὺν παρ' αὐτῷ ἔχουσιν αἱ ὑπὲρ ἡμῶν ἱκεσίαι τῶν ἀπ' αἰώνων δικαίων πρὸς ἐνδυνάμωσιν ἡμῶν εἰς τὸ ἀγαθὸν, πρὸς ἐπιτέλεσιν ὑψηλῶν καθηκόντων. Ἀναμφιβόλως δὲ ὅπως ὁ Θεὸς στέργει καὶ εὐλογεῖ τὸ ἀγαθὸν καὶ ἐνδυνσμοῖ πάντας εἰς τοῦτο, οὕτω καὶ οἱ ἅγιοι πάντες, ἔχοντες τὴν κορωνίδα τῶν ἀρετῶν τὴν μηδέποτε ἐκπίπτουσαν ἀγάπην, προθυμοποιοῦνται καὶ μακρὰν ἡμῶν ὄντες νὰ εὐεργετῶσιν ἡμᾶς καὶ βοηθῶσι πρὸς ἀγαθοεργίαν, πρὸς πλήρωσιν τῶν καθηκόντων ἡμῶν. Ἡ ἐν εὐσπλαγχνίᾳ δὲ στοργὴ καὶ ἀγνὴ ἀγάπη τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ δοκιμαζομένων λαμπρύνει πάντοτε τὸν κόσμον τῶν ἀρετῶν καὶ ἀναπτύσσει αὐτὸν πλουσίως.

Καὶ ἄλλως δὲ ἡ ἐκκλησία ὡς ὁλομέλεια ἀνθρώπων λογικὴ καὶ δικαία δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παρίδῃ καὶ ρίψῃ εἰς τὸ ρεῦμα τῆς λήθης ἀριστεῖς ἐξαιρέτους τῆς ἀρετῆς ἐν αὐτῇ διαπρέψαντας. Καὶ ἄλλαι δ' ἀνθρώπων ὁλομέλειαι, κοινωνίαι, ἔθνη, πολιτεῖαι, τιμῶσι καὶ γεραίρουσι τὴν μνήμην τῶν ἀποιχομένων διαπρεπῶν ἀνδρῶν, καθῆκον ἱερὸν τοῦτο λογιζόμεναι, καὶ ὁσάκις ζῶντας αὐτοὺς παρεγνώρισαν. Ἡτοιαύτηδ' ἐτοῦ δικαίου μετὰθάνατον ἀπονομὴ πρὸς πάντας τοὺς ἐν τῷ ἐπιγείῳ βίῳ ἀληθῶς εὐδοκιμοῦντας εἶνε τεκμήριον ἡμερώσεως καὶ ἀνθρωπισμοῦ, συντελεῖ δὲ πρὸς εὐγενῆ ἅμιλλαν τῶν ἐπιζώντων, πρὸς ἐνθουσιασμὸν διὰ πᾶν τίμιον καὶ ἐνάρετον, πρὸς ἀσφαλῆ πρόοδον εἰς πᾶν εἶδος ἀξίας. Τοῦτο καὶ ἡ ἐκκλησία μετὰ λόγου πράττουσα, ἀπαθανατίζει καὶ ἐπὶ γῆς πρὸς κοινὸν ὄφελος τοὺς ἐν οὐρανῷ βραβευομένους καὶ ἐγγεγραμμένους ἤδη εἰς τὸ βιβλίον τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Τιμῶντες λοιπὸν ἡμεῖς τοὺς ἐν οὐρανῷ βραβευομένους ἀδελφοὺς ἡμῶν καὶ πάντας ὁμοῦ, ὡς σήμερον, καὶ κατ' ἰδίαν ἕνα ἕκαστον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης αὐτοῦ, τελοῦμεν φυσικὴν, ἔλλογον καὶ δικαίαν ὀφειλὴν πρὸς ἐκείνους, οἵτινες προωδοποίησαν τὴν ὁδὸν τῆς ἠθικῆς τελειώσεως καὶ σωτηρίας ἡμῶν. Ἐὰν δ' ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ὡς ἄνθρωπος διατηρεῖ μνήμην ἀγάπης καὶ στοργῆς πρὸς θανόντας συγγενεῖς καὶ φίλους, καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς καὶ σπουδαίους δειχθέντας, καὶ οὕτω παρ' αὐτῶν ἀπολαύει τι ἀγαθὸν, δι' αὐτῶν ἐνθαρρυνόμενος εἰς τὰς περιπετείας τοῦ βίου, τοῦτο δὲ πράττουσι καὶ ἔθνη καὶ πολιτεῖαι καὶ κοινωνίαι, κατὰ φυσικὸν λόγον καὶ ἡ φιλόστοργος μήτηρ ἐκκλησία ἐκανόνισε τὰ τῆς μνήμης τῶν ἁγίων πρὸς ὠφέλειαν κυρίως τῶν ἐπὶ γῆς ζώντων τέκνων αὐτῆς.

Ἄδικος ἄρα καὶ παράλογος εἶνε ἡ παρά τινων ἐπιρριπτομένη διὰ τοῦτο μομφὴ ὡς δῆθεν οὕτως ὑποθαλπομένης τῆς κακίστης ἀργίας καὶ ὀκνηρίας, ἀποκρουομένης δὲ τῆς εὐλογημένης καὶ εὐεργετικωτάτης ἐργασίας. Οὐδέποτε ἡ ἐκκλησία κανονίζουσα τὰς τῶν ἁγίων μνήμας ἀπέβλεψεν εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἡμερῶν τῆς μεστῆς ὀνείδους ἀεργίας, καθ' ὅσον οὐδ' ἐν τῷ μοναχικῷ βίῳ μετὰ λόγου ἐπικρατεῖ ἐκ φυγοπονίας ἡ τιμὴ τῶν ἁγίων δι' ἀποφυγῆς τῆς ἐπιβεβλημένης, ὡς ἀναποφεύκτου καθήκοντος, ἐργασίας. Καὶ τὸ παράδειγμα δὲ πλείστων ἁγίων παρορμᾷ πρὸς φιλεργίαν, μηδ' αὐτῶν ἐξαιρουμένων τῶν ἐρημιτῶν καὶ ἡσυχαστῶν. Διότι καὶ οὗτοι ἠσχολοῦντο εἰς διάφορα ἐργόχειρα καὶ σκληραγωγίας, ἤσκουν δὲ καὶ τὸν νοῦν εἰς σκέψεις καὶ μελέτας βελτιούσας ἠθικῶς τὸν ἄνθρωπον.

Ἂς μάθωσι δὲ πάντες οἱ ζητοῦντες νὰ ἐπιρρίψωσι μομφὴν διὰ τὰς μνήμας τῶν ἁγίων, καὶ ὅσοι ἀφορμὴν ἐξ αὐτῶν λαμβάνοντες ἀναπτύσσουσι τὴν κατάρατον καὶ ἀνθρωποκτόνον ἀργίαν, τὴν μητέρα πάσης κακίας, ὅτι ἡ ἐκκλησία κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Θεανθρώπου θεμελιωτοῦ αὐτῆς καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἀποκρούει πᾶσαν κίβδηλον τῶν ἁγίων τιμὴν δι' ἀδικαιολογήτου ἀργίας. Δυνάμεθα δὲ καὶ τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἁγίους κάλλιον νὰ τιμῶμεν καταλλήλως ἐργαζόμενοι, καὶ πολλαπλασιάζοντες τὰ ὑλικὰ καὶ πνευματικὰ ἡμῶν κεφάλαια ν' ἀποβαίνωμεν ὠφέλιμοι καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Ἀκριβῶς δὲ ἀδικία πρέπει νὰ λογίζηται ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τῆς τα-

κτικῆς ἐργασίας ἐπὶ προφάσει τιμῆς τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων διὰ τῆς ὁλεθρίας ἀργίας.

Ὅπως δὲ μὴ ἀποπνίγηται τὸ πνεῦμα ὑπὸ ὑλοφρόνων ἐπιγείων μεριμνῶν, ὡρίσθησαν ἡμέραι ἐν εὐσεβείᾳ ἀργίας αἱ κυριακαὶ καὶ ἄλλαι ἑορτάσιμοι ἡμέραι, μὴ ἀποκλείουσαι πάντας ἀπὸ πάσης ἀναγκαίας ἐπειγούσης ἐργασίας. Ἡ τοιαύτη δ' ἄνεσις ἐπιρρωννύει τὸν ἄνθρωπον σωματικῶς καὶ πνευματικῶς καὶ καθιστᾷ ἀκμαιότερον εἰς τὰς καθημερινὰς ἀσχολίας. Στρέφων δὲ κατὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας προσεκτικώτερον τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὰ ἄνω, ἀναπτεροῦται καὶ ζωογονεῖται εἰς σκέψεις σωτηρίους δι' ἅπαντα τὸν μετὰ ταῦτα ἐπίγειον αὐτοῦ βίον. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἐργασίαι καὶ ἐπαγγέλματα, δι' ἃ οὐδεμία ἡμέρα ἀποκλείεται ἀπὸ τῆς ἐργασίας, ὡς τὸ τῶν ἰατρῶν φιλάνθρωπον ἔργον, τὸ τῶν πολιτευομένων εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, τὸ τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνιζομένων καὶ τὸ τῶν διαχειριζομένων τὰ διάφορα μέσα τῆς συγκοινωνίας καὶ συνεννοήσεως τῶν ἐγγὺς ἢ μακρὰν εὑρισκομένων ἀνθρώπων.

Τὸ δὲ μέγα καὶ ποικίλον τῶν ἁγίων πλῆθος διαιρεῖται εἰς διαφόρους τάξεις ἀπό τε τοῦ εἴδους τῆς ἁγιότητος καὶ ἀρετῆς καὶ ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς αὐτῶν. Κυρίως δὲ κατὰ χρόνον διακρίνονται οἱ ἅγιοι εἰς τοὺς πρὸ Χριστοῦ βιώσαντας, τοὺς δικαίους καὶ προφήτας ἰδίᾳ τῆς παλαιᾶς Διαθήκης μετὰ τῶν προπατόρων τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ θεανθρώπου αὐτῆς Λυτρωτοῦ, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ προοίμιον, οὕτως εἰπεῖν, τῶν ἁγίων, καὶ εἰς τοὺς μετὰ Χριστὸν διαπρέψαντας, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ μέγιστον τῶν ἁγίων πλῆθος, ὅπερ δύναται νὰ πολλαπλασιάζηται μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων. Ἔχομεν δ' ἐκ τούτων τὰς τάξεις τῶν ἀποστόλων καὶ κηρύκων τοῦ εὐαγγελίου, τῶν ἐνθέωνἀληθῶς μαρτύρων, τῶν πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας, τῶν ὁμολογητῶν, τῶν ὁσίων, τῶν ἀσκητῶν. Ἐγὼ δὲ μεταξὺ τούτων ἐπιθυμῶ ἰδίᾳ τιμὴν καὶ σέβας μετ' ἐνθουσιασμοῦ νὰ ἔχωμεν πρὸς τὴν παναγίαν καὶ ἀειπάρθενον τοῦ Κυρίου μητέρα, πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ κήρυκας τοῦ εὐγγελίου, πρὸς τοὺς πατέρας καὶ διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας, καὶ τοὺς ὁμολογητάς.

Καὶ ἤδη ἐπισφραγίζων τὸν λόγον εὔκαιρον λογίζομαι ἵνα ἀπευθύνω πρὸς πάντας τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοὺς τὴν ἑπομένην παραίνεσιν. Ἡ τιμὴ τῶν ἁγίων, ἡ τιμὴ τῆς Θεότητος, ἡ τιμὴ πάσης ἀρετῆς καὶ ἀξίας δὲν πρέπει νὰ περιορίζηται μόνον εἰς λόγους, ἀλλὰ νὰ χωρῇ καὶ εἰς ἀνάλογα ἔργα. Εἶνε ἀδύνατον νὰ τιμᾷ τις καὶ νὰ γεραίρῃ τι προσηκόντως χωρὶς καὶ νὰ συμμορφοῦται καθ' ὅσον εἶνε δυνατὸν πρὸς αὐτό. Πάντοτε δὲ παρετηρήθη ὅτι ὅσοι ἐκ ψυχῆς, ἐκ πεποιθήσεως φρονοῦσι τι, δὲν περιορίζονται μόνον εἰς λόγους, ἀλλ' ἔχουσιν ἑπακολουθοῦντα καὶ τὰ ἔργα. Πάντες δὲ οἱ ἅγιοι δι' ἔργων ἐβεβαίουν ὅσα διὰ λόγων ὡμολόγουν, καὶ ἦτο ὁ βίος αὐτῶν ἕνθεός τις ἁρμονία φρονήματος καὶ συναισθήματος, διανοίας καὶ καρδίας, λόγων καὶ ἔργων. Καὶ ὁσάκις δὲ ὡς ἄνθρωποι οἱ ἅγιοι παρουσιάζουσιν ἀδυναμίας, ἡ ἐπικράτησις τοῦ ἀγαθοῦ ἐκμηδενίζει πάντοτε τὰς ἀδυναμίας ταύτας.

Φρονῶ δὲ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος λογικὸς καὶ δίκαιος, μὴ τελείως ὑποδουλούμενος ὑπὸ ψυχοφθόρων παθῶν, δύναται ἔχων ἐνώπιον αὐτοῦ ζηλωτὰ παραδείγματα, εὐθαρσῶς ἐπὶ τὰ πρόσω εἰς τὸ ἀγαθὸν νὰ χωρῇ. Ἡ δὲ ἐκκλησία προβάλλουσα εἰς ἡμᾶς τὸν θαυμάσιον αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἁγίων κόσμον, εἰς τοῦτο κυρίως, ὡς εἶπον, ἀποβλέπει, ἵνα πάντας παροτρύνῃ εἰς ἐνάρετον καὶ θεάρεστον βίον. Ἡμεῖς δὲ λογικῶς καὶ σωφρόνως σκεπτόμενοι, δυνάμεθα ἀναλόγως ἕκαστος τῆς κλήσεως καὶ τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ νὰ ἐκλέγωμεν τὰ πρόσφορα ἐκ τοῦ βίου τῶν ἁγίων πρὸς τελειοποίησιν ἡμῶν ἐν τῇ λογικῇ καὶ δικαίᾳ διαχειρίσει τῶν προσόντων, δι' ὧν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς φύσεως ἐπροικίσθημεν. Καὶ ἀποτυγχάνοντες δὲ ἕνεκεν ὑπερβολικωτέρας προσκλίσεως εἰς τὰ γήινα, δὲν πρέπει νὰ ἀπογοητευώμεθα, μηδὲ ν' ἀπελπιζώμεθα, θαρροῦντες πάντοτε εἰς τὸν πολυεύσπλαγχνον καὶ πανάγαθον Θεὸν, τὸν δοξάζοντα τοὺς δοξάσαντας αὐτὸν ἁγίους, καὶ ἐνδυναμοῦντα πάντας εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

17, 5, 1915. †Ὁ Ν. Β.

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 19)

Αἱ ἀποικίαι αὗται εὐημέρησαν ἐν Βυζαντίῳ καὶ κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους αἰῶνας τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους τὸ ναυτικὸν αὐτοῦ ἐμπόριον μὴ δυνάμενον νὰ συναγωνισθῇ ὑπεχώρησεν εἰς τὸ τῶν Βενετῶν καὶ Γενουηνσίων κατοικούντων τὰς ἐμπορικωτάτας παραλίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ χαιρόντων πλείω τῶν Βυζαντινῶν προνόμια καὶ ἀτέλειαν. Ἰδὲ Κίναμος σελ. 281.

Κατὰ τὸ ἔτος 1192 κατὰ Φεβρουάριον ὁ Αὐτοκράτωρ Ἰσαάκιος ἐπεκύρωσε τὰ προνόμια τῶν Πισαίων καὶ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὰ τῶν Γενουηνσίων. Αὐτόθι τόμ. Α' σ. 18.

Ἐπὶ τοῦ Αὐτοκράτορος τούτου διά τινας αἰτίας αἱ ἐν τῇ Πόλει κατοικίαι τῶν Βενετῶν, Πισαίων καὶ Γενουηνσίων μετετέθησαν καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἕτεραι ἐν τοῖς Πέραν μέρεσιν ἀντικρὺ τῆς Μεγαλουπόλεως ἤτοι ἐν τῷ νῦν Γαλατᾷ. Ἰδὲ Heyd τόμ. Α' σελ. 51.

Ἰδοὺ τί περὶ τούτων ἀναγινώσκομεν ἐν Παχυμέρῃ τόμ. Α' σελ. 168.

«Πρὸς τῷ Γαλατᾷ σφᾶς αὐτοὺς ἐπὶ μήκιστον παρεκτείνοντες κατοικεῖν» καὶ ἐν Bonchon τόμ. Β'. σελ. 47 στιχ. 1277.

Ἐν τούτῳ ἐσυμβιβάσθημεν ἐκεῖνος ὁ Παλειολόγος μὲ τὸ Κουμὸν τῆς Γένοβας, τὸν Γαλατᾶν τοὺς δίδει ὅπου ἔνι ἐκεῖθεν τῆς πόλεως, ἀπέκει τοῦ λιμιῶνος. Πολλοὶ τῶν ἀποίκων τούτων διὰ λόγους, οὓς δὲν ἀνήκει νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα, ἐξέλιπον, ἄλλοι δ' ἀπεχώρησαν τοῦ Βυζαντίου καὶ ὀλίγοι τούτων ἀπέμειναν. Πασπ. Βυζ. Μελ. σελ.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΓ' αἰῶνος (1203) ἀπανταται τέμενος Μωαμεθανικὸν ἐν Βυζαντίῳ τὸ τῶν Σαρακηνῶν μασγίδιον (ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ μεστσέδ καὶ μεσκδ ἐξ οὗ τὸ γαλλικὸν mosquée) κείμενον «ἐν τῷ Βασιλικῷ Πραιτωρίῳ» κτισθὲν τῇ αἰτήσει τοῦ Μεσάλμα ἐκστρατεύσαντος κατὰ τῆς Πόλεως ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ισαύρου. Πασπ. Βυζ. Μελ. σελ. 189. Μετὰ τὸν ἐμπρησμὸν τούτου κατώκησαν οἱ Μωαμεθανοὶ παρὰ τὴν Πύλην τοῦ Ἀδριανοῦ, νῦν Δαοὺδ Πασᾶ καπουσοῦ, ἔσχον δὲ καὶ Καδῆν δικάζοντα αὐτούς. Τῷ ὄντι ἰδοὺ τί ἀναγινώσκομεν ἐν Δούκᾳ Κεφ. ΧΙΙΙ. σελ. 49 ἔκδοσις Βόνης σελ. 49. «Τότε στέλλει (ὁ Σουλτάνος Βαγιαζὴτ) πρὸς τὸν Βασιλέα Μανουὴλ ἀποκρισιαρίους ζητῶν ὅτι βούλεται τοῦ εἶναι καὶ διαμένειν ἐντὸς τῆς Πόλεως ἕνα τῶν αὐτοῦ κριτῶν καὶ νομιμαρίων, ὃν αὐτοὶ καλοῦσι Καδῆν, οὐκ εἶναι δίκαιον λέγων τοὺς Μουσουλμάνους ἐν ἐμπορίοις ἀσχολουμένους καὶ ἐν τῇ Κωνσταντίνου ἀπερχομένους διὰ τινῶν ὑποθέσεων καὶ ἀμφιβολιῶν παρίστασθαι τοὺς Μουσουλμάνους ἐν κριτηρίῳ μὴ Μουσουλμάνων, ἀλλὰ τὸν Μουσουλμάνον δεῖ Μουσουλμάνον κρῖναι».

Λυτόθι δὲ κατωτέρω Κεφ. ΧΥ σελ. 56 ἰδοὺ πῶς ἀναγράφεται ἡ πρώτη ἐγκατάστασις Καδῆ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἤτοι καὶ ἡ ἑτεροδικία καὶ τὰ προνόμια κτίσεως τεμένους καὶ ἐμπορίας τῶν Μωαμεθανῶν.

«Ὁ δὲ Βασιλεὺς Ἰωάννης εἰσελθὼν ἐν τῇ πόλει καὶ στεφθεὶς βασιλεὺς εἰσῆξε πρῶτον κατὰ τὸ αἴτημα τοῦ Βαγιαζὴτ κριτὴν Τοῦρκον, ὃς τὰς ἀμφιβολίας τὰς ἀναμεταξὺ συμβαινούσας Ρωμαίοις καὶ Τούρκοις αὐτὸς διέκρινε κατὰτὸν Αραβικὸν νόμον».

Κατὰ τὸ 1250 ὁ Αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος ἐπέτρεψε τοῖς Βενετοῖς, Πισαίοις καὶ Γενουηνσίοις διατρίβουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει νὰ διέπωνται ὑπὸ τῶν οἰκείων αὐτῶν νόμων καὶ νὰ διοικῶνται οἱ μὲν Γενουήνσιοι παρὰ τοῦ Ἄρχοντος αὐτῶν Ποτεστάτου, οἱ Βενέτοι παρὰ τοῦ Μπάϊλου καὶ οἱ Πισαῖοι παρὰ τοῦ Κονσόλου. Παχυμέρη τόμ. Α'. σελ. 162.

Κατὰ τὸ 1265 ὁ αὐτὸς Μιχαὴλ συνῆψε συνθήκην συμμαχίας καὶ ἐπιμαχίας μετὰ τῆς Κοινότητος τῆς Βενετίας, ἥτις ὅμως δὲν ἐπεκυρώθη, ἀλλ' ἐγένετο νέα καὶ ἐπεκυρώθη τὸ 1268.

Τὸ 1275 ὁ αὐτὸς Αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ ἔκαμε συνθήκην μετὰ τῶν Γενουηνσίων, ἥτις ἐπεκυρώθη τῇ 25 ὀκτωβρίου 1275.

(ἕπεται συνέχεια)

ΛΟΓΙΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΤΕΡΨΕΙΣ

Δανείζομαι τῆς μικρᾶς μου ταύτης διατριβῆς τὸν τίτλον ἀπὸ τῆς πολυτόμου συλλογῆς, τῆς πᾶσι τοῖς ἐν ἡμῖν φιλολογοῦσι γνωστῆς ὑπὸ τὸν τίτλον Deliciae eruditorum. Ταύτης τὴν πολύτιμον ὕλην ὁ ἐκ Τυρρηνίας Ἰωάννης ὁ Λάμιος συνέλεξεν, ἐσαφήνισεν, ἐξέδωκε (collegit, illustravit, edidit) ἐν Φλωρεντίᾳ, πρὸ τῶν μέσων τῆς ΙΗ΄ ἑκατονταετηρίδος, πολὺ μὲν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἱστορίας τοῦ Γένους συμβάλλουσαν, ἀλλὰ καὶ σφαλμάτων ἀπειρίαν περιέχουσαν. Τινὰ τῶν ἐν αὐτῇ σφαλμάτων ἐπιτρέπεται ’να νομίσωμεν ἐκ τῆς ἀπροσεξίας τῶν τυπογράφων ἀπορρέοντα, τὰ πλείονα δ’ ὅμως ἐκ τῆς ἀκηδίας τοῦ ἐκδότου, ἣν ἐκάκισαν ὅ τε μνήμης ἥλιστου Μουστοξύδης (’Ανδρέας) καὶ τις ἕτερος ἐκείνῳ συγχρονήσας, ὃν νομίζω Χριστοφόρον τὸν Φιλητᾶν, ἂν μὴ ἦ ὁ αὐτὸς Μουστοξύδης ἀνυπογράφως ἐν τῇ «Πανδώρᾳ» παρελάσας. Ὁ μετὰ χεῖρας ἔχων τὴν ἐν λόγῳ συλλογὴν τοῦ Λαμίου δικαιώσει τὰ δὶς ἐν «Ἑλληνομνήμονι» ὑπὸ Μουστοξύδου γραφέντα (σελ. 339 καὶ 605), ὧν τὰ δεύτερα μετά τινος αὐστηρότητος, ἐξ ἀγανακτήσεως προερχομένης, ἐγράφησαν «ἵνα δείξωμεν ὅτι ὄχι πᾶν καὶ παράπαντος ἑλληνιστοῦ ξένου προσκομιζόμενον νόμισμα εἶναι χρυσίον. Λόγιος ἀναμφιβόλως ὑπῆρξεν ὁ Λάμιος καὶ τοιοῦτος μάλιστα, ὥστε καὶ τὸ ἐν Φλωρεντίᾳ μνημεῖον αὐτοῦ, ὡς ἐὰν πρὸς τὴν μεγαλοφυΐαν ἀντίρροπος ἦτο ἡ πολυμάθεια, ἱδρυμένον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Σταυροῦ, παράκειται εἰς τὸ τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου, τοῦ Μακιαvέλλου καὶ Γαλιλαίου. Ἀλλὰ τὸ κείμενον τῶν ἑλληνικῶν ἐπιστολῶν τῶν ὑπ’ αὐτοῦ ἐν τοῖς Deliciis eruditorum ἐκδεδομένων, ἐὰν δὲν εἶναι ἀπειρίας περὶ τὴν γλῶσσαν μαρτύριον, δεικνύει τοὐλάχιστον ἄνδρα ὀλίγον τοῦ κοινοῦ φροντίζοντα, καὶ οὐδὲν ἧττον ὑπὸ φρονήματος τὸν ἔπαινον αὐτοῦ ἀξιοῦντα»*.

Ὁ δὲ τῆς «Πανδώρας» ἀνώνυμος συνεργάτης, τὰς ἐπιστολὰς Ἀντωνίου Ἐπάρχου πρὸς Ἀρσένιον τὸν ψευδοΜονεμβασίας ἐκδιδοὺς, πλήρεις καὶ ταύτας σφαλμάτων παρὰ Λαμίῳ, τάδε παρατηρεῖ (τόμου ΣΤ΄ σελ. 492) εὐχόμενος ἵνα «τῶν ἡμετέρων λογίων τις εὐκολυνθῇ εἰς ἔκδοσιν δευτέραν ὅλων τῶν ἐπιστολῶν τούτων, ὡς καὶ ἄλλων, τὰς ὁποίας ὁ αὐτὸς Λάμιος ἐδημοσίευσεν, ὅστις φιλοπόνως μὲν ἀνηρεύνησεν ἐκ χειρογράφων τὰ πρωτότυπα καὶ ἐξέδωκε καὶ μετέφρασε καὶ ἐσχολίασε, δὲν ἠδυήθη ὅμως νὰ παράσχῃ καὶ κείμενον αὐτῶν καθαρὸν καὶ ἀναγνώσιμον». Ἀνατυποῦνται δὲ τρεῖς ἐπιστολαί, ὧν ἡ δευτέρα μένει ** ἀσαφὴς, τὸ γ’ εἰς ἔμὲ ἦκον, καὶ μετὰ τὴν διόρθωσιν.

Ἐξ ἑνὸς τόμου τῆς πολυτόμου τοῦ Λαμίου συλλογῆς συλλέξας εἰδήσεις εἰς τὴν ἡμετέραν ἀφορώσας ἱστορίαν, παρατίθημι ταύτας ἐνταῦθα, συμπληρούσας ἑτέρας ὀλίγον γνωστὰς ἢ οὐδαμῶς ἀναγραφείσας. Εἰς ἐργάτας τοῦ πνεύματος ἀναφέρονται καὶ εἰς προϊόντα πνευματικῆς ἐργασίας, τούτων δὲ μία θησαυρὸν ὅλον τοιούτων προϊόντων ἀναγγέλλει. Δευτέρα τίθεται ἐν μέσῳ τῶν ἐπιστολῶν Ἀντωνίου Ἐπάρχου καὶ Ἀρσενίου Μονεμβασίας, ἀμφίβολον δέ μοι μένει τέως ἂν εἰς τὸν ἕνα ἢ τὸν ἕτερον πρέπῃ ’να ἐπιγράψωμεν αὐτὴν, ἢ τρίτον τινά· διότι φέρει μὲν ὑπογραφὴν «ὁ Μονεμβασίας — — ὁ κατὰ πάντα τῆς σῆς μεγίστης αἰδεσιμότητος», ἀλλ’ ἂν εἰς τὸν Ἔπαρχον ἀποστέλληται, οὗτος ἦν οὐχὶ κληρικὸς, ἐβίω δ’ ἐν πενίᾳ μεγίστῃ, οὔτε λοιπὸν ἠδύνατο ’να πέμψῃ τὸ χρυσίον, ὅσον ἀπῃτεῖτο πρὸς ἀγορὰν ὁλοκλήρου βιβλιοθήκης. Συμπεραίνω ὅτι, τὴν ἐπιστολὴν γράφει πρός τινα Βέμβον, ἢ Φαρνέσιον, καρδινάλιον ἑλληνίζοντα, προστάτην τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, δυνάμενον πολλὰ ’να χορηγήσῃ χρήματα πρὸς ἀγορὰν χειρογράφων. Ἀλλ’ ὁ γράφων, ἐκτὸς τούτου, παρακαλεῖ ’να σταλῇ πρὸς ἀγορὰν καὶ μετακόμισιν αὐτῶν ὁ Ἀρσένιος, καὶ μάλιστα γράφει «ἀπόλυσον αὐτὸν τὴν εἰς Κρήτην φέρουσαν στείλασθαι». Εἴπερ ἦν λοιπὸν ὁ τῆς ἐπιστολῆς συντάκτης ἀρχιεπίσκοπος — ὁ Ἀρσένιος — διατί γράφει περὶ ἑαυτοῦ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὡσεὶ ἦν οὐχ homo ἀλλὰ res; Ὑπονοῶ μὴ πέμπηται τὸ γράμμα ὑφ’ ἑτέρου τινὸς, ἢ ἂν ὑπὸ τοῦ Ἀρσενίου στέλληται, γίνεται λόγος ἐν αὐτῷ περὶ δευτέρου τινὸς Ἀρσενίου, μοναχοῦ ἢ διακόνου.

***

Χρήσιμος δ’ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῖς ἐξετάζουσι τὴν **ἱστορίαν τῶν ἑλληνικῶν χειρογράφων.**

Ἀγγέλλει τὸν θάνατον ἐν Κρήτῃ τοῦ Μηλίνου, πλουσιωτάτου ἀνδρὸς, τοῖς τέκνοις κληρονομίαν λιπόντος ἑπτὰ καὶ δέκα χιλιάδας χρυσίνων φλωρίων, ἀλλὰ καὶ βιβλιοθήκην πλουσιωτάτην περιέχουσαν «βίβλους σπανίους τε ἀξιολογωτάτας ὑπὲρ τὰς τριακοσίας». Τῆς πλουσίας ταύτης ἰδιωτικῆς ἐν Κρήτῃ βιβλιοθήκης εἶχε γνῶσιν καὶ πρότερον ὁ τὴν ἐπιστολὴν πέμπων, νῦν δὲ καὶ προτρέπει πρὸς ἀγοράν· μέγα δὲ τεκμήριον τὸ τοιοῦτο γράμμα τῆς ἐφέσεως τῶν κρητῶν πρὸς συντή-

* ταῦτα δὲ γράφων ὁ πολυμαθέστατος κερκυραῖος ἐκδίδω. σιν ἐπιστολὰς Θεοφάνους τοῦ μεγάλου ῥήτορος πρὸς Μιχαὴλ Ἑρμόδωρον τὸν Λήσταρχον, ὧν τὴν πρώτης τὴν οὐ καλῶς κειμένην ἐπιγραφὴν «Θεοφάνης α —» διορθοῖ ἡ ἀναπληροῖ «Ἐλεαβούλκος» — ἐνῷ ἔδει ’να διορθωθῇ, ἢ μᾶλλον ἐξηγηθῇ, ῥᾳθότερον τὸ α = μοναχός.

** καίτοι ὁ τῆς "Πανδώρας „ συνεργάτης ἐπιχειρεῖ διορθῶσει τῶν ἐπιστολῶν, ἐν τούτοις ἐν τῷ περὶ μεταγραφῆς τῶν Ἀναλυτικῶν τοῦ Θεμιστίου γράμματι λείπει τὴν λέξι» "συγκρούσαντες „ ἀδιόρθωτον· ἡ ὑπόθεσις ἀπαιτεῖ ’να γραφῇ "συγκρίναντες „.

ρησιν βιβλιοθηκῶν κατ' οἴκους, καὶ τῆς παρ' αὐτοῖς διανοητικῆς ἀναπτύξεως.

Ὁ λόγος ἀκριβῶς οὗτος ἐκίνησέ με πρὸς ἐξέτασιν τῆς μιᾶς ἐκ τῶν τριῶν τούτων ἐπιστολῶν, ἧς ἀγνοοῦμεν μὲν τὸν ἀποστολέα ἀκριβῶς τίς ἦν, ὑπονοῶ δὲ παραλήπτην ἕνα τῶν φιλοτίμων ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ρώμῃ καρδιναλίων. Ἡ μετὰ ταῦτα τύχη τῆς πλουσίας εἰς χειρόγραφα βιβλιοθήκης τοῦ κρητὸς εὐπατρίδου Μιχαὴλ Μηλίνου ἀγνοεῖται.

***

Πολλαὶ εἰδήσεις ἀναφέρονται εἰς τὴν **ὕπαρξιν ἑλληνικῶν λογίων.** Λέγω δ' ὕπαρξιν, διότι τῶν πλείστων ὀνόματα μόνα μανθάνομεν, οὐχὶ δὲ περιπετείας τοῦ βίου. Καὶ ἐν πρώτοις **Κωνσταντῖνός** τις φίλος τοῦ Γαβριὴλ Σεβήρου τοῦ Φιλαδελφείας τῆς Βενετίας ἀρχιεπισκόπου ἀναφέρεται (σελ. 29) διαμένων ἐν Πατανίῳ τῷ 1573, ἧν δ' ἴσως αὐτὸς ὁ μετὰ **Μαξίμου ἀρχιδιακόνου** τοῦ Μελετίου Πηγᾶ καὶ **Γερασίμου** ἱερομονάχου γράφων τῷ 1604 Διονυσίῳ τῷ Κατηλιανῷ καὶ ζητῶν βιβλία σὺν αὐτοῖς, εὐχαριστῶν δ' ἐπὶ τῇ λήψει αὐτῶν τῷ 1603 (σελ. 91). Καὶ Γεράσιμον μὲν ἱερομόναχον ἡγοῦμαι τὸν κατόπι πατριάρχην καὶ «κριτὴν τῆς οἰκουμένης» Σπαρταλιώτην ἐπωνυμούμενον. Ὁ δὲ Μάξιμος καὶ γράφει (σελ. 94) τῇ 1 αὐγούστου πρὸς τὸν Κατηλιανὸν ἤδη Κυθήρων ἐπίσκοπον· ἀφηγούμενος δέ τι ταξείδιον αὐτοῦ, διαρκέσαν ἡμέρας εἴκοσι καὶ τρεῖς εἰκόνα πιστὴν παρέχεται τῶν τότε μεμψιμοίρων καὶ τὰ τοῦ κλήρου πολυπραγμονούντων· «τὸ δὲ δεινότερον, ὅτι καὶ ὑπὸ τῶν ἀγιωσύνης δῆθεν ἀντιτοιουμένων, οἳ συνέπλεον ἡμῖν, πολλῶν ἀνιῶν πεπειράμεθα»—καὶ μετ' αὐτά·—«αἰσχύνης μέν τοι πολλῆς ἀπηλαύσαμεν, πάντων ὑποτονθοριζόντων καὶ περιβομβούντων ὡς μοναχοὶ γυναῖκας ἐπάγονται» κλπ. Φρονῶ δ' ὅτι **Θεόφιλος** ὁ «σοφὸς» ἀνὴρ, ὃν ἀσπάζεται μακρόθεν ὁ Μάξιμος, (τῷ 1606), ὁ Κορυδαλλεύς ἐστιν ὁ περιώνυμος ἀρχιδιδάσκαλος τῆς πατριαρχικῆς ἡμῶν ἀκαδημίας.

Ἀνὴρ εὐγενὴς καὶ πεπαιδευμένος ἦν Ἀλοΰζιος ὁ Λολλῖνος, ἐν Βενετίᾳ μένων, καὶ τούτου τὴν φιλίαν ἐποιεῖτο περὶ πολλοῦ Μάξιμος ὁ Μαργούνιος. Ἐκ τῶν ἐπισήμων ἦν καὶ Μιχαὴλ ὁ Μουδήκιος, ἐξελληνισθείς, ὡς εἰκάζω, Μουδάτσος φίλος τοῦ Κατηλιανοῦ τυγχάνων. **Μανουὴλ Βλαστὸς** ὁ λογιώτατός ἐστιν ὁ μετὰ ταῦτα Μελέτιος, διδάσκαλος ὢν Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως καὶ πρὸ αὐτοῦ παιδαγωγὸς τοῦ ἐπιφανοῦς Μελετίου τοῦ Πηγᾶ γενόμενος· ἀρκετὰ περὶ αὐτοῦ ἔγραψα ἄλλοτε· μία δὲ τῶν πρὸς τὸν Κατηλιανὸν ἐπιστολῶν αὐτοῦ «ἐκ τοῦ ἐν Πατανίῳ ἑλληνομουσείου» στελλομένη «ἀνθεστηριῶνος εἰκάδι» (φεβρουαρίου δηλδ.) ἀναγινώσκεται. Τούτου συγγενὴς ἦν βεβαίως Μιχαὴλ ὁ Βλαστὸς ἑλλόγιμος ἀνήρ. Τοῦ δὲ Μελετίου Βλαστοῦ ἐπιστολὰς ἀναγινώσκομεν καὶ ἐν ἑτέρᾳ λαμπρᾷ συλλογῇ τοῦ Λαμίου, φερούσῃ τίτλον Gabrieli Severi et aliorum graecorum recentiorum Epistolae (ἐν Φλωρεντίᾳ ἐκδεδομένῃ δεκατέσσαρα ἔτη μετὰ τὴν ἑτέραν συλλογὴν, ἣν ὑπ' ὄψεις ἔχω).

***

Ἱερώνυμος ὁ Λέταρχος, ἐὰν ὑποθετῇ ἀνήκων εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ πολυμαθοῦς ἀρχιδιδασκάλου τῆς πατριαρχ. ἀκαδημίας, ἀλλοιώσας ἐπὶ τὸ εὐήκοον καὶ εὐπρεπὲς τὸ τοῦ Ληστάρχου ἐπώνυμον, ἦν Ζακύνθιος· ὁ Κατηλιανὸς, ἐκ Βενετίας ἐπιστέλλων αὐτῷ, εὐγνωμοσύνην ἐκφράζει ἀνθ' ὧν ἀπήλαυσεν ἀπ' αὐτοῦ, καλεῖ δὲ «ῥητόρων ἄριστον»—τίτλον ἅμα τιθεὶς εἰς τὴν ἐπιστολὴν «τῷ ἐπισημοτάτῳ καὶ ῥητορικωτάτῳ». Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς μανθάνομεν τὴν πρὸς τὸν Ἱερώνυμον φιλίαν καὶ τοῦ Γαβριὴλ Σεβήρου· πρόσθες ὅτι, μεταγειτνιώνος ἱσταμένου δεκάτῃ (=αὐγούστου) 1598 ἤγγελλεν ἐκ Βενετίας ὁ Κατηλιανὸς «πόπανά τινα μετὰ ζαχάρεως πέμπω σοι, εὐλογίας ἕνεκα, μετὰ εὐλαβεστάτου ἱερέως κυρίου Θεοφυλάκτου τοῦ Κάνδηλα».

Δύο κληρικοὶ πεπαιδευμένοι θέλουσιν ἀπασχολήσει ἡμᾶς **Μητροφάνης** καὶ **Παχατούρης,** σύγχρονοι γενόμενοι. Πρὸς τὸν τελευταῖον ἐπιστολή τις, ἐν 79 εἰδίδι ἀναγινωσκομένη, φαίνεται ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Κατηλιανοῦ· διότι, κατόπιν ἐπιστολῆς τοῦ Βλαστοῦ, ἐκδίδονταί τινες ἐπιγραφὰς φέρουσαι «τοῦ αὐτοῦ»—«τοῦ αὐτοῦ» – ἀπροσεξίας ἕρμαιον γενόμεναι· Ὁ τὴν πρὸς Παχατούρην γράφων ἦν κάτοχος «θαυμαστῶν γραμμάτων» ἐκείνου «ὧν οὐ μόνον τὴν δεινότητα, ἀλλὰ καὶ τὸν ἡγεμονικοῦ φρονήματος [μετ;] ἔχοντα χαρακτῆρα εὖ μάλα ἠγάσθημεν»· Ἐκ Βενετίας ἡ ἐπιστολὴ γραφομένη «μαικακτηριῶνος δευτέρᾳ ἐπ' εἰκάδι» 1593 μανθάνει ἡμᾶς ὅτι ὁ λόγιμος οὗτος ἱερομόναχος ἐπεσκέψατο τὰς Ἀθήνας καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος, μεθ' ὃ ἐπανέζευξεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· ἦν ἀγνωῶ. — Πλείονα περὶ τοῦ Μητροφάνους ἀρυόμεθα· Ὁ ἀνὴρ ἦν, ὡς δύναταί τις συμπεραίνειν, κεφαλλήνιος· ὁ Κατηλιανὸς, συμφοιτητὴν αὐτὸν ἀποκαλῶν, ἐν ἐπιστολῇ ἀπὸ ἀπριλίου (μουνυχιῶνος) ἀγγέλλει Λεοντίῳ τῷ κυπρίῳ ὅτι «τοῦ ἱερουργεῖν τὸν ἐν τῇ πόλει ναὸν κατεψηφίσθη· καὶ γὰρ ὁ ποτὲ ἱερομόναχος Πρόχορος (ὃς καὶ ἄλλος Μίδας) ἀποτυχὼν ἔτυχεν ἀμείνονος λήξεως» δῆλον οὖν μετέστη πρὸς Κύριον. Ὁ τὰ τῆς ἑλληνικῆς ἐν Βενετίᾳ παροικίας ἐξιστορήσας ἀείμνηστος Ἰωάννης ὁ Βελούδης ἐν τῷ σχετικῷ αὐτοῦ πονήματι οὐ σημειοῖ τὸ τοῦ Μητροφάνους ὄνομα, καίτοι, λέγων ὅτι μετὰ τὸ 1577 οἱ ἐν Βενετίᾳ παροικοῦντες ὀρθόδοξοι ἠριθμοῦντο περὶ τοὺς τετρακισχιλίους, παρέδωκεν ἡμῖν ὅτι ἀπὸ τοῦ 1540 δύο ὑπῆρχον ἐφημέριοι θέσιν τοιαύτην ἐζήτησεν ὁ πλού-

σιος ἱερομόναχος Πρόχορος· προυτιμήθη δ' ὁ Μητροφάνης. Τούτου δύο ἐπιστολαὶ «Διονυσίῳ τῷ φιλολόγῳ καὶ σπουδαίῳ ἐν ἱερομονάχοις» ἡ μὲν ἐκ Ζακύνθου τῇ 17 αὐγούστου 1596, ἡ δὲ ἐκ Κεφαλληνίας «μεταγειτνιῶνος», τῷ ἐπιόντι ἔτει ἤ τινι τῶν ἀκολούθων ἐτῶν, ἀφηγοῦνται τὴν ἰδίαν κατάστασιν· «τὸν πανιερώτατον καὶ σοφώτατον δεσπότην *** πολλαῖς ἡμειψάμην ἐπιστολαῖς — — καὶ γὰρ οὐδὲ πολλοστημόριον ἀποκρίσεως παρ' αὐτοῦ λαβεῖν ἠξιώθην· καὶ τοῦτο γάρ μοι αἱ ἀμέτρηται ἁμαρτίαι μου ἐπεισήγαγον, ὧν ἕνεκα πάσχω καὶ ἔπαθον, ἔνθεν κακεῖθεν περινοστῶν καὶ πλανώμενος. Νῦν δὲ Θεὸς ὁ παντέλειος, σπλάγχνοις οἰκείοις ἐπικαμφθείς, ἠγκάρευσε τὸν ἀγιώτατον τῆς Κεφαλληνίας πρόεδρον οἰκοδομῆσαί μοι κελλίον πλησίον τῆς ἐκκλησίας μικρὸν, ἐν ᾧ τὰς οἰκήσεις ἄχρι τῆς δεῦρο, συναιρουμένου τοῦ Θεοῦ, ποιῶ». Τελευταία τοῦ λογιμωτάτου Μητροφάνους ἐν τῷ μικρῷ βιβλίῳ μνεία γίνεται ἐν ἐπιστολῇ τοῦ Κατηλιανοῦ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ζακύνθου Νικόδημον, ἀπὸ 15 αὐγούστου 1596.

Δαιμονοϊωάννης τις (ἢ, κατὰ τὴν εὔφημον ἀλλοίωσιν Εὐδαιμονοϊωάννης) τῷ Διονυσίῳ Κατηλιανῷ, ἤδη Κυθήρων ἐπισκόπῳ ἀπὸ τοῦ 1609, γράφει συνιστῶν τινὰ συγγενῆ, τῷ 1614, μαΐου 6, θέλοντα 'να καταταχθῇ ἐν τῷ ἱερῷ κλήρῳ. Ἀγνοῶ ἂν πρέπῃ 'να συναριθμῶμεν αὐτὸν ἐν τοῖς εὐπαιδεύτοις, ὡς καὶ τὸν ἱερομόναχον **Ναθαναὴλ Τράσον**, γράφοντα τῷ Κυθήρων ἐκ Σιτείας τῆς Κρήτης τῇ 19 μαΐου, καὶ συνιστῶντα Μανουὴλ τινα Σαβὴν, ἄνθρωπον εὐλαβῆ περὶ τὰ θεῖα, πρεσβύτερον, ἵνα τύχῃ τῆς ἀδείας τοῦ ἐξομολογεῖν—**Μάρκος Μορεζῆνος** ἱερεὺς, ἐκ Κρήτης, ἦν λόγιμος ἀνὴρ, ὃς ἔγραψε δὶς πρὸς τὸν Κυθήρων ἀπὸ 9 μαΐου καὶ ἀπὸ 10 ἰουνίου τοῦ αὐτοῦἔτους. Ἕτερον κληρικὸν τὸαὐτὸ φέροντα ἐπώνυμον, Ἰωάννην τοὔνομα, ἐγνώρισα πρὸ ἐτῶν, ἐκδοὺς ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ καί τινα στιχουργήματα, πάντως ἀλλότρια (α) — **Ἰωάννης Συληγάρδος** ἱερεὺς, ἐκ Κρήτης, ἦν λόγιμος ἀνὴρ, καὶ πρὸς αὐτὸν ἔγραφεν ἐκ Κυθήρων ὁ Κατηλιανὸς τῇ 24 ἰουλίου 1616, ἀποστείλας τότε καὶ ζητηθὲν ἐπιγονάτιον. Διότι, καθὼς ἐννόησεν ὁ ἀναγνώστης, ἐκ Βενετίας ἀπεστέλλοντο ἱερὰ ἄμφια, καίτοι οἱ τῆς Πόλεως τεχνῖται κατεσκεύαζον τοιαῦτα, κινοῦντα τὸν θαυμασμὸν ἡμῶν.

*** οὐδεμία χωρεῖ διόρθωσις εἰς τὸ παραλειφθὲν μέρος τῆς ἐπιστολῆς, ἐλεεινῶς ἐκτετυπωμένον ὑπὸ Λαμίου· "ἐπιστολαῖς ἐπέκεινα τῶν εἴκοσι καὶ σε μετ' οὐ δυσί, καὶ τρισίν. ἃς οὐκ ἔδειν δεδέχθαι αὐτὸν καίσε „.

(α) Παρνασσοῦ (περιοδικοῦ τοῦ ὁμωνύμου Συλλόγου) τόμου Α'.

Παχώμιος Δοξαρᾶς συνιστᾶται ὡς εὐπαίδευτος κληρικὸς, ὃς ἔγραφε τῷ Κατηλιανῷ. **Λεόντιος** δὲ ὁ «λογιώτατος ἐν ἱερομονάχοις», ὁ διαμένων ἐν Βιέννῃ, βεβαίως ἦν ὁ κύπριος, οὐκ ἄγνωστος ἡμῖν. Τελευταία αὐτοῦ μνεία τῷ 1591.

§

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν ἱκαναὶ εἰδήσεις ἀναφέρονται, ταύτας δὲ ἐν ταῖς στήλαις τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» δυνατὸν 'να συμπαρατάξωμεν, χάριν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις φιλιστόρων, εἰς οὓς τὸ τοῦ Λαμίου βιβλίον ἄγνωστόν ἐστι καὶ ἔσται.

Ἄρχομαι ἀπὸ τῆς χρονικῶς παλαιοτέρας·

ἀναφέρεται εἰς τινα **ἀρχιεπίσκοπον Ἴμβρου** διαμένοντα ἐν Βενετίᾳ τῷ 1573, ᾧ Μάξιμος ὁ Μαργούνιος, πρὸ τοῦ ἱερωθῆναι, προσρήσεις διευθύνει διὰ Γαβριὴλ τοῦ Σεβήρου, ἱερομονάχου ἔτι. Ἴμβρου μητροπολίτην γινώσκομεν ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Β' τὸν Ἰωακεὶμ, ἀναγραφόμενον ὑπὸ Κ. Σάθα ἐν «Βιογραφικῷ σχεδιάσματι περὶ Ἱερεμίου» (Ἀθῆναι, 1870, σελ. γγ'.)

Γερμανὸς ἐπίσκοπος ἐν Κύπρῳ συνιστᾶται τῇ 10 ἰανουαρίου τῷ Σεβήρῳ, ἀρχιερεῖ ἤδη ἀπὸ τοῦ 1576, ὑπὸ Μαξίμου τοῦ Μαργουνίου, διαμένοντος ἐν τῷ σιναϊκῷ μετοχίῳ τῷ ἐν Κρήτῃ. Τάδε γράφει· «ἐπεὶ δέ σου, ὡς οὐκ οἶδ' εἴης ἄλλος τό,τε (β) κόσμιον τῶν ἠθῶν καὶ τὸ ὑπερβάλλον τῆς καλοκαγαθίας ἐπίσταμαι, οὐκ ἦν ὅπως οὐκ ἂν σοι συστήσαιμι διὰ τούτων τῶν ἐμῶν γραμμάτων τὸν ἐν ἐπισκόποις θεοφιλέστατον κύριον Γερμανὸν τὸν κύπριον, ἄνδρα τῷ ὄντι καλὸν κἀγαθὸν καὶ θεοσεβέστατον, ὃν καὶ δι' ἄλλας οὐκ ὀλίγας αἰτίας, ἃς καὶ αὐτὸς ὅσον οὔπω ἐπιστήσῃ, χρησάμενος τῷ ἀνδρὶ, δίκαιος ἂν εἴης ἀσμένως πάνυ καὶ φιλοφρόνως ἀποδέξασθαι — — εἴτε συνιστῶν ἄλλοις, εἴτε καὶ αὐτὸς καθ' αὑτὸν εὐποιῶν» κλπ. Καὶ γινώσκομεν μὲν κατ' ἐκεῖνα τὰ ἔτη Τιμόθεον ἀρχιεπίσκοπον Νέας Ἰουστινιανοπόλεως ἀπὸ τοῦ 1571 καὶ μετ' αὐτὸν Ἀθανάσιον, ἀλλ' ἐπειδὴ Κυπριανὸς ὁ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος ἱστοριογράφος ἀναφέρει ὅτι «τὸ ἀρχιεπισκοπᾶτον Ἀμμοχούστου τὸ ἔλαβεν ἕνας μοναχὸς κρητικὸς, ὁποῦ εὑρίσκετο εἰς Ἀμμόχουστον ἐφημέριος εἰς τὸν Ἅγιον Συμεὼν», δυνάμεθα 'να εἰκάσωμεν ὅτι οὗτος ἦν ὁ συνιστώμενος ὑπὸ Μαργουνίου τῷ Σεβήρῳ Γερμανὸς ἐπίσκοπος ὁ κύπριος (γ). Τὰ τοῦ Μαργουνίου γραφόμενα δεικνύουσιν ὅτι Γερμανὸς ὁ ἐπίσκοπος ἐπεσκέψατο τὴν Βενετίαν ἀθροίζων ἐλέη καὶ συνδρομὰς ἀπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ εὐπορου-

(β) Ἀγνοῶ πῶς διορθοῦται τὸ διεφθαρμένον τοῦτο μέρος τῆς ἐπιστολῆς.

(γ) Φιλίππου Γεωργίου Ἱστορικαὶ εἰδήσεις περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου· ἐν Ἀθήναις.

σῶν ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν. Φρονῶ ὅτι τὸ αὐτὸ ἐζήτει καὶ ὁ τῆς Ἴμβρου μητροπολίτης Ἰωακείμ. Ὑπομνήματά τινα ἐπισκοπικῶν ἐκλογῶν καὶ γράμματα συνοδικὰ καθαιρέσεων ἐπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν, γεγραμμένα μετὰ τὰ ἔτη ταῦτα καὶ μέχρι τέλους σχεδὸν τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος, ἀναφέρουσι συνήθως ἐκλείψεις ἀρχιερέων ἀπὸ τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν καὶ μακρὰς ἀπουσίας, πολλάκις ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Πατριαρχείου, καὶ τούτων ὁ σκοπὸς ἦν ἡ συλλογὴ βοηθείας χρηματικῆς ἢ πρὸς ἐξόφλησιν χρεῶν, ἰδίων ἢ κοινῶν, ἢ πρὸς συντήρησιν τῶν ἀρχιερέων. Ἕτεροι κληρικοί, σπράδην ἐν τῷ βιβλίῳ ἀνιφερόμενοι, περιήρχοντο πιθανῶς διὰ σκοπὸν παρόμοιον, ἡγούμενοι μονῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, Ἰωνᾶς, ἐκ Βενετίας εἰς Παταύιον ἐλθὼν τῷ 1573, καὶ Μερκούριος, ὧν ποιεῖται μνείαν ἐκ Παταυίου γράφων ὁ Μαργούνιος πρὸς Σεβῆρον, κατὰ αὔγουστον τοῦ 1578.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ὀνομαστικὴ ἐπέτειος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ οἰκουμ. πατριάρχης κ. κ. Γερμανὸς ὁ Ε' ἦγε τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος Αὐτοῦ. Ἐπὶ τούτῳ ἐτελέσθη ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ δοξολογία χοροστατοῦντος τοῦ α' τῇ τάξει τῶν σεβασμ. συνοδικῶν κ. Βασιλείου, παρισταμένων ἐν τῷ ἁγ.βήματι τῶν σεβασμ.μελῶν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν παρεπιδημούντων ἀρχιερέων, ἐν δὲ τῷ σωλέατινῶν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, καὶ ἱκανοῦ πλήθους.

Μετὰ τὴν δοξολογίαν οἱ σεβασμ. συνοδικοὶ προσελθόντες παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὑπέβαλον τὰ σέβη καὶ τὰ συγχαρητήρια αὐτῶν τῷ σεπτῷ πρωθιεράρχῃ προσφωνήσαντος ἀπὸ μέρους τῶν δύο Σωμάτων τοῦ α' τῇ τάξει τῶν ἁγίων συνοδι ῶν καὶ προέδρου τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου γέροντος κ. Βασιλείου. Μετὰ τοὺς ἁγίους συνοδικοὺς ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη τοὺς πατριαρχικοὺς ὑπαλλήλους, ἐξ ὀνόματος τῶν ὁποίων προσεφώνησεν ὁ Μ. πρωτοσύγκελλος παν. κ. Καλλίνικος ὑποβαλὼν τὰ εὐλαβῆ συγχαρητήρια καὶ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως αὐτῶν πρὸς τὸν σεπτὸν αὐτῶν δεσπότην καὶ πατέρα.

Πρὸς ἀποφυγὴν κοπώσεως,ἐκτὸς τῶν προσελθόντων ἐντιμοτάτων συμβούλων καὶ ὁμογενῶν βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν, δὲν ἐδέχθη ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἄλλων τινὰ, ἐγκαίρως γνωσθέντος διὰ τοῦ τύπου ὅτι Αὕτη δὲν θὰ ἐδέχετο ἐπισκέψεις.Ἐν τούτοις ἄπειρον πλῆθος ἐπιλέκτων ὁμογενῶν συνέρρευσεν ἐν τοῖςΠατριαρχείοις, ἅπαξ ἔτι ἐκδηλωθείσης τῆς πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος λατρείας τοῦ ὁμογενοῦς κόσμου. Αἱ κοινοτικαὶ ἀρχαί, αἱ ἐφορεῖαι καὶ τὸ προσωπικὸν τῶν ἀνωτέρων ἡμῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν καθιδρυμάτων καὶ πλῆθος ἄλλο ἐμπόρων, τραπεζιτῶν, ἐπιστημόνων καὶ πάσης τάξεως ὁμογενῶν ἐνεγράφη εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀνοιγὲν ἐν τῇ Μ. πρωτοσυγκελλίᾳ καὶ τῇ Μ. ἀρχιδιακονίᾳ βιβλίον συγχαρητηρίων.—Πολλὰ ἐπίσης ἐδέχθη συγχαρητήρια τηλεγραφήματα ἡ Α. Θ. Παναγιότης καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια. Τηλεγραφικῶς καὶ διὰ γραμμάτων συνεχάρη ἡ Α. Θ. Παναγιότης τοὺς ἑορτάζοντας τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ πανιερ. μητροπολίτας Ἀμασείας, Κορυτσᾶς, Καρπάθου καὶ Κάσου, Λέρου καὶ Καλύμνου.

Κοινότης Βραΐλας. Ἱερατικῶς προϊστάμενος τῆς ἐν Βραΐλᾳ ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου κοινότητος διωρίσθη, συνοδικῇ ἀποφάσει, ἀναλαβὼν καὶ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, ὁ πανσλ. ἀρχιμ. κ. Μελέτιος Λουκάκης.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδεται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη· Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δηδοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 25.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆςδιευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

Ὁ Ροδόλφος Βελισσαρίου, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, τέως κάτοικος Ταταούλων(Κωνσταντινουπόλεως) καὶ ὑπάλληλος, νῦν δ' ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον δευτέραν καὶ ὥραν 8 1]2 π. μ. εὐρωπαϊστὶ, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐχούσης συζύγου Ἀθανασίας Ρ. Βλισσαρίου, τὸ γένος Νικολάου Βαλσαμίδου, κατοίκου Ταταούλων, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, τὰ εἰκαιακὰ ἐπαγγελλομένης, ἐπὶ διαζυξει. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Χρόνου» συνεχῶς

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 22 ἀπριλίου 1915.

Ὁ πρόεδρος 3

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** Ὁ Α' γραμματεὺς

Ἀριστόβιος Δ. Χαμουδόπουλος

Περιεχόμενα:

Κυριακὴ τῶν Ἁγ.Πάντων—Μιλτ. Καραβοκυροῦ Τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια) — Λογίμων ἀνδρῶν τέρψεις — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. Ἐν Πόλει τῇ 23 Μαΐου 1915 ΑΡΙΘΜ. 21

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 20)

Παραθέτομεν κάτωθι κατὰ χρονολογικὴν τάξιν τὰ ἂ εὕρομεν κείμενα συνθηκῶν μεταξὺ τῶν Αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν Βενετῶν αὐτῶν καὶ τῶν Γενουηνσίων, τοῦ ὑψηλοτάτου ρηγὸς Ραγούσης καὶ Σικελίας κτλ. καὶ τοῦ εὐγενοῦς καὶ περιφανοῦς Κομμουνίου τοῦ Ραγουζίου.

Ι. Νεαρὰ 27. Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου ἐν ἔτει 692 παραχωροῦσα ἐλευθερίαν ἐμπορίου τοῖς Βενετοῖς.

ΙΙ. Νεαρὰ 6 Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου ἐν ἔτει 1265 ἤτοι Συνθήκη συναφθεῖσα μεταξὺ Αὐτοῦ καὶ τοῦ Δουκὸς τῆς Βενετίας.

«Ἐπεὶ ὁ εὐγενέστατος δοὺξ Βενετίας καὶ ἕξουσιαστὴς Χορβατίας, δαλματίας καὶ τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ λοιπῶν χωρῶν τε καὶ νησίων κῦρις Ραινέριος Ντζένος μετὰ καὶ τῆς μικρᾶς καὶ τῆς μεγάλης βουλῆς τοῦ κουμουνίου αὐτῶν καὶ συναινέσεως καὶ γνώμης τοῦ τοιούτου κουμουνίου παντὸς τῆς Βενετίας ἐκλεξάμενος ἀποκρισιαρίους τοὺς δύο εὐγενεῖς ἄνδρας καὶ πρωτοσυμβούλους, τόν τε σὺρ Ἰάκωβον Δελφῖνον καὶ τὸν σὺρ Ἰάκωβον Κονταρῖνον ἀπέστειλεν εἰς τὴν βασιλείαν μου, ὥστε συντυχεῖν καὶ τρακταῖσαι περὶ ἀγάπης καὶ πληρῶσαι τούτοις ταύτην μετὰ τῆς βασιλείας μου ὡς πληρεστάτους ἀποκρισιαρίους καὶ ἔχοντες τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸ θέλημα ἅπαν τοῦ εὐγενεστάτου Δουκὸς Βενετίας καὶ τοῦ κουμουνίου αὐτῶν ἀνατεθειμένον εἰς αὐτοὺς καὶ τὸ παρ' αὐτῶν γεγονὸς καὶ ἀφιερωθὲν μετὰ τῆς βασιλείας μου στερχθῆναι καὶ βεβαιωθῆναι καὶ δεχθῆναι παρὰ τοῦ διαληφθέντος εὐγενεστάτου Δουκὸς Βενετίας κυροῦ Ραινερίου Ντζένου καὶ τῆς μικρᾶς καὶ μεγάλης Βουλῆς τῆς Βενετίας καὶ παντὸς τοῦ κουμουνίου αὐτῆς, καὶ πολλῶν συντυχιῶν γενομένων τρακταϊσμῶν μετ' αὐτῶν, συνῆλθεν ἡ βασιλεία μου καὶ συνεβιβίσθη εἰς τὸ ποιῆσαι καὶ πληρῶσαι τὴν μετ' αὐτῶν ἀγάπην ἐπὶ τοῖς κεφαλαίοις τοῖς κατωτέρω ρηθησομένοις. Ὀμνύει ἡ βασιλεία μου εἰς τὰ ἅγια τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν, ἵνα ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας, ἥτις ἐστὶ ὀκτωκαιδεκάτη τοῦ παρόντος μηνὸς Ἰουνίου τῆς ὀγδόης ἰνδικτιῶνος, ἔχῃ μετὰ τοῦ εὐγενεστάτου Δουκὸς Βενετίας καὶ τῆς μικρᾶς καὶ μεγάλης Βουλῆς αὐτῶν, παντὸς τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας ἀγάπην καθαρὰν καὶ ἀδολίευτον οὕτως·

Ἵνα μετὰ τὸ συνδεθῆναι αὐτοὺς εἰς ἀγάπην μετὰ τῆς βασιλείας μου οὐ μὴν ποιήσωσιν οὐ-

τοι μετ' ἄλλου γένους ἀγάπην κατὰ τῆς βασιλείας μου, ἀλλ' οὐδὲ ἐὰν ἐπιχειρήσῃ τις ἄλλους ἢ ἀπὸ τῶν νῦν κρατουμένων εἰς φιλίαν τῆς Βενετίας καὶ ὁρμήσῃ κατὰ χώρας τῆς βασιλείας μου, ἢ ὁ κύριος Πάπας, ἢ ὁ ῥὴξ Φραγγίας ἢ ὁ ῥὴξ Σικελίας, ἢ ὁ ῥὴξ Καστέλλης ἢ ὁ ῥὴξ Ἰγκλινίας, ἢ ὁ ῥὴξ Ραγούνης ἢ ὁ αὐτάδελφος τοῦ ῥηγὸς Φραγγίας, ὁ κόντος κάρουλος ἢ ἕτερος ῥὴξ καὶ κόντος ἢ τὸ κουμούνιον τῆς Γενούης ἢ τὸ κουμούνιον τῆς Πίσης ἢ τὸ κουμούνιον τοῦ Ἀγκῶνος ἢ ἕτερον κουμούνιον ἢ ἁπλῶς εἰπεῖν χριστιανός τις ἢ ἀσεβὴς ἀλλογενὴς ὁρμήσῃ κατὰ χώρας τῆς βασιλείας μου ἢ κάστρου ἢ φοσσάτου αὐτῆς, ἵνα συνέλθῃ ὁ εὐγενέστατος Δοὺζ Βενετίας μετ' αὐτῶν ἢ τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας ἢ τῶν καραβοκυρίων ἢ τῶν ἀρχόντων τῆς Βενετίας εἰς μάχην κατὰ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου ἢ κατὰ κάστρου ἢ φοσσάτου αὐτῆς, ἢ λόγοις ἢ βουλαῖς ἢ ἔργοις ἢ χρήμασιν ἢ ἵνα ναυλώσωσιν αὐτοῖς ξύλα εἰς τὸ ἐλθεῖν ἢ ἀπὸ τοῦ κουμουνίου κοινῶς ἢ ἀπὸ πραγματευτῶν ἰδικῶς καὶ ἀρχόντων τῆς Βενετίας, ὥστε λαβεῖν ναῦλον ἢ τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας ἢ τινας τῶν πραγματευτῶν ἢ τῶν καραβοκυρίων καὶ διακομίσας ἐχθροὺς εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας μου· εἰ δέ τινες ῥῆγες ἢ πρίγκηπες ἢ κόντοι ἢ βαρούνιοι μετὰ φοσσάτου ζητήσουσι διαπεράσαι ἐπὶ τῷ ἀπελθεῖν εἰς τὸν τοῦ Κυρίου τάφον ἢ ἀλλαχοῦ, πρῶτον ἵνα ζητῇ ἐξ αὐτῶν ὅρκον ὁ δοὺξ Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον, ὅτι οὐ μὴν ἔλθωσι κατὰ χώρας τῆς βασιλείας μου καὶ οὕτως ἵνα παραχωρῶσιν αὐτοῖς ἀπελθεῖν ἔνθα βούλονται εἰς τὴν δουλείαν αὐτῶν. Εἰ δ' ὕτως περεγρῖνοι τινές θελήσωσι διαπερᾶσαι δέκα ἢ εἴκοσι τὸν ἀριθμόν, οὐ μὴν ἀπαιτῇ ἐξ αὐτῶν ὅρκον ὁ δοὺξ Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον.

Ἵνα οἱ πραγματευταὶ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου οἱ μέλλοντες ἀπέρχεσθαι εἰς Βενετίαν ποιῶσι τὰς δικούσας αὐτοῖς πραγματείας καὶ διδῶσι το κομμέρκιον κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς Βενετίας καὶ ἐξωνῶνται τὰ δοκοῦντα αὐτοῖς ἀνεμποδίστως.

Ἵνα τὰς χώρας, ἃς κρατεῖ ἀρτίως ἡ Βενετία, τὴν Κορώνην, τὴν Μεθώνην, ἔχῃ πάλιν, καθὼς ἔχει αὐτάς, ἵνα ἔχῃ τὴν νῆσον Κρήτην, καὶ ὅσοι ἄθρωποι τῆς βασιλείας μου εὑρίσκονται ἐκεῖσε, ἵνα ἐπάρῃ αὐτοὺς ἡ βασιλεία μου καὶ οὐ μὴν μεταχειρισθῇ ταύτην ἡ βασιλεία μου· τὰ νησία τοῦ Αἰγαίου πελάγους ὅσα εἶχεν εἰς εἴσοδον ὁ Δοὺξ Βενετίας, ἵνα πάλιν ἔχῃ ταῦτα, ὅσα δὲ ἦσαν ὑπὸ τὴν βασιλείαν καὶ τὸ πριγκιπάτον, ὅτε οἱ λατῖνοι ἦσαν ἐγκρατεῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἵνα, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, γένωνται ὑπὸ τὴν βασιλείαν μου καὶ τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτῆς καὶ τὴν Ρωμανίαν· εἰς τὸν Εὔριπον, ἵνα ἔχωσιν, εἴτι ἔχουσι σήμερον.

Ἵνα δώσῃ αὐτοῖς ἡ βασιλεία μου εἰς τὸν ἁλμυρὸν τόπον εἰς κάθισμα καὶ ποιήσωσιν ἐν αὐτῷ ἀναπαύσεις· ἐπεὶ δὲ ἔχει ἡ βασιλεία μου μάτην μετὰ τοῦ Εὐρίπου καὶ εὑρίσκονται ἐν αὐτῷ Βενέτικοι, ἵνα ἔχῃ ἡ βασιλεία μου κατακεκρατημένην τὴν σκάλαν τοῦ ἁλμυροῦ, ὅπως μὴ ἐπαίρωσιν ἀπὸ τῆς τοιαύτης σκάλας βρώσιμα καὶ πόσιμα οἱ ἐν τῷ Εὐρίπῳ βενέτικοι καὶ ἀποκομίζωσι ταῦτα εἰς ζωάρκειαν τῶν ἐν τῷ Εὐρίπῳ ἐχθρῶν τῆς βασιλείας μου λατίνων, μέχρις ἂν δώῃ θεὸς καὶ γένηται ἐγκρατὴς ἡ βασιλεία τοῦ Εὐρίπου καὶ τότε ἵνα ἀπολύσῃ καὶ τὴν τοιαύτην σκάλαν ἡ βασιλεία μου πρὸς τὸ μέρος τῆς Βενετίας· ὅτε δὲ μέλλει πολεμεῖν ἡ βασιλεία μου μετὰ καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ βοηθείας τοῖς εἰς τὸν εὔριπον Λατίνοις, οὐ μὴν ἀποστείλῃ ἡ Βενετία συμμαχίαν ἢ χρῆμα εἰς βοήθειαν αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν τῷ εὐρίπῳ εὑρισκόμενοι Βενέτικοι, εἰ μὲν ἀποσχισθῶσιν ἀπὸ τοῦ μέρους τῶν ἐκεῖσε Λατίνων καὶ πέσουσιν ἰδικῶς· καὶ οὔτε τοῖς Λατίνοις συμμαχοῦσιν, οὔτε τῇ βασιλείᾳ μου ἀντιδικοῦσιν, ἵνα φυλάσσωνται καὶ αὐτοὶ καὶ τὸ πρᾶγμα παρὰ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Βενέτικοι· εἰ δὲ ἀντιδικήσουσιν οὗτοι μετὰ τῶν ἐκεῖσε Λατίνων τῷ μέρει τῆς βασιλείας μου εἰς τὸν κατὰ τῶν Εὐριπιωτῶν γενησόμενον πόλεμον, ἵνα καὶ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τὸ πρᾶγμα αὐτῶν ποιῇ ἡ βασιλεία μου ὅπερ βούλεται. Ἀφ' ὅτου δὲ βοηθείᾳ Θεοῦ ἐπιλάβηται ἡ βασιλεία μου τοῦ Εὐρίπου, τὸν τόπον ὃν εὑρίσκεται ἡ Βενετία ἔχουσα ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν σήμερον, ἵνα δώσῃ τοῦτον πάλιν ἡ βασιλεία μου πρὸς τὸν εὐγενέστατον Δοῦκα Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον αὐτῆς καὶ ἔχωσι πάλιν τοῦτον, καθὼς ἔχουσι σήμερον.

Ὡσαύτως ἵνα δώσῃ αὐτοῖς ἡ βασιλεία μου καὶ εἰς τὸ μέρος τῆς Θεσσαλονίκης ἄνευ τοῦ κάστρου ἔνθα θέλουσι τόπον εἰς κάθισμα· εἰς τὸ μέρος τοῦ βολεροῦ, ἔνθα ἀναπαιθῶσιν· ἀπὸ τοῦ στενοῦ εἰς τὸ μέρος τῆς δύσεως εἰς δύο τόπους, ἔνθα ἂν ὀρεχθῶσιν· εἰς τὴν Ἱπολιν εἰς οἷον τόπον θελήτε σ.ν ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ἐξαρτήσεως μέχρι καὶ τῶν πηγῶν· (εἰ δ' ἴσως ποτὲ τὰν καιρῶν θελήσει ἡ βασιλεία μου δοῦναι τὸν τόπον ἐντὸς τῆς Πόλεως ἢ τῆς Θεσσαλονίκης τινὶ τῶν λατινικῶν κουμουνίων, ἵνα τότε προτιμᾶται ἡ βασιλεία μου τοὺς Βενέτικους καὶ διδῷ αὐτοῖς τόπον εἰς τὰ τοιαῦτα κάστρα· εἰς τὴν μαύρην θάλασσαν ὅπου ἂν ἀρεσθῶσι· εἰς τὴν ὀρτάκιον ἵνα ἔχωσι τόπον· εἰς τὸ ἀτραμύτιον τὰ ὀσπίτια καὶ τὰ λουτρὸν τὰ ὄντα ἐκεῖσε· εἰς τὴν ἄναιαν τόπον ἵνα εἰσέρχωνται καὶ ἐξέρχωνται ἐν αὐτῷ· ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν Σμύρνην.

Ἵνα ἀποδιώξῃ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ τῆς χώρας αὐτῆς καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν τοὺς Γενουΐτας καὶ νὰ μὴν παραλάβῃ αὐτούς· ἐὰν δέ ποτε τῶν καιρῶν προσέλθωσιν οἱ Γενουΐται τῇ βασιλείᾳ μου καὶ παρακλητεύσωσιν αὐτήν, ἵνα δέξηται αὐτοὺς εἰς ἀγάπην, ἄλλως οὐ μὴν ποιήσῃ ταύτην ἡ βασιλεία μου μετ' αὐτῶν, εἰ μὴ μετὰ εἰδήσεως τοῦ Δουκὸς Βενετίας καὶ τοῦ κουμουνίου, σωζομένου τοῦ παρόντος ὁρκωμοτικοῦ τῆς βασιλείας μου πρὸς τὴν Βενετίαν· ἀλλ' οὐδὲ ἡ Βενετία ἵνα παραδέξηται αὐτοὺς εἰς ἀγάπην ἄνευ εἰδήσεως τῆς βασιλείας μου, σωζομένου τοῦ πρὸς τὴν βασιλείαν μου ὁρκωμοτικοῦ τῆς Βενετίας. Ἐὰν δὲ οἱ τοιοῦτοι ἐχθροὶ αὐτῶν ἁρματώσωσι κάτεργα ἐπὶ τῷ ἐλθεῖν κατὰ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου, ἵνα ἁρματώσωσι καὶ οὗτοι κάτεργα καὶ ἔρχωνται πρὸς ἀντιπαράταξιν αὐτῶν καὶ βοήθειαν τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου, πρὸς τὸ ποσὸν τῶν γενουϊτικῶν ξύλων καὶ πρὸς ὃ διακρίνουσιν οὗτοι ἀντιπαρατάξασθαι αὐτοῖς· καὶ ἵνα διδῷ ἡ βασιλεία μου τὴν ἔξοδον τῆς (ἡ)μισείας ρόγας τῶν σωμάτων τῶν τοιούτων κατέργων, γινομένου ὅρκου παρά τε τοῦ δουκὸς τῆς Βενετίας καὶ τοῦ κουμουνίου αὐτῶν, ὅτι καθὼς μέλλουσιν οὗτοι δοῦναι τὴν ἡμίσειαν ρόγαν τῶν τοιούτων σωμάτων ἄνευ τινὸς δόλου, ἵνα διδῷ καὶ ἡ βασιλεία μου τὴν ἡμίσειαν ρόγαν τῶν σωμάτων, ἰσόποσον τῆς ρόγας τῆς Βενετίας.

(ἕπεται συνέχεια)

ΛΟΓΙΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΤΕΡΨΕΙΣ

(τέλος· ἴδε συνέχειαν εἰς 20 τεῦχος)

Περιττὸν 'να γραφῇ βεβαίως ἐπεξήγησίς τις ἐνταῦθα τῶν αἰτήσεων περὶ χειροτονίας ἱερέων κρητῶν ἐν Κυθήροις· ἂν ἐν δοκιμίοις ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας μὴ γίνηται λόγος ὁ πρέπων ἐπὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου, κινδυνεύη δ' εἰς τὴν λήθην 'να περιπέσῃ σελὶς τόσον οὐσιώδης τῆς ἡμετέρας ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῶν κάτω χρόνων, ἀλλ' ἐγίνωσκον αἱ πρὸ ἡμῶν γενεαὶ τὸν λόγον τῆς ἀποστολῆς κληρικῶν εἰς Κύθηρα πρὸς χειροτονίαν. Εἰς τὴν διήγησιν περὶ τοῦ νεοφανοῦς Φανουρίου, τὴν ἐν τῷ «Ν. Λειμωναρίῳ» κειμένην, ἀναγινώσκομεν εἰς ἁπλουστάτην ἐκτεθειμένα γλῶσσαν ταῦτα· «κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἡ νῆσος Κρήτη δὲν εἶχε χριστιανὸν ἀρχιερέα, ἀλλὰ λατῖνον, διότι ἐξουσιάζετο ἀπὸ τοὺς βενετίκους, οἱ ὁποῖοι μὲ πονηρίαν δὲν ἄφινον νὰ γίνῃ νέος ἀρχιερεὺς, οὔτε μητροπολίτης, οὔτε ἐπίσκοπος, ὅταν ἀπέθνησκεν ὁ πρῶτος—— νὰ ἠμπορέσουν μὲ τὸν καιρὸν νὰ γυρίσουν τοὺς ὀρθοδόξους εἰς τὰ (δυτικὰ) δόγματα. Λοιπὸν ἐπήγεναν, ὅσοι χριστιανοὶ ἤθελον νὰ ἱερωθοῦν, εἰς τὰ Κύθηρα, καὶ ἐχειροτονοῦντο». Καὶ τὸν μόχθον τοῦτον ὑφίσταντο μέχρι σχεδὸν τῶν μέσων τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος, ὁπότε πᾶσαν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν ἀνεγνώρισε καὶ κατεκύρωσε τοῖς ὀρθοδόξοις ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις, ἔκτοτε δ' ἐπαύσατο πᾶσα μετάβασις ἔξω τῆς Κρήτης κληρικῶν πρὸς χειροτονίαν, ἀποκατασταθείσης, ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ τὴν εὐμένειαν τῶν σουλτάνων, τῆς ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ὀρθοδόξου ἱεραρχίας. Ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἔν τισιν ἑτέραις ἑπτανησιακαῖς κοινότησιν ἱερέων γράφει καὶ Παναγιώτης Χιώτης ὁ ἀείμνηστος τῶν ζακυνθίων ἱστοριογράφος ἐν τῇ κατὰ μέγα μέρος ἀξιαναγνώστῳ προσθήκῃ εἰς τὴν ἐπιτομὴν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τοῦ μνήμης ἀλήστου Μελετίου Ἀθηνῶν. Πολὺ πρὸ τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἔζησαν οἱ παρὰ Λαμίῳ λόγιμοι Ἕλληνες, δύο μόνον ἐπίσκοποι τῶν ὑπὸ τὴν ἐνετικὴν ἀριστοκρατίαν νήσων «διετηρήθησαν ἀπείρακτοι, ὁ ἐπίσκοπος Λευκάδος καὶ ὁ Κυθήρων. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἀνατολικοορθόδοξοι νησιῶται ἐταράττοντο εἰς τοιαύτας βιαιοπραγίας τῶν (φράγκων) ἔτυχον μόνον —— νὰ χειροτονῶνται οἱ μὲν κερκυραῖοι ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου (γρπτ. μητροπολίτου) Ἰωαννίνων, τιτλοφορουμένου «καὶ ἐξάρχου Κερκύρας», οἱ δὲ ζακύνθιοι καὶ κεφαλλῆνες ὑπὸ τοῦ Λευκάδος» —καὶ μόλις μετὰ τὰ μέσα τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος «οἱ ζακύνθιοι καὶ κεφαλλῆνες διετήρουν ὁμόδοξον ἐπίσκοπον, ἐκλεγόμενον ὑπὸ μόνου τοῦ κλήρου Κεφαλληνίας, τοῦ ὑποψηφίου λαμβανομένου δὶς ἐκ Κεφαλληνίας καὶ ἅπαξ ἐκ Ζακύνθου». Τὸ δικαίωμα τῶν χειροτονιῶν ὁ διδάσκαλος τοῦ Γένους Ἀναστάσιος Διομήδης Κυριακοῦ ἐν

«Ἐκκλησ. Ἱστορίᾳ» (τόμου Γ', περίοδος δ', μέρος α' τῆς δευτέρας (ὀρθότερον τρίτης) ἐκδόσεως) ἀποδίδει καὶ τῷ Κεφαλληνίας ἐπισκόπῳ. Θέλομεν ἰδεῖμεν ὀλίγον λεπτομερείας τινὰς παρ' ἑτέρῳ δοκίμῳ συγγραφεῖ, χρηζούσας ἐκτάσεώς τινος ἢ διακριβώσεως.

* * *

Εἰς τὴν **ἱστορίαν τῆς ἱερᾶς τέχνης** εἰδήσεις δύο χορηγεῖ τὸ καλὸν τοῦ Λαμίου βιβλίον, ἀλλ' ἀσαφεῖς σχεδὸν ἑκατέραν κατὰ τὸ ἥμισυ· Εἰς ἐπιστολὴν αὐτοῦ Διονύσιος ὁ Κατηλιανὸς ἐκ Βενετίας πρός τινα «ἄριστον πρωτοψάλτην τῆς θεοσώστου πόλεως Καλαμάτας» (ᾳχθ') ἐπικαλεῖται, καθὰ φαίνεται, τὴν παρὰ τῷ μητροπολίτῃ Μονεμβασίας μεσιτείαν ἐκείνου πρὸς ἄρσιν τῶν αἰτίων τῶν ἀναγκαζόντων αὐτὸν 'να μὴ καταλάβῃ τὴν ἐπισκοπὴν, ἣν «τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐδωρήσατο διὰ τοῦ —μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ τῶν λοιπῶν ἁγιωτάτων ἀρχιερέων». Ἀτυχῶς ἄγνωστον ἡμῖν λείπει τὸ ὄνομα τοῦ **πρωτοψάλτου** τούτου τῆς Καλαμάτας· **ψάλτην** δ' ἕτερον καθιστᾶ γνωστὸν ἡμῖν ὀνόματι μόνον, Νικόλαον καλούμενον, παραλείπων τὸν ναὸν, ἢ τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἔψαλλε.

Σχετίζεται τὸ γράμμα τοῦτο πρὸς ἑτέραν ἐπιστολὴν γραφεῖσαν «τῷ πανιερωτάτῳ ἀρχιερεῖ τῆς Μονεμβασίας», μῆνα μὲν οὐ φέρουσαν γραφῆς, ἀλλὰ προδήλως ἐπιστελλομένην κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐστάλη τὸ πρὸς τὸν πρωτοψάλτην γράμμα· Τὸ ὄνομα τοῦ Μονεμβασίας παραλείπεται· ἀλλ' ἐκ τῶν ἐν τῇ «Νομικῇ Συναγωγῇ» τοῦ Δοσιθέου σωζομένων πατριαρχικῶν γραμμάτων γίνεται γνωστὸς ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ὁ Λεόντιος· καὶ πρὸς αὐτὸν γράφει λοιπὸν ὁ Κατηλιανὸς ἀφοῦ καὶ ὑπ'αὐτοῦ τε καὶ τῶν ὑπ'αὐτὸν ἐπισκόπων ἐψηφίσθη καὶ τὴν χειροτονίαν ἐδέξατο· διότι ἡ τῶν Κυθήρων ἐπισκοπὴ ὑπέκειτο τότε τῇ μητροπόλει Μονεμβασίας, ἀριθμούσῃ τέσσαρας (πιθανῶς) ἐπισκοπὰς δηλδ. Κυθήρων, Μαΐνης, Ἔλους, Ρέοντος, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ μέχρι τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος ἓξ, ἐξ ὧν ἀγνοοῦμεν πόσαι ἠδύναντο 'να συντηρήσωσιν ἀξιοπρεπῶς ἀρχιερέα· ταύτας· Ἀνδρούσης, Μαΐνης, Ἔλους, Πλάτσας, Μηλέας, καὶ Λαγίας (ε), ἀποσπασθεισῶν δῆλα δὴ δύο, τῆς τοῦ Ρέοντος καὶ Πραστοῦ (σήμερον Κυνουρίας) προβιβασθείσης πρὸ πολλῶν ἐτῶν εἰς ἀρχιεπισκοπὴν, καὶ τῆς τῶν Κυθήρων, γενομένης ἐπισκοπῆς ἑτέρας ἐκκλησιαστικῆς ἐπαρχίας, τῆς Ἑπτανήσου. Ἀλλ' ἀκριβῶς μάλιστα κατὰ τούτους τοὺς χρόνους, περὶ ὧν γράφομεν καὶ ὁ Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας ἐπίσκοπος ὑπέκειτο τῷ μητροπολίτῃ Κορίνθου·

καὶ ἐντεῦθεν ἀπορία τις ἐπιγίνεταί μοι ἕνεκα τῶν ὑπὸ Ἑρμάννου Λούντζη γραφομένων ἐν τῷ καλλίστῳ αὐτοῦ βιβλίῳ «Περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῆς Ἑπτανήσου ἐπὶ ἐνετῶν» (ἐν Ἀθήναις, 1856, σελ. 122), τούτων· φαίνεται ὅτι, κατὰ μεταγενεστέραν ἐποχὴν, καὶ ἀφ' οὗ κατέστη ἀνεξάρτητος (ἀπὸ τοῦ Κορίνθου μητροπολίτου *) ἱεράρχης ὁ τῆς Κεφαλληνίας, ἡ δικαιοδοσία τούτου ἐπί τινα χρόνον ἐπεξετάθη ἐπὶ τῶν Κυθήρων καὶ ἐπὶ τῆς Κρήτης· τοῦτο πιθανῶς συνέβη διαρκούσης τῆς ἀποδημίας, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τῆς περιπλανήσεως, τοῦ ἐπισκόπου Κυθήρων Μαξίμου Μαργουνίου, ἀκμάσαντος κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ ** τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος» (ζ). Καλὰ πάντα ταῦτα τὰ τοῦ Λούντζη· ἀλλ' ὁ μὲν Μάξιμος ἀπέθανε τῷ 1602, αἴτησις δέ τις εἰς τὴν Βενετίαν ἀποσταλεῖσα τῷ 1629 ὑπὸ τῶν κεφαλλήνων παρετήρει ὅτι, δοθείσης ἀδείας εἰς τὸν Κατηλιανὸν 'να χειροτονῇ τοὺς κρῆτας ἱερεῖς, ὁ τῆς Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας «ἀπεγυμνώθη τῆς δικαιοδοσίας τοῦ χειροτονεῖν τοὺς τῆς Κρήτης ἱερεῖς, ἣν τῷ παρελθόντι ἔχτιρεν».

Ὑπῆρχεν ἄρα κατὰ τὸ παρελθὸν ἀνταγωνισμὸς ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ. Ὁ ἀνταγωνισμὸς ἀπεσοβήθη ἢ ἐναρκώθη κατὰ τὴν ἱερατείαν τοῦ Μαργουνίου, ὁ δὲ Κατηλιανὸς ἐχειροτονήθη ἓξ ἢ ἑπτὰ ἔτη μετὰ τὴν τοῦ Μαργουνίου πρὸς Κύριον μετάστασιν· εἰ δέ ποτε, τούτου διὰ σπουδαίαν αἰτίαν ἀπόντος ἐπί τινα χρόνον ἐκ Κυθήρων, ὁ Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας ἐχειροτόνησεν ἱερεῖς ἐκ Κρήτης ἐν μιᾷ τῶν δύο τούτων νήσων, οὐδαμῶς ἐκ τούτου δικαιοδοσία τις συμπεραίνεται. Καὶ ἐν τούτοις ὁ Λούντζης μαρτυρεῖ ὅτι, ἀφ' οὗ ἐχειραφετήθη ὁ Ζακύνθου ἐπίσκοπος ἔλαβε δικαιοδοσίαν 'να χειροτονῇ κυθηρίοις τε καὶ κρῆτας ἱερεῖς. Ἀλλ' ἡ μὲν χειραφέτησις τοῦ Κεφαλληνίας ἐγένετο βραδύτερον, τρεῖς σχεδὸν δεκάδας ἐτῶν μετὰ τὸν τοῦ Μαργουνίου θάνατον, ἐπὶ Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, μεταθέντος εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου τὸν Νικόδημον Μεταξὰν τῇ 8 Ἰουλίου 1628, ἤδη πρὸ τεσσαράκοντα σχεδὸν ἡμερῶν χειροτονηθέντα (η) Νεαπόλεως μητροπολίτην. Ἐπειδὴ δὲ, μέχρι τῆς εἰς τιμὴν ἀρχιεπισκόπου προαγωγῆς, ὁ Κεφαλληνίας ἦν ἐπίσκοπος τοῦ Κορίνθου, πολὺ πιθανὸν ὅτι, ἀναχωρήσαντός ποτ' ἐκ Κυθήρων τοῦ Μαργουνίου, τὰς χειροτονίας τῶν ἐξ ἑτέρας ἐπαρχίας ἱερέων ὁ Κεφαλληνίας ἐπετέλεσεν·

ἐντεῦθεν τὰ ψευδοϊσιδώρεια τοῦ Κεφαλληνίας δεκ-

ε) Χρυσάνθου Συνταγμάτιον (ὑπ' ὄψιν ἔχω τὴν δευτέραν ἔκδοσιν]—Οἰκονόμου ἐξ Οἰκονόμων Ἐκκλησιαστικὰ σωζόμενα· τ' μου Β ἐν ἀρχῇ [σελ. 6].

* προσθήκη τοῦτο τοῦ συντάκτου τῆς Ἐκκλ. Ἀληθ.

** μᾶλλον γραπτέον κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον, οὐχὶ δὲ κοτὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς ΙΣΤ ἑκατοντρδος.

(Ζ) Λούντζη σελ. 122, κεφ. ιγ'.

η βλ. μικράν μου κριτικὴν διατριβὴν ἐν α'Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ», τόμου ΙΘ' σ. 518, ὑπὸ τίτλον· Νικόδημος Μεταξὰς Κεφαλληνίας ἢ Νεαπόλεως.

ρέτσ, ὑπὸ φιλαρχίας ἐξογκούμενα, μετεβλήθησαν εἰς ἀπαιτήσεις, ἐμποδιζούσας τὸν πεπαιδευμένον Κατηλιανὸν ’να ἐπιληφθῇ τοῦ ποιμενικοῦ αὐτοῦ ἔργου. Τῷ πρωτοψάλτῃ Καλαμάτας ἐκ Βενετίας ἐπιστέλλει, καθὸ Κυθήρων, καὶ ἀναγγέλλει ὅτι «ὁ τῆς Κεφολληνίας ἐπίσκοπος μετὰ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ πρέσβεις ἔπεμψαν ἐν τῇ πόλει τῶν ἐνετῶν, καὶ εἴργουσιν ἡμᾶς ἰέναι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπαρχίᾳ». Πρὸς τὸν Λεόντιον Μονεμβασίας, συγρόνως ἴσως ἐπιστέλλων, ἐκτενέστερον ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν γράφει· «Τὰ δὲ περὶ τῆς ἐπισκοπῆς οὐχ οἷόν τε διηγήσασθαι, ἐπεὶ εἰς τοὔμπαλιν τῆς ἐμῆς ἐλπίδος τὰ πράγματα περιετράπησαν. Ὁ γὰρ Κεφαλληνίας ἐπίσκοπος καὶ οἱ αὐτοῦ συμπολῖται ὥρμησαν καθ’ ἡμῶν· φασὶ γὰρ χρόνου παρελθόντος, ἔλαβον δι’ αὐθεντικοῦ προστάγματος τὴν ποιμαντικὴν ἐξουσίαν τῆς τε Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου, Κυθηρίας, καὶ Κρήτης, καὶ οὐκ’ ἐῶσιν ἡμᾶς ἁφικέσθαι πρὸς τὸ ποίμνιόν μου, ὅπερ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ μέσου τῆς παναγιότητός σου ἐδωρήσατό μοι. Τοίνυν δεῖ ἡμᾶς, προαιρουμένους καὶ μὴ, χρόνον μακρὸν διατρίβειν ἐν τῇ πόλει τῶν ἐνετῶν καὶ ἀνέχειν ἐπὶ πλεῖστον τὴν σφοδροτάτην ζημίαν τῆς τε ψυχῆς καὶ ἀναλώματος».

Προστεθείσθω λοιπὸν ἐνταῦθα τὰ ὀλίγα ταῦτα τὰ εἰς ποιμαντικὴν ἀναφερόμενα δικαιοδοσίαν, συμπληροῦντα δὲ τὰ παρ’ Ἑρμάννῳ Λούντζῃ κείμενα, καὶ καταλλήλως ἐν ἐκκλησιαστικῷ περιοδικῷ στηλογραφούμενα, σὺν τοῖς ἄχρι τοῦ σημείου τούτου γραφεῖσιν, ἃ πάντα εἰς τὴν ὕπαρξιν ἑλλήνων λογίμων, κληρικῶν τὸ πλεῖστον, καὶ εἰς τὴν ἱερὰν αὐτῶν ἀποστολὴν ἀνάγονται. Καὶ ταῦτα μὲν ἀπεκδέχονται διακρίβωσιν νέαν καὶ δοκιμωτέραν, εἰςἣν ἱκανοί εἰσιν οἱ νῦν εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας ἐγκύπτοντες ἐν Ἑπτανήσῳ ὁμογενεῖς· δυνατὸν δὲ ’να λάβωσιν ἐπέκτασίν τινα, διὰ τῆς ἐκδόσεως ἐπιστολῶν λογίμων τινῶν ἑλλήνων, οἳ συνήκμασαν τοῖς ἀναγινωσκομένοις ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Λαμίου.

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ

ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ ΑΓΙΑΝΝΙΤΟΥ

ΤΟΛΜΗΡΙΑΙ

(τέλος· ἰδὲ συνέχειαν εἰς 19 τεῦχος)

Ἀσύστατον ἐπίσης κρίνω τὴν ἔνστασιν τοῦ πρώην οἰκουμενικοῦ Νεοφύτου ὅτι αἱ προσθῆκαι τοῦ Θεοδωρήτου ἢ μᾶλλον αὐτὸς «ἐν ταῖς προσθήκαις ταύταις ἀντίκειται εἰς τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν Συνόδων καὶ εἰς τὰς παραδόσεις τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας». Αὐστηρὸς κριτὴς εὑρίσκει λίαν εὐχερῶς ὅτι, παρατηρήσεις εὐπαρρησίαστοι περὶ ἀντιφάσεως κανόνων πρὸς τυπικὰ καὶ διατύπωσις ἀποριῶν ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἐκφράσεως ἐλευθερία περὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ μνημόσυνα, οὐδὲν ἄξιον καταδίκης ἢ μομφῆς περιέχει, ὁ δὲ ζητῶν τὴν ἀλήθειαν ἥκιστα ὑποπίπτει εἰς ἀρὰς ὅταν μάλιστα γράφῃ μετά τινος εὐλαβείας· ὁ δὲ Θεοδώρητος διέκρινε τὰς ἰδίας παρασημειώσεις ἀπὸ τῶν τοῦ Νικοδήμου σχολίων.

Καὶ ἐν τούτοις, οἱ κολυβάδες, ἐὰν πιστεύσωμεν τὰς ποικίλας περὶ αὐτῶν διαδόσεις, ἦσαν ἄξιοι καταδίκης τρομερᾶς· ὁ ζακύνθιος χρονογράφος Π. Χιώτης, οὗ καὶ ἀνωτέρω μνείαν ἐποιησάμην, προστίθησι τάδε, ἅπερ ἐν οὐδενὶ παρομοίῳ συγγράμματι μέχρι σήμερον ἀνέγνων· «κατὰ τὸ 1780 συνέβησαν (ἔριδες) παρὰ τοῖς μοναχοῖς τοῦ Ἁγίου Ὄρους τοῦ Ἄθωνος· ὅτι τινὲς αὐτῶν ἤθελον νὰ μὴ τίθενται κόλυβα καὶ τελῆται μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων τὴν κυριακὴν, ἀλλὰ μόνον τὸ σάββατον, ὅθεν ἐλέγοντο καὶ κολυβάδες. Ἐπρόσθετον δὲ οὗτοι ὅτι ὀφείλουσι νὰ λειτουργῶσιν οἱ ἱερεῖς μόνον πρὶν ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος, τὰς δὲ προηγιασμένας τῆς τεσσαρακοστῆς μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, καὶ νὰ ἐκφωνῶσιν ὅλας τὰς μυστικὰς προσευχὰς τῆς λειτουργίας εἰς ἑπήκοον πάντων· Τὸ δὲ μυστήριον ποιοῦσιν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν παρευρισκομένων κατὰ τὴν λειτουργίαν ἐκείνην, οἵτινες ὤφειλον ἀνεξαιρέτως νὰ μεταλαμβάνωσι.» (σελ. 239 Ἐκκλησιαστ. Ἱστορίας ἐπιτόμου). Συνδυάσαντες δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην ἑτεροδιδασκαλίαν καὶ τὴν περὶ μεταλήψεως συνεχοῦς, εἰ δυνατὸν δῆλα δὴ καὶ δὶς τῆς ἑβδομάδος, ἀπετέλεσαν τερατῶδες τὸ σύνολον τῶν διεστραμμένων τούτων διαλαλιῶν, καὶ συνεπῶς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις ἡ λέξις κολυβάδες ἐσήμαινε πᾶσαν ἀκρισίαν. Εἰς ἐμὲ αὐτὸν τῷ 1879 κατήγγειλαν ὡς ἄξιον κατακρίσεως, καθὸ κολυβᾶν—διότι μετελάμβανε δῆθεν καθ’ ἑκάστην ἐν τῷ ἰδίῳ κελλίῳ, διατηρῶν ἀσφαλῶς τὸ μεταλαμβανόμενον—τὸν ἀσκητικώτατον ἡγούμενον τῆς ἱερᾶς τοῦ Καρακάλου μονῆς Στέφανον τὸν ἐκ Πελαγονίας, ἄνδρα, οὗ τὸν αὐστηρὸν βίον πολλοῖς ἠδυνάμην ’να συστήσω, οἷα μοναχικῆς ὁσίας καὶ ἀνεγκλήτου πολιτείας ὑπογραμμόν.

Ὅτι δὲ καὶ ἡ καταγγελία τοῦ Νεοφύτου περὶ Θεοδωρήτου, ὡς ὑπανάπτοντος τὴν φλόγα τῆς

κολυβαδικῆς ἔριδος, ἣν ἀσύστατος, δῆλον γίνεται τοῖς ἐξετάζουσι τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα καὶ τὰς ἰδέας καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Νικοδήμου. Ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι τοῦ Πηδαλίου γράφει ὁ τὰς προσθήκας τολμήσας, εἰς τὸ τέλος τοῦ «παραρτήματος» ὀρθότατα, ὡς ἔξῆς· «Ἀνάγνωσον καὶ τὰ εἰς τὰς ὑποσημειώσεις τῶν προειρημένων κανόνων σημειωθέντα ὀλίγον ἐσκεμμένως, καὶ μέλλεις νὰ βεβαιωθῇς μάταιον, καὶ ἀσύστατον καὶ ἀνωφελὲς τὸ περὶ τῶν μνημοσύνων κινηθὲν ζήτημα». Τί λογικώτερον τῆς παρατηρήσεως ταύτης; Ἀλλ' ἐν ὅσῳ Νικόδημος ὁ ἰσχυρογνώμων ἐκεῖνος καλόγηρος ἔζη καὶ εἶχεν ὀπαδοὺς τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, περιττὴ ἦν οἱαδήποτε διδασκαλία θεοδώρητος, ἢ ἀνθρωποφύτευτος.

Βαίνοντες πρὸς τὸ τέρμα τῆς παρούσης διατριβῆς θέλομεν ἰδεῖ ὅτι, πλὴν μιᾶς, οὐδεμία τῶν τοῦ ἰωαννινίτου ἱερομονάχου προσθηκῶν προξενεῖ τινὰ σωματικὴν καὶ ψυχικὴν βλάβην, οὔτε τοῦ βιβλίου διαλυμαίνεται τὴν εὐγένειαν, ἣν μετὰ κόπου πρέπει 'να ζητήσωμεν, ἀφοῦ μάθωμεν πῶς αὐτὴν ὁ πατριάρχης ἐκδέχεται Νεόφυτος, ὡς καὶ κατά τινα τρόπον ἐννοεῖ τὸν Θεοδώρητον ἀντιτιθέμενον εἰς τὰς παραδόσεις καὶ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῷ τῆς τοιαύτης ἐξαιρεῖ κατακρίσεως τὸν φίλον αὐτοῦ Νικόδημον· Εἰς τὸν ΠΘ' κανόνας τῆς Πενθέκτης ὁ Θεοδώρητος ποιεῖται παρατηρήσεις τινὰς περὶ τοῦ Μ. σαββάτου, νομίζω ὅμως ὅτι τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ κατενόησε θαυμασίως ἡ Πενθέκτη, διατάττουσα διὰ τοῦ κανόνος τούτου τοὺς πιστοὺς «ἀπονηστίζεσθαι περὶ τὰς μέσας τῆς μετὰ τὸ μέγα σάββατον νυκτὸς ὥρας, τῶν θείων εὐαγγελιστῶν Ματθαίου καὶ Λουκᾶ, τοῦ μὲν διὰ τοῦ «Ὀψὲ σαββάτων» προσρήματος, τοῦ δὲ διὰ τοῦ «Ὄρθρου βαθέος» τὴν βραδυτῆτα τῆς νυκτὸς ἡμῖν ὑπογράφοντος». Ἀλλ' εἰς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ γ' τῆς αὐτῆς Συνόδου κανόνος, τοῦ διατάττοντος μὴ κλίνειν γόνυ ταῖς κυριακαῖς, ὁ Νικόδημος ἀπορεῖ πῶς «πότε καὶ ἀπὸ τίνας ἀσηκώθη ἀπὸ τὴν καθ' ἡμᾶς ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν ἡ εὐαγγελικὴ, ἀποστολικὴ καὶ πατρικὴ συνήθεια τῆς γονυκλισίας, οὐκ οἴδαμεν». ἀπορεῖ διατὶ μετὰ τὸ σχίσμα κατελύθη «ἡ παρὰ τοῖς δυτικοῖς παπαλήθρα λεγομένη, ἤτοι ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανος τῶν κληρικῶν, ἔθος κανονικὸν ὄν——καὶ ἡ παρὰ λατίνοις συνεχὴς κοινωνία τῶν μυστηρίων, κανονικὴ οὖσα, ἀσηκώθη ἀπὸ ἡμᾶς»·

ἀλλὰ καὶ ἑλλοχεῖ συνηθειῶν τινῶν κατακρίσεις εὑρίσκομεν παρὰ Νικοδήμῳ, καὶ παρεξηγήσεις θεσπισμάτων, καὶ πατριαρχικῶν ἀποφάσεων ἀποδοκιμασίας, δεικνυούσας ἔλλειψιν πειθαρχίας, ἣ πᾶσι τοῖς κληρικοῖς καὶ μάλιστα μοναχοῖς ἐπιβάλλεται. Ἀλλὰ τὰς ταιαύτας ἀπὸ τῆς εὐθείας καὶ λογικῆς ὁδοῦ παρεκτροπὰς Νεόφυτος ὁ πατριάρχης ἐθεώρει τοῦ Πηδαλίου εὐγένειαν, ἣν ἄγνωστόν πως διελυμαίνοντο αἱ ἐπίσης εὐγενεῖς προσθῆκαι τοῦ Θεοδωρήτου.

Μίαν ἔτι προσθήκην εἰς ὅσα γράφομεν ἐπιτρέπουσι βεβαίως οἱ εὐμενεῖς ἀναγνῶσται, γνῶσιν ἀκρισίας δηλοῦσαν ὀφειλομένης εἰς τὸν Νικόδημον. Ἑρμηνεύων οὗτος τὸν Η' κανόνα τοῦ ἱεροῦ Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ περὶ τῶν εἰς αἰχμαλωσίαν ἀπελθόντων καὶ ἐπιλαθομένων τῆς πατρῴας πίστεως, ὅτι ἔπρεπε 'να προσμένωσι «μέχρις ἂν κοινῇ περὶ αὐτῶν τι δόξῃ συνελθοῦσι τοῖς ἁγίοις» ἐξηγεῖ μὲν «ἕως οὗ νὰ διορίσουν οἱ ἅγιοι πατέρες, κοινῶς συνελθόντες εἰς σύνοδον, τὸ πρέπον περὶ αὐτῶν ἐπιτίμιον» — παρεξηγεῖ δὲ, ἢ, κυριώτερον εἰπεῖν, ἀνοπταίνει γράφων· «ἁγίους δὲ ἐννοεῖ ἐδῶ ὁ ἅγιος τοὺς ἐν Ἀγκύρα πατέρας, οἵτινες μετὰ παρέλευσιν πενῆντα δύο χρόνων συναθροισθέντες, ἐν τῷ Θ' κανόνι αὐτῶν, ἐπιτίμιον περὶ τῶν τοιούτων ἐδιώρισαν». Ἀκούσωμεν νῦν τίνα προσθήκην ἔγραψεν ὁ Θεοδώρητος εἰς αὐτὰ, προτάξας τὴν λέξιν «Ἄλλος» — «Οὐ μόνον σκοτεινὴ εἶναι ἡ ἑρμηνεία αὕτη, ἡ λέγουσα δηλαδὴ ὅτι ὁ θεῖος Γρηγόριος προφητικῶς προλέγει περὶ τῆς μετὰ νθ' ἔτη συγκροτηθείσης συνόδου, ὅτι αὐτὴν νὰ βάλῃ εἰς τάξιν καὶ διόρθωσιν τοὺς τότε ἁμαρτήσαντας, ἀλλὰ καὶ πάντῃ ἀπίθανος· διότι ἔπρεπε νὰ προσμένουν οὗτοι ἕξω τῆς Ἐκκλησίας νθ' χρόνους, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ἔφθανεν ἡ ζωή τους. Πῶς δὲ ἐνόησαν οἱ ἐξηγηταὶ τοιουτοτρόπως τὸν λόγον, ὁποῦ ὁ θεῖος πατὴρ λέγει νὰ γένῃ τότε ἡ συνέλευσις τῶν ἁγίων καὶ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῶν ἐν τῷ διωγμῷ ἐκείνων ἁμαρτησάντων; Ἄξιον ἀπορίας εἶναι. Νομίζω ὅτι φρονιμωτέρα παρατήρησις ὑπ' οὐδενὸς ἑτέρου ἦν δυνατὸν 'να προτεθῇ· ἡ δὲ προσθήκη διαλυμαίνεται βεβαίως οὐχὶ τὸ εὐγενὲς τῆς βίβλου, ἀλλὰ τὴν ἀκρισίαν τοῦ ἐξηγητοῦ τῆς ἑρμηνείας τῶν ἱερῶν κανόνων.

* δῆλα δὴ κ' τῆς Α' οἰκουμενικῆς, νβ' καὶ πθ' τῆς Πενθέκτης, ἐβ' ἀποστολικοῦ, γά τοῦ μεγάλου Βασιλείου κλπ.

Προσθήκην ἥκιστα τὸν χριστιανὸν βλάπτουσαν οὐδὲ σωματικῶς οὐδὲ ψυχικῶς, κρίνομεν πάντες οἱ ἀναγινώσκοντες φωτεινῶς, ἀσκοτίστως δὲ κρίνοντες, τὴν ἀναφερομένην εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῆς περὶ σιμωνιακῶν κανονικῆς ἐπιστολῆς Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου. Ἡ προσθήκη καταφέρεται, κηρύττουσα ὅτι τὸ κακὸν τῆς σιμωνίας ἔθνη καταστρέφει καὶ λαοὺς, ὀρθοδόξως δὲ καὶ φρονίμως ἀποδοκιμάζει αὐτήν· πᾶν ὅπερ προσέθηκεν ὁ ἁγιαννίτης καλόγηρος οὐδενὸς καθεστῶτος καθάπτεται· καὶ ἐν τούτοις ὁ Μαλαξὸς, ἱερατικὸς ἀνὴρ, καθάπτεται καὶ τῆς σιμωνίας καὶ τοῦ διδομένου κανονικῶς, ἤτοι κατὰ συνήθειαν, ἐμβατικίου· τὴν κατακρίνασαν τὸ τῆς σιμωνίας ἔγκλημα σύνοδον τοῦ 1593, τὴν ἐξ ἀρχιερέων ἑνὸς σὺν πεντήκοντα συναποτελουμένην, ἀναφέρων ἀποδοκιμάζει τὸ ἡμιτελὲς αὐτῆς ἀποτέλεσμα (ϐ), ὅτι τὸ ἐμβατίκιον «ἐσυγχώρησαν νὰ τὸ ἐπέρνουν· τοῦ κακοῦ δένδρου ἐτίναξαν τὰ ψύλλα, καὶ ἔκοψαν τοὺς κλάδους, καὶ τὸ δένδρον καὶ τὴν ρίζαν ἀφῆκαν· ἤγουν τὸ σιμωνιακὸν ἔκοψαν, τὴν δὲ ρίζαν, τοὐτέστι τὸ ἐμβατίκιον, ἀφῆκαν». Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς τῶν κάτω χρόνων Ἐκκλησίας εὑρίσκομεν καὶ ἑτέρας ἀποφάσεις ὁμοίας τῇ τοῦ ἱεροῦ Ταρασίου. Σύμφωνος ἦν αὐταῖς καὶ ὁ Θεοδώρητος, ἀλλὰ καὶ ὁ Νικόδημος αὐτός. Διατί Νεόφυτος ὁ πατριάρχης ἦν οὐχὶ σύμφωνος;

Τελευταία προσθήκη οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας, ἑρμηνευτική τις οὖσα γραφικοῦ ἐδαφίου· προσαρτᾶται εἰς ἑρμηνείαν τινὰ τῆς κανονικῆς ἐπιστολῆς Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου πρὸς Ἀμμοῦν μονάζοντα, μετὰ τὰ εἰς τὴν παρθενίαν ἐγκώμια, ὑπὸ Νικοδήμου παραφραζόμενα· ὁ Θεοδώρητος προσφυῶς τάδε γράφει ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει τῆς προσθήκης· ὅτι «ὁ Θεολόγος Ἰωάννης ἐν τῷ ιδ' κεφαλαίῳ τῆς Ἀποκαλύψεως δὲν λέγει παρθένους τοὺς ἀγάμους βιώσαντας χωρὶς γυναικὸς, ἀλλὰ τοὺς ὀρθοδόξως καὶ θεαρέστως, ὡς ἐκ τῶν ἰδίων λόγων τοῦ ἀποστόλου δύναται νὰ γνωρίσῃ πᾶς φιλομαθής». Ἡ θεωρία αὕτη φανερὰν ποιεῖται τὴν τοῦ Θεοδωρήτου προτίμησιν καὶ κλίσιν πρὸς τὸν τῆς Ἀποκαλύψεως Ἰωάννην, ἐξ ἧς προτιμήσεως ἐξώκειλεν ἔν τινι τῶν προσθηκῶν εἰς ἀποδοκιμαστέαν ἑρμηνείαν, οὐδαμῶς σχετιζομένην πρὸς ἑρμηνείαν κανόνος.

Ἡ μεγαλητέρα τῶν προσθηκῶν, κατέχουσα σχεδὸν ὀκτὼ σελίδας τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας» ἐὰν ὑποτεθῇ ὅτι μετετυποῦτο ἐνταῦθα, ἀνάγεται εἰς τὴν τῆς πεντηκοστῆς ἀπὸ τοῦ πάσχα ἀκριϐῆ συμπλήρωσιν, ἐὰν ἀριθμηθῇ ἀπὸ τοῦ ὄρθρου τοῦ Μ. σαϐάτου ἢ μίαν ὥραν ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου μόλις—ἕκτης ὥρας, ὡς ἀλλαχοῦ παρατηρεῖ, ἀπὸ τῆς ἡλίου δύσεως—Ἡ προσθήκη περιέχει πολλὰ προσοχῆς ἄξια καὶ πολλῶν ἐπαίνων· αὐτοὶ τῆς προσθήκης οἱ πρῶτοι τρεῖς σὺν ἡμίσει στίχοι συνιστῶσι τὴν εὐσυνειδησίαν τοῦ Θεοδωρήτου· «Ὁ ἐπιστατήσας ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τῆς ἱερᾶς αὐτῆς ϐίϐλου ἐστοχάσθη νὰ προσθέσῃ αὐτὴν τὴν ἐν σχήματι ἀνακρίσεως ἔρευναν εἰς τὴν παροῦσαν ὑποσημείωσιν, καὶ νὰ συμπεριλάϐῃ ἐν ταὐτῷ τινὰ καὶ ἀπὸ τὰς ὑποσημειώσεις τοῦ ξθ' ἀποστολικοῦ κανόνος, διότι νομίζει πῶς δὲν ἔχουσι τὸ πιθανὸν μερικαὶ ὑποθέσεις, τὰς ὁποίας ὁ ἱερὸς Βλάσταρις ἀναφέρει καὶ τρόπον τινὰ ὡσὰν ἀξιώματα δογματικὰ τὰς παρασταίνει».

Προστιθεὶς ἐνταῦθα τὴν παρατήρησιν ὅτι παρέλκει πᾶν ὅριον εὐλαϐείας καὶ τιμῆς πρὸς τὸν Βλάσταριν Ματθαῖον ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτοῦ ὡς ἱεροῦ, συστέλλω τὰ ἱστία τοῦ λόγου, λόγον εὔφημον ποιούμενος περὶ Θεοδωρήτου, ὅτι κληρικὸς ὢν ἡμέτερος καὶ μοναχὸς ἁγιορείτης ἀνεπηρέαστον τὴν κρίσιν ἐπεδείξατο ἐπὶ θεμάτων τινῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου καὶ τοῦ μοναχικοῦ καθεστῶτος ἐν ἡμέραις, καθ' ἃς ὁ χύδην φανατισμὸς ἦν δυνατὸν 'να βλάψῃ αὐτόν. Ἀλλ' ἐν καιροῖς τοιούτοις ἡ Μ. Ἐκκλησία, θαυμασιώτατα προσφερομένη, οὐδεμίαν ἐξήνεγκε κατακλικαστικὴν ἀπόφασιν κατὰ τοῦ ἀνδρὸς, ἀνεχομένη πάντοτε συζήτησιν ἐντὸς εὐπρεπῶν ὁρίων, ἐὰν μὴ πρὸς τὸ δόγμα ἀποϐλέπῃ αὖτη. Αἱ τολμηρίαι τοῦ Θεοδωρήτου δεικνύουσιν ὅτι ὁ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας κλῆρος ἐπετέλεσε τὸ πρὸς ἐπιστημονικὰς ἀληθείας καθῆκον αὐτοῦ καθ' ὅσον ἀντελαμϐάνετο αὐτῶν, οὐδεμίαν δ' ὑφίστατο καταδίκην ἢ ἀποδοκιμασίαν ἐκ μέρους τῆς Μ. Ἐκκλησίας εἴπερ τὰ γραφόμενα ἀπέϐλεπον εἰς τύπους καὶ οὐχὶ εἰς οὐσίας.

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ϐ) Ἴδε τὸ ἄρθρον μου "Ὁ πατριάρχης Ἰωάσαφ Β' ὁ Μεγαλοπρεπὴς., ἐν "Ἡμερολογίῳ Ἀνατολῆς,, τοῦ 1883, σελ. 264.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἔχοντες νὰ ἀποστείλωσι διατριβὰς τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» πρὸς δημοσίευσιν, ὅπως διευθύνωσιν αὐτὰς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς σεβ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ.

Ἐπέτειος τῆς Α.Θ. Παναγιότητος. Ἡ κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμ. πατριάρχου κ. κ. Γερμανοῦ τοῦ Ε' γενομένη προσφώνησις τοῦ πανσλγ. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου ἔχει ὡς ἑξῆς·

Παναγιώτατε δέσποτα,

Ἐπὶ τῇ χαρμοσύνῳ τοῦ σεπτοῦ ὀνόματος τῆς ὑμετέρας θειοτάτης καὶ προσκυνητῆς ἡμῖν Παναγιότητος ἑορτῇ πάντες οἱ τῆς πατρ]ικῆς αὐλῆς κληρικοί τε καὶ λαϊκοὶ ὑπάλληλοι, ἀφωσιωμένοι δὲ Αὐτῆς θεράπ.ντες εὐλαβῶς ὑποβάλλοντες δι' ἐμοῦ τὰ ἐγκάρδια ἡμῶν υἱϊκὰ συγχαρητήρια ἱκέτιδας πρὸς τὸν Ὕψιστον ἀνυψοῦμεν χεῖρας καὶ μίαν πρὸς τὸν Δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ ἀναπέμπομεν θερμοτάτην καὶ ἐνδόμυχον εὐχήν:

Ζήθι, Παναγιώτατε δέσποτα, εὐκλεῶς καὶ ἰσοβίως πατριαρχεύων διά τε τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἔθνος καὶ ἐνάσθενείᾳ ἔτι ἀκατάβλητον διατηρῶν σὺντῇ ποιμαντορικῇ Σου συνέσει καὶ πολυπειρίᾳ τὸ ψυχικόν Σου σθένος καὶ τὴν τοῦ πνεύματός Σου βαθύνοιαν, πρὸς ἀληθῆ ἐξυπηρέτησιν τῶν τιμαλφῶν συμφερόντων τῆς τε Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους.

Συνεδρίαι Ι. Συνόδου. Συνελθοῦσα εἰς τὰς τακτικὰς αὐτῆς συνεδρίας ἡ ἁγία καὶ Ἱ. Σύνοδος ἐπελήφθη τῆς ἀναγνώσεως διαφόρων μητροπολιτικῶν ἐκθέσεων, ἀποφασίσασα τὰ δέοντα περὶ αὐτῶν.

Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια. Διὰ τοῦ πανοσιολγ. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου καὶ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ κ.Α. Οἰκιάδου, διεβιβάσθησαν τὰ συλλυπητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκ. πατριάρχου κ.κ. Γερμανοῦ τοῦ Ε' τῷ ὑψηλ. Μ. βεζύρῃ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς συζύγου αὐτοῦ.

Ἀποφάσεις Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Τὸ Δ.Ε. Μ. Συμβούλιον ἀπεφάσισε τὴν ἔκδοσιν τῆς κατωτέρω ἐγκυκλίου τῆς Μ. πρωτοσυγκελλίας, δι' ἧς συνιστᾶται ἡ λῆψις αὐστηρῶν μέτρων πρὸς πρόληψιν τῶν παρατηρηθεισῶν ἐσχάτως ἀνωμαλιῶν ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ κοινοτικοῦ χρήματος

Θεοφιλέστατοι ἀρχιερατικῶς προϊστάμενοι, ὁσιώτατοι ἱερατικῶς προϊστάμενοι, καὶ τιμιώτατοι κ. ἐφοροεπίτροποι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐπειδὴ ἐκ διαφόρων γεγονότων διεπιστώθη ὅτι οὐχὶ ἡ δέουσα καταβάλλεται μέριμνα καὶ ἐποπτεία περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν περιουσιῶν τῶν καθ' ἡμᾶς κοινοτικῶν καὶ ἐθνικῶν ἱδρυμάτων, οὗ ἕνεκα πολλαὶ κατὰ καιροὺς προέκυψαν καταχρήσεις καὶ ζημίαι, διὰ τοῦτο, ἀποφάσει τοῦ ἐντίμου Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, συνιστᾶται εἰς ἁπάσας τὰς ἐφορίας τῶν ἐθνικῶν ἱδρυμάτων καὶ τὰς κατ' ἐνορίας ἐφοροεπιτροπάς, ὅπως, ὡς ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι καὶ ὑπόλογοι διὰ πᾶσαν παρεκτροπὴν καὶ ἀπώλειαν χρηματικὴν, προσέχωσι πρῶτον μὲν περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων, εἰς ἃ ἀναθέτουσι τὴν ταμειακὴν διαχείρησιν, ἅτινα ἀνάγκη νὰ ὦσι φερέγγυα καὶ τῆς ἀπολύτου αὐτῶν ἐμπιστοσύνης καὶ ὑπολήψεως· καὶ δεύτερον, περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν διαχειριστῶν γραμματέων καὶ ἄλλων ὑπαλλήλων, παρ' ὧν δέον νὰ λαμβάνηται ἀξιόχρεως ἐγγύησις καὶ οἵτινες ὡς καὶ οἱ ταμίαι θὰ ὑποβάλλωνται ἀπαραιτήτως τοῦ λοιποῦ εἰς μηνιαῖον τοὐλάχιστον ἔλεγχον, ὡς συμβαίνει εἰς τὰ τακτικῶς λειτουργοῦντα σωματεῖα. Ἐπαναλαβάνεται δὲ καὶ αὖθις, ὅπερ καὶ ἄλλοτε κατ' ἀπόφασιν τοῦ ἐντίμου Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου συνεστήθη, ὅτι τὰ ἐν χρήσει λογιστικὰ βιβλία πρέπει νὰ ὦσιν ἔντυπα, ὁμοιόμορφα καὶ σεσημασμένα ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων διὰ τὴν λογιστικὴν τάξιν καὶ ἀκρίβειαν, πάντοτε δ' εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἁρμοδίου τῶν Πατρισρχείων ὑπαλλήλου πρὸς ἐξέλεγξιν.

Εἴητε δ' ἐπὶ τούτοις ἐν Κυρίῳ ὑγιαίνοντες.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 18 μαΐου 1915.

† Ὁ Μ. πρωτοσύγκελλος **Καλλίνικος**

ΔΗΛΩΣΙΣ

Γνωρίζεται τοῖς ἐνδιαφερομένοις ὅτι τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικὸν δικαστήριον τοῦ λοιποῦ ἀντὶ τῆς δευτέρας θὰ συνεδριάζῃ ἑκάστην πέμπτην καὶ περὶ ὥραν 2 μ. μ. εὐρωπαϊστί.

Ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ Πνευματικοῦ δικαστηρίου

Περιεχόμενα:

Μιλτ Καραβοκυροῦ Τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια) — Λογίμων ἀνδρῶν τέρψεις (τέλος) — Θεοδωρήτου Ἁγιαννίτου τολμηρίαι (τέλος) — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Δήλωσις — Ἐγκύκλιος Μ. πρωτοσυγκελλίας.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. 30 Μαΐου 1915 ΑΡΙΘΜ. 22

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος) † Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. ταφείου
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΒΑΛΣΑΜΩΝΟΣ
ΑΠΟΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΓΡΑΦΑΙ

Τῶν τοῦ πατριάρχου **Θεοδώρου Βαλσαμῶνος ἀποκρίσεων** εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ πατριάρχου Μάρκου τελευταίαν παρ' ἡμῖν ἔκδοσιν ἔχομεν τὴν ἐν τῷ Δ' τόμῳ τοῦ «Συντάγματος τῶν ἱερῶν κανόνων» Ράλλη καὶ Ποτλῆ, πολλοῖς τῶν φιλιστόρων προσιτὴν, διότι τὰ πλείονα τῶν ἀντιτύπων αὐτῆς, ἤδη σπανίας ἀποβαινούσης, διεδόθησαν ἐν Ἀνατολῇ. Λοιπὸν, δύναται 'να μελετήσῃ τις τὰς κανονικὰς ἐπιλύσεις, αἵ φαίνεται ὅτι συνεπληρώθησαν καὶ ἀπεστάλησαν εἰς τὸν αἰτήσαντα Μάρκον κατὰ φεβρουάριον τοῦ ,σσγ' ἀπὸ κτίσεως κόσμου(αρνε'), καὶ δύναται, μετά τινα κόπον βραχὺν, 'ν' ἀντιβάλῃ ταύτας πρὸς τὰς ὑπ' ἐμοῦ σήμερον ἐκδιδομένας τύποις τὸ δεύτερον, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὸ πρῶτον· διότι τὰ ἐκδοθέντα χίλια ἀντίτυπα τῆς «Νέας Βιβλιοθήκης τῶν ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων» ἧς ἐν τῷ α' φυλλαδίῳ ἐξετυπώθησαν, πάντα κατεστράφησαν, τριῶν ἢ τεσσάρων περισωθέντων. Τοῦ α' τούτου φυλλαδίου ἡ ὕλη πᾶσα περιελήφθη ἐν τοῖς τεύχεσι Α', Β' καὶ Γ' τοῦ ἐμοῦ «Ἀρχείου ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας» καὶ τῷ οὕπω διανεμηθέντι Δ'.

Μέρος τῶν τοῦ Βαλσαμῶνος ἀποκρίσεων ἐκδίδοται ἐν τῷ μετὰ χεῖρας τόμῳ τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» πρὸς ἀφορμὴν ἐρεύνης κριτικῆς περί τε προελεύσεως καὶ κύρους καὶ διαμορφώσεως τοῦ κανονικοῦ τούτου κειμένου.

Τὸ χειρόγραφον, ὃ μελετῶ, πολλῆς ἀξιόν ἐστι προσοχῆς, τιμῆς ἐξιωθὲν πολλῆς, τὸ δὲ κείμενον τῶν κανονικῶν ἀποκρίσεων ἀξιωθήσεται προσοχῆς, διὰ τὸ λίαν διάφορον τῶν ἐν ἑκάστῃ γραφῶν. Τὸν Βαλσαμῶνα κατέκρινεν σύγχρονος αὐτῷ κληρικὸς, Ἰωάννης ἐπίσκοπος Κίτρου, πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Καβάσιλαν γράφων καὶ ταῖς τοῦ Βαλσαμῶνος κανονικαῖς ἀποκρίσεσιν ἀφοσιῶν τὴν προτελευταίαν τῶν ἰδίων κανονικῶν ἐπιλύσεων, κειμένων ἐν τόμῳ Ε' τῆς συλλογῆς Ποτλῆ καὶ Ράλλη. Εἰς τὴν ὑπὸ Καβάσιλα προβληθεῖσαν ἐρώτησιν (ἐσφαλμένως ἐκτυπωθεῖσαν, ὡς παντὶ που δῆλον) «Δι' παρὰ τοῦ μακαρίτου πατριάρχου Θεοδώρου ——τοῦ Βαλσαμῶν γεγονῦται ἀποκρίσεις πρὸς τὰς ἐρωτήσεις Μάρκου —— εὑρίσκονταί τινες παρεκβάσεις ποιούμεναι ἔν τε κανονικαῖς καὶ νομικαῖς διατάξεσι. Δεῖ οὖν ταύταις* προσέχειν, ἢ οὔ»; γίνεται ἀπόκρισις ἡ λύσις οὐτωσίν «Ὁ ἱερὸς οὗτος ἀνὴρ τριῶν μὲν ἐς ἀκριβὲς τῶν νομικῶν

* γραπτέον οἶμαι α Ἐν ταῖς παρὰ τοῦ μακαρίτου Θεοδώρου ——γεγονυίαις ἀποκρίσεσι πρὸς τὰς ἐρωτήσεις κ. ἐξ εὑρίσκονται τινες ποιούμεναι παρεκβάσεις„ κλπ.

καὶ κανονικῶν νομοθετημάτων καὶ παρὰ πᾶσιν ἐν τούτοις περιαδόμενος. Τὰ μέν τοι συγγράμματα τούτου, ὅσα πρὸς κανονικὰ καὶ νομικὰ λήμματα ἐξηνέχθησαν, οὐκ εἰς τὸ πᾶν ἀκριβείας ἐχόμενα καταφαίνονται, τὸ παράδοξον· ἀλλ' ὡςπεραὶ ἐκ λήθης μάλιστα καὶ παροράσεως προϊόντα, καί που καὶ ἐφ' ἑαυτὰ μεριζόμενα· καὶ οὐκ ἄν τις, ἐφιστῶν τούτοις, οὐκ ἀπορήσειεν, εὑρίσκων τῇ ἐκείνου ἀκριβείᾳ τὰ ἑαυτοῦ συγγράμματα μὴ συντρέχοντα. Ἐγὼ δὲ, καὶ ζῶντος ἐκείνου, πολλῶν νομοτριβουμένων ἀκήκοα, ἐπιλαμβανομένων τινῶν τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου γνωμοδοτημάτων, ὡς μὴ κατὰ μοῖραν ἐξενεχθέντων, ἔν τε κανόνων ἑρμηνείαις καὶ νόμων, καὶ ἄλλοις τοιοῖσδε συντάγμασι Λείπεται οὖν ἡμᾶς εἰπεῖν κατὰ λόγον εἰκότα ὡς τὰ εἰρημένα συγγράμματα ἐκεῖνον ἀναγινώσκειν χρεὼν τὸν ἀκριβῶς τὸ πολυσχιδὲς τῆς νομικῆς ἐπιστάμενον καὶ ἐπιστημόνως ταῖς πολυειδέσιν ἑλίξεσι τῶν κανονικῶν ἐγγυμνασάμενον περιλήψεων· ὁ τοιοῦτος ἀκριβῶς οἶσεται τότε ἀνεπιλήπτως καὶ τὸ μὴ ὡσαύτως ἐν τούτοις γραφῆναι φαινόμενον.

Τί συμπεραίνομεν ἐκ τούτων λοιπόν; Φανερόν. Ἐπὶ τῶν χρόνων ἔτι τοῦ Βαλσαμῶνος ἐγενήθησαν ἀπορίαι περὶ τοῦ περιεχομένου τῶν ἐπιλύσεων, ἢ τινων ἐξ αὐτῶν, καί τινες τούτων ἐθεωροῦντο ἀκατάληπτοι ἢ δύσπεπτοι εἰς τοὺς οὐχὶ ἐπαρκῶς συγκεκροτημένους πρὸς τὸ τοιοῦτο τῆς παρ' ἡμῖν νομολογίας εἶδος. Τὸ δύσληπτον αὐτῶν ἐθεράπευσεν, ὥς ἐστιν εἰκᾶσαι, αὐτὸς οὗτος ὁ Βαλσαμὼν, ἐπιστήσας ἐπιμέλειαν καὶ προσοχὴν εἰς τινας τούτων καὶ μεταβαλὼν κατά τινα τρόπον, ὥστε ἵνα καταστῶσιν εὐνόητοι καὶ προσιταὶ καὶ εἰς αὐτὸν «τὸν οὐκ ἀκριβῶς ἐπιστάμενον τὸ πολυσχιδὲς τῆς νομικῆς». Ἡ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν διάφορος τῆς παρὰ Ποτλῆ καὶ Ράλλῃ γραφὴ τῶν κανονικῶν ἐπιλύσεων δείξει μὲν καὶ τοῦτο, δείξει δὲ καὶ ὅτι, ἐκ δύο καὶ τριῶν ἐπιλύσεων ἀλλήλαις ἀντιπιπτουσῶν κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἀναπτύξεως, συμφωνουσῶν δ' εἰς τὴν ἔννοιαν, ἡ μᾶλλον ἀκατέργαστος ὕλη δείκνυται οὖσα ἡ εἰς ἔγκρισιν καὶ διακρίβωσιν ὑποβληθεῖσα συνοδικὴν, μεθ' ἣν προῆρχετο ἡ τελεία κατὰ τὴν μορφὴν ἐπίλυσις. Διότι οὐδαμῶς δύναμαι 'ν' ἀποδεχθῶ κανονικὰς ἀποκρίσεις πατέρων οἱασδήτινος Ἐκκλησίας κῦρος ἐχούσας ἐν ᾗ ἐξεδόθησαν καὶ διεδόθησαν ἐκκλησιαστικῇ παροικίᾳ χωρὶς ἐγκρίσεως καὶ, πρότερον, διακριβώσεως συνοδικῆς αὐτῆς ταύτης τῆς Ἐκκλησίας, δι' ἣν προωρίζοντο, πολλῷ μᾶλλον τῆς καθόλου. Εἶχον κῦρος δῆλον οὖν ὡς μελέται νομικαὶ, ἀλλ' οὐδεμίαν ἰσχὺν εἶχον ὡς ῥῆτραι, εἴπερ ἐστερσῦντο τῆς ἀπαιτουμένης βάσεως, τῆς συνοδικῆς δῆλά γε δὴ κυρώσεως.

Φαίνεταί μοι δὲ περίεργον ὅτι καὶ τῆς ἐρωτήσεως ἢ τῶν ἐρωτήσεων ὁ τύπος ἐστι διάφορος· Ἐκδιδοὺς τὰς ἐπιλύσεις τοῦ Βαλσαμῶνος ὡς ἔχει ταύτας τὸ λαμπρῶς μεταγεγραμμένον χειρόγραφον, ἀφ' οὗ μεταγράφω, παραπέμπω τοὺς περιέργους ἐκ τῶν ἐμῶν ἀναγνωστῶν εἰς τὸν Δ' τόμον τοῦ Συντάγματος ἑκάστοτε, τολμῶ δὲ τό γε νῦν ἐνιαχοῦ 'να ἀντιβάλλω πρὸς ἄλληλα τὸ ἐμὸν κείμενον, καὶ τὸ τοῦ Ράλλη καὶ Ποτλῆ. Ἀνάγνωτε τὴν ἐν τῇ 448 σελίδι ἐρώτησιν τοῦ Μάρκου τούτο ἵνα κατίδητε τὴν διαφορὰν τῆς γραφῆς καὶ ἐν τῇ ἐρωτήσει αὐτῇ τῇ πρώτῃ δηλ. Ἡ παρ' ἐμοὶ οὕτως ἔχει· «Χρὴ μετὰ τῶν κοντακίων ἱερουργεῖν τοῦ ἁγίου Ἰακώβου καὶ τοῦ ἁγίου Μάρκου;» καὶ δείκνυσιν ἀκριβῶς ἀρχαιοπρεπέστερον τὸν τύπον, καθ' ὃν ἡ ἐρώτησις ἐξηνέχθη. Τὴν ἐπίλυσιν ἑκατέραν ἀντιβλήδην παρατίθημι, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς διαφορᾶς ἐν τῇ γραφῇ, καθὼς θέλω πράξει καὶ ἐν ὀλιγίσταις ἐπιλύσεσιν. Αὗται δ' ἀριθμοῦνται παρὰ μὲν Λεουγκλαβίῳ ἐν τῷ «Ῥωικορωμαϊκῷ Νομίμῳ» αὐτοῦ πέντε σὺν ἑξήκοντα, παρὰ δὲ Ράλλῃ καὶ Ποτλῇ ἓξ σὺν ἑξήκοντα, προστεθείσης τῆς τρίτης ἐρωτήσεως· Παρ' ἐμοὶ ἀριθμοῦνται πεντήκοντα καὶ ἑπτά.

Ἡ πρώτη λοιπὸν οὕτως ἔχει

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΛΕΟΥΓΚΛΑΒΙΟΥ

Ὁ μέγας ἀπόστολος Παῦλος, ὁ τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ῥήτωρ καὶ διδάσκαλος, κορινθίοις ἐπιστέλλων φησίν· «Ἀδελφοὶ, παρακαλῶ ὑμᾶς, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ»*. Φαμὲν τοίνυν ὡς οὔτε ἀπὸ Θείας Γραφῆς, οὔτε ἀπὸ κανόνος ἐκφωνηθέντος συνοδικῶς, ἀνεδιδάχθημεν ἱεροτελεστίαν ὑπὸ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Μάρκου παραδοθῆναι. Μόνος δὲ ὁ λβ' κανὼν τῆς ἐν τῷ Τρούλλῳ συστάσης ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς Συνόδου φησὶν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου μυστικὴν ἱερουργίαν συντεθῆναι. Ὁ μέν τοι πε΄ κανὼν τῶν ἁγί-

* Α΄ Κορινθ. α, 10.

ων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων καὶ ὁ νθ' κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου ἀπαριθμούμενοι τὰ ὀφείλοντα παρ' ἡμῖν πολιτεύεσθαι βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τῆς Καινῆς, καὶ αὐτὰ δὴ τὰ ἀποστολικά, ἱερουργίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἢ τοῦ ἁγίου Μάρκου μνείαν ὅλως οὐ ποιοῦνται. Ἀλλὰ καὶ ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία τοῦ ἁγιωτάτου οἰκουμενικοῦ θρόνου οὐδ' ὅλως ταύτας ἐπιγινώσκει. Ψηφιζόμεθα οὖν μὴ εἶναι δεκτὰς αὐτάς· κἂν γὰρ ἐγένοντο, παντελοῦς ἀπραξίας κατεψηφίσθησαν, ὡς καὶ ἄλλα πολλά· καὶ δῆλόν ἐστιν ἀπὸ τοῦ πε' κανόνος τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων καὶ τοῦ β' κανόνος τῆς ἐν Τρούλλῳ συστάσης ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου: Ὁ μὲν γὰρ, ὁ ἀποστολικὸς δηλαδὴ, διορίζεται τὰς τοῦ Κλήμεντος δύο ἐπιστολὰς καὶ τὰς Διαταγὰς τῶν ὀκτὼ βιβλίων αὐτοῦ ἀναγινώσκεσθαι μέν, μὴ δημοσιεύεσθαι δὲ, διὰ τὰ ἐν αὐταῖς μυστικά. Ὁ δὲ, θέλει ταύτας μηδὲ ἀναγινώσκεσθαι, διὰ τὸ παρεντεθῆναι αὐταῖς παρὰ ἑτεροδόξων πολλά τινα νόθα καὶ ἀτῆς εὐσεβείας ἀλλότρια. Διά τοι τοῦτο καὶ ὀφείλουσι πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ ἀκολουθεῖν τῷ ἔθει τῆς νέας Ρώμης καὶ ἱερουργεῖν κατὰ τὰς τῶν μεγάλων διδασκάλων καὶ φωστήρων τῆς εὐσεβείας, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶτοῦ ἁγίου Βασιλείου. Φησὶ γὰρ τὸ μα' κεφάλαιον τοῦ Α τίτλου τοῦ Β' βιβλίου των Βασιλικῶν· Περὶ ὧν ἔγγραφος οὐ κεῖται νόμος παραφυλάττειν δεῖ τὸ ἔθος, ᾧ ἡ Ρώμη κέχρηται».

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΔΟΣΙΘΕΟΥ

Πηγὴ (α) μὲν τῶν θείων μυσταγωγῶν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Θεὸς, δεξαμεναί οἷον αὐτοῦ ἀμέσως οἱ αὐτόπται τούτου καὶ ὀπαδοὶ, οἳ καὶ ἐγένοντο ὡς ἐκ διώρυγος ποταμοὶ, εὐφραίνοντες τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ· ὃ προφητικῶς ὁ Δαβὶδ προεθεσπιῴδησεν· οὐκ εἰσι λαλιαὶ, οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν. Τῶν ἐκκλησιαστικῶν τοίνυν πηγνυμένων ἱεροφαντοσιῶν (β),οἰκοδομεῖται τὰ καθ' ἱερουργίαν παρὰ τοῦ ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, καθὰ διαμαρτύρεται καὶ ὁ λβ' τῆς ἐν Τρούλλῳἔχων οὕτω·Καὶ γὰρ Ἰάκωβος ὁ κατὰ σάρκα Χριστοῦ τοῦΘεοῦ ἡμῶν ἀδελφὸς, ὃς τῆς ἱεροσολυμιτῶν Ἐκκλησίας πρῶτος τὸν θρόνονἐνεπιστεύθη, καὶ Βασίλειος, ὃς τῆς καισαρέων ἀρχιεπίσκοπος, οὗ τὸ κλέος κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διέδραμεν, ἐγγράφως τὴν μυστικὴν ἡμῖν ἱερουργίαν παραδεδωκότες, οὕτω τελειοῦν ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ ἐξ ὕδατος καὶ οἴνου τὸ ποτήριον παραδεδώκασιν (ε).

Εὑρίσκονται δὲ παρασημειώσεις ἐν λόγοις σποράδην, ὡς καὶ ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ εὐαγγελιστὴς τὰ κατ' αὐτὴν τὴν θείαν καὶ μυστικὴν θυσίαν ἱερολογικὰ ἐχόμενος συνέθετο. Εἴτε δὲ καὶ ἀμφοῖν τοῖν ἀποστόλοιν τὰ συντάγματα νενόθευται, καθάπερ ἐξύστερον καὶ αἱ Κλημέντιοι διατάξεις, εἴτε διὰ τὴν πεπλατυσμένην ἴσως ἔκθεσιν, οἰκονομικῶς ταῦτα παρὰ τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐπιτιμώτερον συνέθειτο, ἀκριβῶς οὐκ ἔχω εἰπεῖν· τέως δὲ τοῦτο ἀσφαλῶς ἐπίσταμαι, ὡς ἀνέκαθεν δύο τόμοι παρεδόθησαν ἡμῖν καὶ ἐπεγνώσθησαν· αὐτοῦ τε τοῦ μεγάλου Βασιλείου καὶ τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἑνὸς Πνεύματος ἅγιοι (ζ) καὶ ἀμφότεροι καὶ μιᾶς παραδόσεως· πλὴν, ὁ μὲν τοῦ ἁγίου Βασιλείου πλεονάζει τοῖς ῥήμασιν, ὁ δὲ τοῦ Χρυσοστόμου ἐν τούτοις συνεπτυγμένος. Μετὰ γοῦν τῶν τοιούτων τόμων (η) τὰ εὐαγῆ τελοῦμεν τῆς μυστικῆς θυσίας· καὶ ἐν μὲν ταῖς κατὰ τὴν μεγάλην τεσσαρακοστὴν τοῦ πάσχα κυριωνύμοις ἡμέραις καὶ ἐν αὐτῷ τῷ εὐαγγελισμῷ καὶ τῇ παραμονῇ τῶν τοῦ Χριστοῦ γενεθλίων καὶ τῶν φώτων, εἰ μή ἐστι σάββατον, ἢ κυριακὴ, ὁ τοῦ μεγάλου Βασιλείου τόμος ἀναγινώσκεται, καὶ δι' αὐτοῦ οἰκονομεῖται τὸ τῆς ἁγίας θυσίας μυστήριον· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἡμέραις ὁ τοῦ Χρυσοστόμου. Ἐπεὶ τοίνυν ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγία τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία πατρὶς τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἡγεμονεῖ ἐν τῇ γνώσει, τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ ἄσπιλον αὐχεῖ ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἀποστολικῶν καὶ πατρικῶν διδαγμάτων, καὶ ἡ νέα (θ) τὰ πρεσβεῖα εἴληφε καὶ εἰς κεφαλὴν τέτακται, δέον ἐστι καὶ τὴν [τοῦ ἁγίου Μάρκου] Ἐκκλησίαν μετὰ τῶν αὐτῶν θείων γραφῶν τὰ μυστικὰ ἱερουργεῖν, οὐδ' ἀνάγκη σοι, ὡς λέγεις, τόπον νέμειν καὶ τῷ χρονίῳ ἔθει τῆς κατὰ σὲ Ἐκκλησίας, καὶ ἦν ὅτε ἱερουργῆσαι μετὰ τοῦ τόμου τοῦ ἁγίου Ἰακώβου ἢ τοῦ ἁγίου Μάρκου, ὀφειλόμενόν ἐστιν ἀναγνωσθῆναι τούτους συνοδικῶς καὶ μετὰ σχολαίας σκέψεως καὶ ἐπικρίσεως ἐξενεχθῆναί σοι τὸ πρακτέον.

Τὸ παρ' ἐμοὶ χειρόγραφον ἔχει τινας ἀποκρίσεις καὶ ἐπιλύσεις, οὐ κειμένας σχεδὸν παρὰ Λεουγκλαβίῳ καὶ παρὰ Ράλλῃ καὶ Ποτλῇ, ταύτας δ' ἐκδίδωμι πρότερον, εἶτα δ' ὀλιγίστας, ὡς εἶπον, τῶν λοιπῶν, διαφερουσῶν κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θέματος, οὐχὶ δὲ κατὰ τὸ πνεῦμα. Ἡ δευτέρα καὶ ἡ τρίτη τῶν παρ' ἐμοὶ ἐρωτήσεων εἰσί πως συνεχεῖς τῇ πρώτῃ, ἐπειδὴ πρόκειται περί τινων βιβλίων ψευδεπιγράφων· τὴν δὲ δευτέραν τῶν παρὰ Λεουγκλαβίῳ μετὰ πλεί-

α — τὸ χρτρφ. ἔχει "πηγαία,,.

β — Ἴσως ἱεροφαντιῶν· δῆλα δὴ τοῦ ἀξιώματος καὶ ἔργου τοῦ ἱεροφάντου

ε — ὁ κανὼν ἐν τῷ Πηδαλίῳ γράφει "ἐξ ὕδατος καὶ οἴνου ποτήριον ἐκδεδώκασιν,,.Οὕτω καὶ τὸ παρὰ Π. καὶ Ρ. κείμενον, ὡς καὶ τὸ τοῦ Lauchert· ἐν Φρειβούργῳ, 1896, σελ. 115· ἱερὸν μυστήριονο ἡ ἔκδοσις τοῦ Βενεσέβικ (σελ. 167).

ζ — γρπτ. Πνεύματος ἁγίου.

η — νοεῖ τόμους τὰ εἰλιτάρια.

θ — νέα Ρώμη; — ἀλλὰ τὸ χωρίον δεῖται συμπληρώσεως.

στης ἀναπτύξεως ἐκτιθεῖσαι, παρεκτείνουσι τὸν λόγον καὶ περί τινων ἑτέρων διδλίων, οἷα τὰ τῆς δευτέρας ἐρωτήσεως. Ἔχουσι δ' ὡς ἐξῆς

Ἐρώτησις* — Τὸ βιβλίον τὸ ὀνομαζόμενον Ἡ διδασκαλία τοῦ Παύλου καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἀληθὲς ἐστιν ἢ οὔ;

Λύσις — Ἐπειδήπερ οἱ μὲν τῶν αἱρετικῶν, κακοτέχνους συγγραφὰς συντεθείκασι καί πως ὑποκλέψαι τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐντεχνώμενοι, δραματικῶς αὐτὰς ἐπεσέμνυναν ὀνόματι τοῦδε τοῦ ἀποστόλου, ἢ τοῦδε τοῦ προφήτου, ἢ τινος τῶν ἐκκρίτων πατέρων, ἕτεροι δὲ ταῖς ἁγίαις καὶ ὀρθοδόξοις Γραφαῖς σκαμβά τινα καὶ διεφθαρμένα παρέμιξαν, ἐμέλησε τῇ πρώτῃ καὶ ἁγίᾳ Συνόδῳ τὰ βιβλιογραφηθέντα ἐπισκέψασθαι καὶ κανονικῶς ἀνατάξασθαι οἷα καὶ ὅσα τῶν δύο Διαθηκῶν ἀναγινώσκεσθαι χρή. Ἐγνώρισαν οὖν ἡμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἀποστολικὰ συντάγματα ταῦτα· Εὐαγγέλια τέσσαρα, ἃ καὶ Εὐαγγέλιον λέγεται· καὶ κανόνας ΠΕ'· Ἐπιστολὰς τοῦ Παύλου ΙΔ'· Πέτρου Ἐπιστολὰς Β'· Ἰωάνου Γ'· Ἰακώβου Α'· καὶ Ἰούδα Α'· πρὸς αὐτοῖς καὶ Β' Κλήμεντος δυσὶ συντεθειμένας βιβλίοις. Ἀλλ' ἡ ΣΤ' Σύνοδος, ἡ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τοῦ ρινοτμήτου συγκροτηθεῖσα, τὰ ἄλλα βιβλία τοῖς ἀναγνωστέοις ἐγκρίνασα, οὐκ ἐπέκρινεν ἀναγινώσκεσθαι τὰς διὰ Κλήμεντος προσπεφωνημένας τῶν ἁγίων ἀποστόλων Διατάξεις, διὰ τὸ τοῖς αἱρετικοῖς παραποιηθῆναι. Ἐπέκεινα τοιγαροῦν τῶν ΙΔ' Ἐπιστολῶν, αἵτινες ἰδίᾳ καὶ μοναχικῶς παρὰ τοῦ ἁγίου Παύλου συνεγράφησαν καὶ τῶν ΠΕ' κανόνων τῶν ὁροθετηθέντων παρά τε αὐτοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πέτρου, συνελεύσει καὶ συμφωνίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων ἀποστόλων, οὔτε ἐπέγνωμεν ἕτερα, οὔτε παρελάβομεν.

Σχόλιον. Τοῦτο ἐν τοῖς κανόσι τῆς Α' Συνόδου οὐχ εὕρηται, ἀλλ' οὐδ' ἐν τῇ βίβλῳ τῶν πρακτικῶν αὐτῆς, ἀλλὰ κεῖται ἐν τῷ πε' κανόνι τῶν ἁγίων ἀποστόλων· καὶ, ὡς ἔοικεν, ἢ ὁ συγγραφεὺς τῶν παρόντων ἐπελάθετο, ἢ ὁ τῆς πρωτοτύπου βίβλου μεταγραφεὺς ἐξ ἀπροσεξίας τοῦ σφάλματος αἴτιος. Εὑρήσεις περὶ τούτου κἀν τῇ ἑορτασικῇ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου καὶ τοῖς ἐμμέτροις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου καὶ τοῦ ἁγίου Ἀμφιλοχίου, ἔν τε τῷ ξ' τῆς ἐν λαοδικείᾳ συνόδου κανόνι καὶ τῳ κζ' τῆς ἐν Καρθαγένῃ. Εἰδ' ἀπορεῖταί σοι καὶ ὅθεν δῆλον ἐκτεθῆναι τοὺς κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ μάλιστα προηγουμένου Πέτρου καὶ Παύλου, ἔχεις τὴν πίστιν ἐξ αὐτῶν τῶν κανόνων· φησὶ γὰρ ὁ κθ' « Εἴ τις ἐπίσκοπος διὰ χρημάτων τῆς ἀξίας ταύτης ἐγκρατὴς γένηται ἐκκοπτέσθω καὶ τῆς κοινωνίας παντάπασιν, ὡς Σίμων ὁ μάγος ὑπ' ἐμοῦ Πέτρου»· καὶ ὁ πβ' « Οἰκέτας εἰς κλῆρον προχειρίζεσθαι οὐκ ἐπιτρέπομεν, ἐπὶ λύπῃ τῶν κεκτημένων· οἶκων γὰρ ἀνατροπὴν τὸ τοιοῦτον ἐργάζεται· εἰ δέ ποτε καὶ ἄξιος ὁ οἰκέτης φανῇ πρὸς χειροτονίαν βαθμοῦ, οἷος καὶ ὁ ἡμέτερος Ὀνήσιμος ἐφάνη, καὶ συγχωρήσουσιν οἱ δεσπόται, γενέσθω». Μαθητὴς δὲ τοῦ Παύλου καὶ ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθεὶς ὁ Ὀνήσιμος*.

Γ'. Αἱ Ὁράσεις τοῦ ἁγίου Παύλου καὶ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἀληθεῖς εἰσί;

Λύσις. Βίβλος μὲν Ὁράσεων συγγραφεῖσα τῷ ἁγίῳ Παύλῳ οὔτε γνωρίζεται ἡμῖν, οὔτε ὅλως μέχρι καὶ ἐς δεῦρο ἠκούτισται· εἰ δὲ λέγεις διὰ τὰς Ὁράσεις, τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν, ὧν τὴν μὲν εἶδεν ἐν αὐτῷ τῷ διωγμῷ τοῦ Χριστοῦ, τὴν δὲ ἐν αὐτῇ τῇ ἀποστολῇ καὶ τῷ γύρῳ τοῦ Εὐαγγελίου, ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ τῶν νεφελῶν καὶ ἀναβαίνων εἰς τρίτον οὐρανόν, ταύτας δὲ τὰς ὁράσεις ἐπέγνωμεν καὶ ὁμολογοῦμεν, λαβόντες τὰς μαρτυρίας ἔκ τε τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ ἐπόπτου καὶ οὐρανοβάμονος, ὑπομνηματίσαντος τὸ εἶδος τῆς θεοφαντορίας, κατὰ τὸ ἐπιτρέχον ἔν τισι τῶν οἰκείων ἐπιστολῶν, καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Λουκᾶ τοῦ συγγραφέως τῶν ἀποστολικῶν Πράξεων, διηγησαμένου τά τε ἄλλα καὶ τοῦ μεγάλου Παύλου τὴν ἐξ ἀπιστίας εἰς πίστιν μετάθεσιν, τὸν καινὸν συσσεισμόν. Ὁ δὲ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος δοκεῖ μὲν ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ, οὗ ἡ ἀρχὴ «Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι» ποθεῖν τινα ἔκστασιν καί τι θεαυγὲς κατοπτεῦσαι, κατὰ τὸν διορατικὸν Ἀββακοὺμ τὸν πρῶτον οὐρανοφοίτην. Εἴτε δὲ πράγματι ἐν ἐκστάσει ὁ ἅγιος Γρηγόριος καὶ θεοπτίᾳ, εἴτε σχηματίζεται τὸν εἰς ὁράσεις μεταρσιούμενον, κατ' οἰκονομίαν τῷ λόγῳ χρησίμην, καθὼς καὶ τῷ μεγάλῳ Μαξίμῳ δοκεῖ, κοινὸς γὰρ διδάσκαλος ὁ πατὴρ καὶ ὡς ῥήτωρ ταῦτα γράφει καὶ μεθοδεύει, συνεργὰ πρὸς ἀκρόασιν καὶ ἐγκαίρως χρήσιμα, εἰδείη ἂν αὐτὸς ὁ τὸ τοιοῦτον λῆμμα ἢ ὅραμα εἴτε οἰκονομικῶς χρηματισάμενος, εἴτε ἀληθῶς ἐνοπτρισάμενος.

Δ'. Αἱ ἐρωτήσεις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου καὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἀληθεῖς εἰσὶν, ἢ οὔ;

Λύσις. Εὐσεβῶς μὲν ἐκτέθειται· εἴτε δὲ αὐτῶν τῶν μεγάλων πατέρων, εἴθ' ἑτέρων σεμνυνάντων τὸ διαλογικὸν τοῦτο σύνταγμα τῇ περιωνύμῳ ἐπιγραφῇ τῶν

* ἐμὴ προσθήκη ἡ λέξις ἐρώτησις.

* ἐν τῷ χειρογράφῳ παραλείπεται τὸ ὄνομα τοῦ μεταγράψαντος τὰς ἐπιλύσεις, ὃς ἔζησε κατὰ τὴν ΙΣΤ᾽ πιθανῶς ἑκατονταετηρίδα. Οὗτος προσέθηκε καὶ τὸ σχόλιον τοῦτο, παρατηρήσεις περιέχον εἰςτὰ ἄδιά τινος ἀνασκευῆς·ἀλλὰ περιέκοψεν ἑκ.τοῦ πβ' ἀποστολικοῦ κανόνος μέρη τινά, καθὼς δύναται 'να ἴδῃ τις ἀντιβάλλων τοῦτον πρὸς τὰς τύπους ἑκδεδομένας κανονικὰς συλλογάς.

ἐκκρίτων τούτων διδασκάλων ὡς ἂν γίνωνται οἱ ἐντυγχάνοντες φιλακροάμονες μάλιστα, οὐκ ἔχομεν ἑκάτερον τούτων ἀκριβῶς ἀποφήνασθαι.

(ἕπεται συνέχεια)

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἔχοντες νὰ ἀποστείλωσι διατριβὰς τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» πρὸς δημοσίευσιν, ὅπως διευθύνωσιν αὐτὰς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς σεβ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ.

ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΥ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΑ (ΝΟΜΟΙ) ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 21)

Ἐὰν δὲ ἡ βασιλεία μου μη **νύσῃ πρός** τινας τῶν ἀρχόντων τῆς Βενετίας καὶ φίλων τῆς βασιλείας μου, ἵνα ἁρματώσωσι κάτεργα καὶ δουλεύσωσι τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ θελήσωσι διὰ τὴν ἀγάπην τῆς βασιλείας μου ποιῆσαι τοῦτο, οὐ μὴν ἐμποδίσονται οὗτοι εἰς τοῦτο παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου δουκὸς Βενετίας ἢ τοῦ κουμουνίου αὐτῶν· ἀλλ' οὐδὲ ἡ βασιλεία μου, ἵνα ἀποστείλῃ τὰ τοιαῦτα κάτεργα κατὰ χώρας τινὸς ἐχούσης φιλίαν μετὰ τῆς Βενετίας.

Ἵνα, ἐὰν διὰ ξηρᾶς συμβῇ ἐλθεῖν φοσσάτον κατὰ χώρας τῆς βασιλείας μου, οἱ εὑρισκόμενοι ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ βενέτικοι φυλάσσωνται καὶ οὗτοι παρὰ τῆς βασιλείας μου, ὡς καὶ οἱ ὑπὸ τὴν βασιλείαν μου ρωμαῖοι ἢ εἰς Πόλιν ἢ εἰς Θεσσαλονίκην.

Ἵνα θήσῃ τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας κεφαλὴν ἐπάνω εἰς τὸν λαὸν αὐτῶν καὶ ὀνομάζηται μπάϊλος καὶ ἀποστέλλῃ κατὰ τόπους ἔνθα μέλλουσιν ἔχειν ἀναπαύσεις κριτάς, ὅπως διεξάγωσι τὸν λαὸν αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ ρωμαῖοι ὅσοι ἔχουσιν ὑπόθεσίν τινα μετὰ βενέτικων καὶ θελήσουσιν ἵνα κριθῶσι παρὰ τοῦ μπαΐλου, ἵνα κρίνωνται καὶ οὗτοι κατὰ τὸ δίκαιον.

Ἵνα ἔχωσιν οἱ ἐγνωσμένοι βενέτικοι πάντες ἐξουσίαν εἰς πάσας τὰς χώρας τῆς βασιλείας μου, ἐφ' αἷς μέλλουσι ποιεῖν πραγματείαν, κατά τε ξηρὰν καὶ θάλασσαν, ἀλλὰ καὶ χωρὶς πραγματείας ἐρχόμενοι ἵνα διέρχωνται καὶ εἰς γῆν καὶ θάλασσαν χωρίς τινος δόσεως καὶ ἐμποδισμοῦ καὶ χωρὶς δόσεως τελωνείου, διαβατικοῦ, κομμερκίου, σκαλιατικοῦ καὶ ἄλλης ἁπάσης δόσεως.

Ἵνα οἱ φέροντες πραγματείας βενέτικοι, ἔνθα ἂν φέρωσι ταύτας, δεικνύωσιν αὐτὰς τοῖς κατὰ τόπους κομμερκιαρίοις τῆς βασιλείας μου καὶ μεθ' ὅρκου ἐξασφαλίζωνται, ὅτι οὔτε ἔχουσιν εἰς τὰς πραγματείας αὐτῶν ξένων τινῶν πραγματείας, ἀλλὰ αἱ πραγματεῖαι ὅλα. εἰσὶ τῶν Βενέτικων, καὶ ἵνα μὴ παρυποκρύπτωσιν ἐκ τῶν πραγματειῶν αὐτῶν τι· ὅπως λαμβάνωσιν οἱ κατὰ τόπους κομμερκιάριοι τῆς βασιλείας μου τὸ σύνηθες κομμέρκιον ἀπὸ τῶν ἐξωνουμένων αὐτάς.

Ἵνα ἔχωσι στατῆρας ἰδίους, μοδίους, μέτρα, λίτρας, πήχεις εἰς τοὺς οἰκείους τόπους.

Ἵνα αἱ ἐκκλησίαι αὐτῶν, ἃς μέλλουσιν ἔχειν ἐν οἷς μέλλουσι κατοικεῖν τόποις, ὦσιν ἰδιόρρυθμοι μετὰ δυνάμεως τῆς βασιλείας μου ἄνευ ἀνακρίσεως, καὶ ἵνα ποιῶσιν ἐν αὐταῖς βαπτίσματα καὶ ἱεροτελεστίας, καθὼς ἔχουσιν συνήθειαν.

Ἵνα, ἐὰν βενέτικος ἀποθάνῃ εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας μου, εἴτε διαθήκην ποιήσει, εἴτε οὐ ποιήσει, οἰκονομῆται τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ παρὰ τοῦ μπαΐλου ἢ παρὰ τοῦ δικαίῳ αὐτοῦ, καθὼς ἂν οὗτος διάθηται ἢ ὁ μπαΐλος καὶ ὁ δικαίῳ αὐτοῦ ἐπικρίνῃ καὶ οὐ μὴν εὑρίσκῃ ἐμποδισμόν τινα ἢ ὄχλησιν ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου.

Ἵνα, ἐὰν συμβῇ κινδυνεῦσαι βενέτικους μετὰ καραβίων αὐτῶν ἢ μετὰ ἄλλων ξύλων εἰς χώραν τῆς βασιλείας μου ὦσι σῷοι καὶ αὐτὸς καὶ τὰ πράγματα αὐτῶν, καὶ ἵνα ἔχωσι βοήθειαν ἀπὸ λαοῦ τῆς βασιλείας μου, ὅπως κρατῶσι τὰ πράγματα αὐτῶν.

Ἵνα ἔχωσιν οἱ βενέτικοι ἄδειαν ἐξωνεῖσθαι σῖτον ἀπὸ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου, καὶ διακομίζειν αὐτὸν ἔνθα θέλουσι, πάριξ τῶν χωρῶν τῶν ἐχθρῶν τῆς βασιλείας μου. Ὅταν δὲ πωλεῖται ὁ σῖτος ἐν τῇ Κωνσταντινουπό-

λει τὸ κεντηνάριον ἐπέκεινα τῶν πεντήκοντα ὑπερπέρων, οὐ μὴν ἐξωνῶνται αὐτόν.

Ἵνα, ἐὰν συμβῇ ποιῆσαί τινα βενέτικον εἰς τινα ρωμαῖον βλάβην, ἐὰν εὑρεθῇ ὁ ποιήσας τὴν βλάβην, τηνικαῦτα ποιῇ ὁ μπάϊλος τὴν ἐκδίκησιν κατὰ τὸ δίκαιον. Εἰ δὲ οὐχ εὑρίσκεται ὁ ποιήσας ζημίαν, ἵνα διδῶται διορία παρὰ τοῦ μπαΐλου τῷ ἀδικηθέντι μέχρι καὶ ἑξαμήνου· καὶ εἰ μὲν εὑρεθῇ ὁ ποιήσας τὴν ἀδικίαν, ἵνα γένηται ἐκδίκησις πάλιν κατὰ τὸ δίκαιον· εἰ δὲ οὐχ εὑρεθῇ, ἵνα ποιῇ ὅρκον ὁ μπάϊλος ἢ ὁ δικαίῳ αὐτοῦ διδόναι εἴδησιν πανταχοῦ, ἔνθα ἔνι ἡ ἐξουσία τῶν βενετίκων καὶ εὑρίσκηται τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ, καὶ ἱκανῶται ὁ ἀδικηθείς. Ἐὰν δὲ συμβῇ γενέσθαι φόνον, εἰ μὲν βενέτικος φονεύσει ρωμαῖον, ἵνα κρίνηται οὗτος παρὰ τῆς βασιλείας μου, ὁμοίως καὶ ρωμαῖος, ἐὰν φονεύσῃ βενέτικον. Εἰ δὲ βενέτικος φονεύσει ρωμαῖον, ἵνα κρίνηται οὗτος παρὰ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου, ὁμοίως καὶ ρωμαῖος ἐὰν φονεύσῃ βενέτικον· εἰ δὲ βενέτικος φονεύσει βενέτικον, εἰ μὲν ἔξω τῆς Κωνσταντινουπόλεως φονεύσει τοῦτον, ἵνα κρίνηται παρὰ τοῦ μπαΐλου· εἰ δὲ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει γένηται φόνος ἀπὸ βενέτικου εἰς βενέτικον, ἵνα κρίνηται καὶ τοῦτο παρὰ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου.

Ἵνα ἀπολύσῃ ἡ βασιλεία μου τοὺς βενετίκους ὅσους ἔχει κεκρατημένους· καὶ ὅσους δὲ ρωμαίους κρατοῦσιν οἱ Βενέτικοι, ἵνα ἀπολύῃ τούτους ὁ δοὺξ τῆς Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον· ὡσαύτως δὲ ἀπολύσωσι καὶ τοὺς κρητικούς, τοὺς κορωναίους τε καὶ τοὺς μεθωναίους, τοὺς φθάσαντας γενέσθαι τῆς βασιλείας μου καὶ κατασχεθέντας παρ' αὐτῶν, ὁπότε ἦσαν οὗτοι τῆς βασιλείας μου· καὶ εἰ μὲν θελήσουσιν οἱ τοιοῦτοι κρητικοὶ ἢ οἱ κορωναῖοι ἢ οἱ μεθωναῖοι ἵνα πάλιν ὦσιν ἐκεῖσε, μένωσι παρ' αὐτῶν ἀβλαβεῖς· εἰ δὲ θελήσουσιν ἐλθεῖν εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας μου, ἵνα ἀπολύωνται μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτῶν.

Ἵνα οὐ μὴν παραχωρήσῃ ἡ βασιλεία μου γενέσθαι ἁρμάτωσιν ἀπὸ τῆς χώρας αὐτῆς κατὰ τῶν βενετίκων· ἐὰν δὲ γένηται ζημία, ἵνα διορθῶται ταύτην ἡ βασιλεία μου.

Ἵνα, ἐὰν κουρσάριοι βενέτικοι ποιήσωσι τινα ζημίαν εἰς τὴν χώραν τῆς βασιλείας μου, ἔνι ἔνοχος ὁ μπάϊλος καὶ οἱ ἰδικοὶ αὐτοῦ ἐπάνω εἰς τὸν ὅρκον αὐτῶν, ὅπως εὑρίσκωσιν αὐτοὺς καὶ κρατῶσι, καὶ ποιῶσι ποινὰς εἰς αὐτούς, καὶ ἐπαίρωσι τὸ πρᾶγμα τῶν ἀδικηθέντων καὶ ἐπιδῶσι πρὸς αὐτούς. ἄνευ μέντοι τῶν βενετικων τῶν κρατούντων νησία καὶ μὴ ὑποκειμένων τῇ Βενετίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ ἀπὸ ἑτέρου γένους ἢ ἀπὸ τῶν νησίων τῶν ὡς εἴρηται μὴ ὑποκειμένων τῇ Βενετίᾳ ἔλθωσι κουρσάριοι κατὰ τῆς χώρας τῆς βασιλείας μου, οὐ μὴν δέχωνται αὐτοὺς ἢ εἰς χώραν αὐτῶν ἢ εἰς νησίον, ἀλλ' ἵνα μάχωνται καὶ ἀποδιώκωσιν αὐτούς, καθὼς καὶ οἱ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου· ὅστις δὲ ἀναδέχεται τούτους, ἐὰν εὕρῃ τιμωρίαν ἀπὸ τῆς βασιλείας μου, οὐ μὴν ἐνέχεται ἡ βασιλεία μου εἰς τὸν ὅρκον χάριν τῆς παιδεύσεως τῶν τοιούτων.

Ἵνα, ἐὰν συμβῇ γενέσθαι τι σφάλμα ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς Βενετίας εἰς τὸ μέρος τῆς βασιλείας μου, οὐ μὴν ἀπολύῃ ἡ βασιλεία μου τὴν ἀγάπην τοῦ εὐγενεστάτου δουκὸς Βενετίας καὶ τοῦ κουμουνίου αὐτῶν καὶ κινῆται εἰς μάχην, ἀλλ' ἵνα διαμηνύῃ τῷ εὐγενεστάτῳ δουκὶ Βενετίας καὶ τῷ κουμουνίῳ καὶ γίνηται παρ' αὐτῶν ἡ διόρθωσις· ὡσαύτως ἵνα, ἐὰν συμβῇ γενέσθαί τι σφάλμα παρὰ τοῦ μέρους τῆς βασιλείας μου εἰς τὸ μέρος τῆς Βενετίας, οὐ μὴν ἀπολύῃ ὁ δοὺξ τῆς Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον τὴν ἀγάπην τῆς βασιλείας μου καὶ κινῆται εἰς μάχην, ἀλλ' ἵνα διαμηνύῃ ὁ δοὺξ Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ γένηται παρὰ τῆς βασιλείας μου διόρθωσις· εἰ δὲ συμβῇ τὸν εὐγενέστατον δοῦκα Βενετίας τὸ κοινὸν λαβεῖν χρέος, ὅπερ ἀπεύχεται ἡ βασιλεία μου, ἵνα οἱ διάδοχοι τῆς ἐξουσίας τοῦ Δουκάτου τῆς Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον αὐτῶν καὶ ἡ μικρὰ καὶ μεγάλη βουλὴ στέργωσι τὰ τοιαῦτα κεφάλαια.

Ἅπερ δὴ κεφάλαια οὕτως ἐπωμόσατο ἡ βασιλεία μου ἐνώπιον τῶν διαληφθέντων εὐγενῶν δύο ἀνδρῶν καὶ ἀποκρισιαρίων, τοῦ τε σὺρ Ἰακώβου Δελφίνου καὶ τοῦ σὺρ Ἰακώβου Κονταρίνου, ὡς ἐμφανισάντων τῇ βασιλείᾳ μου τὴν ἣν εἶχον οὗτοι ἔγγραφον δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἀπὸ τοῦ Δουκὸς Βενετίας καὶ τοῦ Κουμουνίου εἰς τὸ τρακταῖσαι καὶ πληρῶσαι τὴν ἀγάπην μετὰ τῆς βασιλείας μου, ἥπερ δὴ γραφὴ ἐπὶ

λέξεων ἔχει οὕτως· «Ἡμεῖς Ραινέριος Ντζέ νος, Θεοῦ χάριτι Δοὺξ Βενετίας γνωστὸν ποι οῦμεν πᾶσι τοῖς τὸ παρὸν ἡμῶν ἔγγραφον θεωροῦσιν· ἐπεὶ τοῖς εὐγενέσι καὶ φρονίμοις ἀνδράσιν Ἰακώβῳ Δελφίνῳ καὶ Ἰακώβῳ Κον ταρίνῳ, τοῖς πιστοῖς ἡμῶν καὶ ἀγαπητοῖς, μετὰ τῆς μεγάλης καὶ μικρᾶς Βουλῆς τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας ἀνεθέμεθα πληρεστάτην δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτοῖς ἐδώκαμεν ἐνεργεῖν τὰ πα ρόντα, ἤτοι τρικταῖσαι, συμβίβασιν ποιήσα σθαι μετὰ τοῦ ὑψηλοτάτου κὺρ Μιχαὴλ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστοῦ βασιλέως καὶ Αὐτοκρά τορος Ρωμαίων Δούκα Ἀγγέλου Κομνηνοῦ τοῦ Παλαιολόγου, καὶ γενέσθαι χρυσόβουλλα, καὶ πληρῶσαι καὶ στερεῆσαι μετὰ τοῦ ρηθέντος βα σιλέως, καθὼς αὐτοῖς φανῇ κρεῖττον, καὶ ποιῆσαι καὶ ἀναλαβεῖν ὑποσχέσεις καὶ ὁρκωμοτικὰ δι' ἡμᾶς καὶ τὸ κουμούνιον τῆς Βενετίας, καθὼς αὐτοῖς φανῇ κρεῖττον, καὶ γενικῶς καὶ διὰ πάντων ποιῆσαι εἰς τὰ προρηθέντα καὶ εἰς τὰ πλησιάζοντα αὐτοῖς, καθὼς ἂν αὐτοῖς φανῇ εὐ χερές. Ὑποσχόμεθα ἡμεῖς ἐν τῷ ὀνόματι ἡμῶν καὶ τοῦ κουμουνίου τῆς Βενετίας, ἔχειν εἰς ἡμᾶς τὸ στέργον καὶ ἀποδεκτέον καὶ στερεὸν καὶ οὐ μὴν ἐναντιωθῶμεν, κἂν εἶτε οἱ εὐγενέστατοι οὗτοι ἢ εἷς ἐξ αὐτῶν, εἰς ὃν φανῇ τὸ παρὸν ἔγγραφον συμβιβασθῶσιν εἰς τὰ προρηθέντα· καὶ ἵνα ἡ παροῦσα ἡμετέρα ἀνάθεσις ᾖ πληρεστάτη καὶ στερεά, ὡρίσαμεν καὶ ἐβουλλώθη αὕτη μετὰ ἡμετέρου μολυβδίνου σιγγιλίου, καὶ διὰ χειρῶν κορράδου τῆς ἡμετέρας Αὐλῆς κανικλείου ὡρί σαμεν καὶ ἐσημειώθη.

Ἐδόθη ἐν τῷ Παλατίῳ τοῦ ἡμετέρουΔουκάτου, τρέχοντος χρόνου τοῦ κυρίουχιλιοστοῦ διακοσιο στοῦ ἑξηκοστοῦ πέμπτου, μηνὶ Μαρτίου, ἡμέρᾳ δωδεκάτῃ, ἰνδικτιῶνος ἡ΄.

Ἐγὼ Κορράδος, νοτάριος τῆς δουκικῆς Αὐλῆς τῆς Βενετίας κανικλείου, ἐπλήρωσα καὶ ἐστε ρέωσα.»

Οὕτω μὲν οὖν εἶχε τὰ τῆς γραφῆς· Ἡ δέ γε βασιλεία μου οὕτως ὁμνύει φυλάξαι ταῦτα πάντα, ἐὰν καὶ ὁ εὐγενέστατος Δοὺξ Βενετίας καὶ τὸ κουμούνιον ταύτης καὶ ἡ μικρὰ καὶ με γάλη βουλὴ στέρξωσι καὶ φυλάξωσι ταῦτα εἴς τε τὴν βασιλείαν μου, εἰς τοὺς κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτῆς καὶ εἰς τὴν Ρωμανίαν ἀπαρά θραυστα.

Μιχαὴλ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς Βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ Ρωμαίων Δούκας Ἄγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος».

III. Συνθήκη συναφθεῖσα ἐν ἔτει 1275 μετα ξὺ τοῦ Αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου καὶ τῶν Γενουηνσίων· ἴδε Βυζαντινὰς Μελέτας τοῦ ἀειμνήστου πολυτίμου ἐξευρευνητοῦ τῶν Βυ ζαντινῶν ἐκκλησιῶν καὶ μνημείωνΠασπάτη σελ.

«Ἂν Γενουήνσιός τις ἢ Γενουήνσιοί τινες ἢ οἱ χαίροντες δικαιώματα Γενούηνσίων (οὕτως ἐλέ γοντο οἱ μετὰ τὰς capitulations λεγόμενοι protégés ἢ προστατευόμενοι) βλάψωσιν ἄνθρωπον ἢ ἀνθρώπους τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους ἐν λόγῳ, ἐν ἔργῳ, ἐν βουλῇ κτλ. νὰ τιμωρῶνται ἀπὸ τὸν Ποτεστάτον κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὸ ἔγκλημα. Ἂν ὅμως ὁ Ποτεστάτος δὲν τιμωρήσῃ τοὺς ἐνό χους κατὰ τὸ δίκαιον, ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ τιμωρή σῃ αὐτοὺς κατὰ τοὺς ποινικοὺς αὐτοῦ νόμους.»

«Ἂν Γενουήνσιοι προσέλθωσιν ὡπλισμένοι, εἴτε διὰ ξηρᾶς εἴτε διὰ θαλάσσης ὡς πειραταί, καὶ βλάψωσι γαίας ἢ ἀνθρώπους τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους καὶ συλληφθῶσι, νὰ τιμωρῶνται ἀπὸ τὸν Ποτεστάτον κατὰ τὸν νόμον, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη. Ἂν ὅμως δὲν συλληφθῶσιν ἢ διαφύγω σιν, ὑποχρεοῦται ἡ Κοινότης τῆς Γενούης νὰ ἀποτίσῃ τὴν γενομένην ζημίαν εἰς τὰ πράγματα καὶ κτήματα τῶν ζημιωθέντων ἀπὸ τὰ κτήματα τῶν ζημιωσάντων.»

«Πρὸς τούτοις ὁ ἐν Ρωμανίᾳ (ἐντεῦθεν τὸ ροὺμμετὰ τὴν ἅλωσιν) στελλόμενος Ποτεστάτος ὡς ἀρχηγὸς τῶν Γενουηνσίων νὰ ἦναι ἀνὴρ τι μῶν τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τὴν Κοινότητα τῆς Γενούης.»

«Ἂν Γενουήνσιός τις εὑρεθῇ λαμβάνων πρᾶγ μα ἄλλου μὴ ὄντος Γενουηνσίου καὶ ἐμπορεύη ται αὐτὸ ἐντὸς τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους ὡς πρᾶγμα ἴδιον, τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἢ τὸ ἐμπόρευμα καὶ ὁ κύριος αὐτοῦ νὰ ὑπάγωνται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Αὐτοκράτορος δυναμένου νὰ πράξῃ κατὰ τὴν θέλησιν αὐτοῦ.

«Ἂν Γενουήνσιος ἢ Γενουήνσιοι ἐξάξωσι λαθραίως ἐκ τοῦ Κράτους χρυσίον ἢ ἄργυρον καὶ συλληφθῶσι νὰ τιμωρῶνται ἀπὸ τὸν Ποτεστάτον κατὰ τὸν νόμον».

«Ἂν Γενουήνσιοί τινες ἐν τῷ Κράτει τοῦ Αὐτοκράτορος φονεύσωσι, βλάψωσιν ἢ ἄλλως

κακοποιήσωσι Γραικὸν ἢ ἕτερόν τινα ἀλλογενῆ διατελοῦντα ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Αὐτοκράτορος, ὀφείλει ὁ Πατεστάτος ἐνόρκως νὰ ζητήσῃ τὸν κακοῦργον μετ' ἐπιμελείας καὶ ἄνευ δόλου καὶ τιμωρήσῃ αὐτὸν κατὰ τὸ κακούργημα. Ἂν ὅμως οὗτος διαφύγῃ, ὑποχρεοῦται ἡ Κοινότης νὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς ζημιωθέντας ἀπὸ τὰ κτήματα τοῦ κακούργου· ἂν ὄχι, νὰ ἱκανοποιήσῃ ἡ Κοινότης.

Ὁ Πρέσβυς ὑπογράψας τὸν ὅρον τοῦτον ἤ τηγεν ἵνα καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ τὰ αὐτὰ πράξῃ κατὰ τῶν Γραικῶν κακοτοιούντων Γενουησίους.

Οἱ Γενουήνσιοι οἱ ἐξάγοντες ἐκ τοῦ Κράτους σῖτον καὶ ἄλλα τρόφιμα, νὰ κομίζωσι ταῦτα εἰς τὴν Κοινότητα τῆς Γενούης ἢ εἰς τὰς γαίας τῆς Κοινότητος οὐχὶ εἰς ἄλλην χώραν, τόπον ἢ λιμένα τῶν ἐχθρῶν τῆς Ρωμανίας.

(ἕπεται συνέχεια)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΥΓΕΙΑ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Μετὰ πολλῆς χαρᾶς εἴμεθα βέβαιοῦτι θὰ ἐνωτισθῇ τὸ ὁμογενὲς δημόσιον τὸ εὐχάριστον ἄγγελμα τῆς πλήρους καὶ ὁριστικῆς ἀποκαταστάσεως τῆς πολυτίμου ὑγείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκ. πατριάρχου κ. κ. Γερμανοῦ τοῦ Ε'. Ἀπὸ τῆς παρελθούσης κυριακῆς ἡ Α.Θ. Παναγιότης κατέλιπε τὰ ἰδιαίτερα Αὐτῆς δώματα καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν πατριαρχῶν, προήδρευσε δὲ ὡς γράφομεν κατωτέρω καὶ τῆς συνεδρίας τῆς Ι. Συνόδου τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ. Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἰδιαιτέρως ἀνακουφίζει τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος, ἅτινα μετὰ πολλῆς προσοχῆς παρηκολούθησαν τὰς φάσεις τῆς ἐλαφρᾶς μὲν ἀλλ' ὀχληρᾶς ἀσθενείας τοῦ σεπτοῦ πρωθιεράρχου, ὅστις ἀποδίδεται πλήρης ἀκμῆς εἰς τὰς ὑψηλὰς Αὐτοῦ ἀσχολίας. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐπαύσατο ἡ Α. Θ. Π. παρακολουθοῦσα τὰ πατριαρχικὰ ἡμῶν πράγματα καὶ μεριμνῶσα περὶ αὐτῶν, ἡ δὲ σκέπη αὐτοῦ ἤρκει πρὸς ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ ἡμετέρου Κέντρου, οὐχ ἧττον ὁ σεπτὸς ἐθνάρχης διέβλεπε τὴν ἀνάγκην ὅπως καταστήσῃ αἰσθητὴν ἐν ἁπάσῃ αὐτῆς τῇ δυνάμει τὴν στιβαρὰν αὐτοῦ χεῖρα, καθίσταται δὲ ἀφορμὴ ἰδιαζούσης χαρᾶς καὶ παρηγορίας ἡ τοιαύτη αὐτοπρόσωπος ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀνάληψις τῆς διευθύνσεως τῆς πατριαρχικῆς ἡμῶν ὁλκάδος.

Ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» ἀναγράφουσα μετὰ πολλῆς συγκινήσεως τὸ εὐχάριστον τοῦτο γεγονός, εὔχεται ὑπὲρ ἀκλονήτου ὑγείας τοῦ σεπτοῦ πρωθιεράρχου καὶ ἀπαλλαγῆς Αὐτοῦ ἀπὸ παντὸς ἀνιαροῦ συναντήματος.

Συνεδρία Ι. Συνόδου. Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνῆλθε τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος, ἐπιληφθεῖσα τῆς ἀναγνώσεως διαφόρων μητροπολιτικῶν ἐκθέσεων, ἐκθέσεως τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐκθέσεως τῆς πρό τινος διορισθείσης ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Βασιλείου καὶ Πολυκάρπου καὶ τῶν πανιερ. σχολαρχῶν τῆς Θεολογικῆς καὶ Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς πρὸς διαρρύθμισιν ταῦ προγράμματος τῆς Ἰ. Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἐπὶ τῆς τελευταίας ταύτης ἐκθέσεως ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ ἐφαρμογὴ τῶν προτεινομένων μέτρων ἀναβληθῇ εἰς εὐθετώτερον καιρόν, μὴ προσληφθῶσι δὲ ἐφέτος νέοι μαθηταὶ ἐν τῇ Σχολῇ.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην ἀνεγνώσθη καὶ ἀπάντησις τοῦ μακ. πατριάρχου κ. Γρηγορίου εἰς τὴν περὶ εἰρήνης ἐγκύκλιον τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἄφιξις μητροπολίτου. Τυχὼν τῆς ἐπὶ τούτῳ ἀδείας ἀφίκετο τὸ παρελθὸν σάββατον εἰς Βασιλεύουσαν, προερχόμενος ἐκ Ραιδεστοῦ, ὁ πανιερ. μητροπολίτης κ. Κωνσταντῖνος. Προσελθὼν οὗτος ἀμέσως παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ὑπέβαλε τὰ εὐλαβῆ αὐτοῦ σέβη ἐπὶ τῇ ἀφίξει αὐτοῦ καὶ ἐξέθηκε τὰς ἀνάγκας τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ.

Μ. τοῦ Γ. Σχολή. Ὑπεβλήθη τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, παραπεμφθεῖσα ὑπ' Αὐτῆς τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ καὶ ἀναγνωσθεῖσα κατὰ τὴν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς παρελθούσης τρίτης, ἔκθεσις τῆς ἐφορείας τῆς Πατριαρχικῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, δι' ἧς ἐκτίθεται ἡ δυσχερὴς οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ ἀνωτάτου τούτου ἐκπαιδευτικοῦ ἡμῶν καθιδρύματος.

Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον. Συνελθὸν εἰς τὰς τακτικὰς αὐτοῦ συνεδρίας τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐπληφθη τῆς ἀναγνώσεως διαφόρων ἐκθέσεων ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν περὶ οἰκονομικῶν ἀναγκῶν καὶ ἐψήφισε διάφορα ποσὰ πρὸς κάλυψιν αὐτῶν.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Γνωρίζεται τοῖς ἐνδιαφερομένοις ὅτι τὸ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικὸν δικαστήριον τοῦ λοιποῦ ἀντὶ τῆς δευτέρας θὰ συνεδριάζῃ ἑκάστην πέμπτην καὶ περὶ ὥραν 2 μ. μ. εὐρωπαϊστί.

Ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ Πνευματικοῦ δικαστηρίου

Περιεχόμενα:

Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶνος λύσεων κανονικῶν διάφοροι γραφαί — Μιλτ. Καραβοκυροῦ Τὰ δίκαια (νόμοι) καὶ τὰ δικαστήρια ἐν Τουρκίᾳ (συνέχεια) — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. 6 Ἰουνίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 23

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος)
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ι. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΒΑΛΣΑΜΩΝΟΣ
ΛΥΣΕΩΝ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΓΡΑΦΑΙ

(συνέχειαν βλέπε εἰς 22 τεῦχος)

Τὸ συνοπτικὸν τῶν ἐκδιδομένων ὧδε λύσεων ἠδύνατο 'να πείσῃ τινὰς ὅτι παρίστησιν ἡ συνιστᾷ τὴν πρώτην μορφήν, ὑφ' ἣν ὑπεβλήθη τῇ συνόδῳ τῇ παρὰ τῷ πατριάρχῃ Γ'εωργίῳ τῷ Ξιφιλίνῳ ἡ συλλογὴ πᾶσα τῶν ἑξήκοντα ἓξ ἢ ἑβδομήκοντα ἐπιλύσεων· διότι ἡ παρ' ἐμὲ πέμπτη καὶ ἡ ἕκτη καὶ ἡ ἑβδόμη τῶν κανονικῶν τούτων ἀποκρίσεων μίαν ἀπαρτίζει σχεδὸν κατὰ τὴν ἔκδοσιν Πετλῆ καὶ Ράλλη, τὴν τρίτην, οὐ κειμένην ἐν τῇ πολυτιμήτῳ ἐκδόσει τοῦ Λεουγκλαβίου· Τινὰς τῶν παρ' ἐμοὶ κανονικῶν τούτων λύσεων — ὀλιγίστας, ὡς ἀνήγγειλα ἀνωτέρω — ἀντιβάλλω πρὸς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Λεουγκλαβίου, κατὰ τὸ χειρόγραφον, ὅπερ ἐπιγράφω «Δοσιθέου», οὐχὶ διότι ἐγράφη ὑπ' αὐτοῦ ἢ κατ' ἐντολὴν τοῦ ἀειμνήστου τούτου πατριάρχου, ἀλλὰ διότι περιεσώθη ἐν τῇ ἀξιοτίμῳ «Νομικῇ Συναγωγῇ», προταττόμενον μὲν πάντων τῶν ἀποτεθησαυρισμένων ἐν αὐτῇ πατριαρχικῶν γραμμάτων, γεγραμμένον δὲ χειρὶ πολλοῖς ἔτεσι προγενεστέρᾳ τῶν χρόνων, καθ' οὓς ὁ Δοσίθεος ἤκμασεν. Ὅπου παρίστατα ἀνάγκη παρασημειώσεων, ἐξηγήσεων, ἢ διορθώσεώς τινος, προβαίνω εἰς αὐτὴν, καθ' ὅσον οἱ κανόνες τοῦ γράφειν ἀπαιτοῦσιν, ἢ τὸ νόημα κανονικῶν ἑτέρων ἐπιλύσεων, ἀγνώστους ἢ γνωστοὺς συγγραφεῖς ἐχουσῶν καί ποτε περίεργον καὶ ἀνεξήγητον τὸ περιεχόμενον, ἀποδεικνύον ὅτι πρέπει 'να καταταχθῶσιν αἱ τοιαῦται δήθεν κανονικαὶ λύσεις ἐκεῖ, ὅπου παραπέμπομεν τὰ φερόμενα ἐπ' ὀνόματι τοῦ θείου εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἰατροσόφια·

ἡ σειρὰ τῶν τοῦ Βαλσαμῶνος ἐπιλύσεων, κατὰ τὸ παρ' ἐμοὶ κείμενον, ἔστιν αὕτη

Ε'. Ἅγιόν ἐστιν ἡ ἐνδυτή;

Λύσις. Μετὰ τὸ εἰς τὸ θεῖον ὑπουργῆσαι θυσιαστήριον, εἴτε σκεῦος ἦν, εἴτε ὕφασμα, ἡγίασται, καὶ ὡς ἅγιον καὶ ἔστι καὶ λέγεται καὶ μετέχει χάριτος καὶ μεταδίδωσι· καὶ πῶς γὰρ οὔ, ὅτε καὶ τὰ σουδάρια τῶν ἀποστόλων ἐθαυματούργουν καὶ τὰ σημικίνθια.

ΣΤ'. Τὸ ἄγγειον τῆς κολυμβήθρας δέον ἁγιασθῆναι πρὸ τοῦ γενέσθαι τὸ βάπτισμα;

Λύσις. Οὐκέτι τούτῳ χρεία ἁγιασμοῦ· οὐ γὰρ ρυπᾶται ἐκ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, ἀλλὰ τὰ ρύπη ἐκβάλλει· πλὴν ἁγιασθέν, μὴ αὖθις κοινωθήτω.

Ζ'. Ἡ λαβὶς τοῦ σώματος ἔχει ἁγιασμὸν πρὸ τοῦ χρῆσθαι ταύτῃ εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον;

Λύσις. Οὐχ ἡγίασται, πρὶν ἢ τὸν θεῖον ἄνθρακα δέξασθαι· εἰ μήπω τούτῳ σταυρὸς ἐγκεχάρακται· πλὴν ἐπείπερ εἰς τὴν τοιαύτην ἱερουργ[ικὴν] ὑπηρεσίαν διοργανωθὲν ἀφορίζεται, οὐκ εὐπρεπὲς εἰς ἀνθρωπίνην ὑποβιβασθῆναι χρείαν· τὰ γὰρ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ προϋποτετυπωμένα οὐ θέμις ἀποξενοῦσθαι αὐτοῦ, καθά με εἰς τὴν τοιαύτην δόξαν ἐνάγει τό τε εὐαγγελι-

κὸν τοῦ μύρου ἀλάβαστρον· οὐ γὰρ ὅσιον λελόγισται δοθῆναι τοῦτο πτωχοῖς, μετὰ τὸ τῷ Θεῷ ἀφοσιωθῆναι· καὶ ἡ ἐν τῷ παλαιῷ χρυσῆ γλῶσσα, ἣν ὁ Ἄχαρ* σεσύληκεν, εἰ γὰρ καὶ ἔτι μὴ καθηγίασται, ὅμως ὅτι τῷ Θεῷ καθιέρωτο, ὡς ἱερόσυλος οὗτος κέκριται.

Η'. Βιβλία παρ' ἡμῖν νόμιμα οὐκ εἰσί, καὶ οὐ κρίνομεν κατ' αὐτὰ, ἀλλὰ κατὰ τοὺς κανόνας. Ἆρα κριματιζόμεθα;

Ἀπόκρισις. Ρωμαίων μὲν γνωμικὸν φθέγμα μὴ δεῖν ἄνδρα νόμον ἀγνοεῖν, ὡς ἐμαυτὸν πείθω, ἵν' οἱ ρωμαῖοι νομοτρίβαι γίνωνται καὶ μαθητιῶσιν ἐπιμελῶς· τέως δὲ καὶ ἐκεῖνον ὑπολαμβάνω δεῖν νόμον μὴ ἀγνοεῖν τὸν τετριμμένον καὶ καθ' ἑκάστην πολιτευόμενον· τῶν δ' ἡμετέρων θεοφόρων πατέρων κανονικὸν θέσμιον τὸ τὰ ἱερὰ ἐξεπίστασθαι λόγια καὶ εἶναι τὸν ἀρχιερέα πρὸ πάντων ἴδρυν καὶ ἑρμηνευτὴν κυρίως καὶ πρώτως τῶν δαυϊτικῶν καὶ εὐαγγελικῶν καὶ ἀποστολικῶν γραφῶν· οὐσία γάρ, φησὶν, ἱερέως τὰ θεοπαράδοτα λόγια· τῇ γοῦν μελέτῃ τούτων τὸ πῦρ δαυϊτικῶς ἐκκαυέσθωσοι, καὶ οἱ κανόνες ἀναπτυσσέσθωσαν καὶ ἐνδελεχῶς ἐρευνάσθωσαν, καὶ ἔξεις ἐξ αὐτῶν περίσασθαι καὶ λόγον κρίσεως· ἐμέλησε γὰρ αὐτοῖς διευθετῆσαι καὶ τὰ εἰς εὐνομίαν πολιτογραφούμενα.

Θ'. Εἰκός ἐστι λαθεῖν τινὰ τόκον ἢ οὔ;

Ἀπόκρισις. Οἱ μὲν ἅγιοι πατέρες μὴ ὅτι γε οὐκ ἐνδιδόασιν ὅλως, ἀλλὰ καὶ ὀξύνουσι κατὰ τῶν τοκιστῶν τὴν τοῦ Πνεύματος μάχαιραν, οὐκ εἰ ἐκφοροῦντες αὐτὴν· τῶν γὰρ ἐμψύχων φασὶ τὸ τίκτειν καὶ τὸ αὐξάνεσθαι καὶ πληθύνεσθαι· οἱ δὲ πολιτικοὶ νομοθέτει ἐκχωροῦσι, καὶ οὗτοι μόνοις τοῖς λαϊκοῖς. Σὺ δὲ ὀφείλεις προσκεῖσθαι τῷ νόμῳ τῶν ἁγίων πατέρων.

ΙΑ'. Εἰκὸς ἦν ἱερατεύειν ἡμᾶς κατὰ τὴν βιάλεκτον ἡμῶν ἢ οὔ;

Ἀπόκρισις. Τὸ ἑτερόδοξον βλαβερόν· οὐ τὸ ἑτερόγλωσσον· εἰ τοίνυν ἔστι σοι τῷ ἡμῖν ὁμοδόξῳ καὶ ὁμόφρονι τὰ πάντα σύστοιχα, ὁ νοῦς, ὁ λόγος, ὁ προφορικὸς, τὸ γράμμα, ἀγαπητέα ἡ τοιαύτη ἕνταιτος σειρά. Εἰ δέ γε οἱ ἐκκλησιάζοντες ἰδιαγενεῖς ζητοῦσι τὰς ἐκφωνήσεις κατὰ τὴν ἐγχώριον διάλεκτον, ἵνα ἀκούωσι καὶ τὰ νενομισμένα ἀποκρίνωνται, ἀκίνδυνόν σοι τὸ κατὰ τὴν γλῶτταν αὐτῶν ἱερουργεῖν· τάχα τοῖς ἡμετέροις ρωμαίοις συνεκκλησιάζουσι θλιβερὸν καὶ ὄκνον ποιοῦν εἰς τὸ σχολάζειν τῇ προσευχῇ, ὅμως εὔκταιον ἦν εἴπερ μία φωνὴ ἐξηχουμένη μεμέριστο εἰς διαφόρους γλώττας κατὰ τὰ σημεῖα τοῦ Θεοῦ· τοῦτο γὰρ ἔπρεπεν ὧδε τερατουργούμενον· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔστι τοῦτο, χαρίζου ἔστιν ὅτε καὶ ρωμαίοις, εἰ δύνασαι, τὴν συνήθη γλῶτταν αὐτοῖς.

ΙΒ'. Ἂν τις ἀρραβωνισθῇ γυναικὶ καὶ τελευτήσῃ, καὶ οὐ ταύτην εὐλογηθῇ, ἵνα ἐπάρῃ ταύτην ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ;

Ἀπόκρισις. Ἦν μὲν Μωσέως διάταγμα ἐκχωροῦν τῷ ἀδελφῷ λαμβάνειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἀποθανόντος ἄπαιδος, ἐφ' ᾧ ἀναστῆσαι αὐτῷ σπέρμα, καὶ τὸ τοιοῦτον ἐπολιτεύετο θέσμιον, κατὰ τὸ γράμμα, ἔχον καὶ μυστήριον ἔνδον, τὸ τὰ ἀσθενῆ δηλονότι τοῦ παλαιοῦ νόμου καὶ ἀτελῆ τελειῶσαι τὸν νέον καὶ εὐαγγελικὸν νόμον· ἀδελφὸς γὰρ οὗτος, ὅτι καὶ ἀμφοτέρων εἰς νομοθέτης ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Καὶ τοιοῦτος μὲν ὁ μωσαϊκὸς νόμος· ὁ δὲ τῆς νέας χάριτος μή τοι γε λαβεῖν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ οὐ παραχωρεῖ τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ' οὐδὲ τὴν μνηστὴν αὐτοῦ· ἐξισάζεται γὰρ κατὰ τὴν κώλυσιν καὶ ἡ μνηστεία τῷ γάμῳ, εἰ καὶ μὴ μίξις γέγονεν.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΛΕΥΓΚΑΔΙΟΥ

Ἐρώτησις Ζ'—Ἠρραβωνίσατό τις γυναῖκα, καὶ ἐτελεύτησε πρὸ τοῦ ἱερολογηθῆναι μετ' αὐτῆς, ὡς νενόμισται, καὶ πρὸ τοῦ συναφθῆναι αὐτῇ· ἀκίνδυνόν ἐστι ταύτην λαβεῖν τὸν τούτου ἀδελφὸν, ἢ οὔ;

Ἀπόκρισις—Τὸ καλὸν οὐκ ἔστι καλὸν, εἰ μὴ καλῶς γένηται. Εἰ γοῦν ἡ μνηστεία, ἤτοι ὁ ἀρραβὼν, ἐτελέσθη κατὰ τὴν ὑποτύπωσιν τῆς νεαρᾶς νομοθεσίας* τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυρίου Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, μετὰ τελετῆς τῶν συνήθων ἁγίων εὐχῶν, τῆς γυναικὸς οὔσης δωδεκαετοῦς, τοῦ δὲ ἀνδρὸς τὸν τεσσαρεσκαιδεκάτον χρόνον ἀνύσαντος, οὐ λήψεται ταύτην εἰς γάμιον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ὁ γὰρ οὕτω τελεσθεὶς ἀρραβὼν ἐν πᾶσι τῷ νομίμῳ γάμῳ ταὐτίζεται. Εἰ δὲ, κατὰ τὴν κρατοῦσαν συνήθειαν, ὡς μανθάνομεν, εἰς πάντα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ νότου καὶ τῆς ἀνατολῆς ἀλλοτρόπως ὁ θανὼν τὴν περιοῦσαν ἠρραβωνίσατο, συζευχθείη νομίμως αὐτῇ ὁ τούτου αὐτάδελφος.

ΙΓ'. Ἂν τις ἀρραβωνισθῇ γυναῖκα καὶ τελευτήσῃ καὶ ἐπάρῃ ἄλλην, εἰκὸς ἐστι ψηφισθῆναι εἰς ἱερατικὴν τάξιν;

Ἀπόκρισις. Γέγραπται δύναμιν ἔχειν γάμου καὶ τὴν μνηστείαν· εἰ τοίνυν καὶ αἱ μνηστεῖαι ἡμῶν κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἐμπεδοῦνται συμβολαίοις νομίμοις καὶ ἱερολογίαις ἀρτιοῦνται, οὐκ ἐκχωρηθήσεται εἰς δευτέραν συζυγίαν ἐλθεῖν, εἰ βούλεται ἱερατεῦσαι· ὡς διγα-

* Ἰησοῦς Ναυῆ. Ζ, 21.

* βασίζει τὸν λόγον ἐπὶ τῆς τοῦ Κομνηνοῦ νεαρᾶς τῆς ἐν Ἰουνίῳ μηνὶ τοῦ ἔτους ,στοϛβ (1184) ἀπολυθείσης ταύτην δὲ, καθὼς καὶ τὴν νέαν νεαράν, ἐπικυροῦσαν τὴν προτέραν «ἐπιτάττουσιν ἅλυτον μένειν τὴν μεθ' ἱερολογίας προβαίνουσαν μνηστείαν» ἀνέγνωθι ἐν τῷ κατὰ Λίγενθαλ Ζαχαρίᾳ Γραικορωμαϊκῷ Νομίμῳ, τῷ μετατυπωθέντι φιλοτίμως, ἀλλ' οὐχὶ καὶ φιλοπόνως, ὑπὸ τοῦ κ. Ἰω. Δ. Ζέπου· σελ. 263 καὶ 270. ἧς προηγεῖται ὑπόμνησις Ἰωάννου Θρακησίου τοῦ κουροπαλάτου, τὴν ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως διχογνωμίαν τῶν δικαστῶν ἀφηγουμένη

μήσας γὰρ λογίζεται· διγάμῳ δὲ ἀπηγόρευται τὸ ἱεράτευμα.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΛΕΟΥΓΚΛΑΒΙΟΥ

Ἐρώτησις Η'—Ἀπροκριματίστως διακονικοῦ ἢ ἱερατικοῦ βαθμοῦ ἀξιωθείη ὁ διὰ τὸ τελευτῆσαι τὴν μνηστευθεῖσαν αὐτῷ ἑτέραν σύμβιον ἀγαγόμενος, ἢ ὡς δίγαμος κωλυθήσεται;

Ἀπόκρισις—Εἰ μὲν, κατὰ τὴν τῆς ῥηθείσης νεαρᾶς ὑποτύπωσιν, ἥρραβωνίσατο τὴν ἀποιχομένην μνηστὴν, ἑτέρᾳ γυναικὶ μετὰ τὸν ταύτης θάνατον συζευχθείς, οὐκ ἀξιωθείη βαθμοῦ τινὸς τῶν τοῦ βήματος· δίγαμος γὰρ λογίζεται. Εἰ δὲ, παρὰ τὴν ταύτης περίληψιν, τὸ τελευταῖον ἐμνηστεύσατο γύναιον, ἀπαρεμποδίστως ἱερωθήσεται, ὡς μὴ λογιζόμενος δίγαμος.

ΙΑ'. Ἐὰν ἀποκαρῇ ὁ ἱερεὺς, ὀφείλει ἱερατεύειν;

Λύσις. Εἰς μὲν τὸν ἀρχιερέα κανών ἐστι λέγων, μὴ χρῆναι αὐτὸν, ἑκουσίως ἀποκαρέντα, ἐπὶ τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ πάλιν μένειν. Οὐ γὰρ ἔοικε τὸν συνθέμενον αὐθαιρέτως ὑποτετάχθαι τῷ προϊσταμένῳ τῆς ἐν ᾗ ἀπεκάρη μονῆς τοῦτο καὶ τὸν αὐτὸν (α) εἶναι καὶ ἄρχοντα λαοῦ καὶ ποιμένα καὶ διδάσκαλον· εἰς τὸν ἱερέα νόμος ἐν τῇ βίβλῳ τῶν κανόνων τοιοῦτος οὐχ εὑρίσκεται ἀπείργων αὐτὸν μετὰ τὴν μοναχικὴν κουρὰν τοῦ ἱερουργεῖν ὡς τὸ πρότερον, ὅτι μηδ' ἔστι τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐπιγράψασθαι καὶ τῷ ἱερεῖ Κυρίου, ἣν καὶ τῷ ἀρχιερεῖ· τάχα δ' ἄν τις ἀκριβολογούμενος φαίη ὡς καὶ ὁ ἱερεὺς ὑψηλολογεῖται καὶ προεδρεύει καὶ ἀξίωμα φέρει· εἰ δὲ [ἡ] κατὰ μοναχοὺς κουρὰ μετανοίας ἦν ἐχέγγυον καὶ ταπεινώσεως σύμβολον, καὶ ἐπεὶ ἀπεκάρη, χρὴ ἀποβαλέσθαι τὸ ἀξίωμα, ἀλλ' οὐθ' ἡ τοιαύτη αἰτία κατὰ πάντα ἐξίσωται, οὔτε γέγραπται· χρὴ δὲ τὸν νόμον ἑκλαμβάνεσθαι ὅπου ἐκπεφώνηται· διότι οὐκ ὀφείλει ὁ ἱερεὺς ἐκπεσεῖσθαι μετὰ τὸ ἀποκαρῆναι τὴν ἱερατικὴν τιμὴν, καὶ μᾶλλον ἐνάδειλον ταύτην τετήρηκεν.

ΕΧΟΔΙΟΝ ΕΧΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ

ἐρώτησιν Θ'.—Ἱερεὺς, ἐὰν ἀποκαρῇ, ἐκχωρηθείη ἱερουργεῖν μετὰ τὴν ἀπόκαρσιν, ἢ οὔ;

Ἡ ἀπόκρισίς ἐστι τοσοῦτον ἐπιμήκης, ὥστε 'ν' ἀπαιτήσῃ λόγον μακρὸν, ἴδιον. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου πράγματι δέον 'να γραφῶσι περισσότερα τῶν παρά τε Δοσιθέῳ καὶ Λεουγκλαβίῳ. Χάριν δὲ τῶν ὀλιγίστων ὁμογενῶν, ὀλιγιστοτάτων, ὅσοι περὶ τὸ κανονικὸν ἀσχολοῦνται δίκαιον, ἐκδίδωμι προσεχῶς ἐν τῇ «Ἐκκλ. Ἀληθείᾳ» βραχεῖαν διατριβὴν ἐξετάζουσαν τὸν ἀνύπαρκτον ζῶσς Ε' τῆς Δ' συνόδου.

ΙΖ'. Ἐάν τις λειτουργήσῃ, ὀφείλει λουσθῆναι;

Λύσις. Οὐ κινδυνῶδες μὲν, ὅμως ὅτι τῆς σωματικῆς εὐπαθείας καὶ τρυφερείας τὸ λοῦμα, κεκανόνισται δὲ ἡμῖν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας μεταλήψεως καὶ μετὰ τὴν μετάληψιν τῇ προσευχῇ σχολάζειν, οὐκ ἐπιτρεπτέον, εἰ μή με πάθος ὀχλήσεως καὶ ἀπαιτήσει τὴν τοῦ λουτροῦ θεραπείαν.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΛΕΟΥΓΚΛΑΒΙΟΥ

Ἐρώτησις ΙΒ'.—Ἐὰν ἱερεὺς λουσθῇ δύναται κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἱερουργῆσαι; Καὶ λαϊκὸς μετὰ τὸ ἀπελθεῖν εἰς βαλανεῖον ἐκχωρηθείη αὐθημερὸν τῶν μυστηρίων μεταλαβεῖν; Καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου· ἱεροτελεστήσας ὁ ἱερεὺς, ἢ ὁ λαϊκὸς θείων ἁγιασμάτων ἀξιωθεὶς, λουσθήσεται, ἢ φλεβομηθήσεται, ἢ οὔ;

Ἀπόκρισις— Ὁ ἐν ἰατροῖς διδασκαλικώτατος Γαληνὸς, βαλανεῖον, φησὶ καὶ ἥλιος καὶ γυμνάσιον εἰς κίνησιν ἑξορμᾷ τὰ τέως ἡσυχάζοντα περιττώματα· Διὸ οὐδὲν ἐξ ὧν ἠρώτησας γενήσεται. Καὶ αἱ τομαὶ γὰρ τῶν φλεβῶν ἐλέγχουσι τὰς τούτων κακίας καὶ ἰδιότητος, κατὰ τὰ Ἱπποκράτεια δόγματα, ποτὲ μὲν κυΐσκουσαι διαφόρησιν, ποτὲ δὲ μᾶλλον στεγάνωσιν. Ἵνα τί γοῦν προσδοκήσιμον ἴσως κακὸν τῇ σωτηριώδει τῶν ἁγιασμάτων μεθέξει συνάψωμεν, καὶ ῥαθυμίᾳ τὸ φῶς τῆς ἡμῶν σωτηρίας ἐπηλυγάσωμεν, ὅπου γε τοὺς ἱερουργοῦντας δίκαιος λόγος καταναγκάζει καὶ πρὸ τῆς ἱερουργίας μετὰ πάσης κατανύξεως καὶ εὐλαβείας γονυκλιτεῖν πρὸς Θεὸν καὶ εὐχαριστεῖν, χάριν τῆς μεταλήψεως καὶ μὴ θρύπτεσθαι βλακείαις καὶ ραντισμοῖς ὕδάτων θερμῶν. Εἰ δὲ τὴν φλεβοτομίαν κατεπείγει θανάσιμον νόσημα, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κάμνοντος τελεσθήσεται.

Βλέπει λοιπὸν ὁ ἀναγνώστης ὅτι, αἱ παρ' ἐμοὶ ἐρωτήσεις καὶ λύσεις ΙΖ' καὶ ΙΗ' παρὰ τῷ Λεουγκλαβίῳ καὶ τοῖς Ράλλῃ καὶ Ποτλῇ συνεπτυγμέναι εἰσὶν εἰς μίαν· ἀλλ' ἡ ΙΖ' καὶ ἐνταῦθα φλυναφῶς ἐκτίθεται παρὰ ταῖς προγενεστέραις ἐκδόσεσι δῆλά γε δὴ, καὶ πλατύτερον ἀναπτύσσεται ἐν τῇ ΝΓ' τοῦ Βαλσαμῶνος τῇ κειμένῃ ἐν Δ' τόμῳ τοῦ «Συντάγματος τῶν ἱερῶν κανόνων». Τὸ ἐμὸν κείμενον δύναται 'να θεωρηθῇ λίαν εὐληπτον, μεθ' ὅλην τὴν παρατηρουμένην ἐν αὐτῷ συντομίαν· ἄλλως — ὃ καὶ περιττὸν 'να εἰπω — τὸ πνεῦμα τῶν ἐπιλύσεων ἐστὶ τὸ αὐτὸ, ἀγνοῶ δὲ ἐὰν ἡ μετὰ τὴν ἐπεξεργασίαν προελθοῦσα μορφὴ τῶν κανονικῶν τούτων ἀποκρίσεων δεικνύηται μᾶλλον εὐνόητος τῆς πρώτης.

Ἐξακολουθοῦμεν τὴν ἔκδοσιν ἀπὸ τῆς ΙΗ'

ΙΗ'. Εἴ τις μεταλάβῃ ὀφείλει φλεβοτομῆσαι;

Λύσις. Τὰ μὲν ἅγια δῶρα ἱερωθέντα οὐχ ὑλοποιοῦνται καὶ εἰς αἷμα ἀλλοιοῦνται, ἢ εἰς πρόσθεσιν καὶ αὔξησιν σώματος, ἢ εἰς τὸ μὴ ὂν χωρεῖ· ἀλλ' ἐγκιρνῶνται μὲν θεωδῶς κατὰ τοὺς ἁγίους πατέρας καὶ συμπλέκονται ἀρρήτως τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι, τη-

α—δρθότερον γρπτ. "τοῦτον κατὰ ταὐτόν,,.

ροῦνται δὲ ἀνώλεθρα καὶ ἀνάλωτα καὶ ἀπαθῆ εἰς φυλακτήριον τῆς ἀναστάσεως· καὶ φόβος ἐγχυμίσεως καὶ ἀπορροῆς οὐκ ἦν, ἄπαγε τῆς ἀθεΐας· Ὅθεν καὶ οὐ κεκώλυται ἡ φλεβοτομία, εἴπερ πάθος σωματικὸν ὀχλήσῃ καὶ ζητηθήσεται ἡ αἱμόρροια.

ΙΘ. Εἴ τις μεταλάβῃ καὶ ἐμέσῃ, τί δεῖ ποιῆσαι;

Λύσις. Εἰ μὲν ἀπὸ ἀπληστίας, ἐπιτιμάσθω, διὰ τὸ ἔκτροπον τοῦ καθήκοντος· οὐ γὰρ ἀκόλαστον τὸ ἀσύμμετρον· εἰ δὲ ἀπὸ ἀσθενείας σωματικῆς, συγγνωμονείσθω.

Κ'. Ὀφείλει λειτουργεῖν ἐν καραβίῳ, ἢ οὔ;

Λύσις. Συγκεχώρηται μὲν κατὰ λόγον οἰκονομίας καὶ ἐν οἴκοις οἰκοδομεῖσθαι εὐκτήριον καὶ θυσιαστήριον ἐν αὐτοῖς, πλὴν γνώμῃ καὶ ἐπισκοπῇ καὶ ὑποτυπώσει τοῦ κατὰ χώραν ἀρχιερέως. Τὸ δὲ ἐν πλοίοις γίνεσθαι τὴν μυστικὴν καὶ ἱερὰν ἁγιστείαν οὐ γέγραπται μέν, ὅμως ὅτι καὶ ἐν σκηναῖς βασιλικαῖς καὶ στρατιωτικαῖς γίνεται, κατὰ συγχώρησιν· ἔστι δὲ ἐκ τῶν ὁμοίων τέμνειν τὰ ὅμοια· πάντως διὰ τὴν κατὰ περίστασιν ἀναγκαίαν πραγματείαν τῆς ψυχικῆς σωτηρίας συγχωρηθήσεται τοῦτο καὶ τοῖς πλοίοις γίνεσθαι, κατὰ τὰς μακρὰς διαπλεύσεις, ἐπιπρεπῶς μέντοι καὶ εὐαγῶς καὶ ἐν τόπῳ εὐθέτῳ, ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς μεταφορικαῖς σκηναῖς· ἐνδέδωκε γὰρ τοῦτο οἰκονομικῶς καὶ ὁ μέγας Βασίλειος, ἐρωτηθεὶς εἰ χρὴ εἰς κοινὸν οἶκον προσκομιδὴν τελεῖσθαι καὶ οὕτως ἀποκριθείς· Ὥσπερ οὐδὲν κοινὸν σκεῦος ἐπιτρέπει ὁ λόγος εἰσφέρεσθαι εἰς τὰ ἅγια, οὕτως οὐδὲ τὰ θεῖα εἰς κοινὸν οἶκον ἐπιτελεῖσθαι· τῆς μὲν παλαιᾶς Διαθήκης φανερῶς, προστάγματι Θεοῦ· μηδὲν τοιοῦτον ἐπιτρεπούσης γίνεσθαι, τοῦ δὲ Κυρίου λέγοντος· Πλεῖον τοῦ ἱεροῦ ὧδε· καὶ τοῦ ἀποστόλου λέγοντος· Μὴ γὰρ οἰκίαν οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; Ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ· ἐγὼ γὰρ παρέδωκα ὑμῖν ὃ καὶ παρέλαβον (α), καὶ τὰ ἑξῆς, ἐξ ὧν καὶ παιδευόμεθα μήτε τὸ κοινὸν δεῖπνον ἐν ἐκκλησίᾳ ἐσθίειν, μήτε τὸ μυστικὸν δεῖπνον ἐν οἰκίᾳ καθυβρίζειν, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐν ἀνάγκῃ ἐπιλέξεταί τις καθαρὸν τόπον, ἢ οἶκον, ἐν καιρῷ εὐθέτῳ. Ταῦτα κατὰ τὸ ῥητὸν τοῦ ἁγίου Βασιλείου.

ΚΑ'. Λειτουργήσει τις ἐν ἐκκλησίᾳ τῶν μονοφυσιτῶν, καὶ νεστοριανῶν, καὶ ἀρμενίων διὰ ὠφέλειαν αὐτῶν, ἢ οὔ;

Λύσις. Διάφοροι μὲν αὐτῶν αἱ αἱρέσεις, ὁμοῦ δὲ πάντες ἀποκήρυκτοι καὶ ἀκοινώνητοι, καὶ τῷ αὐτῷ ὑπόδικοι ἀναθέματι· διὸ καὶ εἴ τις τούτοις συνεύξεται ἐπικέκλω[σ]ται αὐτῷ ἐκ τῶν θείων κανόνων καθαίρεσις· χρὴ γοῦν μὴ συνεκκλησιάζειν αὐτοῖς καὶ συνεύχεσθαι· κεκαπήλευται γὰρ αὐτοῖς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ γέγονεν, εὐαγγελικῶς εἰπεῖν. (β) σπήλαιον λῃστῶν. Ὠφελήσειε δέ τις αὐτοὺς οὐδαμοῦ συνευχόμενος αὐτοῖς ὑπὲρ αὐτῶν, μενόντων ἐπὶ τῇ δυσσεβείᾳ, τῇ ἁμαρτωλοτάτῃ ἁμαρτίᾳ, ὅτι καὶ Μωσῆς αὐτὸς καὶ Σαμουὴλ εὐξάμενοι ὑπὲρ τῶν εἰς Θεὸν πεπαρῳνηκότων οὐκ εἰσηκούσθησαν, καθά που γέγραπται· ὅμως εἰ βούλεταί τις ὑπὲρ τοῦ ἐπιστρέψαι αὐτοὺς καὶ μετανοῆσαι εὔχεσθαι, ποιείτω τοῦτο ἰδιαζόντως καὶ ἐν τῇ κατ' οἶκον αὐτοῦ προσευχῇ· ὅτι καὶ Χριστὸς ὑπὲρ τῶν χριστοκτόνων καὶ ὑπὲρ τῶν λιθαζόντων ὁ πρωτομάρτυς ηὔξατο.

ΚΒ'. Ὀφείλομεν ψάλλειν τοὺς νεκροὺς τῶν αἱρετικῶν, διὰ τὴν τῆς Ἐκκλησίας κοινότητα καὶ τὴν φιλοπροσωπίαν, καὶ αὐτοὶ τοὺς ἡμετέρους, ἢ οὔ;

Λύσις. Ἁπαξ εἰρήκαμεν μὴ ὀφείλειν συγκοινωνεῖν πιστοὺς τοῖς αἱρετικοῖς· μερὶς γὰρ οὐδεμία πιστῶν μετὰ ἀπίστου· καὶ λιπέτω ἡ τοιάδε ἀντίδοσις· αἵ τε γὰρ τῶν ἀποστατῶν τοῦ Θεοῦ εὐχαὶ ὑπὲρ τῶν κατοιχομένων ὀρθοδόξων ψόφοι μόνοι κενοί, ἐβδελυγμένοι· ὅθεν καὶ ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτοὺς καὶ ἐκμηκτηριεῖ θυμῷ δικαίῳ τὴν τούτων ὑπὲρ τῆς μεσιτείας ἀπόνοιαν· ἄρακτοι δὲ καὶ αἱ τῶν πιστῶν ὑπὲρ τῶν ἐναποθανόντων τῇ δυσσεβείᾳ· ἐν γὰρ τῷ ᾅδῃ οὐκ ἔστιν ἐπιστροφὴ καὶ μετάνοια. Οὐκοῦν εἴ τις ἦν σχίζα μέσον ἡμῶν καὶ αὐτῶν, ζώντων, ἡ αὐτὴ ἔσται καὶ θανόντων· τὸ γὰρ ἀνάθεμα ἐπιτάφιον αὐτοῖς καὶ θανοῦσιν.

ΚΓ'. Ὀφείλομεν μεταδιδόναι τοῖς λατίνοις ἀχμαλώτοις, ἢ οὔ; (γ)

Λύσις. Πρότερον ἀποταξάσθωσαν τοῖς ἀζύμοις, ἐν τούτοις γὰρ καὶ Ἰουδαῖος ἑορτάζει, καὶ τῇ πνικτοφαγίᾳ, παλαιὰ γὰρ καὶ τοῦτο ἁμαρτία, ἣν Πέτρος ἀποραπίζει πρῶτος ὁ κορυφαῖος ἐν ἀποστόλοις, διδάσκων ὡς λίχανα τὰ κρέα ἐσθίειν (δ), ἄψυχα δηλαδὴ καὶ ἄναιμα, τοιαῦτα γὰρ τὰ σφαττόμενα, ὥσπερ τὰ πνιγόμενα ἔναιμα· ἀνάλογον γὰρ τῇ ψυχῇ τὸ αἷμα· ἀποσχέσθωσαν καὶ τῆς κατὰ τὴν τυροφάγον ἑβδομάδα κρεωφαγίας· ἐξομολογείσθωσαν καὶ ἱερομονάχοις πιστοῖς καὶ ὁμογενέσιν ἡμῖν. Πρὸ πάντων καὶ ἐπὶ πᾶσιν ὀμνύτωσαν τὴν παραταθεῖσαν φυλάττειν τοῦ ἁγίου συμβόλου ἀπαραποίητον, οἵαν ἥ τε πρώτη Σύνοδος καὶ ἡ Β' καὶ αἱ λοιπαὶ καθεξῆς παραδεδώκασι· καὶ τότε τῆς ἁγίας κοινωνίας ἀπολαυέτωσαν.

ΚΔ'. Ὀφείλομεν μεταδιδόναι τῶν θείων

α—Α'. Κορινθ. ια', 22. λέγει δ' αὐτόθι· Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ὃ καὶ παρέδωκα.—Τὸ δὲ τοῦ Κυρίου "πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε,, παρὰ Ματθαίῳ ιβ', 41 καὶ Λουκᾷ ια', 32.

β Ματθ· κα', 13. Μάρκ. ια', 17, Λουκ ιθ, 46.

γ. τρισσαῖς ἐρυθροῖς ἐν μέσῳ τοῦ λόγου σημειοῦται "Σημείωσαι ὅτι θέλει ἀποτάξασθαι ὁ λατῖνος καὶ οὕτω κοινωνῆσαι ἡμῖν,,.

δὸ ν ποτέρᾳ τῶν ἐπιστολῶν;

μυστηρίων τοῖς κατὰ τύχην ἐρχομένοις ἐν ταῖς ἡμῶν ἐκκλησίαις ἀκωλύτως, νεστοριανοῖς, καὶ ἀρμενίοις, ἢ οὔ;

Λύσις. Γέγραπται μὴ ῥίπτειν τὰ ἅγια τοῖς κυσὶ (ε), μηδὲ τοὺς μαργαρίτας τοῖς χοίροις· ἐχόμενα δὲ τῆς εὐαγγελικῆς ταύτης γραφῆς καὶ οἱ κανόνες τῶν ἁγίων πατέρων διακελεύονται μὴ ἄλλως δέξασθαι τοὺς τοιούτους ἐξ αἱρέσεως ἐρχομένους, εἰ μὴ ἀρνήσονται πρότερον ἃ κακῶς παρέλαβον, καὶ χρισθῶσι τῷ ἁγίῳ μύρῳ τὰ μέτωπα καὶ πάντα τὰ αἰσθητήρια. Τοιουτοτρόπως γοῦν ὀφείλει δέχεσθαι καὶ οὕτως ἀξιοῦν τῶν θείων ἁγιασμάτων.

ΚΕ΄. Ὀφείλουσι μεταλαμβάνειν καθ' ἡμέραν οἱ ὄντες ἐν ἐξομολογήσει ἄνδρες, γυναῖκες, μοναχοὶ καὶ λαϊκοί, ἢ οὔ;

Λύσις. Οὐχ ἅμα τῇ ἁτλῷ; ἐξομολογήσει ἐξ ἀνάγκης ἕπεται καὶ ἡ ἀξία τῆς ἁγίας μεταλήψεως ὑποδοχή· ἀλλ' ἔστι μὲν καὶ αὕτη μέγα τι ἐκ τῶν ψυχικῶν φαρμάκων ἀλεξιφάρμακον, πλὴν διακρίνειν δεῖ τὰ ἐξηγορευμένα· ἔστι γὰρ πολλάκις τὸ ξυμπεσὸν ἀνεπιτίμητον καὶ οὐ κωλύει τὴν ἁγίαν μετάληψιν, ἄλλο δὲ δεῖται ἐπιτιμίων μετρίων, καὶ οὐδὲ ἡ ἁγία κοινωνία εὔκαιρος· ἕτερον ἔχει πταῖσμα μέγα, καί εἰσιν ἐν τούτῳ καὶ τὰ ἐπιτίμια μεγάλα καὶ χρόνια, καὶ καθαρτήριοι τόποι ζητητέοι· ὁ τοῦ προσκλαίοντος, κατὰ τὸν ἔξω τῆς ἐκκλησίας περίβολον, ὁ τοῦ ἀκροωμένου, κατὰ τὰς πύλας, ὁ τοῦ ὑποπίπτοντος, κατὰ τὰ ὀπίσθια τοῦ ἄμβωνος, καὶ ὁ τοῦ συνεστῶτος, καθ' ὃν μετὰ τῶν πιστῶν μὲν διόλου συνίσταται, οὐ μὴν δὲ κοινωνεῖ καὶ τῶν θείων ἁγιασμάτων, ἕως οὗ ὁ ὡρισμένος τῶν ἐπιτιμίων χρόνος πέρας λήψεται. Οὐκ ἀκοῦσα τοίνυν ἐπὶ τῶν ἐφαμάρτων καὶ εἰς βάθος σπιλοποιῶν ἡ ἐξομολόγησις μόνη, ἀλλὰ καὶ ἐργασίας χρεία ἀναλόγου τῇ ποιότητι τοῦ ἁμαρτήματος· τότε δὲ οὐκ ἀπαιτητέα ἡ ἐργασία ἡνίκα ὁ ἄνθρωπος τελευτᾷ· τηνικαῦτα γὰρ παρὰ τῶν πατέρων συγκεχώρηται, ἐλέει τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ, μεταλαμβάνειν τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ἵνα ἔχῃ τοῦτο ἐφόδιον.

ΚΣΤ΄. Ὅστις ἐν πολλαῖς λειτουργίαις λειτουργηθῇ ὀφείλει μεταλαμβάνειν, ἢ οὔ;

Λύσις. Οὐκ ἀκόλαστον τὸ μὴ μεταλαμβάνειν· καὶ δῆλον ἐκ τοῦ ἀποστολικοῦ Η΄ κανόνος ἔχοντος οὕτως· Εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ, προσφορᾶς γενομένης, μὴ μεταλάβῃ, τὴν αἰτίαν εἰπάτω, καὶ ἐὰν ᾖ εὔλογος συγγνώμης τυγχανέτω, εἰ δὲ μὴ λέγει, ἀφοριζέσθω ὡς αἴτιος βλάβης γινόμενος τῷ λαῷ καὶ ὑπόνοιαν ποιήσας κατὰ τοῦ προσενέγκαντος (α).

α γράμμασιν ἐρυθροῖς ἐν τῷ κειμένῳ κεῖται ἡ προσθήκη· πλὴν ἄπαξ τῆς ἡμέρας μεταλήψεται ὁ ἄξιος...

ε. Ματθ. Ζ. 6.

ΚΖ΄. Ὀφείλομεν λειτουργῆσαι μετὰ ψυχροῦ ὕδατος, ἢ οὔ;

Λύσις. Ἐπεὶ φησὶν ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὡς ὁ παραθέμενος τὰ χείλη τῷ ἁγίῳ ποτηρίῳ αὐτῇ τῇ ἁγίᾳ πλευρᾷ τοῦ Χριστοῦ τὰ χείλη παρέθηκεν, ἐξ αὐτῆς δὲ αἷμα καὶ ὕδωρ ἔβλυσε, παρελάβομεν κεραννύειν τὸ ποτήριον ἐξ οἴνου καὶ ὕδατος· ὅθεν οὐ δεῖ διακρίνειν τὰ ἀδιαίρετα· τό τε γὰρ ὕδατι μόνῳ κεχρῆσθαι μαρκιωνίστωνν τῶν ποντικῶν αἱρεσις, οἳ ὑδροπαραστάται ἰδιωνύμως καλοῦνται· καὶ τὸ οἴνῳ μόνῳ ἀκράτῳ ἕτερον ἀτόπημα, μονοφυσιτῶν ἀρμενίων ἰδιότροπον. Ἐπεὶ δὲ, ἡνίκα τὸ αἷμα καὶ ὕδωρ ἐπήγασε, νεκρὰ ἦν ἡ κυριακὴ σὰρξ, τῆς ψυχῆς χωρισθεῖσα, οὐ διέστη δὲ τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἡνωμένη αὐτῷ καθ' ὑπόστασιν, καὶ ἔξεεν ἡ ζωήρρυτος δίδυμος πηγή, ὅτι καὶ ἡ σὰρξ, ἐξ ἧς ἡ πηγή, ζῶσα τῇ θεότητι, ἀνάγκη καὶ ζέον προσφέρειν ὕδωρ.

ΚΗ΄. Δεῖ ἱερατεύειν μετὰ ἄρτου ὑόο καὶ τριῶν ἡμερῶν;

Λύσις· Οὐκ ἐμποδισθήσῃ ἱερουργῆσαι· μόνον ἔστωσαν οἱ ἄρτοι ζυμωτοί· τοῦτο γὰρ τὸ ἄρτιον καὶ εἰς θυσίαν ὑγιές.

ΚΘ΄. Ἐάν τις ἱερεὺς ἱερουργῇ καὶ διὰ μέσου συμβῇ χυθῆναι τὸ ἅγιον αἷμα ἢ μέρος τῆς ἁγίας σαρκὸς, τί ὀφείλει γενέσθαι;

Λύσις. Τὸ μὲν ἅγιον σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ εἴτε ὑπὸ ἀνόμων ἀνδρῶν ἢ ἀπροσέκτων ἀτιμασθήσεται καὶ ῥιφήσεται, ἢ μῦς ἅψεται αὐτοῦ, ἢ ἕτερόν τι ζῶον, οὐ διαφθείρεται ἢ εἰς τὸ μὴ εἶναι χωρεῖ, ἀλλ' ἀοράτως ἀναρπάζεται, καθὰ καὶ τὸ ἐκ τῆς πλευρᾶς χυθὲν ἅγιον αἷμα, ὡς ἐδιδάχθημεν· ὅμως δεῖ τὸν ἱερέα ὅλον ἑαυτὸν συνόγειν εἰς φυλακὴν τοῦ θείου μαργαρίτου, μήπως τοιοῦτόν τι πλημμεληθήσεται· εἰ γὰρ καὶ ἀναρπάζεται καὶ τὸ μαργαρῶδες ὑγιὲς σώζεται καὶ ἀλώβητον καὶ ἀνώλεθρον, ἀλλ' ὁ ταμιοῦχος εὐθύνας δοίη τῆς οἰκείας νωθρείας· τὸ γὰρ εἰς αὐτὸν ἦκον, ἠτίμασται· διὸ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος παραγγέλλει τοῖς ἱερεῦσιν ἐν ἐπιστολιμαίᾳ γραφῇ προσεκτικοὺς σφόδρα γίνεσθαι τούτους τὰ εἰς φύλαξιν τῶν παναχράντων μυστηρίων, μήπως ἐξ ἀνευλαβείας ἢ ἀμελείας συμπεσεῖταί τι τῶν ἀπηγορευμένων. Ὅπου δὲ τὸ ἅγιον αἷμα χυθῇ ἢ τὸ τίμιον σῶμα ῥιφθῇ, προσφερέσθω πῦρ καὶ καιέσθω ὁ τόπος, καὶ ἡ ἐκ τῆς καύσεως γενομένη σποδιὰ εἰς βυθὸν ῥιφθήτω θαλάσσης, ἢ μᾶλλον ἀποταμιευθήτω ἐν ἐπισήμῳ τόπῳ.

Α΄. Ἐὰν περιττεύσωσι τὰ ἅγια δῶρα, τί χρὴ γενέσθαι;

Λύσις. Ἀποτηρείσθωσαν κατὰ τὴν αὔριν καὶ μεταλαβέτωσαν αὐτῶν οἱ νηστεύοντες.

ΑΑ΄. Ἐὰν δὲ οἱ μέλλοντες μεταλαβεῖν οὐχ εὕρωσιν ἅγια δῶρα, τί χρὴ γενέσθαι;

Λύσις. Εἰς ἄλλην ἡμέραν γενέσθω ἡ θεία λειτουργία καὶ μεταλαβέτωσαν.

ΑΒ'. Ἔχουσιν λύειν καὶ δεσμεῖν οἱ ἱερεῖς οἱ μὴ ἔχοντες τοῦτο ἀπὸ ἀρχιερεῖς;

Λύσις. Ἐπεὶ οἱἀπόστολοι ἔλαβον τοῦτο ἐκ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ πρώτου καὶ μεγάλου ἀρχιερέως, μετέλαβον αὐτοῦ καθεξῆς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς οἷα καὶ αὐτοὶ ἀποστολικῶς χριόμενοι καὶ εἰς ποίμανσιν τῶν τοῦ Χριστοῦ ποιμνίων ἀποστελλόμενοι, καὶ ἔστι καὶ τὸ τοιοῦτον δώρημα ἐξ ἀνάγκης τῇ εἰς ἀρχιερατείαν τειλειώσει συναγόμενον· οἱ δὲ ἱερεῖς οὐκ ἐπισκοπικῶς χειροτονούμενοι οὐδ' ἐπικτῶνται καὶ τὴν τοιαύτην χάριν ἐξ αὐτῆς τῆς ἱερατείας· ἀμέλει τοι καὶ ἅρπαγες οἱ τοιοῦτοι καὶ ἀπατεῶνες, δοκοῦντες δωρεῖσθαι ὃ οὐκ ἔλαβον καὶ ἁμαρτάνοντες καὶ εἰς ἑαυτοὺς ἐπ' αὐτῷ τῷ κεφαλαίῳ τῆς σωτηρίας. Ὅτι δὲ οὐ δύνανται αὐτόθεν οἱ ἱερεῖς λύειν καὶ δεσμεῖν ὁ ΜΓ' κανὼν τῇ ἐν Καρθαγένῃ συνόδου διαρρήδην διδάσκει, οὕτω διεξιών· Ὥστε τοῖς μετανοοῦσι κατὰ τὴν τῶν ἁμαρτημάτων διαφορὰν τῇ τῶν ἐπισκόπων κρίσει τῆς μετανοίας τὸν καιρὸν ψηφίζεσθαι, πρότερον δὲ παρὰ γνώμην τοῦ ἐπισκόπου μὴ καταλλάσσειν μετανοοῦντα εἰ μὴ δ' ἂν ἀνάγκης συνωθούσης ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἐπισκόπου κατάλλαξιν νόει μετανοούντων τὴν τοῦ ἐπιτιμίου λύσιν.

ΑΓ'. Δύναται πᾶς ἱερεὺς δέχεσθαι λογισμούς

Λύσις. Δύναται καὶ οὐ κωλύεται· ἠκηκόεις γὰρ τοῦ ἀναγεγραμμένου κανόνος, ὡς εἴπερ γνώμῃ τοῦ ἐπισκόπου ἔστι, δύναται καὶ καταλλάσσειν μετανοοῦντα·ἀλλὰ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος, ἐρωτηθεὶς τίσιν ἐξομολογητέον, οὐκ εἶπεν ἰδιαιτάτοις τοῖς μοναχοῖς ἀλλὰ τοῖς οἰκονόμοις τῶν τοῦ Θεοῦ μυστηρίων, ὅτι καὶ Ἰωάννης τοῦτο φησὶν ἐδόθη τῷ μυστολέκτῃ καὶ πρώτῳ ἱερουργῷ τῆς μετανοίας καὶ τοῦ βαπτίσματος, ὥστε προηγουμένως μὲν ζητεῖν τὸν ἱερατείαν ἔχοντα, μετὰ δὲ τῆς ἱερατείας καὶ γνώσει κεκοσμημένον καὶ ἀρετῇ, καὶ τούτῳ ἀναθεῖναι τῶν λογισμῶν τὴν ὑποδοχήν· εἰ δ' ἔστιν ὁ ταῦτα ἔχων καὶ μοναχὸς, ἔκκριτος δὴ καὶ οὗτος, διά τε ταῦτα καὶτὸ ἐξαίρετον τῆς μοναχικῆς πολιτείαςκαὶ ὄντως ἀγγελικῆς, δι'ἣν καὶ ἔχουσιν οἱ μοναχοὶ τὸ ἀπόλεκτον.

ΑΔ'. Ἐάν τις ἀποκαρῇ ἐν μονῇ, ὀφείλει μεταβῆναι ἀπ' αὐτῆς καὶ ἀπελθεῖν ἐν ἑτέρᾳ, ἢ οὔ;

Λύσις. Ἐπεὶ ὁ ἀποκειρόμενος ἐγγύας ποιεῖται εἰς τὸν Θεὸν, ἀπογραφομένας ἀοράτως τοῖς ἀγγέλοις, πῶς ῥάδιον αὐτῷ ἀρνεῖσθαι αὐτὰς, καὶ τῆς μονῆς ἐξέρχεσθαι, ἐν ᾗ προσμένειν ὡμολόγησε· διὸ καὶ οἱ θεῖοι πατέρες, ἀπείροντες τὸ ἐκ τῆς παραβασίας τῶν τοιούτων συνθηκῶν ἔγκλημα, ὅπου γὰρ ἁμαρτία, ἐκεῖ καὶ νόμος κολάζων αὐτὴν, ἔθεντο ἐπιτίμιον τῷ τε μοναχῷ, εἰ ἐξέλθοι τῆς μονῆς, καὶ τῷ προεστῶτι αὐτῆς, εἰ ὁμαλῶς ἐνδοίη πρὸς τὴν ὑποχώρησιν, καὶ τρίτῳ τῷ δεξαμένῳ αὐτὸν ἐν ἑτέρᾳ μονῇ· ἵνα διὰ τῶν τοιούτων τριπλόκων δεσμῶν αἱ συνθῆκαι φυλάσσωνται. Ὁ δὲ ἅγιος Βασίλειος, ἐν τοῖς Ἀσκητικοῖς αὐτοῦ κεφαλαίοις, ἐπαινεῖ μὲν τὸν τοιοῦτον τῶν πατέρων ὅρον καὶ δέχεται· πῶς γὰρ οὔ· ἐνδίδωσι δὲ τῷ μοναχῷ ἀναχωρεῖν ὅτε οὗτος κατὰ ψυχὴν βλάπτεται, ποιεῖν δὲ τοῦτο οὐ λαθραίως καὶ αὐθεντῶς, ἀλλὰ πρότερον ἀπαγγέλλειν τῷ ἡγουμένῳ τὴν αἰτίαν τῆς ψυχικῆς βλάβης, καὶ εἰ μὲν θεραπεύεται, λέγειν τοῦτο ἐπ' ἀκροάσει τῆς ἀδελφότητος καὶ οὕτως ὑποχωρεῖν· ὥστε, εἰ τοιουτοτρόπως ὑποχωρήσει, οὐχ ἁμαρτάνει· οὐ γὰρ δρᾷ τοῦτο ὡς τῶν οἰκείων συνθηκῶν ὑπερόπτης, ἀλλ' ὡς φεύγων τὸ βλάβος τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς, ὑπὲρ ἧς ἀπέθετο τὰς τρίχας· διὸ καὶ τὸν κανόνα δεῖ τιμᾶν τῶν πατέρων, καὶ τὴν διάστιξιν τοῦ μεγάλου Βασιλείου μὴ ἀθετεῖν· ἀμφότερα γὰρ χρηστὰ, καὶ τοῦτο κἀκεῖνο, μὴ ἀλλήλοις ἐναντιούμενα, ἀλλ' εἰς ἓν συναγόμενα· τὴν σωτηρίαν.

(ἕπεται συνέχεια)

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΝΕΑΙ ΛΟΓΙΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΤΕΡΨΕΙΣ

Ὅμοιον τίτλον προγενεστέρας μου διατριβῆς δάνειον λαβὼν ἀπὸ τοῦ βιβλίου τοῦ Λαμίου, ἐν τῇ μετὰ χεῖρας, ὁμοίαν ὕλην περιεχούσῃ τῷ Λαμίῳ ἄγνωστον,τὴν λέξιν **Νέαν** προτάττω, οἱονεὶ ἤθελον ἐπιγράψει Novae Deliciae eruditorum. Εἰς τὴν νέαν ταύτην πραγματείαν, ἧς ἡ ὕλη συνηρμολογήθη σύμπασα ἐξ ἑνὸς χειρογράφου, οὐδεμίαν θέλομεν χρησιμοποιήσει τῶν ἐκδεδομένων ὑπὸ τοῦ τυρρηνοῦ ἐκδότου ἐπιστολῶν, νέα δ' ὀνόματα θελουσι καταστῇ γνωστὰ, ἢ περιστατικά τινα τῆς ζωῆς αὐτῶν γνωστότερα, πιθανῶς δὲ καί τινα βιογραφικὴν πληροφορίαν, γνωστὴν μὲν ἀλλὰ χρήζουσαν ἐπανορθώσεως ἢ συμπληρώσεως, θέλει χορηγήσει ἡμῖν τὸ 463 χειρόγραφον τῆς πλουσίας τοῦ Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου βιβλιοθήκης· διότι ἐξ αὐτοῦ, γραφέντος τὴν ΙΖ' ἑκατονταετηρίδα,πάσας τὰς εἰδήσεις ἀρύομαι περὶ λογίμων ἑλλήνων ἀκμασάντων μετὰ τὰ μέσα τῆς ΙΣΤ' καὶ τὸ πλεῖστον τῆς ἐπιγείου ζωῆς, ἢ συνόλην ταύτην, διανυσάντων ἐν πόλεσι τῆς Ἑσπερίας, ἢ ἐν αὐστριακαῖς. Δυστυχῶς, ἑλληνικῶν κειμένων ἐκδόσεις ἐγένοντο πολλαὶ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ ἐν δοκίμοις περιοδικοῖς καὶ βιβλίοις κουβαραδικοῖς καὶ ἐν ἀδοκίμοις, καὶ τούτων τὴν μακρὰν ἢ βραχεῖαν βιοτὴν καὶ τὴν εἰς τὰς ἐπιστήμας ὑπηρεσίαν δυσκόλως ἤθελε δυνηθῇ 'ν' ἀντιληφθῇ ἢ καὶ 'να παρακολουθήσῃ οἱοςδήποτε τῶν παρ' ἡμῖν περιέργων· ἐντεῦθεν ἀγνοῶ ἐὰν ὦσιν ἐκδεδομέναι κατὰ μέρος ἢ ἐν

συνόλῳ αἱ πλείονες τῶν ἐπιστολῶν τοῦ λαμπροῦ μὲν, ἀλλ' ἀμελῶς μεταγεγραμμένου χειρογράφου, γνωστοῦ γενομένου εἰς τινας τῶν ἡμετέρων. Ὁ φιλοπονώτατος ἀρχιμανδρίτης κ. Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, ἐπὶ παραδείγματι, γινώσκει τὸ χειρόγραφον καὶ τὰς ἐν αὐτῷ ἐπιστολὰς τοῦ μητροπολίτου Μονεμβασίας Ἱεροθέου* ἐπιστελλομένας «πρὸς τὸν ἀρχιμανδρίτην ὄντα τότε Κύριλλον Λούκαριν, ἐν ἀρχῇ τοῦ 1593 γραφείσας». Χάριν τῆς μνήμης τοῦ Ἱεροθέου ἔπρεπε 'να ἐκδοθῶσι παρ' ἡμῖν, ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, αἱ ἐπιστολαὶ αὗται· ἐν τούτοις, χάριν τῆς ἀληθείας, πρέπει 'να σημειωθῇ νῦν ὅτι, εἰς οὐδεμίαν τῶν ἐν τῷ χειρογράφῳ τούτῳ ἐπιστολῶν Ἱεροθέου Μονεμβασίας εἶδον ἔτος σημειούμενον. Ἐκτὸς τούτου ἀπολύει τὰς ἐπιστολὰς οὐχὶ ἐκ μέρους τινὸς τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνατολικῶν, ἀλλ' ἐξ ὑπερβορείων, ἐν ἡλικίᾳ γεροντικῇ κτλ., ὥστε 'να μένῃ τις ἐν ἡμῖν ἀμφιβολία περὶ τοῦ ἔτους, καθ' ὃ τὰ πρὸς Κύριλλον ἐπέστελλε γράμματα. Ὁ ἀρχιμ. Χρυσόστομος ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ 1593 ἐγράφησαν αἱ τοῦ Μονεμβασίας ἐπιστολαὶ καὶ ὅτι «κατὰ μάϊον τοῦ ἔτους ἐκείνου προφανῶς δὲν ἔζη ὁ Ἱερόθεος»· ἀλλ' ὁ ἀρχιμ. Χρυσόστομος ἐν τῇ λαμπρᾷ πραγματείᾳ αὐτοῦ «Περὶ Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως» (ἐν Τεργέστῃ, 1907) εἰς τὴν 11 σελίδα γράφει ὅτι τῷ 1593 ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος ὁ Λούκαρις ὑπὸ Μελετίου Πηγᾶ, μένοντος ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἣν ἐποίμαινε. Πότε λοιπὸν ἐχειροτονήθη πρεσβύτερος, πότε ἐγνώσθη μέχρι τῶν ὑπερβορείων μερῶν, ἢ μέχρι τῶν ρουμελικῶν, ἢ μέχρι τῶν πελοποννησιακῶν μερῶν, ἡ χειροτονία αὐτοῦ, καὶ ἀμέσως ὁ Ἱερόθεος ἔγραφε πρὸς αὐτὸν, ὡς ἀρχιμανδρίτην!!

Καλὸν καὶ φρόνιμον φρονῶ 'να παραλίπω τὰς πλείονας ἐπιστολὰς τοῦ Ἱεροθέου, μεταβιβάζων τὸν λόγον τό γε νῦν εἰς ἑτέρους σπουδαίους ἄνδρας, γράφοντας ἀπὸ τοῦ 1587 ἕως τοῦ 1596. Δυστυχῶς, τείνω 'να πιστεύσω ὅτι οἱ τότε ἄνθρωποι σπανίως ἐσημείουν γραφῆς ἔτος εἰς τὰ γράμματα, ἃ πρὸς φίλους ἔστελλον.

Μίαν ἐκ τῶν τοῦ Μονεμβασίας ἐπιστολῶν ἐκδίδωμι, τῶν ἐπιλοίπων ἀναβάλλων ἐν καιρῷ τὴν ἔκδοσιν· Ἐκδίδωμι δὲ καὶ δύο τοῦ Ἐμμανουὴλ Ἀχιλλείου καὶ μίαν πρὸς Νικηφόρον διάκονον.

* Περὶ τῆς ἑλλην. ἐκκλησιαστ. χρονογραφίας τοῦ ΙΣΤ αἰῶνος· ἀνατύπωσις κτλ. σελ. 22.

Ἀρκετὰς ἐπιστολὰς ἀπὸ τοῦ 463 χειρογράφου ἐξέδωκεν ὁ Emile Legrand ἐν Δ' τόμῳ τῆς Bibliographie Hellénique, παρέλιπε δὲ τὰς τοῦ Ἀχιλλείου, καθὼς ἔλιπεν ἀνέκδοτον καὶ μίαν λογίμου τινὸς μοναχοῦ, Κυπριανοῦ, ποθοῦντος ἵνα διανύσῃ τὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν Βίλνᾳ.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἐμμανουὴλ Ἀχιλλείου τὸ πρῶτον νῦν οὐ γίνεται γνωστὸν τοῖς ἀσχολουμένοις εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν χειρογράφων καὶ τὴν τῶν λογίμων ἑλλήνων τῶν κάτω χρόνων. Ἐν τῷ Καταλόγῳ τῶν χειρογράφων τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἁγίας Ἀποστολικῆς Ἕδρας, ἐκδεδομένῳ τῷ 1884, ἀναγινώσκω (σελ. 85) ὅτι ἐν κώδ. κι 156 εὕρηται ἡ ἑξῆς ὑπόμνησις «Ἐμμανουὴλ Ἀχίλλειος ποτὲ τήνδε εἰς χεῖρας λαβὼν βίβλον ἔγραψε τοῖς μέλλουσιν ἀναγνῶναι τοὔνομα, Ἕλλην ὤν, ἐν ἔτει 1590 πυανεψιῶνος δεκάτῃ ἱσταμένου (νοεμβρίου) ἐν πόλει Εἰδελβέργῃ». Αὐτὸς οὗτος ἄρα γνωρίζει ἡμῖν τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν ἐθνικότητα αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιστολῶν δύσκολον 'να συμπεράνωμεν εἴπερ ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς πόλεσιν, ἐν αἷς ἔμενεν, ἐδιδάσκετο· φαίνεται ὁ ἀνὴρ τῆς ἑλληνικῆς ἐν μέτρῳ περιωρισμένῳ εἰδήμων, ὡς καὶ ὁ Κυπριανός.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ τε καὶ τῆς τοῦ Μονεμβασίας Ἱεροθέου καὶ τῆς πρὸς τὸν Νικηφόρον, ὁ ἀναγνώστης σχηματίσει βεβαίως ἰδέαν τινὰ περὶ τῶν γραφόντων αὐτάς. Μεθ' ὃ λόγον βραχὺν ἐκτίθημι περὶ τινων λογίμων ἑλλήνων, ἀκμασάντων καθ' οὓς χρόνους ἤκμασαν καὶ οἱ τῷ Λαμίῳ τὴν ὕλην τῶν Deliciae eruditorum χορηγήσαντες. Ἰδοὺ αἱ ἐπιστολαί

Τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ ἐλλογιμωτάτῳ ἀνδρὶ κυρίῳ Κυρίλλῳ τῷ ἀρχιμανδρίτῃ (κλπ.) εὖ πράττειν

Μέγιστον εἰκότως σημεῖον τῆς κατὰ Θεὸν εὐνοίας τῆς πρὸς τοὺς φίλους ἡ πρὸς τούτους συνεχὴς διὰ γραμμάτων προσαγόρευσις, ἣν ὁ δυνάμενος ἐκτελεῖν ἀμελῶν δὲ τυγχάνει (α), προσφιλέστατέ μοι Ἱερὲ Κύριλλε, τῆς ἀκροτάτης ἀφεστηκὼς τυγχάνει τῶν ἐρετῶν ἀγάπης καὶ τοῦ ταύτης πιτρὸς Θεοῦ πορρωτέρω καθέστηκεν. Ἵνα μὴ τοίνυν κατηγορίας τοσαύτης ἄξιοι καὶ τῆς σῆς ἀληθοῦς φιλίας ἀμνήμονες εὑρεθῶμεν, γραμματοκομιστοῦ τυχόντες νῦν, ἐπιστέλλομεν τῇ σῇ ἐλλογιμότητι, καίτοι ἐν γήρᾳ ὄντες, καὶ νόσῳ, τῷ ἄσθματι, πνιγόμενοι, καὶ τῶν τούτοις ἀντιπαλαιόντων ξηδειῶν. Σκέψαι δὲ ὡς κρυερὰ καὶ μυχμῶν ἀπόζει μακρόθεν ἡ ἐπιστολὴ, τὰ γήρως καὶ ἀσθενείας ἐμφαί-

α—δεῖται σαφηνείας τινὸς τὸ χωρίον.

νουσα σύμβολα, ἀλλὰ φιλίας καὶ εὐνοίας τῆς πρὸς σὲ, ἣν ἔχων ἅπαντα τὸν χρόνον διατελῶ, πλουτοῦσα· καὶ μὴ θαυμάσῃς εἰ μήτε περιεργοτέραν γέγραφα, μήτε μακροτέραν, φροντίσας ἑνὸς μόνου, τοῦ φανῆναι πρὸς τὴν σὴν ἐλλογιμότητα καθαρὰν ἔχων, ὡς καὶ πρότερον, τὴν φιλίαν, καὶ ἀεὶ ταύτην νεάζουσαν τρέφων, καὶ ἐπιστέλλων πρὸς σὲ τὸν τῇ κατὰ φιλοσοφίαν σχολῇ ἐννεάσαντα. Ἀντιγράψαις δὲ καὶ ἡ σὴ φιλότης τὰ ἴσα, εἰ καὶ μὴ ἐπέκεινα, οἷς τυγχάνεις φιλούμενος. Ἔρρωσο, φίλων ἄριστε.

† ὁ **Μονεμβασίας Ἱερόθεος** καὶ σὸς εὐχέτης· φ[ευρουαρίου] ιη'.

Ἅπερ ὁ καθηγούμενος καὶ ὁ κύριος Ἰωάσαφ συμβουλεύοντές σοι γράφουσι λίαν συμφέροντά εἰσι τῷ καιρῷ, εἰ γὰρ ἐνδημεῖς, ἤξεις μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τοὺς ἀδελφούς· ἀποδημοῦντος δέ σου τἀναντία πάντα γίνεται. Εἰ δὲ καὶ πρότερον ἡ ἄφιξις ἐγεγόνει, πέρας νῦν ἐλάμβανον ὑποθέσεως θαυμαστόν. Χαῖρε τοίνυν, καὶ ἔλθοις τάχιον, εἰ μή τις ἄλλη θεόθεν αἰτία, ἣ τοῦ ἀντικειμένου γενήσεται.

Ἐν τισι συλλογαῖς ἐπιστολῶν τοῦ ἀειμνήστου Μελετίου τοῦ Πηγᾶ εὑρηνται τοιαῦται πρὸς Κυπριανὸν διάκονον, ἐκ τῆς ἡμετέρας ταύτης Πόλεως ἀπευθυνθεῖσαι, τῇ 14 ἰανουαρίου ζρστ' (ᾳφγη') καὶ τῇ 13 ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους πρὸς «ἀρχιδιάκονον» Κυπριανὸν ἐν Ὀστρόβῳ μένοντα. Βεβαίως αὐτός ἐστιν ὁ Κυρίλλῳ γράφων.

Περὶ Νικηφόρου «τοῦ σοφωτάτου» πιθανῶς διαφωτίσουσιν ἡμᾶς ἐκδιδόμεναι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου τοῦ Πηγᾶ ἐπιστολαί, ὧν κατάλογον ἀναγινώσκομεν παρὰ Regel ἐν τοῖς προλεγομένοις τῶν «Ἀναλέκτων» αὐτοῦ, ὅπου καὶ τῶν ἐπιστελλομένων τῷ Κυπριανῷ γίνεται μνεία. Νικηφόρον ἡγούμενον μονῆς τινος καὶ Νικηφόρον ἕτερον ἱερομόναχον ῥόδιον ἀπὸ τοῦ καταλόγου τούτου μανθάνομεν, ἀμφοτέρους συγχρόνους, 1596 – 7, ἀλλ' ἀγνωστόν μοι εἴπερ ἦν τις τούτων ὁ διάκονος, πρὸς ὃν γράφει Μαργούνιος, σοφώτατον αὐτὸν χαρακτηρίζων καὶ προσφωνῶν. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι πρὸς τούτοις συνήκμαζον καὶ Νικηφόρος ἐπὶ Ἱερεμίου πατριάρχου, ὃν αὐτὸς ἔλιπέ ποτε τοποτηρητὴν ἐν τῷ Πατριαρχείῳ, καὶ Νικηφόρος ἕτερος, ἢ ὁ αὐτός, ὁ μέχρι ρουθήνων καὶ λιθουανῶν μεταβὰς πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ὀρθοδόξων, ἐκπροσωπῶν τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, καὶ τὸ πρὸς τὴν πίστιν καθῆκον ἐπιτελέσας ἐν ἀληθεστάτῃ αὐταπαρνησίᾳ.

(ἕπεται συνέχεια)

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐργασίαι Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. Ἐν τῇ δικαστικῇ αὐτοῦ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τετάρτης, τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἠσχολήθη περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς περιουσίας τοῦ μακαρίτου μητροπολίτου Ἀθανασίου Μεγακλέους, ἀναγνωσθείσης τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιτροπῆς τῶν πραγματογνωμόνων περὶ τῆς γνησιότητος τῆς ὑπογραφῆς τοῦ μακαρίτου ἀκὶ ἀγορευσάντων τῶν δικηγόρων τῶν ἀντιδίκων. Ἡ συνέγισις τῆς ὑποθέσεως ἀνεβλήθη εἰς τὴν προσεχῆ δικάσιμον.

Σύσκεψις μητροπολιτῶν. Πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ ἀποφάσει συνελθόντες οἱ ἐκ τῶν παραλίων τῆς Προποντίδος ἐνδημοῦντες ἐνταῦθα μητροπολῖται σεβασμ. κ.κ. Κωνσταντῖνος, Εἰρηναῖος καὶ Κωνσταντῖνος μετὰ τοῦ ἐκ τῶν ἁγίων συνοδικῶν σεβασμ. κ. Νικοδήμου, διεσκέφθησαν περὶ εἰδικῶν ἀναγκῶν τῶν ποιμνίων αὐτῶν.

Τὸ ἐν Ἀμερικῇ Ἱερογραφικὸν Συνέδριον. Ἀναγνωσθεῖσα κατὰ τὴν προπαρελθοῦσαν συνεδρίαν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ἐνεκρίθη καὶ ἀπεφασίσθη ὅπως ἀποσταλῇ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, ἡ κατ' αἴτησιν τῆς διευθυνούσης τὸ ἐν Ἀμερικῇ Ἱερογραφικὸν Συνέδριον ἐπιτροπῆς συνταχθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου διορισθείσης ἐπιτροπῆς πραγματεία περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἔχοντες νὰ ἀποστείλωσι διατριβὰς τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» πρὸς δημοσίευσιν, ὅπως διευθύνωσιν αὐτὰς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης τὴν «Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν» ἐπιτροπῆς σεβ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδοται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος.—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη Καθ' ὅλον τὸ ὀθωμ. κράτος μετζ. ἀρτ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δηδοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 15.— Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας».

Περιεχόμενα:

Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμῶνος λύσεων κανονικῶν διάφοροι γραφαί (συνέχ.)—Νέαι λογῖμων ἀνδρῶν τέρψεις—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΕ'. 13 Ἰουνίου 1915 ΑΡΙΘΜ. 24

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ (Πρόεδρος)
† Ὁ ΑΡΧΙΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ι. Συνόδου ἀρχιμ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
Μ. Βασιλείου Β' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Χρ. Παπαϊωάννου Α' γραμματεὺς τοῦ πατριαρχ. γραφείου
Κ. Ἰωαννίδης ἀρχιλογιστὴς τῶν Πατριαρχείων

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ
Ἀρχισυντάκτης ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΜΕΛΙΔΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΒΑΛΣΑΜΩΝΟΣ
ΛΥΣΕΩΝ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΓΡΑΦΑΙ

(συνέχειαν βλέπε εἰς 23 τεῦχος)

ΛΕ'. Διατί οὐ φοροῦσιν οἱ μοναχοὶ βρακία, καὶ τίς ἀπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκώλυσε τοῦτο;

Λύσις. Παρὰ ρωμαίοις ἀναξυρὶς τὸ βρακίον λέγεται, διὰ τὸ ἀνασύρεσθαι κατὰ τοὺς παλαιούς· ἀποβαλλομένου οὖν τοῦ ἀποκειρομένου τὴν κοσμικὴν περιβολὴν καὶ ἀποξενουμένου καὶ τρόπῳ καὶ σχήματι καὶ ἐνδύματι τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐπισυρομένων τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ, δεῖν ἔδοξε τοῖς πρώτοις καθηγηταῖς τοῦ μονήρους βίου καὶ τοῦτο συναποβάλεσθαι αὐτὸν, ὡς ὑπὲρ χρείαν ὂν καὶ ματαίαν ἀσχολίαν προξενοῦν τῷ ἀνεζωσμένῳ κατὰ τὸν εὔζωνον ἐρημοπολίτην, τῆς μετανοίας τὸν κήρυκα.

ΛΣΤ'. Ἐὰν τελευτήσῃ ἀρχιερεὺς, εἰκὸς ἐστι μύρῳ ἀλεῖψαι αὐτόν;

Λύσις. Τοῖς μὲν λοιποῖς κατοιχομένοις ἐπιτάφιον ἔλαιον τὸ εἰς ὁσίαν ἀφωσιωμένον, τοῖς δ' ἀρχιερεῦσι μῦρον τὸ σταυροειδῶς ἐνσημειούμενον τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, ὅσα ἐμὲ εἰδέναι, διὰ τὸ ἐπέχειν αὐτὸν τὸν τύπον τοῦ Χριστοῦ· μύρῳ δὲ καὶ αὐτὸν κηδευθῆναι παρὰ τοῦ εὐσχήμονος Ἰωσήφ.

ΛΖ'. Ἱερεὺς λεπρὸς γέγονεν· εἰκὸς ἦν ἔκτοτε τοῦτον ἱερουργεῖν;

Λύσις. Ἐὰν ἡ λέπρα διελωβήσατο τούτου τὰ ἄρθρα καὶ ἐκνευρισθέντα νενάρκωται, ὥστε μὴ ἔχειν αὐτὸν τὰ ἅγια μυστήρια χειραπτεῖν καὶ μελίζειν ἀτρεμῶς καὶ ἀνεμποδίστως, ἐπισχεθήτω τῆς ἐνεργείας, ἐν τῇ οἰκείᾳ τιμῇ φυλαττόμενος καὶ τοῖς σιτηρεσίοις αὐτοῦ· τοῦτο δὲ οὕτω δέδοκται, οὐχ ὅτι ἐμιάνθη ὁ ἱερεὺς κατὰ ψυχὴν ἐκ τῆς λώβης· ἄπαγε· σιγάσθω γὰρ τὰ παλαιὰ καὶ ὁ μωσαϊκὸς νόμος· ἀλλ' ὅτι οὐ δύναται ἐνεργεῖν, καὶ φόβος συμβήσεσθαί τι ἐν τῇ μεταχειρίσει τῶν ἁγίων μυστηρίων οὐκ αἴσιον, ἢ καὶ ναρκᾶν τοὺς μεταλαμβάνοντας, διὰ τὸ λελωβημένον τῆς χειρὸς καὶ ἐξηλκωμένον.

ΛΗ'. Δύναται εἶναι ἱερεὺς κομμερκιάριος ἢ φλεβοτόμος;

Λύσις. Τὸ μὲν πρῶτον αἰτίαμα ὁ Γ' κανὼν τῆς Δ' Συνόδου κωλύει καὶ ἐπιτιμίοις ὑποβάλλει, φάσκων ἐν μέρει ταῦτα· Μηδεὶς ἐπίσκοπος, ἢ κληρικὸς, ἢ μονάζων μισθούτω κτήματα, ἢ κτημάτων ἐπεισάγῃ ἑαυτὸν κοσμικαῖς διοικήσεσι, πλὴν εἰ μήπου ἐννόμως εἰς ἀφηλίκων ἀπαραίτητον ἐπιτρο[πὴν]· τὸ δεύτερον ὁ καθήκων λόγος ἀποτροπιάζει· τὸ μὲν ὅτι οὐ χρὴ τὸν μεταχειριζόμενον τὸ τῆς ἀναιμάκτου θυσίας μυστήριον αἷμασιν ὡς ἡμέραι φύρειν τὴν χεῖρα, τὸ δ' ὅτι ἡ φλεβοτομία ἔχει ποτὲ καὶ ἀποτυχίαν θανάτου πρόξενον· καὶ διὰ ταῦτα δεῖ τὴν ἐμπορίαν ταύτην ἀποβάλλεσθαι ὡς καπηλεύουσαν τὰς χεῖρας τοῦ ἱερέως.

ΛΘ'. Ἀστρονόμος γενήσεται ἱερεὺς ἢ οὔ;

Λύσις. Ὁ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου ΛΣΤ' κανὼν οὐ παραχωρεῖ, οὕτω λέγων· Οὐ δεῖ ἱερατικοὺς ἢ κληρικοὺς μάγους, ἢ ἐπαοιδοὺς εἶναι, ἢ μαθηματικούς, ἢ ἀστρολόγους· ὅθεν οὐ παραχωρηθήσεται· λέγω δὲ ἀστρολόγον τὸν πραγματευόμενον τὰ λεγόμενα ἀποτελεσματικὰ, καὶ γενεθλιαλογοῦντα καὶ ἀνάπτοντα (α)

(α) προδήλως συνάπτοντα.

τῇ τοιᾷδε τῶν ἄστρων κινήσει τὰ ἐν ἡμῖν προαιρετικὰ, εἴτε χρηστὰ, εἴτε φαῦλα.

Μ'. Τυφλὸς γνωστικὸς γενήσεται ἱερέας ἢ οὔ;

Λύσις. Οὐ γενήσεται· ὅτι μηδὲ ὁ ἀποστολικὸς ΟΗ' κανὼν ἐφίησιν ὁ οὕτω διαλαμβάνων· Τυφλὸς δὲ ὢν καὶ κωφὸς μὴ γενέσθω ἐπίσκοπος, οὐχ ὡς μεμολυσμένος, ἀλλ' ἵνα μὴ τὰ ἐκκλησιαστικὰ παρεμποδίζηται.

ΜΑ'. Διδάσκαλοί τινες ζητοῦσι λαβεῖν ἀπὸ τῶν μαθητῶν αὐτῶν τὸν δεκατισμὸν καὶ τὴν πρωτοτοκίαν· εἰκός ἐστιν ἢ οὔ;

Λύσις. Εἰ μὲν οἱ διδάσκαλοι παρὰ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων ἐτάχθησαν ἐπ' ἐκκλησίας εὐαγγελίζεσθαι τῷ λαῷ τὰ σωτήρια, οἱ τοιοῦτοι μισθοὺς ἐκ τῶν ἐκκλησιαζόντων οὐ λήψονται, ἵνα μὴ γένωνται καὶ οἱ ἅγιοι οἶκοι τοῦ Θεοῦ ἐμπορίων οἶκοι, φεύγωσι δὲ καὶ οἱ ἀκροαταὶ τὸν κερδῶον ραββὶ μὴ εὐαγγελιζόμενον ἄνευ χρυσοῦ, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰσόδων καὶ τῶν ἐπισκοπικῶν πρυτανείων τὰς δαπάνας κομίσονται· γέγραπται γάρ· Ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι φάγονται, ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι πίονται· καὶ πάλιν· Τὸ εὐαγγέλιον ἄμισθον μὲν, οὐκ ἀδάπανον δέ. Εἰ δὲ ἑαυτοὺς ἐν διατριβαῖς ἐπέστησαν καὶ εἰς παιδοτρίβας ἔταξαν, πινακογραφοῦντες τὰ ἱερὰ γράμματα καὶ πανημέριοι τῇ διδαχῇ ἐγκυπτάζοντες, τοῖς τοιούτοις τὸ ἀπαιτεῖν μισθὸν ἐκ τῶν μαθητιώντων οὐκ ἀπηγόρευται, ὅσος καὶ οἷος κατὰ κοινὴν ἀρέσκειαν, τῷ τε διδασκάλῳ καὶ τῷ μαθητῇ συμφωνηθήσεται· δεκάται δὲ καὶ πρωτοτόκια, ταῦτα τοῦ παλαιοῦ γράμματος· τοῦ δὲ ἡ σκιὰ παρῆλθε, καὶ οὐ χρὴ πάλιν ἐμμένειν αὐτοῦ.

ΜΒ'. Ἱερεὺς μονοθελήτης ἦλθεν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἔκτοτε δὲ πάλιν ἀπῆλθεν εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ· εἰκός ἐστιν ἱερατεύειν;

Λύσις. Πολλῆς φιλανθρωπίας καὶ τὸ ὅλως δέξασθαι παλίμβουλον ἄνθρωπον εὐόρ[μ]ητον κυνηδὸν εἰς τοὺς ἰδίους ἐμέτους· τίς γὰρ ⁻γήσεται τὰ δεύτερα τούτου ὅρκια πιστά· ὅμως εἰ μὲν καὶ πάλιν ψεύσεται, ὀπίσω στραφεὶς, αὐτὸς ὄψεται καὶ κόψεται· σὺ δὲ οὐ δοίης δίκας παρὰ Χριστῷ μαθητὴς ὢν αὐτοῦ καὶ ἔχων διδασκαλίαν ὡς οὐ θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ πρὸς τὸ ἐπιστρέψαι. Τέως δ' οὖν δεξάμενος τῷ μὲν ἁγίῳ μύρῳ χρίσον, εἰς δὲ ἱερατείας χάρισμα μὴ τὰς χεῖρας ἐπιθέσῃς, ἵνα μᾶλλον ἐντεῦθεν γνοίης εἰ τεταπείνωται καὶ κατανένυκται.

ΜΓ'. Μονοθελήτης [ἱερεὺς] ἐλθὼν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν νὰ ἀναχειροτονηθῇ;

Λύσις. Κανὼν ΞΗ' τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἔχων οὕτως ἐπὶ ρητοῦ· Εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος δευτέραν χειροτονίαν δέξεται παρά τινος καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς καὶ ὁ χειροτονήσας, εἰ μή γε ἄρα συσταίη ὅτι παρὰ αἱρετικοῦ ἔχει τὴν χειροτονίαν· τοὺς γὰρ παρὰ τοιούτων βαπτισθέντας ἢ χειροτονηθέντας οὔτε πιστοὺς οὔτε κληρικοὺς εἶναι δυνατόν. Ὁ μὲν κανὼν οὕτος διαρρήδην ἐντέλλεται ἀναχειροτονεῖσθαι τοὺς παρὰ αἱρετικῶν χειροτονηθέντας, αἱρετικοὶ δὲ καὶ οἱ λακωβῖται καὶ οἱ ἀρμένιοι, καὶ κατὰ τὸν τοιοῦτον ἀποστολικὸν κανόνα ἀναχειροτονηθήσεται, ὅτι καὶ αὐτοὶ αἱρετικοὶ καὶ οἱ χειροτονήσαντες αὐτούς.

Σημείωσαι. — Τάχα δέ τις εἴπῃ ὡς ἐπεὶ μὴ τὸ τῶν ἀρμενίων καὶ ἰακωβιτῶν ἀναβαπτίζεται βαπτίσματι, οὐδὲ τὸ τῆς χειροτονίας αὐτῶν ἀναχειροτονηθήσεται· ἀλλ' ἐν μὲν τῷ λόγῳ τοῦ βαπτίσματος ἔστι κανὼν Β' Συνόδου οὗ ποιῶν διαιρέσεις καὶ ὁ μὲν φησί· βάπτισμα (α) οὐ κατὰ τὴν κυριακὴν παράδοσιν γέγονετοῦτο ἀναβαπτιζέσθω· ὁ δὲ κατ' αὐτὴν μὲν, ἐνηργήθη δὲ παρὰ αἱρετικοῦ, τοῦτο δεχέσθω, καὶ ὁ βαπτισθεὶς τῷ ἁγίῳ μύρῳ χριέσθω· καὶ ἑπόμενα τῷ τοιῷδε συνοδικῷ κανόνι· διαστολὴ δὲ τοιάδε διηυκρινημένη παρὰ κανόνος καθολικοῦ καὶ ἐπὶ χειροτονίας οὐχ εὑρίσκεται, καὶ δέον ἐστὶ καὶ ἀσφαλέστερον τὸν ἀποστολικὸν κανόνα τηρεῖν, καὶ μᾶλλον ὅτι καὶ παραποίησις γίνεται τῶν εὐχῶν τῶν μεγάλων φωστήρων καὶ παρεμβολὴ ἐν ταῖς ἱερουργίαις καὶ ταῖς χειροτονίαι δογμάτων ὠριγενικῶν καὶ διοσκουρικῶν καὶ τῶν εὐτυχιαστῶν, καὶ οὐδὲ βαθμηδὸν εἰς τὴν ἱερατικὴν ἀνάγονται· οὐκοῦν καὶ δέξῃ αὐτοὺς εἰς λαϊκῶν κοινωνίαν, χριομένους τῷ ἁγίῳ μύρῳ, καὶ δοκιμάσεις μετὰ σχολῆς τὰ κατ' αὐτοὺς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ τρόπῳ, καί, εἴπερ καθαρὰ αὐτῶν ἡ μετάνοια καὶ ἡ πίστις ἄδολος καὶ ὁ βίος ἐλλικρινὴς, χειροτονήσεις αὐτοὺς βαθμηδὸν καὶ κανονικῶς (β).

ΜΔ'. Εἰκός ἐστι ποιῆσαι φράγκον σύντεκνον, ἢ ἀρμένιον, ἢ μονοθελήτην, ἢ νεστοριανόν;

Λύσις. Τὸ αἱρετικοῖς συνεύχεσθαι, ἢ συνεσθίειν, ἢ γαμικῶς συνάπτεσθαι παρὰ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων κεκώλυται· ἐπεὶ οὖν καὶ ἐν τῇ τῶν παίδων ἀναδοχῇ συντρέχει καὶ τὸ συνεύχεσθαι καὶ τὸ οἰκειοῦσθαι, καί φασιν οἱ πατέρες τῆς ΣΤ' Συνόδου τὴν κατὰ Πνεῦμα ταύτην οἰκειότητα τῆς τῶν σωμάτων συναφείας μείζονα, αἱρετικοὶ δὲ καὶ οἱ ἀρμένιοι καὶ οἱ μονοθελῆται καὶ νεστοριανοὶ, κωλύσεις ἀναγκαίως καὶ οὐ παραχωρήσεις, μετὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ λόγου καὶ τῆς αὐτῆς κανονικῆς ἀκριβείας συναπείρξεις καὶ τὴν λατινικὴν συντεκνίαν, ἐπεὶ οὔτε ἐν ταῖς εὐχαῖς συγκοινωνοῦμεν αὐτοῖς, οὔτε ἐν τῇ κατὰ σάρκα συναφείᾳ συνι-

α. βάπτισμα, "ὃ οὐ κατά,, κτλ.

β. τράμμασιν ἐρυθροῖς ἐνταῦθα κεῖνται ταῦτα· Σημείωσαι καὶ ταῦτα περὶ χειροτονιῶν αἱρετικῶν ὅτι ἄδεκτοι ἐν οἷς τὰ εἰρημένα ἁμαρτάνονται· ζήτει τὰ ἐν τῷ τῆς οἰκουμενικῆς Συνόδου.

στῶμεν γάμους, εἰ μὴ πρότερον ἐξομόσαιντο· τίς δέ ἐστιν ἡ ἐξομοσία ἐν ἑτέρῳ κανόνι διείληπται.

ΜΣΤ'. Ἐάν τις μονοθελήτης ὑποστρέψας ἔλθῃ πρὸς ἡμᾶς, ἢ νεστοριανὸς, ἢ ἀρμένιος, νὰ βαπτισθῇ ἢ νὰ μυρωθῇ;

Λύσις. Ἐρρέθη καὶ ἀνώτερον, ἔνθα οὐ παραποιεῖται ἡ κυριακὴ μυσταγωγία, ἀλλ' ἱερολογεῖται τὸ βάπτισμα ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐκφωνουμένου ἑκάστου θεαρχικοῦ προσώπου ἐφ' ἑκάστῃ τῶν τριῶν καταδύσεων οὐκ ἀναβαπτισμὸν ἔδοξε τῇ δευτέρᾳ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ Συνόδῳ γίνεσθαι, ἀλλ' ἢ μόνῳ τῷ ἁγίῳ μύρῳ χρίεσθαι τοὺς παρὰ αἱρετικῶν βαπτισθέντας αἱρετικούς· δοκεῖ γὰρ καὶ τὸ ἅγιον μῦρον μέρος τοῦ βαπτίσματος· εἰ τοίνυν καὶ τοῦ νεστοριανοῦ τὸ βάπτισμα κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου παράδοσιν γίνεται, ὁ ἀναβαπτισμὸς οὐχ ἕξει χώραν, ὡς οὐδὲ ἐπὶ τῷ τῶν ἀρμενίων βαπτίσματι.

ΜΖ'. Τὰ τέκνα τοῦ δευτέρου γάμου εἰκὸς ἐστι γίνεσθαι ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς;

Λύσις. Ὁ μὲν μωσαϊκὸς νόμος οὐκ ἄλλως ἱερατεύειν παραχωρεῖ ἢ τοὺς ἐκ φυλῆς ἱερατικῆς, καθὸ καὶ στενὸς καὶ μόνῃ τῇ Ἰουδαίᾳ γνωστός· ὁ δὲ εὐαγγελικὸς νόμος, ἐξηπλωμένος πρὸς πάντα ὀρθόδοξον, ὅτι καὶ οἰκουμενικὸς, κἂν ἀπόδουλος οὗτος, ὁποῖος Ὀνήσιμος, ὁ τοῦ Φιλήμονος δοῦλος ὁ χειροτονηθεὶς εἰς ἀπόστολον παρὰ τοῦ μεγάλου Παύλου, κἂν ἑτερόφυλος ἀναγεννηθεὶς διὰ τοῦ βαπτίσματος, κἂν ἐκ πορνείας ἡ γέννησις αὐτοῦ. Ὅθεν, κἂν ἐκ δευτέρου γάμου τὰ τέκνα, τοῦ ἐπιτεταμμένου, κἂν ἐκ τρίτου, τοῦ κεκωλυμένου, κἂν ἐκ τετάρτου, τοῦ χοιρώδους, εἰσὶ δὲ ταῦτα ἐν τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ ἐρριζωμένα καὶ ηὐξημένα ἐν τῇ πίστει καὶ προκόπτοντα καὶ γνώσει καὶ ἀρετῇ, οὐ κωλυθήσεται καὶ εἰς ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς ἀναχθῆναι· ψυχὴ, γὰρ, φησὶν, ἡ ἁμαρτάνουσα ἐκείνη καὶ ἀποθανεῖται.

ΜΗ'. Τὰ τέκνα τῶν βούλων καὶ τῶν ἀμαρτωλῶν εἰκὸς ἦν εἶναι εἰς τὴν ἱερατικὴν τάξιν;

Λύσις. Ἡ ἀνωτέρω γνώμη περιέλαβε καὶ τὴν τοῦ τοιούτου ἐρωτήματος λύσιν· καὶ περίσσεια λόγου κενὴ τὸ καὶ πάλιν γνωμοδοτῆσαι· τοῦτο δὲ προσθετέον, ὡς ὁ δοῦλος ἐλευθερωθεὶς παρὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ γίνεται ἱερωμένος, μὴ ἀπολυθεὶς δὲ παρὰ τοῦ δεσπότου οὐ γίνεται· καὶ δῆλον ἐκ τοῦ ΠΒ' τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανόνος· Οἰκέτας εἰς κλῆρον προχειρίζεσθαι ἄνευ τῆς τῶν δεσποτῶν γνώμης οὐκ ἐπιτρέπομεν ἐπὶ λύπῃ τῶν κεκτημένων· οἶκων γὰρ ἀνατροπὴν τὸ τοιοῦτον ἐργάζεται· εἰ δέ ποτε ἄξιος φανείη ὁ οἰκέτης πρὸς χειροτονίαν βαθμοῦ, οἷος καὶ ὁ ἡμέτερος Ὀνήσιμος ἐφάνη, καὶ συγχωρήσουσιν οἱ δεσπόται καὶ ἐλευθερώσουσι καὶ τοῦ οἴκου αὐτῶν ἐξαποστείλουσι, γινέσθω.

ΜΘ'. Εἰκὸς ἐστι χειροτονεῖσθαι ὑποδιάκονον πρὸ τοῦ λαβεῖν γυναῖκα;

Λύσις. Μόνοις τοῖς ἀναγνώσταις καὶ τοῖς ψάλταις ἐφεῖται μετὰ τὴν χειροτονίαν γαμεῖν· ὑπηρέται δὲ, τουτέστιν ὑποδιακόνοις, οὐκ ἔξεστιν· οὕτω καὶ τῷ ΚΣΤ' κανόνι τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὡρίσται, τάδε διεξιόντι· Τῶν εἰς κλῆρον ἐλθόντων ἀγάμων κελεύομεν βουλομένους γαμεῖν ἀναγνώστας καὶ ψάλτας μόνον.

Ν'. Εἰκὸς ἐστι φορεῖν πάντας τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς ἐπιμάνικα καὶ ἐπιγονάτια;

Λύσις. Ὠμοφόριον μὲν φορεῖν τὸν ἱερέα οὔτε νενόμισται, οὔτε πέπρακται, σύμβολον ὂν τοῦ πλανηθέντος προβάτου, ὃ ἐπ' ὤμων ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς ἀνελάβετο, ὃς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν προβάτων ἔθετο· ἐπιγονάτιον δὲ ἔστι μὲν καὶ τοῦτο ἀρχιερατικὸν, σῶζον, ὡς ἔοικε, τὸν τύπον τοῦ λεντίου, ὃ ἐπὶ τοῦ νιπτῆρος ὁ Χριστὸς περιεζώσατο, ὅμως εἴδομεν καὶ ἱερεῖς ὑποψηφίους περιβεβλημένους αὐτὸ, καὶ ἱερομονάχους, ὅσοι τὴν ἡγουμενείαν ἐπίσημοι καὶ τὴν πνευματικὴν ἐν βασιλεῦσι πατρότητα· οὐκ οἰκοθεν δὲ φοροῦσιν αὐτὸ, ἀλλ' ἐκ φιλοτιμίας πατριαρχικῆς, ὅτι μηδὲ οἰκεῖον αὐτοῖς, ἀλλ' ἐπίκτητον. Εἰ γοῦν βουλητὸν καὶ σοὶ, κατ' ἐπιλογὴν, οἱῳδήτινι τῶν ὑπὸ σὲ ἱερέων τοῦτο χαρίσασθαι, οὐ κατὰ μοῖραν μὲν, ὡς οἶμαι, τοῦτο ποιήσεις, ὅμως ἔχεις τὰ παραδείγματα. Τὰ δὲ ἐπιμάνικα καὶ ἱερεῖς καὶ διάκονοι ἐνδύονται· ἐπιτρέπεται γὰρ οἰκονομικῶς δι' εὐλάβειαν τὴν εἰς τὰ ἅγια μυστήρια καὶ τὸ δι' αὐτῶν ἀνασύρεσθαι τὸ ἐκκεχυμένον τῶν ἱματίων.

ΝΑ'. Εἰκὸς ἐστι θάπτειν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας;

Λύσις. Οὐκ εἰκός· δεῖ γὰρ κατὰ ἀκρίβειαν διαστέλλειν τὰ πολυάνδρια, εἰ μή πως ἐν τῷ προνάῳ συγχωρηθήσεται.

ΝΒ'. Εἴ τις δι-γαμήσει δύναται λαβεῖν καὶ τρίτην γυναῖκα;

Λύσις. Ὁ πρῶτος γάμος ἔννομος· ὁ δεύτερος συγχωρεῖται μὲν καὶ τῷ μεγάλῳ Παύλῳ καὶ τοῖς πατράσιν, ὅμως ἔχει ἐξ αὐτῶν τῶν πατέρων καιρικὰ ἐπιτίμια μέτρια· ὁ δὲ τρίτος οὐδεμιᾷ τῶν ἁγίων Συνόδων ἐπιτρέπεται, ὥρισται δὲ τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ κεκολασμένη πορνεία· μετὰ δὲ τὰς ἑπτὰ Συνόδους, τομογραφεῖται καὶ τὰ τοῦ τρίτου γάμου καὶ τοιουτοτρόπως διαστέλλεται· ὡς εἰ μὲν εἴτε ὁ ἄρρην εἴτε ἡ θήλεια παιδοποιήσουσι καὶ τὴν τεσσαρακονταετίαν ὑπερβήσονται, μηκέτι γινώσκειν αὐτοὺς καὶ τρίτον γάμον, ἀλλὰ γινόμενον διασπᾶσθαι*· εἰ δέ τις τριακονταέτης ὢν, καὶ τέκνα ἔχων ἐκ τῶν προτέρων, τρίτῃ γυναικὶ συνά-

* Ἀντιβλητέα ταῦτα πρὸς τὸν γνωστὸν «τόμον τῆς ἑνώσεως» καὶ τὴν λύσιν τοῦ πατριάρχου Χαρίτωνος.

πτοιτο, ὁ τοιοῦτος μέχρι τετάρτου ἔτους τῆς κοινωνίας τῶν ἁγιασμάτων ἀμέτοχος ἔστω· καὶ μετὰ τὸ τυχεῖν τῆς ἁγίας μεταλήψεως, τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνον ἀξιωθήσεται τῆς ἀπολαύσεως, ἐν τῇ ἁγίᾳ Ἀναστάσει, ἐν τῇ κοιμήσει τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ ἐν τῇ γενεθλίῳ ἡμέρᾳ τοῦ Χριστοῦ· εἰ δὲ παῖδας μὴ ἔχοι, συγγνώμης ἀξιωθήσεται καὶ ἐπιτιμίῳ τῷ δοκοῦντι ὑποβληθήσ[ε]ται· ταῦτα καὶ τὰ τοῦ τόμου. Σὺν γοῦν εἴτε τὰ τοῦ κανόνος διέπειν δύνασαι ὡς ἀσφαλέστερα καὶ ἡμῖν τιμιώτερα καὶ δεκτά, εἴτε τὰ τοῦ τόμου ἄπρακτα κείμενα.

ΝΓ'. Ἐάν τις πολλακὴν ἔχῃ, ὀφείλει μεταλαμβάνειν;

Λύσις. Ἕως οὗ μένοι ἐν τῇ πορνείᾳ οὐκ ὀφείλει, ἀλλ' ὅτε ἐκκλίνῃ μὲν τοῦ κακοῦ, ποιήσῃ δὲ ἔργα ἄξια μετανοίας καὶ συντριβῆς, σχολάσας ἱκανῶς τῇ προσκλαύσει καὶ τοῖς λοιποῖς καθαρσίοις ἐπιτιμίοις, τότε μεταλάβοι. Ὁ γὰρ ἀνεξίως ἐσθίων κ ι πίνων, ἀποστολικῶς, (α) εἰς κρῖμα ἑαυτοῦ ἐσθίει· εἰ μήπως οὗτος ἐξοδεύοι· τὸ τηνικαῦτα γὰρ δοθήσεται εἰς ἐφόδιον αὐτοῦ, κατὰ τὴν τῶν πατέρων δόξαν.

ΝΔ'. Ἡ συμπενθερία τῶν συντέκνων μέχρι πόσων βαθμῶν κωλύεται;

Λύσις. Ἡ μὲν ΣΤ΄ Σύνοδος κωλύει τοὺς ἀναδεχομένους ταῖς ἀναδεξαμέναις κατὰ Πνεῦμα μητράσι συζεύγνυσθαι γαμικῶς· καὶ ἐκπεφώνηκε μὲν ῥητῶς τὴν κωλυμένην (β) ἐπ' αὐτοῖς τοῖς προσώποις, προοιμιασαμένη δὲ μείζονα εἶναι τὴν κατὰ Πνεῦμα οἰκειότητα τῆς τῶν σωμάτων συναφείας, ἐνέφηνε γενικῶς μὴ μόνον ἐπ' αὐτῶν εἶναι τὸ ἀπηγορευμένον εἰς συζυγίαν, ἀλλ' οὖν καὶ ἐπ' ἄλλων προσώπων οἰκειουμένων ἐκ τοῦ τοιούτου δικαίου. Οἱ δὲ φιλευσεβεῖς νόμοι, πλατύνοντ[ες] τὰ θεσμὰ (γ) αὐτοῦ καὶ σαφηνίζοντες τὸ ἀσαφὲς τοῦ κανόνος, οὔτε σύντεκνον συντεκνίσῃ παραχωροῦσι συνάπτεσθαι, οὔτε ἀναδεχθέντα τῇ ἀναδεξαμένῃ ἢ τῷ υἱῷ αὐτῆς, ἀλλ' οὐδὲ τῇ ἀδελφῇ τοῦ ἀναδεχθέντος τὸν υἱὸν τῆς ἀναδεξαμένης. Ἡ δὲ ἐκ συναφείας σαρκικῆς οἰκειότης τῶν προσώπων ἐστὶ διττή· καὶ ἡ μὲν συνίσταται ἐξ αἵματος καὶ διαιρεῖται τριχῶς· εἰς ἀνιόντας, πατέρα, μητέρα, πάππον, μάμμην· εἰς κατιόντας, υἱόν, θυγατέρα, ἔγγονην καὶ ἑφεξῆς· καὶ εἰς τοὺς ἐκ πλαγίου, εἰς ἀδελφούς, ἐξαδέλφους, δὶς ἐξαδέλφους· πάντα γοῦν τὰ τοιαῦτα πρόσωπα κεκώλυνται εἰς σύνδεσμον γαμικόν, καὶ καταβαίνει ὁ ἐξ αἵματος κεκωλυμένος βαθμὸς μέχρι καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἕβδομον· δισεξάδελφοι γὰρ εἰσὶν ἔκτου βαθμοῦ, εἴ τις γοῦν ἐξ αὐτῶν παιδοποιήσει, οὐ δύναται ὁ ἕτερος δισεξάδελφος λαβεῖν τὸ τεχθὲν ἐκ τοῦ δισεξαδέλφου αὐτοῦ· τρισεξάδελφοι δὲ συνάπτονται, εἰς ὄγδοον βαθμὸν καταλογιζόμενοι. Καὶ τοιάδε μὲν τὰ καθ' αἷμα. Ἡ δὲ ἀγχιστεία ἔχει μέν, κατὰ ἀνάπτυξιν ἐντμολογικὴν, τὸ ἄγχι ἵστασθαι, τοὐτέστιν ἐγγίζειν τῇ καθ' αἷμα συγγενείᾳ, ὁρίζεται δὲ καὶ ἄλλως· ἀλλοτρίων προσώπων οἰκείωσις· καὶ ἔστι καὶ ἐπὶ ταύτης τοιάδε ἡ κώλυσις· οὐ δύνανται δύο ἀδελφοὶ δύο ἀδελφὰς λαμβάνειν, ἢ θεῖος καὶ ἀνεψιὸς μητέρα καὶ θυγατέρα, ἢ δύο ἀδελφάς· ἕως μὲν οὖν τοῦ πέμπτου βαθμοῦ πάμπαν ἡ κατὰ σάρκα συνάφεια ἀπηγόρευται· θεῖος δὲ καὶ ἀνεψιὸς ἐκκεχώρηται ῥητῶς λαβεῖν θείαν καὶ ἀνεψιάν· καὶ ὁ μὲν βαθμὸς αὐτῶν ἕκτος, πλὴν ὅτε εἰς τρίτον καὶ τρίτον διῄρηται οὐ κεκώλυται· εἰ δὲ εἰς πέμπτον καὶ πρῶτον, ἢ τέταρτον καὶ δεύτερον οὐκ ἐπιτρέπεται, δηλονότι εἰς δύο ἀδελφὰς καὶ ἐξαδέλφους πρώτους, ὅσον ἀπὸ τοὐτέμου τοῦ κῦρ Σισινίου. Γίνωσκε (δ)δὲ ὅτι συμπίπτουσι καὶ ἄλλαι οἰκειότητες καὶ παραφύονταί πως καὶ τριγενῆ πρόσωπα· καὶ ἡ ἐκ βαθμῶν μὲν διάκρισις καὶ δήλωσις οὐκ εἰσιτητέα· ὅμως κωλυτέα [ἐστὶν]* ὅτε ἐν αὐτοῖς ἡ γαμικὴ συμφυΐα· νόμος γὰρ καθολικὸς μὴ τὸ ἐπιτετραμμένον σκοπεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ εὔπρεπές· καὶ πάλιν, ὡς ἐν οἷς συγχέονται τὰ ὀνόματα, ἐν τούτοις ὁ γάμος ἀθέμιτος.

ΝΣΤ'. Εἰς πόσους χρόνους ἐνδέχεται τὰς γυναῖκας ἐξαγορεύεσθαι;

Λύσις. Ὁ μὲν κανὼν τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐγκρίνει τὰς τῶν παρθένων ὁμολογίας ἐν ἓξ καὶ δεκαετίᾳ γίνεσθαι, λέγων ἡγεῖσθαι φωνὰς παιδικὰς τὰ μὴ ἐν τῇδε τῇ ἡλικίᾳ γεγενημένα· ὁ δὲ κανὼν τῆς ΣΤ' Συνόδου συντέμνει τὸν χρόνον καὶ διαγνωματεύει ἀρκ[ετὸν] ταῖς νεάνισιν εἰςπίγνωσιν τοῦ ποιητέου καὶ τὸ δωδεκαετές· καὶ ὁ χρυσορρόας δὲ Ἰωάννης ἐν τοῖς ἠθικοῖς διδασκαλίαις αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρῳ τῆς δωδεκαετηρίδος ἱστᾷ τὴν ἀρχὴν τοῦ βιολογίου καὶ τὴν πρόοδον τοῦ μέτρου τῶν ἁμαρτημάτων· καὶ ἦν μὲν ἐν τῷ χρόνῳ ἡ διαφορά· πλὴν διδασκόμεθα ἐξικνιάζειν καὶ τὰς κατὰ τὴν γνῶσιν τῶν παιδίων διαθέσεις· εἰσὶ γὰρ ἡλικίαι· καὶ ὑστερίζουσι μὲν τῷ χρόνῳ, τῇ δὲ φρονήσει πρωτεύουσι, καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Εἴ γε γοῦν κατὰ τὸν πρῶτον κανόνα δόξει σοι μετρεῖσθαι τὰ ἁμαρτήματα, εἴτε κατὰ τοὺς δευτέρους ὅρους, μὴ ἐάσθω περαιτέρω ἡ ἄνθρωπος ἀνεξαγόρευτος.

ΝΘ'. Εἰκὸς ἐστι λούεσθαι τὴν ἁγίαν κυριακὴν, ἢ τετράδα καὶ τὴν παρασκευήν;

Λύσις. Ἡ μὲν κυριακὴ, τύπον ἔχουσα τοῦ μέλλοντος ὀγδόου αἰῶνος, ἀφώρισται πᾶσιν ἐξ ἀνάγκης ἡμέραν εἶναι τῆς ἀκροάσεως τῶν θείων ψαλμῶν· καὶ

α Α' Κορινθ ιά, 39.
β. "κωλύμην.. βεβαίως.
γ. μᾶλλον ' δεσμά,,.

δ. ἐνταῦθα τὸ στοιχεῖον Γ γέγραπται γράμμασιν ἐρυθροῖς', καὶ νομίζω ἐκ τούτου ὅτι νεωτέρου νομοθοὺς ἐστὶ προσθήκη.
* ὁ κώδηξ ἔχει 'ἦν».

τετύπωται κατάπαυσις παντὸς ἔργου καὶ διδόναι μερίδα καὶ τῇ ὀγδοάδι, καὶ διημερεύειν ἐν ναοῖς, ἐν ψαλμοῖς καὶ εὐχαῖς· διὸ πᾶν βαλανεῖον βέβυσται. Ἡ δὲ τετρὰς καὶ παρασκευὴ νήστιμοι ἐκ τῶν κανόνων· διατί δή ποτε; ὅτι ἐν μὲν τῇ τετράδι τὸ κατὰ Χριστοῦ συνελήφθη συμβούλιον, ἐν δὲ τῇ παρασκευῇ ὁ σταυρὸς τετέλεσται· καὶ ἐπεὶ τὸ μὲν νηστεύειν σαρκὸς ὑποπιεσμός, τὸ δὲ λουτρὸν θρῦψις, παραμιγνύειν δὲ τὰ ἐναντία οὐχ ὅσιον, εἴποι τις ἔπεσθαι τῷ νηστεύειν τὸ ἀλουτεῖν· Εἰ γοῦν τις καὶ τοῦτο κατωρθώσαιτο, ἀνεπίληπτον τὸ νηστεύειν.

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΝΕΑΙ
ΛΟΓΙΜΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΤΕΡΨΕΙΣ

(Ἰδὲ συνέχειαν εἰς τεῦχος 23).

Κυπριανὸς ὁ πρὸς τὸν Λούκαριν γράφων ἀποδείκνυται λοιπὸν λόγιμος ἀνὴρ, ὁ δὲ Νικηφόρος, ᾧ γράφει Μαργούνιος, χαρακτηρίζεται πεπαιδευμένος καὶ αὐτός· ἀλλὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ «σοφωτάτου» ὃν ὁ τῶν Κυθήρων ἐπίσκοπος ἀποδίδωσιν αὐτῷ, χειρόγραφον ἕτερον ἐν ἐλάσσονι βαθμῷ πιστοποιεῖ, καὶ τούτου μνείαν ἐποιησάμην ἐν τοῖς ἐμοῖς «Πατριαρχικοῖς Πίναξι» (σελ. 530) Ἐλπίζω 'να σαφηνίσῃ τις ἐν τῷ μέλλοντι τὴν ὑπόθεσιν εἴπερ ἦν αὐτὸς ὁ Νικηφόρος, ὁ κατόπιν ἀχρὶ λιθουανῶν καὶ ρουθηνῶν μεταβὰς ἔξαρχος τοῦ καθ' ἡμᾶς πατριαρχικοῦ κλίματος σὺν τῷ Κυρίλλῳ Λουκάρει, ἢ δύο ἦσαν οἱ Νικηφόροι.

Περὶ τῶν μετὰ ταῦτα γνωρισθησομένων λογίμων ἑλλήνων οὐδεμία χωρεῖ παρομοίας φύσεως ἀμφισβήτησις.

Ἀρχόμεθα δ' ἀπὸ τῶν κληρικῶν, προστιθέντες ὅτι καθὰ συμπεραίνομεν ἀπὸ τῶν ἑπτὰ ἐπιστολῶν αὐτοῦ, Ἱερόθεος ὁ τῆς Μονεμβασίας ἔμενεν ἐκεῖ, ὅπου καὶ Ἀρσένιος ὁ τῆς Ἐλασσῶνος ἀρχιεπίσκοπος, ἀσχάλλων καὶ θλιβόμενος ὅτι ἔμενεν εἰς ἀλλότρια μέρη, σιτιζόμενος ὑπὸ ξένων· ἐν ἐπιστολῇ τινι, ἀπὸ ια' φεβρουαρίου (χωρὶς σημειώσεως ἔτους) πρὸς Κύριλλον γράφει «Ἐπιποθοῦμεν δὲ, ε' ἦν δυνατὸν, **καὶ ἡμᾶς ἐξελθεῖν τῶν ὧδε** ὀνειδισμός γὰρ ἀλλοτρία μάζα» = ὡς ἤθελεν εἰπεῖ δῆλα δὴ κοινολεκτικώτερον «τὸ ξένο τὸ ψωμὶ εἶναι πάντα γογγυσμένο» (ἢ χυδαιότερον μουρτζουφλισμένο). Ἐπειδὴ δὲ, κατὰ τὸν φίλον Χρυσόστομον Παπαδόπουλον, ὁ Ἱερόθεος ἦν τεθνεὼς ὅτε Κύριλλος ὁ Λούκαρις ἦν ἀρχιμανδρίτης, παρατηροῦμεν αὐτῷ, γινώσκοντι τὰς ἐπιστολὰς Ἱεροθέου, ὅτι οὗτος, ζῶν τὸν μάϊον τοῦ ἔτους τούτου, γράφει κατὰ ἰούνιον τοῦ αὐτοῦ = διότι πρὸς Κύριλλον ἀρχιμανδρίτην = ἐπιστέλλει ἐξ ἀλλοτρίας ἡμῖν πόλεως, εἰς ἣν ἀφίκετο τῇ 8 ἰουνίου. Κλείω τὴν οἱονεὶ παρεκβολὴν περὶ Ἱεροθέου, προστιθεὶς ὅτι Ἀνδρόνικος ὁ Δημητρακόπουλος δώδεκα βεβαιοῖ ἐπιστολὰς τοῦ Μονεμβασίας σωζομένας ἐν τῷ 463 χειρογράφῳ, τὰ τούτου δὲ ῥήματα ψιττακίζων ἀνέγραψεν ἐν τῷ βιττολογικῷ εὑρετηρίῳ τῶν τοῦ Μετοχίου χειρογράφων τῷ 1891 ὁ ἀρχιμ. Ἰωακεὶμ Φορόπουλος (ὁ μετὰ ταῦτα μητροπολίτης Πελαγονίας). Ἐπιπόνως ἀναγνοὺς καὶ μελετήσας καὶ μεταγράψας εὗρον αὐτὰς οὐ πλείονας τῶν ἑπτά, καί μοι φαίνεται ὅτι τὰς μεταξὺ τῶν ἑπτὰ παρεντιθεμένας ἀνυπογράφους ἐπιστολὰς ταῖς τοῦ Ἱεροθέου συνηρίθμησαν· Τοῦτο δὲ δέον διορθωθῆναι.

Ναθαναὴλ ἱερομόναχος ὁ Πολίτας τοὐπίκλην γράφει περὶ τὰ μέσα δεκεμβρίου ,αψγ' πρὸς τὸν Λούκαριν Κωνσταντῖνον, ἐν Βενετίᾳ παραμένοντα· ἐν τῷ γράμματι τούτῳ προστίθησι «τὸν ἐντιμότατον κύριον Μάρκον τὸν Κονταράτον καὶ πνευματικόν μου ἀδελφὸν παρ' ἐμοῦ προσαγόρευσον». Ἔμενε λοιπὸν ὁ Κονταράτος ἐν Βενετίᾳ τῶν ἐκεῖσε σημαινόντων εἰς ὤν, ἀφοῦ ἀλλαχοῦ χαρακτηρίζεται κλεινὸς καὶ μεγαλοπρεπὴς (Bibliogr Hellénique. Δ'σ. 197). Καὶ ταῦτα μὲν εὑρίσκεις (ἐν ἔτει τῷ ὑποδεικνυομένῳ) παρὰ Legrand· πρόσθες δ' ὅτι Νικόλαος ἱερεὺς ὁ Ρόδιος τῇ γ' σεπτεμβρίου ,αψγ' πρὸς τὸν Λούκαριν γράφει (φύλλον 156 τοῦ ἁγιοταφικοῦ χειρογράφου) περὶ τοῦ Ναθαναὴλ «τῇ ἐνεγκαμένῃ ἑαυτὸν ἀποδοῦναι διέγνωκε, καὶ ἔτι συγγενέσι σύνεσι» Φαίνεταί μοι ἐκ Κρήτης ὢν ὁ Ναθαναὴλ οὗτος καὶ διάφορος τοῦ παρὰ Λαμίῳ ἐν Deliciae eruditorum Ναθαναὴλ ἱερομονάχου Γράσου, ἀφοῦ δύο διάφορα ἀναγινώσκομεν αὐτῶν ἐπώνυμα. Ἐκτὸς τούτου, ὁ Γράσος δείκνυται ἀκμάζων εἴκοσι πέντε ἔτη μετὰ τὸν Πολίτην.

Ματθαῖός τις ἱερομόναχος πρός τινα τῶν ἀρχιερέων γράφει «κελλιόθεν σκιροφοριῶνος

ε' φθίνοντος» (μαΐου 27;)ἄνευ σημειώσεως ἔτους καὶ αὐτὸς ἐπιστολὴν βραχυτάτην, οὕτως ἔχουσαν· «Θεοφιλέστατε δέσποτα.Εἰ μὲν ἐβούλου, τοῦ γράφειν οὐκ ἂν ποτε ἐπαυσάμεθα αὐτὸς δὲ μὴ τῇ ὀλιγωρίᾳ δυςχέραινε, φιλοσόφων ὑπέρτερε».Ματθαῖον Κασιμάτην γινώσκομεν, γνωστὸν γενόμενον ἐκ τῶν τοῦ Μαργουνίου ἐπιστολῶν (Legrand 211 καὶ 209) ὧν τρεῖς, εἰκοσιν ἔτη πρὸ τοῦ βιβλιολόγου τούτου, ἐξέδωκα ἐν τῇ «Πρωΐᾳ μου, ἐν τεύχει Δ' τῆς 14 ἀπριλίου 1876, πολλὰς διαφορὰς εἰς τὴν γραφὴν φερούσας τὰς δύο πρώτας, διότι ἡ τρίτη ἔμεινεν ἀνέκδοτος παρ' αὐτῷ. Ἀλλὰ τὸ χειρόγραφον ἐξ οὗ μετεγράφησαν αἱ ὑπ' ἐμοῦ ἐκδοθεῖσαι ἐπιστολαί, καὶ ὧν τῆς ἐκδόσεως οὐδὲ μνείαν ἐποιήσατο ψιλὴν ὁ φιλοπονώτατος ἄνθρωπος, Καυκασίτην ἔγραφε τὸν Ματθαῖον τοῦτον, τὸν Κασιμάτην· τοῦτον δὲ λογιώτατον πάντες οἱ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Μαργουνίου χειρόγραφοι λέγουσι κώδηκες, οὐδεμίαν λέξιν ἑτέραν προτιθέντες σημαίνουσαν βαθμοῦτινὸς ἱερατικοῦ κάτοχον τὸν Κασιμάτην. Ἔξεστι λοιπὸν ἡμῖν ἵνα συμπεράνωμεν ὅτι ὁ γράφων ἐν ἀγνώστῳ ἔτει, πρὸς τὸν Μαργούνιον ἴσως, ἱερομόναχος Ματθαῖος ἦν οὐχὶ ὁ Κασιμάτης.

Ὁ αὐτὸς Ματθαῖος ἐν ἑτέρᾳ ἐπιστολῇ, στερουμένῃ καὶ ταύτῃ τῆς σημειώσεως ἔτους, πρὸς ἀρχιμανδρίτην φίλτατον αὐτῷ γρίφων «παρακαλῶ νὰ μὲ ἀπολογηθῇς, καὶ εἴ τι δυνατὸν σύνδραμον πρὸς Θεοῦ»=χρηματικὴν, ὡς εὐνόητον, αἰτούμενος συνδρομὴν, ἀγγέλλει ὅτι καὶ προγενεστέραν ἐπεμψεν ἐπιστολὴν μετὰ τοῦ **Ἀθανασίου διδασκάλου τοῦ ζακυνθηνοῦ**», γνωρίζων ἡμῖν λόγιον ἐκ Ζακύνθου, καὶ μάλιστα διδάσκαλον, ζήσαντα περὶ τὰτέλη τῆς ΙΣΤ' ἑκατονταετηρίδος· (φύλλον 11α ἀγιοτ. χειρογράφου).

Ἕτερον γραικὸν «λογιώτατον ἐν διδασκάλοις» ὁ Μαργούνιος καθίστησι γνωστὸν ἐξ ἐπωνύμου, τὸν **Καπὴν**, οὗ τὸ κύριον ὄνομα λείπει ἀπὸ τοῦ χρυσοβούλου. Ἡ μνεία τούτου τῇ πρώτῃ μαιμακτηριῶνος (ὀκτωβρίου) 1589 (φύλλ. 28δ).

Γεώργιος ὁ Μάξιμος ἐπέστελλεν ἐκ Παταβίου (δ' ὀκτωβρίου) καὶ Μαργούνιος τῇ δ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς,αφγα'ἔτους, πρὸς Ἰωάννην Κορέσην τὸν «ἐν ἰατροῖς σοφώτατον». Ἀμφότεροι χαρακτηρίζουσι τὸνΚορέσην λογιώτατον,ὁ δὲ Μάξιμος σωματικῶν καὶψυχικῶν νοσημίτων ἰατρὸν κρίνει τὸν χῖον εὐπατρίδην, περὶ οὗ ἔγραψέ τινα Ἀθανάσιος ὁ Κεραμεὺς, οὐχί τι νεώτερον ἐφευρηκὼς σπουδαῖον περὶ Ἰωάννου Κορέση (α).Καταριθμητέον ἐν τοῖς ἕλλησι λογίμοις τοῖς τότε τὸν Γεώργιον Μάξιμον, πρὸς ὃν ἐπιστολὴν τοῦ Μαργουνίου, τῷ ,αφγδ' γεγραμμένην, ἐξέδωκεν ὁ κ. Μ. Παρανίκας ἐν 330 σελίδι τῆς «Σαββατιαίας Ἐπιθεωρήσεως».

Ματθαῖος ἕτερος, οὐχὶ κληρικὸς, ἐν Βενετίᾳ μένων, ὁ **Σπανόπουλος**, τῶν βασιλικῶν καὶ κανονικῶν νόμων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διδάσκαλος, οὗ ἡ μετὰ Μαργουνίου συνδιατριβὴ, πολλῆς αὐτῷ πρόξενος ἦν ὠφελείας, ἐγένετο γνωστὸς ἡμῖν ὑπὸ Legrand, ὃς ἐκδιδοὺς ἐπιστολὴν τοῦ Μαργουνίου (Bibl. Hèll. Δ') ἀπὸ δεκάτης μαιμακτηριῶνος, αὐγούστου δὴλον οὖν, ἐπέγραψεν εἰς ἰούλιον, διαμαρτὼν τῆς ἀκριβείας, ὁ πολλὰ ἐπὶ ὑποτιθεμέναις ἀνακριβείαις τῶν ἄλλων καταβλυαρήσας μαλλιαρικὸς συγγραφεὺς τοῦ γνωστοῦ Λεξικοπούλου.

Ἕτεραί τινες εἰδήσεις τοῦ 463 χειρογράφου συμπληροῦσι τὰ γνωστὰ μέχρι σήμερον εἰς ἡμᾶς περί τινων ἑλλήνων λογίμων, καὶ τούτων ἐπιτομὴν παρέχομεν τοῖς φιλίστορσιν. Οὗτοι δ' εἰσὶν Ἰωάννης Σωζόμενος, Νικόλαος ὁ Ρόδιος καὶ Λεόντιος Εὐστρατίου ὁ ἐκ Κύπρου.

Νικόλαος ὁ Ρόδιος ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἀλληλογραφίας ταύτης ἀνὴρ σπουδαῖος. Φίλος τοῦ Μαργουνίου, τοῦ Λουκάρεως καὶ πολλῶν ἄλλων ἀνδρῶν λογίμων, γνώστης τῆς ἑλληνικῆς διακεκριμένος, ἔμενεν, ὡς εἰκάζω, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐν Κρήτῃ, τῇ 4 νοεμβρίου λόγου χάριν τοῦ 1589. —Πέντεἔ τη πρὸ τούτου μένων ἐν Βενετίᾳ, ὡς ἐκ τῶν γραφομένων αὐτοῦ συμπεραίνει τις, καὶ τῇ ια' μεταγειτνιῶνος = αὐγούστου, συγχαίρων τῷ Μαργουνίῳ ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ αὐτοῦ ἀγγέλλει ὅτι ὁ ἐν ἱερομονάχους Λαυρέντιος ὁ Μαρῖνος καὶ ὁ διάκονος τῆς ἱερᾶς τοῦ Σινᾶ μονῆς Σάβας διέτριβον ἐν Βενετίᾳ.

Ἐκ τῶν παρὰ Legrand (Δ' τ. Bibl. Hèll.) καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιστολῶν τοῦΜαργουνίου, ἐρευνωμένων καὶ ἑτέρων γραμματοφυλακείων, θέλει διαφωτισθῇ ὁ βίος τοῦ Νικολάου, ἀνακαλυφθήσεται δὲ καὶ εἴπερ,γενόμενος ἀκολούθως ὁΝικόλαος μονα-

---

α—Ἕλλην. Φιλολ. Σύλλογος· τόμου ΙΖ' τελ. 51.

χὸς, μετωνομάσθη Νικηφόρος· διότι πρὸς Νικηφόρον ἱερομόναχον Ρόδιον ἐπιστέλλει γράμματά τινα Μελέτιος ὁ Πηγάς.

Ἰωάννης ὁ Σωζόμενος, οὗ μνεία γίνεται παρὰ Κ. Ν. Σάθᾳ ἐν «Νεοελληνικῇ Φιλολογίᾳ», γράφων ἐκ Παταυΐου πρὸς τὸν Μαργούνιον τῷ 1587 καὶ ἀσπαζόμενος τὼ χεῖρε τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου» δῆλά γε δὴ τοῦ Γαβριὴλ Σεβήρου τοῦ προϊσταμένου τῶν ἐν Βενετίᾳ ὀρθοδόξων, ἔτυχεν ἀποκρίσεως τοῦ θαυμασίου τῶν Κυθήρων ἐπισκόπου, γεγραμμένης ἐκ Βενετίας. ἐκ τῆς ἀποκρίσεως δὲ γεγραμμένης ἀνθεστηριῶνος ἑνδεκάτῃ (=φεβρουαρίου) συνάγομεν ὅτι ὁ Σωζόμενος ἐπέστειλε τῇ 8 τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Περὶ Λεοντίου Εὐστρατίου τοῦ ἱερομονάχου, ἐκ Κύπρου γενομένου, πολυμαθοῦς ἀνδρὸς, ἐν ἡλικίᾳ τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἀποδιώσαντος, μανθάνομεν ἀπό τινος ἐπιστολῆς. οὐ φερούσης ἔτος ἀλλὰ μῆνα (μαιμακτηριῶνος 5=8βρίου), ὅτι διέμενεν ἐν τῇ μονῇ «τῆς Κυρίας Θεοτόκου τῆς Λαμποβίτιδος» ἐν Κερκύρᾳ. Τῷ 1590 ὁ Λεόντιος ἔμενεν ἐν Ρώμῃ (φύλλ. 17α) μετὰ δ' ἔν ἔτος ἐν Βενετίᾳ (φ 106). Ἀσπαζόμενος δ' ὁ Λεόντιος τὸν ἱερομόναχον Ναθαναὴλ, τὸν Πολίτην βεβαίως, προσκαλεῖ αὐτὸν καὶ τὸν Λαυρέντιον Μαρῖνον ὅπως οἱ σύντρεις μεταβῶσι πρὸς προσκύνησιν τῶν Ἁγίων Τόπων. Πρὸς τὸν Λεόντιον ἐπιστολὴν τοῦ ἱεροῦ Μελετίου τοῦ Πηγᾶ τύποις ἐξέδωκεν ὁ Φίλιππος Γεωργίου ἐν 75 σελίδι τῶν «Εἰδήσεων Ἱστορικῶν περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου». Ὁ πεπαιδευμένος Λεόντιος διετήρει ἀλληλογραφίαν μετὰ πάντων σχεδὸν τῶν πεπαιδευμένων ἑλλήνων, τῶν αὐτῷ συγχρόνων.

Ταῦτα γράφονται πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀτελῶς περὶ τούτων γινωσκομένων, κυρίως δὲ ὅπως παραθήξωσι τὴν περιέργειαν τῶν παρ' ἡμῖν φιλιστόρων, ὅσοι παρὰ θησαυροῖς χειρογράφων ζῶντες δύνανται 'ν' ἀνερευνήσωσιν αὐτοὺς, ἐξευρίσκοντες ἀγνώστους εἰδήσεις περὶ προσώπων καὶ πραγμάτων ἀξιοσπουδάστων, ἢ τὴν ὁπωσδήτε συσκιαρθεῖσαν ἀλήθειαν διαφωτίζοντες.

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΕΙΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

Χορηγοῦντος τοῦ ἐριτίμου κυρίου Νικ. Θ. Παντζοπούλου, προκηρύσσεται διαγωνισμὸς πρὸς σύνταξιν Ἀναγνωσματαρίου τοῦ Δ΄ σχολικοῦ ἔτους τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Τὰ χειρόγραφα τῶν βουλομένων νὰ κατέλθωσιν εἰς τὸν Διαγωνισμὸν, καλῶς γεγραμμένα καὶ εὐανάγνωστα, δέον νὰ παραδοθῶσι μέχρι τῆς 15 ἀπριλίου 1916 ἀνωνύμως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα δι' ἁρμοδίας πρὸς τὴν Αὐτοῦ Θ. Παναγιότητα αἰτήσεως, ἐν ᾗ θὰ ἐσωκλείηται φάκελλος ἐσφραγισμένος φέρων ἐντὸς τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως καὶ ἔξωθεν τὸ διακριτικὸν σύμβολον ἢ ρητὸν, δι' οὗ θὰ ὑποβάλλωνται τὸ Ἀναγνωσματάριον καὶ ἡ αἴτησις τοῦ συγγραφέως.

Τὸ πρόγραμμα τῆς ποσότητος καὶ τῆς οἰκονομίας τῆς ὕλης τοῦ Ἀναγνωσματαρίου μετὰ τῶν γενικῶν ὁδηγιῶν καὶ τῶν εἰδικῶν ὅρων τοῦ διαγωνίσματος ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 31 καὶ ἡμερ. 3 αὐγούστου 1914 φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 10 Ἰουνίου 1915.

ΤΟΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙΣ ΤΗΣ «ΕΚΚΛΗΣ. ΑΛΗΘΕΙΑΣ» καθίσταται γνωστὸν ὅτι ἡ ἔκδοσις αὐτῆς συνεχίζεται ἐν μέσῳ δυσχερειῶν ὑλικῆς φύσεως. Ἑπομένως παρακαλοῦνται πάντες οἱ μίαν ἢ πλείονας συνδρομὰς ὀφείλοντες ὅπως ἀποστείλωσιν ἡμῖν αὐτὰς ἢ μέρος αὐτῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Συνεδρίαι Ἱ. Συνόδου. Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, προσελθούσης ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων Αὐτῆς δωμάτων ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν πατριαρχῶν, συνεκροτήθη τῇ τρίτῃ διοικητικὴ συνεδρία τῆς Ἱ. Συνόδου, καθ' ἣν ἀνεγνώσθησαν διάφοροι μητροπολιτικαὶ ἐκθέσεις, ὑπουργικὸς τεσκερὲς περὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν πραγμάτων, ἔκθεσις τῆς Μοναστηριακῆς ἐπιτροπῆς, καὶ γράμμα τῆς Ἐφορείας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς περὶ διαφορᾶς τινὸς πρὸς τὴν Ἐφορείαν τοῦ Ὀρφανοτροφείου τῶν ἀρρένων. Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀπεφάσισε τὴν λῆψιν τῶν ἀπαιτουμένων μέτρων ἐφ' ὅλων τῶν ἀνωθι ζητημάτων.

Ἐργασίαι Ε. Μ. Συμβουλίου. Καὶ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον συνελθὸν εἰς τὰς τακτικὰς αὐτοῦ συνεδρίας ἀπεφάσισε ὅπως ἀναθέσῃ τῷ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ σεβ. μητροπολίτῃ κ. Χρυσοστόμῳ τὴν διακανόνισιν διαφορᾶς τινὸς ἀναφυείσης μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἐφοροεπιτροπῆς Ὀρτάκιοϊ. Ἡ Α. Σ. ἐκπληρώσασα τὴν ἀποστολὴν αὐτῆς ὑπέβαλε τὸ πόρισμα τῇ Α. Θ. Π. καὶ τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ.—Τὸ Συμβούλιον ἀπεφάσισεν ὡσαύτως ὅπως συσταθῇ τῇ ἐπιτροπῇ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ὑλικὴ ἀνακούφισις τοῦ κλήρου αὐτοῦ.—Κατὰ δὲ τὴν δικαστικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν τῆς

παρελθούσης τετάρτης ἐξηκολούθησε τὴν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ μακαρίτου μητροπολίτου Ἀθανασίου Μεγακλέους συζήτησιν, συνεχισάντων τῶν διαδίκων τὰς ἀγορεύσεις αὐτῶν. Ἡ συζήτησις ἐθεωρήθη περατωθεῖσα, ἀνεβλήθη δὲ ἡ διάσκεψις εἰς τὴν συνεδρίαν τῆς προσεχοῦς τετάρτης.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια. Ἡ Α. Θ. Π. δι' ἐπιτροπῆς ἐκ τοῦ πανοσ. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου καὶ τοῦ Α' γραμματέως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Π. Νικολοπούλου διεβίβασε τὰ συγχαρητήρια Αὐτῆς τῷ ἐξοχ. πρεσβευτῇ τῆς Γερμανίας ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἀναρρήσεως τῆς Α. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου. Ὁ ἐξ. πρεσβευτὴς ηὐχαρίστησε δεόντως τὴν Α. Θ. Π. ἐπὶ τοῖς συγχαρητηρίοις.

— Τὴν ὀνομαστικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν ἦγε τῇ παρελθούσῃ [παρασκευῇ ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν καὶ μέλος] τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Δωρόθεος. Τὴν Α. Σεβασμ. συνεχάρη ἡ Δ. Θ. Παναγιότης διὰ τοῦ πανοσ. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου. Ὡσαύτως ἐπεσκέφθησαν καὶ συνεχάρησαν αὐτὴν πάντες οἱ σεβασμ. συνοδικοί, τὰ μέλη τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, οἱ πατριαρχικοὶ ὑπάλληλοι, καὶ πλῆθος πολὺ φίλων. — Τηλεγραφικῶς ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τῇ 5 Ἰουνίου τῇ τὴν ὀνομαστικὴν ἑορτὴν αὐτοθαγοντι πανιερ. μητροπολίτῃ Προύσης κ. Δωροθέῳ.

Ροβέρτειος σχολή. Ἐντολῇ πατριαρχικῇ, εἰς τὰς ἐξετάσεις τῆς Ροβερτείου σχολῆς παρέστησαν ὁ πανοσ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος μετὰ τοῦ κ. Π. Νικολοπούλου.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

Ἀπεβίωσε τῇ παρελθούσῃ παρασκευῇ, ἐν τῷ ἐθνικῷ νοσοκομείῳ, ἀπὸ ἐτῶν πάσχων, ὁ μητροπολίτης **πρώην Κασσανδρείας Ἰωάννης Χατζῆ Ἀποστόλου**, ὑπερεξηκοντούτης τὴν ἡλικίαν. — Ἴμβριος τὴν πατρίδα, ἐσπούδασεν ἐν τῇ Θεολογ. σχολῇ τῆς Χάλκης. Ἔλαβε τὸ δίπλωμα τῷ 1876, ἐδίδαξε τριετίαν ἐν τοῖς Ζαριφείοις διδασκαλείοις καὶ ἐξ ἔτη διέμενεν ὑπηρετῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὡς τριτεύων, δευτερεύων καὶ ἀρχιδιάκονος. Ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου 1885 ἐπὶ εἰκοσιδύο ἔτη διώκησε τὰς ἐκκλησιαστικὰς παροικίας Παρασμυθίας, Δισκάτης, Λέρου, καὶ Κασσανδρείας, χρηματίσας [ὡς] Λέρου καὶ Καλύμνου) μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ δύο ἔτη (1900—902). Ἀπὸ τοῦ 1907 σχολάζων ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, ἀφίκετο πρὸς νοσηλείαν ἐντεῦθα πρὸ τριῶν ἐτῶν. — Ἡ κηδεία αὐτοῦ ἐγένετο τῇ παρελθούσῃ παρασκευῇ, ἐν τῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, προεξάρχοντος τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως μετὰ δύο θεοφιλ. ἐπισκόπων.

Τῇ τετάρτῃ, 10 τοῦ μηνὸς, ἀπεβίωσεν ἐν Θεραπείᾳ, παρελθὼν τὸ ὀγδοηκοστὸν τῆς ἡλικίας, ὁ μητροπολίτης **πρώην Ἀϊδινίου Ταράσιος Βασιλείου**. Τέκνον τῆς ἡμετέρας Πόλεως, τὰς σπουδὰς αὐτοῦ συνεπλήρωσεν ἐν Χάλκῃ πρὸ πεντήκοντα **πέντε ἐτῶν**· ὑπηρετῶν δὲ τῇ ἱερᾷ μητροπόλει Δράμας ἐξελέγη ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως τῇ 30 Ἰουνίου 1867, προσκοληθεὶς τῇ ἱερᾷ μητροπόλει Ἐφέσου ἀπὸ τοῦ 1872 καὶ μετὰ πέντε ἔτη ψηφισθεὶς ἐπίσκοπος Ἀϊδινίου καὶ Θυατείρων, ποιμάνας δὲ τοὺς ὀρθοδόξους μέχρι τοῦ 1910, ὅτε παρητήσατο τὴν μητρόπολιν. Προαχθεὶσης εἰς τιμὴν μητροπόλεως τῆς ἐπισκοπῆς, ἐκλήθη μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου δίς, 1902—4 καὶ 1908—10. Διατριβαί τινες ἰδίως ἀρχαιολογικαὶ καὶ ἱστορικαὶ τοῦ Ταρασίου κατὰ καιροὺς ἐξεδόθησαν ἐν ἐφημερίσι, τῆς Σμύρνης κυρίως. Ἡ κηδεία τοῦ ἀειμνήστου ἐτελέσθη ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους τῶν ἀγαπώντων καὶ σεβομένων αὐτὸν, προεξαρχόντων τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Δέρκων καὶ Σωζοπόλεως μετὰ τοῦ θεοφιλ. ἐπισκόπου κ. Τιμοθέου, βοηθοῦ τοῦ πρώτου.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον.

Ὁ Ἀλέξανδρος Μαλλιαρὸς, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανοῦ, τέως κεχριὸς καὶ κάτοικος Ἀναλήψεως Ὑψωμαθείων (Κωνσταντινουπόλεως), ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον πέμπτην καὶ ὥραν 2μ. μ. ἐμφανισθῇ, μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς (ἀριθ. 31) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παρούσης δημοσιεύσεως ἐμφανισθῇ, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου Ἑλένης Ἀλεξ. Μαλλιαροῦ, τὸ γένος Τρύφωνος Παπαθεοφίλου, χριστιανῆς ὀρθοδόξου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Πέρα Παπᾶζ-Κιοπρουσοῦ (Κωνσταντινουπόλεως), ἐπὶ διαζυγίῳ. Ἄλλως ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγὴ ἐκδικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρὶς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας καὶ «Νεολόγου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 9 Ἰουνίου 1915. 1

Ὁ πρόεδρος Ὁ Α' Γραμματεὺς

† Ὁ μητροπολίτης **Πολύκαρπος** ἀ. α. δ Β'

Ἀθανάσιος Ε. Καρούλης.

Περιεχόμενα:

Θεολώρου τοῦ Βαλσαμῶνος λύσεων κανονικῶν διάφοροι γραφαί (συνέχ.).—Νέαι λογῖαι ἀνδρῶν τέρψεις — Πανταζοπούλειον διαγώνισμα—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Νεκρολογίαι — Δικαστικαὶ ἀγγελίαι.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

اكليسياستيكى آليتيا

صاحب امتيازى روم پطريقخانه‌سى
مدير مسئولى مانوئيل يده‌ئون

محل اداره ونشرى
روم پطريقخانه‌سى

ΕΤΟΣ ΑΣΤ΄. ΤΟΜΟΣ ΛΕ΄ ΑΡΙΘΜΟ. 25 نومرو ٢٥

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

30 νοεμβρίου 1915 ٣٠ تشرين ثانى ١٣٣١

Ἀναστείλασα τὴν ἔκδοσιν αὐτῆς ἡ «Ἐκκλησιαστ. Ἀλήθεια» ἐπαναλαμβάνει ἀπὸ σήμερον αὐτὴν, ὑποστηρίξει τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου. Ἔχουσα λαμβάνειν ἀπὸ πολλῶν ἰδιωτῶν, ἱερῶν ἱδρυμάτων, καὶ κοινοτήτων πολλὰς συνδρομὰς, αἵτινες εἰς αὐτὴν ἀποστελλόμεναι ἀρκοῦσι πρὸς συντήρησιν αὐτῆς ἀπερίσπαστον ἐπὶ ἔτη ἀρκετὰ, παρακαλεῖ καὶ πάλιν τοὺς δυναμένους ἐκ τῶν συνδρομητῶν τοῦ φύλλου ὅπως ἐξοφλήσωσι μέρος τοὐλάχιστον τῶν εἰς αὐτὸ χρεωστουμένων. Τὴν παράκλησιν ταύτην ἀπευθύνει ἡ «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» ἰδίως πρὸς τὰς ἐκτὸς τοῦ Κράτους κοινότητας καὶ μονὰς, μετὰ χρηστῶν προσδοκιῶν.

ΚΑΝΩΝ ΚΑΤΑ ΑΘΕΩΝ

Εἰς τοὺς ἐρευνῶντας τὴν παρ' ἡμῖν ἠθικὴν, κοινωνικὴν καὶ θρησκευτικὴν ζωὴν κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους (οὓς συνήθως ἀποκαλοῦμεν «κάτω χρόνους») ἐντύπωσίν τινα προξενεῖ ἡ κατὰ καιροὺς καὶ τόπους παρ' ἡμῖν ἀνακάλυψίς τινων ζητήσεων καὶ συζητητῶν ἐπὶ θεμάτων ἐπιστημονικῶν, ἅπερ οὐκ ἀσυνήθως, χαρακτῆρα προσλαμβάνοντα θρησκευτικὸν, ἐνίοτε βίαιον, ἐτάραξαν κοινωνίας καὶ χώρας πλείονας τῆς μιᾶς. Ἐπιστημονικαὶ τοιαῦται ζητήσεις ἀπὸ χρόνων ἀρχαιοτέρων ἐν ἡμῖν ἀναφυόμεναι, κακῶς, ἐξ ἐσφαλμένης ἴσως ἀντιλήψεως, ἐξ ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν, ἐκ προσπαθειῶν καὶ συμφερόντων ὑλαίου καὶ γενροῦ χαρακτῆρος, περιεβάλλοντο χροιὰν ἑτεροίαν ἢ ἐκείνην, ἣν δύναται 'να διΐδῃ καὶ 'ν'ἀνακαλύψῃ μετὰ χρόνον μακρὸν ὁ μακρὰν μένων τῶν παθῶν — τῶν ἀνθρωπίνως συγγνωστῶν ἴσως — ἅπερ ἑτερατοτόκησαν ἐκ μικρᾶς ἀφορμῆς συμφορὰς ἠθικὰς, κοινωνικὰς, δὸς δ' εἰπεῖν καὶ ὑλικὰς, οὐ μικράς. Ἐὰν ἀφῶμεν τὰ πρὸ τῆς ΙΕ΄ ἑκατονταετηρίδος, ὧν τινα μένουσι μέχρι σήμερον ἀμελέτητα, εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν κάτω χρόνων εὑρίσκομεν γεγονότα, ὧν ἐμνήσθην ἐν ἰδίαις διατριβαῖς, ἐκδοθείσαις ἐν τῷ Η΄ τόμῳ τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» ὑπὸ τίτλους πειρωμένους ἀποδεῖξαι τὴν θέσιν, ἣν ἐτήρησεν ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἀπέναντι τῆς ἐπιστήμης, ἰδίᾳ κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἑκατονταετηρίδας, τὴν ΙΗ΄ καὶ τὴν ΙΘ΄. Ἡ σημερινὴ βραχεῖά μου διατριβὴ εἰς τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς ΙΗ΄ ἀναφερομένη, κέντρον ἔχει τὸ Φανάριον καὶ καταγγέλλει τρεῖς κληρικοὺς καὶ ἕνα λαϊκόν·

ἀλλὰ καταγγέλλουσι τὰ προταττόμενα αὐτῆς τρία γράμματα· ἔργον ἡμῶν ἔσται 'ν' ἀποπλύνωμεν τὴν προσαπτομένην λαϊκῷ καὶ κληρικοῖς ὕβριν, ὡς ἐπειράθημεν ἄλλοτε 'να πράξωμεν διὰ

τὸν Μεθόδιον Ἀνθρακίτην, διὰ τὸν πρὸς τὸν πανθεϊσμόν, ὡς ἔοικε, προσκλίναντα Χριστόδουλον τὸν ἐξ Ἀκαρνανίας, διὰ τοὺς φυσικομαθηματικοὺς Στέφανον Δούγκαν καὶ Βενιαμὶν τὸν Λέσβιον. Οὕτως ἡμέραν τινὰ μελετώμενα μετ' ἀκριβείας καὶ νήψεως τὰ κατὰ τὸν εἰκονομάχον πατριάρχην Ἰωάννην τὸν Γραμματικὸν ἀποδείξουσιν ἀρκούντως ἐξογκωθέντα τὰ περὶ τούτου θρυλλούμενα, ὧν ἐγένετο συνέπεια ἡ διαστρέβλωσις τοῦ ὀνόματος τοῦ δυστυχοῦς, ἀντὶ Ἰωάννου γενομένου Ἰαννῆ, κατὰ τὸν πάλαι μάγον τῶν ραβδινικῶν βιβλίων, καὶ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ χλευαστικὸν παρωνύμιον (sobriquet) τοῦτο.

Αἱ τρεῖς ἐκδιδόμεναι κατὰ τῶν φαναριωτῶν ἀθέων ἐπιστολαὶ βεβαίως εἰσὶν ἔργον Μακαρίου τοῦ μακαρίτου διδασκάλου τῆς περιωνύμου σχολῆς τῆς Πάτμου. Ἀτυχῶς, οὐδεμία φέρει χρόνον γραφῆς· ἀτυχέστερον, ὅτι τὰ ἀναφερόμενα—καταγγελλόμενα δῆλον οὖν—πρόσωπα γνωρίζονται ἡμῖν ἀπὸ τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ αὐτῶν, οὐχὶ δ' ἀπὸ τῶν κυρίων ὀνομάτων. Ὁ δείμνηστος Ἰω. Σακκελίων ἐβεβαίωσέ με πρὸ πολλοῦ, ὅτι πᾶσαι σχεδὸν αἱ τοῦ Μακαρίου ἐν κώδηξιν ἐπιστολαὶ στεροῦνται χρόνου γραφῆς· ἴσως ἐστεροῦντο καὶ αἱ ἐν πρωτοτύπῳ· διότι ἀνεξήγητον ἀποβαίνει πῶς οἱ γραφεῖς τῶν ἰδιωτικῶν κωδήκων παρέλειπον τὴν παρασημείωσιν ἐτῶν, ἡμερῶν καὶ μηνῶν. Τοιαύτην ἀσύφειαν εὑρίσκω καὶ εἰς τὰς ἐπιστολὰς τὰς ἐν τῷ 495 κώδηκι τοῦ ἐνταῦθα ἁγιοταφικοῦ Μετοχίου, ὃ περισώζει τὰς ἐκδιδομένας ὧδε τρεῖς ἐπιστολάς, ἀναγινωσκομένας ἐν φύλλοις 3α — 5α.

Στέλλεται λοιπὸν ἡ πρώτη τούτων πρὸς οἰκουμενικὸν πατριάρχην, ἀνονόμαστον. Ἡ δευτέρα πρὸς τὸν μητροπολίτην Ἀνανίαν Κυζίκου. Ἡ τρίτη πρὸς τὸν μέγαν διερμηνέα τῆς Γῆ. Πύλης καὶ μέγαν ἅμα λογοθέτην τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Ἀγνοοῦμεν τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου. Τοῦ δευτέρου ἀγνοοῦμεν τὸν χρόνον τῆς ἐκλογῆς. Αὐξέντιος ἀναφέρεται μέχρι σχεδὸν τοῦ 1728, κατὰ τὰ γνωσθέντα μέχρι σήμερον ἐπίσημα γράμματα, ἄγνωστον δὲ πότ' ἐξελέγη ὁ τὸ ποιμενικὸν ἔργον τούτου διαδεξάμενος Ἀνανίας. Ὁ τρίτος, ἐξ ὧν γράφει τὸ γράμμα τοῦ Μακαρίου, Ἀλέξανδρος ἐστὶν ὁ Γκίκας, μέγας διερμηνεὺς μετὰ τὸν εἰς τὴν ἡγεμονίαν προβιβασμὸν Γρηγορίου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, δηλ. μετὰ τὸ 1726 (Φωτεινοῦ Ἱστορία τῆς Δακίας Γ' σ. 147).

Ἡ ὑπ' ὄψεις ἡμῶν ὑπόθεσις ἀνάγεται εἰς τὰ ἔτη 1726—1738, ὅτε ὁ Μακάριος μετέστη τῶν τῇδε. Ἀλλ' ἀπὸ τῶν καταγγελλομένων προσώπων θέλομεν ὁρίσει σαφέσ.ερον τὸν χρόνον τοῦ θρησκευτικοῦ δράματος· Ἐπειδὴ δὲ δέον ἵνα καθορίσωμεν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν διαβαλλομένων, προτάττομεν πρῶτον τὰς ἐπιστολάς, μετὰ τῆς σαφηνίσεως ταύτης· ὅτι συγχρόνως ὁ θερμὸς τὴν πίστιν διδάσκαλος ἐπέστελλε πρὸς Ἀμβρόσιόν τινα «λογιώτατον», γράψαντα μὲν ἐξ Ἁγίου Ὄρους εἰς τὸν Μακάριον, ἐπιστρέψαντα δ' εἰς τὸ Φανάριον, καὶ συνίστα τὴν δι' αὐτοῦ διανομὴν τῶν γραμμάτων, ἃ κατὰ τῶν ἀθέων ἔγραψε, παρακαλῶν 'να συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ «λογιωτάτου ἱερομονάχου Δαμασκηνοῦ». Συνίστα δ' ἐν ἰδίῳ γράμματι καὶ τῷ Δαμασκηνῷ, ἵν' ἀναγγείλῃ πρὸς αὐτὸν τὸ ἀποβησόμενον, ἐνεργήσῃ δὲ καὶ αὐτὸς τὸ πρέπον «χρώμενος ἐν τούτῳ συμβούλῳ τὸν σοφώτατον καὶ λογιώτατον καὶ ἐν ἱερομονάχοις σεβασμιώτατον κύριον Ἰωακεὶμ, ὃν καὶ διὰ τῆς θεσπεσίας σου ἀσπάζομαι καὶ προσαγορεύω φωνῆς».

Ὁ προσκαλούμενος εἰς τὸν ἀγῶνα βοηθὸς Ἰωακεὶμ ὁ λογιώτατος καὶ σοφώτατος καὶ σεβασμιώτατος ἄγνωστόν μοί τίς ἐστιν· οὐδ' ἔχω γνῶσιν ὧν ἔγραψε καὶ ἐξέδωκεν, ὡς ἤκουσα, περὶ τῆς πατμιάδος ἀκαδημίας ὁ φιλόπονος κ. Μ. Μαλλανδράκης. Ὁ δὲ λογιώτατος ἱερομόναχος Δαμασκηνὸς ἐγεννήθη μὲν ἐν Λέρῳ, μαθητὴς δ' ἐγένετο τῆς ἐν Πάμμῳ σχολῆς.

Μετὰ τὰ βραχέα ταῦτα, παρατίθημι τὰς ἐπιστολάς·

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ ἡμῶν δὲ αὐθέντῃ καὶ δεσπότῃ τὴν βουλικὴν μετὰ πάσης εὐλαβείας προσκύνησιν

Τὰ πανάγια αὐτῆς γράμματα τὰ διὰ τοῦ ἁγίου Σίφνου περιχαρῶς ἔλαβον, τάς τε εὐλογίας καὶ εὐχὰς αὐτῆς καὶ τῶν περὶ αὐτὴν πανιερωτάτων καὶ λογιωτάτων ἁγίων ἀρχιερέων ὑπὲρ ἅπαν κειμήλιον ἐκολπωσάμην, καὶ χάριτας ὡμολόγησα τῇ θείᾳ προνοίᾳ, τῇ τε ὑμετέρᾳ χριστομιμήτῳ ταπεινοφροσύνῃ, δι' ἣν ἠξιώσατε ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον δεσποτικῶν εὐχῶν καὶ ὡς δεξιὸν ἐκρίνατε συλλήπτορα τῆς κοινῆς βοηθείας, πλὴν οὐδὲν, παρὰ πρόθεσιν καὶ προθυμίαν τὴν ἐμὴν, συνετέλεσα τῇ προσταγῇ ὑμῶν· καθ' ὃν γὰρ καιρὸν ἦλθεν ὁ ἔξαρχος, παρῆν οὐδεὶς τῶν ἐνταῦθα· ἔαρος καὶ γὰρ προκύψαντος, ἀπῆεσαν πάντες εἰς ναυτιλίαν· διὸ μικρὰ ρανὶς

βοηθείας ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἀνίκμου ταύτης νήσου, κἀκείνη μετὰ πολλῆς παρακλήσεως. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως εἰς συγγνώμης ἀπαίτησιν.

Γινωσκέτω δὲ ἡ ὑμετέρα παναγιότης ὅτι, κανών τις πολύστιχος ἔφθασε μέχρι τῆς ἐσχατιᾶς ταύτης ἀνεπίγραφος, δριμέως δὲ καὶ μετὰ σφοδρότητος πολλῆς στηλιτεύει ὡς ἀθέους τέσσαράς τινας· τὸν Βάρνης φημὶ καὶ Δέρκων, καὶ πρωτοσύγκελλον τὸν σὸν, καὶ Εὐθύμιον· τούτους διὰ πολλῶν θεατρίζει ὡς ἐξεπόντας βλάσφημα καὶ ἄθεα· ὃς κανὼν πολὺ διετάραξε τὴν ταπεινὴν καὶ ἀθλίαν μου ψυχὴν, διὸ ἀντεγράφθη ὁ κανὼν καὶ ἐνεχειρίσθη τῷ ἐξάρχῳ ἁγίῳ Σίφνου, ἵνα ἐγχειρίσῃ αὐτῇ αὐτὸν, μήποτε εἴδησιν οὐκ ἔχει τῶν τοιούτων βλασφημιῶν. Διὸ παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν παναγιότητα καὶ πάντας τοὺς περὶ αὐτὴν πανιερωτάτους καὶ εὐσεβεστάτους ἀρχιερεῖς, μὴ συγχωρήσητε τὸ σύνολον διά τινα συνήθειαν ἢ ἀνθρωπαρέσκειαν τοιοῦτον μῶμον καὶ ἄγος προστριβῆναι τῇ ἡμετέρᾳ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ὅτι ἡ ἀποσιώπησις τῶν τοιούτων οὐκ ἀναίτιος ἔσται παρά τε Θεῷ καὶ ἀνθρώποις. Καὶ γὰρ, ἐν ὅσῳ χρόνῳ αὐτὸς διέτριψα αὐτόθι, οὐδενὸς ἴχνους τοιαύτης νόσου ᾐσθανόμην ἐν οὐδενὶ τῶν ἁπάντων, ἀλλὰ πάντας εὐσεβεῖς, πάντας τῶν ὀρθῶν δογμάτων ἀκριβεῖς φύλακας τὸν δυνατὸν τρόπον καὶ οἶδα καὶ ὁμολογῶ καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς διώκουσιν αὐτὴν νεωτεριστὰς κηρύττω· διό μοι τὸ νέον τοῦτο καὶ ἀνήκουστον νόσημα ἀφόρητόν μοι δοκεῖ.

Ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου κυρίου μου κὺρ Καλλινίκου, Κοσμᾶς τις φρενολήπτως ὑπ' ὀδόντα ἐψιθύρισέ τι κατὰ τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ παρευθὺς ὁ ὄντως τῆς Ἐκκλησίας ἐκεῖνος δεφένσωρ καὶ πολλῶν ἐπαρχιῶν ἀνάστασις καὶ τῶν θλιβομένων ἀρχιερέων ἀναψυχὴ, ζῆλον ἀναλαβὼν Ἠλιοὺ, μάστιξι καὶ πέδαις καὶ ἐτασμοῖς τὸν λῆρον ἐκεῖνον ἐσωφρόνισεν. Ὑμᾶς δὲ θαυμάζω τοὺς διαδόχους ἐκείνου τῶν τε τόπων καὶ τρόπων, πῶς σιγῆς τάφῳ κρύπτετε τοιαῦτα ἀσεβῆ καὶ ἄθεα ἀκούσματα; Πῶς ὡς μάταιον παρορᾶτε τὸ τοῦ ἐν θεολογίᾳ περιωνύμου τὸ λέγον ὅτι, ῥᾳζήλωτον μέν τοι καὶ πρόχειρον πρᾶγμα ἡ μοχθηρία καὶ οὐδὲν οὕτω ῥάδιον ὡς τὸ γενέσθαι κακὸν, καὶ εἰ μὴ τύχοι πρὸς ταύτην ὑμᾶς ἄγων μηδείς· καὶ ὅτι, ἕτοιμοι πρὸς τὴν τοῦ κακοῦ μετουσίαν οἱ πλεῖστοι καὶ ἐπιτήδειοι, θᾶττον γὰρ ἄν τις ὀλίγης κακίας μεταλάβοι πλουσίως ἢ ἀρετῆς βαθείας κατὰ μικρόν. Ταῦτα ὡς πιστὸς δοῦλος παρακαλῶ μὴ παρὰ φαῦλον θέσθαι, οὐ γὰρ ἀκίνδυνον· πολλάκις γὰρ κατὰ Θεὸν ζῆλος δείκνυσι καὶ τὸν πρᾶον· καὶ τότε πράγματα ἔξετε, καὶ ὄνειδος δυσέκνιπτον προστρίψετε τῇ ἡμετέρᾳ ἀμωμήτῳ Ἐκκλησίᾳ. Ἤδη, ἐν τοσούτῳ φωτὶ τῆς ἀληθείας, ἄθεοι; Καὶ ποῦ τὸ τῶν θείων Γραφῶν ἀξιόπιστον; Ποῦ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων τὸ κράτος; Ποῦ αἱ ἀποδείξεις τῶν τοσούτων διδασκάλων ὅτι ἐστὶ Θεός; Ποῦ ἡ κοινὴ συμφωνία πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐν ἄλλοις διαφωνούντων καὶ ἐν τούτῳ μόνῳ ὅτι ἐστὶ Θεὸς συμφωνούντων; Ποῦ τῶν τόσων φιλοσόφων συμφωνία ἐν τούτῳ, καὶ κἂν οὐκ αἰσχύνονται οἱ ἐμβρόντητοι ἐφ' ᾧ μέγα φυσῶσιν, Ἀριστοτέλην τὸν μετὰ πολλῶν ἀποδείξεων δεικνύοντα, ὅτι ἓν τὸ ὂν καὶ ἀκίνητον; Μυρία γ' ἄττα καὶ βίβλον ὅλην δύναταί τις ἐκθέσθαι περὶ τοῦ ὅτι ὄντως ἐστὶ Θεὸς ἀπό τε τῶν ἔξω καὶ ἔσω συνάγων δυσαντιβλέπτους ἀποδείξεις, κἂν διαρραγῶσιν αὐτόματον καὶ τύχην ἀρχὴν τοῦ παντὸς ἐργαζόμενοι τὰ θηριόμορφα ἀνθρωπάρια ταῦτα. Καὶ δικαίως ἀναισθητότεροι καὶ αὐτῶν τῶν λίθων ἐλέγχονται καὶ ἀπὸ αὐτῶν τῶν φιλοσοφικῶν ἀξιωμάτων οἵτινες τρανῶς κηρύττουσιν ὅτι πᾶν τὸ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον προϋποτίθησι τὸ καθ' αὑτό· τὸ δ' αὐτόματον καὶ τὴν τύχην κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον βούλεται ὁ διδάσκαλος αὐτῶν Ἀριστοτέλης· διὸ ἔπεται πρὸ αὐτῶν εἶναι τὸ καθ' αὑτὸ αἴτιον. Ταῦτα διὰ πολλὴν συνοχὴν τῆς καρδίας, καὶ εἴθε μὴ μάτην. Προσθείην δὲ καὶ τοῦτο· ὅτι μὲν δι' ἀναξίων ἀρχιερέων ἐνεργεῖ τὸ θεῖον οἶδα, καὶ πολλοῖς τῶν θεοσόφων πατέρων ἡμῶν τοῦτο δείκνυται· ὅτι δὲ καὶ δι' ἀθέων οὐκ οἶδα. Οἱ δὲ τοῖς τοιούτοις πολιμνὴν Χριστοῦ ἐμπιστεύσαντες τίνα λόγον δώσουσι, τοῦτο ἀκριβῶς λογίσασθε· τὸ δὲ καὶ τῶν τοιούτων ἀθέων τὰς ὑποψίας λύειν δι' ὅρκου πάνυ μοι γελοῖον δοκεῖ.

Ταῦτα μετὰ πολλῆς τῆς παρρησίας καὶ οἰκειότητος, ἧς με καὶ πάλαι καὶ νῦν ἠξιώσατε· αἱ δὲ θεοπειθεῖς ὑμῶν εὐχαὶ εἴησαν μετ' ἐμοῦ παράκλησις καὶ ὁδηγία τῶν πρακτέων.

Τῷ πανιερωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ μητροπολίτῃ τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Κυζίκου κυρίῳ κὺρ Ἀνανίᾳ τὴν μετὰ πάσης εὐλαβείας προσκύνησιν.

Οὐ πρὸ πολλοῦ ἀπέστειλα τῇ σῇ πανιερότητι ὅσα ὁ καιρὸς ἀπῄτει· ἤδη δὲ καταπείγει με καὶ αὖθις γράφειν ὁ κανὼν ὁ ἐλθὼν ἀπ' αὐτοῦ ἀνωνύμως κατὰ τεσσάρων ἀθέων, Βάρνης, Δέρκων, Εὐθυμίου καὶ πρωτοσυγκέλλου· ἠλιγγίασα καὶ ὅλως ἐξεπλάγην πρὸς τὸ ὄνειδος ἀφορῶν τῆς ἡμετέρας ἀμωμήτου Ἐκκλησίας· ὅσον οὔπω ὄψει τύποις ἐκδεδομένον τὸν τοιοῦτον κανόνα παρὰ τῶν ἐπιχαιρόντων τῇ ἡμετέρᾳ δυστυχίᾳ. Ὅθεν ἐτόλμησα γράψαι τῷ παναγιωτάτῳ καὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἱερᾷ καὶ εὐσεβεστάτῃ συνόδῳ, ἀλλ' ἐὰν μὴ λάβῃς ζῆλον ἔνθεον, καθὰ καὶ ἄλλοτε, φροῦδα ἔσται πάντα· διὸ ἀνάλαβέ μοι ζῆλον Ἠλιοὺ, γενοῦ μοι ἄλλος Φινεὲς, ἀπάλλαξον τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ τοιούτου ἄγους· πολλοὶ γὰρ οἱ πλουτοῦντες θεῖον ζῆλον κ οὐκ ἀνέξονται εἰς τέλος τῆς τοιαύτης δυσφημίας.

προσημείωσαι ὅτι οὐ πάντα ψευδῆ, δημοσίευσον τὰ τοιαῦτα, καὶ δὸς χεῖρα κειμένῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἄθλον σοι ἔσται οὐ ἂν τις εἴποι τὸ ὑπέρτατον, αὐτὸς ὁ βλασφημούμενος Θεός. Αἱ πανίεροι αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν μετ' ἐμοῦ παράκλησις τῆς τοιαύτης ἀπαρακλήτου ἀθυμίας.

Τῷ εὐσεβεστάτῳ, ἐκλαμπροτάτῳ, λογιωτάτῳ μέγα λογοθέτῃ τῆς τοῦ Χριστοῦ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ διερμηνευτῇ τῆς κραταιᾶς βασιλείας κυρίῳ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ τὸν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀσπασμὸν καὶ βουλικὴν προσκύνησιν.

Ἐκ μέρους τῆς σῆς ἐκλαμπρότητος οὐδεμίαν πλουτῶ παρρησίαν, ἐκ δὲ τοῦ ἀοιδίμου αὐτῆς πάππου, σοφωτάτου τε καὶ εὐσεβεστάτου, καὶ ἐκλαμπροτάτου θείου αὐτῆς παρρησίας ἠξιώθην πολλῆς, ναὶ μὴν καὶ μαθητείας [τῆς] * τε ἀπὸ στόματος καὶ τῶν σοφωτάτων βιβλίων τοῦ ἀξιαγάστου πάππου αὐτῆς· διὰ ταῦτα ἐθάρρησα ταῦτα τὰ εὐτελῆ μου γράμματα τῇ σῇ εὐγενεστάτῃ ψυχῇ πέμψαι. Ζηλωτὴς γὰρ ἐγὼ, διά τε τοὺς προγόνους καὶ τὴν φήμην τῆς σῆς καλοκἀγαθίας, καὶ δεφένσωρ τοῦ λαμπροῦ αὐτῆς ὀνόματος.

Πρὸ ὀλίγου ἐπέμφθη ἐνταῦθα κανών τις ἀνώνυμος, στηλιτεύων ἀθέους τέσσαράς τινας, ἓν οἷς ἔστι καὶ ὁ διδάσκαλος τῶν παίδων αὐτῆς. Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρα, καθ' ἣν ἦλθεν ὁ κανών, εἶχον εἰς χεῖρας καὶ τὴν σοφωτάτην βίβλον τοῦ πάππου αὐτῆς, ἐν ᾗ φησὶν αὐταῖς λέξεσιν· «εἰ δέ που τὴν ἀριστοτελικὴν λέξιν ἐκτιθέντες τῇ ἱερᾷ θεολογίᾳ ἀντεφθεγξάμεθα, μή τις ἡμᾶς τῷ ὄντι ταῦταφρονεῖν νομιζέτω· εἰ γὰρ δέη οὐ μόνον τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀλλὰ καὶ τὸν ἅπαντα κόσμον ἀπομύσαι, σὺνΘεῷ προθύμως ἔσχηκα». Ἐν τούτοις καὶὲν ἄλλοις διαλάμπει τοῦ λαμπροῦ ἐκείνου φωστῆρος ἡ ἀπαράμιλλος καὶ ἀνόθευτος εὐσέβεια· διὰ τοῦτο παράλογον ἡγησάμην τὴν σὴν ἐκλαμπρότητα, τὸν διάδοχον τῆς εὐγενείας καὶ εὐσεβείας καὶ ἀξιωμάτων τοιούτων λαμπρῶν προγόνων, περιθάλπειν διδάσκαλον ἀσεβῆ. Μὴ ἱκετεύω πρὸς αὐτοῦ τοῦ βλασφημουμένου Θεοῦ, πρὸς αὐτῆς τῆς ψυχῆς πάππου καὶ γαληνοτάτου καὶ ἐκλαμπροτάτου σου πατρὸς, μὴ προστρίψῃς τοιοῦτον ὄνειδος τοιούτῳ περιφήμῳ γένει ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ λαμπρότητι ἔργων· ἀλλὰ τρόποις σοφοῖς, οἷς οἶδας, ἄπωσον τῆς σῆς σκέπης τὸ τοιοῦτον κάθαρμα. Περὶ τῶν τοιούτων ἰδοὺ γράφω καὶ τῷ παναγιωτάτῳ, ἀλλὰ καὶ αὐτός μοι γενοῦ ἀρχηγὸς τοῦ καλοῦ, καθὰ ἦν καὶ πάππος καὶ θεῖος, οἵτινες ἐν ὅσῳ διέπρεπον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, στῆλαι ὤφθησαν αὐτῆς ἀκράδαντοι καὶ τῆς εὐσεβείας διάπυροι κήρυκες, ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα κηρύττει τρανῶς. Ἀφ' οὗ γὰρ ὁ πάππος ἀπῆλθεν εἰς αἰωνίους μονὰς, ἔρρει καὶ ἡ τῆς Ἐκκλησίας εἰρηνικὴ κατάστασις. Διό μοι, πάλιν ἐκλιπαρῶ, ἄλλος ἀντ' ἐκείνου φάνηθι τῶν τε ἔργων ὥςπερ καὶ τοῦ ὀνόματος χρηματίσας κληρονόμος, κατὰ τὴν δοθεῖσάν σοι ἐκ Θεοῦ σύνεσιν καὶ ἀξίαν. Ταῦτα γράφω μετὰ πολλοῦ θάρρους, καὶ μή μου παρίδῃς τὴν εὐτέλειαν· καὶ ἔξεις παρὰ Θεοῦ τὸ ζῆν ἐπὶ μήκιστον καὶ παντὸς ἀνιαροῦ κρεῖττον. Εἰ δέ με ἀξιώσεις καὶ ἀμοιβαίων γραμμάτων, τοῦτο τῆς σῆς γαληνότητος ἔσται πλεονέκτημα.

(ἕπεται τὸ τέλος).

* ἐμὴ προσθήκη.

ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΑΠΟΚΡΥΦΑ

Ἐπιτρέπεταί μοι βεβαίως ὁ παράξενος τίτλος οὗτος εἰς συλλογὴν διατάξεών τινων κανονικῶν, ἱερῶν ἀνδρῶν ὀνόματα φερουσῶν ὡς συγγραψαμένων αὐτὰς, ἢ κυρωσάντων ἐν ἱεραῖς συνόδοις. Ὡς ἔχομεν ἀπόκρυφα ἐν τοῖς ἱεροῖς βιβλίοις τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, ὡς ἔχομεν ψευδεπίγραφα ἐν βιβλίοις ἰατρικοῖς καὶ φυσικοχημικοῖς, οἱονεὶ ἀπόκρυφα, τοιουτοτρόπως εὑρίσκομεν καὶ περιέργους τινὰς συλλογὰς κανόνων ἱερῶν καὶ κανονικῶν διατάξεων, ἐπιγεγραμμένων εἰς ὀνόματα σημαινόντων διδασκάλων καὶ συγγραφέων, εἰς δὲ τὰς περιέργους ταύτας διατάξεις ἑδωκατὸν τῶν ἀποκρύφων τοῦ κανονικοῦ δικαίου τίτλον.

Α'

Τάττω πρῶτον, τιμῆμά τι διατάξεων ἢ ὁδηγιῶν, περὶ τῆς τάξεως τῶν ἱερῶν λειτουργιῶν. Ἐπιγράφονται εἰς ὄνομα Νικηφόρου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου τὸ πλεῖστον καὶ Ταρασίου, περίεργά δ' εἰσιν ἃ καθορίζουσιν αἱ περὶ λειτουργιῶν διασαφήσεις. Ἐν αἷς ὑπ' ὄψιν ἔχω Λειτουργικαῖς οὐδὲν εὑρίσκω σχετιζόμενον τοῖς περὶ λειτουργιῶν τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ τοῦ Χρυσοστόμου γραφομένοις. Ἐκτενῆ ποιεῖται λόγον ὁ Νικηφόρος Καλογερᾶς εἰς τὴν Χριστιαν. Ἀρχαιολογίαν αὐτοῦ (Ἀθήνησι, 1902, ἀπὸ σελ. 459 — 463), ἀρκετὰ γράφει ὁ Παναγιώτης Ρομπότης εἰς τὴν Λειτουργικὴν αὐτοῦ, τὴν ἀξίαν λόγου (ἐν Ἀθήναις, 1869, σελ. 254—58), πλείονα δὲ καὶ σαφέστερα ὁ κ. Ἰω. Μεσολωρᾶς ἐν Ἐγχειριδίῳ λειτουργικῆς (Ἐν Ἀθήναις, 1895, σελ. 178—182), καὶ ἀξιόλογά τινα ἐν Ἐπιτομῇ λειτουργικῆς ὁ Βαρθολο-

μαῖος Γεωργιάδης (ἐν Ἀθήναις 1874 σ. 78 — 79), ἀλλὰ τοιαύτας εἰδήσεις καὶ λεπτομερείας, οἵας ἔχει τὸ πρῶτον τῶν ἀποκρύφων τούτων, οὐδαμοῦ τῶν βιβλίων τούτων εὗρον, οὐδ' ὅπου ἀλλαχοῦ ἠρεύνησα. Τὸ πρῶτον ἀπόκρυφον μεταγράφὲν ἐκ τοῦ παρ' ἡμῖν 473 ἁγιοταφικοῦ χειρογράφου, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ ΙΖ' ἑκατονταετηρίδι γραφέντος, καὶ κείμενον ἐν φύλλοις 238α—239α, οὕτως ἔχει

Περὶ τῆς τάξεως τῶν θείων λειτουργιῶν· πῶς καὶ πότε τελοῦνται

Ἰστέον ὅτι Νικηφόρος καὶ Ταράσιος οἱ ἀοίδιμοι πατριάρχαι σὺν τῇ λοιπῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἐν τάξει τὰς λειτουργίας συνέθηκαν· κοινὴν δὲ πάντοτε τὴν τοῦ Χρυσοστόμου.

Νικηφόρου Κ)πόλεως κανών

Ὁ δὲ Ταράσιος ἐν τούτῳ εἶπεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τιμιώτατε πάτερ, οὐδὲν ἦν τὸ κωλύον ἡμᾶς ἱερουργεῖν τοῦ μεγάλου Βασιλείου λειτουργίαν καὶ ἐν τῇ ἁγίᾳ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Μεταμορφώσεως καὶ ἐν τῇ τῆς Ὑπαπαντῆς ἑορτῇ. Πρὸς τούτοις Νικηφόρος εἶπε· Τὸ κωλύον οὐδέν, τιμιώτατε πάτερ, ἐστίν· ἀλλ' οὖν διὰ τὸ τὰς χαρμοσύνας ἡμέρας οὐ δεῖ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. Περὶ δὲ τῆς προηγιασμένης ἱερουργίας, ἥπερ ἐστὶ Γρηγορίου τοῦ τιμιωτάτου ἡμῶν πατρὸς πάπα Ρώμης τοῦ Διαλόγου, τρεῖς (τρὶς;) καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς περὶ ταύτης ὁρίζομεν. Αὕτη ἐστὶν ἡ τελουμένη παρὰ τοῖς ρωμαίοις ἀεννάως.

Ἰστέον δὲ ὅτι πρὶν τοῦ εἰρημένου τούτου πατρὸς αἱρηθεῖσαι ἱερουργίαι ἀεὶ ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ἐτελοῦντο, ἤτοι καθ' ἑκάστην κυριακὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἡ τοῦ μεγάλου Βασιλείου. Τῷ σαββάτῳ καὶ δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ καὶ πέμπτῃ ἡ τοῦ μεγάλου Χρυσοστόμου. Τὰς δὲ τετράδας καὶ παρασκευὰς ἡ προηγιασμένη. Ἀλλ' οὗτος ὁ ἁγιώτατος σὺν ἑτέροις ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἁγίοις πατράσιν οὕτω διαμερίσας, ὡς εἴπομεν, καθὼς ἀπεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ τοῦ σεπτεμβρίου μηνός, προηγιασμένης γενομένης ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ.

Β'

Τὸ δεύτερον τῶν ἐγγράφων ἀναλαμβάνει τὴν ἐπίλυσιν τριῶν ἐρωτήσεων, ἃς ἄγνωστός τις προβάλλει, καθὼς ἄγνωστός ἐστιν ἡμῖν καὶ ὁ λύτης αὐτῶν.

Εἰς τὴν πρώτην ἀπόκρισιν ἣ λύσιν ἔχω 'να παρατηρήσω, ὅτι προεβλήθη καὶ ἐπὶ τῆς ἱερατείας Κυρίλλου πατριάρχου τοῦ ἀπὸ Ἀμασείας ἡ ἀπορία περὶ τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς ἀπαγορεύεται γάμου τέλεσις, καὶ πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα Νήφωνα τὸν Οὐγγροβλαχίας ὁ Κύριλλος ἀπήντησε συνοδικῶς τῇ 1 μαρτίου 1857 ὅτι· ἀπαγορεύεται γάμων τέλεσις ἀπὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος ἕως τῆς τῶν Θεοφανείων, ἀπὸ τῆς πέμπτης τῆς τυροφάγου ἑβδομάδος μέχρι τῆς κυριακῆς τῆς ψηλαφήσεως τοῦ Θωμᾶ, καὶ καθ' ὅλην τὴν νηστείαν τοῦ αὐγούστου, συγκαταβατικῶς ἐν ἀνάγκῃ ἐπιτρεπομένη κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Θεοφανείων, κατὰ τὴν κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ, καὶ μέχρις αὐτῆς τῆς κυριακῆς τῆς τυροφάγου. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Κύριλλος· ἀλλά τινες τῶν μετ' αὐτὸν πατριαρχῶν μετὰ τὸ 1834 συνεχώρησαν τέλεσιν γάμου καὶ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς διακαινησίμου, παρατύπως.

Ἐπίσης περὶ καθηρημένου ἱερέως ὡς δυναμένου συνάψαι γάμον, οἷα λαϊκός, ἔχομεν ἀρκετὰ παραδείγματα, καί τινα ζῶντα μεταξὺ ἡμῶν.

Τὴν τρίτην συνήθειαν, μᾶλλον δὲ καθεστὼς ἱερόν, περὶ μνημοσύνων, γινώσκομεν ἰσχύουσαν ἄχρις ἡμῶν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ σάββατον τοῦ Λαζάρου. Ἐν τούτοις, τὸ καθεστὼς ἐκύρωσαν οἱ πατριάρχαι Ἰωακεὶμ ὁ Β' ὁ Κοκκώδης καὶ Γρηγόριος ὁ σχολάζων οἰκουμενικός, ὁ ἀπὸ Σερρῶν, τῷ 1875, ὅτε, κατ' αὐτὸ τὸ σάββατον τοῦ Λαζάρου, θέλων ὁ δεύτερος ἵν' αὐτὸς τελέσῃ τὸ μνημόσυνον τοῦ προφιλοῦς αὐτῷ Γερασίμου μητροπολίτου ἐν Καδήκιοϊ, εὗρεν ὅτι ἥκιστα παράτυπος ἡ τέλεσις αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην· τούτου δὲ ἐγκρίναντος, ἐπένευσε καὶ ὁ γέρων Ἰωακείμ.

Τὸ δεύτερον τῶν ἀποκρύφων ἀναγινώσκεται ἐν φύλλῳ 242δ χειρογράφου τοῦ ἁγιοταφικοῦ Μετοχίου καὶ ἔχει οὕτως αὐτολεξεί·

Περὶ τοῦ πότε κωλύεται ἡ εὐλογία τοῦ γάμου Καὶ περὶ ἱερέως γυμνωθέντος τῆς ἱερωσύνης Καὶ περὶ μνημοσύνων

Ἐν μόνῃ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ κωλύεται ὁ γάμος, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις τεσσαρακοσταῖς οὐδαμῶς· οὐδὲ ἐν αὐτῇ τῇ λαμπρᾷ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ· οὐδὲ ἐν αὐτῷ τῷ δωδεκαημέρῳ, ὅτι μάλιστα χαρᾶς εἰσὶν ἐν τούτῳ ἡμέραι, εἰ καί τινες παραληρήματα καὶ μυθοπλαστίας πρὸς κώλυμα προβάλλονται.

Ἱερεὺς δὲ τῆς ἱερωσύνης γυμνωθεὶς καὶ εἰς δεύτερον ἐρχόμενος συνοικέσιον ὁμοίως τοῖς λαϊκοῖς εὐλογεῖται, καὶ τῇ αὐτῇ τελετῇ.

Μνημόσυνα δὲ τῶν ἀποιχομένων τῷ δωδεκαημέρῳ κωλύεται παντελῶς· ὁμοίως κωλύεται καὶ ἐν πάσῃ τῇ

ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ, πλὴν μόναις ταῖς πορασκευαῖς, διὰ τὸ ἐν τοῖς σάββασι μέλλειν τελεῖαν λειτουργίαν ὑπὲρ τῶν ἀποιχομένων προσάγειν Θεῷ· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἡμέραις οὐδαμοῦ τοῦτο δέδοται, πλὴν ἐν τῇ παραμονῇ τῆς παρασκευῆς τοῦ Λαζάρου οὐδόλως συγχωρεῖται τοῦτο, μέχρι καὶ τῆς καινῆς κυριακῆς. Εἰ δέ τις ἐντὸς τούτων τῶν ἡμερῶν νεκρῶν μνημόσυνον τολμῆσει ποιῆσαι, πολυημέρῳ ἀργίᾳ καταδικάζεται ἀσυμπαθῶς.

Γ΄

Τὸ τρίτον, εἰς Εὐσέβιον ἐπιγεγραμμένον, ἀκίνδυνον κρίνω· τοῦτο δ' ἔστι γνώμη ἰδιωτικὴ οὐδεμίαν εἰσάγουσα διδασκαλίαν ἀντιθεμένην τῷ καθεστῶτι, καὶ σχέσιν ἔχει πρὸς τὴν διδασκαλίαν καὶ πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας, ἣ κατηκολούθει προκειμένου 'ν' δποφανθῇ, ἀπὸ τῆς Θ΄ ἑκατονταετηρίδος ἔτι, περὶ τῶν αὐτῇ χειροφονευόντων ἑαυτούς. Ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου θέματος, ὅπερ ἀνακινεῖται παρ' ἡμῖν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, οὐδεμίαν ἀνέγνων γραφεῖσαν παρ' ἡμῖν διατριβὴν ὑπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν ἐξετάζουσαν τὸ πρᾶγμα· ἔως δ' ἂν παρασκευασθῇ τις πρὸς τοῦτο, ἱμνημεῖα κανονικοῦ δικαίου, οἷον τὸ σήμερον ἐκδιδόμενον, εὐνοϊκῶς συντελέσουσι πρὸς τὴν τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως διασάφησιν.

Τὸ παρὸν τρίτον κείμενον περιέσωσεν ὁ Δοσίθεος ἐν τῇ χρησιμωτάτῃ αὐτοῦ «Νομικῇ Συναγωγῇ», κείμενον ἐν φύλλῳ 116, γεγραμμένον δὲ οὐχὶ καθ' οὓς ὁ Δοσίθεος ἔζη χρόνους, ἀλλὰ κατὰ τὴν ΙΕ΄ ἑκατονταετηρίδα, μετὰ πολλῶν μνημείων τῆς πατριαρχικῆς ἡμῶν νομολογίας. Τὰ πολύτιμα ταῦτα φύλλα προσεκολλήθησαν τῇ «Συναγωγῇ».

Εὐσεβίου περὶ τῶν παραβόλως γενομένων, εἴτε καὶ μή

Ἐάν τις ἀπελθὼν βούληται περᾶσαι ποταμὸν καὶ ὁρᾷ αὐτὸν κοχλάζοντα καὶ κατασυρόμενον φοβερῶς, καὶ μηδενὸς ἄλλου ἐπιχειροῦντος διελθεῖν δι' αὐτοῦ, παραβακχεύσηται, καὶ εἰσέλθῃ, θέλων ἐπιδείξασθαι ἑαυτὸν ὡς γενναῖον καὶ δυνατὸν, καὶ ἀποθάνῃ ἐν τῷ ποταμῷ, μετὰ τῶν παραβόλων κρίνεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, ἐπειδὴ, βλέπων τὸν θάνατον αὐτοῦ παρήκουσε τῆς Γραφῆς λεγούσης. Μὴ βιάσῃ ροῦν ποταμοῦ. Ἐὰν δὲ ἴδῃ τὸν ποταμὸν ἡσύχως ρέοντα καὶ μὴ ἀπειλοῦντα βρυχμὰς θανατηφόρους, ἀλλὰ πραῦν καὶ εὐμαρῆ, καὶ πολλοὺς διερχομένους, καὶ εἰσέλθῃ τοῦ διελθεῖν δι' αὐτοῦ, καὶ ἐπάγῃ αὐτῷ ὁ σατανᾶς κῦμα κατὰ συγχώρησιν Θεοῦ, ἢ τὸν πόδα αὐτοῦ σκάσῃ, καὶ πεσῶν ἐν τῷ ὕδατι αὐτοῦ ἀποθάνῃ, μαρτυρικὸς αὐτῷ ὁ θάνατος λογισθήσεται· πλὴν καὶ ἡ ὥρα τοῦ θανάτου παρῆν αὐτῷ, ἀλλ' οὐ μέντοι ἐν τοιούτῳ ἀποθανεῖν αὐτόν· ὁ γὰρ διάβολος, βλέπων τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, προλαβὼν ἑτοιμάζει τὸ πτῶμα, ἵνα τῇ παγίδι ἐπιτραφῇ ὁ θάνατος.

Ὁμοίως καὶ οἱ ἀπὸ θηρίων ἀποθνήσκοντες. Ἐάν τις τῇ οἰκείᾳ προαιρέσει ἀπέλθῃ σφᾶξαι τὸ θηρίον, ἐπιδεικνύμενος τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, καὶ ἐγείρῃ* τὸ θηρίον, καὶ ἀποθάνῃ ἐξ αὐτοῦ, μετὰ τῶν παραβόλων κρίνεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ αἰφνηδίως ἐπέλθῃ τὸ θηρίον καὶ διαρρήξῃ τὸν ἄνθρωπον, μαρτυρικῷ θανάτῳ τέθνηκεν ὁ τοιοῦτος. Ὁμοίως καὶ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὴν γῆν.

Δ΄

Τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον τῶν ἐγγράφων ἀναφέρεται εἰς τὸν δεύτερον γάμον τῶν ἱερέων τῶν χηρευόντων· κεῖται καὶ τοῦτο ἐν φύλλῳ 116 «Νομικῆς Συναγωγῆς» καὶ διατάττει μὲν εἴ τι ἔδει 'να διδάσκῃ καὶ διακελεύηται ἡ Ἐκκλησία, ἀλλ' ἡ προβαλλομένη ἀπορία σκάνδαλον προξενεῖ πρὸς ἐρεύνας παρορμῶν· διδάσκει μὲν ἡμᾶς ὅτι χηρευόντες οἱ ἔγγαμοι ἱερεῖς οἱ κατὰ τὴν ἐνορίαν τοῦ πάπα καὶ πατριάρχου καὶ κριτοῦ τῆς οἰκουμένης συνῆπτον δεύτερον γάμον, καὶ ὑπῆρχον οἱ ἀποδεχόμενοι αὐτοὺς καὶ οἱ μὲν δεχόμενοι· Τιμόθεος ὁ πατριάρχης, οὗ γνώσται αἱ ἀποκρίσεις, ἄγνωστος δ' ἡ νῦν ἐκδιδομένη, ἀποκρίνεται ὅτι τούτους «ὁ κανὼν οὐ προσίεται». Βεβαίως ἀπορία γεννᾶται, τίς ὁ κανὼν οὗτος· εἰ μὲν ἦν μεγάλης συνόδου κανὼν, πῶς ἠγνόουν αὐτὸν οἱ συνάπτοντες δεύτερον γάμον παπάδες; πῶς ἠρώτων οἱ ἄλλοι τὸν Τιμόθεον;—ἐξηρτᾶτο λοιπὸν ἡ θέσις τῶν τοιούτων ἀπὸ τῆς τοῦ ἱεροῦ Τιμοθέου γνώμης; — καὶ ἦν ὁ κανὼν ἀμφισβητούμενος, ἢ ἡ σύνοδος ἄκυρος ἄνευ τοῦ κύρους τοῦ Τιμοθέου; — Εἰ δ' ἐγίνωσκεν ὁ πατριάρχης τὸν κανόνα, πῶς ἐγίνετο ἡ κατάχρησις αὕτη τοῦ δευτέρου γάμου τῶν χηρευόντων;—Ἀναγνωσθήτω ἡ κανονικὴ ἀπόκρισις αὕτη τοῦ Τιμοθέου πρὸς τὴν ἀπορίαν τῶν λοιπῶν ἱερέων τῶν ἀγνοούντων καὶ τούτων τὸν κανόνα, καὶ εὑρεθήσεταί ποτε ἐν ἑτέρῳ χειρογράφῳ παρομοία τις ἔποψις τοῦ θέματος.

Ἡ κανονικὴ ἀπόκρισις αὕτη τοῦ Τιμοθέου οὐ κεῖται ἐν τῷ Συντάγματι τῶν ἱερῶν κανόνων Ράλλη καὶ Ποτλῆ·

Ἀπορία. Τινὲς, μετὰ τὸ κληρωθῆναι, τελευτησασῶν τῶν συμβίων αὐτῶν ἑτέρας ἐδέξαντο, οἱ

* δῆλον οὖν "ἐγερθῇ,,.

μὲν παρθένους, οἱ δὲ χήρας· οἱ δὲ καὶ ἐκβεβλημένας· Εἰ δέον αὐτοὺς δέχεσθαι εἰς λειτουργίαν, ἢ οὔ.

*

Λύσις. Τοὺς τοιούτους ὁ κανὼν οὐ προσίεται, ἀλλὰ καὶ παντοίως ἀποδοκιμάζει· οὐ μόνον γὰρ τῷ τῆς διγαμίας ἐγκλήματι περιπίπτουσιν, ἀλλ' ὅτι καὶ μετὰ τὸ κληρωθῆναι τοῦτο ποιοῦσι, διπλασιάζουσι τὸ ἁμάρτημα· πρὸς οἷς καὶ τὸ τῆς χήρας καὶ ἐκβεβλημένης ἀτόπημα πολυπλασιάζει τὸ ἀσύγγνωστον. Μ. Ι. Γ.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδεται κατὰ δεκαπενθημερίαν—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη καθ' ὁλοντόθωμ. κράτος μετ. δρ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 25.—Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακεὶμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου, μετὰ τῆς σφραγῖδας τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

(30 νοεμβρίου 1915).

Ἀντικατάστασις συμβούλων. Τὰ Δύο Διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους Σώματα, συνελθόντα τῇ 21 ὀκτωβρίου παρελθόντος εἰς κοινὴν συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α· Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κ. κ. Γερμανοῦ τοῦ Ε', προέβησαν εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. κ. Ἰ. Κεχαγιόγλου καὶ Ν. Φερμάνογλου, ὧν ὁ μὲν πρῶτος πρὸ μηνῶν ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὁ δὲ ἕτερος ἐπίσης, κληθεὶς εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἀνεχώρησε πρὸ καιροῦ ἐκ τῆς πρωτευούσης. Τῶν Ἐθνικῶν Κανονισμῶν προβλεπόντων δίμηνον, κατ' ἀνώτατον ὅριον, χρονικὸν διάστημα ἀπουσίας τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ἐδέησεν ὅπως τὰ Δύο Σώματα προβῶσιν εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἐν λόγῳ μελῶν τοῦ Δ. Ε.Μ· Συμβουλίου ἐκλέξαντα ἀντ' αὐτῶν τοὺς ἑλλογ. Ἰατροὺς κ. κ. Γ. Παλαμήδην καὶ Δ. Εὐελπίδην ὀνομασθέντας καὶ μέλη τῆς διαρκοῦς οἰκονομικῆς καὶ ἐπὶ τῶν γραφείων Ἐπιτροπῆς.

Ἀντικατάστασις συνοδικοῦ. Εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἐκ τῶν σεβ. συνοδικῶν μητρ. Ἀγκύρας κ. Γερβασίου ἡ ἁγία καὶ Ἱ. Σύνοδος ἔν τινι τῶν κατὰ 3βριον μῆνα συνεδριῶν, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π. ἐκάλεσε τὸν σεβασμ. μητροπολίτην Καλλιουπόλεως κ. Κωνσταντῖνον, ἀναλαβόντα τὰ συνοδικὰ αὐτοῦ καθήκοντα καὶ διορισθέντα πρόεδρον τῆς Πατριαρχ.Κεντρ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Ἁγιάσματος τοῦ ἁγίου Θεράποντος, ὡς καὶ τῆς Ἐφορίας τοῦ Ἐθνικοῦ τῶν θηλέων Ὀρφανοτροφείου.

Ἐπίσκοπος Κούμκαπου. Πρὸς ἐξέτασιν τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἐν Κούμκαπου ζητήματος ἡ ἱερὰ Σύνοδος ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ.Παναγιότητος διώρισεν εἰδικὴν ἀνακριτικὴν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Πρωτευούσης κ. κ. Χριστοφόρου, Ἰωάννου καὶ Ἀποστόλου, τοῦ ὑπὸ τὴνπροεδρείαν τῆς Πατριαρχ.Κεντρ.Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς προέδρου σεβ. μητροπολίτου Καλλιουπόλεως.

Πατριαρχικὴ ἀντιπροσωπεία ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Βουλῇ. Κατὰ τὴν τῇ κυριακῇ 1 νοεμβρίου λήξαντος διεξαχθεῖσαν τελετὴν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς νέας συνόδου τῆς παρούσης κοινοβουλευτικῆς περιόδου, ἡ Α.Θ.Παναγιότης ἀντεπροσωπεύθη ὑπὸ τοῦ πανοσιολγ. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου καὶ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ κ. Α. Οἰκιάδου.

Ἐξαρχικὴ ἀποστολή. Ἕνεκα ἔριδος ἀναφυείσης ἐσχάτως μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἐν τῷ Πόντῳ ἱερᾶς σταυροπηγιακῆς μονῆς Σουμελᾶ, εἶχε διορισθῇ πατριαρχικὸς ἔξαρχος πρὸς διαφώτισιν τῆς Μ. Ἐκκλησίας ὁ παν. μητροπολίτης κ. Κύριλλος. Καταγγελθέντος ὅμως τούτου ἐπὶ μεροληψίᾳ ἐν τῇ διεξαγωγῇ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἀπεφάσισε τὸν διορισμὸν ἑτέρου.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια. Ἡ Α. Θ. Π. διεβίβασε τὰ πατριαρχικὰ Αὐτῆς συγχαρητήρια τῷ νέῳ ὑπουργῷ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας ἐξοχ. Χαλὴλ βέῃ ἐπὶ τῷ διορισμῷ αὐτοῦ, ὡς καὶ τῷ νέῳ προέδρῳ τῆς Ὀθωμ. Βουλῆς χατζῇ Ἀδὴλ βέῃ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ, δι' ἐπιτροπῆς ἐκ τοῦ πανοσλ. Μ. πρωτοσυγκέλλου καὶ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ.

— Τῷ νέῳ πρεσβευτῇ τῆς Γερμανίας ἐξ.Βὸλφ Μέττερνιχ ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε τὰ πατριαρχικὰ Αὐτῆς συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς ἐπὶ τῷ διορισμῷ καὶ τῇ ἐλεύσει αὐτοῦ διὰ τοῦ πανοσλ. Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου καὶ τοῦ **Α'** γραμματέως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Π. Νικολοπούλου.

Ναὸς πατριαρχικός.—Τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ τε πατριαρχικοῦ ναοῦ καὶ τοῦ ἱεροῦ τῶνΒλαχερνῶν ἁγιάσματος παραιτησαμένων τὰ καθήκοντα αὐτῶν, διωρίσθησαν ἐπίτροποι νέοι ἐκ μὲν τῶν ἀξιοτίμων ἐνοριτῶν οἱ κκ. Κ. Ν. Θωμάδης, μυρεψὸς τῆς Μ. Ἐκκλησίας, Μ. Δημητριάδης καὶ Γ. Ζ. Θεοχαρίδης, ἐκ δὲ τῶν ἑλλογίμων τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς ὑπαλλήλων οἱ κκ.Ἀλ. Φωτιάδης, Κλ. Καλπακτζόγλους καὶ Σαβ. Φουρτουνιάδης.

Ἀναχώρησις μητροπολιτῶν. Ἀνεχώρησαν εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν οἱ πανιερ. μητροπολῖται Μιτυλήνης κ. Κύριλλος καὶ Ἀγκύρας κ. Γερβάσιος. Ἐπίσης ἀνεχώρησεν εἰς Ζιντζῆ-δερὲ ὁ ἐπ' ἀδείᾳ διατρίψας ἐνταῦθα ἐπί τι διάστημα σεβασμ. μητροπολίτης Καισαρείας κ. Νικόλαος.

Θεολογ. Σχολή. Ταμίας τῆς ἐφορείας τῆς Ἱερᾶς Θεολογ. Σχολῆς ἀντὶ τοῦ παραιτηθέντος σεβ. μητροπολίτου Νεοκαισαρείας κ. Πολυκάρπου, διωρίσθη συνοδικῇ ἀποφάσει ὁ σεβ.μητροπολίτης Αἴνου κ. Ἰωακείμ.

Ἁγιοταφικαὶ ἑορταί. — Τῇ 23 παρελθόντος ὀκτωβρίου, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, πανηγυριζούσης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Σιὼν, τὰς συγχαρητικὰς εὐχὰς καὶ προσρήσεις τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἡρμήνευσε τῷ ἐνταῦθα ἐπιτρόπῳ τῆς Ἁγίας Σιὼν πανσλ. ἀρχιμ. κ.Βασιλείῳ Καντοπούλῳ ὁ πανσλ.Μ.ἀρχιδιάκονος—τῇ δὲ πρώτῃ τοῦ λήγοντος ἤδη μηνὸς, τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κ. Δαμιανοῦ τὴν ὀνοματικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν ἄγοντος, ἡ Α. Θ. Π. τηλεγραφικῶς διεβίβασε τὰς ἀδελφικὰς εὐχὰς αὐτοῦ καὶ προσρήσεις τῷ ἑορτάζοντι μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ, διὰ τοῦ αὐτοῦ μέσου εὐχαριστήσαντι, διὰ δὲ τοῦ πανσλ. Μ. πρωτοσυγκέλλου συνεχάρη τῷ ἐνταῦθα πανσλ. ἐπιτρόπῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Πόλεως. Τὴν θείαν λειτουργίαν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐτέλεσεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἐνταῦθα ἁγιοτφ. Μετοχίου ὁ σεβασμ. μητρ. πρώην Καισαρείας κ. Ἀμβρόσιος, πλήθους εὐσεβῶν ἐκκλησιαζομένου.

Μονὴ Σενᾶ.—Τῇ 25 τοῦ μηνὸς τούτου, τῆς ἱερᾶς τοῦ Σινᾶ μονῆς πανηγυριζούσης, ἡ Α. Θ. Π. ηὔξατο τὰ δέοντα διὰ τοῦ ἱερλγ. δευτερεύοντος τῷ παρ' ἡμῖν ἐπιτρόπῳ τῆς μονῆς πανοσλ.ἀρχιμ.κ.Νικοδήμῳ Τσέκῳ.

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΕΝ ΕΣΠΕΡΙΑ.

—Ἀπό τινων μηνῶν, ἕνεκα λόγων ὑγιείας, παρατησάμενος τὴν ἐν Τεργέστῃ διακονίαν ὡς προϊστάμενος τῆς ὁμογενοῦς αὐτόθι κοινότητος, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἱερὰν αὐτοῦ μετάνοιαν ὁ πανοσλ. ἀρχιμανδρίτης τοῦ πατριαρχ. ἀποστολικοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου κ. Ἰεζεκιὴλ Βελανιδιώτης. Ἐφησυχάζων ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ Βελανιδιᾶς,τῇ κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν Μεσσηνίας, ἐξελέγη ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτῆς παμψηφεὶ ἡγούμενος, μὴ ἀποδεξάμενος τὴν ἐκλογὴν, ὅπως ἀπερισπάστως ἀσχολῆται εἰς τὰς ἱστορικὰς σπουδὰς, ὧν ἀρκετὰ προϊόντα ἐξέδωκεν ἡ «Ἐκκλησ. Ἀλήθεια» κατὰ τὰ πέντε τελευταῖα ἔτη.

Τὸ προσεχὲς τεῦχος ἐκδοθήσεται τῇ 15 Δβρ.

ΜΕΘΥΜΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Τῇ 22ᾳ ἰουλίου ἀπεβίωσεν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ, μετὰ μακρὰν ἀσθένειαν, ὁ μητροπολίτης **Μεθύμν.νης Στέφανος Σουλέθης.** Γεννηθεὶς ἔν τινι κώμῃ τῆς ἐπαρχίας Κορητσᾶς τῇ 10 μαΐου 1847, ἐχειροτονήθη διάκονος τῇ 9 ἰουλίου ἐν Χάλκῃ, ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου οἰκουμεν. πατριάρχου Ἀνθίμου τοῦ ἀπὸ Ἐφέσου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀπονομῆς τῶν πτυχίων τῆς Θεολογ. Σχολῆς,ἧς ἦν τότε τελειοδίδακτος. Ἐχρημάτισεν ἔκτοτε μέχρι θέρους τοῦ 1886 διδάσκαλος ἐν σχολείοις τῆς ἐπαρχίας Ἐφέσου καὶ ἀρχιδιάκονος Σμύρνης καὶ διδάσκαλος αὐτόθι τῶν ἱερῶν (77—86).Ἐκλήθη κατόπιν ὡς Μ.ἀρχιδιάκονος καὶ κατὰ ὀκτώβριον τοῦ 1887 ἐχειροτονήθη μητροπολίτης Ἀλὰ Σεχὶρ, ἀφ' ἧς μετετέθη, κατὰ φεβρουάριον τοῦ 1896,εἰς Μέθυμναν,ἐπὶ διαδοχῇ τοῦ θανόντος Νικηφόρου Γλυκᾶ,ἔκτοτε δ'ἐποίμαινε τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν, ἀταπώμενος ὑπὸ πάντων καὶ τιμώμενος. Ἐκλήθη μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου τρίς· ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀνθίμου τοῦ ἀπὸ Λέρου (1895—8)—ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Ε' (1900 διατελέσας ἕως τοῦ 1902) καὶ ὑπὸ τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης Ἰωακεὶμ (1905—7), διακριθεὶς ἐν παντὶ κλάδῳ διακονίας ἐπὶ χαρακτῆρος ἀκεραιότητι, χρηστότητι τρόπων, καὶ ἐμμονῇ εἰς τὰς ἰδέας αὐτοῦ.

ΠΡΕΣΠΩΝ ΑΝΘΙΜΟΣ

Μόλις πεντηκοντούτης, ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τὸν αὔγουστον ὁ μητροπολίτης **Πρεσπῶν καὶ Λυχνιδοῦ Ἄνθιμος Τουμπαλίδης.** Ἐν Λουλὲ Βουργάζ τῆς Θράκης γεννηθείς, τελειόφοιτος τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολγ. Σχολῆς (1892), ὑπηρέτησεν ὡς γραμματεὺς παρὰ τῷ μητροπολίτῃ Σισανίου Ἀθανασίῳ Νικολαΐδῃ μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 1900, ὅτε παρὰ τῷ μητροπολίτῃ Ἀμασείας Ἀνθίμῳ Ἀλεξούδῃ προσληφθεὶς ἐχειροτονήθη μετὰ μικρὸν ὑπ' αὐτοῦ (βοηθὸς ἐν τῇ διοικήσει τῆς ἐπαρχίας) ἐπίσκοπος Σεβαστῆς, καὶ διέμεινε βραχὺν παρ' αὐτῷ χρόνον, μεταβὰς ὕστερον εἰς Παρισίους διὰ λόγους ὑγιείας. Ἐπανελθὼν ἐνταῦθα, ἐξελέγη πρὸ τριῶν ἐτῶν μητροπολίτης Πρεσπῶν. Διατριβαί τινες ὑπὸ τὸ κοσμικὸν αὐτοῦ ὄνομα (Μαργαρίτης) ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν Ἀρκαδιουπόλεως καὶ Σισανίου, καὶ ἄξιαι ἀναγνώσεως ἕνεκα τῶν πολλῶν καὶ χρησίμων ἐν αὐταῖς εἰδήσεων, ἐξεδόθησαν ἐν τοῖς τόμοις ΙΣΤ' καὶ Κ' τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας».

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ ΙΕΡΕΜΙΑΣ

Πλήρης ἡμερῶν ἀπεβίωσε πρὸ διμηνίας ἐν τῇ ἐνΠελοποννήσῳ μονῇ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ὁ ἀρχιμανδρίτης Ἱερεμίας Πετρόπουλος, ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη χρηματίσας προϊστάμενος τῆς ἐν Βουγιοὺκ ἀδᾶ ὀρθοδόξου κοινότητος καὶ κατόπιν ἡγούμενος τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου Καρίπη, ἣν καὶ ἐκ βάθρων διεσκεύασε.

Περιεχόμενα:

Κανὼν κατὰ ἀθέων — Κανονικοῦ δικαίου ἀπόκρυφα —Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ —Νεκρολογίαι.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΛΣΤ'. ΤΟΜΟΣ ΛΕ' ΑΡΙΘΜ. 26 نومرو ٢٦

اكليسياستيكى آليتيا

صاحب امتيازى دوم پطريقخانه‌سى
مدير مسئولى مانوئيل يده‌ون

محل اداره ونشرى
دوم پطريقخانه‌سى

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

15 Δεκεμβρίου 1915 ١٥ كانون اول ١٣٣١

Ἀναστείλασα τὴν ἔκδοσιν αὐτῆς ἡ «Ἐκκλησιαστ. Ἀλήθεια» ἐπανέλαβεν ἀπὸ τῆς 30 νοεμβρίου αὐτὴν, ὑποστηρίξει τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου. Ἔχουσα λαμβάνειν ἀπὸ πολλῶν ἰδιωτῶν, ἱερῶν ἱδρυμάτων, καὶ κοινοτήτων πολλὰς συνδρομὰς, αἵτινες ἀποστελλόμεναι ἀρκοῦσι πρὸς συντήρησιν αὐτῆς ἀπερίσπαστον ἐπὶ ἔτη ἀρκετὰ, παρακαλεῖ καὶ πάλιν τοὺς δυναμένους ἐκ τῶν συνδρομητῶν τοῦ φύλλου ὅπως ἐξοφλήσωσι μέρος τοὐλάχιστον τῶν εἰς αὐτὸ χρεωστουμένων. Τὴν παράκλησιν ταύτην ἀπευθύνει ἡ «Ἐκκλ. Ἀλήθεια» ἰδίως πρὸς τὰς ἐκτὸς τοῦ Κράτους κοινότητας καὶ μονὰς, καὶ πρὸς τοὺς ἐν Ἀμερικῇ συνδρομητὰς καὶ τὰς ἑλληνικὰς ἐν αὐτῇ κοινότητας, μετὰ χρηστῶν προσδοκιῶν.

ΚΑΝΩΝ ΚΑΤΑ ΑΘΕΩΝ

(τέλος· συνέχειαν ἴδε ἐν 196 σελίδι)

Τὰ θρυλλήματα περὶ τῶν ἐν Φαναρίῳ δῆθεν ἀθέων, ἃ τοσοῦτον ἐτάραξαν ὄχι τοὺς ἐν τῇ συνοικίᾳ ταῦτα θεοσεβεῖς καὶ πιστοὺς καὶ λογίμους κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς, ἀλλὰ καλογήρους, οὓς ἐχώριζον ἀφ' ἡμῶν «οὔρεά τε σκιόεντα, θάλασσά τε ἠχήεσσα», τοὺς ἐν Πάτμῳ δῆλα δὴ, ἄγνωστον εἴπερ εἰς αὐτὴν ἐξαπεστάλησαν, οὐχὶ δ' εἰς ἑτέρας σχολάς· ἄπορον δὲ θέλει φανῇ πᾶσι τοῖς φιλίστορσιν ὅτι τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς μόνης οἱ μοναχοὶ καὶ διδάσκαλοι γνῶσιν ἔλαβον τοῦ κατὰ τεσσάρων φαναριωτῶν ἀθέων κανόνος, οὗ τὸν χρόνον ἀγνοοῦμεν τῆς ἐμφανίσεως. Ἴσως ἐπιτρέπεται μόνον ἵνα συνδυάσωμεν τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ πρὸς τὸ κατὰ Μεθόδιον τὸν Ἀνθρακίτην ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Γ' ραδιουργηθὲν δρᾶμα. Ἀκολουθήσας ὁ πολυμαθὴς οὗτος ἱερομόναχος τῷ φιλοσοφικῷ συστήματι τοῦ Μαλεβραγχίου, σεβασθέντος τὴν καρτεσιανὴν φιλοσοφίαν, ἣν ἐπόμενον ἵνα κηρυχθῇ ἄθεος, ὡς ἐκηρύχθη τοιοῦτος ὑπὸ τῶν θεολόγων τῆς Σορβόνης καὶ τῶν ἰησουϊτῶν ὁ φίλος τῆς Χριστίνης τῆς Σουηδίας Καρτέσιος, ὡς ἐθεωρήθη ὁ Μαλεβράγχιος ἕνεκα τοῦ σεβασμοῦ, ὃν εἶχε πρὸς τὰς ἰδέας τοῦ Καρτεσίου, ἀφοῦ μάλιστα μέχρι τινὸς αἱ ἰδέαι καὶ τούτου περὶ Θεοῦ, ὃς ἐθεωρεῖτο —κατὰ τοὺς ὁμοίως φιλοσοφοῦντας— ἡ ἀπειρία καὶ τοῦ τόπου καὶ τῆς νοήσεως, ὁ νοητὸς κόσμος καὶ ὁ τόπος τῶν πνευμάτων, αἱ ἰδέαι αὗται ἐδείκνυόν τινα σχέσιν πρὸς τὸν τοῦ Σπινόζα πανθεϊσμόν. Καὶ ὑπῆρξε μὲν ἄνθρωπος—ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος Φαρδέλας ἀποθανὼν τρία μετὰ τὸν Μαλεβράγχιον ἔτη —ἀποδείξας ἐκ τῶν ἀρχῶν τοῦ περιωνύμου ἐ-

κείνου γερμανοῦ φιλοσόφου, ὅτι ἡ τοῦ σωματικοῦ κόσμου ὕπαρξις ἀδύνατον 'ν' ἀποδειχθῇ, βεβαιοῦται δὲ διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως· ἀλλ' ὑπῆρχον βεβαίως καὶ παρ'ἡμῖν λόγιμοι διδάσκαλοι γνῶσιν οὕτως ἢ ἄλλως ἔχοντες τῆς τοῦ Μαλεβραχίου φιλοσοφίας, ἣν ὁ Ἀνθρακίτης ἐνεστερνίζετο, καὶ δυνάμενοι 'να σπερμολογῶσιν ὅτι, ἀφοῦ ὁ γερμανὸς φιλόσοφος παρεδέχετο σταθερὰν ἕνωσιν δημιουργοῦ καὶ δημιουργήματος, ἀνθρωπίνου λόγου καὶ ἀπολύτου λόγου, ἀφοῦ διεδίδοντο ἤδη τὰ διδάγματα αὐτοῦ περὶ ἐκτάσεως ὡς οὐσίας τῶν σωμάτων καὶ νοήσεως ὡς οὐσίας τῆς ψυχῆς, καὶ περὶ Θεοῦ καθὸ πραγματικῆς ἀρχῆς πάσης οὐσίας καὶ νοήσεως, καὶ τὰ λοιπά, ἃ κατὰ πλάτος ἐκτίθησιν ἡ ἱστορία τῆς φιλοσοφίας, οἱ τοιοῦτοι, κατὰ τὸ εὐαγγελικὸν, ἠδύναντο 'να φωνασκῶσι περὶ τῶν τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας ὀπαδῶν «τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων»; Βάρνης καὶ Δέρκων μητροπολῖται, πρωτοσύγκελλός τις τέως ἄγνωστος τοῦ πατριάρχου βεβαίως Παΐσίου τοῦ Κιομουρτζόγλου, καὶ διδάσκαλός τις Εὐθύμιος, οἱ τέσσαρες αὐτοὶ οἱ καταγγελλόμενοι ἐπὶ ἀθείᾳ, δείκνυνται, κατὰ τὴν τοῦ Μακαρίου πρὸς τὸν πατριάρχην ἐπιστολὴν, πανθεῖσται, συκοφαντούμενοι δηλονοῦν ὡς τοιοῦτοι· «κἂν διαρραγῶσιν ἐρυγγάνοντες ἀρχὴν τοῦ παντὸς αὐτόματον καὶ τύχην τὰ ἀνθρωπάρια ταῦτα»· τὸ τεμάχιον τῆς ἐπιστολῆς ἀποδείκνυσι τοῦτο σαφῶς.

Ἴδωμεν νῦν οἵοί τινές εἰσιν οἱ γενόμενοι θέματα τῆς σατύρας φανατικοῦ τινὸς φαναριώτου, οἷα τὰ «ἀνθρωπάρια».

Ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ, λαϊκοῦ βεβαίως, Εὐθυμίου, σημειοῦμεν ὅτι τὸ πρῶτον λαμβάνομεν γνῶσιν τοῦ ἀνδρὸς ὡς φιλοσόφου τὴν τῆς σχολαστικῆς φιλοσοφίας ἐπήρειαν ἀποσείσαντος, καὶ ὡς διδασκάλου τῶν τέκνων τοῦ μεγάλου διερμηνέως τῆς Γῆ. Πύλης καὶ μεγάλου λογοθέτου τῆς Μ Ἐκκλησίας Ἀλεξάνδρου Γκίκα, οὗ παραθήγει τὴν φιλοτιμίαν ὁ Μακάριος καὶ τὴν ἄγνωστον ἡμῖν εὐσέβειαν διὰ τῆς ἀναμνήσεως τῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν — οὕπω μελετηθεισῶν ἀπροσωπολήπτως—ὑπηρεσιῶν τοῦ πρὸς μητρὸς πάππου αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐξ ἀπορρήτων. Ἐγένετο λοιπὸν ὁ πανθεῖστὴς **Εὐθύμιος διδάσκαλος** τοῦ Γρηγορίου Γκίκα, καλῶς ὑπηρετήσαντος ὡς τῷ μεγάλου διερμηνέως καὶ τούτου καὶ κατόπιν ὡς ἡγεμόνος Μολδαυίας καὶ Βλαχίας.

Τοῦ πρωτοσυγκέλλου, τρίτου μέλους ὄντος τῆς πανθεϊστικῆς ἐν Φαναρίῳ τετρακτύος, ἀγνοοῦμεν τὸ ὄνομα, κατὰ δυστυχίαν.

Ὁ δὲ καταγγελλόμενος ἐφ' ὁμοίαις ἰδέαις Δέρκων ἦν βεβαίως **Σαμουὴλ ὁ Χαντζερὶς**, διότι περὶ τοῦ πρὶν αὐτοῦ Νικοδήμου οὐδεμίαν γινώσκω μαρτυρίαν ὡς ἀνθρώπου λογίμου. Ἐφιλοσόφει λοιπὸν καὶ ὁ Σαμουὴλ, ὁ τότε γινωσκόμενος ὡς ὀπαδὸς τῆς περιπατητικῆς φιλοσοφίας, καὶ παρὰ τοῖς ἡμιμαθέσιν ἦν δυνατὸν 'να συκοφαντηθῇ ὡς ἄθεος. Ἐὰν περὶ τοῦ πολυμαθεστάτου Φωτίου γινώσκωμεν ὅτι κατηγγέλλετο ὑπὸ πολεμίων ἀνδρῶν ὡς Ὁμήρου καὶ ποιητῶν παλαιῶν ὑποψιθυρίζων ἐν ταῖς ἱερουργίαις τὰ ῥήματα, καταδεικνυομένης οὕτω τῆς πρὸς τὰ θαυμάσια ἔργα τῶν ἑλλήνων πεζογράφων καὶ ποιητῶν λατρείας, φρονῶ πολὺ δυνατὸν ὅτι καὶ ὁ Σαμουὴλ ἕνεκα τῆς συχνῆς ποιητῶν καὶ πεζογράφων ἑλλήνων μελέτης ἐφείλκυσεν ἡμιμαθῶν καὶ ἀμαθῶν τὴν δυσμένειαν, τὸν φθόνον, τὴν καταδρομήν· καθὸ πεπαιδευμένος εἶχε σχέσεις μετὰ λογίμων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἐμελέτα καὶ τὸν Πλάτωνα· καί τινας τοῦ φιλοσόφου τούτου διαλόγους καὶ τὴν Πολιτείαν μετέφρασε, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Ἰακώβου Ρίζου Νερουλοῦ ἐν τῇ «Ἱστορίᾳ τῶν γραμμάτων παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἕλλησι». Τοὺς ἀμαθεῖς κληρικοὺς περιεφρόνει πάντοτε καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν περιοδευόντων καὶ ἐπαιτούντων μοναχῶν, τῶν καὶ δυναμένων 'να διαδίδωσιν ἀδεῶς πᾶσαν δυςφημίαν, «ἐπεθύμει 'να σμικρύνῃ διὰ τῆς περιφρονήσεως, ἣν ἐδείκνυε πρὸς αὐτοὺς δημοσίως· ὅθεν ἡμέραν τινὰ, ἰδὼν δύο ἐξ αὐτῶν διαβαίνοντας, προσεκάλεσεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· ἄθλιοι! ἀπηγόρευσα νὰ συχνάζητε εἰς τὰς οἰκίας τῶν λαϊκῶν· διατί λοιπὸν ὑπάγετε εἰς τὰς τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ Ξενοφῶντος; — Παναγιώτατε, ἀπεκρίθησαν ἔκθαμβοι, συκοφαντοῦσιν ἡμᾶς· διότι πρῶτον ἤδη ἀκούομεν περὶ τούτων τῶν ἀγνώστων ἡμῖν ἀνθρώπων. Ὀρκιζόμεθα εἰς τὸ Εὐαγγέλιον ὅτι ἀγνοοῦμεν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν». Ταῦτα ὁ Ρίζος, ὁ δεικνύων οὕτω τὸ πρὸς τοὺς ἀμαθεῖς μοναχοὺς μῖσος τοῦ Σαμουὴλ, ἴσως ἐκδικοῦντος ἑαυτὸν ἐπὶ τῇ καταδρομῇ, ἣν ὑπέστη κατὰ τὸ πρῶτον ἢ δεύτερον ἔτος τῆς ἱερατείας αὐτοῦ ὡς μητροπολίτου. Μέτιθι τὸ τῆς ἐκλογῆς ὑπόμνημα (δεκεμβρίῳ μηνὶ ,αψλα') παρὰ Κομνηνῷ Ὑψηλάντῃ.

Τέταρτος ἄθεος, καὶ οὗτος ἀνὴρ λόγιμος, ἦν ὁ Βάρνης ὁ χειροτονηθεὶς δύο σχεδὸν ἔτη πρὸ τοῦ Σαμουὴλ οὗ τὸ ὄνομα μανθάνει ἡμᾶς Χρύσανθος ὁ Νοταρᾶς ἐν ἐπιστολῇ τοῦ ᾳψλ΄, κατ' ἀπρίλιον, ἀποστελλομένῃ μὲν πρὸς τοὺς ἐν Βάρνῃ ὀρθοδόξους, συνιστώσῃ δὲ τὸν ἀναδειχθέντα νεωστὶ μητροπολίτην αὐτῶν **Παγκράτιον.** Τὸ χειρόγραφον ΧΕ΄ τῆς τοῦ Μετοχίου βιβλιοθήκης ἐν φύλλῳ — περισώζει τὴν ἐπιστολήν, ταῦτα δ' ἐξ αὐτῆς ἀρυόμεθα, ἀρκετὰ μὲν εἰς διαφώτισιν ἡμῶν ἐπὶ τούτου τοῦ ζητήματος, ἀρκετὰ δ' ἵνα συστήσωσιν εἰς τὴν εὔνουν μνήμην τῶν ἐπιγενησομένων τὸν δῆθεν πανθεϊστὴν ἱεράρχην. Τάδε γράφει ὁ Χρύσανθος· «Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ τώρα εὕρομεν καιρὸν ἁρμοδιώτατον, καὶ μέσον ἀξιώτατον, τὸν πανιερώτατον καὶ λογιώτατον μητροπολίτην Βάρνης καὶ ὑπέρτιμον κὺρ Παγκράτιον, δὲν ἐλείψαμεν νὰ σᾶς γράψωμεν τὸ παρὸν εὐχετικὸν ἡμῶν γράμμα· καὶ πρῶτον μὲν εὐχόμεθα (κλπ)· δεύτερον δὲ σᾶς φανερώνομεν περὶ τοῦ ρηθέντος ἀρχιερέως σας κὺρ Παγκρατίου, ὅτι βέβαια βλέποντας ὁ ἅγιος Θεὸς τὴν καλήν σας γνώμην καὶ εὐλαβητικὴν προαίρεσιν καὶ διάθεσιν εἰς τὰ θεῖα, εὐδόκησε, μετὰ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ προαρχιερατεύοντος ἐν ὑμῖν μακαρίτου κὺρ Ἀθανασίου, νὰ ἀποκατασταθῇ ἀρχιερεὺς εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην καὶ εἰς ὑμᾶς ὁ ρηθεὶς κὺρ Παγκράτιος, ἄνθρωπος τίμιος καὶ εὐλαβὴς, θεοσεβὴς τε καὶ ἐνάρετος, στολισμένος μὲ σπουδὴν μαθημάτων τόσον τῆς ἔξω σοφίας ὅσον καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς ἱερᾶς θεοσοφίας, τὰ θεῖα καλῶς πεπαιδευμένος καὶ ἄξιος, μὲ τὴν ἐμπειρίαν τῆς μαθήσεώς του καὶ τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν ἱερῶν λογίων, νὰ σᾶς ὠφελήσῃ κατὰ ψυχὴν μεγάλως, καὶ νὰ σᾶς ὁδηγήσῃ εἰς ὁδοὺς σωτηρίους τῆς εὐαγγελικῆς χάριτος· πρᾶός τε καὶ ἥσυχος· ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὸ ἀγγελικὸν ἡμφιεσμένος σχῆμα καὶ καλῶς διαπρέψας ἐν τούτῳ (κλπ), ὅστις καὶ παρ' ἡμῖν ἐχρημάτισε διάκονος καιρὸν ἱκανὸν, καὶ ἐπολιτεύθη τίμια καὶ χριστιανικὰ, καὶ ἐδείκνυε σημεῖα προκοπῆς καὶ αὐξήσεως μὲ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ἐπιμονὴν τῆς σπουδῆς». Ἀνεχώρει δ' ὁ Παγκράτιος εἰς τὴν Βάρναν, κατὰ τὴν τοῦ χειρογράφου τούτου μαρτυρίαν, ἐκ τῆς ἡμετέρας πόλεως ἐν ἀπριλίῳ μηνὶ ᾳψλα΄.

Ἄγνωστος ἡ καταστροφὴ τοῦ δράματος τούτου τῶν πανθεϊστῶν γνωρίζοντος ἡμῖν ἕνα μητροπολίτην πεπαιδευμένον, τὸν Βάρνης Παγκράτιον, καὶ ἕνα φιλόσοφον λαϊκόν. Ὑποτίθημι τὴν τοῦ δράματος σκηνὴν κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς πρώτης ἱερατείας τοῦ πατριάρχου Παϊσίου Β΄. Ἀποκρούω τὴν ὑπόθεσιν ὅτι κατὰ τὰς ἱερατείας Ἱερεμίου καὶ Νεοφύτου συνεπλέκοντο αἱ σκηναὶ τοῦ πανθεϊστικοῦ δράματος, αἱ κινήσασαι τὸν Μακάριον εἰς ὑποστήριξιν τοῦ θρησκεύματος, εἰς ἐκδίκησιν τοῦ βλασφημουμένου Θεοῦ. [Εἴπερ ἐπὶ τούτων τῶν πατριαρχῶν ἐγίνοντο ταῦτα, πρὸς αὐτοὺς ἐπιστέλλων ὁ Μακάριος ἤθελεν ὑπομνήσει ὅτι συμπολῖται ἐτύγχανον οἱ σύντρεις· ἀλλ' αὐτὸς ἐπὶ τῆς πρὸς ἐκείνους οἰκειότητος στηρίζεται μόνον, ὡς ἡ ἐπιστολὴ ποιεῖ δῆλον.

Δυσεξήγητον, μετὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην μιᾶς σελίδος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας, φαίνεταί μοι τὸ ἀναθρώσκειν πρὸ τῶν μέσων τῆς ΙΗ΄ ἑκατονταετηρίδος ἐν τῷ Φαναρίῳ πανθεϊστὰς, καὶ τὸ δημιουργεῖσθαι συζητήσεις φιλοσοφικὰς καὶ θρησκευτικὰς οὐχὶ εἰς ἓν μέρος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς, ἀλλ' εἰς πλείονα τοῦ ἑνός. Δέκα ἢ δεπαπέντε ἔτη πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν ἐν Φαναρίῳ δῆθεν πανθεϊστῶν, ἡ κοινότης τῶν ὀρθοδόξων Θεσσαλονίκης ἐταράττετο ἀφ' ἑνὸς μὲν διά τινα δογματικὴν διδασκαλίαν, περὶ ἧς ἄλλοτ' ἐκδοθήσονται τὰ διαφωτίζοντα τὴν ἐπ' αὐτῇ διχοστασίαν ἐπίσημα γράμματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τὸν ἀνταγωνισμὸν φιλοσόφων τινῶν, ἐν οἷς ἐξάρχων κατηγγέλλετο Παχώμιός τις, καλόγηρος, «ὑριστὴς τοῦ Ἀριστοτέλους ἄκρος»—μαθητὴς τοῦ Μεθοδίου γενόμενος καὶ οὗτος καὶ συκοφαντούμενος ἐπίσης ὑπὸ Μακαρίου ὅτι «ἐπαγγέλλεται τὰ τῶν σοφῶν»—καί τοι φαίνεταί πως ἀπροσδιόνυσον ὅτι ὁ τὰ τῶν σοφῶν «ἐπαγγελλόμενος» ἐξηκρίβου καὶ κατέκρινε τὰ δόγματα τῶν ἀπὸ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων. Καὶ ταῦτα μὲν ἐν ἀρχαῖς τῆς πρώτης ἱερατείας Ἱερεμίου τοῦ Γ΄. Ἀλλὰ πρὸ τούτου, κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ΙΗ΄ ἑκατονταετηρίδος, σκανδαλώδης τις εἴδησις, ἐκ ραιδεστοῦ προερχομένη, διδάσκει ἡμᾶς ὅτι δέον 'ν' ἀναζητήσωμεν πανταχόθεν καὶ παντοίῳ τρόπῳ τὸν λόγον, δι' ὃν τοιαύτη τις ἐξεδηλοῦτο τότε παρ' ἡμῖν τάσις εἰς ἐξονύχισιν θεωριῶν καὶ ζητημάτων, ἀσυλλήπτων ὑπὸ κοινοῦ νοός. Ἐν τῷ χειρογράφῳ ΥΕ΄ τῆς ἁγιοταφικῆς ἐνταῦθα βιβλιοθήκης (φύλλω μθ΄) εὑρίσκω γράμμα Δοσιθέου τοῦ Νοταρᾶ, γράφοντος (— κατὰ μῆνα ἰούλιον) πρός τινα

Νικόλαον, ἐπίτροπον ὄντα τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν ραιδεστῷ καὶ συνιστῶντος αὐτῷ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν κουτίων, τῶν περιφερομένων ἐντὸς τῶν ναῶν καθ' ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις καὶ ἐν κηδείαις, ἐκ δὲ τούτου τοῦ γράμματος ἀποσπῶ τὰ σημειώσεως ἄξια ταῦτα· «σὲ παρακαλοῦμεν ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ κάμῃς δύο πράγματα· τὸ ἕνα, τὸ κελλί, ὁποῦ ἔχομεν αὐτοῦ, νὰ βάλλῃς κανένα χρήσιμον ἄνθρωπον 'να κάθεται μέσα, ὁποῦ νὰ μὴ τὸ χαλνᾷ· καὶ πλέον ξένους καλογήρους καὶ διδασκάλους διαβόλους νὰ μὴ βάνετε». Χαρακτηριστικὸν τῆς τότε ζωῆς τοῦ διασκεπτικοῦ πνεύματος παρ' ἡμῖν, κἂν ὑποτεθῶσιν οἱ διάβολοι διδάσκαλοι ξένοι καλόγηροι ὄντες, κἂν ἀποδεξώμεθα τούτους δύο τάγματα ταραξιῶν. Ἀλλ' ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ «προέδρου τῶν ὑπερτίμων» μητροπολιτῶν ὕπαρξις διδασκάλων διαβόλων, εἶτ' οὖν περισσοτέρων τοῦ ἑνός, ἐν τῇ μακεδονικῇ μεγαλοπόλει διχοστασίαι θεολογικαὶ καὶ φιλοσοφικαί, ἐν αὐτῇ τῇ τοῦ Κράτους πρωτευούσῃ καὶ ἐν Φαναρίῳ ὕπαρξις πανθεϊστῶν ὄθεν, καὶ ταῦτα ἐν διαστήματι τριακονταετίας, ἀποδεικνύουσι λαμπρῶς ὅτι οὐδέποτ' ἐπαύσαντο συζητοῦντες οἱ πατέρες ἡμῶν ἐκεῖνοι καὶ λόγον αἰτοῦντες τῶν διδασκομένων αὐτοῖς ὑψηλῶν ἀληθειῶν, ἐν καιροῖς, καθ' οὓς ἔλειπον αὐτοὺς πολλὰ μέσα διαδόσεως καὶ ἀνταλλαγῆς τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς ἐπ' αὐτῶν δευτέρας καὶ τρίτης φροντίδος, τῆς καὶ σοφωτέρας.

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ ΑΦΙΕΡΩΤΙΚΟΝ

Τοῖς φιλίστορσι γίνεται γνωστὸν πρώτην ἴσως φορὰν τὸ μετὰ χεῖρας ἀφιερωτικὸν γράμμα, οὐχὶ βεβαίως πρὸς τὸ καταστῆσαι γνωστὴν τὴν γραμματικὴν αὐτοῦ σύνθεσιν. Καθ' οὓς ἐγράφη καιροὺς ἦσαν πολλότατοι «δαμασκηνοὶ ἱερομόναχοι» δῆλά γε δὴ καλόγηροι γραφῆς ἑλληνικῆς μόλις ἀνεκτῆς εἰδήμονες καὶ γνῶσται βεβιασμένης ἀναγνώσεως. Ἐν αὐτῷ τῷ ΧΕ' κώδηκι τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου παρὰ τῷ ἀφιερωτικῷ τοῦ Δαμασκηνοῦ κεῖται παράλληλον γράμμα τινὸς ἐπισκόπου Βρεσθένης, οὐχὶ ἐλαττουμένου τοῦ Δαμασκηνοῦ ὡς πρὸς τὴν γνῶσιν τῆς ἑλληνικῆς ἀλφαβήτου. Ἀλλὰ κ' ἐκεῖνο καὶ τοῦτο δεικνύουσιν, ὡς καὶ ἕτερα παρόμοια, τὴν εὐσέβειαν τῶν γραφόντων· Ἀλλ' αὐτὴν ἀκριβῶς ζητοῦμεν 'ν' ἀνεῦρωμεν εἰς δμοίας ἰδιωτικὰς πράξεις. Ἀλλὰ τὴν εὐσέβειαν, τὴν μόλις ὑπὸ πιναρὸν γλωσσικῶς καὶ γραμματικῶς ἔνδυμα προβάλλουσαν, ἐν πᾶσι σχεδὸν τοῖς ἐπισήμοις κώδηξιν ἀπαντῶμεν. Οἱ τὰς σελίδας ἀναδιφήσαντες ἐπισκοπικῶν καὶ μοναστηριακῶν κωδήκων, γραφέντων πρὸ τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος, πολὺ συνεχῶς συναντῶσι γράμμασιν ἰδιωτῶν, ἀφιερούντων εἰς σχολεῖα καὶ μονὰς καὶ ναοὺς ἀκίνητα καὶ κινητά, μικρᾶς ἢ πολλῆς ἀξίας, καὶ τὰ πλεῖστα τῶν εὐσεβοφρόνων τούτων ἀφιερωτικῶν γραμμάτων, κατὰ ἐννενήκοντα τοῖς ἑκατόν, εἰσὶν ἀμαθέστατα γεγραμμένα. Πάντες οἱ τῶν κάτω χρόνων λόγιμοι Ἕλληνες τὴν ἀμάθειαν ταύτην ἀποδύρονται· ἐν τούτοις οἱ διακρινόμενοι ἐπ' αὐτῇ ἐπλούτουν τὴν εὐσέβειαν, τὴν θερμὴν, ἐκείνην τὴν πασῶν μείζονα τῶν ἀρετῶν, ἥτις συνετήρησε ναοὺς καὶ μονὰς καὶ σχολεῖα καὶ νοσοκομεῖα καὶ κοινότητας. Τὴν ἀρετὴν ταύτην παρίστησι σαφῶς τὸ γράμμα τοῦ Δαμασκηνοῦ, προσκολληθὲν ἐν τῷ ΧΕ' κώδηκι πλησίον ὁμοίων, ἀναφερομένων εἰς μονὰς κειμένας ἐν Τριπολιτζᾷ καὶ Στεμνίτζᾳ καὶ τοῖς πέριξ. Ἴσως ἡ εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον ἀφιερουμένη μονὴ ἦν ἡ μέχρι τοῦδε σωζομένη μονὴ τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἐν τῷ δήμῳ Τρικολώνων τῆς ἐπαρχίας Γόρτυνος (βλ. σελ. 724 τόμου Β' τῶν «Ἑλληνικῶν» Ἰακώβου Ρίζου Ραγκαβῆ) — λέγω δὲ «ἴσως», διότι οὐδεμίαν ἡμῖν εἰκασίαν ἐπιτρέπει τὸ γράμμα 'να σχηματίσωμεν, πολλῷ μᾶλλον βεβαιότητα, περὶ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἔκειτο ἡ εἰς τὴν Ἁγίαν Σιὼν προσηλουμένη ἐν ἀρχαῖς τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος ἱερὰ μονή. Ἡ μετ' εὐλαβείας πολλῆς συγγεγραμμένη διατριβὴ τοῦ ἐλλογίμου κ. Ν.Π.Δημητρακοπούλου, ἡ ἐν τῷ Β' τόμῳ τῆς «Ἀρκαδικῆς Ἐπετηρίδος» τοῦ κ. Τ. Κανδηλώρου, οὐδεμίαν χορηγεῖ μοι περὶ τοῦ παρελθόντος τῆς μονῆς τοῦ Προδρόμου εἴδησιν. Αἱ ὀλίγαι λέξεις, ἃς ἀφιέρωσεν εἰς τὴν μονὴν ταύτην ὁ κ. Ἀθαν. Παπαχριστόπουλος εἰς τὸ μικρὸν βιβλίον αὐτοῦ «Τρικολωνικά», οὐδαμῶς ἱκανοποιοῦσι φιλίστορα πόθον.

Ὅταν ποτε γραφῇ ἱστορικόν τι σημείωμα περὶ μονῆς τινὸς Προδρόμου κειμένης ἐν Πελοποννήσῳ, χρησιμεύσει καὶ τὸ παρὸν ἀφιερωτικὸν γράμμα

»Τῷ μακαριωτάτῳ, σοφοτάτῳ τε, καὶ λογιωτάτῳ ἡμετέρῳ τε αὐθέντι καὶ δέσπότι πατρὶ ἡμῶν καὶ πατριάρχι τῆς ἁγίας πόλεως ἰ[ησ]ῦ καὶ πίσης παλαιστίνης· κ(ῷ) κ(ῷ) μοι χρυσάνθω· τὴν ἐδαφιεῖ μετάνοιαν δουλοικῶς ἀπονέμω καὶ τὴν ἁγίαν της δεξιὰν εὐλαβῶς κατασπάζωμαι· δεώμενος τοῦ παντοδυνάμου θεοῦ νὰ τὴν ἀπολαύσει τὸ παρόν μου ἐν εὐτυχίαις πολλόταταις

Ἄλο δέσποτά μου μακαριωτατε, θέλετε γεινώσκει ὅτι ἔστοντας καὶ νὰ ἔλθω εἰς ἐσχάτην πενί· καὶ μεγάλην ἀδυναμίαν. ἀπὸ γερατία, καὶ ἀσθένιαις πολώταταις· νῦρα ἕνα μονήδριον ἐρημομένον. εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ τιμίου προδρόμου·

καὶ τὸ ἀνακένησα, χάρητι θεοῦ καὶ δι' εὐχῶν ἁγίων, καὶ εὑρήσκομε ἕως τὴν σήμερον. καὶ κυβερνώμεστε χάριτι θεοῦ. καὶ ἡ γνόμη μου εἶναι ἀποφασισμένη πῶς νὰ εἶναι ἀφιερομένω εἰς τὸν ἅγιον τάφον ὡσὰν ὁποῦ ἤμαι καὶ ἐγὼ μέλος τοῦ αὐτοῦ θεοδώχου τάφου. ὅμως θέλης τὸ μάθει καθάρια ἀπὸ τὸν γέροντα κύριον ἀθανάσιον· καὶ ἀπὸ τὸν νῦν ἐρχόμενον προτοσύγγελον· κύριον ἄνθυμον μὲ τὴν συνοδίαν του. πῶς τοὺς ἐδέκτηκα ὡσὰν ἀδελφούς. μόνον τὴν παρακαλῶ γονυκλιτῶς· νὰ ἔχω τὴν συγχώρησιν· διατὶ ἐφάνηκα παρήκοος, καὶ ἀποστάτης. ἐγνωρήζω τὸ σφάλμα μου· ἐλέγχη με ἡ συνήδισής μου ἄνευ κατηγόρων. διὰ τοῦτο τὴν ξανα παρακαλῶ· νὰ μὴν ἀποτήχω τῆς ἐτήσεος. ταῦτα μὲν αἱ δὲ πανάγιαι εὐχαὶ τῆς σῆς μακαριώτητος ἦεισαν μεθ' ἡμῶν. ,αψί. φευρουαρίω ιε'—

δαμασκηνὸς ἱερομόναχος. δοῦλος
τῆς μακαριώτητός σου».

§

Τὸ γράμμα ἐκτυποῦται ἀπαραλλάκτως. Τὸ ἐν τέλει τοῦ δεκάτου στίχου «πενὶ» σημαίνει «πνοὴν» μᾶλλον ἢ πενίαν, ἀντιβλήθην τιθέμενον πρὸς τὰς φερομένας μετ' αὐτὴν λέξεις, ἀδυναμίαν, ἀσθενείας καὶ γηρατεῖα. Δείκνυται δ' ὅτι τῆς ἁγιοταφιτικῆς ἀδελφότητος παλαί ποτε μέλος ἀποτελῶν ὁ Δαμασκηνὸς ἐπέβαλεν ἑαυτῷ οἱονεί τινα τῆς ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν ἀποκιρτήσεως τὴν ἀφιέρωσιν τῆς ἀνακαινισθείσης ὑπ' αὐτοῦ μονῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Σιών. Μ. Ι. Γ.

ΠΕΜΠΤΟΣ ΚΑΝΩΝ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Τὸ κείμενον, ὅπερ ἐκδίδοται σήμερον, ὑπεγείρει πόθον ἐξετάσεως συλλογῶν πολλῶν ἱερῶν κανόνων, ψευδεπιγράφων ἢ ἀληθογράφων, ὅσους συνέταξαν αἱ κατ' Ἀνατολὴν οἰκουμενικαὶ καὶ τοπικαὶ σύνοδοι. Ὡς ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας Θεουπόλεως ἐπεσείετό ποτε κατὰ γείτονος ἐκκλησιαστικῆς παροικίας τὸ φόβητρον ἱερῶν κανόνων τῆς Α' οἰκουμενικῆς πλειόνων ἢ τριάκοντα καὶ τεσσαράκοντα, δῆλά γε δὴ περισσοτέρων τῶν δύο δεκάδων, οὕτω καὶ πρὸ ἓξ ἢ ἑπτὰ ἑκατονταετηρίδων ἐνεφανίζοντο κανόνες ἱεροὶ συνόδων μεγάλων ἀποδεικνύοντες ὅτι, καὶ αἱ «διαλαλιαὶ» συνοδικῶν τινῶν ὁμηγύρεων ἢ συνεδριῶν, καί τις ἐπιστολὴ περί τινος κανονικοῦ ζητήματος, ἢ ψῆφός τις περὶ παρεμπιπτούσης ἐκκλησιαστικῆς ὑποθέσεως εἰς συλλογήν τινα συνοδικῶν κανόνων ἐφολκίου δίκην προσαρτώμενα, ηὔξανον τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Οὕτως ὁ τῆς Γ' συνόδου οἱονεὶ κανών, ἢ ψῆφος περὶ συντάξεως τῶν μεταξὺ τῆς ἐν Κύπρῳ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Θεουπόλεως σχέσεων φαίνεται οἱονεὶ ἀπεσχοινισμένος τῶν λοιπῶν, οὐδεμίαν μάλιστα χορηγῶν ἰσχὺν οὔτε προνόμιόν τι τῇ τῶν κυπρίων Ἐκκλησίᾳ· διὰ τοῦτο ἐξωβελισμένος ἔμεινεν εἰς τὴν κριτικὴν ἔκδοσιν τοῦ Lauchert. Τῇ ψήφῳ ταύτῃ παρηκολούθησεν ἡ γνωστὴ ἐπιστολὴ τῆς Γ' συνόδου πρὸς τὴν τῆς Παμφυλίας εὐαγῆ σύνοδον ὑπὲρ Εὐσταθίου τοῦ γενομένου αὐτῶν μητροπολίτου. Συντόνως ἐξετάζων τις τοὺς κανόνας τῆς Γ' συνόδου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σκοποῦ τε καὶ θέματος, δι' ὃν αὕτη συνῆλθεν, εὑρίσκει τούτους ἑπτά, οἷς προσηρτήθησαν ἡ περὶ Εὐσταθίου ἐπιστολή, ἡ περὶ κυπρίων ἐπισκόπων ψῆφος καὶ ἡ «διαλαλιὰ» ἡ τόπον ἑβδόμου κανόνος ἐπέχουσα. Καὶ ταῦτα μὲν εἰσαγωγικῶς·

Ἐκ δὲ τῶν κανόνων τῆς Δ' ἁγίας οἰκουμενικῆς συνόδου, τῶν ἀριθμουμένων παρὰ Ῥάλλῃ καὶ Ποτλῇ τριάκοντα, λίαν ὀρθῶς πρὸ τῶν δύο τούτων πολυμαθεστάτων ἐκδοτῶν τοῦ γνωστοῦ «Συντάγματος τῶν ἱερῶν κανόνων» Νικόδημος ὁ τῆς ὁσίας μνήμης ὑπεσημείωσεν ἐν οἰκείῳ μέρει τοῦ Πηδαλίου αὐτοῦ τὸ παράδοξον τῆς ἐξοβελίσεως τοῦ κη' καὶ τοῦ κθ' καὶ τοῦ λ', κανόνων, οὔτ' ἐν τῇ συλλογῇ Ἰωάννου τοῦ ἀντιοχέως εὑρισκομένων, οὔτ' ἐν τῷ νομοκανόνι τοῦ ἀπὸ σχολαστικῶν Ἰωάννου τοῦ πατριάρχου ἀναγινωσκομένων, οὔτ' ἐν τῇ ἀραβικῇ τῶν κανόνων τῆς Δ' μεταφράσει ἀπαντωμένων, τῇ τοῦ Ἰωσὴφ αἰγυπτίου. Κατὰ δὲ τὴν ΙΒ' ἑκατονταετηρίδα ζήτησις ἐγένετο περὶ κανόνων ἢ κανόνος, οὐ συγκατηριθμημένου μεταξὺ τῶν τῆς Δ' τῶν ἐν τῇ ΙΕ' πράξει (συνεδριάσει) αὐτῆς συντεθέντων, ἢ τῶν ἐν τῇ ΙΣΤ' ψήφων καὶ διαλαλιῶν. Δῆλον λοιπὸν ὅτι καὶ πολλῷ πρὸ ἡμῶν ἀπορία τις ὑπῆρχε περὶ κανόνων ἀσυναριθμήτων ἐν ἐπισήμοις συλλογαῖς, οὗ ἕνεκεν ὁ μοναχὸς Ἰωάννης ἀπαντᾷ πρὸς Θεοδόσιον τὸν μοναχόν, οὗ λύει καί τινα ἑτέραν ἀπορίαν, ὡς ἔοικε, περὶ τοῦ τελευταίου πρὸς τοὺς ἐν πίστει κεκοιμημένους ἀδελφοὺς ἡμῶν ἀσπασμοῦ. Φαίνεται δ' ὁ **Θεοδόσιος**, πρὸς ὃν ὁ μοναχὸς Ἰωάννης ἐπιστέλλει, ὅτι ἦν ὁ καθηγούμενος τῶν κατὰ τὸ **Παπίκιον** ὄρος μοναστηρίων, ᾧ καὶ ὁ Βαλσαμὼν ἐπέστειλε τὴν «χάριν τῶν ρασοφόρων» μελέτην αὐτοῦ. Ἐν τῇ ὑπ' ὄψιν δ' ἡμῶν κειμένῃ σήμερον ἐπιστολῇ σημειοῦται καὶ **Δανιὴλ** ὁ κεκτημένος **νομοκανόνα**, ἢ ὑπ' αὐτοῦ γραφέντα, ἢ τοι παρ' αὐτῷ ἀποκείμενον, περιέχοντα δὲ κανόνας συνόδων ἱεροὺς, οὐχ εὑρισκομένους ἐν χειρογράφοις ἑτέρων νομοκανόνων ἢ συλλογαῖς τοιαύταις.

Οἱ ὑπὸ συζήτησιν, ἢ μᾶλλον εἰς ἑρμηνείαν ὑποβαλλόμενοι ὑπὸ Θεοδοσίου τῷ Ἰωάννῃ κανόνες φαίνονται δύοντες· δυνατὸν ἄρά γε τὸ καθορισθῆναι διάταξιν

τοιαύτην ὑπὸ τῆς Δ' συνόδου περὶ μοναχῶν; Τὸ νόημα διατάξεως ὁμοίας ἀναγινώσκεται σήμερον ἐν τῷ δευτέρῳ κανόνι τῆς ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ συνελθούσης ἐπὶ Φωτίου πατριάρχου συνόδου· ὃν κανόνα παρατίθησιν ὁ Ἰωάννης τῷ Θεοδοσίῳ. Ἀλλ' εἰς τὰς ἑρμηνείας τοῦ κανόνος τούτου τὰς ὑπὸ Ζωναρᾶ καὶ Βαλσαμῶνος οὐδ' ὑπόνοιά τις παραδεικνύεται τῆς ὑπάρξεως τοιούτου, ἐκφωνηθέντος ὑπὸ τῆς Δ' συνόδου. Πιθανῶς ὑφ' ἑτέρας τινὸς συγχρόνου συνόδου συνετάχθη τοιαύτη διάταξις παρασυναφθεῖσα κατόπι τοῖς κανόσι τῆς Γ', εἴτ' ἐν τῷ νομοκανόνι τοῦ «γειτονοῦντος ἡμῖν ὁσίου Δανιήλ,» εἴτ' ἐν ἑτέροις κώδηξι.

Τὸ μικρὸν τοῦτο τεμάχιον, ὅπερ ἐκδίδοται σήμερον, εὑρηται ἐν χειρογράφῳ, τοῦ Μετοχίου, γεγραμμένου κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ ΙΖ' ἑκατονταετηρίδι. Ἔκρινα καλὸν ὅπως ἐκδοθῶσι, κατόπι τῶν ἐν τῷ προγενεστέρῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» ἐκδοθέντων, κείμενά τινα ἀναγόμενα εἰς συμπλήρωσιν μερῶν τινῶν τοῦ κανονικοῦ δικαίου τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ συμπλήρωσις αὕτη ἐξακολουθήσει καὶ εἰς τὰ προσεχῆ τεύχη.

Μ. Ι. Γ.

Ὅτι οὐκ ἔξεστι τοὺς ἀπὸ ἱερωσύνης ἐπὶ τὸ μοναχικὸν ἐξερχομένους πάλιν εἰς τὸ ἱερατεῖον ἐπιπηδᾶν· ἀποθέμενοι γὰρ τὸν βαρὺν ζυγὸν τοῦ ἱερατείου τὸν ἐλαφρὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ ἐπεσπάσαντο, κατὰ τὸν λέγοντα «Ὁ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν». Εἰ δὲ εὑρεθῇ φιλόνεικος ὤν, ἀνάθεμα ἔστω καὶ οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ.

† ΣΧΟΛΙΟΝ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΚΥΡΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

Οὗτος ὁ κανὼν οὐχ εὑρίσκεται ἐν τῇ τετάρτῃ συνόδῳ· εὑρίσκεται δὲ ὁ τούτου νοῦς ἐν τῷ δευτέρῳ κανόνι τῶν τριῶν τοῦ Φωτίου τῶν τελευταίων, ἐν τοῖς ἀρχιερεῦσιν, ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πρεσβυτέροις ἐκλαμβανόμενος. Μή ποτε δὲ ἱερεῖς τοὺς ἀρχιερεῖς λέγει ὁ ταῦτα γράψας· καὶ διὰ τοῦτο, τὸ ἐπιτίμιον μετατέθεικεν· ἐπ' ἐκείνων γὰρ χειροτονουμένων καὶ ὁ λεγόμενος ζυγὸς τίθεται, ἐφ' ᾧ καὶ τὴν μαρτυρίαν ἐπέφερε πρόσφορον καὶ κατάλληλον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

† Ἐν τῇ τετάρτῃ συνόδῳ οὐχ εὑρίσκεται ὁ κανὼν ὁ περὶ τῶν μοναχῶν γραφεὶς παρὰ σοῦ, τιμιώτατε καὶ ἠγαπημένε μοι πατὴρ καὶ ἀδελφέ· διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐβουλόμην σοι γρᾶψαι ὅλως περὶ αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα μὴ καὶ αὐτὸς στενώσῃς τὴν ἱερατικὴν λειτουργίαν διὰ τῆς τοιαύτης περιπλανήσεως, τὰ δοκοῦντα τῇ ἡμῶν ἀμαθείᾳ δηλοποιοῦμέν σοι περὶ τούτου.

Πρὸ πολλῶν χρόνων τὸ τοῦ γειτονοῦντος ἡμῖν ὁσίου Δανιὴλ ἀναγινώσκοντες νομοκάνονον, εὕρομεν μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν διατάξεων καὶ σύνοδον, μὴ κειμένην ἐν τοῖς τεσσαρεσκαίδεκα τίτλοις τοῦ Φωτίου, καὶ τοῦτον δὴ τὸν κανόνα, ὃν τὰ νῦν ἐγγράφως ἀπέστειλας· ἐπιγέγραπται δὲ οὕτως ὁ κανών· **κανὼν τῆς τετάρτης συνόδου.** Πλανηθεὶς οὖν ἐγὼ τότε ἀπὸ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς τετάρτης συνόδου καὶ ψηλαφήσας ἅπασαν τὴν τοιαύτην σύνοδον, εὗρον τοιοῦτον οὐδέν. Διὰ τοῦτο, μετὰ τὸ πολλοῖς προσπαλαῖσαί μοι λογισμοῖς, ἔγνων ἱερωσύνην καὶ ἱερατεῖον τὴν ἀρχιερωσύνην λέγεσθαι παρὰ τοῦ κανόνος τοῦ ἐν τῷ ρηθέντι βιβλίῳ εὑρεθέντος μοι, καθὼς καὶ ἐν τῇ Καρθαγένῃ συνόδῳ καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ Παύλῳ τῷ ἀποστόλῳ καὶ ἐν τῷ εὐαγγελιστῇ Ἰωάννῃ, τῷ ἐπιστηθίῳ τοῦ Χριστοῦ μαθητῇ, διείληπται· τῇ μὲν οὕτως γραφούσῃ «πρὸς τὸν ἀγιώτατον ἀδελφὸν ἡμῶν τῆς——ἐπίσκοπον καὶ———τοὺς προσκυνητοὺς ἱερεῖς»—τῷ δὲ μακαρίῳ Παύλῳ ἑαυτὸν διάκονον κατονομάζοντι πολλαχοῦ καὶ πρεσβυτέρους τοὺς ἐπισκόπους· καὶ ἐν μὲν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ τὸν Κύριον ἀρχιερέα λέγοντι· ἐν δὲ τοῖς ψαλμοῖς ἱερέα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ — ὁ μέν τοι εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, νῦν μὲν ἐν τῇ καθολικῇ αὐτοῦ δευτέρᾳ ἐπιστολῇ, νῦν δὲ ἐν τῇ τρίτῃ, πρεσβύτερον ὀνομάζει ἑαυτόν. Ἀλλὰ καὶ ἡ κορυφαία τῶν ἀποστόλων ἀκρότης Πέτρος ἡ πέτρα τῆς πίστεως καθολικῶς ἐπιστέλλων γράφει «πρεσβυτέρους τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων»· ὡς εἶναι δῆλον ἐκ τούτων ἱερέα τὸν ἀρχιερέα καλεῖν τὸν λεγόμενον τοῦτον τῆς τετάρτης συνόδου κανόνα, οὐ μὴν τὸν ἱερέα καλούμενον. Προσεπεργαζόμενοι (α) δὲ τὸν τοιοῦτον κανόνα, ἅμα καὶ ἑαυτοὺς δοκιμάζοντες εἰ τὸν κανόνα τοῦτον καλῶς κατελάδομεν, ἐψηλαφήσαμεν νῦν καὶ εὕρομεν τὸν δ' κανόνα τῆς ἐν τῷ περιωνύμῳ καὶ ἐπωνύμῳ τῆς τοῦ Θεοῦ Λόγου σοφίας συστάσης ἁγίας συνόδου, βεβαιοῦντά μοι τὴν τοιαύτην διάνοιαν· λέγω δὴ περὶ ἀρχιερέως

α—τὸ χειρότραφον ἔχει «περιεργαζόμενον».

διαλαμβάνειν τὸν κανόνα, μὴ μέντοι περὶ ἱερέως· ὃν ἐγνώκαμεν αὐταῖς λέξεσιν ἐκτεθῆναι, τόνδε, τῷδε τῷ δελταρίῳ· ἔχει δὲ οὕτως·

Εἰ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἔνιοι τῶν ἀρχιερέων, εἰς τὸ τῶν μοναχῶν κατιόντες σχῆμα, ἐπὶ τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης ἐδιάζοντο διαμένειν ὕψει καὶ τοῦτο πράττοντες παρεωρῶντο, ἀλλ' οὖν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ αὕτη σύνοδος, καὶ τοῦτο ρυθμίζουσα τὸ παρόραμα καὶ πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς τὴν ἄτακτον ταύτην ἐπανάγουσα πρᾶξιν, ὥρισεν ἵνα, Εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ τις ἄλλος τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος, πρὸς τὸν μοναχικὸν θελήσει κατελθεῖν βίον καὶ τὸν τῆς μετανοίας τόπον ἀναπληρῶσαι, μηκέτι τοῦτον λοιπὸν τῆς ἀρχιερατικῆς ἀντιποιεῖσθαι ἀξίας· αἱ γὰρ τῶν μοναχῶν συνθῆκαι ὑποταγῆς ἐπέχουσι λόγον καὶ μαθητείας, ἀλλ' οὐχὶ διδασκαλίας, ἢ προεδρείας· ἀλλ' οὐδὲ ποιμαίνειν ἄλλους, ἀλλὰ ποιμαίνεσθαι ἐπαγγέλλονται. Διό, καθὰ προείρηται θεσπίζομεν, μηκέτι τινα τῶν (β) ἐν ἀρχιερατικῷ καταλόγῳ καὶ ποιμέσιν ἐξεταζομένων καὶ μετανοούντων χώραν ἑαυτὸν καταβιβάζειν· εἰ δέ τις τοῦτο τολμήσει πρᾶξαι, μετὰ τὴν ἐκφώνησιν καὶ διάγνωσιν τῆς νῦν ἐκπεφωνημένης ψήφου, αὐτὸς ἑαυτὸν τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀποστερήσας βαθμοῦ, οὐκέτι πρὸς τὸ πρότερον, ὅπερ διὰ τῶν ἔργων ἠθέτησεν, ἀξίωμα ἐπαναστρέψει.

Ἔχεις ἐκ τούτου ἐναργῆ τὴν λύσιν τοῦ ζητουμένου, ἀδελφὲ κῦρι Θεοδόσιε. Ἔχεις δὲ, εἴ γε θέλεις, καὶ ἀπὸ τῆς ἀποθέσεως τοῦ βαρέως ζυγοῦ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἐλαφροῦ φορτίου. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ οὗ ἐζήτησας.

Ἐγὼ εἰς τούτους τοὺς λόγους καὶ τὴν διάνοιαν ἐλαθείς, ἐβουλόμην καὶ τῶν ἑπομένων τούτοις ζητημάτων προσεπιθεῖναι τὰς λύσεις· λέγω δὴ περὶ τοῦ εὑρίσκεσθαι τὸν κανόνα τοῦτον ἐν τῇ τετάρτῃ συνόδῳ, τὸ περὶ τοῦ λέγεσθαι τὸν ἀρχιερέα ἱερέα καὶ πρεσβύτερον καὶ διάκονον, τὸν δὲ ἱερέα μηδόλως ἐπίσκοπον ἢ ἀρχιερέα. Ἀλλ' ἐπεὶ φειδωλὸς αὐτὸς ἐν τοῖς τυχοῦσι καὶ φθειρομένοις μοι καταφαίνῃ, πολλάκις δὲ καὶ τὰ ὑπεσχημένα καταλιμπάνων ἀτέλεστα, διὰ τοῦτο τὰ μεγάλα καὶ θεῖα καὶ αὐτὸς παραθοῦμαι καὶ πρὸς τὴν τῆς ἑτέρας, τρέπομαι λύσιν ἐρωτήσεως, ἣν ὡς ἑλληνικὴν, κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν, μᾶλλον δὲ ἰουδαϊκὴν, ἐκ πρώτης βαλβῖδος, ὅ φασιν, ἀποσκορακίζω. Εἰ γὰρ τὰ βρώματα οὐ κοινοῦσι τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἡ ἁμαρτία μόνη, δι' ἣν καὶ τῶν ἁγιασμάτων πᾶς ἁμαρτάνων κωλύεται, πολλῷ γε μᾶλλον τὸ ἅπτεσθαι νεκρῶν ἀδελφῶν κωλύει τῆς λειτουργίας· ἀγάπης γὰρ ὁ ἀσπασμὸς σύμβολον καὶ ἀποδημίας, σημαινούσης αὖθις ἐπαναστροφὴν καὶ ἐπάνοδον, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὁμιλίαν αὖθις καὶ γνωριμότητα· ὡς γὰρ οἱ ἀποδημοῦντες εἰς τόπον μακρὸν ἀσπάζονται τοὺς ἀφ' ὧν χωρίζονται, οὕτω καὶ ἡμεῖς οἱ ζῶντες τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν, ἐντεῦθεν χωριζομένους, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, ἀσπαζόμεθα· καὶ οὐ μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας, καθὼς ὁ ἐξ Ἀρείου Πάγου ἱερομάρτυς Διονύσιος διέξεισι γλαφυρῶς ἐν ταῖς περὶ τῶν κεκοιμημένων τρισὶ θεωρίαις αὐτοῦ· αἷς ὁ ἐντυχὼν πολλὰ θαυμαστὰ εὑρήσει περὶ τῶν κεκοιμημένων τῷ τοιούτῳ θείῳ πεφιλοσοφημένα ἀνδρὶ καὶ τῆς αὐτοῦ φιλοσόφου ὑψηγορίας ἄξια, ὧν πολλὰ ἐβουλόμην σοι παραθεῖναι· ἀλλὰ διὰ τὴν προειρημένην σου κιμβικότητα, ἔχω δὲ εἰπεῖν καὶ κνηποθεωρίαν, παραιτοῦμαι ταῦτα. Ἡ ἁγία σου εὐχὴ μεθ' ἡμῶν ἀεί,

ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΑΝΩΝ Δ*

Ὁ ἀποταξάμενος τῷ κόσμῳ καὶ γενόμενος μοναχὸς, εἶτα ἐπιδειξάμενος βίον ἐνάρετον, γινέσθω καὶ διάκονος, καὶ πρεσβύτερος, καὶ ἐπίσκοπος.

ΣΧΟΛΙΟΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

Καὶ οὗτος ὁ δοκῶν κανὼν ἀκανόνιστον ἐκτίθεται κανόνα· κἂν γὰρ θαύματα ποιῇ ὁ μοναχὸς, ποιήσει δὲ ἀνάξιον τὴν ἱερωσύνην, ἀνάξιος ἐστίν.

β—«τῶν ἀρχιερέων ἐν ἀρχιερατικῷ καταλόγῳ» κλπ. ἔχει τὸ χειρόγραφον· ἀλλὰ καταστρέφει καὶ τὸν κανόνα, καθως δείκνυσιν ἀντιβολή τις τοῦ παρόντος κειμένου πρὸς τὸν ἐν τῇ συλλογῇ Ράλλη καὶ Ποτλῇ καὶ τῷ Πηδαλίῳ κανόνα.

Τὸ προσεχὲς τεῦχος ἐκδοθήσεται τῇ **31** δεκεμβρίου.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδοται κατὰ δεκαπενθημερίαν—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη καθ' ὁλοτόθωμ. κράτος μετζ. ἀρτ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράτ. 25.—Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου, μετὰ τῆς σφραγίδος τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας».

---

* ὁ τίτλος ἐν τῷ περιθωρίῳ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

(15 δεκεμβρίου 1915).

Ἐπισκέψεις. Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπεσκέφθη τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ ὁ α' διερμηνεὺς τῆς γερμανικῆς πρεσβείας κ. Βέμπερ, εὐχαριστήσας Αὐτὴν ἀπὸ μέρους τοῦ ἐξοχ. πρεσβευτοῦ ἐπὶ τοῖς διαβιβασθεῖσι πατριαρχικοῖς συγχαρητηρίοις. Ἐπίσης ἐπεσκέφθη τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὁ ἐκ τῶν βουλευτῶν Πρωτευούσης κ. Β. Ὀρφανίδης.

Κήρυγμα. — Προνοίᾳ πατρικῇ τῆς Α. Θ. Π. ἐγκαίρως συνετάχθη ὑπὸ τῆς Κεντρ. Ἐκκλησιαστ. Ἐπιτροπῆς τὸ πρόγραμμα τῶν κηρύκων τοῦ θείου λόγου κατὰ τὴν διανυομένην τεσσαρακονθήμερον νηστείαν ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινοπόλεως. Ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὡρίσθησαν οἱ πανοσλ. πατριαρχικοὶ διάκονοι, ὁ Μ. Ἐκκλησιάρχης, καὶ ὁ πατριαρχ. ἐπόπτης τῶν σχολείων. — Πλὴν τῶν τελειοφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. σχολῆς τῶν ἐν ἐνορίαις ἱερατευόντων, ἐκήρυξαν καὶ οἱ ἐκ τῶν τελειοφοίτων καὶ μαθητῶν τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς (ξξ), τῆς Κεντρ. Ἱερατικῆς (ἐν Ξυλοπόρτῃ) σχολῆς (τρεῖς), τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις θεολογικῆς (εἷς), τῆς θεολογ. ἢ τῆς φιλοσοφικῆς τοῦ πανεπιστημείου Ἀθηνῶν (ξξ, ἐξ ὧν οἱ τρεῖς προλύται τῆς θεολογίας). Μεταξὺ αὐτῶν εἰσὶ καὶ τρεῖς τῶν ἑφετεινῶν τῆς ἐν Χάλκῃ σχολῆς τελειοδιδάκτων.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Ὑπερεβδομηκοντούτης ἀπεβίωσε τῇ 2 τοῦ μηνὸς τούτου καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἐκηδεύθη ἐν Γαλατᾷ ὁ πρώην **πρωτοψάλτης τῆς Μ. Ἐκκλησίας Ἀριστείδης Νικολαΐδης.** Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει γεννηθείς, ὑπηρέτησε τῇ Ἐκκλησίᾳ, ψάλλων ἐπὶ πεντήκοντα ὅλα ἔτη, ἐν Πριγκήπῳ τὸ πρῶτον ἐν τῷ ναῷ τῆς Παναγίας, κατόπιν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ἰωάννῃ τοῦ Γαλατᾶ ἐπὶ δεκαεπτὰ ἔτη, μετὰ τοῦ μακαρίτου Γεωργίου Βιολάκη, εἰς Βεσίκ-τας, εἰς Τὰ ταῦλα, τρία ἔτη, καὶ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὡς πρῶτος δομέστικος καὶ μετὰ ἑπτὰ ἔτη λαμπαδάριος καὶ ἀπὸ τοῦ 1905 ἐπὶ τετραετίαν τοποτηρητὴς πρωτοψάλτης, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Βιολάκη. Ἔκτοτε ἔζησεν ἰδιωτεύων καὶ κατὰ τὸ ἐνὸν ἐργαζόμενος ὑπὲρ εὐπρεπείας τοῦ ἱεροῦ ἁγιάσματος τῶν Βλαχερνῶν καὶ τοῦ ναοῦ τῆς συνοικίας Ἐδίρνε-καπί, ὁπόθεν καὶ κατήγετο.

— Τὴν Α. Θ. Π. κατὰ τὴν κηδείαν ἐξεπροσώπει ὁ ἱερλγ. κωδηκοτράφος τῆς ἱερᾶς Συνόδου διάκονος κ. Δωρόθεος, ἑρμηνεύσας τοῖς πενθοῦσιν οἰκείοις τὰς πατριαρχικὰς εὐχάς. μ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΕΛΑΧΡΟΙΝΟΣ

Τῇ παρασκευῇ, 11, παρέδωκε τῷ Κυρίῳ τὸ πνεῦμα, ἐν ἀκμῇ τῆς ζωῆς καὶ τῆς φήμης, ὁ ἰατρὸς **Ἀλέξανδρος Μελαχρινός.** Τὸ γένος ἕλκων ἐκ παλαιᾶς φαναριωτικῆς οἰκογενείας συγγενευούσης μετὰ τῆς τῶν Σούτσων, γεννηθεὶς δ' ἐν Ἀθήναις, ἐσπούδασεν ἐν τῇ Μ. τοῦ Γ. Σχολῇ, λαβὼν τὸ πτυχίον τῷ 1876, μόλις δεκαοκταετὴς, ἔκτοτε μέχρι τοῦ 1881 ἐδιδάχθη τὴν ἰατρικὴν ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ. Χρηματίσας ἐπὶ βραχὺν χρόνον ἰατρὸς ἐν Σουφλίῳ καὶ κατόπιν ἐπὶ τετραετίαν περίπου ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων ἱερᾷ μονῇ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, μετέβη εἰς Παρισίους, ὑλικῆς τυχὼν ὑποστηρίξεως τῆς φιλομούσου μονῆς, καὶ συμπληρώσας ἐκεῖ τὰς πολλὰς καὶ βαθείας ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ γνώσεις ἐγκατεστάθη ἐνΦαναρίῳ,ὅπουεἴκοσιν ἑπτὰ σχεδὸν ἔτη ἐξήσκει τὴν ἐπιστήμην αὐτοῦ, διακριθεὶς καὶ ὡς ἰατρὸςδοκιμώτατος καὶ ὡςμέλος τῆς κοινωνίας χρηστότατος, ἀγαπώμενος ὑπὸ πάντων καὶ τιμώμενος. Ὑπηρέτησεν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν τῷ ἐθνικῷ νοσοκομείῳ, διετέλεσε δὲ ἰδιαίτερος ἰατρὸς τοῦ τε ἀειμνήστου πατριάρχου Ἰωακεὶμ καὶ τοῦ νῦν παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κκ. Γερμανοῦ Ε', ἀμφοτέρους εὐόρκως ἐπὶ μακρὸν ὑπηρετήσας ἐν εἰλικρινεῖ ἀφοσιώσει καὶ μετὰ χρηστῆς συνειδήσεως, διακρινούσης τὸ ἀείμνηστον καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον. Γνώρισμα κεκτημένος ἀληθοῦς ἐπιστήμονος τὴν μετριοφροσύνην, οὐδέποτε ἐπεζήτησε τὴν ἐν τῇ διοικήσει κοινῶν ἱερῶν καὶ παιδευτικῶν ἱδρυμάτων ἀνάμιξιν, καὶ μόλις ἀπεδέξατο πρὸ ἐτῶν μὲν διορισμὸν ἐφόρου τῆς ἀστικῆς σχολῆς Μαρασλῆ, τελευταῖον δὲ ἐφόρου τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, ὑπὲρ ἧς εἰργάζετο μετὰ ζήλου, κάλλιστα ἀποδίδων αὐτῇ τὰ δίδακτρα.

Τῆς κηδείας τοῦ ἀλησμονήτου ἐπιστήμονος ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ γενομένης τῇ κυριακῇ, προῖστατο ὁ πρῶτος τῇ τάξει τῶν σεβασμ. συνοδικῶν κ. Βασίλειος ὁ καὶ λαμπρὸν ἐκφωνήσας ἐπικήδειον, καὶ οἱ σεβ. μητροπολῖται Αἴνου καὶ Καλλιουπόλεως. Τὴν Α. Θ. Π. ἐξεπροσώπει κατὰ τὴν κηδείαν ὁ πανοσλγ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος. Ἐν τῷ ναῷ παρῆσαν οἱ σεβ. συνοδικοί, οἱ ἐπίτροποι τῶν Ἁγίων Τόπων, ὁ γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος, καὶ πλῆθος ἄπειρον ἐπιστημόνων, λογίου καὶ λαοῦ,συνευχομένων ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ θρηνουμένου ἰατροῦ. Ἐν τῷ νεκροταφείῳ Ἐγρίκαπι μετέβησαν οἱ σεβ. Ἰζίλκ, Καλλιουπόλεως καὶ Σάρδεων, ὁ ἐπίτροπος τοῦ θεοβαδίστου Σινᾶ,καὶ πλεῖστοι ἰατροὶ καὶ φίλοι τοῦ μεταστάντος. μ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης βαθυτάτην ἐδοκίμασε θλῖψιν καὶ ὀδύνην ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ εἰλικρινοῦς καὶ ἀφωσιωμένου Αὐτῇ θεράποντος καὶ ἰατροῦ, πολυτίμους παρασχόντος Αὐτῇ ὑπηρεσίας, καὶ κατ' ἐπανάληψιν ἐν κρισίμοις στιγμαῖς διὰ τῆς ἐπικαίρου αὐτοῦ ἰατρικῆς ἐπεμβάσεως τὴν ὕπαρξιν τῆς Α. Θ. Π. ἀπὸ ἀμέσου κινδύνου διασώσαντος.

Ἡ «Ἐκκλησ. Ἀλήθεια» διερμηνεύουσα τὴν ὀδύνην τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπὶ τῷ σκληρῷ θανάτῳ τοῦ ἰατροῦ Αὐτῆς καὶ συμπάσης τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, λείβει θαλερὸν δάκρυ ἐπὶ τοῦ σκήνους τοῦ μακαρίτου καὶ εὔχεται ἄϊδιον αὐτοῦ τὴν μνήμην.

Περιεχόμενα:

Κανὼν κατὰ ἀθέων —Πρωτότυπον ἀριεωτικὸν—Ε' τῆς Δ' —Ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ — Νεκρολογίαι.

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΑΣΤ'. ΤΟΜΟΣ ΛΕ' ΑΡΙΘΜ. 27 نومرو ٢٧

اكليسياستيكى آليتيا

صاحب امتيازى روم پطريقخانه‌سى
مدير مسئولى مانوئيل يده‌ون

محل اداره ونشرى
روم پطريقخانه‌سى

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

31 Δεκεμβρίου 1915 ٣١ كانون اول ١٣٣١

ΕΥΑΡΕΣΤΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ
ΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΥΜΝΟΙ ΕΙΣ ΜΝΗΜΑΣ ΙΕΡΑΣ

Ἡ ἑορτὴ τῆς τοῦ Κυρίου γεννήσεως ἡ πρότριτα πανηγυρισθεῖσα, αἵ τε πρὸ τριῶν ἑβδομάδων ἑορτασθεῖσαι **μνῆμαι ἀποστόλων καὶ ἱεραρχῶν**, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐκαιρος σύμπτωσις τοῦ γνωρισθῆναι δύο λογίμους κληρικοὺς κινεῖ με πρὸς ἔκδοσιν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἑπτὰ στίχων, οὓς ἀναγινώσκομενέν χειρογράφῳτῆς ἐνταῦθα βιβλιοθ.Π.Τάφου.Κατὰ καθῆκον καὶπροεισαγωγικῶς ἀναγγέλλω ὅτι, ἡ γραφὴ τούτου τοῦ κώδηκος ἀνάγει αὐτὸν εἰς τὴν ΙΔ' ἑκατονταετηρίδα, λίαν ἀμελῶς ὄντα γεγραμμένον· ὁ γραφεὺς αὐτοῦ, ἀμαθὴς καταδεικνυόμενος, ἐξ ἑτέρου δὲ μεταγράφων κώδηκος, διέφθειρε πολλαχοῦ τοὺς στίχους, ἰδὼν δὲ καὶ ἐνιαχοῦ γεγραμμένας, ὡς φαίνεται, μίαν λέξιν ἐπάνω τῆς ἄλλης πρὸς ἀντικατάστασιν τῆς παλαιοτέρας διὰ νέας προτιμοτέρας, μετέγραψε πάσας, καὶ οὕτω τὸ ἰαμβικὸν μέτρον ἔσθ' ὅτε μετέβαλεν εἰς ἀμαθὲς ἢ ἀπροσεξίας ἔμπλεω. Ἀλλ' ἐν τούτοις, χάριν οἴδαμεν αὐτῷ, διότι διέσωσε δύο μὲν ὀνόματα κληρικῶν λογίμων, ὧν καὶ τὰ προσόντα καὶ γνωρίσματα γνωρίζει τοῖς ἐπιγενομένοις ἡμῖν, ἔργα δέ, διὰ στίχων γεγραμμένα, συγγραφέων ἐκκλησιαστικῶν γνωστῶν ἢ πατέρων ἐπιφανῶν τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματι, μετέγραψε σὺν ἄλλοις καὶ Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας εἰς τὴν Θεοτόκον ὕμνον ὀλιγόστιχον, οὗ ἡ καλὴ γραφὴ ἀπαλλάττει ἡμᾶς διορθώσεων, καὶ Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου θεολογίαν, ἣν εἰς δύο μέρη τοῦ κώδηκος ἔχει μεταγεγραμμένην· οὗ ἕνεκεν,εὐτυχῶς,ἐπιτρέπεται'να ἐκδοθῇ καὶ αὕτη χωρὶς ἐπανορθώσεων καὶ φιλοκρινήσεων· γενήσεται δὲ τοῦτο ἐν ἐκδόσει περιλαμβανούσῃ μοναχῶν ἑλλήνων ἔργα, εἰς ἃ, καθ' ὥρας ἀνέσεως οὗτοι, εἴπερ ἐπέτρεπον τοιαύτην εἰς ἑαυτοὺς, ἠσχολοῦντο, κρίνοντες τὴν «ἀεργίαν ὄνειδος».

Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα τούτων καὶ ἑπτὰ στίχων, ἐπιβάλλεται μικρά τις προσημείωσις περὶ τῶν ἐμοὶ τὸ πρῶτον γινομένων γνωστῶν προσώπων.

Ὅτι **Νικηφόρος** ἐκαλεῖτο τῶν στίχων ὁ κατασκευαστὴς, οὐδεμίαν ἔχομεν ἀμφιβολίαν· φαίνεται δ' ὅτι τῷ ἀδελφῷ στίχους τοιούτους προσάγων, ἐπὶ μεγάλαις δεσποτικαῖς ἢ θεομητορικαῖς ἑορταῖς καὶ ἐν μνήμαις ἁγίων ἀνδρῶν, ἐτύγχανε τῆς εὐλογίας αὐτοῦ· εἰ δ'

Εὐάρεστος ἐκαλεῖτοὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ **Πατρῶν** γενόμενος μητροπολίτης ἄλλοι μὲν ἴσως ἐνδοιάσουσιν εἰς ἀπάντησιν, ἠκριβωμένη δὲ τῶν στίχων ἐξέτασις δείξει τἀληθὲς τούτου τοῦ ὀνόματος. Ὡς ἀνέλυσεν ὁ εὐλαβὴς στιχουργὸς τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα,

γράψας ἐνπεντηκοστῷ πρώτῳ στίχῳ, φανερὸν ἡμῖν τοῦτο τιθεὶς, οὕτως ἠδύνατο 'να σχηματίσῃ λεξιπαίγνιόν τι καὶ περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐν ᾗ περιπτώσει πᾶν ἕτερον ἢ τὸ τοῦ Εὐαρέστου ἔφερεν ὁ μητροπολίτης Πατρῶν ὄνομα. Οὐδεὶς ὑπῆρχε λόγος, τό γ' ἐπ' ἐμοὶ, 'να ὀνομασθῇ ὁ ἀρχιερεὺς οὗτος οἰκέτης τοῦ Θεοῦ εὐάρεστος, διότι πολλὰ ἕτερα κοσμητικὰ τετρασύλλαβα ἠδύνατο 'να εὕρῃ ὁ Νικηφόρος. Ἀφοῦ δὲ τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα, κάλλιστα ποιῶν, γνωστὸν ἡμῖν κατέστησεν ὁ στιχουργὸς, ἀδελφὸς ὢν τοῦ μητροπολίτου φιλόστοργος, τίνα λόγον εἶχε 'να παραλίπῃ, σιγῇ τιμῶν, τὸ ὄνομα τοῦ μητροπολίτου Πατρῶν;

Ὁ διὰ τοῦ ἀδελφοῦ Νικηφόρου γνωριζόμενος ἡμῖν Εὐάρεστος ὁ Πατρῶν διὰ τοῦ ἐννενηκοστοῦ στίχου δείκνυται γόνος τῆς πόλεως ταύτης, ἕδρας οὔσης μεγάλης ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως· τὸ τοῦ στίχου τούτου «πάτρης πρόεδρον» ἐτέθη, κατ' ἐμὲ, βεβαίως ἵνα γνωστὴν ποιήσῃ τὴν πατρίδα, οὐδεὶς δὲ δύναται 'να διϊσχυρισθῇ ὅτι τὸ πάτρης ἐσήμαινε δημωδῶς τὰς Πάτρας, γραφὲν οὕτω χάριν τοῦ μέτρου, διότι οὐδεμίαν εἰς τὸ μέτρον ἀλλοίωσιν ἤθελεν ἐπενέγκει ἡ λέξις Πατρῶν γραφομένη τοιαύτη· εἰ δ' ὁ λαὸς τῶν Πατρῶν, ἔλεγε τὴν πόλιν Πάτραν, πρὸς τί λοιπὸν ἔδει 'να παρενείρῃ καὶ κοινολαΐτιδα τῆς λέξεως ἐκφορὰν ὁ δημῶδη λέξιν οὐδεμίαν ἐν τοῖς αὐτοῦ στίχοις ἐνσφηνώσας;

Συμπεραίνω ὅτι ὁ Εὐάρεστος καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Νικηφόρος, ἀμφότεροι μέτοχοι παιδεύσεως, ἦσαν πατρεῖς. Ἀπό τινων δὲ μερῶν τοῦ εἰς τὸν πρωτόκλητον Ἀνδρέαν ὕμνου δείκνυται κήρυξ ὢν ὁ Πατρῶν τοῦ θείου λόγου, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἐκκλησίαν διοικῶν ἐν μέσῳ δυσχερειῶν, ὡς οἱ τελευταῖοι στίχοι τοῦ εἰς τὴν Λαμπρὰν ὕμνου παραδεικνύουσιν.—Τοῦ Εὐαρέστου οὔτε ὁ Στ. Θωμόπουλος ποιεῖται μνείαν ἐν τῇ ἀξίᾳ λόγον «Ἱστορίᾳ τῆς πόλεως Πατρῶν», οὔτε ὁ J. Pargoire ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἀρχιερέων Πατρῶν, ἐκδοθέντι ἐν Ζ' τόμῳ τῆς «Ἠχοῦς τῆς Ἀνατολῆς», ἔχοντι δὲ βάσιν ἑλληνός τινος ἀναγραφὴν, ἐπικρινομένην δῆθεν.

Ἐν τῷ χειρογράφῳ τῷ ὑπ' ὄψιν μου οἱ στίχοι οὗτοι φέρονται γεγραμμένοι πλησίον ἑτέρων, ἐπιγραφομένων εἰς τὸν ἱερὸν Θεοφύλακτον, καὶ εἰς τὸν Πτωχοπρόδρομον, ὡς εἶπον ἀνωτέρω. Νομίζω ὅτι κατὰ τὴν ΙΒ' ἑκατονταετηρίδα πρὸ τοῦ Κωνσταντίνου καὶ ἴσως πρὸ τοῦ Νικήτα, πρέπει 'να τάξωμεν τὴν ἀκμὴν καὶ τοῦ Εὐαρέστου καὶ τοῦ Νικηφόρου, οὗ οἱ εὐσεβεῖς καὶ καλοὶ στίχοι (ἑκτὸς ὀκτὼ τῶν ἐν μέσῳ τοῦ πρώτου ὕμνου κειμένων) ἐπικαίρως σήμερον καταλαμβάνουσι τὰς πρώτας σελίδας τοῦ μετὰ χεῖρας φυλλαδίου, εὐαρέστως ἀναγνωσθησόμενοι. Μ. Ι. Γ.

Στίχοι εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων

Χριστὸς βροτωθεὶς σήμερον καινοτρόπως
καὶ σάρκα λαβὼν ἐξ ἀπειράνδρου κόρης
Ἀδὰμ φθαρέντα, πανσόφως καὶ ποικίλως
ἐξ οὗπερ ἐκπέπτωκεν ἀνάγει πάλιν·
ὦ δεσποτικῆς πανσόφου καινουργίας·
ὦ τῆς θείκῆς πρὸς βροτοὺς σωτηρίας.
ὁ παντέλειος φαίνεται Θεὸς Λόγος
βρέφος ταπεινὸν σπαργανούμενον ῥάκει.
οὐρανὸν ὄντως ἐν λόγῳ συσκευάσας,
ἄστρα, σελήνην, καὶ γίγαντα τὸν μέγαν
σπέος κατοικεῖ, συγκαταβάσει ξένῃ·
δρον λαμβάνει μητρικὸν, ἐξ οὗ θάττον
ὁ τὴν ἅπασαν κτίσιν ἀφθόνως τρέφων,
ὁ τὴν θάλασσαν ἀναχαιτίσας λόγῳ
ὑποστρέφειν ἔγγιστα τῶν αὐτῆς ὅρων.

Τῶν ἀλόγων ἀνακέκληται οἷά τις ἀνὴρ φάτνῃ
ἀστέρα οὐρανοῖς στεῖλαι πατὴρ παιδὶ ἑοῖο
μάγους ὁδηγέοντα βασιλῆα προςκυνῆσαι,
ὅν ῥα θεασάμενοι ἄποινα ἐσθλὰ νειμέασι
χρύσεον ἀγλαόεντα, λίβανόν τε, σμύρναν τε
ποιμένες ὑμνέουσι σὺν ἀγγέλων ταγματαρχίῃ
δόξα οἱ φωνέοντες τῷ ἐν ὕψει . . . . μέοντι
εἰρήνη τε γαίῃ, εὐδοκίη δ' αὖ μερόπεσιν.

Τίς τὸν προαιώνιον ἐκ Πατρὸς μόνου
ὑπὸ χρόνον νῦν ἀπάτορα προβλέπων,
οὐ προςκυνεῖ μάλιστα καὶ δόξαν νέμει
χεῖρα προτείνων εἰς τὸ τοῦ πόλου πλάτος.
κλίνας γὰρ αὐτὸν καὶ καταβὰς εἰς πέδον,
βατὸν ἔδειξε τῇ βροτησίᾳ φύσει.
Τίς τῶν φθαρέντων τὴν ἀνάστασιν βλέπων
οὐ γηθοσύνῃ ἀναδείκνυ ὑπ . . . πλέος
τὸ δόξα, δόξα· δόξα σοι βοῶν μόνῳ,
τῷ καὶ δι' ἡμᾶς εἰς χθόνα κεκευθότι
καὶ τῆς φθορᾶς ῥύσαντι, καὶ τοῖς ἀγγέλοις
ἐφαμίλλους δείξαντι, σῇ παρουσίᾳ.
πάλιν ἀνιστᾶς ὡς ἀπ' ἀρχῆς τὴν κτίσιν,
ζόφον λύεις πάλιν γε καὶ φῶς εἰσάγεις·
αἴγυπτος αὖθις κολάζεται τῷ σκότει,
φωτίζεται δ' αὖθις Ἰσραηλίτῃ σύλῳ,
σοῦ τοῦ τριφεγγοῦς τῆς ἀληθείας φάους
τοῖς ἐν σκότει λάμψαντος ὡς ἐν ἡμέρᾳ

καὶ πάντας αὐγάσαντος ἡλίου πλέον.
Ἀλλ' ὦ τὰ πάντα παραγαγὼν τῷ λόγῳ·
Πατρῶν πρόεδρον Εὐάρεστον οἰκέτην,
τὸν σὸν λατρευτὴν, καθαρώτατον θύτην,
τὸν λαμπρύναντα τὴν λαχοῦσαν ὁλκάδα
καὶ πάντας ἐκσώζοντα τοὺς ἐν τῷ σκάφει,
ὅσους κυμάτων ἐκταράττουσι σάλοι,
φρούρει κραταιᾷ, σωστικῇ, σοῦ παλάμῃ·

—

εὐδαίμονα πάρασχε καὶ μακρὸν χρόνον.
ἡμῖν δὲ τοῖς σοῖς ἱκέταις λύσιν δίδου
τῶν ὧν [δι]ἐπράξαμεν ἁμαρτημάτων.

Στίχοι εἰς τὴν Λαμπρὰν

Ἔλαμψεν ἡμῖν τὸ πρὸ ἡλίου σέλας·
ἤστραψεν ἡμῖν τὰς σκοτισθείσας κόρας
τοῖς πρὶν, φθόνῳ δράκοντος ἐχθροῦ, θανάτου.
ἔφανεν ἡμῖν ἡ φεραυγὴς ἡμέρα,
ηὔγασεν ἡμῶν τὴν νοητὴν λαμπάδα.
ἐπίασεν ἡμῖν χαρμονὴν σωτηρίας·
δέδωκεν ἡμῖν λύσιν ἁμαρτημάτων·
ἔθλασε μοχλοὺς καὶ πύλας τοῦ θανάτου·
εἵλκυσε πρωτόπλαστον ἐκ μυχῶν ᾅδου,
γένος τε λοιπῶν γηγενῶν κρατουμένων·
ἔσωσεν αὐτὴν τὴν ἀπωσμένην φύσιν,
ἦγαγεν, ἀνύψωσεν εἰς πόλου πλάτος
τῷ δεσποτικῷ ἐγκαθιδρύσας θρόνῳ.
πρὸς ταῦτα τί χρὴ γηγενεῖς ἡμᾶς δρᾶσαι;
ποίαν ἀμοιβὴν δεσπότῃ δοῦλος νέμει
τῷ λύτρον — δόντι τῶν δούλων χάριν;
αἷμα βρότειον πρὸς Θεὸν δόσις μία,
πάντως ἐρεῖς οὔ· καὶ τί χάριτι νέμεις.
οὐδὲ καθαρὸν Χριστὸς εἰρήκει μένειν
τὸν ὅπερ ἐξείλκυσεν ἐκ πολλῶν βρόχων.
ταῦτα τὸ πάσχα προσλαλεῖν παρεισάγει,
ταῦτα τὸ λύτρον τῶν ἐμῶν ὀφλημάτων
ἄκοντα πείθει μνημονεύειν τὴν χάριν.
Ὦ πάσχα, καθάρσιον τῶν μολυσμάτων!
ὦ πάσχα σεπτὸν, γηγενῶν ἀνάπλασις!
ὦ πάσχα, λυτήριον ἁμαρτημάτων!
ὦ πάσχα, μάσιξ δαιμόνων ὀλεθρίων!
ὦ πάσχα, μίξις οὐρανοῦ καὶ γῆς ἅμα!
τὸ πάσχα τοῦτο φάσκα τυπικὸς νόμος
αἰγυπτιακὸν ἀποφυγόν τε ζόφον,
ᾅδην, σκότος, τάρταρον — δαιμόνων.
Ἀλλ' ὦ σοφία τοῦ Θεοῦ κεκρυμμένη
καὶ γνῶσις ἀτέκμαρτος, ἣν οὐδεὶς βροτῶν
ἔγνωκε σαυτὸν ἢ Θεοῦ Λόγος μόνος,
ὁ πάντα ποιῶν καὶ λόγῳ συσκευάζων,
πάτρης πρόεδρον κάθαρον σὸν οἰκέτην
(τὸν) ἁγνὸν, ὃν εὗρες ἀκέστρα τῶν ψυχῶν.
ἔθου τε τοῦτον ποίμνιον τὸ σὸν νέμειν,
φρούρει, κράτει σῷ, παντοδυνάμῳ λόγῳ·
σκέπασον αὐτὸν πέπλῳ σῆς σωτηρίας·
βράβευσον αὐτὸν τὴν νίκην, πάσας δίκας·
ἴθυνον αὐτῷ τὰς τρίβους πᾶσι τρόποις·
τὰς μηχανὰς ἔκκοψον ἐκ ῥίζης κάτω,
ὅσας πλέκουσι βάσκανοι τῷ ποιμένι·
πλήθυνον αὐτοῦ τοὺς χρόνους ὡς ἀστέρας·
ἴσχυσον αὐτὸν, ὡς Ἰακὼβ ἐν πάλῃ·
σῶσον διαφύλαξον ἐν ταῖς θυσίαις·
ἄγαγε τοῦτον προσβλέπειν τὸ ποίμνιον
καὶ τῇ σκοπῷ προκαθῆσαι τοῦ λόγου,
τὴν ῥάβδον κατέχοντα χερσὶν ἁγίαις
εἰς δῆμον, εἰς ἔκπληξιν ἀνδρῶν ἀφρόνων.

—

Στίχοι εἰς τὸν ἅγιον Ἀνδρέαν τὸν ἀπόστολον

Ἔχρην μὲν ἡμᾶς τῷ χρυσαυγεῖ φωσφόρῳ.
τῷ φωτίσαντι τὴν ὑφήλιον χώραν
καὶ πᾶσι δωρήσαντι τὴν σωτηρίν, υ
δραμεῖν προθύμως, ἀντιμισθίας χάριν,
λόγον τινὰ πλέκοντας εὐχαριστίας,
ᾄδειν, εὐφημεῖν, ἱκετικῶς ἐνέπειν,
καὶ λύσιν αἰτεῖν σφαλμάτων πολυστόνων.
Ἔχεις γὰρ αὐτὸς πρὸς Θεὸν παρρησίαν·
ἐπεὶ δὲ τὸν νοῦν αἱ περισσαὶ φροντίδες
θολοῦσι, ταράττουσιν ἐξ ἀθυμίας,
βάλλουσι, τιτρώσκουσιν ἐν βελεμνίοις,
τρέχω μὲν, ὄντως οὐ ποσὶ ταχυτάτοις,
ἐπείπερ οὐκ ἔστιν [μοι] ἐν λόγοις σθένος·
ἀλλ' ὡς δύναμις σὺ δέ μοι σθένος δίδου.
ἀλλ' ὦ μαθητὰ τοῦ θεανθρώπου Λόγου,
ὁ πᾶσι τοῖς πέρασιν ἠχήσας μέγα,
Ἀνδρέα πανεύφημε τὸν Θεὸν Λόγον
πρῶτος ἐπιγνούς, εἶτα Πέτρῳ συγγόνῳ
δείξας, ἐπειπὼν Χριστὸν ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν,
ὃν ποθε . . . κες μάλιστα δὲ τῶν ἄλλων
ὕδειν φιλέοντα δέχου ρυπαρῶν χειλέων αἶνον
οἷα φοιτητὴς τοῦ παμμεδέοντος Θεοῦ
τῷ ποιμενάρχῃ νοητῶς καὶ νυμφίῳ,
ὃν ἐξελέξω τῷ Θεῷ καθ' ἡμέραν
ὀρθῶς, καθαρῶς, εὐαρμόστως, εὐτόνως
θύειν θυσίας καθαρὰς, εὐθυβόλους
ζωὴν νέμειν μήκιστον, ἄλυπον βίον,
ἄξας δὲ ταχὺ πάντας πρὸς τὸν ποιμένα
σαίνειν τε τῷ δόνακι τῆς Ἐκκλησίας·
ἄγειν τε τοὺς ξύμπαντας ὡς ὑπηκόους
τῇ πνευματικῇ καὶ καλῇ (μαρ)βακτηρίᾳ.
ταῦτα σὺν ἡμῖν ἱκετεύει τὸ στῖφος,
τὸ ἱερὸν σύστημα, τῆς Ἐκκλησίας·
ποθεῖ γὰρ αὐτὸ προσβλέπειν τὸν ποιμένα,
καὶ πρὸς νομὰς καὶ κρήνας ἄγεσθαι λόγων

τὰς μὴ ῥεούσας τῷ χρόνῳ παρ' ἐλπίδα.
κλῖνον τὸ λοιπὸν οὖς, μαθητὰ Κυρίου,
καὶ νεῖμε λύσιν τοῖς καλῶς αἰτουμένοις·
δμαίμονι δὲ τοῦ σοφοῦ διδασκάλου,
τοῦ παρὰ σοῦ λαβόντος αὐγάζειν πλέον
ἧπερ σελήνη φαῦσιν ἠγλαϊσμένην,
δίδου κλεῖσμὸν, ἐν βίῳ, θυμηδίαν.
Τοίνυν ἀναστὰς, ὦ Θεοῦ θυηπόλε,
τὸν εὐλογητὸς εὐλόγησον, ὡς ἔθος.

Στίχοι εἰς τὸν ἅγιον καὶ θαυματουργὸν Νικόλαον

Τὸν Μυρέων πρόεδρον ὕμνοις στεπτέον
τὸν μυρίσαντα τὴν κτίσιν πᾶσαν μύρῳ,
μῦρον νοητὸν ἐκ βρέφους τῷ δεσπότῃ
φανέντα καὶ σώζοντα τοὺς αἰτουμένους.
Τίς γὰρ ὃς αὐτὸν ἐν θαλάσσῃ δακρύσας
οὐχ εὗρε ῥύστην εὐθὺς ἐν τοῖς κινδύνοις;
καὶ χαρμονὴν νέμοντα καὶ σωτηρίαν;
βοῶν, στενάζων ἐκ βάθους τῆς καρδίας.
τίς τὴν πολυστάδιον ἀνύων τρίβον
ὁδοιποροῦντα τοῦτον οὐκ ἔσχε τάχει
καὶ ῥαδίως διδόντα τὴν εὐρωστίαν;
τίς τοῖς νοσοῦσιν ἀκεσώδυνον ἄκος
νέμει προθύμως, εὐθέως καὶ συντόμως;
ἢ, τίς ἐν λύπαις παρέχει θυμηδίαν;
ξένων παρηγόρημα καὶ σωτηρία
Νικόλαε, πρόμαχε τῆς Ἐκκλησίας,
ὁ τὸ τριφεγγὲς τῆς ἀληθείας κράτος
πιστοῖς ἅπασι γνωρίσας εὐθυβόλως,
καὶ δείξας αὐτὸν αἰσχύνης πεπλησμένον
τὸν τοῦ σκότους ἄρχοντα, σὺν παντὶ στίφει
τῶν αἱρετικῶν ἅμα δὴ τῷ Ἀρείῳ,
δέχου παρ' ἡμῶν τήν δε τὴν ὑμνῳδίαν
καὶ δίδου λύτρον τῶν κακῶς ἐπταικότων.

22. στίχ. ταγματαρχὴν ὁ κώδηξ.
23. στίχ. ἐρκέοντι; ἀρμέοντι;.
32. ὑπέρπλεος; ἀναδύει;
39. παραλείπεται.
76. τὸ λύτρον—πάσχα
81. μάστιγξ ὁ κδξ
91. παρέλκει τὸ τ ὸ ν
96 αὐτοῦ τὴν νίκην; Φαίνεται πλέττων λεξιπαίγνιον Νικηφόρος ὁ στιχουργός
103. λείπει μία συλλαβὴ ἴσως τῇ σ κ ο π ιᾷ
126. δ δ ε ι ν περιττόν· ἀπαιτεῖ δ' ὁ στίχος πολλὰς συνιζήσεις: φιλοῦντα δέχου ρυπαρῶν χειλεῶν αἶνον: καὶ εἰς τὸν 127 συνιζήσεις=οἳα φοιτητὴς τοῦ παμμέδοντος Θεοῦ.
136. μ α ρ τ καὶ β α κ τ η ρ ί ᾳ εἰσὶν ἀλλεπαλλήλως ἀμφότερα γεγραμμένα.

ΜΩΑΜΕΘ Ο ΠΟΡΘΗΤΗΣ
ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΨΑΛΤΑΙ

Μετὰ τὰς τελευταίας ἐρεύνας, οὐδεὶς σήμερον ὁ ἀγνοῶν ὅτι ὁ Πορθητὴς († 3 μαΐου 1481) οὐ μόνον στρατιωτικὸς ἐπιτήδειος ἦτο — ἀπόδειξις ὅτι ἑπτὰ βασίλεια κατέλυσε καὶ διακοσίας πόλεις ἐπόρθησεν — ἀλλὰ καὶ πολιτικὸς ἐπιδέξιος, ὅτι δὲ σὺν τοῖς χαρίσμασι τούτοις συνῆπτε καὶ γλωσσομάθειαν καὶ παίδευσιν οὐχὶ τυχοῦσαν, ἐμπειρίαν τε πολλῶν τε πραγμάτων καὶ θεωριῶν. Οἱ σύγχρονοι αὐτῷ βυζαντινοὶ ἱστορικοὶ μηδ' αὐτοῦ τοῦ Φραντζῆ ἐξαιρουμένου, ὁμολογοῦσι τἀνωτέρω πάντα. Ὁ Φραντζῆς μάλιστα (ἔκδ. Βόννης σ. 93) λέγει περὶ αὐτοῦ ὅτι «ἦν νέος δραστικὸς »καὶ δεινὸς κατὰ πάντα, τοὺς ἐναρέτους καὶ σοφοὺς »ἀγαπῶν· καὶ αὐτὸς οὐκ ἀμέθεκτος ἦν σοφίας »καὶ τὴν τέχνην τῆς ἀστρολογίας οὐκ ὀλίγον γευσάμε»νος ἀναγινώσκειν ἀεὶ ἠγάπα». Καὶ τὴν ἱστορίαν ἐμελέτα καὶ ἠρεύνα, διότι ἀνεγίνωσκε τοὺς βίους καὶ τὰ κατορθώματα τῶν πρὸ αὐτοῦ μεγάλων ἀνδρῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, Ὀκταβίου Καίσαρος, Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου καὶ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου, ὡς ὑπὸ πάντων βεβαιοῦται. Κριτόβουλος ὁ Ἴμβριος, ὁ νισανδζὴς αὐτοῦ, ἤτοι ὁ γραμματεὺς ὁ κατὰ μίμησιν τοῦ Θουκυδίδου τὴν ἱστορίαν τοῦ Πορθητοῦ (1) γράψας καὶ ταύτην αὐτῷ ἀφιερώσας, βεβαιοῖ ὅτι ὁ Πορθητὴς καὶ τοῖς τῆς φιλοσοφίας δόγμασι προσανεῖχε καὶ μάλιστα τοῖς ἀπὸ τοῦ Περιπάτου καὶ τῆς Στοᾶς (Βιβλ. Ε' § 10), διέταξε μάλιστα πολλὰ τῶν μαθηματικῶν καὶ τῶν γεωγραφικῶν συγγράμματα ἵνα καὶ ἐν μεταφράσει μεταδοθῶσι. Ταῦτα δὲ πάντα, βεβαιοῖ ὁ Κριτόβουλος ἁλλαχοῦ, χαριέντως ἐδέχετο κνὶ εὐλαβῶς, καὶ ὁ τῆς Πολιτικῆς Ἱστορίας (ἔκδ. Βόνν. 48) συρραφεύς, ὅστις προστίθησι μεταξὺ ἄλλων ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμιρούδζη, τοῦ Τραπεζουντίου, ὁρισμῷ τοῦ Σουλτάνου πολλὰ βιβλία «μετεγλώττισεν ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ πάντα τὰ γραμματεῖα καὶ τοὺς κώδικας τοὺς βασιλικοὺς καὶ ἄλλα χρειώδη . . . . .» εἰς τὴν ἀραβικὴν, ἀνάλογα δὲ καὶ ὁ Ἀνώνυμος ἐν τῇ Χρονικῇ Ἐκθέσει τῇ περὶ τῷ μακαρίτῃ Σάθᾳ (M. B. VII, 586) ἐκτίθησι.

Τούτων ἕνεκα ἐξηγεῖται ἡ παρὰ πάσαις ταῖς γνωσταῖς ἡμῖν πηγαῖς ἀναφερομένη τοῦ Πορθητοῦ πρὸς τοὺς σοφοὺς καὶ τοὺς συνετοὺς ἄνδρας εὐμενὴς συντυχία καὶ συνομιλία καὶ ἡ πρὸς αὐτοὺς εὔνοια καὶ μεγαλο-

1. Ἡ Ἱστορία τοῦ Κριτοβούλου μεταφρασθεῖσα ὑπὸ τοῦ συναδέλφου Καρολίδου ἐφένδη κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ὀθωμανικῆς Ἱστορίας ἐδημοσιεύθη ἤδη ἐν παραρτήματι τῆς Revue Historique تاريخ عثمانى انجمنى مجموعه‌سى πρὸ διετίας.

δωρία. Ἐκ τούτων ἐξηγεῖται διατὶ ἐτέρπετο μετὰ τοῦ πατριάρχου Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου ἀναστρεφόμενος, διατὶ συχνάκις αὐτῷ ὡμίλει, μετὰ τοῦ πατριάρχου Μαξίμου τοῦ Λογίου καὶ μετ' ἄλλων, περὶ οὗ οὐ τοῦ παρόντος. Σημειούσθω δὲ ὅτι ἠγάπα τοὺς σοφοὺς οὐ μόνον τοὺς ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐξ ἡμῶν «καὶ μᾶλλον τοὺς ἡμετέρους τῶν χριστιανῶν» (Ἔκδ. Βόνν. 50)· πρὸς δὲ ὅτι καὶ πρὸς τοὺς εἰς αὐτὸν ἀναφερομένους λογίους γενναιόφρων ἐδείκνυτο καὶ τοὺς ἡγεμόνας, τοὺς ὑποστηρίζοντας τούτους. Παράδειγμα ἔστω ἡμῖν τὸ τοῦ Φραγκίσκου τοῦ Φιλέλφου, μητρόθεν τοῖς Παλαιολόγοις συγγενοῦς· οὗτος ἅμα μαθὼν τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ Μανφρεδίνας Χρυσολωρίνας καὶ τῶν δύο αὐτῆς υἱῶν ἔγραψε τῷ Σουλτάνῳ ἑλληνιστὶ ἐπιστολὴν Μεδιολάνοθεν τῇ ε' πρὸ μαρτίου εἰδῶν (= 11ῃ μαρτίου) τοῦ ϡυνδ', ἅμα δὲ καὶ ᾠδὴν ἐξ 72 στίχων ἐπισυνῆπτε, παρακαλῶν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν οἰκείων καὶ ἐπέτυχεν (1) ἀμέσως τοῦ ποθουμένου.

Ἀλλ' οὐ μόνον σοφὸς ἀλλὰ καὶ παρατηρητικός, οὐδὲν ἀφῆκεν ἀνεξέλεγκτον, ὡς λέγουσιν αἱ πηγαί, ἢ ἀνεξέταστον, ὡς λέγουσιν ἕτεραι, ἢ ἀπερισκόπητον, ὡς πάλιν ἄλλαι. Καὶ μάλιστα, ἐὰν δώσῃ τις πίστιν εἰς τὰ τοῦ Ἀνωνύμου· ἠρεύνα καὶ «τὰς τῶν ἐπιστημόνων ἐργασίας καὶ τί ἐστι κέρδος τῶν ἐργαζομένων αὐτάς».

* * *

Καὶ πρὸς τὰς ὡραίας τέχνας ἰδιάζουσαν ἔρεφε κλίσιν ὁ Πορθητής, τήν τε ζωγραφικὴν καὶ τὴν μουσικήν. Σήμερον δὲν εἶναι πλέον ὅλως ἄγνωστοι αἱ σχέσεις τοῦ Πορθητοῦ πρὸς τὸν διάσημον ζωγράφον Gentile Bellini, ὃν ὥρισεν αὐτῷ ἡ Βενετικὴ Δημοκρατία, ὅτι τοιαύτην τινὰ περὶ καλοῦ ζωγράφου προσωπογράφου παράκλησιν καὶ ἐπιθυμίαν οὗτος ἐξέφρασεν, οὐδὲ τὰ τῆς ἐν Κ)Πόλει ἐπὶ πεντεκαίδεκα μῆνας διαμονῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ σουλτάνου ἐργασίας αὐτοῦ (1479—1480), ἐξ ἧς ἔχομεν καὶ τὴν διασωζομένην ἐν τῇ συλλογῇ τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀρχαιολόγου καὶ διπλωμάτου σὶρ Ε. Λαγιάρδου χαρακτηριστικὴν τοῦ σουλτάνου εἰκόνα δημοσιευομένην ἐν καλλίστῳ ἐργῳ τοῦ Thuasne, ὥπερ ἡ ἐπιγραφὴ Gentile Bellini et le Sultan Mohammed II, ἐν Παρισίοις 1888 4ο, καὶ τὸ μετάλλιον, ἐπίσης αὐτόθι ἀναπαριστανόμενον.

Μὴ λησμονῶμεν δὲ ὅτι εἰς τὸν Bellini τοῦτον ἀποδίδοται καὶ ἡ ἐνυπόγραφος αὐτοῦ εἰκών, ἐν ᾗ παρίσταται Γεννάδιος ὁ Σχολάριος ὄρθιος διαλεγόμενος τῷ Πορθητῇ, φέροντι τὴν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰθισμένην παρὰ τοῖς κράτορσι φραγκικὴν πανοπλίαν. Ἡ εἰκὼν ἐξεικονίζει τὴν ἱστορικὴν ἐπίσκεψιν, ἣν ἐκ περιεργίας κινούμενος ὁ Πορθητὴς μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐποιήσατο ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Παμμακαρίστου καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ, τῷ τότε πατριαρχείῳ, ὅτε ὁ πατριάρχης μαθὼν τὴν ἔλευσιν τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ κατῆλθε, προσηγόρευσε καὶ προσεκύνησεν αὐτόν, καθ' ἃ ἄλλως τε φέρεται τὸ γεγονὸς ἔν τε τῇ Πολιτικῇ καὶ τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ (Ἔκδ. Βόννης). Πιστότατον ἀντίγραφον τῆς εἰκόνος ταύτης κέκτηται τὸ ἡμέτερον Πατριαρχεῖον, ἀντιγραφείσης προνοίᾳ καὶ δαπάνῃ τοῦ ἡμετέρου Κ. Μουσούρου πασᾶ ἐκ τοῦ πρωτοτύπου, ἀποκειμένου ἐν τῇ πινακοθήκῃ τοῦ κόμιτος Grawford ἐν Haïgh-Hall, Wigan, Lancashire.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Β. Α. ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΝΤΙΤΙΜΑ

Σημειώματά τινα, σποράδην καὶ συλλεγέντα καὶ κατασπαρέντα, ἀναφερόμενα δ' εἰς τἀντίτιμα τῶν βιβλίων ἐν ἀρχαῖς τῆς ΙΘ΄ ἑκατονταετηρίδος, ἐξέδωκα ἐν Α΄ τόμῳ τοῦ Δελτίου τῆς ἄλλοτε λυσιτελῶς ἐργαζομένης Μεσαιωνολογ. Ἑταιρίας, ὡς ὠδήγουν με τοῦ διασήμου ἐν Βενετίᾳ τυπογράφου Νικολάου Γλυκῦ οἱ κατάλογοι. Φοβερὸν ἐν αὐτοῖς ἀποδείκνυται, τὸ γ΄ εἰς ἡμᾶς ἦκον, τὸ μέγα καὶ δυσβάστακτον καὶ τοῖς τότε καὶ τοῖς σημερινοῖς ἡμῖν βάρος τῶν χρημάτων, ὅσα πρὸς κτῆσιν βιβλίων ἔδιδον οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ μαθηταὶ καὶ οἱ φιλομαθεῖς τῶν τε χρόνων ἐκείνων, καὶ τῶν πρὸ αὐτῶν ἐν τῇ ΙΗ΄ ἑκατονταετηρίδι ζησάντων, ἐν Ἀνατολῇ τε καὶ Δύσει. Καὶ πρὸς μὲν ἐκτύπωσιν τῶν ἄλλων βιβλίων ὑπῆρχον χαρακτῆρες τυπογραφικοὶ ἀπὸ Γουτεμβεργίου· καὶ τῶν οὕτω πολυπλασιαζομένων βιβλίων ἠδύναντο νὰ γίνωνται κάτοχοι οἱ τούτων ἀνάγκην ἔχοντες, εἶπερ ἀπεφάσιζον ὀλίγα ἢ πολλὰ νὰ ἐξοδεύσωσι χρήματα· ἀλλὰ πρὸς ἐκτύπωσιν μουσικῶν βιβλίων οἱ πρῶτοι χαρακτῆρες κατεσκευάσθησαν τέσσαρας σχεδὸν ἑκατονταετηρίδας μετὰ τὸν ἐφευρέτην τῆς τυπογραφίας· ἦν λοιπὸν ἀνάγκη νὰ μεταγράφωνται πάντα τὰ μουσικὰ βιβλία ἀπὸ παλαιοτέρων, καὶ νὰ ὦσι «χειρίσια». Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖ τις τὴν ἄπειρον πληθὺν τῶν πολλαχοῦ σωζομένων μουσικῶν χειρογράφων, ἐν βιβλιοθήκαις ἡμετέραις καὶ εὐρωπαϊκαῖς.

Ἀλλὰ τῶν χειρογράφων τούτων οἱ γραφεῖς, ὡς σήμερον οἱ περὶ τὴν στοιχειοθέτησιν τῶν μουσικῶν βιβλίων ἐργαζόμενοι, εἶχον μείζονα τὴν ἀμοιβήν. Ἀναγινώσκω ἐν ἐπιστολῇ Γερασίμου διδασκάλου Πάτμου πρὸς τινα «λογιώτατον» Κύριλλον, τὴν παράκλησιν ἵνα καταβάλῃ ὁ τοῦ Κυρίλλου τούτου τοῦ «λογιωτάτου» οὐ λόγιος γέρων τὰς Ἀμβρόσιος ἑκατὸν γρόσια, γραφικὴν ἀμοιβὴν τοῦ γράψαντος τὴν «Παπαδικήν», διττὴν οὖ-

1) Ἐπιστολή τε καὶ ᾠδὴ ἐδημοσιεύθησαν τελευταῖον ὑπὸ τοῦ Legrand ἐν τῷ Lettres de Philelphe.

σαν· «περιέχει γὰρ πάντα τὰ τοῦ μουσικωτάτου κυρίου Μπερεκέτη, τά τε τῶν παλαιῶν καὶ νέων». Εἰρήσθω δτι «τὸ γράψιμον πυκνὸν καὶ πιστὸν, καὶ οὐκ ἐμπορικὸν» ἀπήτει ὁ Γεράσιμος, πολὺ πιθανῶς ἵνα μὴ παρεκταθῶσιν αἱ σελίδες τοῦ χειρογράφου, ζητηθῇ δὲ, κατὰ συνέπειαν, ἀμοιβὴ γραφικὴ περισσοτέρα.

Ἀφίνων τὴν ἐξέτασιν τῆς τότε συνειθιζομένης ἐμπορικῆς γραφῆς, ἀραιᾶς οὔσης, ὡς ἔοικε, παρατηρῶ καθὼς ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Γερασίμου συμπεραίνει πᾶς ὁ διεξακριβῶν τὸ περιεχόμενον, δτι καὶ μείζονα ταύτης ἐζήτουν γραφικὴν ἀμοιβὴν οἱ περὶ τὴν μεταγραφὴν ἀσχολούμενοι μουσικῶν χειρογράφων. Ἀλλὰ διὰ τὴν γραφὴν ἑνὸς τεύχους μουσικοῦ, τῆς Παπαδικῆς, ἑκατὸν γρόσια διδόμενα μίαν εἰκοσαετίαν πρὸ τῶν μέσων τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος, διδάσκουσιν ἡμᾶς δτι ὁ γραφεὺς ἔλαβεν ὑπὲρ τὰ τετρακόσια σημερινὰ φράγκα. Φανταζόμεθα λοιπὸν τι ποσὸν ἔδιδε ψάλτης τις διὰ τὴν γραφὴν πάντων τῶν τοῖς ἱεροψάλταις τότε χρησίμων βιβλίων.

Ἡ σημείωσις αὕτη κείσθω ὡς συμπλήρωμα μικρᾶς μου διατριβῆς, ἐκδοθείσης ἄλλοτε ἐν τῇ «Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ» καὶ θέμα σχούσης τὰς ἀμοιβὰς τῶν μουσικῶν, κυρίως τῶν ἱεροψαλτῶν. Ἔσται δ' εὐπρόσδεκτον ἀνάγνωσμα πᾶσα ὁμοίας ὕλης διατριβὴ πᾶσι τοῖς ἐξιχνεύουσι τὴν τε ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν μουσικῆς καὶ τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα τῶν ἱεροψαλτῶν. Πρὸς συντέλεσιν ἱστορίας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς πολλαὶ πρέπει ἵνα γραφῶσι μικραὶ διατριβαί, οἷα ἡ μετὰ χεῖρας, ἀφορμὴν εἰς εὐρείας ἐρεύνας δίδουσαι τοῖς ἐπαΐουσιν, ὧν τοῦ κύκλου μένει πολὺ μακράν

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΕΦΟΔΙΟΝ

Τῶν ἐκδιδομένων ὧδε σήμερον τεμαχίων, μεταγραφέντων ἀπὸ τῶν πρώτων σελίδων τῆς πολυτιμήτου «Νομικῆς Συναγωγῆς» τοῦ Δοσιθέου, δεικνύονται διὰ τῶν μελανωτέρων στοιχείων αἱ ἐπ' αὐτῶν ἢ παρ' αὐτοῖς ἐπιγραφαί, γεγραμμέναι διὰ μελάνης ἐρυθρᾶς ἐν τῇ «Συναγωγῇ». Τὰ λοιπὰ γράμματα τῶν ἐπιγραφῶν διετηρήθησαν ὡς ἔχουσιν, ἐκτὸς τῆς τοῦ τρίτου τεμαχίου. Τοῦ δευτέρου δεύτερον ὑπάρχει μέρος, δύο λύσεις κανονικὰς εἰς ἰσαρίθμους προταθείσας ἀπορίας παρατιθέμενον. Ἔστι δ' ἡ παραλειπομένη συνοδικὴ ἀπόφασις ἀξία λόγου, γνωστὸν ἡμῖν ποιοῦσα καὶ διδάσκουσα τὸ πολλοῖς ἴσως ἀγνοούμενον, δτι οὐ καθαιρεθήσεταί ποτε διάκονος ἢ πρεσβύτερος, οὐ ἐν περιστάσεσί τισιν ἡ σύζυγος ἀκουσίως ἤθελε μολυνθῇ. Ἄγνωστος ἐν τῷ χειρογράφῳ τοῦ Δοσιθέου παραμένει ἡ σύνοδος ἡ ταῦτα ἀποφηναμένη, περί τε τοῦ ζητήματος τούτου δῆλα δὴ καὶ τοῦ ἑτέρου, τοῦ δυνατοῦ τῆς χειροτονίας ὡς ἱερέως ἀνθρώπου πρὸς συζυγίαν ἀγαγόντος κόρην, ἄνηβον μνηστευθεῖσαν καὶ χωρισθεῖσαν τοῦ πρώτου δῆθεν μνηστῆρος αὐτῆς. Ὁμοίαν περίπτωσιν εἶχεν ὑπ' ὄψιν Ἠλίας ὁ Κρήτης, ἧς ὁμοία λύσις εὕρηται ἐν τῷ Ε' τόμῳ τοῦ «Συντάγματος τῶν ἱερῶν κανόνων».

***

Τεσσάρων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων ἐκδίδωμι λύσεις κανονικὰς ἀπορίων, αἳ βεβαίως ὑπεβάλλοντο τῇ τοῦ πατριάρχου συνόδῳ, κυρούμεναι ὑπ' αὐτῆς, ὅπως ἀπερίκλονον ἔχωσι τὴν ἐφαρμογήν. Ἡ πρώτη λύσις ἡ γνωμοδότησίς ἐστιν ἔργον ἐπισκόπου γνωστοῦ πᾶσι τοῖς εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον ἀσχολουμένοις, Ἰωάννου τοῦ Κίτρου, οὗ πᾶσι γνωσταὶ αἱ πρὸς Καβάσιλαν τὸν Κωνσταντῖνον ἀποκρίσεις. Ὁ ἐπίσκοπος Ἰωάννης, οὗ γνωμοδοτήσεις τινὲς συγχέονται πρὸς τὰς τοῦ Δημητρίου Χωματηνοῦ, τὰς ὑπὸ τοῦ καρδιναλίου Pitra συλλεγείσας, ἤκμασε κατὰ τὰ τέλη τῆς ΙΒ' ἑκατονταετηρίδος.

Τῶν πρὸς Καβάσιλαν ἀποκρίσεων ἡ πρώτη αὕτη χρησιμώτατον ἐξετάζει θέμα, μέχρι σήμερον οὔπω μελετηθὲν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, κατὰ πολλὴν ἑρμηίαν ἐντύπων διατριβῶν ἢ νομολογικῶν μνημείων χειρογράφων· ἔστι δὲ τοῦτο τὸ περὶ τοῦ κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν μνημοσύνου τοῦ ἐπισκοπικοῦ ὀνόματος. Ἐρώτησις καὶ λύσις ὁμοία οὐ κεῖται παρὰ τῇ συλλογῇ Ράλλη καὶ Ποτλῇ, καθὼς ἀποδεικνύει πρόχειρος ἐξέτασις τῆς πολυτιμήτου βίβλου ταύτης, ἧς ἐν ἐκδόσει ἐπιμελημένῃ δευτέρᾳ — καὶ τελειοτέρᾳ βεβαίως — ὑπ' ὄψιν θέλουσι ληφθῇ ὅσα συμπληρώματα πρόκειται ἵνα ἐκδῶμεν ἐν τῇ «Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ».

***

Τὸ δεύτερον τεμάχιον ἔργον ἐπιγράφεται Νικηφόρου χαρτοφύλακος, αὐτοῦ δῆλα δὴ ἐκείνου, οὗ γινώσκομεν τὰς πρὸς Θεοδόσιον ἐγκλειστον τὸν ἐν Κορίνθῳ δύο κανονικὰς ἐπιστολὰς, τὰς περιεχούσας ἐπίλυσιν ζητημάτων τινῶν· καὶ τίθεται μὲν ὑπὸ τοῦ Biener ἡ τοῦ Νικηφόρου ἀκμὴ κατὰ τὴν ΙΓ' ἑκατονταετηρίδα, ὁ δὲ περίεργος ἀναγνώστης τὸ μετὰ χεῖρας κείμενον ἀντιβάλλων πρὸς τὴν πρώτην καὶ πρὸς τὴν δευτέραν ἐπιστολὴν τὴν τῷ Θεοδοσίῳ πεμφθεῖσαν, ἐκδεδομένην ἐν τῷ Ε' τόμῳ τῆς συλλογῆς Ποτλῆ καὶ Ράλλη, εὑρίσκει τὴν παροῦσαν ἡμετέραν ἔκδοσιν ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα συντεταγμένην· ἄγνωστον δ' ἡμῖν εἰς τίνα ἡ λύσις ἀπεστέλλετο, ἡ νῦν ὑπ' ἐμοῦ τύποις ἐκδιδομένη.

***

Ἕτερον χαρτοφύλακος, Ἰωάννου τοῦ Δοξαπατρῆ, ἔργον, ἐξηγητικὸν τοῦ τριακοστοῦ πρώτου κανόνος τῆς λαοδικειανῆς συνόδου, μετ' εὐχαριστήσεως ἀναγνωσθήσεται, δηλοῦν ὅτι ἐπ' αὐτοῦ οὕτω καὶ ἄλλως ἐξελαμ-

βάνετο ὁ κανὼν καί τινες ὀρθοδόξων πρὸς τοὺς ἀπὸ Δύσεως ἐπιγαμίαι ἐγίνοντο. Τὴν ἀκμὴν τοῦ Ἰωάννου τούτου ἀγνοοῦμεν. Ἐπώνυμον Δοξαπατρῆ ἔφερεν ὁ Νεῖλος ὁ περὶ τὰ μέσα τῆς ΙΒ' ἑκατονταετηρίδος πρωλοπρόεδρος τῶν συγκέλλων, νοτάριος, εἶτα καὶ νομοφύλαξ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ὁ γράψας τὸ εἰς τὰ Varia Sacra τοῦ Le Moyne ἐκδεδομένον (ἐν τόμῳ α') σύνταγμα περὶ τῶν πέντε πατριαρχικῶν θρόνων, ὡς παρὰ Ἀνδρονίκῳ Δημητρακοπούλῳ (Ὀρθοδ. Ἑλλάδος σελ. 23) βλέπει προχείρως ὁ μὴ δυνάμενος τὴν τοῦ πολλοῦ Ἀλλατίου 'να εὕρῃ διατριβὴν De Nilis et eorum scriptis τὴν ἐν Ε' τόμῳ τῆς Ἑλλην. Βιβλιοθήκης τοῦ Φαβρικίου (ἐκδόσεως Ἀμβούργου). Καὶ ἀναφέρεται μὲν παρ' Ἀλλατίῳ νομοκανὼν Δοξαπατρῆ τινός, ἴσως τοῦ Ἰωάννου τούτου· τῷ δὲ Δοσιθέῳ χάρις, ὅτι Ἰωάννου τινός, ὑπὸ τοῦτο τὸ ἐπώνυμον γνωριζομένου, διεσώθη μικρὸν ἔργον προστεθησόμενον εἰς τὴν συλλογὴν συγγραφῶν ἀναφερομένων εἰς εὐκρίνησιν καὶ σαφήνειαν ἀμφιβαλλομένων ἢ ἐξ ἀμαθείας παρεξηγουμένων κεφαλαίων τοῦ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου.

***

Χαρτοφύλακος ἔργον τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ τὸ τέταρτον τῶν ἐκδιδομένων τεμαχίων· Νικήτας μὲν ἐπιγράφεται ὁ σημερινός· ἀλλ' αὐτός ἐστι βεβαίως ὁ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ΙΒ' ἑκατονταετηρίδος ἀκμάσας. Ἐν τῷ «Συντάγματι» κεῖνται δεκατρεῖς ἀποκρίσεις καὶ λύσεις τοῦ Νικήτα τούτου πρὸς ἰσαρίθμους ἐρωτήσεις, ὧν ἐκτὸς ἔμεινεν ἡ ἡμετέρα αὕτη. Μετὰ τὴν ἀπόκρισιν ταύτην τοῦ Νικήτα, τοῦ γεγονότος μητροπολίτου Μαρωνείας, ὕστερον δὲ καὶ τὴν ἱερὰν καθέδραν τοῦ ἀποστόλου Σιλουανοῦ τιμήσαντος, ὁ τὴν ἐν τῇ «Νομικῇ Συναγωγῇ» συνάθροισιν ταύτην τῶν κανονικῶν ἐπιλύσεων καὶ διατάξεων γράψας προσέθηκε τὸ σχόλιον, ὅπερ ἐγράφη μετὰ τὰ μέσα καὶ πρὸς τὰ τέλη βεβαίως τῆς Γ' ἑκατονταετηρίδος, ἀφοῦ ἀναφέρει τὸν τῶν κυζικηνῶν μητροπολίτην Θεόδωρον, γνωστὸν μὲν ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ θεσπίσματος τοῦ χορηγήσαντος αὐτῷ τήν τε τοῦ «ὑπερτίμου» ἀξίαν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ σάκκον ἐνδύεσθαι καὶ πολυσταύριον, γνωστότερον δ' ἀφ' ὧν Γεώργιος Παχυμέρης ὁ χρονογράφος ἀφηγεῖται περὶ αὐτοῦ (ἐν Ἀνδρ. Παλ. βιβλ. Α', 17) καθὸ προσκλίναντος μὲν Ἰωάννῃ Βέκκῳ τῷ πατριάρχῃ ἐν τῷ περὶ ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν κεφαλαίῳ, καθαιρεθέντος δ' ἕνεκα τούτου.

***

Κατόπι τῆς ἐκδόσεως τούτων τε καὶ τῶν ἐν προγενεστέροις τεύχεσιν ἐκδοθέντων μνημείων τοῦ γραικορωμαϊκοῦ κληθέντος δικαίου, σκέψις τις ἡμῖν ἐγγενᾶται περὶ τῆς ἀθρόας ἐγγυμνάσεως καὶ ἐμφανείας πολτῶν νομομαθῶν οὕτως εἰπεῖν, ἧς δυσκόλως ὁρίζει τὸν λόγον ὅ τε ἀναγνοὺς τὸ τοῦ Morteuil κάλλιστον ἔργον, ὅ τε μελετήσας ὅμοια. Καὶ τὸν μὲν λόγον τοῦτον ἄλλοις εἰς εὕρεσιν καὶ διακρίβωσιν λείπω· ἀπορῶ δὲ μόνον περὶ τῶν αἰτιῶν, αἱ πρὸς ὑποβολὴν ἐρωτήσεων ἐκίνουν καὶ τοὺς πεπαιδευμένους καὶ τοὺς ἀπαιδεύτους. Ὡς ἠγνόουν ἐπὶ Τιμοθέου τοῦ τὸν θρόνον Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου κλεῖσαντος τὴν σύνοδον τὴν διατάξασαν τὸν δεύτερον γάμον τῶν χηρευόντων πρεσβυτέρων καὶ διακόνων, ἐγίνωσκε δ' αὐτὴν μόνος ὁ Τιμόθεος, ἐφ' οὗ χηρεύοντες ἱερεῖς εἰς δεύτερον ἤρχοντο γάμον, οὕτω παράδοξον φαίνεται πῶς ἠρωτᾶτο Νικήτας ὁ χαρτοφύλαξ περὶ τοῦ νομίμου καὶ ἐγκύρου χειροτονίας ἀθρόον ἀπὸ μοναχοῦ εἰς ἐπίσκοπον. Εἶχον ἤδη προηγηθέντα παραδείγματα πατριαρχῶν ἀθρόων χειροτονηθέντων ἀπὸ μοναχῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις· ἠρώτων δὲ βεβαίως. Ἐν ᾗ περιπτώσει συζήτησις ἀνερήγνυτο τὸ νόμιμον ἢ ἄκυρον τῆς τοιαύτης χειροτονίας ἀμφισβητοῦσα. Ὁ ἐστι μεθερμηνευόμενον· ἐν ἑκάστῃ τοιαύτῃ χειροτονίᾳ ὑπῆρχον οἱ τιθέντες ὑπὸ ἀμφισβήτησιν τὸ γενόμενον ἤδη, τὸ καὶ παρὰ πάσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀποδεκτόν.

Αἱ ἀποκρίσεις αἱ λεγόμεναι κανονικαὶ πιθανῶς ἐσαφήνιζον τὸ θέμα τὸ πρὸς ἐξέτασιν καὶ λύσιν ὑποβαλλόμενον, ἴσως δὲ περιεσώθησαν ἡμῖν ὡς ἐπιστολὴ νομολογίαν τινα ἑρμηνεύουσα, ἀλλ' οὐδέποτε τοιαύτη τις ἀπόκρισις ἠδύναντο 'να ἔχῃ ἰσχὺν οὐδὲ νόμου οὐδὲ διαλαλιᾶς, ἢ τὸ πολὺ διὰ βραχὺ χρόνου διάστημα, καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὑπεβάλλετο τῇ ἐνδημούσῃ συνόδῳ πρὸς κύρωσιν. Καὶ κυρουμένη μὲν, ἄγνωστον εἴπερ εἶχεν ἀναμφισβήτητον τὴν ἐφαρμογὴν ἐν αὐτῷ τῷ κλίματι, ἐν ᾧ ἐπολιτεύετο, πολλῷ περισσότερον ἐν ἑτέραις ἐκκλησιαστικαῖς ἐνορίαις. Ἀκύρωτος δὲ μένουσα οὐδαμῶς ἠδύνατο 'να ἐπιβληθῇ ὑπὸ μιᾶς Ἐκκλησίας ἑτέρᾳ, σεβαστὴ δ' ἴσως ἔμενεν ὑπὸ τοῦ ἐκδόντος αὐτὴν μόνου.

(Ἕπεται συνέχεια)

ὁ μ. χ. Μ. Ι. Γ.

Τὴν ἔκδοσιν αὐτῆς ἡ «Ἐκ-κλησιαστ. Ἀλήθεια» ἐπανέλαβεν ἀπὸ τῆς 30 νοεμβρίου, ὑποστηρίζει τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου. Ἔχουσα λαμβάνειν ἀπὸ πολλῶν ἰδιωτῶν, ἱερῶν ἱδρυμάτων, καὶ κοινοτήτων πολλὰς συνδρομάς, αἵτινες ἀποστελλόμεναι ἀρκοῦσι πρὸς συντήρησιν αὐτῆς ἀπερίσπαστον ἐπὶ ἔτη ἀρκετά, παρακαλεῖ τοὺς δυναμένους ἐκ τῶν συνδρομητῶν τοῦ φύλλου ὅπως ἐξοφλήσωσι μέρος τοὐλάχιστον τῶν εἰς αὐτὸ χρεωστουμένων. Τὴν παράκλησιν ταύτην ἀπευθύνομεν ἡ ἰδίως πρὸς τὰς ἐκτὸς τοῦ Κράτους κοινότητας καὶ μονάς, καὶ πρὸς τοὺς ἐν Ἀμερικῇ συνδρομητὰς καὶ τὰς ἑλληνικὰς ἐν αὐτῇ κοινότητας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

(29 δεκεμβρίου 1915).

Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ

Μετ' ἐξαιρετικῆς αἴγλης καὶ μεγαλοπρεπείας ἑορτάσθη ἐφέτος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων, συνεπείᾳ τῆς αὐτοπροσώπου παρουσίας τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν πρωθιεράρχου κκ. Γερμανοῦ τοῦ Ε' ἔν τε τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς ἱερᾶς λειτουργίας καὶ τῇ μετέπειτα ὑποδοχῇ. Ὡς γνωστὸν ἀπὸ ἔτους ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεπείᾳ τοῦ ἐκζέματος ὑφ' οὗ κατετρύχετο δὲν ἠδυνήθη ἵνα προστῇ ἀκολουθίας ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ. Ἀναλαβοῦσα ὅμως τελείως ἀπὸ ἱκανοῦ χρόνου, ἔσπευσεν ὅπως ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ τελέσῃ αὐτοπροσώπως τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ ἐπευλογήσῃ τὰ συσσωρευθέντα ἄπειρα πλήθη τοῦ χριστιανικοῦ λαοῦ, ἅτινα χαρμονικῶς ἠγάλλοντο κατὰ τὸν ὑμνῳδὸν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ πνευματικοῦ αὐτῶν πατρός.

Τὴν θείαν λειτουργίαν ἐτέλεσεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης φέρουσα τὸν πολύτιμον σάκκον τοῦ Ἰεσαί, καὶ παρασταθείσης ὑφ' ἁπάντων τῶν σεβασμιωτάτων μελῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, πλὴν τῶν ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἱερουργούντων σεβασμ. πλησιοχώρων γερόντων κκ. Γρηγορίου καὶ Καλλινίκου, διανείμασα ἑφ' ἑκανὴν ὥραν καὶ τὸ ἱερὸν ἀντίδωρον εἰς τὸ ἀπειροπληθὲς ἐκκλησίασμα.

Εἰς τὴν ἱερὰν λειτουργίαν προσῆλθον παριστάμενοι ἐν τῷ σωλέᾳ ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς Ἑλλάδος κ. Τσαμαδὸς καὶ ὁ γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Πεζᾶς μετὰ τινων ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τῆς πρεσβείας καὶ τοῦ προξενείου, οἱ ἐκ τῶν ἐντιμοτάτων μελῶν τοῦ Δ.Ε.Μ. Συμβουλίου κκ. Γ. Παλαμήδης ἰατρὸς καὶ Δ. Εὐελπίδης ἰατρός, ὁ βουλευτὴς Πρωτευούσης κ. Δ. Ὀρφανίδης καὶ τινες ἄλλοι ἐκ τῶν ὁμογενῶν βουλευτῶν, ἐκ τῶν ὀφφικιαλίων τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς ὁ Μ. πρωτέκδικος κ. Γ. Παπαδόπουλος φέρων τὸν Σταυρὸν τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὁμογενεῖς.

Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας καὶ τὴν διανομὴν τοῦ ἀντιδώρου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν πατριαρχῶν ἔνθα ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν σεβασμιωτάτων ἁγ. συνοδικῶν, τῶν προμνησθέντων ἐπισήμων καὶ τῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων. Μετέπειτα προσῆλθον καὶ ὑπέβαλον τὰ σέβη καὶ τὰ συγχαρητήρια αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ, πάντες οἱ ἐντιμότατοι σύμβουλοι, γερουσιασταί, πολλοὶ πρώην σύμβουλοι, οἱ αἰδ. ἱερεῖς τῆς ἀγγλικανικῆς παροικίας ἐν Πέραν καὶ Μόδι κ. κ. Βίγγραμ καὶ Δεῖ, ὁ α' διερμηνεὺς τῆς ἀμερικανικῆς πρεσβείας ἀπὸ μέρους τοῦ ἐξοχωτάτου πρεσβευτοῦ, ὁ πρωτοσύγκελλος τοῦ Ἀρμενικοῦ πατριαρχείου ἐκ μέρους τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου, καὶ πλῆθος ἄλλο ἐπισημόνων, τραπεζιτῶν, ἐμπόρων, καὶ ἐγκρίτων ὁμογενῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ὡσαύτως ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ καὶ τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐν μέσῳ πολλοῦ ἐκκλησίσματος, συγχοροστατούντων τῶν σεβασμιωτάτων μελῶν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου.

Τὴν πρὸς τοὺς σεβασμιωτάτους συνοδικοὺς εἰθισμένην πατριαρχικὴν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς ἀντεπίσκεψιν, ἐτέλεσεν ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πρὸς ἀποφυγὴν κοπώσεως ὁ πανοσλγ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος.

Ι. Σύνοδος καὶ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον.—Τὰ Δύο Διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας Σώματα διέκοψαν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τὰς ἐργασίας αὐτῶν. Κατὰ τὴν τελευταίαν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συνεδρίαν τῆς Ι. Συνόδου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐχήθη τοῖς ἁγίοις συνοδικοῖς ὅπως ἐν εἰρήνῃ καὶ ψυχικῇ ἀγαλλιάσει διέλθωσι τὰς ἐπὶ θύραις ἁγίας ἡμέρας. Ἐν δὲ τῇ τοῦ Δ. Ε. Μ, Συμβουλίου ὁ πρόεδρος αὐτοῦ σεβασμιώτατος γέρων κ. Βασίλειος ηὐχήθη τὰ εἰκότα τοῖς ἐντιμοτάτοις κκ. συμβούλοις.

Ἐθνικὰ Φιλανθρ. καταστήματα. — Κατὰ τὴν προτελευταίαν διοικητικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ἀνέδειξε νέα μέλη τῆς ἐφορίας τῶν ἐθν. φιλανθρ. καταστημάτων τοὺς ἀξιοτίμους κκ. Ἠλ. Κ. Ἠλιάσκον, Δ. Κ. Βλάστάρην, Βασ. Ὀρφανίδην, Πάτροκλον Καμπανάκην, ἀρχιτέκτονα, καὶ Π. Κελαηδίτην, ἰατρόν. Οἱ ἐκλεγέντες ἀντικαθιστῶσι τοὺς ἐπὶ τῇ λήξει τῆς θητείας αὐτῶν ἀποσυρθέντας ἀξιοτίμους κκ. Στ. Ε. Εὐγενίδην, Β. Κουρεμένον, Μιχ. Θεοτοκᾶν, Ν. Γ. Μακρίδην, ἰατρὸν, καὶ Γ. Ναούμ.

Πατριαρχικαὶ προρρήσεις. — Τῷ σαββάτῳ, 19 λήξαντος δεκεμβρίου, πρώτῃ δὲ τοῦ νέου ἔτους 1916, κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον, ὁ πανοσλγ. Μ. πρωτοσύγκελλος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ καπουκεχαγιᾶ, ἐπεσκέψατο τοὺς ἐξοχ. πρεσβευτὰς τῶν καθολικῶν κρατῶν ἐκ μέρους τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, διαβιβάσας αὐτοῖς τὰς ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου ἐνιαυτοῦ πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ συγχαρητικὰς προρρήσεις.

Ἐξ Ἁγίας Πόλεως ἀγγέλλεται ἡ τῇ 2 δεκεμβρίου γενομένη χειροτονία τοῦ ἀρχιεπισκόπου Φιλαδελφείας, τῆς ἐκεῖσε, ἀντὶ τοῦ τέως τοιούτου πανιερ. κ. Σωφρονίου (Καραγεωργάκη) μετατεθέντος πρὸ ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἔτους εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Θαβωρίου. Ὁ νῦν χειροτονηθεὶς πανιερ. κ. Εὔδωρος διετέλει τέως δραγουμάνος, ἀπεστάλη δὲ ἡγούμενος εἰς τὴν Βηθλεέμ.

Τὸ προσεχὲς τεῦχος ἐκδοθήσεται τῇ 11 Ἰανουαρίου.

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ ἐκδίδοται κατὰ δεκαπενθημερίαν—Συνδρομὴ ἐτησία προκαταβαλλομένη καθ' ὁλοντόθθιωμ. κράτος μετζ. ἀργ. 5, διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους 3, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγ. 25.—Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ προέδρου τῆς διευθυνούσης ἐπιτροπῆς σεβασμ. μητροπολίτου Αἴνου κ. Ἰωακείμ. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου ὡς ταμίου, μετὰ τῆς σφραγῖδος τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας».

Περιεχόμενα:

Εὐαρέστου καὶ Νικηφόρου μικία καὶ ὕμνοι εἰς μνήμας ἱερᾶς—Μωάμεθ ὁ Πορθητὴς καὶ οἱ καθ' ἡμᾶς ψάλται—Μουσικῶν βιβλίων ἀντίτιμα—Συλλογὴ κανονικῆς ἐφολκίου—Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.—

Ὑπεύθυνος Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ